Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

14

Anul XIV nr. 14 (514) — 3 aprilie 1965

- La „Electronica": Noul la rampa de control
- PE CALEA VICTORIEI
- ACTUALITĂȚI CINEMATOGRAFICE

Foto-reportajul săptămînii

PRIMĂVARA PE OGOARELE PATRIEI

Bărăganul trăiește marele freamăt al campaniei agricole de primăvară. Brigada condusă de Constantin Tudorache din trustul Gostat-Călărași depășește zilnic cu 4–5 ha norma la însămînțări.

Zi însorită pe tarlalele cooperativei agricole din satul Conduratu, raionul Mizil. Se însămînțează ultimele suprafețe cu planta care va zîmbi soarelui — floarea-soarelui.

În sfîrșit, primăvara s-a instalat definitiv pe ogoarele țării. Oameni și mașini împînzesc cîmpiile. Lucrările agricole sînt în toi. Muncitorii din gospodăriile agricole de stat, mecanizatorii și țăranii cooperatori sînt prinși în bătălia muncilor agricole.

Deși desprimăvărarea a întîrziat, există condiții ca toate lucrările agricole să fie executate la timp și în bune condiții. Spre deosebire de primăverile trecute în acest sezon agricol, vor lucra un număr sporit de mașini, revenind pentru un tractor circa 130 hectare de teren arabil — față de 270 hectare în anul 1959. La aceasta trebuie adăugat faptul că pentru întreaga suprafață destinată cultivării porumbului, florii-soarelui, sfeclei de zahăr și altor culturi mai importante s-au asigurat semințe din soiuri valoroase.

Avem tot ce e nevoie pentru obținerea unor recolte bogate și în primul rînd oameni harnici și pricepuți — sute de mii — care la cursurile învățămîntului agrozootehnic și-au însușit cunoștințe bogate cu privire la cele mai bune metode de lucrare a pămîntului.

Numeroase unități agricole socialiste sînt pe sfîrșite cu însămînțările din epoca întîi. Grijă deosebită au lucrătorii din agricultură de semănăturile de toamnă care au ieșit din iarnă înfrățite, bine dezvoltate. La ora actuală gospodarii le grăpează, le tăvălugesc și le hrănesc cu îngrășăminte, pentru ca să crească și să se dezvolte în continuare. În livezi și grădini, în vechile și noile podgorii, deși albinele nu și-au pornit colinda, oamenii lucrează de zor. Se plantează meri și vie aleasă pe terenuri improprii culturii cerealelor.

Unitățile agricole din preajma orașelor și centrelor muncitorești pregătesc pe terenuri tot mai întinse culturile de legume și zarzavaturi. O uriașă bogăție a țării — pășunile — renaște prin amenajare și reînsămînțare.

La toate aceste lucrări participă nemijlocit cadrele noastre de specialiști, iar membrii și specialiștii consiliilor agricole raionale și regionale sînt în aceste zile pe teren, ajutînd direct campania agricolă în toate sectoarele ei.

Peste puțină vreme, cînd inima pămîntului se va încălzi, va începe semănatul porumbului. Nici un efort nu e prea mare pentru ca porumbul, planta care se cultivă pe milioane de hectare, să fie astfel semănat și îngrijit, încît la toamnă știuleții lui aurii să umple hambarele țării.

La Gospodăria agricolă de stat Leordeni — reg. Argeș — pe întinsele suprafețe de vie brigăzi de muncitori lucrează la legarea viței pe spaliere.

Mieii au apărut o dată cu primăvara.

memento

MUZICĂ

● Ascultați-l simbătă seara sau duminică dimineața pe tînărul pianist Jean Cassadesus în Concertul pentru pian și orchestră în sol major de Ravel. Este fiul unuia dintre cei mai distinși interpreți francezi contemporani : Robert Cassadesus. Mama sa, Gaby, este de asemenea o pianistă de prestigiu (Filarmonica „George Enescu", dirijor Mircea Cristescu ; în program : Ion Dumitrescu și Franz Schubert. Ateneul R.P. Române).

● O primă audiție, joi 8 aprilie, în sala Radioteleviziunii : Cantata nr. 1 de Ștefan Niculescu. Apoi o întîlnire cu pianistul clujean Gheorghe Halmoș, în Concertul nr. 1 în mi bemol major de Liszt. Emanuel Elenescu mai dirijează lucrări de Debussy și Honneger (ora 20.00).

Elisabeta Cartiș

● Semnalăm un ciclu interesant în emisiunile Radioteleviziunii : „Pagini inedite din muzica preclasică" (vineri, 9 aprilie, pr. I, ora 22.00). Va fi prezentat Johann Matheson.

● „Muzica de-a lungul veacurilor" poposește vineri 9 aprilie, la „Liedurile lui Brahms", cu Elisabeta Cartiș și Martha Kessler. La pian Miron Șoarec (sala mică a Palatului Republicii).

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 4 APRILIE : Fotbal : Progresul—C.S.M.S. Iași și Steaua — Farul Constanța (în jurul orei 14.30) ● Film în premieră pe țară : „Din patru colțuri ale lumii". O producție documentară franco-italiană, cuprinzînd rezultatele expediției unor cunoscuți cineaști în Africa, Ceylon și Tahiti (ora 19.35).

LUNI, 5 APRILIE : Teatru în studio. În reluare, comedia „Examene, examene" de Simion Macovei (ora 19.40) ● Orchestra Edmundo Ross. La a opta emisiune, înregistrată pe peliculă, formația sud-americană mai stîrnește încă interes (ora 21.00).

MARȚI, 6 APRILIE : Glasul păsărilor. O emisiune care își propune să explice „semnificația" glasului păsărilor. Dacă va izbuti, are toate șansele să fie pasionantă (ora 19.10) ● „Haendel". Frumoasă evocare muzicală realizată de cineaștii germani (ora 20.35).

JOI, 8 APRILIE : Recitalul pianistei americane Marjorie Mitchell (ora 19.40) ● Revista spectacolelor. Cronici și discuții, însoțite de secvențe filmate, asupra cîtorva din ultimele premiere teatrale (ora 20.25).

VINERI, 9 APRILIE : În ciclul „Vă place muzica ?", va fi prezentată „Simfonia clasică" ● Melodii de altădată în interpretări noi. A se încerca (ora 21.20).

SÎMBĂTĂ, 10 APRILIE : Ultimul rol. Film documentar consacrat marelui actor George Vraca (ora 20.05) ● Comici vestiți ai ecranului : francezul Max Linder, unul din primii comici ai celei de-a șaptea arte (ora 20.35) ● Iubitorii operetei îi pot asculta pe Cella Tănăsescu, Vali Niculescu, Constanța Cîmpeanu, Cornel Finățeanu, George Hazgan și alții. Fiind vorba de selecțiuni din operete, titlul emisiunii n-are prea mare importanță (ora 21.45).

George Vraca

CARTEA

● A apărut la Editura pentru literatură, cu cîteva zile înainte de moartea marelui scriitor, volumul întîi din seria de *Opere* ale lui George Călinescu, serie dedicată „incomparabilei Vera" — soția sa devotată. Prezentată în admirabile condiții grafice, seria începe cu romanul *Cartea nunții* (ediția I 1933) și va continua cu celelalte scrieri în versuri și în proză, cu dramaturgia, istoria și critica literară, notele de călătorie, publicistica etc., relevînd și impunînd o dată în plus atenției cititorilor opera monumentală a unuia dintre cei mai de seamă scriitori ai acestui pămînt.

● Pentru a veni și mai mult în sprijinul învățămîntului ideologic, Editura politică a inițiat o nouă colecție, cuprinzînd o selecție din scrierile clasicilor marxism-leninismului, legate de cele mai importante probleme ale actualității construcției socialiste (ex. : Partidul clasei muncitoare, revoluția și statul, problema națională, revoluția culturală, alianța muncitorească-țărănească etc.). Primul titlu apărut : Marx-Engels-Lenin — *Rolul industriei în dezvoltarea societății.*

● Dintr-un lot de cărți originale pentru copii semnalăm mai întîi Tudor Arghezi — *Animale mici și mari*, noi versuri ale maestrului ce se înscriu în buna tradiție a scrisului arghezian pentru cei mici.

● Celelalte : Virgil Chiriac — *Zinele călătoresc cu accelerație*, povești în care aceste miraculoase ființe s-au cam lenevit (mergeau altă dată ca gîndul). Apoi, versuri de Eugen Frunză intitulate *Ce e tata ?* (citiți și veți afla !) ; proză de Mihnea Moisescu — *Într-o seară de primăvară*, și (cam greoi traduse de I. C. Mătăsaru, dar, infine, traduse) versuri de Alfred Margul Sperber — *Micul Hans află ce e viața*. E de adăugat un volum de *Teatru pentru cei mici* și o întrebare : ce ne facem cu ilustrația și reproducerea ei, stimați tovarăși ce vă ocupați cu astfel de probleme ? N-ar fi timpul să (știți dv. ce...) ?

● Două interesante cărți în colecția *Știința învinge* : S. L. Valdgard — *Pămîntul și universul* și Cleb Amfilov — *Fizica și muzica*. De-ar fi avut și cîte o bună prefață, i-am fi felicitat pe editori din toată inima.

● Numărul 2 al *Vieții românești*, închinat memoriei lui Mihai Ralea, se relevă prin contribuții de reală valoare cinstind personalitatea fostului ei conducător. Printre colaboratori întîlnim — evocator, cald și vibrant — și pe Eugen Ionescu.

● Luptătorul comunist german Arthur Becher, luptător în rezistența antifascistă, este eroul noului roman al scriitorului E. R. Greilich, „...Dar nu în genunchi" (editura „Neues Leben").

● În S.U.A. a apărut o culegere de scrisori ale poetului nord-american Robert Frost (1874-1963) cuprinzînd 500 din cele 1.500 de scrisori care s-au păstrat. Ele conțin părerile lui Frost despre viață și literatură, despre diferiți poeți și prozatori.

● Noua colecție „La Vague" (ed. Albin Michel) a fost creată numai pentru autorii de 20 de ani. Primul publicat : Christiane Singer („Les Cahiers d'une hypocrite").

CINEMA

PĂDUREA SPINZURAȚILOR. Filmul regizorului Liviu Ciulei și al scenaristului Titus Popovici, după romanul lui Liviu Rebreanu, se bucură de un binemeritat ecou în rîndurile publicului, anunțînd de pe acum — la a patra săptămînă de la premieră — unul dintre cele mai solide succese din anul acesta ale studioului cinematografic „București".

GAUDEAMUS IGITUR. Un nou film românesc în premieră. Scenariu : Vasile Rebreanu și Mircea Zaciu. Regia Gh. Vitanidis. Despre și pentru tineret.

Gérard Barray și Michèle Girardon

SCARAMOUCHE, coproducție franco-hispano-italiană, cu vechi cunoștințe ale ecranelor noastre, Gérard Barray, Michèle Girardon, Gianna-Maria Canale, într-un gen care i-a consacrat : filmul de aventuri, de capă și spadă.

ARMATA CODOBATURILOR, film sovietic (regia : A. Leimanis). Un episod din lupta împotriva albgardiștilor.

MĂ IUBEȘTE, NU MĂ IUBEȘTE. În genul îndrăgit de public al comediei muzicale, cineaștii sovietici ne propun o intrigă amoroasă, cam naivă, pe fundalul pitoresc al Tadjikistanului. Regizor : Ali Hamraev.

CLOPOȚEL. În atenția micilor spectatori. Copii și marionete, împreună, sînt eroii acestui original film al studiourilor din R. P. Chineză.

CALATIS, scurt-metraj al studioului „Al. Sahia". De remarcat că filmul s-a bucurat de o primire favorabilă, recent, la Festivalul internațional cinematografic de la Mar del Plata. Istoria și prezentul se împletesc armonios într-o peliculă atractivă.

OMAGIU LUI JULES VERNE. Astăzi și mîine pot fi văzute la cinematograful „Carpați" (sau „Clasic" ?) ultimele două filme din ciclul „Jules Verne", programat cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la moartea cunoscutului scriitor. Să revedem, deci, CĂPITAN LA 15 ANI (3 aprilie) și COPIII CĂPITANULUI GRANT (4 aprilie).

● O recomandare „din toată inima" : desenul animat de lung-metraj PARISUL VESEL, realizat de Abe Levitow, film vesel și poetic, care nu trebuie să scape amatorilor de comedii cinematografice.

TEATRU

ÎNTÎLNIRE LA SENLIS. Ciudate efecte destructive are chiar și o scurtă scurgere a timpului asupra teatrului lui Anouilh, totuși spiritual și efervescent, dar totdeauna gratuit. Spectacolul studenților e interesant, păstrează ritmul și cadența umorului lui Anouilh. De semnalat munca de creație regizorală dusă în domeniul atît de interesant dar și dificil al educării profesionale actoricești, de către George Dem. Loghin. Și de astă dată profesorul-regizor și-a îndeplinit cu dăruire și fantezie dubla sa îndeletnicire. Îi așteptăm și în spectacole... nestudențești. Atenție la un nume nou în scenografie : Mircea Ribinski (Studioul Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale").

VIZITA BĂTRÎNEI DOAMNE de Dürrenmatt. Atenție la ritmul spectacolului și mai ales la scenele care pretind mișcare și animație (mai lente și mai dezlînate după un număr mare de reprezentații). (Teatrul Național „I. L. Caragiale" — sala Comedia.)

ADAM ȘI EVA. Aurel Baranga în serie ! (Teatrul Național „I. L. Caragiale" — sala Studio.)

8 FEMEI de Robert Thomas, „Asul" genului teatral polițist, parizianul Robert Thomas (tînăr actor devenit celebru ca... dramaturg) e prezentat în premieră pe țară cu o piesă în care nu apare nici un... bărbat (Teatrul de stat Tg. Mureș).

FII CUMINTE, CRISTOFOR. Tot de Aurel Baranga. Interesantă, spirituală, regia lui V. T. Popa. Excelent în Cristofor, talentatul actor comic Aurel Giurumia (Teatrul Național Cluj).

ANNA CHRISTIE de Eugene O'Neill. Interesantă, demnă de subliniat regia lui N. Al. Toscani. Cîteva interpretări notabile : Ileana Ploscaru (protagonista piesei), Jean Ionescu, Marcella Saru (Teatrul de stat Constanța).

ȘEFUL SECTORULUI SUFLETE de Al. Mirodan a fost realizat la Teatrul de stat din Arad de un remarcabil tînăr regizor care a montat numai pe scenele teatrelor din provincie : Dan Alecsandrescu.

UN TURNEU BINEVENIT : turneul Teatrului Național din Cluj la București astăzi 3 aprilie și mîine 4 aprilie, cu „Constructorul Solness" de Ibsen, „Ondine" de Giraudoux și „Fii cuminte, Cristofor" de A. Baranga. Prezența la Cluj a regizorului Vlad Mugur, colectivul de actori bogat în tradiții, alături cu un grup de tineri înzestrați din tînăra generație, toate acestea dau un profil interesant, complex, acestei vechi scene.

... ȘI UN SPECTACOL SATIRIC-MUZICAL : secția de estradă a Teatrului de stat din Constanța, cu „Complexul revistei". Formația din orașul de pe litoral prezintă două spectacole în sala Palatului R. P. Române după care pleacă în turneu în provincie.

PLASTICĂ

● Sala Dalles : plastică bulgară din secolele XIX-XX. Un ansamblu care poate că nu e destul de reprezentativ pentru evoluția și direcțiile artei bulgare.

● Sala Oneștî : pictorul Stoica Răzvan expune peisaje și portrete pictate cu multă și sinceră seriozitate.

● Sala Magheru : Iulia Oniță expune sculptură cu o expresie de feminină eleganță, plăcută în caligrafia spațială a conturelor și în luminozitatea suprafețelor șlefuite, neplăcută în unele stilizări afectat viguroase, împrumutate din alt ordin statuar.

DISCURI

● „Cîntece pentru copii" (în paranteză stă scris pentru copiii din clasa I a școlii de 8 ani) ; un disc ce poate fi ascultat cu mare plăcere și de copiii trecuți de 45 de ani (EXC-513). Cîteva cîntece sînt din folclorul... copiilor ! Cam bizar...

● Iarăși un disc cu „Cîntece pentru copii" (acum sîntem în clasa a II-a, după cum se arată pe etichetă). La fel ca și precedentul, discul (EXC-514) este realizat cu concursul unor mici formații din cercurile de copii ale Școlilor medii de muzică nr. 1 și 2 (dirijori : Ion Vanica și Ana Motora-Ionescu).

● Și în discul cu cîntece pentru clasa a III-a (EXC-515) găsim bucăți din folclorul... copiilor (!) ; în schimb, există și un melodios „Cîntec pionieresc" de Marin Constantin.

● În clasa a IV-a lucrurile se complică (EXC-516). Apare și cîntecul „Cucu" care este o melodie... universală. Cu cuvinte cu tot ?

● Au fost citate patru discuri mici, destinate celor mici, înregistrate acurat, cîntate și mai curat : deși evident adresate unor scopuri didactice, nu ne putem refuza plăcerea de a le asculta și fără știrea... profesorilor care ne-au învățat cele mai sus arătate.

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

LA „ELECTRONICA“

In zilele noastre electronica, această tînără ramură a științei și tehnicii contemporane, își desăvîrșește tot mai mult

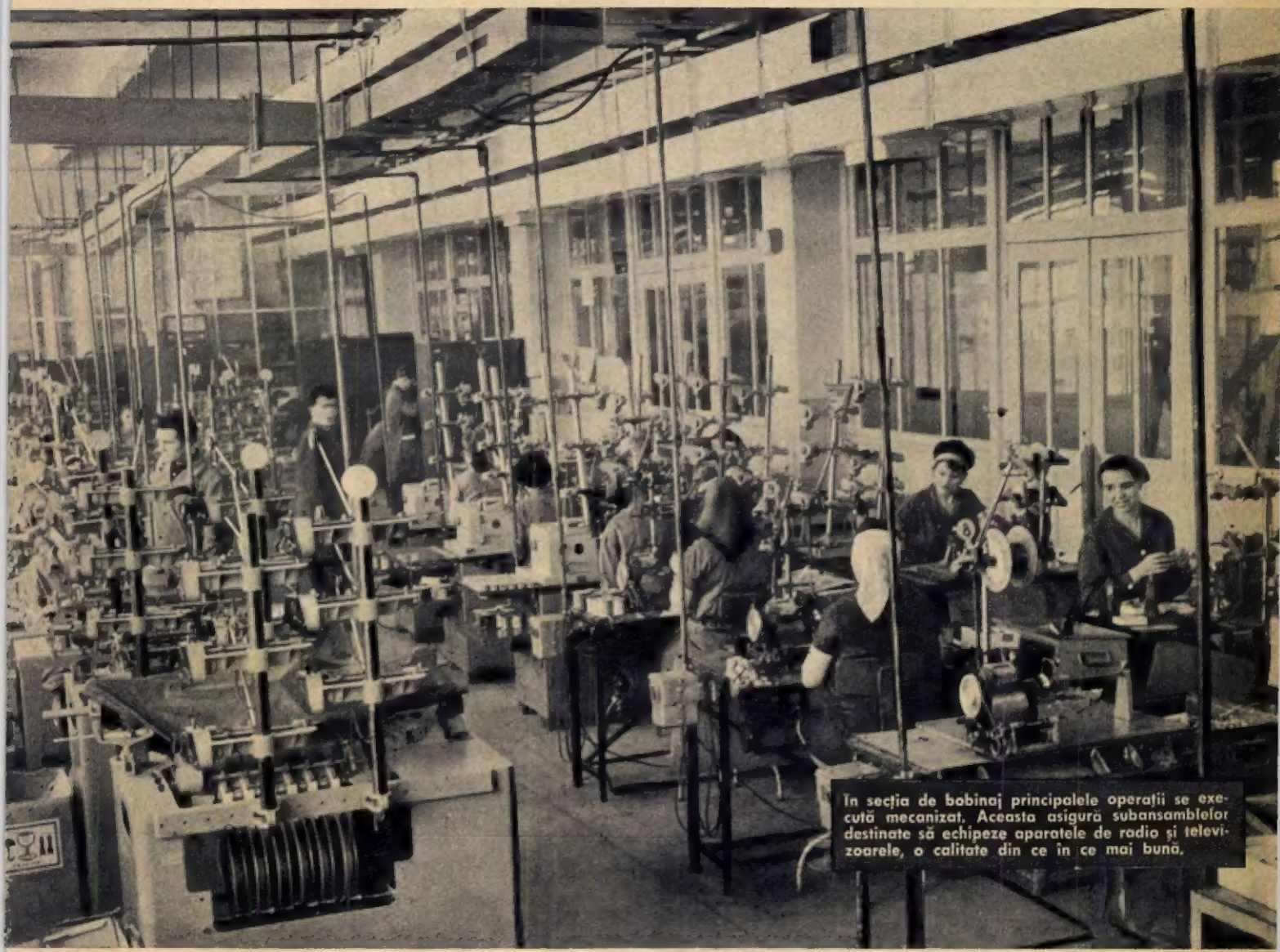

În secția de bobinaj principalele operații se execută mecanizat. Aceasta asigură subansamblelor destinate să echipeze aparatele de radio și televizoarele, o calitate din ce în ce mai bună.

NOUL LA RAMPA DE CONTROL

cuceririle de pînă acum din domeniile sale cele mai cunoscute publicului larg: radioul și televiziunea. Sporind posibilitățile omului de a comunica pe calea undelor, ea pătrunde din ce în ce mai mult în viața fiecăruia dintre noi.

LA „ELECTRONICA“

Banda de montaj a televizoarelor produce în flux continuu sute de aparate pe zi. Datorită introducerii unor metode avansate de lucru şi perfecţionării tehnologiei de fabricaţie, uzinele „Electronica“ au ajuns să producă anual aproximativ 100.000 televizoare.

TELEVIZIUNEA LA DISPOZIŢIA TUTUROR

De la prima instalaţie electronică pentru modularea unei unde cu semnale vizibile au trecut patruzeci şi doi de ani. Pe atunci însuşi termenul de televiziune abia începea să-şi facă loc în vocabular şi, dacă unele succese ale tehnicii radioului permiteau să se întrezărească perspectiva răspîndirii nelimitate a acestei „minuni moderne“, nimeni nu putea crede că cinematograful la domiciliu va ajunge vreodată un bun la îndemîna oricui.

Şi iată că, în zilele noastre, asistăm la o vertiginoasă extindere a reţelei de televiziune, la pătrunderea micului ecran în locurile cele mai îndepărtate.

Dintr-o statistică publicată anul trecut, rezultă că în ţara noastră numărul abonamentelor de televiziune a crescut în perioada 1958-1964 de la 16.000 la 245.000.

Sub un anumit raport, aceasta este, între altele, şi o oglindă a progreselor industriei noastre de televiziune.

Primul televizor românesc a ieşit de pe poarta uzinelor „Electronica“ în mai 1961. Peste 7 luni a fost înregistrat cel de-al 14.827-lea televizor. În 1962 producţia s-a cifrat la 41.435 aparate pentru ca în prezent numărul acestora să fie de aproximativ 100.000 anual.

De la V.S. 43-611, cum se numea primul tip de televizor românesc, benzile de montaj ale uzinelor „Electronica“ au găzduit pe rînd încă 14 serii de aparate cu caracteristici tehnice şi funcţionale din ce în ce mai bune. Azur, Tonitza, Naţional, Luchian, Cosmos, Grigorescu sînt cele mai cunoscute dintre acestea. Despre E 43 şi E 47, ultimele tipuri introduse în fabricaţie, specialiştii sînt unanimi în a afirma că pot fi comparate cu cele mai bune produse de acest gen ale industriei electrotehnice mondiale. Într-un interviu acordat nu demult ziarului

Reglajul televizoarelor la banda de montaj este o operație de care depinde în bună măsură calitatea aparatelor. De aceea la „Electronica" se acordă o atenție deosebită ridicării gradului de calificare și specializare al celor ce o efectuează.

„Scînteia tineretului" inginerul Gheorghe Zamfir, proiectantul responsabil al televizorului E 43 și Eugen Chicoș, inginerul șef de concepție, au arătat care sînt calitățile noului produs : imagine și sunet de o înaltă fidelitate pe fiecare din cele 12 canale cu care e înzestrat, manevrare sigură și comodă, consum de energie redus.

Prin ce se deosebește televizorul E 47 de fratele său mai în vîrstă Cosmos, producție 1962, bunăoară ?

Aici ar trebui să înșirăm o lungă listă de amănunte tehnice. Ne vom mulțumi însă să spunem că extinderea montajelor cu circuite imprimate (care după cum se știe au cucerit un teren vast nu numai în industria radioreceptoarelor) și utilizarea pieselor miniaturale — semiconductori, de felul diodelor cu cristal de germaniu și tranzistorilor — formează principalele categorii în care se pot încadra aceste noutăți. Performanțele legate de fidelitatea sunetului și de calitatea imaginii ar putea fi caracterizate în unități matematice. Totuși cea mai bună caracterizare este aceea pe care o face telespectatorul, după ce a verificat „pe viu" calitățile aparatului.

„LINIȘTEA" ÎN ETER

Soarta cîtorva zeci de milioane de aparate de radio este pusă în cumpănă de un alt sistem de radiodifuzare — se spunea mai acum două decenii, cînd venea vorba despre așa-numita modulație de frecvență. În lumea specialiștilor s-a admis, încă din 1934, cînd Edwin Howard Armstrong a prezentat un model de radio construit după noul principiu, că aceasta este calea pe care trebuie să se meargă pentru a se putea reproduce în radiocomunicații toată gama sonoră a instrumentelor muzicale și a vocii omenești fără distorsiuni, paraziți sau interferențe de posturi. Faptul că receptoarele moderne permit audiția pe toate lungimile de undă, inclusiv pe ultrascurte, ne-a demonstrat că răspîndirea modulației de frecvență n-a trebuit să ducă în mod necesar la anularea tradiționalei modulații de amplitudine. Cele două sisteme au continuat să coexiste și consecința a fost transformarea corespunzătoare a receptoarelor fabricate.

Din totalul tipurilor de aparate de radio românești (peste 70) cele echipate cu circuite speciale de ultrasunete reprezintă mai mult de o treime. De la popularul Tomis, fabricat în serie de cîteva zeci de mii și pînă la ultimele tipuri aflate încă în faza probelor de laborator, butonul notat cu UUS continuă să fie nelipsit din claviatură. Iar urmarea e ușor de dedus : cine vrea să asculte „liniștea" la radio, cine dorește să aibă în locuința sa o adevărată sală de concert în care nu se aude decît orchestra sau solistul și nimic altceva, n-are decît să-și cumpere un aparat de radio și să-l pună în funcțiune apăsînd pe butonul de ultrascurte.

În momentul de față la uzinele „Electronica" se produc radioreceptoare, la a căror construcție își aduc aportul specialiști cu o calificare tot mai ridicată. Ca urmare a susținutei preocupări pentru ridicarea calității, se extinde și se perfecționează tehnologia de fabricație a montajelor cu circuite imprimate și se lărgește domeniul de aplicație a semiconductorilor și al pieselor miniaturizate. În laboratoare cu camere anecoide (fără ecou) se studiază probleme complexe, cum ar fi acustica ansamblului receptor și a difuzoarelor, se proiectează aparate cu caracteristici din ce în ce mai bune și se elaborează măsuri pentru ca cea mai mare parte a montajelor ce se efectuează să fie cuprinse în subansamble de sine stătătoare.

Aparatele de radio pe care le vom vedea în curînd în magazine ne vor da o măsură a proporțiilor acestor preocupări. Și sîntem siguri că acestea vor fi la înălțimea exigențelor publicului larg.

RECEPTOARE DE BUZUNAR

Visul radiofoniștilor din generația bunicilor noștri, de a construi un aparat portativ care să încapă — împreună cu sursa de curent — într-un buzunar, a trebuit să rămînă multă vreme un simplu vis. Unele recorduri în această privință au făcut cîndva vîlvă și se pare că maximum de miniaturizare a fost atins de aparatul francuzesc Bulevard (1946), care avea șase lămpi montate într-o cutie de vreo 300 de centimetri cubi. Dar de la venirea pe lume a acestui radioreceptor s-au înregistrat multe noutăți în tehnica radiofonică. Una din cele mai importante este desigur tranzistorul.

Mai mic decît un nasture obișnuit și mai economic în ce privește consumul de energie decît cea mai economică lampă electronică, tranzistorul a cucerit într-un timp extrem de scurt un teren de utilizare de-a dreptul uriaș. Datorită lui un receptor portativ cît o cutie de țigări e astăzi departe de a constitui o raritate. Magazinele desfac zilnic zeci de asemenea obiecte. Cu ajutorul semiconductorilor și al unor piese de mici dimensiuni — în marea majoritate produse în țară — specialiștii de la „Electronica" au creat pînă în prezent șase tipuri de microreceptoare de buzunar, fiecare din ele avînd posibilități largi de a satisface pretențiile turiștilor, mai ales, în al căror echipament sînt destinate să se încadreze. Cine posedă un aparat de buzunar și a avut curiozitatea să arunce o privire în interiorul casetei sale, a rămas desigur uimit de delicatețea montajului. Radiotehnica modernă tinde să întrecă în precizie arta bijutierilor. Și din acest punct de vedere succesele specialiștilor noștri sînt de necontestat.

Nicolae RĂDULESCU

Cum vom trăi în anul 2000

...sau ceva mai tîrziu

CÎTEVA RĂSPUNSURI DE LOC FANTASTICE PRIVITOARE LA VIAȚA DE FIECARE ZI... MÎINE

Printre cei 5-6 miliarde de locuitori cîți va număra probabil Pămîntul peste 35 de ani, vor fi, desigur, și mulți dintre noi... Dar cum vom trăi atunci? Cum va fi viața noastră de fiecare zi?

Nu demult în Franța așa-numitul grup al înțelepților — o echipă de savanți lucrînd sub conducerea lui M.P. Massé — a întocmit un remarcabil raport asupra perspectivelor vieții în Franța anului 1985. Alții privesc și mai departe... S-ar putea deci spune că problemele vieții de fiecare zi peste cîteva decenii constituie încă de pe acum o preocupare pentru o serie de oameni de știință și chiar pentru cercuri mai largi. Să încercăm deci, pe baza datelor de azi, să răspundem la cîteva întrebări pe care, probabil, vi le-ați pus fiecare. Desigur ar fi imposibil de *precizat* data cînd cele de mai jos se vor înfăptui. Cîndva, în viitorul nu prea îndepărtat... Dar este pe deplin posibil de descifrat unele tendințe care se conturează de pe acum. Așadar,

ÎN PRIMUL RÎND, UNDE VOM STA?

Probabil că în orașe, căci tendința de creștere a greutății specifice a orașelor este de mult cunoscută. E drept că actualmente încă 3/5 din populația globului, adică 1,8 miliarde oameni, se ocupă cu agricultura și locuiesc la țară; dar pentru anul 2000 se prevede ca numai 6% din populație să aibă această îndeletnicire. Vor reuși cei 360 milioane de agricultori de atunci să sporească producția cerealieră de la 4.330 milioane chintale cît este în prezent la peste 12-14.000 de milioane cît va fi necesar pentru îndestularea populației și suprimarea subnutriției?

Unele date preliminare asupra posibilităților uriașe ce le oferă intensificarea producției prin mecanizare, chimizare, irigare și modificări biologice, ne îndreptățesc să fim optimiști. Și aceasta fără să punem la socoteală irigarea posibilă a Saharei, extinderea cultivării solurilor tropicale și în general valorificarea măcar a unei părți a zonei ecuatoriale. Dar să lăsăm această problemă și să revenim la întrebarea: unde vom sta? Probabil deci că în orașe.

CE FEL DE ORAȘE?

Se vor realiza planurile măreț ale orașelor piramidale gigantice ca cele concepute de Mazet? Vom locui pe

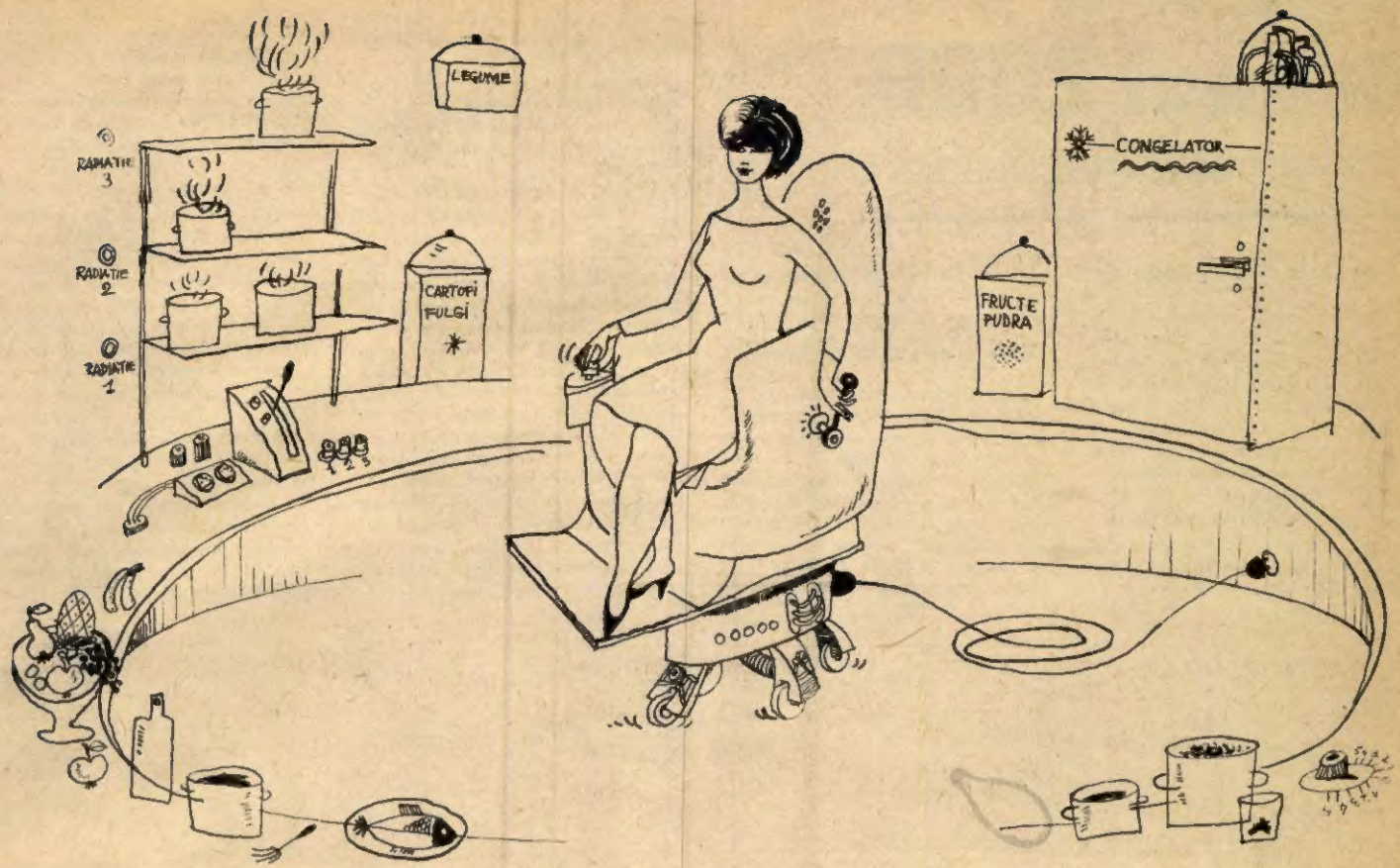

mare sau în oraşe oceanice, aşa cum preconizează unii arhitecţi japonezi? Vom vieţui sub apă (cum a stat cîteva luni Cousteau, vestitul cercetător al „Lumii tăcerii"), mai precis pe o insulă plutitoare cu mai multe etaje sub apă şi unele deasupra? Vor creşte oraşele nemăsurat în înălţime? Toate acestea ni se par ipoteze prea îndrăzneţe pentru a se putea realiza în următoarele treipatru decenii. Cu atît mai mult cu cît multe din construcţiile actuale, din 1965, vor rămîne intacte încă multe decenii şi deci, cel puţin în ceea ce le priveşte, nu se va putea vorbi de nici un fel de inovaţii. Oricum, se poate presupune că populaţia urbană va creşte enorm şi că va fi necesară construirea a numeroase oraşe noi şi mărirea celor existente astăzi (vor predomina cele cu 200.000-500.000 locuitori) : că fondul de locuinţe va creşte cu circa 60-70 la sută şi că în jurul tuturor centrelor urbane mari (deci şi al Bucureştiului) se vor crea oraşe-satelit.

Noi, bucureştenii, vom sta la parter ori la etajul 5, 18 sau 22, vom avea curte suspendată pe balcon, iar în jurul nostru se vor întinde abundente spaţii verzi. Capitala va fi un oraş al grădinilor. Vom avea 2-3-4 camere, după nevoie, cu pereţii în cea mai mare parte din sticlă sau dintr-un material similar, prin care razele soarelui vor intra în voie. Casele vor fi aspectuoase, solide, elegante, cu o arhitectură suplă. Ne rămîne doar să sperăm că ascensoarele rapide nu se vor mai defecta şi nu se vor mai opri între etaje.

VOM SUFERI DE CĂLDURĂ LA ETAJUL 22?

Nicidecum. Între pereţii de sticlă va circula apă cu scopul de a regla afluxul radiaţiilor calorice şi luminoase şi de a reduce temperatura din interior. Apa încălzită de soare va fi evacuată şi răcită la o temperatură convenabilă pentru a menţine în cameră temperatura dorită. Astfel vom beneficia în acelaşi timp de razele de soare, dar şi de răcoare. Aceasta, vara. Căci iarna, prin mijloace oarecum similare, vom asigura în casă temperatura dorită : 18-20-22°, ...iar pentru friguroşi şi mai mult. (De altfel unii afirmă că iarna în anul 2000 va fi destul de blîndă la noi în ţară.)

Indiferent dacă se vor realiza proiectele privitoare la modificarea curentului Golfstrom sau la crearea unui inel de mici particule învîrtindu-se în jurul Pămîntului pentru a reflecta razele Soarelui, cum propune inginerul sovietic Cerenkov, sau proiectul de remorcare a gheţarilor şi de utilizare a lor pentru irigarea deşerturilor — în orice caz suprafaţa regiunilor veşnic îngheţate se va reduce şi clima se va îndulci.

Să ne închipuim că ne aflăm într-un bloc bucureştean. Aerul în casă va fi purificat şi condiţionat, căci, în ciuda faptului că Bucureştiul va fi un oraş-parc, s-ar putea ca vreunul din nepoţii noştri să fie mai sensibil şi să facă o alergie la vreo particulă de praf industrial. Pentru a evita această neplăcere, nici un firicel de praf nu va pătrunde în locuinţa noastră. Şi nemaifiind praf în casă, va dispărea şi greoiul aspirator.

— Dar nu va intra praful înăuntru cînd, apăsînd pe butonul electric, pereţii de sticlă se vor deschide larg spre terasă?

— Ba da, dar în casă el va fi imediat „înhăţat" de aspiratoare fixate în perete, ce vor atrage firele de praf prin electrostatism.

Mobila va fi simplă, elegantă, practică, din material plastic, aluminiu, pliăci aglomerate sau, mai rar, din arhaicul lemn.

Vor apărea în locuinţa noastră combine discotecă-filmotecă, videomagnetofoane, micromaşini de memorat ce vor acumula conţinutul a sute de cărţi favorite. Televizorul va putea, graţie sateliţilor de comunicaţie, să recepţioneze orice program de pe glob în culori sau în relief. Videotelefonul va putea funcţiona cu sau fără imagine vizuală — după dorinţă — deci nu va exista nici un pericol ca să se afle că sîntem acasă atunci cînd nu vrem să răspundem la apel.

Un lucru trist pentru bărbaţi : baia se va transforma într-un mic laborator feminin. În afară de banalele aparate de masaj electric, de gimnastică şi de slăbit mecanic, se vor găsi acolo, pe etajere, tot felul de substanţe placentare, creme cu extracte tisulare, sanguine şi hormonale.

BUCĂTĂRIA

...va fi elegantă, circulară, iar gospodina va sta pe un scaun-fotoliu ce se va deplasa automat în jurul pereţilor.

La nivelul meselor actuale, de jur împrejurul pereţilor, se va afla o masă-consolă rotundă pe care se vor rîndui, după gustul gospodinei, o sumedenie de aparate, termostate şi butoane. Plita actuală va dispărea treptat. Mîncarea va fierbe sau se va coace pe diferite suporturi încălzite cu radiaţii. Sticle cu sosuri, condimente, sucuri şi — neapărat — vitamine, aşezate cu grijă în diferite dulăpioare, vor completa „inventarul" bucătăriei de mîine.

În general, se poate spune că îndatoririle gospodinei în bucătărie se vor reduce la minimum : ele nu vor reclama mai mult de o oră sau chiar o jumătate de oră pe zi.

CE VOM MÎNCA?

Bineînţeles, depinde de gusturi, obiceiuri, regim, posibilităţi, modă... Un lucru este sigur : cu pastile şi concentrate nu ne vom hrăni decît în excursii extraterestre. Zarzavaturile, fructele, legumele — de altfel extrem de ieftine — vor fi aduse la domiciliu proaspete, congelate sau deshidratate, ori, dacă veţi prefera, în pudră, granule sau fulgi. Tot aşa vor fi vînduţi cartofii, de exemplu.

În enorme sere hidroponice, în care plantele se vor cultiva pe un substrat mineral (de pietriş) irigat cu substanţe nutritive, vor creşte din abundenţă zarzavaturi şi legume mereu proaspete. În zonele temperate se vor putea astfel cultiva şi fructe exotice, mult căutate pe piaţă, asigurîndu-li-se temperatura şi condiţiile de climă adecvate.

Poate vom consuma mai puţină carne de vită şi mai mult porc şi pasăre, mai puţin vînat şi mai mult peşte oceanic de adîncime. Utilizarea largă a planctonului marin pentru hrănirea şi creşterea animalieră va duce pe de o parte la economii uriaşe, pe de altă parte la o abundenţă de carne pentru alimentaţie. Din meniu nu vor lipsi nici grăsimile sintetice — nu cele de tipul margarinei, ci al untului şi untdelemnului.

Din aceste „materii prime" gospodina cu gusturi învechite îşi va putea prepara tot ce-i doreşte inima. Spunem „învechite" căci cea modernă, a anului 2000, va putea comanda la magazin *sute de kilograme* (nu, nu este o greşeală de tipar) de friptură, salate, mîncăruri gata preparate, pe care le va depozita, pentru multă, foarte multă vreme, în congelatorul de bloc.

(Continuare în pag. 10)

Cum vom trăi în anul 2000

...sau ceva mai tîrziu

FRIGIDER? NU. CONGELATOR

Dacă în prezent răcitorul este înlocuit treptat de frigider, peste 20-30 de ani acesta din urmă va dispărea treptat, făcînd loc congelatorului. Se știe că frigiderul obișnuit conservă alimente la 1-4°. În evaporatorul său iau naștere cuburi de gheață. De pe acum se conturează însă tendința ca spațiul evaporatorului să fie mult mărit, creîndu-se așa-numitul „freezer", unde domnește temperatura de minus 10°. Se proiectează ca acesta să scadă și mai mult, pînă la minus 18° — temperatura optimă de conservare.

Congelatoarele vor fi utile pentru apartamentele izolate, dar în blocuri — mai precis: sub ele — se vor construi camere frigorifice enorme, în care alimentele și mîncărurile preferate, care au suferit o dată congelarea la minus 40°, se vor putea menține un timp nedefinit la temperatura de minus 18°. În „boxa rece" de la subsol, vom putea deci păstra zeci de mîncăruri pentru un an sau doi. Mîncărurile, zarzavaturile sau fructele vor fi servite de revelion cu aroma lunii iulie sau august (aceasta dacă dorim să facem „economii", căci altfel le putem lua proaspete din sere). Gustul lor nu va fi de loc fad, căci prin diferite operații de congelare sub presiune — și datorită unor izolatoare de plastic — alimentele își vor conserva toate proprietățile odorifice și gustative native.

Dar destul cu mîncarea. O surpriză pentru gospodine: vor dispărea mașinile de spălat rufe și vase. Rufele și hainele vor fi curățate „uscat", într-o ambianță gazoasă, grație vibrațiilor ultrasunetelor. Iar vesela — bineînțeles din material sintetic — se va cumpăra cu kilogramul și se va arunca după o singură întrebuințare.

CUM VOM MERGE LA MUNCĂ?

Depinde de distanță: dacă stăm în același oraș sau într-un oraș-satelit, dacă stăm aproape sau la... 2-300 km de locul de muncă. În acest ultim caz va trebui să luăm automotorul pentru a ajunge în timp util, adică în nu mai mult de 30 de minute. Vehiculul va goni cu 500 km pe oră pe o pernă de aer, la un centimetru deasupra plăcilor de beton, și se va deplasa pe o rampă sprijinită pe piloni. Vagonul va fi elegant, comod, cu caroseria din aluminiu și mase plastice. În timpul călătoriei vom putea viziona jurnalul televizat, ne vom putea rade cu aparatul electric sau vom lua micul dejun. Desigur, cei care vor locui mai aproape de locul de muncă vor lua mașina sau aparatul individual de zburat la mică viteză. Elicopterele și avioanele mici cu decolare verticală nu vor fi totuși la îndemîna întregii populații și în afară de aceasta circulația aeriană deasupra orașelor va fi atît de intensă, încît va părea mult mai prudent să circulăm pe sol. Dacă însă vom avea treburi pe alte continente, atunci vrînd-nevrînd ne vom urca în avionul-cursă de mare altitudine, căruia nu-i va trebui mai mult de o jumătate de oră pentru „saltul" deasupra Atlanticului. (În 1965 avionul experimental american X 15 e prevăzut să atingă 7.000 km pe oră la o altitudine de 100 km.)

CUM VOM STA CU SĂNĂTATEA?

Aci într-adevăr perspectivele estetice sînt mai sumbre decît cele *ad vitam*. Vor fi mai mulți chei, mai mulți miopi, mai mulți obezi, mai mulți pacienți ai cabinetelor dentare și mai mulți purtători de aparate de auzit. Motivul? Bătrînii de mîine vor fi... mai bătrîni decît cei de azi.

Vom trăi mai mult.

De altfel, de pe acum s-a redus incidența multor epidemii de boli infecțioase, sînt pe cale să fie înfrînte tuberculoza și majoritatea maladiilor microbiene.

În ceea ce privește maladiile virotice, ele se găsesc actualmente în faza în care se întrezărește practica lor lichidare. După ce o mare parte din acestea, de pildă, variola, turbarea, paralizia infantilă au și fost făcute inofensive datorită vaccinărilor, descoperirea în ultimii ani a interferonului — o substanță secretată de celulele organismului și avînd un rol puternic protector împotriva infecției virale — precum și utilizarea a numeroase noi substanțe cu acțiune antivirală eficace atît în laborator cît și pe animale ne îndreptățesc să sperăm că problema maladiilor virotice va fi în mare rezolvată chiar în decada următoare. Deja antibioticele existente acționează și asupra unor virusuri (mai mari).

Cît despre cancer, cercetări din ultimii doi, trei ani par să întărească ipoteza mai veche conform căreia această boală ar fi produsă de virusuri. Nu putem intra aci în fondul problemei — și nici măcar să vorbim mai pe larg despre comunicarea prof. Halpern din decembrie 1964 asupra unei noi proprietăți a celulelor canceroase, aceea de a se aglutina, de a se aduna, în anumite condiții de experimentare. Această comunicare, care a stîrnit vîlvă, reprezintă un pas înainte în oncologie. Vom mai menționa, totuși, un alt aspect actual al problemei cancerului: s-a constatat că unele animale (hamsteri) injectați cu virusuri care la om dau o maladie asemănătoare gripei, fac în mod sistematic cancer. De pe acum s-au descoperit și izolat numeroase virusuri care duc la cancer la animale. De la cultivarea pînă la izolarea virusurilor umani și apoi la găsirea vaccinurilor sau a mijloacelor de combatere, desigur că drumul e lung și greu, dar nu într-atît încît pînă în anul 2000 să nu fi fost străbătut.

Și maladiile vasculare, prin studierea proceselor *intime* de funcționare și îmbătrînire a vaselor, prin studierea amănunțită a arteriosclerozei, își vor găsi, se pare, tratamentul eficace. Prin înlăturarea acestor maladii, prin prevenirea altor factori nocivi și traumatici ai sistemului nervos cu ajutorul extractelor hormonale, grefelor și extractelor tisulare, media de viață va fi așadar, împinsă mult înainte.

Dar nu vor mai exista boli? Firește că da, dar aspectul lor va fi deosebit de cel din zilele noastre; accentul va cădea pe bolile de metabolism, pe colagenoze, pe enzimopatii. Aci, două precizări în paranteză. Colagenozele reprezintă un grup de boli — printre care și reumatismul — produse prin funcționarea defectuoasă a țesutului conjunctiv. Cît despre enzimopatii, amintim că dezvoltarea chimiei biologice a dus la descoperirea a numeroase boli în care enzimele — fermenții din diferite organe — lipsesc sau funcționează prost. Aceste boli sînt denumite, generic, enzimopatii.

În ultimele decade cîmpul medicinei a devenit atît de vast, încît cuprinderea lui de către o singură minte, oricît ar fi ea de... doctorală, devine imposibilă. Acest lucru a dus la specializări, apoi la ultraspecializări și la ultra, ultraspecializări, uneori, din păcate, în dauna unei priviri sintetice asupra ansamblului.

S-a făcut apel și la cibernetică, la creierele electronice, spre a fi utilizate în medicină. Aceasta nu înseamnă că ele vor pune singure diagnosticul, făcînd astfel inutil personalul medical. Este drept și creierele electronice, pînă în anul 2000, se vor perfecționa mult, vor putea acumula o informație enormă, astfel încît să fie „la curent" cu toate noutățile științifice și să le înmagazineze în memoria lor practic nelimitată. Prin calcularea rapidă a posibilităților de diagnostic care rezultă pe baza raționamentelor inductive și deductive, creierul electronic va da însă un ajutor enorm, îndrumîndu-l pe specialist pe drumul cel bun. Dar nu mai mult. Deci nici o șansă de a scăpa de doctor în anul 2000. Din fericire vor fi destule lucruri noi și frumoase care să ne consoleze de acest mic neajuns...

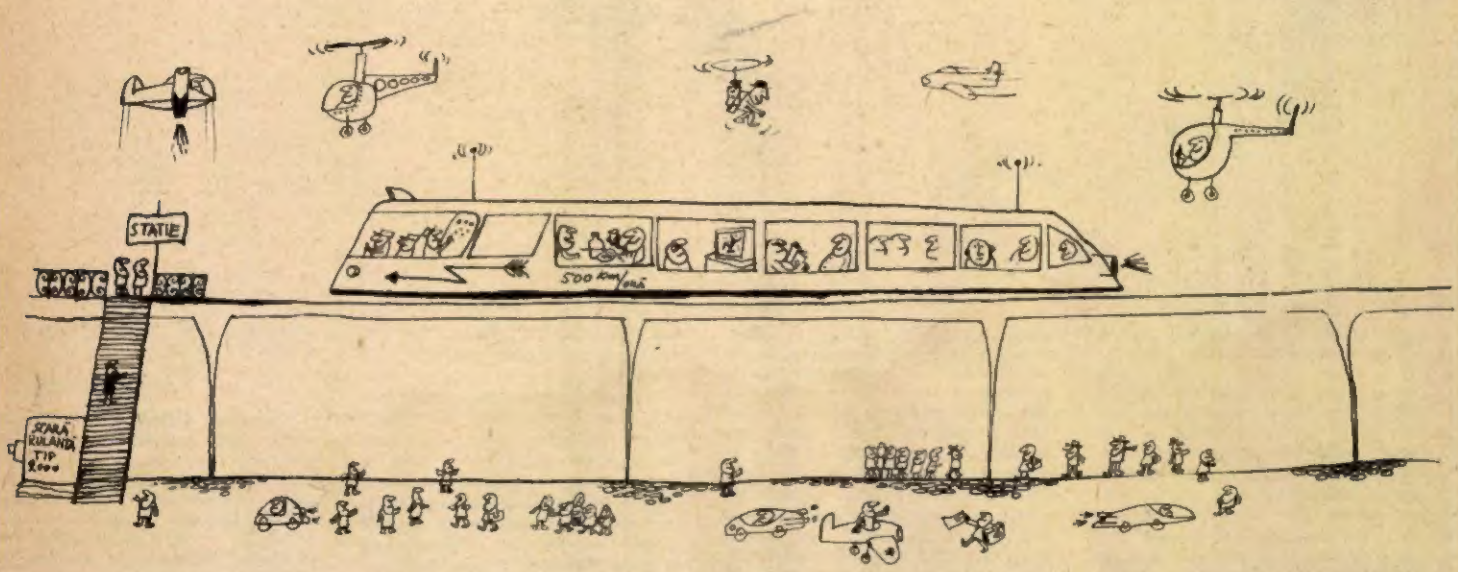

Dr. Tudor MURGESCU
Ilustrații de Liliana ROȘIANU

PRIN MAGAZINELE DE PE CALEA VICTORIEI...

La început îi zicea Calea Braşovului şi deschidea drumul care lega cetatea de scaun a Ţării Româneşti cu centrele comerciale de peste munţi. O tălăse pe la 1692 Constantin Vodă Brîncoveanu ca să-şi facă drum de pe malul Dîmboviţei, unde-şi avea, pare-se, reşedinţa, către moşia sa din Mogoşoaia. Ceva mai tîrziu, după ce a fost podită cu bîrne, apărea în documente sub numele de Podul Mogoşoaiei, nume ce avea să-l păstreze pînă în 1878, cînd artera principală a Capitalei va primi numele de Calea Victoriei. Respiraţia ei agitată de-a lungul anilor ne-a parvenit prin paginile lui Nicolae Filimon şi Ion Ghica, Matei Caragiale şi Camil Petrescu, prin mărturii ce ne permit să vedem alevea cum arăta, de exemplu, Teatrul Domniţei Raiu de la Cişmeaua Roşie, care era protocolul alaiului solemn la instalarea domnitorilor, ce se minca la restaurantul Pialkovsky, cum se petrecea în saloanele boiereşti şi cum se schimbiula în becisurile Agiei, ce purtau eleganţele pe cînd străbăteau Calea în luxoase echipaje şi ce scumpeturi aduse de la Viena şi Paris etalau prin vitrine negustorii. Căci aci se afla nu numai centrul politic şi administrativ cu palate domneşti, ministere şi legaţii, nu numai centrul spiritual şi cultural cu teatre, redacţii de ziare, societăţi literare şi academice, ci pulsa neîntrerupt şi viaţa comercială a oraşului.

Calea Victoriei, artera comercială a Bucureştiului modern, iată obiectul reportajului de faţă.

1

În ciuda luptei pentru întîietate cu bulevardele magistrale, Calea Victoriei îşi apără cu bărbăţie prestigiul. Procesul continuu de modernizare şi valorificare mai eficientă a spaţiilor comerciale de pe Cale, se impune, alături de înnoirile arhitectonice, ca un fenomen izbitor. Faţade modernizate, firme în relief sau luminoase, vitrine estetic aranjate captează privirea cumpărătorului, îl îmbie să intre şi să cumpere.

Am pornit-o nu din Capul Podului (Piaţa Victoriei), ci din punctul în care artera îşi leapădă caracterul administrativ-rezidenţial pentru a căpăta o amprentă mereu mai accentuată de stradă comercială: de la piaţeta unde se desprindea spre apus foasta Cale a Tîrgoviştei, Calea Griviţei de azi. La umbra blocurilor noi, Palatul Barbu Ştirbey (azi Muzeul de artă populară) şi-a pierdut aroganţa. De-a dreapta şi în faţa lui, o farmacie şi un magazin cu articole optice deschid seria spaţiilor comerciale ce anunţă noul stil spre

(Continuare în pag.12)

2

3

1 Un punct de atracţie la „Magazinul copiilor" – fotograful automat.

2 O iniţiativă meritorie a magazinului „Telecomenal" din colţul Pieţei Teatrului: demonstraţiile practice cu maşinile electrice de spălat.

3 Pentru cei mici, un întreg magazin de pe Calea Victoriei la dispoziţie...

PRIN MAGAZINELE DE PE CALEA VICTORIEI...

care tinde Calea Victoriei. Cîteva noi și cochete magazine specializate — cu ciorapi, unul, cu cărucioare de copii, celălalt — prefigurează un gen de comerț mai supiu și operativ în satisfacerea exigențelor cumpărătorului, dar deocamdată de ajuns de slab reprezentat în această zonă a Căii Victoriei.

CIFRELE — PROPAGANDIȘTII AI TEHNICII COMERCIALE MODERNE

Va trebui să coborîm pînă la magazinul de confecții bărbătești și plecau cu pachetul sub braț într-o ambianță de calm și reală serviabilitate.

— Cifrele sînt cei mai buni propagandiști ai tehnicii comerciale moderne — observa tov. Similache. Nu numai afluența cumpărătorilor, care în actualul trimestru a crescut cu 80% față de aceeași perioadă a anului trecut, dar și volumul de vînzări demonstrează avantajele etalării deschise: în primele trei luni ale anului 1965 am depășit cu circa 33% realizările din aceleași luni ale anu-

coboară spre Piața Palatului. Fiecare din încăperile amenajate sugerează ambianța unui cămin confortabil și primitor în care mobila, elementele de decor (tablouri, statuete etc.), echipamentul culturel (radioul, televizorul, cartea) formează un ansamblu unitar și armonios, de o frumusețe funcțională. Cîteva formule de aranjare a pieselor de mobilă combinabile îndeamnă pe cumpărător să găsească el însuși o soluție originală, adecvată încăperii și nevoilor sale proprii. Pe scurt, un mod de prezentare care face din magazinul „Mobila" o mică școală de arhitectură de interior.

Înainte de a înfrunta trepidația celei mai animate zone a Căii Victoriei — ce se întinde între Palatul Republicii și strada Lipscani — ne mai îmbie la un scurt popas un loc pe care mi-aș permite să-l intitulez „complex de deservire culturală". Alături și în completarea magazinului „Muzica", Galeriile Kretulescu adăpostesc de foarte curînd trei noi și elegante unități comerciale care oferă cărți și obiecte de artizanat într-un cadru plăcut și modern.

SUCCESUL VÎNZĂRII SE HOTĂRĂȘTE LA RECEPȚIA MĂRFII

Unitatea „Tehnometal" din colțul Pieței Teatrului are cu ce reține atenția. Abundența de mărfuri impresionează fără a copleși. Raionul cu articole din material plastic captivează prin policromie și ingeniozitatea formelor. Cel cu vase emailate și articole de menaj oferă produse de calitate, dar poate de forme încă prea conservatoare. Noul triumfă însă în sectorul de mașini electrocasnice — frigidere, mașini de spălat, aspiratoare

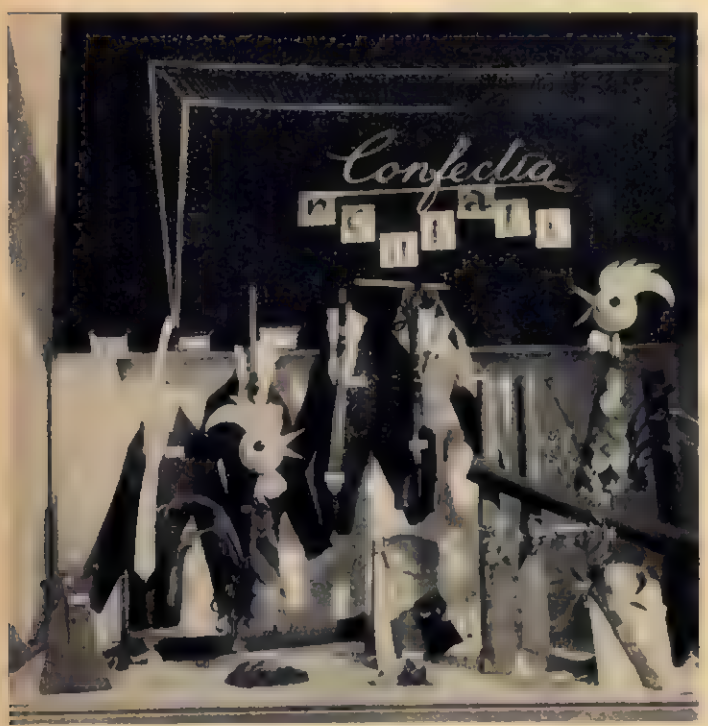

O vitrină concepută cu fantezie — cea a magazinului „Confecția" de pe Calea Victoriei.

ce privește spre strada Nuferilor, pentru a întîlni o prezentare modernă a mărfurilor — pe ștendere deschise, care îmbie clientul să vadă de aproape produsul, să-și aleagă haina pe gustul și pe potriva lui.

În dreptul Cișmelei Roșii de altădată, magazinul de textile de la colțul străzii Nuferilor nu s-a prea schimbat față de vremea cînd se numea „La Radu". E adevărat că, prin suprimarea pe latura dintre vitrine a patriarhalei tejghele, s-a cîștigat ceva spațiu, care a fost folosit pentru o timidă încercare de „etalare deschisă" a mărfii. Dar, instalate într-un echilibru precar pe suporturi improvizate, valurile de stofe riscă să se dărîme la prima atingere.

Metoda își demonstrează realele avantaje numai acolo unde magazinul este dotat cu mobilierul corespunzător — așa-numitele „gondole" — în speță la „Textila" din blocul Athenée Palace. Alături de responsabilul unității, tov. V. Similache, am urmărit într-o după-amiază cum șiruri de clienți alegeau, se sfătuiau cu vînzătorii

lui 1964. Iar pentru vînzător, etalarea deschisă reprezintă mult mai puțin efort fizic în manipularea mărfii. Scoate-o din raft, întinde-o pe tejghea, strînge-o la loc! Toate aceste operații sînt acum suprimate. Situație care permite vînzătorului să-și îndeplinească mai eficient misiunea de îndrumător al cumpărătorilor.

— Cu condiția — firește — a unei calificări profesionale superioare.

— Bineînțeles. Formele de ridicare a calificării sînt foarte variate. În ceea ce mă privește, am fost eu însumi ajutat să învăț mai multe despre comerțul modern fiind inclus recent într-o comisie care s-a deplasat pentru contractări în străinătate. A fost o profitabilă călătorie de studii, ale cărei urmări se vor resimți, nădăjduiesc, în activitatea noastră viitoare.

ÎNTÎLNIRI CU PREMIOARE CEL DE TOATE ZILELE

Mai bun loc de întîlnire nici că se putea: magazinul „Mobila" din colțul Căii Victoriei cu strada ce

și mașini de cusut. Din satisfacția cu care tov. Stoica Soldatu, responsabilul unității, se laudă cu numărul mare de asemenea aparate vîndute prin unitatea sa, se simte o reală pasiune pentru profesiunea lui.

— Succesul vînzării se hotărăște chiar de la recepția mărfii — ne mărturisește tov. Soldatu. De îndată ce primim un stoc de aparate, folosim orele cînd magazinul este închis pentru a le pune la probă.

— Dar ce faceți pentru a-i ajuta pe clienți să se orienteze în noianul de mărci și modele?

— Ne informăm de la fiecare asupra caracteristicilor gospodăriei sale ca să-i putem recomanda tipul de frigider sau de mașină de spălat cel mai potrivit. Poftiți într-o miercuri după-amiază la orele noastre de demonstrații practice cu mașini de spălat. Veți vedea ce rol însemnat îndeplinesc aceste demonstrații în atragerea și convingerea cumpărătorilor, dar mai ales în instruirea lor pentru a folosi cum se cuvine aparatele.

— Ca specialist aveți de făcut vreo observație cu privire la aparatura electrocasnică produsă de industria noastră?

— Apar mereu tipuri noi, perfecționate, și ne mîndrim cu faptul de a fi contribuit într-o oarecare măsură, prin observațiile noastre — în majoritatea cazurilor preluate de la cumpărători — la creșterea exigenței față de calitatea produselor.

Printre nenumăratele ispite oferite de Calea Victoriei, cartea ocupă un loc de cinste.

O FIRMĂ DE PRESTIGIU

Emblema „Romarta" pe un articol de modă — fie el stofă sau încălțăminte, confecție sau tricotaj — reprezintă prin tradiție noțiunea de calitate și noutate. Privilegiul de exclusivitate asigurat magazinului, atît în ceea ce privește cele mai valoroase mărfuri de import, cît și cele mai noi creații ale industriei ușoare, i-a creat un solid prestigiu. Deservirea atentă și calificată, precum și decorul, agreabil dar fără lux ostentativ, făcuseră din „Romarta" cel mai căutat magazin, o unitate demnă de principala arteră comercială a Capitalei. Eclipsată oarecum în ultimul an de moderna unitate de confecții pentru femei din bulevardul Magheru, „Romarta" se străduie în prezent să țină pasul, adoptînd pe cît se poate tehnicile comerciale moderne, dînd o înfățișare nouă unităților sale de pe Calea Victoriei. Pentru început, unitatea de articole bărbătești, radical renovată, a trecut la forme noi de deservire ca etalarea deschisă la unele articole, autoservirea la pălării, plata direct la vînzător etc. Pe scurt, un magazin care se vizitează cu plăcere. Am parcus apoi, cu sentimente amestecate, cele trei unități mai vechi. Cadrul spațios și aproape elegant în care ființează cea de galanterie femei nu ne poate face să uităm aprovizionarea deficitară a unor raioane (de exemplu, mănușile), iar înghesuiala din unitatea de țesături din mătase și bumbac stinghерește punerea în valoare a mărfurilor abundente și variate. În centrul magazinului de stofe, o tonetă „insulară", deseori năpădită de clienți, valorifică în mod ingenios spațiul din centrul localului, în timp ce la etajul magazinului, din lipsa probabil a unei popularizări a raioanelor respective, domnește o liniște de paraclis, prea puțin indicată pentru „Romarta". Unitatea de încălțăminte, eșalată ceva mai jos pe Calea Victoriei, vădește — prin prezența unor articole complementare (ca șanuri, perii și creme de ghete) — oarecare grijă pentru o deservire mai completă a cumpărătorilor. Sortimente variate, modele noi dar... unele din ele tributare încă unui gust îndoielnic. Și apoi, pe cînd și cîte o poșetă sau cîte un cordon asortate la pantofi?

ESTETICA VESTIMENTARĂ SE ÎNVAȚĂ ȘI LA MAGAZIN

Prin însuși specificul său de magazin universal dar cu adresă precisă, „Magazinul copiilor" e destinat să împlinească deziderat unei satisfaceri complete a cerințelor cumpărătorilor. Ai intrat cu copilul de mînă și, după un colind pe la diversele raioane înșirate pe trei nivele, l-ai putut îmbrăca din cap pînă-n picioare, i-ai dăruit un ceas, un plic cu timbre sau o jucărie, l-ai ospătat la bufet și i-ai făcut, pentru șase lei, o serie de poze la automat.

Expunerea liberă a pălăriilor îți permite s-o alegi în voie pe aceea care îți vine cel mai bine (magazinul de galanterie bărbătească de pe Calea Victoriei).

Deservirea promptă, sortimentul bogat au permis ca operația să nu dureze prea mult. Dar puțină inițiativă din partea vînzătorilor ar mai putea ușura și scurta alegerea: nu s-ar putea oare „coordona" coloristic articolele din diferite raioane spre a oferi clientului soluții pentru combinarea diferitelor piese vestimentare? Doar nicăieri mai mult ca aici, unde e vorba de copii și adolescenți, nu se pune problema educației estetice, a formării gustului...

Magazinul „Confecția" a fost, de la origine, destinat de Fabrica de confecții și tricotaje-București pentru a sonda cererea și preferințele cumpărătorilor, contribuind în același timp și la educarea gustului. În special vitrinele din spre Calea Victoriei au constituit veritabile lecții de estetică vestimentară prin gustul modelelor, prin inteligenta punere în valoare cu decor de sezon — și mai rareori cu accesorii — a sensului și stilului fiecăruia dintre ele. În interiorul magazinului însă, atmosfera ușor blazată, apatia personalului fac, în ultima vreme, din actul cumpărării unui obiect de îmbrăcăminte, o prozaică operație comercială, nu și o plăcere pentru cumpărător.

O asemenea plăcere îți oferă în schimb orice cumpărătură la modernul magazin de blănuri de peste drum.

— Doriți un mantou, un pieptar, o mesadă? Numaidecît...

Tovarășul Ioan Tomșa a și intrat în acțiune: pledează, sfătuiește, convinge cu competența specialistului.

— La noi e vorba de cumpărături importante care se cuvin bine chibzuite — ne spune el după ce clientul a plecat mulțumit. Trebuie să meritățm încrederea cumpărătorului și ne străduim s-o obținem prin sfaturi dezinteresate și calificate. Atît eu, cît și cei mai mulți dintre membrii colectivului nostru, cunoaștem meseria de blănari.

— Blănăria este însă un comerț sezonier. Cu ce vă ocupați în lunile de vară? Nu e păcat de un spațiu comercial bine utilat ca acesta?

— Nu rămîne nefolosit. Vara ne reprofilăm pe cîte un articol, două de sezon: pantaloni bărbătești, sacouri etc. Astfel ca rentabilitatea unității să nu scadă.

CÎT ZECE MAGAZINE LA UN LOC

Iată o problemă care nu credem să preocupe conducerea magazinului „Victoria", punctul terminus al plimbării noastre pe Calea Victoriei. Această uriașă placă turnantă, pe care se întîlnesc zilnic mii și mii de cumpărători, care vinde cît zece magazine la un loc, unde vine să cumpere sau numai să se plimbe orice vizitator al Bucureștiului, ar merita de fapt un reportaj special. Introducerea metodelor moderne de tehnică comercială ar putea avea aici o eficiență infinit mai mare ca oriunde, dar însăși amploarea investițiilor și transformărilor pretinse de ele îngreunează aplicarea lor. Modificările introduse pînă în prezent — gruparea mai rațională a unor raioane, etalarea deschisă, autoservirea la raionul de pălării sau plata la vînzător la o serie de raioane, reprezintă de-abia un început. Visăm la clipa în care vom putea cumpăra la magazinul „Victoria" încălțăminte sau articole de menaj prin autoservire, cînd vom putea încerca în cabinele de probă o dată cu taiorul bine croit (și călcat!), pantofii, poșeta, pălăria și mănușile asortate, clipa cînd amabilitatea comercială va înflori fără constrîngere pe chipul vînzătoarelor, clipa cînd vom vedea sosind acasă, cu furgoneta magazinului, covorul cumpărat în urmă cu o oră. În fond nu-i chiar atît de greu și avem temeiuri serioase să așteptăm pe foarte curînd împlinirea acestor deziderate.

★

Înnoirile urbanistice aduse Capitalei, asigură și Căii Victoriei o înfățișare și o structură adecvată stilului nou de viață al epocii noastre. Respirația sa comercială a început de pe acum să-și însușească ritmul viitorului.

Adina COJAN
Fotografii de Sorin DAN

MUZICĂ ȘI MATEMATICĂ LA KECSKEMET

de SZEBELKÓ Imre
ziarist din R. P. Ungară

Vraja muzicii.

Oră de cor.

Duioase, învăluitoare, melodiile se revarsă prin ferestrele deschise ale școlii, atrăgîndu-i pe trecători.

...Ne aflăm la Kecskemet, orașul din pusta dintre Tisa și Dunăre, despre care scriitorul Moricz Zsigmond a scris cîndva că este „orașul strugurilor care cîntă și al caiselor care zîmbesc".

Așezați în bănci, urmărind cu ochii lor puțin migdalați mișcările bagheței din mîna învățătoarei, băieții și fetele ciripesc frumoase cîntece populare maghiare. Le-am cerut — și ei au redat fără greș — solfegii din cartea de muzică sau de pe partituri. Cu deosebită naturalețe, așa cum alți copii descifrează abecedarul, ei descifrează notele muzicale. Partiturile, de altfel, reprezintă abecedarul lor, deoarece sînt elevii unei școli medii muzicale.

Acum cînd se împlinesc 20 de ani de la eliberarea Ungariei, există pe teritoriul țării noastre multe asemenea școli în care, alături de scris, citit și socotit, figurează ca materie obligatorie, începînd din primul an, descifrarea notelor, teoria muzicii și exercițiile practice de muzică. Aceste școli de un gen deosebit au luat ființă pe baza indicațiilor date de cel mai mare compozitor al nostru în viață, Kodály Zoltan.

Kodály, care în patria noastră a deschis porțile spre lumea corurilor, a devenit încă din tinerețe unul dintre vestiții culegători de cîntece populare. Începînd de prin 1920, împreună cu prietenul său, genialul Bela Bartók, a luptat fără încetare să descopere și să păstreze, în folosul urmașilor, comorile cîntecelor populare pentru ca, astfel, să se asigure culturii populare dreptul de cetățenie în cultura națională.

Kodály și-a asumat misiunea de a face cunoscută nepoților de azi opera atîtor compozitori anonimi de muzică populară din trecut, de a înlesni tineretului asimilarea unei temeinice culturi muzicale și de a educa în felul acesta pe viitorii auditori ai concertelor și operelor.

Școala din Kecskemet care funcționează din 1950, urmărește toc-

mai acest obiectiv. Ea e frecventată de 470 de elevi — în mare parte fii de țărani cooperatori și copii de muncitori — care asimilează cu mult entuziasm, cu sîrguință, materia îndrăgită de ei. Cu ani în urmă, Kodály Zoltan a vizitat această școală, care pe atunci funcționa într-o clădire veche, și a rămas atît de entuziasmat de activitatea depusă acolo, încît a cedat școlii drepturile de autor pentru patru din operele sale cu caracter didactic. Cu această sumă precum și cu ajutorul primit din partea statului democrat-popular, s-a ridicat construcția modernă de azi a școlii din Kecskemet și s-a amenajat, printre altele, clubul prietenilor muzicii, atît de îndrăgit de tineret.

În cartea de onoare a școlii, Kodály a scris următoarele rînduri: **„E o deosebită bucurie că aici, la Kecskemet, și-a putut serba a zecea aniversare acea școală care poate servi drept model tuturor școlilor care vor să educe oameni întregi. Această primă școală generală de muzică reprezintă o cinste pentru oraș".**

Cartea de onoare a școlii păstrează și impresiile unui alt muzicolog celebru, profesorul danez Thomsen. Cu prilejul vizitei sale în Ungaria, Thomsen a ajuns și la Kecskemet, iar cele văzute aici i-au trezit un atît de mare interes încît o zi întreagă a studiat bazele funcționării școlii.

Deviza școlii este educarea de oameni culți pe tărîm muzical. Copiii care trăiesc în lumea armoniilor asimilează aci în decurs de opt ani bazele culturii muzicale, iar forța educativ-umanistă a muzicii își exercită influența asupra lor. Poate că în clasele inferioare efectul acestei forțe nu se prea observă, dar ea devine foarte pregnantă în clasele superioare. Educația muzicală le dă copiilor și o anumită receptivitate. Copiii sînt aci foarte siguri pe ei, fermi în atitudini, ca și cum s-ar fi născut în lumea podiumului. De ani de zile nu s-a înregistrat vreun repetent. Nivelul mediu educativ depășește în general nivelul celorlalte școli de cultură generală.

În spiritul intențiilor lui Kodály, directoarea școlii, Nemesszegi Lajosné, a consemnat observații interesante de-a lungul anilor. Ea a studiat măsura în care muzica exercită o influență în procesul de asimilare a altor discipline ca: studiul literaturii, al istoriei, al limbilor străine și al matematicii. Totodată copiii învață foarte multe cîntece populare și, în felul acesta, de-a lungul anilor, asimilează un bogat vocabular popular, precum și noțiuni care le sînt de folos mai tîrziu. Interesant de remarcat e și faptul că studiul muzicii dezvoltă la copii simțul armoniei în materie de desen. Se observă astfel că la desen ei folosesc mai ales culorile pastel.

În domeniul studiului limbilor străine, accentul nu se pune pe intonație, deoarece avînd dezvoltat simțul tonalității, copiii izbutesc să descopere foarte repede tonalitatea unei limbi.

Elevii devin încă din timpul școlii factori activi în viața culturală orășenească. Vizitează uzine, dau spectacole în zilele festive producîndu-se cu programe proprii.

Începînd din toamnă, alături de școala aceasta s-a creat la Kecskemet și un gimnaziu muzical unde își continuă studiile cei care vor să se dedice exclusiv muzicii.

Faptul că au fost elevi ai școlii din Kecskemet este pentru cei ce vor să urmeze cursuri superioare, cea mai bună recomandație.

La școala din Kecskemet, muzica dezvoltă la copii aptitudini multilaterale.

COPERTA NOASTRĂ

Dr. Rodica Nodolu studiază — în laboratorul de electrofiziologie — influența pe care electrotonizarea centrilor nervoși o exercită asupra activității inimii.

Fotografie de Sorin DAN

LA CENTRUL DE BIOLOGIE GENERALĂ ŞI APLICATĂ DIN IAŞI

Viața științifică a Iașului s-a îmbogățit de curînd cu o nouă unitate: Centrul de biologie generală și aplicată de pe lîngă Academia R. P. Române, filiala Iași.

— Care sînt rosturile imediate și importanța noului centru de cercetări? — l-am întrebat pe tovarășul academician V. Rășcanu, directorul centrului.

— Activitatea științifică a institutelor și a centrelor de cercetări ale Academiei R. P. Române urmărește traducerea în viață a sarcinilor trasate de Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. privind aplicabilitatea practică a studiilor efectuate în diferite domenii. Realizarea acestui obiectiv a impus necesitatea ca forțele de cercetare existente să fie încadrate în unități precis profilate, care să cuprindă principalele ramuri științifice de interes practic. Ca urmare a acestei acțiuni de profilare a muncii științifice, a luat ființă în Iașul nostru Centrul de biologie generală și aplicată, care se preocupă în primul rînd de probleme de medicină, biologie și științe agricole.

— Vă rugăm să ne spuneți care sînt domeniile principale de cercetare ale centrului?

— Însăși denumirea celor șapte secții ale centrului nostru indică, în mare, domeniile abordate. Mă refer la secțiile noastre de fiziologie umană, fiziologie animală; de antropologie, biomorfologie, fiziopatologie nutritivă; de ecologie și de fiziopatologie cardiovasculară. În cadrul fiecăreia din ele funcționează laboratoare specializate. Centrul nostru este de asemenea dotat cu două laboratoare centrale, de anatomie patologică și de biochimie, care ajută la adîncirea cercetărilor științifice ce se fac aici.

— Ne puteți da cîteva exemple de aplicabilitate în practică a rezultatelor obținute de cercetătorii centrului?

— Iată un exemplu din cadrul cercetărilor electrofiziologice realizate de colectivul secției de fiziologie umană. Aici s-a stabilit aspectul dinamic al adaptării și coordonării centrilor nervoși motori, precum și gradul de acomodare și sincronizare a activității musculare în efort și oboseală, în diferite condiții de muncă fizică. Practic, aceste rezultate pot constitui criterii de apreciere obiectivă a posibilității de executare a travaliului muscular la om. Sau un alt exemplu din domeniul practicii medicale: studiile secției de fiziopatologie cardiovasculară, în cadrul căreia s-au demonstrat noile posibilități de diagnosticare a insuficienței ventriculare stîngi latente, prin punerea în evidență a unor fenomene care, în practica clinică obișnuită, erau ignorate sau necunoscute de medicul practician — subliniază acad. V. Rășcanu.

Deși Centrul de biologie generală și aplicată din Iași nu numără decît cîteva luni de la înființare — și ca atare este cel mai tînăr centru de cercetare din țara noastră — preocupările sale multilaterale și rezultatele obținute pînă în prezent se înscriu pe linia unei rodnice activități științifice.

R. RODA

FILM

CINEAȘTII PREGĂTESC...

■ Dita Parlo, vedetă a anilor 1930-1935, cunoscută datorită rolurilor sale din filmele „Iluzia cea mare" și „Domnișoara doctor" și care în ultimii 20 de ani a jucat doar în două filme, revine pe platourile cinematografice ca interpretă a unei noi versiuni a „Damei de pică".

■ Lui Jerry Lewis (fotografia din dreapta) îi place să apară numai în filme scrise și regizate de el însuși. „Nu de dragul gloriei, a mărturisit artistul, nici

Note despre cinematografia braziliană

„BOSSA NOVA" NU E NUMAI SAMBA

Un stil nou, o „bossa nova", revoluționează de la o vreme, nu numai școlile de samba din Rio, Bahia, Sao Paulo sau Recife, ci și cinematografia braziliană. Datorită acestei înnoiri, cea mai întinsă țară a Americii de Sud începe să-și ocupe locul meritat printre cinematografiile latino-americane.

Mare cît un continent, Brazilia cu cele 70 de milioane locuitori (sporul natural — 1.300.000 pe an !) reprezintă pentru film una din cele mai vaste piețe de desfacere. Media anuală de 5 bilete pe cap de locuitor — care plasează Brazilia alături de majoritatea țărilor europene evoluate — e încă departe de capacitatea reală : la circa o oră de zbor de marile orașe cu cinematografe dotate cu cele mai moderne instalații superpanoramice, trăiesc în jungle sau în podișurile secetoase milioane de brazilieni care n-au văzut niciodată imagini proiectate pe un ecran. O dată cu exodul lor spre orașe, cinematograful cîștigă în permanență noi adepți.

Mai dinamică decît în multe țări europene, mișcarea cineclubului are în Brazilia venerabila vîrstă de 40 de ani. Revistele de cinema se tipăresc în tiraje considerabile, interesul pentru film reunind în același entuziasm pe intelectuali ca și masele cele mai largi de spectatori. În asemenea condiții rămînerea în urmă timp de mulți ani a producției cinematografice era o anomalie explicabilă doar prin deficiențele generale ale vieții culturale din țară.

Primele filme braziliene au fost realizate la sfîrșitul secolului trecut. Numele regizorilor Francesco Santos, Luis de Barros, Humberto Mauro, Pedro Lima, al operatorului Edgar Brazil și al actriței Carmen Santos ilustrează epoca filmului mut brazilian. Instaurarea sonorului subminează însă bazele unei relativ dezvoltate cinematografii naționale și aservește piața braziliană Hollywoodului. Acesta ajunge să monopolizeze ecranele braziliene în proporție de 90%. Pînă la cel de-al doilea război mondial, Brazilia își restrînge producția la *un singur film* pe an.

Perioada de prosperitate din anii postbelici dă oarecare avînt producției cinematografice naționale, în care, alături de cineaștii citați care își reiau activitatea, se consacră și nume noi, ca Lima Barreto, Adolfo Celli, Tom Payne și Oswaldo Sampaio (autorii filmului „Sinha Moça"), Alex Viany și Sales Gomez. O însemnată contribuție la această timidă renaștere a adus-o scriitorul Jorge Amado prin romanele sau scenariile originale care au stat la baza filmelor „Pămînt violent", „Steaua dimineții" și, mai recent, „Secerișul roșu".

Un cineast de origine braziliană, care și-a cucerit notorietatea în cinematografia europeană — regizorul și producătorul Alberto Cavalcanti — a încercat și el să recheme la viață arta cinematografică a patriei sale. O firmă subvenționată de stat, „Vera Cruz", i-a oferit în 1949 mijloacele de a duce la îndeplinire un vast program de superproducții de inspirație socială, cu caracter specific brazilian. Cea mai însemnată dintre acestea, „O Cangaçeiro" (1950 — regia Lima Barreto), se inspira din isprăvile unui soi de haiduci care se răfuiau cu marii latifundiari. Dar Cavalcanti nu s-a putut împăca multă vreme cu exigențele comerciale ale firmei și s-a despărțit de ea. Înainte de a părăsi Brazilia, el mai realizează, ca un adio adresat patriei sale, filmul „Cîntecul mării". De altfel, firma „Vera Cruz" avea să dea în curînd faliment, iar Hollywoodul își reia dominația asupra pieței braziliene. Producția națională este pentru cîțiva ani de aci înainte redusă la sectorul minor al filmelor muzicale, așa-numitele „chanchadas" destinate să lanseze melodii pentru tradiționalul carnaval din Rio.

Ruptura cu această „tradiție" se produce datorită tinerei generații de cineaști, proveniți în mare număr din rîndul gazetarilor și criticilor de film. În 1956, Nelson Pereira dos Santos realizează, cu filmul „Rio 40°", o poetică baladă închinată metropolei braziliene, cu contrastele sale patetice și cu optimismul neistovit al locuitorilor săi.

Un interviu colectiv acordat revistei „Lettres Françaises" de către membrii delegației braziliene la festivalul de la Cannes-1964 stabilește ca punct de plecare al noii orientări tocmai acest film al lui Pereira dos Santos. Influențele europene — dintre care aceea a neorealismului italian ar fi putut fi pe drept cuvînt invocată în legătură cu opera de debut a lui dos Santos — fuseseră asimilate în mod creator. De atunci încoace colegii săi de generație care se recunosc și ei drept admiratori ai unor personalități cinematografice europene ca Antonioni sau Resnais dau dovada unei independențe de spirit lăudabile.

„Am învățat de la Nelson, înaintașul nostru, spunea printre altele tînărul regizor Glauber Rocha, că trebuie să refuzăm convențiile și să căutăm o independență artistică absolută, degajîndu-ne din mecanismul industriei cinematografice. De aceea

Prima distincție internațională de răsunet a fost adusă cinematografiei braziliene de „Făgăduiala" (regia Anselmo Duarte).

Filmul lui Nelson Pereira dos Santos „Vidas Sêcas" va fi văzut în curînd pe ecranele noastre.

pentru a-l concura pe Charlie Chaplin. Fac acest lucru deoarece vreau să păstrez o anume continuitate care-mi pare necesară chiar și într-un film comic". Dovada cea mai recentă : Jerry Lewis regizează și interpretează un nou film : „Bijuteriile familiei".

■ Timp de patru ani regizorul italian Alessandro Blasetti s-a gîndit la filmul „Eu, eu, eu... și alții", dar a refuzat să comunice prea multe lucruri despre proiectul său. De curînd a anunțat că în luna aprilie va începe filmările propriu-zise. Un singur secret divulgat pînă acum : filmul va fi turnat într-o formulă cinematografică inedită.

■ „Grădină și primăvară" este titlul filmului la care a început să lucreze cunoscutul regizor sovietic Serghei Gherasimov. Realizat după un scenariu propriu, noul film va avea ca erou un tînăr ziarist acreditat la O.N.U. O treime din filmări vor fi făcute în S.U.A. Gherasimov intenționează să interpreteze și unul din roluri.

■ **Jane Fonda** (fotografia din dreapta), fiica lui Henry Fonda, după ce a turnat cîteva filme în Franța, se reîntoarce în Statele Unite, însoțită de cineastul francez Roger Vadim, pentru a interpreta rolul principal din filmul „Iubirea". Regizor : Vadim. Partener : Marlon Brando.

ne-am îndreptat căutările în direcția integrării în realitatea braziliană, dar pe căi de expresie diferite, corespunzînd temperamentului individual al fiecărui creator". Iar Pereira dos Santos însuși precizează : „Respingem tot ce nu este autentic, tot ce nu reprezintă viața unui individ care trăiește într-un anumit context social, într-o epocă dată".

În cadrul acestei deliberate angajări pe linia unei cinematografii martoră și părtașă a realităților braziliene, s-a găsit loc pentru un evantai foarte larg de genuri cinematografice și personalități artistice originale.

Hazardul selecțiilor de festival și arbitrariul juriilor limitează fatalmente viziunea opiniei publice mondiale asupra situației din cinematografia braziliană, dar cîteva filme de valoare au fost revelate și o dată cu ele personalitatea cîtorva creatori.

Anul 1962, în care, Brazilia a fost reprezentată la toate festivalurile internaționale de film, a fost încununat cu primele premii : la Cannes, Marele Premiu „Palme d'or" a fost acordat filmului „Făgăduiala", realizat de Anselmo Duarte după o piesă de teatru de Dias Gomes, iar Karlovy Vary a revelat talentul lui Glauber Rocha, distins, la 23 de ani pentru filmul „Barravento", cu premiul celui mai interesant debut. Două personalități artistice diferite, două genuri cinematografice opuse, avînd în comun doar intenția deliberată a unui protest social. Filmul lui Duarte avea calitățile și slăbiciunile inerente unei adaptări teatrale : povestea tînărului mulatru, care — drept mulțumire că a obținut vindecarea unui măgar — se pricinde să care în spinare o cruce grea de lemn pînă în sanctuarul Sfintei Fecioare, e construită riguros și se sprijină pe caractere viu conturate. Conflictul dintre năzuințele spre dreptate ale oamenilor simpli și reprezentanții autorității laice și bisericești, care-și apără cu orice preț pozițiile, este însă înecat într-o frazeologie confuză.

În cronica satului de pescari Barravento, Glauber Rocha izbutește să realizeze, cu mijloace cvasi-documentare, o pasionată mărturie asupra unor regiuni oropsite ale Braziliei, asupra unor conflicte în care aspectele sociale se împletesc cu cele religioase, cu rămășițele unor veacuri de obscurantism.

Adoptînd o metodă apropiată de „ciné-verité", Joaquin Pedro de Andrade a construit un portret cinematografic al celebrului fotbalist Garrincha, film care s-a bucurat de o frumoasă notorietate internațională.

Pînă și genul filmului de acțiune, în care se înscrie „Atacul asupra trenului poștal" de Roberto Farias, a prilejuit denunțarea, pe marginea unui fapt divers, a contrastelor sociale caracteristice fostei capitale braziliene.

Era firesc ca aceste succese de prestigiu și de public să deschidă calea noii cinematografii. Provenită cum am mai spus din rîndurile presei, noua generație de cineaști și-a apărat pozițiile și cu arma scrisului, militînd pentru o cinematografie populară dar ostilă trivialității, angajată dar străină de schematism, promovînd expresia personală dar pe baza tradițiilor culturii braziliene.

Efervescența creatoare întreținută astfel a dus la o seamă de debuturi promițătoare și la cîteva realizări hotărîtoare în cariera cineaștilor consacrați.

Astfel, festivalul de la Cannes a revelat în primăvara trecută două opere capitale ale cinematografiei actuale braziliene semnate de Nelson Pereira dos Santos și Glauber Rocha. Chiar dacă n-au figurat în palmares, filmele „Vidas Sêcas" și „Dumnezeul negru și diavolul blond" au atras atenția criticii de specialitate.

Glauber Rocha, unul din cei mai tineri maeștri ai filmului brazilian, a semnat filmele „Barravento" și „Dumnezeul negru și diavolul blond".

O imagine din filmul lui Glauber Rocha „Dumnezeul negru și diavolul blond", titular al unui mare număr de premii internaționale.

Mai tîrziu, la festivalul cinematografiei libere de la Porretta Terme, Marele Premiu a fost acordat lui Rocha pentru „Dumnezeul negru și diavolul blond", iar „Vidas Sêcas" a fost premiat recent la Genova.

Ambele filme ne transportă în aceeași perioadă — anii 1940 — și în aceeași regiune a Braziliei — nordestul secetos așa-numitul „Sertão" sau „Caatinga" — în care foametea și nedreptatea socială au dat naștere unor tragedii de proporții nemăsurate. Interesant e faptul că, tratate pe registre cu totul diferite, aceleași conflicte și aceleași peisaj au dus la opere de egală vigoare emoțională și artistică.

Inspirat după un roman al scriitorului Graciliano Ramos, filmul „Vidas Sêcas" („Seceta") de Nelson Pereira dos Santos descrie odiseea unei familii de țărani alungate de foamete pe pămînturi străine. Străbătînd ucigătorul deșert de mlaștini și mărăcini care acoperă nord-estul Braziliei, eroii își pierd pe rînd toate iluziile, iar filmul se încheie cu un imens strigăt de revoltă. O revoltă care nu se exprimă însă retoric, ci prin imagini aproape documentare, a căror autenticitate constituie ea însăși un protest vehement.

Pentru Glauber Rocha aceeași problematică este exprimată cu mijloacele epopeii, valorificînd elemente ale folclorului regional. Peregrinările văcarului Manuel prin același „sertão" mărăcinos care slujea drept fundal și filmului „Vidas Sêcas", au în „Dumnezeul negru și diavolul blond" un ritm larg de baladă, subliniat de simfonice ale compozitorului Villalobos, fac din filmul lui Glauber Rocha una din cele mai semnificative opere ale noii cinematografii braziliene.

Ilustrată în mod strălucit de filmele pomenite mai sus, tema socială a fost abordată în continuare în filmele „Ganga Zumba" al regizorului Carlos Diegues — evocarea unei revolte din secolul al XVII-lea — sau „Os Fuzis" („Puștile") de Rui Guerra, a cărui intenție de critică socială e ușor estompată de o ambianță romantică, ce pune accentul pe violență și melodramă.

Experiența interesantă întreprinsă anul trecut cu filmul „De cinci ori Favela" — un film compus din cinci nuvele avînd drept fundal faimoasa Favela, cartierul de cocioabe din Rio de Janeiro — a prilejuit afirmarea în filmul cu actori a unor tineri regizori debutanți sau mai puțin cunoscuți. De atunci încoace Joaquin Pedro de Andrade, Miguel Borges, Marcos Farias și Leon Hirszman au realizat fiecare cîte un film de lung metraj, iar Carlos Diegues a și fost prezent la Porretta Terme cu filmul său „Ganga Zumba".

Lista numelor noi ar mai putea fi prelungită, dar și cele citate pînă acum, împreună cu operele a căror valoare a fost recunoscută de opinia publică mondială, justifică încrederea în noua cinematografie braziliană. Ea este fără îndoială chemată să ocupe în scurt timp unul din primele locuri printre cinematografiile continentului latino-american.

Ana ROMAN

dialog cu cititorii

FLOTA NOASTRĂ MARITIMĂ — IERI ŞI AZI

„Care au fost primele nave maritime românești și cum s-a dezvoltat flota noastră comercială ?"

Florin BĂNĂȘTEANU
Hunedoara, str. 23 August 17

Răspunde ION POPESCU, director adjunct al Direcției navigației civile.

Navigația maritimă română, ca organizație de stat, a luat ființă sub denumirea de Serviciul maritim român (S.M.R.) prin 1887. Ea nu a căpătat însă viață decît în anul 1895, cînd Regia monopolului statului i-a pus la dispoziție un fond de 2,5 milioane lei-aur cu care s-au cumpărat primele nave ale statului român, vapoarele „Meteorul" și „Medeea". Tot atunci se organizează agenții cu funcționari români la Istanbul, Constanța și Brăila. La 26 septembrie 1895 ia ființă o linie de călători Constanța-Istanbul și o alta de mărfuri cu plecarea de la Brăila pentru porturile din Mediterana orientală. Tot în 1895 s-au închiriat navele „Cobra" și „Ignazio Florio" pentru a întări linia Constanța-Istanbul. Cu această flotă modestă S.M.R. obține rezultate promițătoare, și în anul 1897-1898 flota română maritimă crește cu încă șase unități ce purtau acum 70 de ani numele „Dobrogea", „București", „Iași", „Turnu-Severin", Constanța", „Sulina".

Flota maritimă română a crescut treptat pînă în preajma primului război mondial, ajungînd la 4 nave de călători și 8 nave de mărfuri, în total 12 unități.

După terminarea primului război mondial, S.M.R. a rămas cu numai 8 nave, dar treptat flota a fost refăcută ajungînd în preajma celui de-al doilea război mondial la 17 nave.

În cursul celui de-al doilea război mondial, flota maritimă sub pavilion român a fost în majoritate pierdută, rămînînd numai cu două nave, una de pasageri, „Transilvania", și cealaltă de marfă „Ardeal".

După 23 August 1944, partidul și guvernul nostru, apreciind importanța transporturilor maritime, au elaborat un program de refacere a parcului navelor, astfel încît flota R.P. Române număra în anul 1952 un număr de 9 nave. Începînd din anii 1959-1960, refacerea flotei noastre maritime continuă într-un ritm cu totul deosebit prin construcții noi de nave executate în șantierele noastre : la Turnu-Severin fiind construite nave de 1.100 tone dw și 1.600 tone dw, iar la Galați nave de 4.500 tone dw.

În prezent flota noastră are un tonaj dublu față de cel pe care-l poseda țara noastră în preajma celui de-al doilea război mondial, iar vapoarele noastre ating porturile din 45 de state.

De curînd au fost comandate în Japonia 8 nave mineraliere de 25.000 tone fiecare și 2 tancuri petroliere de cîte 36.500 tone. Tot recent s-a perfectat comanda a încă 2 cargouri de cîte 15.000 tone dw în Anglia. Aceste comenzi vor reprezenta 300.000 tone dw.

Urmînd acest program ascendent, flota noastră maritimă va crește necontenit. În felul acesta, ea se va dezvolta în mod armonios o dată cu celelalte sectoare ale economiei naționale, contribuind în mod eficient la realizarea importantelor sarcini trasate de cel de-al III-lea Congres al partidului.

FIDIAS ȘI OPERELE SALE

„Doresc să cunosc cîte ceva din viața și opera marelui sculptor Fidias".

Cornel LAZA
Gura Bercel, rn. Orăștie

Răspunde P. CONSTANTIN, conferențiar universitar la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu".

Despre viața și cariera lui Fidias, fără îndoială cel mai mare sculptor al antichității elene — și nu numai elene — personalitate ce a dominat arta „Secolului lui Pericle", știm destul de puține lucruri exacte. Născut la Atena în jurul anului 490 î.e.n., Fidias a învățat probabil în Peloponez și în cetatea sa de baștină, lucrînd în mai toate ramurile artistice cunoscute grecilor, începînd cu pictura, ca și fratele său Panainos. E greu de spus cu precizie care au fost operele de tinerețe ale sculptorului : cert este însă faptul că în jurul anului 438 î.e.n. el avea un renume stabilit, de vreme ce i se comandă marea statuie criselefantină *) a lui Zeus, pentru templul din Olimpia. Apreciat de Pericle, al cărui prieten a și devenit, Fidias este chemat în anul 450 î.e.n. la Atena, încredințîndu-i-se realizarea decorației sculpturale a Partenonului și execuția statuii Atheneî-Parthenos, lucrare de asemenea în tehnica criselefantină, ce a fost inaugurată în 438 î.e.n.

Celebrul Fidias ajunge ținta campaniei calomnioase întreprinse de partizanii sculptorului Alcamene, principalul său rival. Acuzat de neregului bănești și, pare-se, chiar de furtul unor materiale prețioase încredințate lui pentru execuția statuii Athenei Parthenos, Fidias a fost implicat, în anul 432 î.e.n., într-un proces răsunător, al cărui rezultat nu ne este însă cunoscut.

După unele izvoare sculptorul ar fi murit în închisoare, după altele el ar fi fost exilat.

În ce privește opera lui Fidias, singurele lucrări originale, certe, care ne-au parvenit sînt fragmentele decorației sculpturale ale Partenonului ; în fapt însă, nu se știe cu precizie în ce a constat aportul lui Fidias la acest grandios ansamblu. Mai mult : dovezile măiestriei lui s-au păstrat în piatră (sculpturile Partènonului, ca și acele opere pe care le cunoaștem numai datorită unor copii ulterioare : Athena Lemnia, Athena Promachos, marele relief de la Eleusis, Anadumenes Farnese sau amazoana Mattei), în vreme ce textele antice ni-l prezintă pe sculptor lucrînd de predilecție în metal și fildeș.

În orice caz, operele reprezentative pentru stilul lui Fidias — sinteze ale clasicismului grec, pilde desăvîrșite de echilibru și armonie, ilustrînd strălucit concepția antropocentristă a democrației sclavagiste — confirmă adevărul că artistul a fost cel mai însemnat șef de școală din istoria plastică a antichității.

*) *Tehnica criselefantină — vocabul de greci din antichitate ca o cuime a artei — în care s-a ilustrat strălucit Fidias, constă din acoperirea unei forme de lemn, cu aur și fildeș : foi de aur pentru părțile trupului acoperite de îmbrăcăminte și plăci de fildeș sculptate, pentru părțile statuii care reprezentau trupul nud. De asemenea, se incrustau ochii cu pietre prețioase sau se pictau, pe lemn, anume porțiuni ale statuii : ca de pildă, scutul Athenei Parthenos.*

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Tori Mănoiu, elevă, Buzău, str. Sabinelor 15 : cinema, ilustrate ; Ioana Costoiu, ospătară, Tg Jiu, str. 8 Mai 1, bl. R., sc. B., ap 5 : teme diverse, ilustrate ; Viorica Ștefănescu, elevă, București, str. Vasile Conta 5, rn. Grivița roșie : ilustrate ; Mihai Ghețan, student, București, str. Șt Furtună 140 : tehnică, sport, cinema, ilustrate ; Aurel Manole, com. Amărăști, rn. Drăgășani : cinema, muzică, sport, ilustrate ; Petruța Voicu și Aneta Stere, București, Complexul studențesc, str. Drumul Taberei 5-7, rn. Lenin : ilustrate ; Smaranda Gheorghe și Nana Nicolaiasa, tehniciene, Fabrica de mobilă Sălătruc-Dărmănești, rn. Moinești : teme diverse, ilustrate ; Florin Grosu, student, București 17, Splaiul Independenței 290, bl. G. 104, rn. 16 Februarie : ilustrate ; Simona Pleșoianu, elevă, Ploiești, str. Cozia 40 : ilustrate ; Viorica Porav, elevă, Reghin, str. Spitalului 8 : geografie, ilustrate ; Victor Cuciuc, inginer, Constanța, căsuța poștală 48 : teme diverse, ilustrate ; Olga Budihoiu, elevă, Turnu Măgurele, str. Oituz 11 : filatelie, ilustrate ; Silvia Răzoiu, elevă, Buzău, str. Primăverii 26 : ilustrate ; Paula Moldoveanu, muncitoare, Buzău, str. Malul Gîrlei 29 : cinema, ilustrate ; Dorina Balaban, studentă, Timișoara III, str. Gh. Doja 15 : teme diverse, ilustrate ; Mariana Mărinduca, elevă, Fălticeni, str. 11 Iunie 23 : ilustrate ; Teodora Popa, Fălticeni, str. 11 Iunie 9 : ilustrate ; Nicolae Dumitru, funcționar, Constanța, str. Libertății 17 : literatură, cinema, ilustrate.

OPINII ALE CITITORILOR

TITI CONSTANTIN și GICI CODRESCU, operatori chimiști din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, aduc mulțumiri colectivului nostru redacțional pentru „materialele inedite, foarte interesante, pe teme foarte variate, ce apar în revistă". În același timp, corespondenții noștri își exprimă opinia că, în ce privește aspectul exterior al revistei, ar mai fi unele lucruri de făcut și, în primul rînd, folosirea unei hîrtii de mai bună calitate ceea ce ar atrage, implicit, și o mai bună calitate a tiparului, a fotografiilor, copertei etc. În încheiere, cititorii noștri ne dau unele sugestii.

Vrem să-i asigurăm pe corespondenții noștri — ca pe toți cititorii, de altfel — că îmbunătățirea condițiilor tehnico-materiale (hîrtie, tipar, cerneluri, culori etc.) care asigură apariția revistei, reprezintă pentru noi o preocupare de primă însemnătate. Dacă străduințile noastre în acest sens nu sînt totdeauna încununate de succes, aceasta nu e din vina noastră. Sîntem însă încredințați că dificultățile existente în prezent, pe diferite planuri, vor fi treptat depășite și, în cadrul luptei generale pentru calitate, vom putea satisface exigențele sporite ale cititorilor noștri și în ce privește aspectul exterior al publicației. Am reținut sugestiile.

MIȘU MIHALCA din Rebrișoara (Cluj) este de părere că printre ultimele reportaje apărute în „Flacăra" se remarcă cu deosebire „Orașul privește spre fluvii" și „Treptele spre luminile Argeșului". De asemenea, apreciază calitățile anchetei „Buna deservire", cu rezerva că asemenea teme ar trebui să îmbrățișeze aspecte din țară și nu numai din București. Cititorul nostru ar mai dori să găsească în paginile revistei asemenea „materiale care să prezinte figuri proeminente din viața cultural-artistică de peste hotare cum a fost „Jean Gabin se destăinuiește".

Justă observația cu privire la necesitatea ca anchetele noastre să cuprindă, teritorial vorbind, o arie mai largă de investigație. În viitor vom înlătura asemenea lipsuri. În ce privește a doua sugestie, credem că și corespondentul nostru a citit grupajul de materiale despre Gérard Philipe, apărut în „Flacăra" nr. 11. Vom continua să publicăm asemenea materiale de prezentare a unor figuri proeminente ale vieții artistice mondiale și nădăjduim că cititorii noștri vor fi satisfăcuți și în continuare de calitatea textelor și a fotografiilor.

POȘTA NOASTRĂ

C. COTESCU, FĂUREI, REG. GALAȚI. Pentru a cunoaște viața și opera compozitorilor Giuseppe Verdi și Giacomo Puccini, vă recomandăm următoarele lucrări : „Verdi — Romanul operei" de Franz Sorfal (Editura muzicală, 1964) ; „Verdi" (Colecția „Viața în imagini" — Editura muzicală, 1964) ; „Giacomo Puccini" de George Sbîrcea (Editura muzicală, 1959).

BANDU ZBĂGAN, IAZ, RN. CARANSEBEȘ. Înainte de inventarea tiparului, în unele țări ale Europei circulau gazete-manuscris care aveau ca scop să informeze pe regi și pe seniorii feudali despre cele ce se petrec în țările vecine ș.a. Mai tîrziu, gazeta-manuscris începe să circule și în rîndul burgheziei, procurîndu-i informații cu caracter economic. În epoca în care începe să se afirme capitalismul, necesitatea unei informări permanente, mai ales în ce privește activitatea economică, face ca una dintre marile invenții ale acelei epoci — tiparul — să fie pusă nemijlocit în slujba acestui scop. Apare ziarul tipărit. Primele ziare cu o periodicitate oarecum mai regulată apar la începutul secolului al XVII-lea. Cuvîntul *gazetă* a intrat în limbajul curent o dată cu apariția ziarului francez „La gazette", fondat în 1631 de Th. Renaudot. În deceniile următoare apar cotidiene în Germania (1660), Anglia (1702) ș.a. La noi, dezvoltarea tîrzie a capitalismului a avut urmări și în ce privește apariția presei ; primele ziare în limba română au fost : „Curierul Românesc" al lui I. H. Rădulescu (București-1829), „Albina Românească" a lui G. Asachi (Iași-1829) și „Gazeta de Transilvania" a lui G. Barit (Brașov-1838).

IOAN BLAGA, ARAD. 1) Așa cum am mai arătat, prin termenul de „superproducții" se înțeleg acele filme pentru realizarea cărora s-au făcut mari investiții financiare, cerute de o figurație uriașă, de o scenografie și o costumație bogate etc. Scopul „superproducțiilor" este de cele mai multe ori comercial. În realizarea „superproducțiilor" producătorii apelează de obicei la tehnica cea mai nouă și cea mai costisitoare. Dar, așa cum a arătat și ancheta publicată în paginile revistei noastre, nu toate „superproducțiile" sînt realizate la același nivel, multe din ele constituind ratări valoroase ale artei și tehnicii cinematografice. 2) Înainte de inventarea prafului de pușcă prin termenul de *artilerie* se înțelegea ansamblul mașinilor folosite în războaie pentru aruncarea de greutăți (baliste, catapulte etc.). În secolul al XI-lea în China, și în secolul al XIV-lea în Europa, inventarea prafului de pușcă are drept urmare crearea unei noi specialități în tehnica militară — artileria bazată pe arma de foc. În secolele ce au urmat — și mai ales în secolul nostru — armele specifice artileriei au cunoscut o dezvoltare și o perfecționare neîntrerupte, de la tunul primitiv (care în urmă cu cîteva secole se făcea din lemn de cireș), ajungîndu-se la aruncătoarele cu reacție și alte piese de înaltă tehnicitate. 3) Despre cetatea feudală Făgăraș, posesiune a domnilor Țării Românești în secolele XIV-XV, vom publica un articol separat.

V. SILVIAN

În momentul izbucnirii ultimului război mondial, Mandel, ministrul de interne al Franței, a spus: „Acest război va fi cîștigat de acea parte care va dispune de un serviciu de informații mai bine organizat". Trista experiență a Franței în anul care a urmat confirma, parcă, aceste cuvinte. Dar dacă Mandel ar fi avut dreptate, atunci învingătorii ar fi trebuit să fie naziștii, care au introdus „spionajul total" și au creat coloana a cincea, o dată cu faimoasele „Panzer-divisionen".

Și totuși, hitleriștii au pierdut războiul, pentru că împotriva lor s-au ridicat popoarele, toate forțele progresiste. „Spionajul total", construit pe temelii la fel de putrede ca însuși „războiul total", a suferit un eșec. Și s-ar mai putea da multe exemple similare. Ceea ce, desigur, nu înseamnă că spionajul, sau într-un sens mai larg activitatea agenților secreți, atît în timp de pace cît și de război, nu a jucat de-a lungul veacurilor un rol însemnat — adesea ignorat cu bună știință de istoriografia oficială sau pur și simplu rămas multă vreme necunoscut.

Șirul de povestiri a căror publicare începe în numărul de față conține, poate, și unele fapte știute de dv.; altele, sperăm, vor fi mai puțin cunoscute, deoarece apar mai rar în manualele de istorie. În orice caz, ele vor dovedi — încă o dată — că spionii reușesc uneori să cîștige bătălii, niciodată însă și războaiele.

Faimoasa evadare din temniță nu constituie decît un episod din lungul șir de aventuri care au marcat viața lui Giacomo Casanova. Documente descoperite ulterior au dovedit că acesta a lucrat multă vreme ca agent secret al Republicii venețiene.

PAGINI DIN ISTORIA SPIONAJULUI

Unii autori versați în problemă susțin, mai în glumă, mai în serios, că pînă și omul primitiv se folosea de informații culese pe furiș, care, pe lîngă buzduganul de piatră, au constituit cea dintîi armă a sa. Altminteri, cum s-ar fi ferit el din vreme de cetele de dușmani care se apropiau ca să-l atace? Iar în ceea ce-l privește pe legendarul Noe, atunci cînd a trimis porumbelul din arcă să pentru a afla dacă apele potopului s-au retras de pe suprafața pămîntului, ce a făcut el altceva decît să prefigureze una din metodele cele mai perfecționate de informație: recunoașterea aeriană? În fine, alții, referindu-se tot la Biblie, afirmă că echipa de „cercetători" trimisă de Moise pentru a verifica dacă „Pămîntul Făgăduinței" era într-adevăr atît de bogat cum se spunea — și care s-au întors cu animale vii, ciorchini uriași de struguri și alte „dovezi palpabile" — a aplicat de fapt o metodă modernă folosită în activitatea de spionaj: verificarea informațiilor primite din prima sursă...

ȘI FARAONII AVEAU SERVICII DE SPIONAJ...

Părăsind terenul legendei și trecînd în domeniul faptelor istorice, trebuie spus că egiptenii antici posedau servicii de informații cu cîteva veacuri înaintea erei noastre. Primele mărturii privind prizonierii de război folosiți ca „limbi" datează încă din secolul al XIII-lea î.e.n., pe cînd Ramses al II-lea se afla în război cu regele hitiților.

În 1288 î.e.n. armata faraonului a parcurs într-o lună 600 de km fără să se întîlnească cu inamicul. Într-o zi, doi soldați hitiți s-au prezentat în tabăra egipteană și au povestit că armata lor se află încă departe și că este măcinată de răscoalele oștenilor obosiți de război.

Ramses, întrebîndu-se dacă această informație nu este prea frumoasă pentru a fi și adevărată, a trimis cîteva patrule în recunoaștere. Una din acestea s-a întors cu alți doi prizonieri care, departe de a confirma afirmațiile „prizonierilor benevoli", au arătat că armata hitită se află foarte aproape, că infanteria și carele de luptă „sînt numeroase ca firele de nisip din deșertul fără de sfîrșit" și că, în fine, soldații hitiți ard de dorul luptei. Ramses și-a revizuit planurile de luptă și, în bătălia de lîngă Kades, i-a zdrobit pe dușmani.

Să facem acum un salt în timp. Se știe că în anul 622 Mahomed a fost nevoit să fugă din Mecca, orașul său natal, stabilindu-se la Medina. După doi ani, în bătălia de lîngă Badz, el a învins o armată din Mecca mult superioară propriei sale oștiri. Dușmanii săi din Mecca au hotărît atunci să se debaraseze de el, o dată pentru totdeauna. Au adunat zece mii de oameni, deci o oștire puternică

Ion ASZODY

(Continuare în pag. 20)

Debarcarea diviziilor franceze și engleze la Gallipoli (în fotografie) a fost pregătită în cea mai mare taină. Și totuși „secretul cel mai bine păzit din timpul primului război mondial" fusese dezvăluit cu multă vreme înainte într-un ziar elvețian!

pentru acele vremuri, și au pornit să cucerească Medina.

Profetul însă „prevăzuse" totul ! El avea la Mecca adepții săi, care îl informau de fiecare mișcare a inamicului. Și iată că armata dușmană, sosind în fața Medinei, a rămas înmărmurită : orașul era înconjurat de un șanț și de un zid puternic ! „Beduinii — scrie H. G. Wells — au considerat acest șanț ca un lucru complet lipsit de spirit cavaleresc. Și tot rotindu-se călare în jurul orașului, își exprimau pe șleau părerea, în cuvinte nedelicate, la adresa asediaților. Cînd și-au recăpătat calmul, cei din Mecca au construit o tabără, așteptînd ca timpul și soarta să-i ajute. Dar iată că au venit ploile. Corturile lor se înecau în apă, focurile se stingeau, devenea tot mai dificilă pregătirea hranei. Beduinii au început să dea semne de nerăbdare, să se certe între ei. În cele din urmă armata cea mare s-a descompus fără să dea măcar o singură bătălie".

Este cazul să amintim aici și despre secretul „focului grecesc", pe care adversarii Bizanțului s-au străduit zadarnic să-l afle. În anul 678, arabii au fost nevoiți să ridice asediul Bizanțului, pe care de șapte ani încercau să-l cucerească. Se știe că apărătorii, cu ajutorul unui material inflamabil denumit „focul grecesc", au incendiat flota asediatorilor. Arabii au făcut totul pentru a afla secretul acestei arme teribile, invenție a unui arhitect sirian emigrat în Bizanț. În cursul celor patru secole care au urmat, toți adversarii Bizanțului au încercat același lucru, însă fără rezultat. Spionii arabilor, bulgarilor, turcilor nu au reușit să descopere taina.

STRĂBUNUL „INTELLIGENCE SERVICE"-ULUI

În evul mediu orașele din nordul Italiei posedau servicii secrete relativ vaste și bine organizate. Orașe rivale ca Milano, Florența, Veneția și Genova se foloseau de agenții lor secreți în lupta pentru supremație, pentru cercetarea și cucerirea de noi piețe. Ba chiar, în acea epocă, diplomația a început să se cam confunde cu serviciul secret : în 1268 un decret al Republicii venețiene numea un „ambasador" ale cărui sarcini erau de fapt cele ale unui spion.

În Anglia așa-zisul „spionaj civil" a precedat, pare-se, pe cel militar. În 1330 regele Eduard al III-lea s-a împrietenit cu un diplomat al orașului Genova, Nicolino del Fiesco. Peste cîțiva ani, acesta din urmă a devenit agentul secret al Angliei la curtea papală. Se pare că regele Eduard al III-lea își plătea bine agenții. În cartea sa „Serviciul secret al coroanei engleze", M. G. Richings apreciază că organizația înființată prin 1330 poate fi considerată ca fiind străbunul „Intelligence Service"-ului.

În 1587, Filip al II-lea, regele Spaniei, a trimis împotriva Angliei faimoasa „Invincibile Armada", cea mai puternică flotă construită pînă atunci. Iată însă că în acel an, cînd era în joc poate însăși existența Angliei ca stat, serviciul secret organizat de Sir Francis Walsingham a izbutit să procure informațiile necesare privind planul de atac al spaniolilor, efectivele flotei și ale trupelor care urmau să fie debarcate în insulele britanice. Istoricii afirmă că dezastrul flotei spaniole a fost determinat nu numai de năprasnica furtună dezlănțuită în momentul trecerii „Invincibilei Armade", în luna iulie 1588, prin Canalul Mînecii, ci și de informațiile foarte precise obținute de Walsingham, care au ușurat considerabil sarcina apărătorilor insulelor britanice.

Interesant de remarcat că Sir Francis s-a plîns adesea de greutățile de care se lovea în menținerea serviciului secret, din cauza zgîrceniei proverbiale a reginei Elisabeta. Plată la urmă Walsingham a ajuns să finanțeze din propriul său buzunar activitatea serviciului de informații și a sărăcit complet... În schimb, aproape un secol mai tîrziu Oliver Cromwell a consacrat sume importante în acest scop atît în timpul războiului civil din Anglia cît și în cursul războaielor purtate de Anglia împotriva Olandei, Portugaliei și Spaniei. Samuel Pepys, om politic și scriitor englez, nota în memoriile sale la 14 februarie 1668, adică zece ani după moartea lui Cromwell : „Astăzi, cînd în parlament a venit vorba de problema serviciului de informații, secretarul Morrice a declarat că nu i se alocau anual pentru acest serviciu decît 700 lire sterline, în timp ce Cromwell dădea 70 de mii de lire pe an !"

FREDERIC AL II-LEA ȘI MAREȘALUL DE SOUBISE

În Franța, cardinalul Richelieu, dar mai ales Louvois, ministrul de război al lui Ludovic al XIV-lea, au folosit o largă rețea de spioni. Tehnica militară se dezvolta, iar armata regală devenise o armată regulată, disciplinată, defilînd în cadența denumită „pasul lui Louvois". Tot Louvois a organizat, primul, aprovizionarea regulată a armatei, iar în jurul anului 1675, și serviciul de spionaj.

În 1756 s-a creat în armata franceză un post denumit „șeful spionilor", care însă a fost curînd desființat. Iată ce spunea în 1778 generalul francez Grimoard, scriitor și strateg militar : „Cînd un suveran, un ministru sau un general nu cunoaște suficient ce se petrece în armatele sau în țările inamice sau chiar prietene, el nu trebuie să neglijeze nici un mijloc pentru a-și procura spioni buni, de orice fel și pentru toate treburile. Spioni se găsesc în curțile regale, în armate, în orașe, în cîmpiile singuratice și chiar în mănăstiri".

În Prusia, Frederic al II-lea a stabilit chiar și legi reglementînd sarcinile și obligațiile spionilor. Comentînd nenorocirile unuia din adversarii săi în timpul războiului de șapte ani, el spunea cu mîndrie : „Mareșalul de Soubise este permanent urmat de o sută de bucătari. Eu, în schimb, trimit întotdeauna înainte o sută de spioni".

În acea perioadă — și mai tîrziu — lipsa de hărți a impus de multe ori întrebuințarea largă a spionilor pentru obținerea de informații topografice. Napoleon folosea agenți speciali pentru procurarea de hărți. În anii care au precedat războiul franco-prusac din 1870-1871, lipsa de hărți detaliate ale Germaniei a complicat mult munca serviciului secret francez. De altfel inexistența unor hărți exacte, a datelor topografice precise pentru unele regiuni, s-a resimțit chiar pînă în cel de-al doilea război mondial. Despre toate acestea vom vorbi cu o altă ocazie.

CASANOVA NECUNOSCUT

Unul dintre cei mai celebri spioni ai secolului al XVIII-lea a fost Casanova de Seingalt, aventurier de mare clasă, cunoscut mai ales prin isprăvile sale amoroase. Or, cuceririle sale feminine nu erau adesea decît un paravan menit să mascheze activitatea sa de agent secret în slujba ba unei, ba altei țări. Pelerinajul său prin Europa a fost folosit de sarcinile secrete încredințate de diferite guverne.

În 1753, Casanova se stabilește la Veneția, devenind bun prietea cu cardinalul de Bernis, ambasadorul Franței, și cu Murray, ambasadorul Angliei. Apoi, condamnat la cinci ani închisoare, își cîștigă faima printr-o evadare spectaculoasă. El avea să revină la Veneția abia în 1774, cînd este grațiat. Vestitele sale memorii se opresc cam la această epocă. Ce s-a întîmplat după aceea ? O seamă de rapoarte ale poliției dovedesc că el a devenit agent secret al Veneției. În această perioadă Casanova circulă în Europa sub numele fals de Antonio Pratolini și, de pretutindeni, trimite informații guvernului Republicii venețiene. Iată însă că în 1783 el se ceartă cu venețienii și părăsește serviciul republicii, pentru ca ceva mai tîrziu să devină, totuși, confidentul ambasadorului venețian Foscarini și să-și reia activitatea de spion.

BĂTĂLIA DE LA BULL RUN ȘI DOAMNA GREENHOWE

Serviciile de informații în sensul modern al cuvîntului nu au apărut decît în secolul al XIX-lea, cînd, o dată cu dezvoltarea tehnicii, ele au adoptat noi forme de organizare. Exacerbarea conflictelor de interese între marile state capitaliste a determinat și sporirea importanței serviciilor de spionaj.

De înfrîngerea trupelor nordiste la Bull Run, în războiul civil american, este legat numele Rosei Greenhowe, o aristocrată-spioană care a comunicat de la Washington generalului sudist Beauregard date prețioase în preajma bătăliei.

Sistemul informațiilor militare moderne a fost pentru prima dată organizat în cursul războiului civil (1861-1865) din Statele Unite. Acest război a fost de fapt primul conflict armat modern. În luptă și-au făcut botezul focului mijloacele moderne inventate de la începutul secolului ; s-a întrebuințat calea ferată pentru transportul de trupe ; informațiile, ordinele, dispozițiile și știrile au fost transmise cu telegraful ; baloanele au fost folosite de către observatori militari, iar vasele militare de tip nou — cuirasatele — au revoluționat tehnica navală. Și tot războiul civil din S.U.A. ne oferă un elocvent exemplu al triumfului informației moderne : victoria generalului sudist Beauregard asupra lui McDowell la Bull Run (statul Virginia) la 21 iulie 1861. Ea s-a datorat în bună măsură faptului că trupele sudiste dispuneau de informații deosebit de prețioase.

Abia după război s-a aflat că

sudiștii aveau ca informatoare pe Rose Greenhowe, o văduvă aristocrată care locuia la Washington. La recepțiile date de această „doamnă din lumea mare" se întîlneau oameni politici, diplomați, generali din Nord, și spusele lor erau notate cu grijă... Grație acestei bogate surse de informații, transmise fără întîrziere la destinație cu ajutorul mijloacelor moderne, armatele din Sud erau la curent cu intențiile nordiștilor. Rose Greenhowe i-a comunicat lui Beauregard toate informațiile privind planurile de luptă ale lui McDowell.

Cele petrecute la Bull Run dovedesc o dată mai mult importanța unui bun sistem de informații pentru cîștigarea unei bătălii. Dar — și aceasta este esențialul — nici bătălia de la Bull Run, nici alte bătălii cîștigate de Sudul sclavagist nu au putut împiedica în cele din urmă victoria statelor din Nord — victorie născută din cerințele economice și sociale ale timpului.

SE NAȘTE SPIONAJUL MODERN

Urmînd exemplul celor două tabere de pe continentul american, încleștate în focul războiului civil, Prusia și-a creat în 1866 un serviciu de spionaj pentru a pregăti războiul cu Austria și Franța. De altfel și aceasta din urmă a înființat în 1868 un birou de informații militare și politice, ca o secție a... Arhivelor de război. „Intelligence Service" în Anglia a intrat în ceea ce unii autori numesc „faza sa modernă". În 1855, o dată cu crearea Serviciului de informații al Ministerului de Război, completat în 1886 cu Serviciul de informații navale.

Odinioară spionajul era folosit mai mult în timp de război sau în perioada de pregătire a războaielor. În epoca modernă însă procurarea de informații a devenit o necesitate permanentă, pentru că progresul tehnic a dus la schimbări rapide și continue în dezvoltarea mijloacelor de atac și de apărare. Spionajul a crescut deci în importanță, fără a deveni, bineînțeles, atotștiutor și infailibil. Istoria modernă cunoaște nenumărate cazuri în care eșecurile s-au datorat unor informații false sau altora, reale dar netransmise la timp ori pur și simplu neluate în seamă.

ÎNTÎMPLAREA DE LA MICMAȘ

Să ne întoarcem pentru o clipă la Biblie. De astă dată ea se află în mîna unui tînăr ofițer britanic, Vivian Gilbert. Calendarul arată 14 februarie 1918. Primul război mondial intrase în ultima sa fază...

Cea de-a 60-a divizie britanică din Palestina primise ordinul să atace orașul Iericho și să arunce trupele turcești dincolo de Iordan. Or, pentru a pregăti acțiunea, englezii trebuiau să ocupe mica localitate Micmaș. Auzind de acest nume, Gilbert și-a amintit că l-a mai întîlnit undeva, în Vechiul testament. A luat deci Biblia și a citit capitolul care istorisește despre întîmplarea lui Ionatan, fiul lui Saul, plecat în recunoaștere spre tabăra filistinilor. „Între trecătorile prin care el a căutat să ajungă la filistini — citi Gilbert — se afla de o parte un colț de stîncă și un colț de cealaltă parte... Una din aceste stînci este la nord, în fața așezării numite Micmaș, cealaltă la sud, în fața așezării numite Gheba..." Cînd Ionatan, însoțit numai de un singur oștean, a apărut în fața filistinilor adormiți, aceștia, crezîndu-se încercuiți de oamenii lui Saul, au fugit.

Poate stîncile există și astăzi... — gîndi ofițerul. Patrulele trimise în recunoaștere s-au întors cu un rezultat afirmativ. Planul fu modificat și o singură companie porni la atac. Podișul biblic fu atins fără incidente cu puțin timp înaintea zorilor, iar unitatea turcă, buimacă de somn, s-a crezut încercuită și s-a predat.

Cazul de la Micmaș dovedește că o informație cît de veche poate fi folosită cîteodată cu succes. În alte cazuri însă — și există destule în istoria spionajului — chiar și informațiile cele mai proaspete pot fi eronate sau neluate în seamă. Wilhelm al II-lea în 1914 și Hitler în 1939 au fost informați de serviciul de spionaj german: Anglia nu va intra în război împotriva Germaniei! Serviciul secret al kaiserului a făcut aprecieri greșite și în privința duratei mobilizării generale a armatei ruse, iar cînd aceasta a apărut în Prusia orientală, cartierul general german, surprins, a trebuit să retragă două corpuri de armată de pe frontul din vest tocmai în momentul decisiv al bătăliei de la Marna. Nu o dată spionajul japonez a indus în eroare guvernul mikadoului în privința potențialului militar al Statelor Unite, iar Mussolini dispunea de date eronate — furnizate de spionajul italian — în privința forțelor adversarilor. Astfel, el a început campania împotriva Greciei pe baza unor informații insuficient de temeinice sau chiar false. „Intelligence Service", la rîndul său, nu a aflat de sosirea în Africa a mareșalului Rommel decît două săptămîni după debarcarea unei întregi divizii blindate germane.

CIMITIRUL INFORMAȚIILOR

Au fost și împrejurări cînd chiar informații militare importante, publicate în presă, le-au scăpat serviciilor secrete interesate. Să amintim de pildă cazul mortierelor Skoda. În 1912 renumitul reporter Egon Erwin Kisch a descoperit că uzinele Skoda din Pilsen ale armatei austro-ungare au comandat unele prese hidraulice și mașini-unelte de dimensiuni excepționale. Kisch s-a întîlnit apoi cu un grup de ingineri la hotelul Waldek din acel oraș și, știind de vorbă cu ei, a stabilit fără multă greutate că uzinele Skoda construiau pentru Germania — cu ajutorul mașinilor-unelte mai sus-menționate — mortiere mobile de 305 mm. Reporterul a relatat descoperirea sa într-un cotidian din Praga, dar, lucru ciudat, apariția acestei știri nu a atras de fel atenția serviciilor de spionaj interesate. Iar cînd în vara anului 1914 uriașele tunuri au răsărit ca din pămînt în fața fortificațiilor din Belgia, surpriza a fost totală. Serviciile secrete ale Antantei au început să vorbească despre „arme secrete a căror existență a fost, pînă atunci, cu succes ascunsă de către germani".

Iată și un alt caz interesant. Se știe că în octombrie 1915 cîteva divizii franceze și britanice au debarcat în peninsula Gallipoli, lîngă Dardanele. Această operație de mare anvergură a surprins complet puterile centrale. Ba chiar, în legătură cu aceasta, serviciile de spionaj ale Germaniei și Austriei vorbeau de „secretul cel mai bine păzit din timpul primului război mondial". Și totuși acest „secret formidabil" fusese dezvăluit cu destulă vreme înainte de către un reporter elvețian și publicat în ziarul la care lucra! Informația a fost transmisă la Viena însă a nimerit în clasicul „cimitir" al informațiilor neexploatate. Este adevărat că în cele din urmă debarcarea de la Gallipoli nu a reușit. Cu toate acestea, ea a jucat un rol destul de important în desfășurarea ulterioară a războiului în această parte a Europei.

În fine, un ultim exemplu. În preajma debarcării trupelor aliate în Franța, în martie 1944, generalul Eisenhower și-a mutat cartierul general de la Londra la Bushy Park pentru a se feri mai bine de spionajul nazist. Unul din agenții hitleriști a semnalat totuși la Berlin această mișcare și apoi a anunțat chiar data exactă a debarcării. Informația a ajuns pînă la Hitler, dar acesta a refuzat să-i dea crezare, avînd ideea fixă că aliații nu vor îndrăzni să debarce pe continent...

★

Cititorul a remarcat, desigur, că atunci cînd am vorbit despre nașterea diferitelor servicii secrete nu am pomenit mai nimic despre epoca napoleoniană. Or, în istoria spionajului, din motive ce se vor vedea, ei i se cuvine un capitol aparte. Îl vom schița într-unul din numerele viitoare.

Ion ASZODY

Microfeleton

FONDANTE ȘI ANEMONE

Ideea de a răspîndi, prin multiplicare, operele de artă este oportună, chiar dacă exigențe criticului nu este satisfăcută de calitatea reproducerilor, oricum imperfecte. Dar nu în orice condiții, și, mai ales nu în ipostazele culinare ori de igienă domestică.

Cînd intri într-o măcelărie ești pregătit psihologic pentru un excelent rasol alb și nici nu ți-ar trece prin minte că ai putea să meditezi asupra Grațiilor lui Regnault ori asupra Concertului lui Mozart al lui Dufy. Tot așa după cum ar fi monstruos să auzi în hală, cînd negociezi morcovi ori cîrpă proaspătă, acordurile Sonatei lunii.

Zeiul, în această privință, ar avea efectul medicamentelor care produc stări alergice. Într-una din după-amiezile acestor zile cu iz primăvăratic, am intrat într-o cofetărie. Bogatele sortimente de dulciuri te ispitesc și prin cromatica lor variată de la brunul ciocolatei la albul vestal al frișcă și verdele veronez al broscuțelor cu fistic, adică fisticlii.

În raft, aceeași orchestrație plastică în aranjamentul muzical al întreprinderii de vinificație: cocteil cu ouă, cremă de portocale, vișine în stare de ebrietate. Și, deodată, ca într-o scenă de umor absurd: anemonele! Anemonele lui Luchian, sub care vegetau în stare de somnolență, aliniate pe culori și criterii de umplutură, fondantele. Reproducerea, trasă în tiraj de serie și lipită cu pap, acoperea cu prestigiul ei de muzeu cealaltă „capodoperă", a cofetarului, bomboanele. Capacul întredeschis, pentru ispită și reclamă, asocia nemuritorul roșu profund, de califea, cu rozul și galbenul produsului ambalat, într-o totală confuzie artistică.

Cumpărătorul, intrat pentru a se delecta cu zaharicale, cum ar zice coana Chirița, asociază reproducerea cu propriile-i apetențe și riscă să confunde celebra floare imortalizată, cu un nou sortiment al fabricii „Dezrobirea".

— Ce reprezintă ilustrația asta? — am întrebat pe vînzătoarea candidă și îmbujorată ca și șerbetul de zmeură din vitrină.

— Dumneavoastră nu vedeți? Flori. Dacă nu vă plac, sînt și cu trandafiri.

— Și cu ce-s umplute?

— Florile?

— Nu, bomboanele.

— Dacă luați pentru un copil, avem cu povestea lui Harap Alb sau Motanul încălțat.

Într-adevăr, poveștile sînt mai ușor de reținut, pentru că au haz și atunci cînd servesc ca ambalaj. Mănînci ciocolată și hîrtia scuturată bunica să-ți depene amintirile. Așa cum se tipăresc desene spirituale pentru cei mici, cu anecdote infantile, ori pisici mucalite pot fi găsite soluții amuzante și pentru cei mari. În orice caz, atunci cînd facem educație estetică, să nu exagerăm și să punem frîu fanteziei, căci altfel ne putem trezi cu furculița în chip de „coloana lui Brâncuși" și suporturi pentru tacîmuri de forma gînditorului lui Rodin.

C. N. CONSTANTINIU

cadran INTERNAȚIONAL

O NOUĂ „EPOCĂ A FIERULUI"?

Nu demult Miss Franța a produs o oarecare senzație apărînd îmbrăcată într-o rochie confecționată din... oțel. Să fi devenit oare admiratorii acestei tinere persoane atît de neastîmpărați încît să justifice luarea unor astfel de măsuri drastice de apărare ? Explicația se află în cu totul altă parte și rochia de oțel — impermeabilă, suplă și rezistentă la purtat — trebuia de fapt să ilustreze într-un mod deosebit de pregnant întrebuințările multiple la care se poate preta acest metal. De altfel cei aproximativ 800 de oameni de știință, ingineri, arhitecți și industriași întruniți în marele ducat de Luxemburg către sfîrșitul anului trecut pentru a discuta o problemă de arzătoare actualitate pentru industria siderurgică vest-europeană : afilarea de noi debușeuri pentru producția ei de oțel, au luat în considerare aceste întrebuințări multiple pe care și le-a găsit oțelul în vremea din urmă.

În ultimii zece ani, producția mondială de oțel s-a dublat : după cum relata „New York Herald Tribune", în R.F.G. se produc 550 kg de oțel pe cap de locuitor, în S.U.A. 524, în Franța 367. În Italia, în aceeași perioadă, producția globală de oțel a crescut de la 3 la 10,2 milioane tone. Paralel cu aceasta, progresele tehnice realizate în diverse ramuri industriale tind să reducă consumul de oțel pe unitate produsă. Astfel, automobilele devin din ce în ce mai ușoare, iar la vapoarele construite în prezent se consumă mai puțin oțel. În căutarea de noi debușeuri, industria siderurgică își îndreaptă cu speranță privirile înspre sectorul construcțiilor, căruia creșterea vertiginoasă a populației globului îi pune în față sarcini realmente colosale în anii ce vin.

Pentru a face față concurenței betonului și altor materiale, cercetătorii din industria siderurgică oferă constructorilor diverse inovații atrăgătoare, cum ar fi oțelul care lasă să treacă fumul de țigară și care poate fi, deci, utilizat în construcțiile climatizate, sau tavanul de oțel care se menține pe bază de magnetizare și care poate fi montat într-un răstimp de numai cîteva minute.

Între timp, se lansează și „rochia de oțel" : la urma urmei prezentarea unui material de confecții atît de neobișnuit nu este un aspect chiar atît de minor al problemei. Nu reprezintă oare femeile mai mult de jumătate din populația planetei ?

R. VIANU

Oțelul, după cum se vede, și-a făcut intrarea și în... modă.

ȘI „CIVILTÀ CATTOLICA"...

Se știe ce s-a întîmplat la Roma. Piesa lui Hochhuth — „Vicarul" — a stîrnit indignarea unor oficialități catolice ; poliția a intervenit, piesa nu a mai putut fi reprezentată într-un teatru particular, sala însăși a fost asediată, s-au folosit gaze lacrimogene pentru evacuarea artiștilor. În cele din urmă, curajoșii actori au jucat piesa în fața unui mic număr de persoane, în localul unei librării.

Cînd scriitorul german și-a construit piesa ce avea ca temă relațiile Vaticanului cu autoritățile Germaniei fasciste, probabil că el nici nu bănuia ce bogăție de material documentar a ignorat fără voia sa. În lunile din urmă au apărut numeroase lucrări referitoare la legăturile dintre fostul papă Pius al XII-lea și regimurile fasciste din Germania și Italia. Despre cîteva dintre acestea s-a relatat într-unul din numerele trecute ale revistei. Cu puține zile în urmă, la Roma au apărut noi și interesante date referitoare la activitatea Vaticanului în perioada antebelică. Este vorba despre o serie de documente apărute — și aici intervine elementul deosebit de interesant — nu în presa laică, ci chiar într-o publicație religioasă, în „Civiltà cattolica" !

Firește, scopul culegerii nu-l constituie acuzarea fostului papă. Fără să vrea însă, inițiatorii publicării documentelor au pus astfel la îndemîna acuzatorilor fostului papă un material deosebit de interesant. Documentele se referă la două fapte petrecute în 1937 și 1939, răstimp în care cardinalul Pacelli (cel ce avea să devină Pius al XII-lea) acționa în vederea unui acord cu Germania hitleristă.

În martie 1937, Pius al XI-lea elaborează o enciclică în care denunță „situația bisericii catolice în Reichul german". Berlinul protestează, iar cardinalul Pacelli încearcă să atenueze condamnarea papală, sublinînd limitele acesteia și punînd accentul pe posibilitățile de a se ajunge la o înțelegere între Vatican și Germania hitleristă, pe terenul luptei anticomuniste. În acest moment cardinalul Mundelein din Chicago interpretează enciclica în sensul dorit de opinia publică și-l atacă direct și violent pe Hitler. Berlinul protestează din nou. La o reuniune a cardinalilor, convocată special pentru discutarea acestui caz, Pacelli consideră că aprecierile cardinalului american „împotriva capului statului german nu sînt prea fericite". Ulterior, Pacelli declară și mai clar că Mundelein „nu reprezintă și nu vorbește în numele sfîntului scaun".

După ce Pacelli a devenit papă, în 1939, el a prezentat în fața cardinalilor noul mod în care înțelege să-și promoveze principiile de politică externă. Predecesorul său — a afirmat proaspătul papă Pius XII — deși s-a gîndit adesea la ruperea relațiilor diplomatice cu Germania, a atras totuși atenția asupra necesității de a menține legăturile cu autoritățile germane.

Faptul că scaunul papei a fost ocupat de un filogerman a fost semnalat Berlinului de către ambasadorul Germaniei. Acesta a relatat cum a fost primit în audiență de noul prelat, cum i-a înmînat acestuia un mesaj din partea lui Hitler, redactat în termeni chiar mai călduroși decît prevedea protocolul. Puțin timp după aceea, ziarul „Osservatore romano" a primit dispoziții să nu mai critice Germania, iar cardinalilor li s-a vorbit despre necesitatea unor compromisuri cu naziștii.

E. GRECU

„PIETONUL VA FI REGE"...

„În orașul viitorului, «centrul centrului» îl va constitui o sală de spectacole, iar pietonul va fi rege. Garajele vor fi situate cu mult mai departe de centru sau sub pămînt. Vehiculele de transport în comun, pe măsură ce se vor apropia de cartierele comerciale ale orașului vor lua și ele calea subterană. Iar deasupra, oamenii se vor plimba în voie prin piețe frumos ornamentate și pe aleile dintre clădiri, sau vor hoinări sub arcade de sticlă în fața vitrinelor. Apartamente și birouri, magazine și teatre, localuri de recreare și restaurante vor fi astfel plasate, încît de la unul la altul să poți merge pe jos".

Rîndurile de mai sus le-am extras dintr-un articol apărut de curînd în revista „U.S. News and World Report" sub titlul „Marile orașe încearcă să recîștige terenul pierdut". El nu aduce, poate, previziuni senzaționale în ceea ce privește arhitectura viitorului ; în schimb evidențiază unele preocupări urbanistice actuale în S.U.A. În adevăr, revista explică elaborarea unor astfel de planuri prin tendința de a se pune capăt „fugii către suburbii". Este vorba de milioanele de oameni care lucrează în marile orașe, dar locuiesc în afara lor, preferînd să piardă zilnic un ceas și mai bine cu drumul, în schimbul unor condiții mai bune de locuit (aer neviciat, spații verzi etc.).

Desigur, problema este foarte complexă, o multitudine de factori, în funcție de condițiile concrete din locul respectiv, pledînd pro sau contra unor asemenea „evadări" Oricum, o serie de proiecte de construcții, preconizate — cu sau fără ajutor financiar din partea guvernului federal — pentru mai multe mari orașe americane, pare să aducă unele elemente noi în această privință. Există spre exemplu un plan de 30 de ani de „reînnoire" a Philadelphiei (cost : 3.500 milioane dolari !), iar altul prevede ca o treime din orașul Boston să fie reconstruită sau reamenajată (1.300 milioane dolari !) ; planuri similare se elaborează pentru Washington, Chicago și alte orașe. Întrucît ele ar urma să se înfăptuiască în principal prin investiții private, este greu de apreciat în ce măsură se vor realiza, avînd în vedere fluctuațiile economiei americane, diversele ciocniri de interese etc. Fapt este că, cel puțin după cum afirmă „U.S. News and World Report", „în cercuri guvernamentale, industriale și sindicale se conturează o tendință crescîndă de a considera reconstrucția orașelor drept un sprijin deosebit de însemnat pentru economie în deceniile ce vor urma... Un studiu apreciază că ar fi necesare două trilioane de dolari, pe o perioadă de 30 de ani, pentru a moderniza toate orașele americane și a le aduce măcar la un nivel modest de eficiență și atractivitate".

Evident, un asemenea program — pe care în condițiile din S.U.A., l-am putea asemui cu o ecuație cu multe, foarte multe necunoscute — este o problemă a viitorului. De domeniul realului sînt programele de construcții urbane care se desfășoară în momentul de față în unele mari orașe (un centru administrativ la Boston, necesitînd investiții de 800 milioane dolari, construcții la Pittsburgh — necesitînd alte 700 milioane dolari etc.). Se nasc și probleme greu de rezolvat. „Micii oameni de afaceri îngroziți de buldozere — scrie revista sus-menționată — își exprimă nemulțumirea. Locatarii cu venituri mici, care trebuie să părăsească casele supuse demolării, întîmpină dificultăți în găsirea de noi locuințe la chirii convenabile. Părți importante ale secțiunilor urbane centrale sînt temporar paralizate în timpul lucrărilor de dărîmare și reconstrucție..."

I. NIȚESCU

Aspect de la expoziția documentară închinată marelui muzician român George Enescu, deschisă recent la Royal Festival Hall din Londra.

În întreaga lume au loc demonstrații de protest împotriva acțiunilor agresive săvîrșite de Statele Unite în Vietnam, acțiuni care au culminat cu lansarea de bombe cu napalm și fosfor alb asupra unor puncte populate din R. D. Vietnam și folosirea de gaze toxice împotriva forțelor patriotice sud-vietnameze. Manifestîndu-și profunda indignare față de aceste crime, față de intervenția armată brutală împotriva poporului sud-vietnamez care luptă pentru a-și apăra dreptul de a-și hotărî singur soarta, femeile londoneze (fotografia 1), participanții la „marșul păcii" de la Bologna — Italia (fotografia 2), studenți din Tokio (fotografia 3) își alătură glasul opiniei publice mondiale care cere să se pună capăt folosirii gazelor în Vietnamul de sud, să fie respectate acordurile de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam, să se pună capăt politicii de extindere a agresiunii împotriva R. D. Vietnam iar poporul sud-vietnamez să fie lăsat să-și hotărască singur soarta.

O bătaie în zori, în fața unui restaurant din districtul Shinjuku.

O „CARTE ALBĂ" A CRIMEI

Criminalitatea este un flagel care în marile aglomerări urbane ale lumii capitaliste bîntuie în aceeași măsură ca alcoolismul și prostituția. După cum se știe, criminalitatea a atins proporții record în S.U.A., dar nici alte țări nu se pot considera prea mult „rămase în urmă" din acest punct de vedere. Astfel, în Japonia numărul crimelor comise numai în zece luni ale anului 1964 a atins cifra înspăimîntătoare de 1.334.822, cea ce reprezintă cu 2,9% mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului 1963. Această cifră este furnizată de o „Carte albă" editată recent de poliția niponă. „Cartea albă" relatează că în Japonia se extinde din ce în ce mai mult practica „angajării de ucigași" care în schimbul unor sume mai mult sau mai puțin substanțiale se obligă să înfăptuiască cele mai murdare treburi. Zece asemenea ucigași au fost arestați între lunile ianuarie și noiembrie 1964, fiind implicați în patru cazuri de crime. Tarifele asasinatelor variază. Astfel, patru cameni implicați în luna iulie într-un asasinat și-au împărțit o sumă echivalentă cu 8.000 dolari, în timp ce un șofer de taxi, angajat să ucidă pe directorul unei societăți în luna aprilie a anului trecut, a primit pentru această „afacere" 1.600 dolari.

„Cartea albă" a poliției japoneze semnalează totodată utilizarea tot mai frecventă de către criminali a ...avioanelor pentru a se îndepărta de locul crimei.

I. M.

UN TELEFON ÎN ZORI...

Nu se împrăștiaseră bine umbrele nopții și în apartamentele lui Leoni, cel ce la Caracas a preluat puterea de la Betancourt, a început să zbîrnîie telefonul. A ascultat cu atenție ce i se relata. Un minut, două, trei. A format apoi, la rîndul său, un număr de telefon, strîcînd cele mai dulci clipe de somn ministrului denumit al justiției. Și acesta a ascultat. Cu atenție este puțin spus. Pînă cînd, la celălalt capăt al firului receptorul a fost trîntit în furcă, pe el îl trecuseră nădușelile. A pus și el mîna pe telefon. Ordine și ... destituiri. Astfel au fost scoși din funcție într-o clipită ofițerul de poliție care comandase operațiunea „night-clubs", precum și un mare număr de agenți aflați în subordinele acestuia, urmînd ca „epurarea" P.T.J. (poliția tehnică juridică — una din numeroasele instituții ale regimului) să continue și după aceea...

Știrea despre sus-amintita întîmplare s-a răspîndit cu repeziciune, fără a fi cunoscute însă, pentru moment, cauzele care au generat-o. Dar secretul nu a putut fi păstrat prea multă vreme. Cu atît mai mult cu cît destituirile au coincis cu punerea în libertate a peste 1.200 de arestați !

Ce se întîmplase ? În respectiva noapte, poliția tehnică juridică a efectuat o mare razie în localurile de noapte ale Caracasului — școlo unde se cheltuiesc imense sume de bani obținute pe căi ciudate, unde se practică diferite jocuri de noroc, unde anumite persoane vin îmbrăcate extrem de rumar. Și poliția de moravuri a arestat fără alegere. Organizatorul raziei se gîndea că va binemerita de la mai marii săi. Aceștia ar fi putut să vorbească apoi despre „lupta" regimului împotriva corupției etc., iar opinia publică ar fi fost îndemnată astfel să uite reprobabilele sîngeroase ale regimului împotriva forțelor patriotice Zelosul ofițer de poliție a dat însă greș. Printre cei 1.200 de arestați se aflau : un locotenent colonel din armată, numeroși oficiali ai „gărzii naționale", mai mulți deținători ai unor importante posturi în administrația de stat și, vă rog citiți cu atenție, însuși comandantul poliției !

Cine a telefonat primul președintelui Leoni nu se mai știe. Furia acestuia s-a dovedit însă justificată. „Prada" strînsă de poliția de moravuri într-o singură noapte era un colosal act de acuzare pentru potentații regimului. Ea punea în lumină putreziciunea acestuia. Era o dovadă în plus adusă afirmațiilor forțelor patriotice cu privire la persoanele aflate în slujba sîngerosului regim. Faptul nu putea fi lăsat deci nepedepsit.

Iată de ce nici nu se împrăștiaseră bine umbrele nopții și în apartamentele lui Leoni a început să zbîrnîie telefonul...

Eugen PHOEBUS

ȘI PE PIAȚA COSMETICELOR...

Industria cosmeticelor a luat în Franța proporții nemaiîntîlnite. 800 milioane de tuburi, flacoane, borcane, cutiuțe sînt vîndute anual. 200 de firme franceze de parfumuri și produse cosmetice — a căror cifră de afaceri a atins suma de 1,5 miliarde franci — se concurează pentru atragerea clientelei feminine. Sînt puse în circulație nu zeci sau sute, ci mii de nuanțe de ruj de buze... Publicitatea abilă proclamă mereu alte culori „la modă", sensibilizînd sensibilitatea feminină pe acest tărîm.

Dar iată că pe piața franceză s-au ivit noi amenințători. „Industria de lux tradițională a Franței", scria revista L'Express, înfruntă tentativele societăților americane, care încearcă să arunce punți de aur pentru a pune mîna pe cîteva mărci celebre". Dior, Lanvin, Guerlain, Balenciaga, Chanel, Fath — care dețin 60 la sută din exportul francez de specialitate — au respins propunerile americane.

Dacă în domeniul parfumurilor șansele nu le-au prea surîs firmelor americane — parfumurile franceze fiind, potrivit, părerilor specialiștilor, inimitabile — în schimb producătorii americani de cosmetice vor să-și ia revanșa la capitolul creme și farduri. Elisabeth Arden, Helene Rubinstein, Revlon se străduiesc să se impună chiar acolo unde pînă deunăzi produsele franceze nu aveau egal, respectiv pe piața internă a Franței. În ultimul deceniu vînzarea de produse cosmetice în Franța a sporit de patru ori. Firmele americane, care dispun în S.U.A. de o piață considerabilă — ce întrece de două ori pe cea engleză și de cinci ori pe cea franceză — își consolidează pozițiile și aduc în Europa occidentală metode verificate pentru sporirea clientelei. Nici bărbații n-au rămas în S.U.A. imparibili în fața reclamei insidioase : într-un singur an au fost vîndute produse cosmetice pentru bărbați în valoare de aproape 500 milioane de dolari... Avînd un asemenea succes, ofensiva pe piața vest-europeană continuă : Revlon a anunțat construcția unei noi uzine în apropierea pădurii Rambouillet.

Z. F.

RĂFUIALA CU COPIII

Opinia publică mondială este profund răscolită și indignată de veștile despre intensificarea acțiunilor agresive ale trupelor americane în Vietnam, despre folosirea în războiul împotriva patrioților sud-vietnamezi a gazelor toxice. Condamnînd acest fapt de o deosebită gravitate — contrar normelor dreptului internațional — ziarul englez „Scotsman" califică războiul din Vietnamul de sud „...excepțional de murdar, care devine chiar și mai murdar". Cîteva fotografii publicate recent în săptămînalul vest-german „Quick" vor parcă să ilustreze aprecierile ziarului londonez, dezvăluind unul din cele mai tragice aspecte ale acestui război inuman : răfuiala cu copiii.

În „expedițiile de represalii" pe care soldații americani și ai guvernului marionetă de la Saigon le întreprind în unele sate ocupate de patrioți, nu sînt găsiți de obicei decît copii și femei. Împotriva nevinovaților și a femeilor fără apărare se revarsă atunci, plină de cruzime, furia neputincioasă a celor ce participă la aceste „expediții".

Fotografia de mai sus, reprodusă după „Quick", și care are ca titlu semnificativele cuvinte : „Te mai întorci, țîțicule !", înfățișează momentul capturării unui patriot, care n-a putut fugi la timp, împreună cu cei doi fii ai săi.

„Operația s-a terminat — concluzionează «Quick». Rezultat : zero. În aceeași noapte, Vietcongul (forțele patriotice — n.n.) va reveni în sat, și o dată cu el răzbunarea..."

E. D.

CINE-I BARBIE ?

Să facem prezentările : picioare lungi și suple, gură frumos arcuită, nas în vînt... Iată o rapidă și incompletă descriere fizică a acestei făpturi pe care americanii o numesc familiar Barbie. E poate tot atît de celebră ca Liz Taylor sau Shirley MacLaine.

În cinstea ei se editează un magazin (intitulat „Barbie", firește) care are 100.000 de abonați. Clubul „Barbie-Fan" are 8.500 de filiale și 500.000 de membri. Dar celebritatea ei crescîndă i-a creat-o garderoba sa, înzestrată cu 54 de toalete, schimbate anual potrivit capriciilor modei.

În plină glorie, împotriva lui Barbie se ridică însă multe glasuri. E o făptură prea costisitoare. Cel puțin asta e părerea săptămînalului Saturday Evening Post : „Întreținerea Barbiei și a amicilor ei reprezintă un capitol important din bugetul unei familii americane și este greu de spus cîți tați fac ore suplimentare pentru a procura unei «Barbie» o rochie de bal (...) sau pentru a îmbrăca «decent» copilul care trebuie s-o însoțească (...)".

Dar în fond cine-i Barbie, în jurul căreia casa Mottel a creat un adevărat mit ? Barbie este o păpușă... Mai exact, 20 de milioane de păpuși, pentru că afirma s-au vîndut în ultimii cinci ani. Deseori se afirmă în Statele Unite că întreținerea unei mașini revine tot atît de scump ca și soarta a păpușii Barbie. Așa se și explică creșterea cifrei de afaceri a casei Mottel, care s-a ridicat la 97 milioane dolari pe an. 5.000 de muncitori lucrează pentru crearea vemintelor și a celorlalte accesorii necesare Barbiei. Căci în afară de garderobă, pentru acest idol al copiilor se construiesc căsuțe cu mobilier modern, televizoare, telefoane, reviste de modă în miniatură etc., etc.

Casa Mottel are 800 de funcționari și folosește 22 de agenți de presă și 45 de specialiști în publicitate. Barbie are și un „secretar particular", care răspunde scrisorilor primite de la părinți. Nu știm însă ce răspuns a găsit el să dea autorului articolului din Saturday Evening Post, pe care îl citîm în continuare : „Barbie, cu vemintele sale, cu coafurile sale sofisticate, cu modul ei de a trăi, încarnează visul unei existențe ideale... Și astfel, într-o Americă modernă în miniatură, s-a obținut o minusculă parodie a setei noastre de frumos, de material și de trivial".

I. CORIBAN

Încordarea în relațiile dintre Anglia și Spania în legătură cu diferendul privind statutul Gibraltarului se manifestă și în intensificarea măsurilor restrictive impuse de Spania la frontiera cu Gibraltarul.

În timpul defilării marșului de la Selma la Montgomery — manifestare organizată în semn de protest împotriva discriminărilor rasiale practicate în statul Alabama.

La expoziția nautică „Totul pentru mare" deschisă la Stockholm a fost prezentat și un model de submarin pentru o singură persoană.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4113, Of. 22. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI : 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic : Ion VULPESCU.

UZINA DE POMPE

**București
strada
Ziduri Moși
nr. 25
telefon
35.50.00**

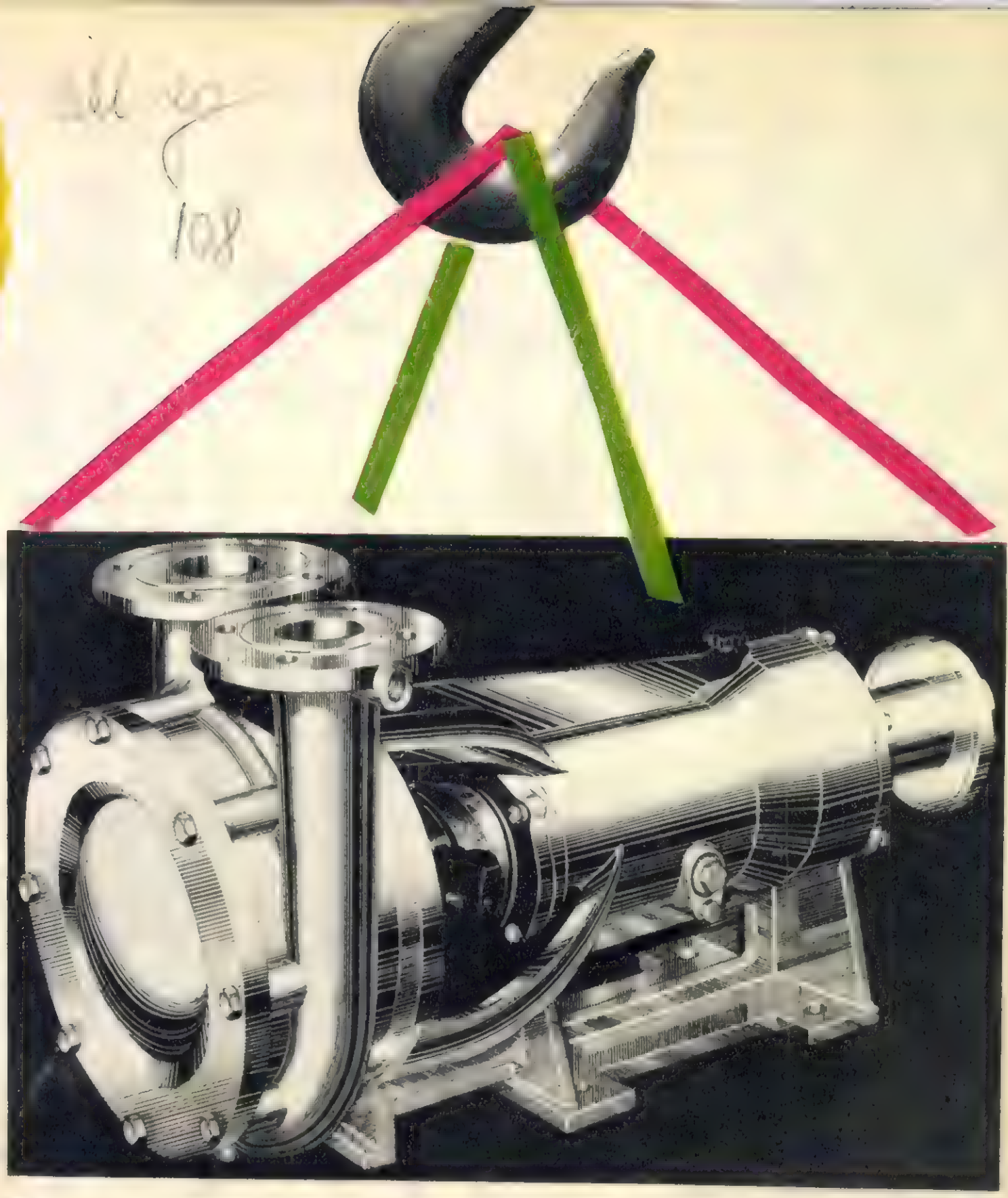

LIVREAZĂ

POMPE DE CHIMIE — PCH — pentru transportul lichidelor corosive din industria chimică și alte industrii înrudite.
POMPE TERMA — pentru vehicularea lichidelor calde până la temperatura de 400° C din industria petrolieră, petrochimică, chimică etc.
POMPE DE VID — MIL — cu inel de lichid, vid maxim realizat 30 mm Hg abs. pentru utilizarea în industrie, laboratoare și pretutindeni acolo unde se lucrează cu vid.

PRECUM ȘI :

■ POMPE DE MINĂ ■ POMPE PENTRU LICHIDE ABRAZIVE ■ POMPE SUBMERSIBILE ■ POMPE DE CAZANE ■ POMPE DE UZ GENERAL ETC.

Date complete privind întregul program de fabricație și caracteristicile produselor se pot lua la biroul de relații tehnice al uzine[illegible] tel. 35.35.58

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

15

- BUCUREȘTI-SUD CĂLDURĂ ȘI LUMINĂ
- Interludiu argentinian
- O schiță de J. D. Salinger
- UMOR ■ SPORT

Anul XIV nr. 15 (515) — 10 aprilie 1965

LA ÎNCEPUT DE TRIMESTRU

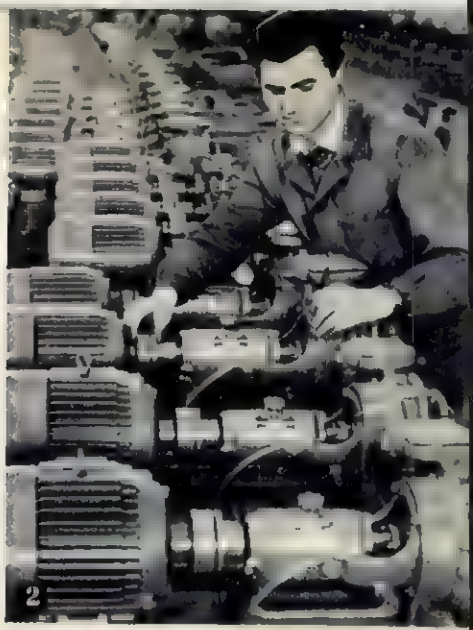

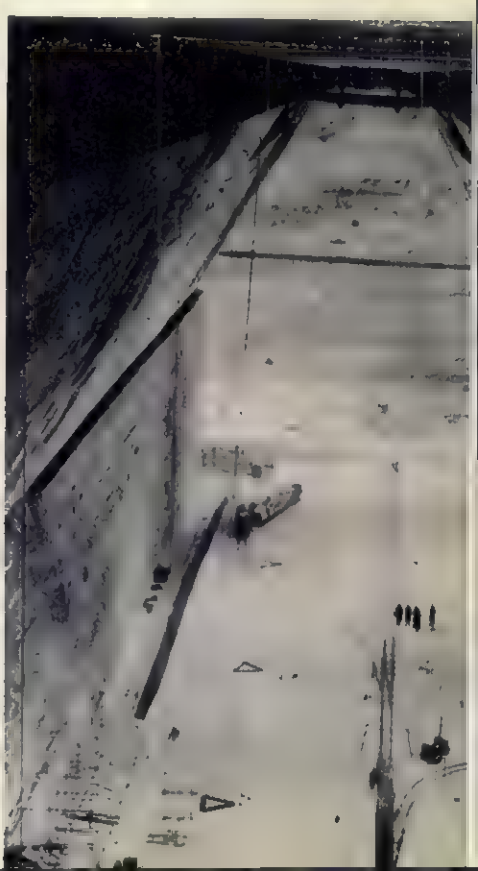

3

4

De la un hotar la altul al țării, colectivele de muncă din uzine și fabrici, de pe marile șantiere și din cuprinsul unităților agricole socialiste au încheiat primul trimestru al anului cu importante succese în producție. Iată cîteva informații lapidare, desprinse din coloanele ziarelor centrale, care vorbesc despre nenumăratele înfăptuiri de prestigiu realizate de oamenii muncii din țara noastră : în regiunea Banat — produse peste plan în valoare de 82.166.000 lei ; colectivul combinatului „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Baia Mare a obținut în primul trimestru o creștere a productivității muncii cu 5 la sută peste sarcina planificată ; Întreprinderea de foraj Craiova și-a depășit cu 24,3 la sută viteza de foraj planificată ; la Șantierele navale Oltenița au fost livrate înainte de termen două remorchere de 500 CP ; la Combinatul chimic Borzești se construiește o nouă fabrică cu o capacitate anuală de producție de 10.000 tone hexacloran ; Fabrica de amoniac din cadrul Combinatului de îngrășăminte azotoase din Tg. Mureș a intrat zilele acestea, înainte de termen, în probe hidraulice ; pe întreg cuprinsul țării se execută într-un ritm susținut lucrările agricole de primăvară.

Cu inimile înflăcărate de un înalt patriotism, antrenate în întrecerea socialistă, colectivele de muncă de pe întreg cuprinsul țării au pășit în cel de-al doilea trimestru al anului și în întîmpinarea zilei de 1 Mai hotărîte să muncească cu și mai mult avînt pentru îndeplinirea măreților sarcini trasate de partid.

Fotografiile reproduse alăturat sînt și ele grăitoare în acest sens.

1 La combinatul „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Baia Mare productivitatea muncii a crescut în primul trimestru cu 5 la sută peste sarcina planificată.

2 Uzina de pompe București. Se face ultimul control la un nou lot de electropompe.

3 Sărbătorirea celor patru ani de activitate a Fabricii de produse lactate București a coincis cu ziua în care Consiliul Central al Sindicatelor a înmînat acestei unități diploma de întreprindere fruntașă pe țară în întrecerea socialistă pe anul 1964. Fabrica prelucrează zilnic aproximativ 200.000 tone lapte.

4 Gospodăria agricolă de stat Sabarul din regiunea București a livrat pe piețele Capitalei, începînd cu 1 ianuarie 1965, peste 22 tone spanac și aproape 6 tone ridichi. Răsadnițele gospodăriei (reproduse parțial în fotografia noastră) se întind pe o suprafață de 30.000 mp.

5 La salina Slănic-Prahova, dotată cu utilaj ce asigură un înalt grad de mecanizare în operațiunile de tăiat, extras și transportat sarea, au fost obținute în primul trimestru al anului peste 1.500 tone sare peste plan.

6 La G.A.S. Tărtășești, regiunea București, muncitorii din brigada condusă de Coman Costache lucrează intens la pregătirea ultimelor suprafețe ce vor fi însămînțate cu porumb.

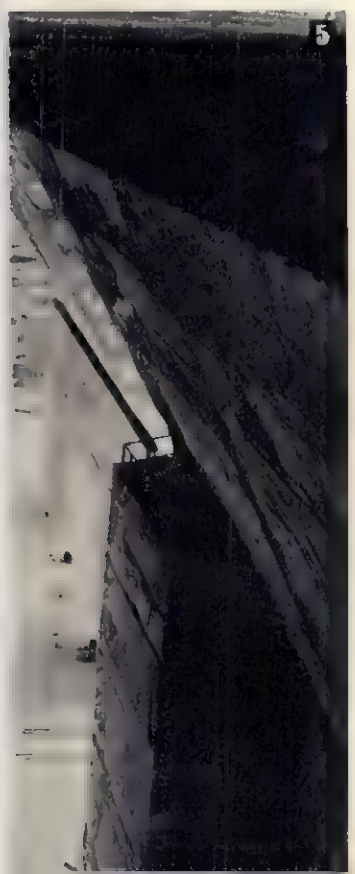

5

6

memento

DISCURI

● „Şi toamna poate fi o primăvară" — un cha-cha de T. Popa (bănuim că e vorba de Temistocle Popa ; eticheta discului este însă laconică cu excesul) care se poate asculta cu plăcere şi eventual dansa.

● „Dacă n-ar fi muzica". Un titlu care dă de gîndit, mai ales după audierea acestui twist lent, cîntat (la fel) de Sonia Cruceru. Autorii : C. Zaharia, A. Grigoriu, R. Iorgulescu.

● Orchestra Radioteleviziunii, dirijată de Sile Dinicu, interpretează cu muzicalitate (se poate şi altfel, doar am mai auzit şi alte orchestre) twistul lui Aurel Giroveanu „Noapte bună, mare".

● „Soneria" nu-i un titlu pentru reclama produselor Tehnometal, ci pentru cha-cha-ul lui Sergiu Malagamba. Produsul este, din fericire... tehnomuzical, în cel mai bun sens al cuvîntului.

● Discul este, oarecum, o conservă muzicală. Eticheta de pe disc trebuie să fie clară ca şi produsul. Deci să precizăm : „All my lovin'" şi „Can't buy me love" sînt două renumite twisturi de Lennon şi Mac Cartney (doi din cei patru Beatles) şi nu Mc.Artney... cum scrie pe discul EDC-506 al Electrecordului. Ce e drept, cele două bucăţi celebre sînt bine... conservate !

CINEMA

GAUDEAMUS IGITUR, a doua săptămînă pe ecrane. Filmul unui examen de admitere la facultate, cu mulţi actori tineri (Şerban Cantacuzino, Sebastian Papaiani, Ileana Dunăreanu, Irina Gărdescu, Ştefan Iordache) dar cu prea puţină tinereţe (regia : Gh. Vitanidis). Scenariul aparţine scriitorilor clujeni Vasile Rebreanu şi Mircea Zaciu.

NEAMUL ŞOIMĂREŞTILOR, premieră în eastman-color după cunoscutul roman al lui Mihail Sadoveanu. Scenariul : Al. Struteanu şi C. Mitru. Regia : Mircea Drăgan. În distribuţie, mulţi actori de frunte şi scenei şi ecranului nostru : Ştefan Ciubotăraşu, G. Calboreanu, Dina Cocea, Fory Etterle, Colea Răutu — şi mulţi tineri : Vasile Boghiţă, Ana Maria Nicolau, Amza Pellea, precum şi o figuraţie impresionantă. Cîteva peisaje foarte frumoase, multe, multe bătălii pe ecran.

UNDE EŞTI ACUM, MAXIM ? premieră, producţie a Studioului „Mosfilm". Acţiunea se petrece în primăvara anului 1945, în perioada imediat următoare războiului. În centrul povestirii cinematografice : tînăra generaţie sovietică a acelei perioade. Regizor : Edmond Keosaian

UCIGAŞII DE FEMEI, film englezesc. Un foarte cunoscut actor de teatru, Alec Guiness, şi altul binecunoscut publicului nostru, Peter Sellers, pe care l-am mai văzut în *Nu te lăsa niciodată*, *O mostenire cu bucluc*, *Nu-i loc pentru al treilea*, *Braţul nedrept al legii*, *Domnul Topaze*, într-o comedie redînd povestea unei bande de escroci care atrag o bătrînă într-o spargere. Regizor : Alexander Mac Kendrik.

VISUL LUI TĂNASE şi BING-BANG, două producţii vechi ale cinematografiei noastre, în programul cinematecii. Le recomandăm atît celor care le-au mai văzut o dată, cît şi — mai ales — celor care vor încerca emoţia ineditului.

● La Santa Monica (California) au fost decernate zilele acestea de către Academia Naţională de cinematografie din S.U.A. premiile Oscar pe 1964. Oscarul feminin a fost acordat actriţei Julie Andrews (în fotografie) pentru creaţia ei din filmul „Mary Poppins". Au mai primit premiul Oscar actorul englez Rex Harrison, filmul american „My fair lady", George Cukor, regizorul acestuia, cu şi filmele „Ieri, azi, mîine" (italian) şi „Lumea fără soare" (francez).

TEATRU

OAMENI ŞI ŞOARECI de John Steinbeck. Tulburătoare întîlnire cu creaţia marelui scriitor american. Piesa, violentă, aspră, amară, surprinde destinele unor eroi care încearcă să evadeze din lanţurile convenţiilor, prejudecăţilor, spre lumină şi fericire. Demnă de subliniat creaţia regizorală a lui Al. Finţi care a adus pe prima noastră scenă un spectacol de bună calitate, emoţionant, străbătut de un cald umanism. Din distribuţie reţinem compoziţia lui Florin Piersic, care depăşindu-şi atribuţiile de „june prim", a enunţat capacităţi compoziţionale complexe (Teatrul Naţional I. L. Caragiale, sala Comedia).

ONDINE de Jean Giraudoux. Autorul piesei *Nebuna din Chaillot* jucată nu demult la Bucureşti (şi al pieselor *Siegfried*, *Războiul Troiei nu va avea loc*, *Sodoma şi Gomora* etc.) e prezentat cu o piesă — mai mult un poem dramatic-liric, încărcat de metafore, optimist, un imn închinat setei de linişte, armonie şi frumos a oamenilor de totdeauna. Piesa e tradusă cu multă sensibilitate de poeta Otilia Cazimir. În rolul Ondinei, tînăra artistă Lucia Mureşan. „Distincţii" speciale : scenograful C. Russu, compozitorul Cornel Ţăranu (Teatrul Naţional din Cluj).

NIMIC NU SE PIERDE, DRAGUL MEU de Ionel Hristea. Dezbatere scenică vădind calităţi literare, dar neputînd ocoli locurile comune şi clişeele. De semnalat încercarea de abordare a unei teme etice cu implicaţii actuale. Spectacolul — corect (Teatrul Lucia Sturdza Bulandra, sala din bd. Schitu Măgureanu).

COMPLEXUL REVISTEI. Deşi revista e semnată în calitate de autori, regizor şi scenograf de cîţiva consacraţi ai genului — totuşi nu înţelegem care sînt criteriile după care sala Palatului R.P.R. se pune la dispoziţia oricăror spectacole, indiferent de valoarea lor ! (Teatrul de stat din Constanţa).

RĂZBUNAREA SUFLEORULUI de V. I. Popa. Am vrea să atragem atenţia asupra unui valoros colectiv specializat în „premiere pe ţară" : Timişoara. Am înregistrat astfel anul acesta : *Anton Pann* de Blaga, *Fizicienii* de Dürrenmatt şi acum piesa amară, inspirată din viaţa culiselor unui teatru, a lui Victor Ion Popa Regizor : Dan Radu Ionescu (Teatrul de stat din Timişoara).

FESTIVAL SCHILLER. Anunţat de cîteva ori în premieră, spectacolul *Intrigă şi iubire* a devenit... festival. Nimic uimitor Nu degeaba ne aflăm în plin romantism ! (Teatrul Lucia Sturdza Bulandra, sala Studio).

HIMERA de Paul Everac. Cu intenţii de comedie, piesa lui Paul Everac, nu deosebit de inspirată, e slujită de efortul conjugat a doi comedieni : H. Nicolaide (de ce atît de rar pe scenă... ca actor ?) şi Florin Vasiliu. În rest, spectacolul e destul de şters (Teatrul Mic)

CARTEA

● Editura pentru literatură ne prilejuieşte o emoţionantă reîntîlnire cu unul dintre poeţii noştri. Este vorba de cele două volume de versuri *(Cîntece tăcute* şi *Cartea pădii)* cu care Adrian Maniu revine în actualitate, reamintindu-ne un glas care în ultimii ani se menţinuse prezent mai ales prin traduceri. Un studiu introductiv semnat de Mihail Petroveanu înlesneşte o cunoaştere mai amplă a acestui însemnat poet.

● Pentru amatorii de noutăţi în domeniul cercetărilor literare mai pronunţat documentare amintim că Editura pentru literatură pregăteşte în colecţia *Studii şi documente* : Al. Odobescu — *Pagini regăsite*, 2 vol. (primul fiind aproape gata), Şt. O. Iosif — *Documente literare*, G. Coşbuc — *Comentarii la Divina comedie*, vol. II (vol. I a apărut anul trecut) şi două bibliografii privind, una pe B. P. Haşdeu şi cealaltă pe I. Agîrbiceanu.

● Două cărţi de G. Călinescu la Editura tineretului, micromonografia V. *Alecsandri* şi romanul *Enigma Otiliei* (2 vol, prefaţă de Ov. S. Crohmălniceanu).

● De reţinut două nume de debutanţi, despre care se va mai auzi : poetul Vasile Zamfir cu volumul *Sufletul copacilor* (Editura pentru literatură) şi prozatorul Constantin Georgescu cu *Geamul dinspre drum* (Editura tineretului) prezentaţi cititorului de Ion Brad şi, respectiv, de Marin Bucur.

● Tudor Vianu este prezent cu o nouă selecţie din scrierile sale *Despre stil şi artă literară* alcătuită de Marin Bucur şi însoţită de un excelent *Cuvînt omagial* al poetului Al. Philippide.

● În colecţia „Libertas" a apărut o *Monografie a presei* pariziene, lucrare mai puţin publicată a lui Balzac — o satiră la adresa presei şi criticilor, care i-au produs multe necazuri marelui scriitor.

● În U.R.S.S. a fost fondat „Premiul Maxim Gorki" care se va decerna începînd din 1966.

● *Enciclopedia* lui Diderot şi d'Alembert a fost reeditată în Franţa pentru prima dată în format original : şase volume monumentale (circa 10 kg fiecare !), ilustrate cu 3.129 gravuri.

MUZICĂ şi BALET

DIN AMERICA

● *Dansatori celebri în sala Palatului Republicii*. Renumitul balerin şi coregraf George Skibine a înfiinţat în anul 1964 compania „Harkness Ballet", care prezintă la Bucureşti un ciclu de opt spectacole, cu trei programe diferite. Îi puteţi urmări printre balerini pe cunoscuta solistă a Operei din Paris Marjorie Tallchieff şi pe Erik Bruhn — prim-solist la Royal Danish Ballet (9, 10, 11, 12, 13, 15 şi 16 aprilie : balet de tradiţie şi balet modern american). Dirijori: Kresimire Sipusch şi Jaime Leon.

● Pianista Marjorie Michell cîntă la Cluj în 11 şi 12 aprilie (Concertul în Fa de Gersbwin).

DIN FRANŢA

● Georges Prêtre (elev al lui André Cluytens), în pupitrul Filarmonicii „George Enescu". Simfonia a IV-a de Beethoven şi Simfonia fantastică de Berlioz (simbătă 10 şi duminică 11 aprilie, sala Ateneului R.P.R.).

● Charles Bruck (discipol al lui Pierre Monteux) a mai dirijat la Bucureşti, tot orchestra Radioteleviziunii, în anul 1947. Îl reîntîlnim joi, 15 aprilie, în sala Radioteleviziunii : Bartok, Paul Constantinescu, Albert Roussel.

DIN BELGIA

● Frédéric Gevers cîntă la Timişoara în 10 şi 11 aprilie ; îl ascultăm (şi îl vedem) într-un recital de pian, la televiziune, în 13 aprilie, ora 21,25

● Recitalele obişnuite organizate de Filarmonica „George Enescu" la sala mică a Palatului ; recital Lidia Cristian. (Trei sonate de Beethoven, miercuri ora 20.00 şi concert de muzică veche, vineri ora 20.00.)

Gérard Philipe şi Gina Lollobrigida

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 11 APRILIE : Fotbal : Dinamo-Bucureşti—Ştiinţa-Cluj şi Rapid—Petrolul (după-amiază ● „Frumoasele nopţi". Un film de René Clair ale cărui coordonate sînt fantezia şi umorul. În rolul principal, Gérard Philipe (ora 20.30) ● Transmisie de la Casa memorială „Goethe" din Weimar a unui concert de muzică simfonică şi a unui recital poetic.

LUNI 12 APRILIE : „Musafiri ciudaţi pe muntele de gheaţă". Film chinezesc în care se relatează un episod dramatic al confruntării armatei populare cu elementele contrarevoluţionare gomindaniste (ora 19.40).

MARŢI 13 APRILIE : „Constructorul Solness" de Henrik Ibsen. „Reabilitarea" uneia din cele mai interesante piese ale marelui nordic, nejucate de multă vreme pe scenele noastre. Unul din cele mai bune spectacole din ultimii ani ale Teatrului Naţional din Cluj. Printre interpreţi : Silvia Popovici, Septimiu Sever şi Ştefan Braborescu (ora 20.00).

JOI 15 APRILIE : Aventurile echipajului „Val-Virtej" : „Cine este Yeti ?" După cum se observă, ciclul înregistrează un progres continuu în ceea ce priveşte misterul titlurilor (ora 19.10) ● Filmul sovietic de aventuri „Colaboratorul Ceka". Cîteva întîmplări palpitante din timpul războiului civil (ora 20.05)

VINERI 16 APRILIE : Săptămîna (ora 20.00) ● Muzică uşoară instrumentală cu formaţia pianistului Sile Vişan (ora 21.20).

SIMBĂTĂ 17 APRILIE : Teatru în studio : „Medeea" de Euripide. Patetică şi umană, admirabil construită din punct de vedere dramatic, „Medeea" e una din capodoperele teatrului clasic elin. Aşteptăm cu interes această primă experienţă a televiziunii române în domeniul valorificării tragediei antice (21.00).

Notă. **Redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

BUCUREȘTI-SUD
căldură și lumină

O uriașă bijuterie de oțel a cărei instalare cere din partea mecanicilor montatori multă atenție și finețe : rotorul turbinei cu abur de 50 Megawați.

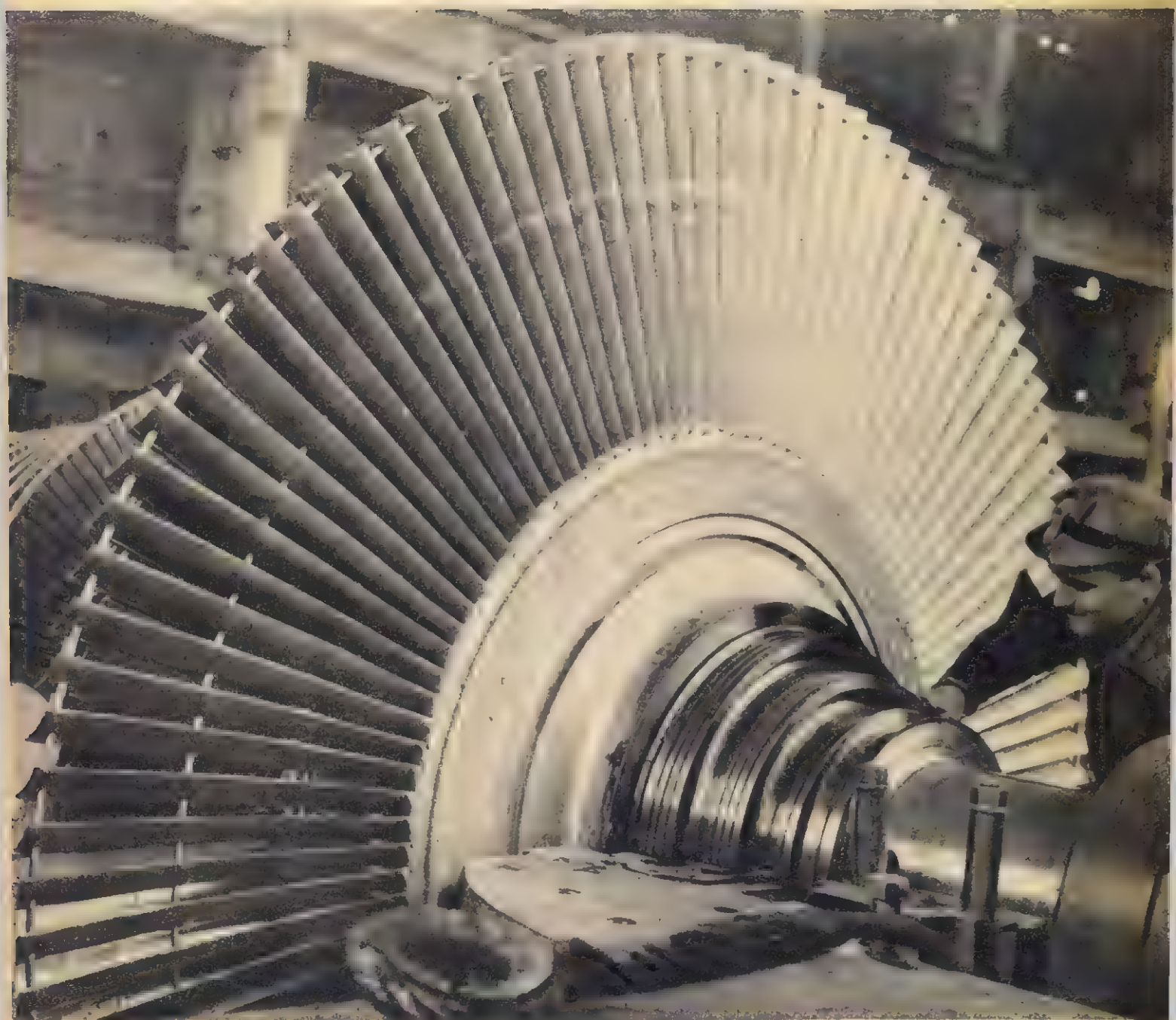

În privința locului orice detaliu e de prisos. A făcut parte din acea binecunoscută categorie de terenuri neutilizate, cărora vecinătatea periferiei citadine, cu căsuțele ei mărunte și strîmbe, le-a imprimat ani de-a rîndul nota de tristețe specifică, asemeni acelor dezolante maidane suburbane vizitate cîndva numai de cîini de pripas și de căruțele salubrității. Nu-și mai trădează prin nimic vechea configurație. L-au îmbrățișat laturile imensului U de beton și sticlă ce figurează, pe harta Capitalei noastre, sub numele de Balta Albă și Berceni-sud. Iar nouă construcție care se ridică în mijlocul său, o puternică centrală electrică de termoficare, l-a integrat pentru totdeauna în perimetrul orașului, ridicîndu-l la rangul și demnitatea unui important cartier industrial : București-sud.

De pe terasele blocurilor ce-o încadrează pe laturi, adică de la o distanță de cîțiva kilometri, centrala, încă în construcție, pare o delicată machetă. În realitate, ea are, în toate cele trei direcții ale spațiului, dimensiuni impresionante. Un turn de răcire, materializînd în beton forma hiperboloidului de rotație, primul dintr-un mănunchi ce va ridica spre cer, în curînd, văluri continue de nori alburiі ; două coșuri de fum aflate în curs de „glisare" spre cota 120 metri ; o hală clădită în cea mai mare parte din elemente prefabricate grele ; sute de tone de instalații metalice, montate sau așteptîndu-și rîndul la montaj

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 6)

1

Inginerul Ioniță Stelian, unul din constructorii care au pus umărul la înălțarea acestei cetăți a luminii și căldurii.

Machета centralei electrice cu turbine cu gaze ce se va înălța în curînd alături de centrala cu abur de la București-sud.

Turnul hiperbolic de răcire se află deocamdată în faza de finisare. Cînd turbinele vor începe să funcționeze, deasupra lui își vor face apariția văluri continue de nori alburi, semn că centrala va lucra din plin.

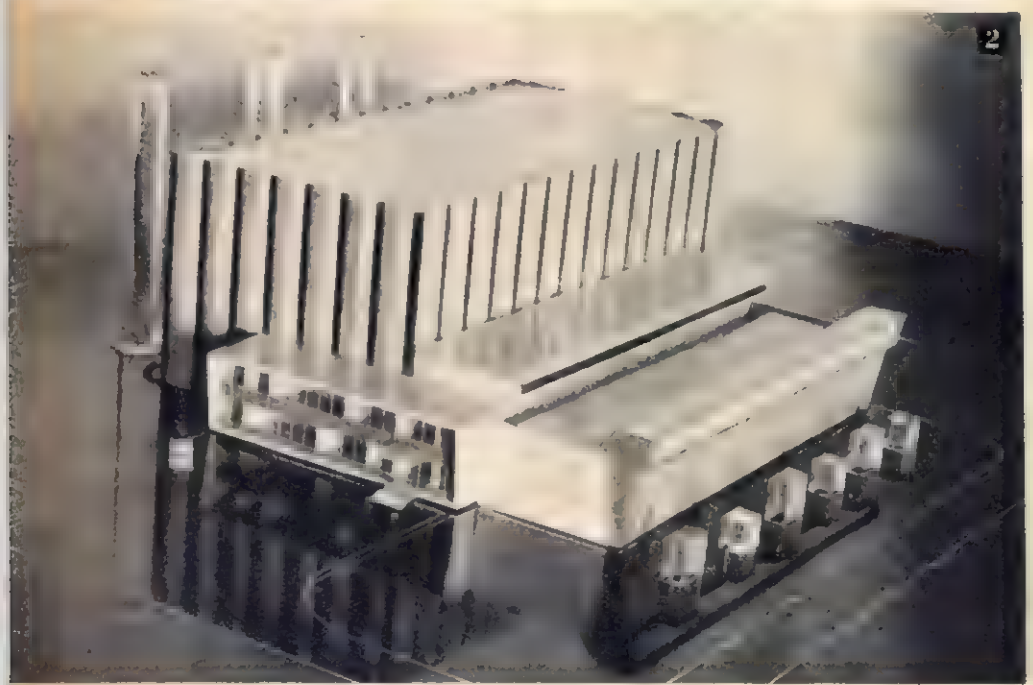

2

3

— iată bilanțul unei prime etape constructive. Începute în octombrie 1963, atacate masiv în martie 1964 și prevăzute să ia sfîrșit în cursul anului viitor (primul agregat energetic va produce curent electric încă în anul 1965) lucrările de pe acest șantier au înregistrat un ritm deosebit de ridicat.

Pînă acum, cei care au avut de spus cuvîntul hotărîtor au fost constructorii. Clădirea termocentralei, care a îngiobat peste 2.000 de metri cubi prefabricate, a trebuit să fie ridicată într-un mod cu totul aparte, astfel încît oamenii s-au văzut, la început, în fața unor situații cu totul noi. Cititorul își poate închipui cît de spectaculoase au putut să fie unele din operațiile legate de ridicarea acestei clădiri, aflînd că stîlpii de susținere, turnați dinainte pe sol și ridicați pe verticală cu ajutorul macaralei, cîntăreau cîte 25—26 tone fiecare : că acoperișul, cu deschiderea de 42 metri, se sprijină pe grinzi metalice care de asemeni au fost montate la sol și ridicate la înălțime, două cîte două, de brațul aceleiași macarale ; că un perete întreg ce închide planul unde este prevăzută o extindere a spațiului hală a fost format numai din două mari bucăți și că, atunci cînd extinderea va fi terminată, va fi deplasat la o distanță de cîteva zeci de metri, fără a se desface din el măcar un singur șurub. Rezultînd dintr-un minuțios calcul de rezistență efectuat de unitatea proiectantă — Institutul de studii și proiectări energetice — clădirea termocentralei va trebui să reziste cu ușurință la o serie întreagă de solicitări, dintre care vibrațiile sistemelor mecanice și mișcările tectonice ale pămîntului vor fi cele mai importante. De aceea îmbinările sudate ale armăturilor de la prefabricatele grele au fost controlate cu raze gama, iar anumite părți din pereții de susținere s-au dimensionat astfel, încît chiar și un cutremur de gradul VIII să nu poată tulbura cu nimic integritatea lucrării.

În mai puțin de un an, toate acestea au fost terminate și locul constructorilor l-au luat mecanicii care, în același ritm susținut, au început montajul cazanelor și al turbinelor cu abur.

Dacă din specificul lucrărilor de construcție au rezultat probleme cu totul noi pentru specialiștii de pe șantier — ceea ce n-a împiedicat însă respectarea graficelor de predare la montaj — în domeniul montajului instalațiilor de forță lucrurile s-au petrecut cu totul altfel. Dacă ne gîndim, bunăoară, la faptul că Mihalache Bratu, șeful de echipă sub a cărui conducere se montează turbina primului agregat de 50 MW, a mai lucrat și la Sadu V, Borzești, Brazi și Paroșeni, deci a putut să dobîndească un înalt grad de specializare, vom înțelege de ce, cu toată complexitatea operațiilor cerute de asamblarea părților componente ale acestui agregat, lucrările de aici avansează în deplină concordanță cu termenele prevăzute. De altfel și într-un caz și în altul e vorba de același lucru : experiența. Luptîndu-se cu microni, demonstrînd finețe de bijutieri la centrarea pieselor de sute de kilograme ale turbinei, montorii fac dovada incontestabilă a unei înalte măiestrii profesionale, în timp ce constructorii rezolvă chiar pe șantier, în cadrul muncii lor cotidiene, probleme unice, pe care nu le-au mai întîlnit niciodată. Cînd a început să pregătească primele grinzi de beton precomprimat ce aveau să susțină uriașul pod rulant din sala turbinelor, inginerul Stelian Ioniță abia părăsise sălile de curs ale facultății și întregul său sistem de cunoștințe avea un pronunțat caracter teoretic, cu toate că, în anii de studiu, trecuse cu calificative din cele mai bune toate examenele și colocviile de practică. Se înțelege deci cu cîtă emoție a preluat el primele lucrări mai grele din seria celor ce începuseră pe șantier în martie anul trecut și cît de fericit a fost cînd a văzut că totul merge „cu pe roate", dacă conștiinciozității și pasiunii li se adaugă și o susținută muncă de documentare și de însușire a experienței celor mai bine pregătiți dintre colegi.

Acum inginerul Ioniță are un an vechime în producție și face parte din oamenii de bază ai șantierului. El se va număra, desigur, printre aceia cărora le va fi încredințată nu peste mult timp sarcina construirii „extinderii", unde expe-

rienţa de pînă acum, concretizată în zeci de soluţii originale aduse la majoritatea lucrărilor mai mici sau mai mari, le va fi de un real folos.

Exprimînd voinţa sa de a munci mai mult şi mai bine, pentru a contribui la îndeplinirea sarcinilor de producţie ce rezultă din Directivele partidului nostru cu privire la obiectivele întrecerii socialiste pe anul în curs, inginerul Ioniţă ne-a declarat :

— Întregul nostru colectiv ştie că scurtarea termenelor de execuţie şi predarea la recepţie a unor lucrări de bună calitate reprezintă o înaltă îndatorire, căreia trebuie să-i răspundă cu cinste. Şi sînt convins că vom fi cu toţii la înălţimea acestei îndatoriri.

★

Descinzînd din vagoanele cisternă ce vor sosi la depozitul de combustibil pe noua cale ferată al cărui punct terminus — Bucureşti-sud — mai aşteaptă încă să fie înscris pe harta reţelei feroviare a ţării, păcura rezultată de la craçarea petrolului în rafinării va începe, în conductele şi recipientele centralei termoelectrice, un sinuos şi complex drum, dispărînd în cele din urmă în arzătoarele cazanelor. Gazele pompate prin conducte vor avea şi ele aceeaşi soartă. Datorită lor, cazanele uriaşe (420 tone abur pe oră) vor vibra sub presiunile înalte, în timp ce rotoarele turbinelor vor realiza viteze de mii de rotaţii pe minut.

În aparenţă circuitul energiei în organismul unei centrale termice e destul de simplu, de vreme ce schema după care se desfăşoară se prezintă sub forma cîtorva linii convergente. Şi totuşi, aparenţele înşală. Drumurile aburului prin conducte, ale gazelor arse printre ţevile cazanelor acvatubulare, ale apei prin turnurile de răcire şi condensatoarele turbinelor sînt atît de complexe, încît unui singur om, oricît de bun cunoscător ar fi, îi e practic imposibil să le urmărească în întregime. De altfel, la centrala termoelectrică Bucureşti-sud toate procesele termice, mecanice şi electrice se vor supune unor complicate comenzi ce vor fi transmise de la un tablou unic. Din inima fierbinte a centralei, cîteva artere importante vor pulsa căldură pînă departe, în cartierele noi ale oraşului, unde vor îndeplini — cu ajutorul radiatoarelor de calorifer — mai bine, mai comod şi mai curat, funcţiile anacronicelor sobe devenite în felul acesta inutile. Iar energia electrică dezvoltată în turbine va constitui un puternic izvor de lumină şi forţă, ce va aduce un spor la potenţialul energetic al ţării.

★

Cum va arăta peste cîţiva ani centrala electrică de termoficare Bucureşti-sud ? La această întrebare ne răspund constructorii ei, care traduc în beton şi oţel proiectele acestei mari cetăţi a luminii şi căldurii.

După ce primul grup de 50 Megawaţi va începe să funcţioneze, trimiţînd curent electric în reţelele de înaltă tensiune ale sistemului energetic naţional în cea de-a doua jumătate a anului curent, centrala va înregistra o dezvoltare rapidă, ajungînd puterea de 100 Megawaţi în prima jumătate a anului 1966 şi să atingă în anii următori puterea instalată de circa 408 Megawaţi. Din această putere instalată, 108 Megawaţi se vor realiza în cele trei grupuri electrogene ale centralei electrice cu turbine cu gaze, ce a început să se execute de cîtva timp. Utilizînd gaze naturale sau motorină, centrala cu turbine cu gaze va prezenta printre altele avantajul de a putea intra în funcţiune într-un timp scurt, avînd nevoie de numai 20—25 minute pentru a atinge puterea nominală, ceea ce va permite utilizarea ei în regim de vîrf (adică pentru a acoperi creşterea consumului în anumite ore). Pentru construcţia acestei centrale e necesar un volum mai mic de lucrări iar valoarea investiţiilor va fi mai redusă.

Împreună, cele două izvoare de energie — cu abur şi cu turbine cu gaze — vor constitui un ansamblu funcţional unitar, avînd circuitele hidrotehnic, electric şi de combustibil realizate în aceleaşi instalaţii. Cînd lucrările vor fi terminate — şi data acestui eveniment se apropie de prezent într-un ritm susţinut graţie muncii constructorilor care, cu eforturi înzecite şi urmînd cu hotărîre nestrămutată indicaţiile partidului, se străduiesc să îndeplinească înainte de termen prevederile planului — centrala Bucureşti-sud se va înscrie în reţeaua electroenergetică a ţării ca unul dintre punctele cele mai importante. Iar Bucureştiul va avea o nouă sursă de căldură.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de E. IAROVICI

Treaptă cu treaptă, clădirea termocentralei se înalţă spre cer, dominată de silueta suplă a puternicei macarale-turn.

METAMORFOZE

Ministerul Industriei Ușoare ne-a invitat nu demult la o expoziție de artă plastică. Faptul poate părea neobișnuit căci, într-adevăr, singurele exponate pe care ne-am aștepta să le aflăm sub un asemenea gir ar fi produsele industriale de larg consum. Și totuși, expoziția de față s-a constituit după toate regulile expozițiilor de artă plastică, cu lucrări de grafică etalate pe simeze, cu peisaje și portrete pe ici-colo, dar mai ales cu o abundență de desene — toate de o evidentă inspirație folclorică. Puteau fi văzute pe panouri nenumărate reproduceri grafice — fidele ori mai libere — după cusături de pe ii, după cresțături în lemn, după lucrări în ceramică sau după covoare, toate produse ale măiestrei arte populare. Expoziția își declara astfel deschis caracterul său documentar, demonstrîndu-se nu ca o etapă finală de creație, ci ca o treaptă intermediară a unui proces artistic mai complex, al cărui rezultat ultim îl vom afla mai tîrziu în... rafturile magazinelor.

Despre ce este vorba? Despre o foarte bună inițiativă a direcției tehnice a respectivului minister: aceea de a trimite creatorii de modele din fabricile industriei ușoare într-o călătorie de documentare la sursele artei noastre populare, prin satele în care tradiția folclorică are vechime și celebritate. Treizeci și șapte de artiști din nouăsprezece fabrici au colindat în toamna trecută satele Maramureșului, ale Banatului și Sucevei, ale Sibiului și Argeșului, cu acuarelele și carnetele de desen subsuoară, oprindu-se prin casele țăranilor și prin sălile muzeelor, zăbovind îndelung asupra frumuseților plastice ieșite din mîinile creatorilor populari. Lucrările din expoziție dovedesc că unii artiști, copleșiți poate de valoarea originalului, s-au mulțumit să-l copie cu o conștiinciozitate școlărească, aducînd cu ei în mapă o serie de desene de o precizie fotografică. Dar nu asta are importanță fiindcă, de bună seamă, scopul acestei documentări nu a fost de a reproduce pe mătăsurile naturale, pe draperiile de in, pe bumbacul satinat sau pe serviciile din porțelan, volumele, formele, desenele populare. Contactul direct și repetat cu creația folclorică înseamnă a-ți împrospăta și scălda ochiul în coloritul surprinzător de armonios al costumelor noastre populare, a deslușì gamele cromatice atît de deosebite de la o regiune la alta, dar atît de unitare în ansamblul lor. Înseamnă totodată a primi o excelentă lecție de exprimare artistică stilizată, simplificată și redusă la esențial, a naturii — a florilor și păsărilor, a pomilor și oamenilor. Printr-o genială intuiție artistică — și faptul acesta se vede chiar și în reproducerile din expoziție — creatorii noștri populari au găsit modalități de expresie extrem de concentrate și esențializate, și aceasta ușurează mult interpretarea cultă, modernă, a folclorului.

Creatorii de modele din fabricile de bumbac și mătase, de porțelan, sticlă, de relon, cînepă sau in, s-au întors din această călătorie de studiu cu o bogăție de documente. Dar aceasta nu constituie decît prima fază din efectul scontat al documentării: un panou din expoziție (prezentînd textilele pe care le puteți vedea și în fotografiile alăturate) arată cît de lung e drumul de la documentare la creație, cîtă interpretare personală presupune obiectul finit. Întrucît produsul implică un proces îndelungat de fabricație, nu am putut vedea în expoziție prea multe din rezultatele ultime ale acestei meritorii acțiuni. Le așteptăm deci, cum spuneam, în rafturile magazinelor. Și cum niciodată imprimeul sau vasul din porțelan pe care le-ați cumpărat nu poartă semnătura autorului său, menționăm cîteva din numele celor ce creează și ne aduc frumosul în viața noastră cea de toate zilele: Elena Mărgineanu și Ileana Dăscălescu (creatoare de la țesătoria de bumbac „Dacia"), Teodora Stendel, Geta Neacșu și Ligia Popescu (de la fabrica de in-cînepă „Unirea"), Rodica Vicenz (de la „Mătasea populară"), Florica Sîrbu (de la „Select").

S. F.

ȚESĂTURI REALIZATE PE BAZA DOCUMENTAȚIEI DE PE TEREN

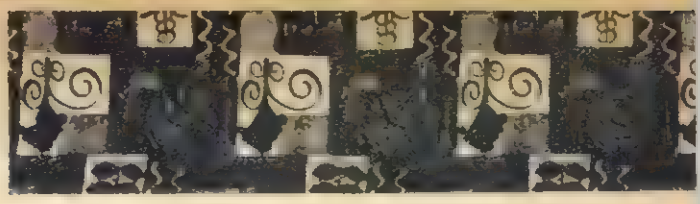

Draperie inspirată din motive de ceramică oltenească aparținînd creatoarei Ileana Dăscălescu de la întreprinderea „Dacia".

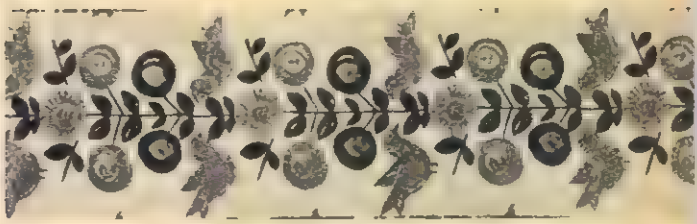

Teodora Stendel de la întreprinderea „Unirea" s-a inspirat din broderiile din zona Sibiului.

Draperie creată de Geta Neacșu de la întreprinderea „Unirea" pe baza unor motive de pieptar din Oaș.

Tot motive de pieptar, de astă dată din zona Pădureni, au stat la baza inspirației Getei Vișan de la întreprinderea „Dacia".

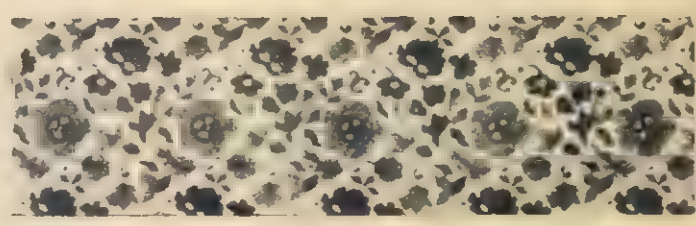

Un interesant imprimeu pentru rochii creat de Elena Mărgineanu de la întreprinderea „Dacia", inspirat din motive de straiță din Oaș.

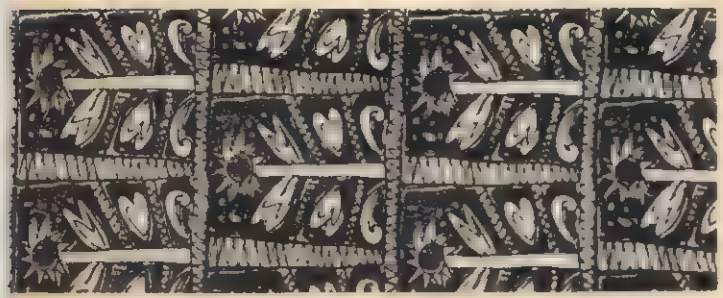

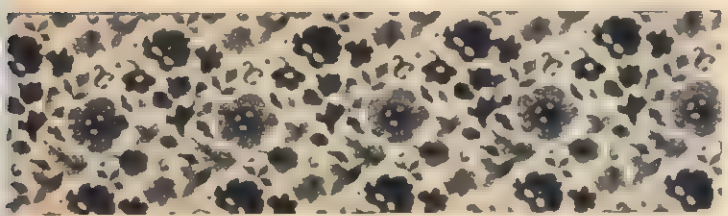

Motive de pe furci de tors din Maramureș folosite de Gaia Vișan la metraj pentru rochii.

teatru

„3-3-3"+1

SAU VALOAREA EXPERIMENTULUI TEATRAL

Sala studioului experimental al Teatrului Nottara (din păcate o sală improprie, sufocantă, cu scaune scîrțîind de bătrînețe din toate încheieturile) are în stagiunea de față un destin fericit: la puțină vreme una după alta (și urmînd succesului „Sonetului pentru o păpușă") două premiere interesante: „3—3—3" și „Omul care s-a transformat în cîine". Prima a dezvăluit, în spatele titlului său cifrat, un spectacol coupé, alcătuit din trei piese într-un act, încredințate fiecare cîte unui regizor și cîte unui scenograf invitați în reprezentație; cealaltă oferea ospeție — și, într-un fel, gir de calitate — unui spectacol montat ca examen de un student la regie, Andrei Șerban. Teatrul „C. I. Nottara" se dovedește astfel — sub noua conducere a dramaturgului Horia Lovinescu — consecvent programului anunțat, consecvent în a realiza spectacole de elevată ținută artistică și ne dezvăluie, cu fiecare nouă montare (și mă refer mai ales la „3—3—3" și „Sonet pentru o păpușă") nebănuitele resurse ale colectivului său de acteri.

Avocatul (Ludovic Antal) și clientul său (Sandu Sticlaru) repetînd în celulă eventualele faze ale procesului.

„Omul cu floarea" (Mircea Anghelescu) povestește într-o seară, unui necunoscut (Mihai Heroveanu), drama vieții sale...

Precum se vede, „Tigrul" (Ștefan Iordache) s-a lăsat ușor îmblînzit de Gloria (Ileana Predescu).

1. Prima piesă din ciclul celor „3", *Un caz din oficiu*, ne face cunoștință cu dramaturgul englez John Mortimer, care a ajuns la teatru după ce a frecventat, în calitate de scenarist și regizor, tainițele celei de a șaptea arte, după ce a făcut avocatură și a scris cîteva romane, după ce — mai bine zis în timp ce — se manifesta intens în rîndurile mișcării artistice a „tinerilor furioși" din Anglia. Nu s-ar putea spune totuși că mînia nonconformistă a „furiosului" Mortimer se face prea puternic resimțită în acest tragicomic dialog: piesa de debut a lui Mortimer (1958) e de fapt un dialog între un criminal inofensiv — ba chiar cumsecade! — și avocatul său, un biet personaj obscur, care speră să dea marea lovitură a vieții salvîndu-și primul client. E de fapt drama sfîșietoare a avocatului și nu a pușcăriașului, o dramă a ratării, povestită într-un limbaj comic gros, un fel de teatru în teatru; căci repetarea, în celulă, de către avocat și întemnițat, a eventualelor faze ale procesului, se constituie într-o înșiruire de mici scenete comice, pigmentate cu momente de amară luciditate, de conștiință a ratării. Regizorul George Teodorescu și-a ales pentru transpunerea scenică a acestui dialog plin de neprevăzute meandre (cu un final și mai neprevăzut: asasinul a fost achitat pentru că s-a considerat că apărarea sa a fost cu totul deficitară!) doi actori total deosebiți ca stil, ca manieră interpretativă, ale căror însușiri actoricești le recomandau, poate, pentru respectivele roluri: bonomul Sandu Sticlaru pentru rolul criminalului și patetícul Ludovic Antal pentru cel al avocatului. Dar nu a prevăzut că ei nu vor putea totuși face un cuplu, că nu vor „rima" împreună. Sandu Sticlaru, masiv și calm, cu umorul lui natural, cu jocul de o simplitate totală, cu vocea sa egală și cu inflexiuni populare, l-a acoperit pe Antal, în cinda jocului agitat și zgomotos al acestuia, cu gesturi emfatice, cu mișcări obositoare. Ludovic Antal a consumat multă bunăvoință și chiar talent în crearea acestui rol; el cheltuiește pe scenă o evidentă (prea evidentă!) energie fizică și de concentrare lăuntrică, dar — sedus de tipul avocatului sforăitor — și-a adus pe scenă eroul prin mijloace actoricești desuete, exterioare. Directorul de scenă s-a străduit să tempereze jocul acesta stufos, a cărui sinceritate era înecată în tremolouri de voce și largi deschizături de brațe, dar intervenția nu i-a reușit pe deplin, așa că munca sa regizorală nu s-a putut valorifica decît pe jumătate.

Decorul lui C. Piliuță, redus la un punct alb și cîteva elemente funcționale, și-a dovedit expresivitatea tocmai prin modestia și lipsa de ostentație.

2. *Omul cu floarea* al lui Pirandello poartă asupra sa condamnarea la moarte. Sentința i-a fost dată de însăși floarea, de floarea cancerului care l-a însemnat undeva, pe un colț al gurii, și care îi numără, una cîte una, zilele care le mai are de trăit. Față în față cu moartea, omul acesta tînăr meditează asupra vieții, asupra măruntelor ei fericiri și a marilor ei deziluzii, asupra sensului vieții, asupra grabei inconștiente și

lacome cu care ea e trăită cîteodată. Confesiunea aceasta zguduitoare o face într-o noapte unui necunoscut, întîlnit întîmplător la masa unui restaurant din gară, iar omul acesta oarecare, limitat, apăsat de meschine griji cotidiene, îl ascultă uluit, înțelegîndu-i cu greu drama. Aceasta e totul.

Piesa ilustrului scriitor italian Pirandello e scrisă cu aproape 40 de ani în urmă, dar ea a rămas mai departe în atenția teatrelor. Tînărul regizor al televiziunii, Cornel Todea, invitat să o repovestească pe scena studioului Nottara, a ocolit premeditat orice intervenție regizorală „de efect", s-a retras în spatele actorilor și, de aici, a condus cu multă intuiție psihologică acest monolog sfîșietor (pentru că, de fapt, conversația inițială dintre cei doi necunoscuți se convertește într-un monolog al Omului cu floarea).

În piesa aceasta, un actor trebuie să știe *a trăi tăcerea* și Mihai Heroveanu (interlocutorul Omului) o face cu o rară măiestrie : figura lui exprimă, pe rînd, uimire, neînțelegere, teamă, uluire, compasiune și nici un cuvînt în plus nu ar da mai multă expresivitate participării sale tăcute la tragedia Omului. Iar acesta, vorbește : Mircea Anghelescu ne face să simțim cu o intensitate dureroasă stările prin care trece Omul cu floarea. Scena s-a anihilat parcă, distanța spectator-actor s-a topit, iar acesta, cufundat în el însuși, ne poartă înăuntrul sufletului său torturat de ideea morții inevitabile și apropiate. E un rol care nu-ți permite nici o clipă de relaxare interioară și Mircea Anghelescu își dovedește capacitatea neobișnuită de trăire continuă, concentrată.

Toată piesa aceasta se desfășoară la o masă, actorii stau mai tot timpul pe scaune. Și totuși, decorul maestrului Al. Ciucurencu — a cărui apariție în arta scenografică o salutăm cu bucurie — are evidente funcții emoționale, el sugerează — și cu ajutorul luminilor bine dozate — sufletul devastat al eroului, umbrele dinăuntrul său.

3, Seara se încheie totuși cu o explozie de rîs tonic, cu o demonstrație de virtuozitate teatrală pe care le creează fără doar și poate regia (Dinu Cernescu) și cei doi interpreți ai „Tigrului" (Ileana Predescu și Ștefan Iordache). „Tigrul" — un tînăr factor poștal cu ceva studii, furios pe toată lumea (în afară de el însuși) din pricina ratării sale — urzește grozave planuri de răzbunare împotriva întregii societăți de „imbecili și dobitoci" ce-l înconjură. Dar tigrul acesta e mai mult un cotoi speriat și timid, care la prima sa acțiune incendiară (răpește de pe stradă o tînără femeie, botărît să-și reverse asupra ei deziluziile dar și dorințele refulate) își demonstrează sterilitatea revoltei și candoarea : sedus de vioiciunea intelectuală și de farmecele Gloriei, femeia răpită, flatat de elogiile ei cu privire la bunul său accent francez (examen la care a căzut cînd a vrut să intre la facultate), Ben, tigrul, termină prin a se îndrăgosti de ea...

Piesa dramaturgului american Murray Schisgal a fost montată de Dinu Cernescu cu vervă regizorală, inventivitatea și fantezia sa umoristică s-au dezlănțuit de astă dată. Fiecare scenă are o „poantă", o idee, iar jocul actorilor e condus cu mînă sigură. A avut, de altfel, satisfacția de a colabora cu artista emerită Ileana Predescu, care ne umește — în fiecare nou spectacol — cu o altă fațetă a generosului ei talent. În „Tigrul" s-a dovedit o comediană de un umor fin, intelectual, construind rolul Gloriei cu reală virtuozitate. Deși foarte tînăr actor, Ștefan Iordache a fost un partener demn de Ileana Predescu, realizînd cu ea un cuplu armonios, unitar, vibrînd pe aceeași coardă a unui comic de calitate, gîndindu-și minuțios rolul, ca și artista, dar trăindu-l apoi cu o mare spontaneitate.

Acest foarte harnic și talentat scenograf care e Dan Nemțeanu (pe care îl urmărim de cîțiva ani pe diversele scene bucureștene, realizînd de fiecare dată o pictură scenografică *de idei*), oferă piesei lui Schisgal un cadru de o bună plasticitate, contribuind la caracterizarea „tigrului", la crearea climatului piesei.

Cei trei interpreți ai [illegible] studenți [illegible] piesa Omul [illegible] Florin Măcelaru, Alexandru Bocînet și Ion Beg.

„omul care s-a transformat în cîine"

Cine cunoaște, dintr-un număr mai vechi al „Secolului 20", cele trei „Povestiri care merită să fie povestite" ale dramaturgului argentinian Osvaldo Dragun, le va regăsi cu un oarecare efort în spectacolul experimental de la Nottara (spectacol intitulat — după una din povestiri — „Omul care s-a transformat în cîine"). Intrat pe mîna unui foarte tînăr regizor, Andrei Șerban (31 ani) — de altfel încă student — textul acesta a fost interpretat într-o manieră cu totul personală, transpus pe scenă cu o neobișnuită fantezie și o vivacitate regizorală (poate chiar puțin ostentative), saturat cu idei scenice atît de ingenioase încît uneori devin ermetice : se simte în tot acest spectacol tinerețea realizatorului său, care a făcut cu generozitate risipă de tot ceea ce se poate face risipă pe scenă : mișcare, gestică, tăceri — dacă vreți — muzică, poante regizorale. Chiar dacă acest spectacol e ușor teribilist, el anunță în autorul său o interesantă personalitate regizorală în formare.

Patru colegi — și ei încă studenți — l-au ajutat pe Andrei Șerban să facă acestă demonstrație regizorală — prezentată ca examen încă vara trecută. Patru tineri vitori actori (vor absolvi anul acesta) care joacă — așa cum cere textul lui Dragun — între 8 și 15 roluri fiecare, metamorfozîndu-se sub ochii noștri cu ajutorul unor nefinisemnate schimbări de costum, dar și unor finisemnate transformări interioare. Ceea ce, să recunoaștem, presupune o virtuozitate artistică greu de pretins unor tineri. Publicul prețuiește însă sinceritatea și dăruirea acestor tineri actori, chiar cînd ele sînt amestecate cu stîngăcie și nesiguranță, cînd pedala este prea puternic apăsată pe unele replici și situații. Să reținem, așadar, numele Ruxandrei Sireteanu, al lui Florin Măcelaru, Alexandru Bocînet și Ion Beg. În cele trei povestiri fascinante — care nu durează, fiecare, mai mult de 20 de minute — ei încep prin a face comedie și sfîrșesc într-o tonalitate tragică, așa cum o și cer tragicomediile lui Dragun : un absent — un alcătuit dar prozaic absent la o nuntă — provoacă moartea eroului primei povestiri (un vînzător ambulant de mîngîi care nu-și poate permite luxul de a-și întrerupe munca pe timpul cît ar dura operația abcesului). Panchite este bîntuit de remușcări pentru că, presat de patroni, el a avut ideea de a vinde negrilor africani (în ambalaj cît mai colorat !) caroc de șobolani, declamînd astfel o epidemie de ciumă bubonică ; pentru că nu reușește să-și găsească de lucru, eroul ultimei povestiri acceptă postul de... cîine al paznicului de noapte, obișnuindu-se cu vremea să mourgă numai în patru labe și să se adreseze oamenilor cu lătraturi. O undă de amărăciune învăluie aceste trei povestiri, meditații triste pe tema condiției umane în capitalism.

Dragun utilizează modalitățile teatrului popular, ale teatrului jucat în piața publică, fără decor și costum, în care actorii vin și enunță subiectul pieselor ce vor fi reprezentate, apoi încep pe loc să-și joace rolurile, întrerupîndu-se din cînd în cînd pentru a mai comenta cele întîmplate. Acest caracter de joc declarat, de demistificare a convenției teatrale (care amintește pe alocuri de detașarea brechtiană față de rol), a fost urmărit de către regizor în întregul spectacol, fără a-l lipsi însă de o anumită vibrație lirică (momentul ascultării în tăcere a unui lung intermezzo muzical, cel al jocului cu balonul — reprezentînd fragila fluture a fericirii etc.).

Spectacolul, care nu se pretinde a fi mai mult cu un experiment, este însă mai mult cu atît : o promisiune.

Pagini realizate de Sanda FAUR
Fotografii de M. ȘVAICO și Gh. ȘERBAN

COPERTA NOASTRĂ

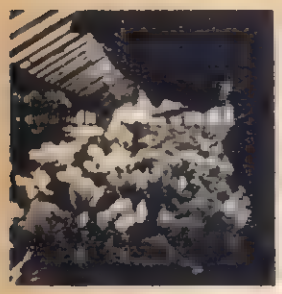

Un paradis terestru în inima țării

Din Maramureș pînă în litoralul Mării Negre, din pusta bănățeană pînă în Bărăgan, aerul nostru e îmbăierămat cu aromele a zeci și zeci de specii de flori. Florile sînt haine de podoabă care îmbracă țara de la un capăt la altul. La etajul zece din altimul bloc construit, în parcuri și grădini publice, în ferestrele gospodinelor din cartierele orașelor, în straturile din fața caselor din sate — pretutindeni florile își impun permanența frumosului coloristic și a parfumului. O țărancă mîndroasă din țara Maramureșului — Maria Zidaru din Păulești — le-a găsit și în grajdul vitelor, pentru ca ființa să se simtă ca într-o adevărată grădină.

Niciodată țara n-a avut atîtea flori. De altminteri, se știe că multe din satele și orașele noastre care au fost premiate în întrecerile pentru buna gospodărire și frumos, au cucerit premiul pentru că s-a avut în vedere și ponderea frumosului reprezentată prin flori. Așa s-a întîmplat anul trecut la Sînnicolau Mare, așa s-a întîmplat recent cu Codlea.

Fiindcă am ajuns la Codlea să ne oprim puțin și să intrăm în vechea și frumoasa lui grădină de flori. E necesară puțină istorie. În urmă cu 80 de ani, un dascăl de aici a plantat cîteva răsadnițe cu roze. Erau modeste. Dar aveau o semnificație, pentru că prin aceste grădini în miniatură dascălul brașovean voia să dovedească că, în lupta cu natura, omul poate să învingă. Elevii săi au continuat experiențele dascălului și, în decursul deceniilor, floricultura s-a dezvoltat la Codlea tot mai mult. Dar ea a căpătat mari dimensiuni, în frumusețe și spațiu, abia în anii puterii populare. Serele de flori de la Codlea sînt extinse la ora actuală pe o suprafață de 4,5 hectare. Nu e nici un fel de exagerare în aprecierea pe care o face inginerul șef al acestor sere : „La Codlea floricultura e ridicată la rangul de industrie".

Sîntem obișnuiți să apreciem florile în trei anotimpuri : primăvara, vara, toamna. La Codlea ele își etalează frumusețile și-n totul iernii. Așa se explică de altfel rațiunea de a fi a serelor. Cînd crapă pietrele de ger, la Codlea înflorește minunata roză Baccara, Montezuma cu bobocul de piersică, Super Starul de un roșu aprins, Golden Giant cu petalele ca portocala. În iarna viitoare în grădina de sub sticlă de la Codlea va înflori mărgăritarul și parfumatul liliac. Acum la Codlea crește o floare nouă — Gerbera — de culori pastelate, care se înfruntă în frumusețe cu multe celebrități florale ale lumii.

O floare frumoasă are căutare pretutindeni. Bucureștiul, Brașovul, Sibiul și alte orașe solicită în permanență florile Codlei. Flori în ghivece, flori în apartament, flori tăiate, flori pentru prietenii noștri, flori pentru soțiile și logodnicele noastre. Florile Codlei zboară cu ajutorul păsărilor de oțel în Austria, Republica Federală Germană, R.D. Germană, Anglia, R.S. Cehoslovacă.

Acum florile Codlei zîmbesc primăverii. Ca-n versurile lui Dimitrie Anghel și-ale Magdei Isanos, ca-n „Valul rozelor", datorat lui Alexandru Macedonski, care văzîndu-le dansînd, a scris :

Păreau năluci de carnaval
Cum se mișcau cetățelele
Gătite toate-n rochii de bal,
De vintul serii sărutate,
De vintul serii sărutate.

George CIUDAN

Pagini din istoria spionajului (III)

Charles-Louis Schulmeister (după o gravură a vremii).

„maestrul-spion" al lui NAPOLEON

Micul salon de la parterul castelului din Strasbourg. În această toamnă însorită a anului 1805, aici își ține audiențele Napoleon. Salonașul se golește încetul cu încetul. A mai rămas doar un singur bărbat, înalt, cu părul roșu, modest îmbrăcat. Napoleon se oprește în fața lui și-l privește întrebător. Omul se înclină :

— Mă numesc Schulmeister — spune el. Aș vrea să mă angajați la...

— Recomandațiile dumneavoastră ? — întreabă împăratul și întinde mîna.

— Nu am nici un fel de recomandații. Mă recomand eu însumi.

— În acest caz nu vă pot angaja — taie scurt Napoleon și dispare într-o cameră învecinată. Peste cîteva clipe se întoarce, vede că ultimul vizitator a plecat, dar în salon se mai găsește un bărbat chel, scund, cu fruntea plină de cute. Cine este intrusul ? — se întreabă Napoleon furiat.

— Cine sînteți, ce faceți aici ?

— Tot Schulmeister — răspunde calm spionul, care între timp își schimbase complet înfățișarea. Napoleon se uită la el scrutător și în același timp uimit. Trec cîteva secunde de tăcere.

— Vă angajez ! — declară Napoleon.

Așa a început cariera de agent secret a celui ce avea să devină poate cel mai abil spion al epocii sale.

„CEI MAI BUNI SPIONI COSTĂ CEL MAI SCUMP"

Napoleon nu a scris el însuși nici un rînd în care să „teoretizeze" importanța spionajului. El a lăsat această grijă generalilor săi — Savary, Bugeaud, de Brack — conducătorii serviciului lui de informații. În schimb, sînt cunoscute sute de ordine ale împăratului către generalii săi, edificatoare în acest sens. Iată, de pildă, fragmente din instrucțiunile adresate la 28 mai 1812 (așadar înaintea campaniei din Rusia) ambasadorului Franței în Varșovia : „Fondurile necesare sînt puse la dispoziția ambasadorului, care trebuie să angajeze o duzină de agenți secreți pe care să-i răspîndească de-a lungul frontierei, pe drumurile mari și în regiunile rusești învecinate... Locuitorii țării, trebuie să livreze o recoltă bogată de informații. Apoi, acestea trebuie transmise biroului care se găsește sub comanda mea la cartierul general".

Reiese din aceste instrucțiuni că toate firele vastei rețele de spionaj se adunau, în ultimă instanță, în mîinile împăratului. De altfel foarte adesea Napoleon nu se mulțumea cu referate scrise, ci asculta el însuși rapoartele spionilor săi. Pe care, în paranteză fie spus, îi răsplătea cu largbețe. „Dacă știrile sînt satisfăcătoare — scria el către baronul Bignon — nu mă dau în lături să plătesc și 12.000 de franci. În timp de război nu trebuie să existe limite pentru recompensarea agenților care furnizează la timp informații militare utilizabile".

Această „mărinimie" golea repede casele de bani ale armatelor imperiale. La protestele ofițerilor săi, generalul Belliard riposta : „Fără stimulent bănesc nu poți scoate nimic. Cei mai buni spioni sînt cei care costă cel mai scump".

Un astfel de spion a fost și Charles-Louis Schulmeister.

SPRE AUSTERLITZ...

În toamna anului 1805 armata franceză împărțită în mai multe coloane, sub conducerea mareșalilor Bernadotte, Davout, Soult, Ney, Lannes, Marmont și Murat, străbătea Franța îndreptîndu-se spre Austria. Napoleon stătea zile și nopți în fața hărților, cercetînd viitoarele sale cîmpuri de luptă. El îi recomandase mareșalului Berthier să urmărească ziarele germane și italiene pentru a cunoaște mișcările trupelor austriece din Italia, Tirol și Moravia. „Toate gazetele germane publică numele regimentelor austriece și vorbesc despre deplasările lor" — îi scria împăratul lui Berthier. La 21 septembrie 1805 Bonaparte îi ordona generalului Lemarois să plece el însuși în Elveția și, „fără a spune cine sînteți, să adunați toate informațiile precise despre trupele austriece care staționează în Pădurea Neagră și Vorarlberg".

Generalul Savary, adjutantul împăratului și șeful serviciului de spionaj francez, se ocupa cu recrutarea de agenți care cunoșteau bine Austria și vorbeau perfect limba germană. „Știu un om care corespunde — îi spuse lui Savary prefectul din Strasbourg. Este un contrabandist foarte iscusit și isteț. Tocmai acum a ieșit din închisoare. Cunoaște bine frontiera, precum și Germania și Austria. Iar în ceea ce privește limba germană, ajunge să spun că este alsacian..." Acest contrabandist versat nu era altul decît Schulmeister, un om fără scrupule, gata să execute orice misiune în schimbul unei simbrii grase.

Una din primele sale misiuni a fost aceea de a transmite în 1805 un mesaj unei înalte personalități austriece. Deghizat în bijutier, cu buzunarele pline cu pietre prețioase, Schulmeister trecu liniile austriece. El a fost însă trădat, arestat și percheziționat. Documentul cu pricina, care se găsea în fundul dublu al unei tabachere de aur, a fost și el descoperit.

Spionul fu condamnat la moarte și urma să fie executat în zori. Dar Schulmeister nu era dispus să-și încheie atît de curînd viața. Mituind pe una din sentinele, el obținu cîteva kilograme de vin. Dimineața, toată garda austriacă dormea buștean sub razele soarelui : Schulmeister ascunsese o sticluță de opiu și turnase conținutul sticluței în vin... Apoi, îmbrăcat în uniforma unuia dintre soldații adormiți, porni în căutarea personalității austriece căreia îi era adresat mesajul, îi spuse textul mesajului, pe care-l învățase pe dinafară, după care, calm, se înapoie în liniile franceze. Cadet de Gassicourt, „primul farmacist" al lui Napoleon, afirmă în memoriile sale că această întîmplare este absolut autentică.

„INTENDENTUL-GENERAL" ASISTĂ LA UN CONSILIU DE RĂZBOI

Într-o zi, poliția austriacă înconjură casa în care stătea Schulmeister. Spionul își schimbă înfățișarea și trecu cordonul fără să fie recunoscut. Altădată, îmbrăcat în uniformă germană și dîndu-se drept prinț german, el primi defilarea unui întreg corp de armată inamic, ceea ce i-a permis să furnizeze statului major francez informații foarte precise, de altfel bine apreciate și plătite așișderea.

Schulmeister avea la dispoziția sa un „fond de rulment" important. Așa a putut, cumpărind cu un milion de franci bunăvoința unuia din participanții la un consiliu de război austriac prezidat de însuși împăratul Francisc II, să asiste el însuși la consiliu îmbrăcat în uniforma intendentului-general mituit...

Se știe că fortăreața de la Ulm a capitulat în fața trupelor lui Napoleon la 20 octombrie 1805, în preajma bătăliei de la Austerlitz. Rolul lui Schulmeister în forțarea acestei capitulări este consemnat atît în raportul generalului Mack, comandantul forțelor austriece de la Ulm, degradat și întemnițat după această înfrîngere — cît și în corespondența spionilor lui Napoleon păstrată în arhivele militare de la Paris.

Din aceste documente reiese că Schulmeister juca pe atunci rolul unui spion dublu, reușind să cîștige încrederea austriecilor, care-l considerau agentul lor, în timp ce, de fapt, executa ordinele lui Napoleon. El circula în tabăra austriacă sub numele de Bürgermeister sau Monsieur de Meinau. Recomandat de către căpitanul Wendt, Schulmeister reuși să se facă agreat de generalul Mack, de arhiducele Francisc și de mulți ofițeri superiori austrieci. Iată ce scrie despre cele întîmplate în fortăreața de la Ulm E. V. Tarlé în cunoscuta sa carte despre Napoleon : „Mack era strîns din toate părțile. Mai avea însă posibilitatea să părăsească fortăreața, dar era mereu derutat de spioni abili trimiși de Napoleon, în fruntea cărora se găsea vestitul Schulmeister. Aceștia îl sfătuiau să reziste cît Napoleon, constrîns de o revoltă ce ar fi izbucnit la Paris, avea să ridice asediul. Un spion informă tabăra franceză că Mack se îndoiește de aceasta și atunci pe loc fu fabricat, cu ajutorul unei imprimerii de campanie, un număr special de ziar parizian în care se vorbea despre o revoluție închipuită la Paris. Spionul îi aduse ziarul lui Mack, care îl citi și se liniști".

Se știe ce a urmat capitulării de la Ulm : destrămarea armatei austriece, apoi, după puțină vreme, în decembrie 1805, bătălia de la Austerlitz.

SPIONAJ ȘI CONTRASPIONAJ

Documentele demonstrează extraordinara rapiditate cu care se deplasa Schulmeister de la o tabără la alta. La 16 octombrie el se mai găsește la statul major al armatei austriece a lui Werneck ; la 17 octombrie, la ora prînzului, predă un raport mareșalului Murat despre retragerea armatei lui Werneck ; la 18 octombrie, seara, primește ordinul lui Savary de a pleca imediat la Ulm, unde sosește în aceeași noapte. La 23 îl aflăm la Augsburg, pentru ca a doua zi la orele șase seara să se găsească la o distanță de o oră de Mühldorf, la 25 — la Braunau, la 26 — la München. Or, 50-60 kilometri separă aceste localități unele de altele, ceea ce înseamnă că maestrul-spion al lui Napoleon a străbătut în trei zile cîteva sute de kilometri. Ceea ce, pe vremea aceea, nu era puțin lucru.

După ocuparea Vienei de către trupele lui Murat, Schulmeister este numit comisar-general al poliției vieneze, iar în 1807—1808 funcționează ca prefect de poliție la Königsberg și apoi la Erfurt. În timpul campaniei împotriva Austriei, din 1809, el poartă titlul de comisar-general al armatei.

În cursul bătăliei de la Wagram, cu ocazia unui contraatac al austriecilor, Schulmeister a fost recunoscut și puțin a lipsit ca să fie făcut prizonier. El se refugie într-o casă și cînd, după cîteva minute, soldații arhiducelui Karl intrară în clădire, văzură un frizer coborînd scara cu aerul cel mai calm din lume.

— Unde e spionul ? Nu l-ai văzut ? Trebuie să fie în această casă ! — spuseră soldații.

— Urcați-vă la primul etaj — răspunse Schulmeister. Îl veți găsi întins pe pat. E grav rănit...

Ostașii urcară, iar Schulmeister dispăru...

După 1810, multimilionarul spion al lui Napoleon s-a retras la proprietatea sa din Meinau — donație a împăratului. Mai avea și un castel în apropiere Parisului, unde nu o dată a fost vizitat de fosta împărătească Joséphine. Se pare că în acea perioadă Schulmeister ajuta la organizarea contraspionajului, cu toate că această sarcină revenea de drept vestitului ministru al poliției, Fouché.

Buletinele poliției, redactate de Fouché, demonstrează atenția pe care Napoleon o acorda contraspionajului, în primul rînd luptei cu agenții englezi. Londra nu fusese zgîrcită cu bani și ambasadorii britanici de la Stuttgart și Kassel, dar mai ales ministrul englez Drake, acreditat în Bavaria, trimiteau mulți spioni în Franța. Drake a reușit să-l cumpere chiar și pe directorul poștei bavareze, pentru a putea controla corespondența care se îndrepta spre Franța sau venea de acolo. Nu este mai puțin adevărat că unul din agenții lui Drake era de fapt în slujba lui Napoleon. El strecura ministrului britanic o seamă de informații false, trimițîndu-i în schimb lui Napoleon date precise, citeodată chiar și corespondență semnată de însuși Drake !

Cu toate că serviciile secrete ale lui Napoleon erau bine organizate, activitatea lor se soldă deseori cu eșecuri, iar planurile împăratului aveau de suferit din această cauză. În timpul luptelor din Spania, între 1804 și 1810, rezistența îndîrjită pe care poporul spaniol o opunea armatelor franceze a anihilat aproape complet activitatea spionilor. „Nu posedăm nici o informație despre activitatea inamicului — scria, nervos, Napoleon la 27 octombrie 1810. Mi se spune mereu că este imposibil de a obține informații".

În Spania, ca și în Rusia, spionajul napoleonian nu a putut să-și atingă obiectivele scontate, tocmai pentru că nu și-a putut recruta agenții necesari din rîndurile populației locale, violent ostile față de cotropitori.

Armatele franceze, hărțuite la tot pasul în Spania și înconjurate de ură în campania din Rusia, nu mai puteau conta cîtuși de puțin pe spionii plătiți de Napoleon, care s-au dovedit incapabili să furnizeze informațiile necesare pentru desfășurarea operațiunilor militare pe teritoriul minat de rezistența inamicului.

DL. GRUNER JOACĂ O FESTĂ D-LUI LANGWERT

După căderea lui Napoleon, Schulmeister se refugiază la Paris, anunțîndu-se în casa unui prieten. El știa bine că mai toți comandanții armatelor care invadaseră Franța îl caută de zor. Mai ales generalii prusaci aveau intenția să se răfuiască cu el. Iată însă că într-o bună zi sosește un mesaj din partea lui Bernard, fost coleg al lui Schulmeister în armata de spioni a lui Napoleon. Bernard îl informa că Langwert, șeful spionajului austriac, caută oameni versați în „meserie" și îi garantează securitatea dacă acceptă să intre în serviciul secret austriac.

Schulmeister se duse la întîlnirea cu trimisul lui Langwert, îl salută, apoi, deschizîndu-și larg pelerina, îi arătă arsenalul din buzunarele sale : șase pistoale cu două țevi. Schulmeister, care își cunoștea bine colegii și nu avea încredere în ei, era hotărît să nu se lase arestat fără luptă. Văzînd însă că propunerea era serioasă, el o acceptă. Totodată încercă să „explice" că, de fapt, în 1805 la Ulm a dorit să facă... un serviciu austriecilor, dar n-a fost înțeles, și că în 1812 Napoleon a vrut să-l silească să-și reia locul în serviciul de spionaj pentru campania din Rusia, dar el a refuzat.

Aflînd de angajarea lui Schulmeister, chiar ofițerii austrieci protestează, iar Gruner, șeful poliției prusace, îl urmărește pas cu pas la Paris. Puterile lui Gruner se opresc însă la porțile Parisului și de aceea el așteaptă ca Schulmeister să părăsească capitala franceză. Într-o zi, fostul spion al lui Napoleon, părăsind Parisul într-o trăsură deschisă, cade într-o capcană montată de Gruner, este arestat și întemnițat în fortăreața de la Wesel.

Langwert se arată foarte supărat de lovitura dată de colegul și rivalul său prusac. „Schulmeister era gata-gata să-mi organizeze o contrapoliție împotriva poliției lui Fouché — declară Langwert. Această afacere este foarte penibilă pentru mine..."

Se pare însă că pentru Schulmeister „această afacere" nu a fost chiar atît de penibilă : a scăpat și de astă dată viu și nevătămat. După unii autori, el a evadat în condiții rămase misterioase ; după alții, a

Joseph Fouché, ministrul de poliție al lui Napoleon. După prăbușirea împăratului, el a rămas la locul lui. Împotriva agenților lui Fouché a intenționat spionajul austriac să organizeze o „contrapoliție" cu ajutorul lui Schulmeister. (Desen de Neiretterre).

O caricatură a epocii, cu titlul „Cu Mack s-a isprăvit !", înfățișează capitularea armatei austriece la Ulm. În acel timp, Schulmeister juca rolul unui „spion dublu".

fost eliberat la semnarea păcii, la 20 noiembrie 1815.

După ce ani în șir a adus importante servicii mai multor centrale de spionaj în schimbul unor sume fabuloase, spionul-mercenar Schulmeister s-a retras la Strasbourg, unde a murit în 1853, la vîrsta de 83 de ani.

Activitatea de spion profesionist a lui Schulmeister, marcată de atîtea manifestări tipice de aventurier, are numeroase corespondente în cariera multor alți spioni internaționali. În condițiile istorice în care ei și-au desfășurat acțiunile (multe cu vădit caracter criminal), „performanțele" nu s-au datorat numai abilității de care știau să dea dovadă, ci și faptului că în misiunile executate ei se puteau bizui pe sprijinul și colaborarea anumitor personalități suspuse din țara inamică, pe care reușeau să le corupă cu ajutorul unor sume importante puse la dispoziție de serviciul de spionaj pentru care lucrau agenții respectivi.

Departe de a fi slujit vreunei cauze drepte, majoritatea acestor agenți au operat în toată activitatea lor ca niște adevărați mercenari pentru care important este cine plătește mai mult pentru serviciile lor murdare.

Ion ASZÓDY

„PATRIOT BUN, CU INIMA DREAPTĂ"

Costache Negri — om politic luptător pentru progres

Rodica C. Popescu, elevă din Pitești, și Lulu Tutovanu, elev din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, ne-au publicat un articol despre viața și activitatea lui Costache Negri.

Costache Negri (1812—1876) a fost un remarcabil om politic moldovean, fruntaș al unioniștilor de la nord de Milcov și, în același timp, un scriitor foarte popular în timpul său.

Vicepreședinte al Divanului ad-hoc din Moldova, el a respins propunerea ce i s-a făcut de a fi ales domnitor, pronunțându-se în favoarea alegerii lui Al. I. Cuza și facilitînd astfel înfăptuirea Unirii din 1859. În anii domniei lui Cuza a îndeplinit înalte funcții de stat, obținînd importante succese pe tărîm diplomatic (de exemplu: înfrîngerea împotrivirii unor cercuri conducătoare turcești în ce privește investirea lui Al. I. Cuza ca domn al Principatelor Unite) dar și pe plan intern, în îndeplinirea unor reforme cu caracter social (reforma agrară, secularizarea averilor mănăstirilor închinate). După lovitura de stat a conspirației reacționare care a dus la răsturnarea lui Cuza, Costache Negri s-a retras (în 1866) la Tg. Ocna, unde a mai trăit 10 ani. Deși a dispus de mijloace materiale foarte modeste, el a refuzat numeroasele răsplăți, onoruri și demnități oficiale ce i-au fost oferite. Astfel, în 1870, cînd i s-a propus să i se plătească suma de 1.600 galbeni ca salariu pentru perioada cît a funcționat ca agent diplomatic al lui Cuza la Constantinopol, el a respins oferta, răspunzînd: „Țara este destul de împovărată de datorii și nu e timp de a o mai îngreuia și eu cu daraveri de-ale mele. Renunț". În gestul său se oglindea atît vechiul său spirit de sacrificiu pentru patrie (în preajma revoluției din 1848, de pildă, el și-a vîndut mica moșie de la Minjina, loc de întîlnire al tinerilor unioniști din ambele principate, punînd banii la dispoziția revoluționarilor pașoptiști ce acționau, în țară și la Paris, în frunte cu Bălcescu), cît și împotrivirea sa față de regimul monarhist al lui Carol I de Hohenzollern, adus la putere de „monstruoasa coaliție".

Lui Costache Negri îi datorăm și drapelul nostru de stat. În luna februarie 1848, pe cînd se afla la Paris, Negri a felicitat — în numele revoluționarilor români — guvernul revoluționar francez nou instalat, dăruindu-i noul drapel românesc, ale cărui culori le combinase el însuși. (Pînă atunci drapelul era roșu-albastru în Moldova — și galben-albastru în Muntenia: el i-a conceput în culorile ce se păstrează și astăzi: roșu-galben-albastru — și cu inscripția: „Libertate-Unire-Frăție"; steagul a fost păstrat de guvernul francez pînă în 1870, pierzîndu-se o dată cu înfrîngerea Comunei.)

Negri a fost și un sensibil poet, din păcate astăzi uitat. Uitarea se datorește și faptului că el însuși nu s-a socotit scriitor, consacrîndu-și viața și forțele activității politice. Foarte bun prieten cu Vasile Alecsandri, el a scris împreună cu acesta poezii ca: „Mireasa strigoiului", „O noapte în țară" ș.a. Multe din poeziile lui, puse pe muzică de italianul Corradini, se cîntau prin saloanele vremii. „Urarea" sa (un „plugușor") închinată votării de către Divanul ad-hoc al Moldovei (al cărui vicepreședinte era), în 1857, a „Desființării privilegiilor de clasă", a devenit foarte populară și se recita în toată Moldova. Amintim din poeziile lui C. Negri: „Călugărița" (1841), „Tînăra copilă" (1845), „Ciuda de amor" (1846), „Pentru Bălcescu" (1846) „Războienii și Neamțu" (1848) „Codrii Vasluiului" (1848), „Hora haiducească" (1857), „Cîntec haiducesc" (1857), „Doina haiducească" (1857), „Hora din Răducăneni" (1857), „Soarta călătorului" (1874), „Tînguirea unei copile" (1876).

El a scris și o serie de lucrări politico-juridice ce pledau pentru drepturile românilor ca națiune.

Într-o scrisoare, adresată lui Alecu Hurmuzachi în 1868, Vasile Alecsandri arăta despre Costache Negri că *„este un mare poet; însă niciodată nu a voit să se încreadă în geniul său poetic; cu toate acestea, bagajul său literar este izvorît dintr-o inimă mult simțitoare și poartă sigiliul unui talent de întîiul ordin"*. Iar la moartea sa, în 1876, Eminescu scria în „Timpul": *„Poet al momentului de răgaz, prozator eminent și patriot bun, cu inima dreaptă și fără patimă, și cel mai distins diplomat al Țărilor Românești... unul din cei mai nobili bărbați ai românilor, Costache Negri reprezenta un numai cel mai curat patriotism, și caracterul cel mai dezinteresat, dar și o capacitate extraordinară, căreia-i datorim, în bună parte, toate actele mari săvîrșite în istoria modernă a României"*.

Mormîntul său din curtea mănăstirii Răducanu din Tg. Ocna a stat în părăsire pînă cînd, în octombrie 1877, Elena Cuza, văduva domnitorului cu care Negri fusese intim prieten și nedespărțit tovarăș de luptă, i-a fixat crucea cu inscripția existentă și astăzi.

V. SAVIN

inter-ludiu ARGEN-TINIAN

Din cilindrul de sticlă al ultramodernului aeroport internațional din Frankfurt pășim pe bordul unui Boeing 707, devenit unic adăpost — sperăm cît mai sigur — între imensitatea oceanului și nesfîrșirea siderală.

Nu știu — și nici nu cred — că proiectanții liniilor aeriene se vor fi gîndit la realizarea unor contraste atunci cînd, după un zbor transalpin pe deasupra Elveției, ne statornicit cealaltă oprire în plină zăpușeală. După ce ai admirat, parcă hipnotizat, înaltele zăpezi, oprirea la Dakar (precedată de înmînarea unor evantaie, lucru care ne-a nedumerit pentru o clipă) este la început uluitoare. Deosebit de amabili, funcționarii senegalezi care ne „tranzitează" ne oferă coca-cola și, în vreme ce noi folosim din plin evantaiele, ne dau amănunte despre noaptea africană. Iar noi ne și gîndim la... noaptea sud-americană.

ÎN ORAȘUL SANTA MARIA DEL BUEN AYRE

Așa i-a spus cu aproape 430 de ani în urmă Pedro de Mendoza orașului fondat de expediția condusă de el pe estuarul fluviului La Plata, la 275 km de vărsarea lui în Atlantic. De la numele acesta la cel de azi — Buenos Aires — nu au trecut prea mulți ani.

★

Începem să cunoaștem dimensiunile celui mai iubit dintre orașele argentiniene, capitala și în același timp cel mai important centru industrial, comercial și cultural al țării, încă de pe aeroportul Ezeiza. Aici — ni se relatează — se întretaie 32 de linii ale companiilor aeriene.

Pornim sub un cer de vară timpurie spre oraș. O imagine care se fixează mai stăruitor înainte de a pătrunde propriu-zis în Buenos Aires sînt nenumăratele căsuțe de lemn ce se aliniază în dreapta autostrăzii, nu departe de malul mării. Aflăm că în asemenea cartiere răspîndite la periferiile orașului trăiesc peste 300.000 de oameni, în general muncitorii industriilor capitalei.

Ei văd înălțîndu-se în vecinătate staturile gigantilor de 20, 30 și 40 de etaje ce adăpostesc birourile întreprinderilor, instituții de stat, precum și multe apartamente moderne, confortabile. Dintre locuitorii cartierelor muncitorești mulți lucrează la cele mai mari abatoare din lume, La Blanca, La Negra, Armours, Wilson, care fac din cartierul Avellanada un adevărat Chicago al Argentinei. Aici, după ce sînt sacrificate, animalele sînt desfăcute în bucăți de muncitori specializați — care, la banda rulantă, fac toată ziua, în fiecare zi, aceleași gesturi mecanice — după care sînt triate, congelate, prelucrate sau înmagazinate. De la urechi pînă la copite, nimic nu se pierde „în afara strigătului animalului" — cum se obișnuiește să se spună. De altfel, Argentina deține unul dintre primele locuri din lume în domeniul zootehniei și primul în cel al exportului de carne, iar industria frigorifică este principala ramură a economiei argentiniene.

A doua seară aveam să degustăm unul din deliciile bucătăriei locale — așa-numitul *Baby Beef*: deasupra unui grătar natural format din mari butuci incandescenți se învîrte un cerc de fier pe care se rumenesc, orînduite una lîngă alta, tot felul de bucăți de carne. Nu rămîne decît s-o alegi pe cea din care dorești să fii servit. Și un amănunt: prețul unei porții este de una sau mai multe sute de pesos, în funcție de renumele restaurantului respectiv.

★

De cum pătrunzi în Buenos Aires te învăluie o senzație de nesfîrșit, explicabilă cînd te gîndești că orașul acesta are o suprafață de cinci ori mai mare decît Parisul, de pildă. Pășind pe străzile capitalei care cuprinde, împreună cu suburbiile sale, aproximativ 7.000.000 de locuitori — aproape o treime din populația întregii țări — te prinde tumultul acestui oraș în care oamenii veșnic grăbiți se iau parcă la întrecere cu puzderia amețitoare a vehiculelor. Răspunzînd nevoilor uriașei circulații, paralel cu fluviile de vehicule de la suprafață, în subteran se întinde o vastă și modernă rețea de linii de metro. Amuzantă prin paradox, avînd poate o notă specific sud-americană în acest oraș despre care se spune că seamănă mai curînd cu marile capitale europene, este priveliștea autobuzelor comunale, purtîndu-și caroseria demodată, dar original acoperită de picturi multicolore, printre zgîrie-norii de tip nord-american.

Buenos Aires, cel mai mare oraș al Americii de Sud, își extinde necontenit limitele și la un moment dat ești înclinat să crezi că străzile sale, izvorînd din întinderea apelor, se pierd în nesfîrșirea pampasurilor. Avenida Rivadavia, de pildă, străbate capitala pe o lungime de 12 km, prelungindu-se cu alți peste 50 în suburbiile ei.

Orașul „aerului celui bun" ți se dezvăluie sub chipuri multiple, dar predominante sînt parcă exuberanța, temperamentul năvalnic pe care-l vădesc — cred — toți cetățenii săi. El se manifestă pe stradă în primul rînd, căci, la fel ca în oricare alt oraș al lumii, strada cu fizionomia și viața ei proprie îți oferă o imagine dintre cele mai concludente. Deși arborează intenția sobrietății, purtînd haine închise în plină vară, argentinienii discută cu aprindere, rîd fără nici o reținere, își exteriorizează deschis tumultul sentimentelor. Este impresionant și coloritul intens al străzii sud-americane, abundența vegetației în care predomină palmierii, eucaliptii uriași cu trunchiurile contorsionate, merii și portocalii, cactușii într-o varietate infinită de forme, mărimi și specii.

Plimbările prin Buenos Aires ni l-au arătat sistematizat într-o manieră geometrică aproape desăvîrșită, stilurile arhitecturale urmînd oarecum împărțirea funcțională a

Buenos Aires, vedere din avion. În centru: Plaza Mayo — punctul 0 al tuturor arterelor — în mijlocul căreia se află obeliscul ridicat cu ocazia celei de-a 400-a aniversări a orașului.

orașului. În nord, pe țărmul fluviului, cartierele de locuințe; în centru — zgîrie-norii băncilor, ai întreprinderilor comerciale și magazinelor de lux; în est — portul (prin care trec 90% din importul argentinian și peste o treime din export), cu docurile ce se întind de-a lungul a 20 de kilometri; în sud — zona industrială, o pădure de beton, metal și sticlă, și cartierele muncitorești, cu aspect sărăcăcios, cenușiu.

În centrul Buenos Airesului te impresionează mai cu seamă nu abundența zgîrie-norilor, aflați laolaltă într-o insulă aparte a orașului, ca la New York sau Sao Paulo — ci proporția, echilibrul construcțiilor. Vestita Avenida General Paz, artera principală, duce în împărăția „vieții unde nu se doarme niciodată", după cum prezintă oficiile de turism numeroasele localuri de distracție accesibile doar unor anumite categorii.

Ni s-a povestit că străzile capitalei argentiniene se transformă deseori în fluvii vii, năvalnice, ale manifestațiilor muncitorești, cu afluențe în uzinele și fabricile orașului. De altfel Buenos Aires concentrează aproape jumătate din muncitorii industriali ai țării. Anul trecut, Argentina a cunoscut multe conflicte sociale dure — greve împotriva creșterii prețurilor, pentru salarii proporționate cu tensiunea inflației încă neînvinse, în pofida măsurilor luate de autorități.

Legea salariului minimal adoptată astă-toamnă este rezultatul unui șir de greve generale, care au adus revendicările muncitorești în centrul atenției publice.

Nu voi adăuga din mulțimea impresiilor decît pe cele culese din scurta excursie în Delta del Parana.

Mărturisesc că am privit cu oarecare scepticism pe cei care m-au avizat că voi întîlni o priveliște neobișnuită, cunoscută fiindu-mi delta de acasă. Și totuși... cred că plimbarea în Delta del Parana a fost ceea ce m-a copleșit mai mult decît orice în această scurtă întîlnire cu Argentina. Nu doar exotismul, ci întreaga armonie, sutele de rîuri și pîrîuri care o brăzdează, prefăcînd-o într-un adevărat labirint, reflexele greu de urmărit ale apelor oglindind auriul plantațiilor de portocali și abundența *ceibosiei* — floarea națională argentiniană — întrerupte de zecile de pontoane sugestiv ornamentate ale vilelor ce-ți amintesc parcă, în oarecare măsură, de Veneția.

Delta del Parana este de fapt punctul terminus al fluviului La Plata, pe al cărui braț drept odihnește pămîntul Buenos Airesului. Nu e de mirare deci că pe canalele sale s-au ridicat numeroase construcții pentru odihna locuitorilor orașului.

★

Evenimentul care ne-a prilejuit vizita în Argentina a fost cel de-al 8-lea Congres internațional de medicină internă, la care am participat făcînd parte dintr-o delegație de medici români. Era primul congres de acest fel ținut pe pămîntul latino-american, de unde și o mai numeroasă participare a reprezentanților din cele două părți ale continentului. Convorbirea pe care am avut-o cu ministrul sănătății al Republicii Argentina, Samlotri R. Argretinen, în cadrul unei audiențe, ne-a prilejuit un valoros schimb de experiență în ce privește realizările țărilor noastre pe tărîm sanitar și științific. Domnia sa s-a arătat deosebit de interesat, printre altele, de modul în care în țara noastră s-a reușit eradicarea malariei — boală mult răspîndită în Argentina — a pelagrei și a sifilisului, precum și de sistemul nostru de învățămînt, rugîndu-ne să-i trimitem documentația respectivă.

Dr. V. NICOLAESCU
secretar al Societății de medicină internă din R. P. Română

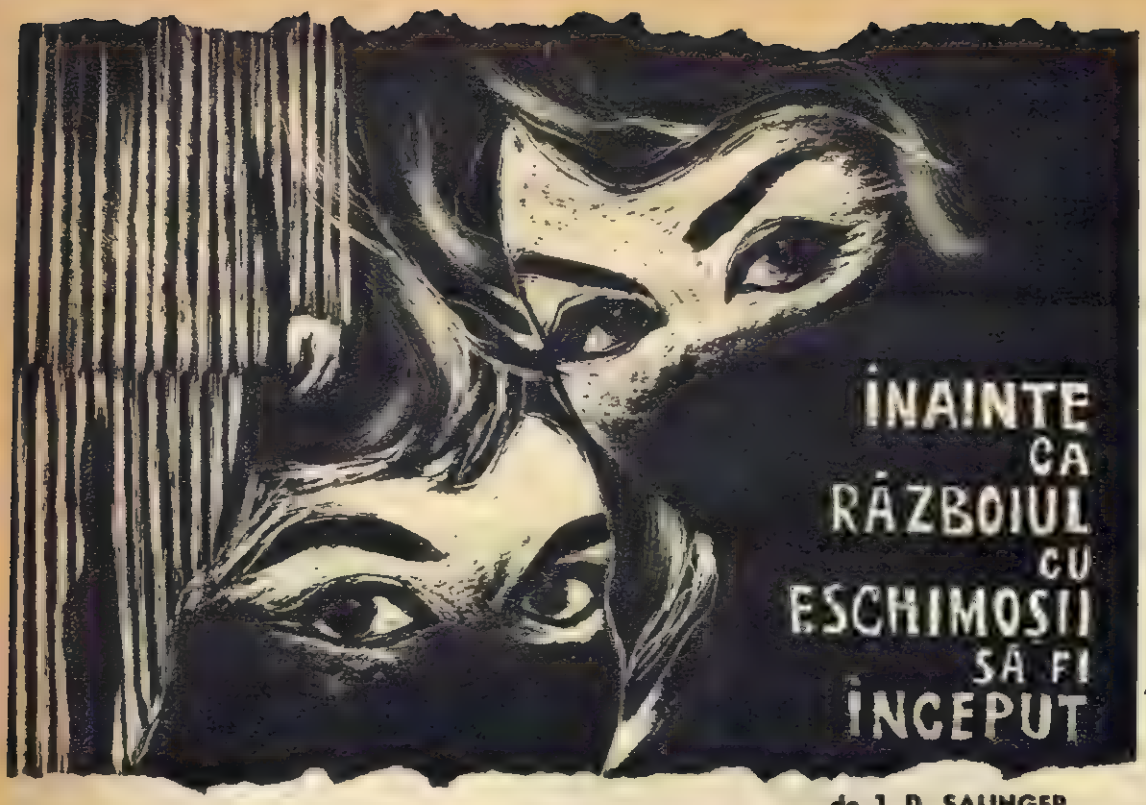

de J. D. SALINGER

Era a cincea dimineață de simbătă în care Ginnie Mannox și Selena Graff — de altfel colege la școala lui Miss Bacchoar — jucau tenis pe unul din terenurile din East Side. Existau destule șmecherițe în școala lui Miss Bacchoar, dar dintre toate Ginnie o socotea pe Selena drept cea mai șmecheră. Nu se știa să-i spună în față părerea, deși în sine recunoștea că nimeni nu venea pe teren cu mirogi atît de noi, excepționale, ca Selena. Probabil că tatăl ei era fabricant de mirogi de tenis sau ceva așa ceva. Pe de altă parte, pe Ginnie o apuca furiile gîndindu-se că la întoarcere va trebui să suporte singură plata taximului. Ideea asta cu taxiul fusese a Selenei ; Ginnie se mulțumea și cu autobuzul. Acum cînd pășeau pentru a cincea oară în taxiul care avea să le ducă în York Avenue, Ginnie exploda pe neașteptate :

— Ascultă, Selena...

— Ce s-a întîmplat ? Apleacă, Selena căuta cu înfrigurare în taxi. Nu găsește nimic rachetei, se îngăimă ea.

— Ai băgat-o în buzunarul pardesiului, răspunse Ginnie... Ascultă, Selena...

— Doamne, că așa-i. Mi-ai salvat viața.

— Ascultă, reluă Ginnie, plictisită că trebuie să ducă o conversație amoară, nu-mi face de loc plăcere să mă lași să suport mereu plata mașinii. Știi că nu sînt milionară.

Selena o privi mai întîi cu mirare, apoi cu ciudă.

— Dar ce, n-am plătit totdeauna jumă'-jumă' ? — întrebă ea, candidă.

— Nu, i-o reteză scurt Ginnie. În prima simbătă ai plătit, dar asta a fost la începutul lunii trecute, în aprilie. De atunci n-ai mai dat un ban. Nu vreau să mă tîngui, dar din cei patru dolari și jumătate pe săptămînă trebuie...

— Dar cu ea aduc totdeauna mingile ? — ripostă pe tonc riguros Selena.

Ginnie simțea că în clipa asta ar fi fost în stare s-o ucidă pe Selena.

— De adus, le aduci, dar nu te costă nimic, fiindcă le face taică-tău.

— Foarte bine, foarte bine, răspunse drastic Selena. Dar acum n-am la mine decît treizeci și cinci de cenți. Ajunge ?

— Îmi pare rău, dar n-ajunge. Mi-ești datoare cu un dolar și șaizeci și cinci.

— În cazul ăsta trebuie să ure și să-ți cer zmeul. Nu poți aștepta pînă luni ? Ți-i dau la școală, ca să nu te mai văicărești !

Tonul o scoase pe Ginnie de-a dreptul din sărite.

— Nu mai pot aștepta. De altfel, diseară mă duc la cinema și am nevoie de bani.

Pînă acasă la Selena, fetele nu mai scoaseră un cuvînt. Selena coborî prima, Ginnie rămase să plătească taxiul, o ajunse din urmă la lift.

— Acum îmi datorezi un dolar și nouăzeci.

La naiba, n-o să se lase trasă pe sfoară de aiurita asta, ce care are 15 ani, 1,75 înălțime și 39 la pantofi.

— Poate te interesează că mama e bolnavă, spuse Selena în lift.

— Da' ce are ?

— Mi se pare, congestie pulmonară. Îți dai seama că nu-mi place s-o deranjez.

O clipă, Ginnie simți că hotărîrea ei nestrămutată începe să șovăie, dar imediat își dădu seama că nu trebuie să ia drept bună orice afirmație a Selenei. Fie ce-o fi, hotărî Ginnie.

— Nu pe ea am împroșcat-o, ci pe tine, răspunse.

Ajunse în salon, Selena îi spuse :

— Fii bună și așteaptă-mă. Trebuie s-o trezesc pe mama.

— S-a făcut, răspunse Ginnie, trîntindu-se pe canapea.

— N-aș fi crezut că ești atît de cîrpănoasă, șuieră printre dinți Selena.

— Acum cel puțin te-ai convins, replică Ginnie, cufundată înadins în paginile unicului Vogue găsit pe măsuță. Nu lăsă revista din mînă decît în clipa cînd Selena părăsi încăperea.

De undeva, din altă cameră, se auzi o voce de bărbat.

— Tu ești, Eric ?

Ginnie își dădu seama că glasul nu putea fi decît al fratelui Selenei, deși nu-l văzuse niciodată. Își încrucișă ostentativ picioarele-i lungi și aștepță.

Deodată ființă în cameră un tînăr cu ochelari, în pijama, fără papuci. Rămase uimit la vederea fetei.

— O, am crezut că-i Eric, spuse.

Își roti privirea prin cameră și, ținîndu-și un braț la piept, se așeză la celălalt capăt al canapelei.

— Mi-am tăiat pîrlitul ăsta de deget, se văicări el. Tu te-ai tăiat vreodată la deget și încă pînă la os ?

Ginnie îl privi uimită :

— Pînă la os, nu, dar de tăiat m-am tăiat și eu de cîteva ori.

Pînă atunci nu mai văzuse nici un coconaș sau vreun bărbat în halul acesta în fața ei. Avea părul zbîrlit, ca după somn, iar rarele-i fire de barbă bălaie nerase. Last în total, părea un golan.

— Dar cum te-ai tăiat ?

— Dracu' mai știe ? Căutam nu știu ce în coșul de hîrtii și-am nimerit într-o grămadă de lame ruginite.

— Ești fratele Selenei ? — îl întrebă Ginnie.

— Exact... Ei, drăcia dracului, iar a început să stîrgerească. Să știi că pînă la

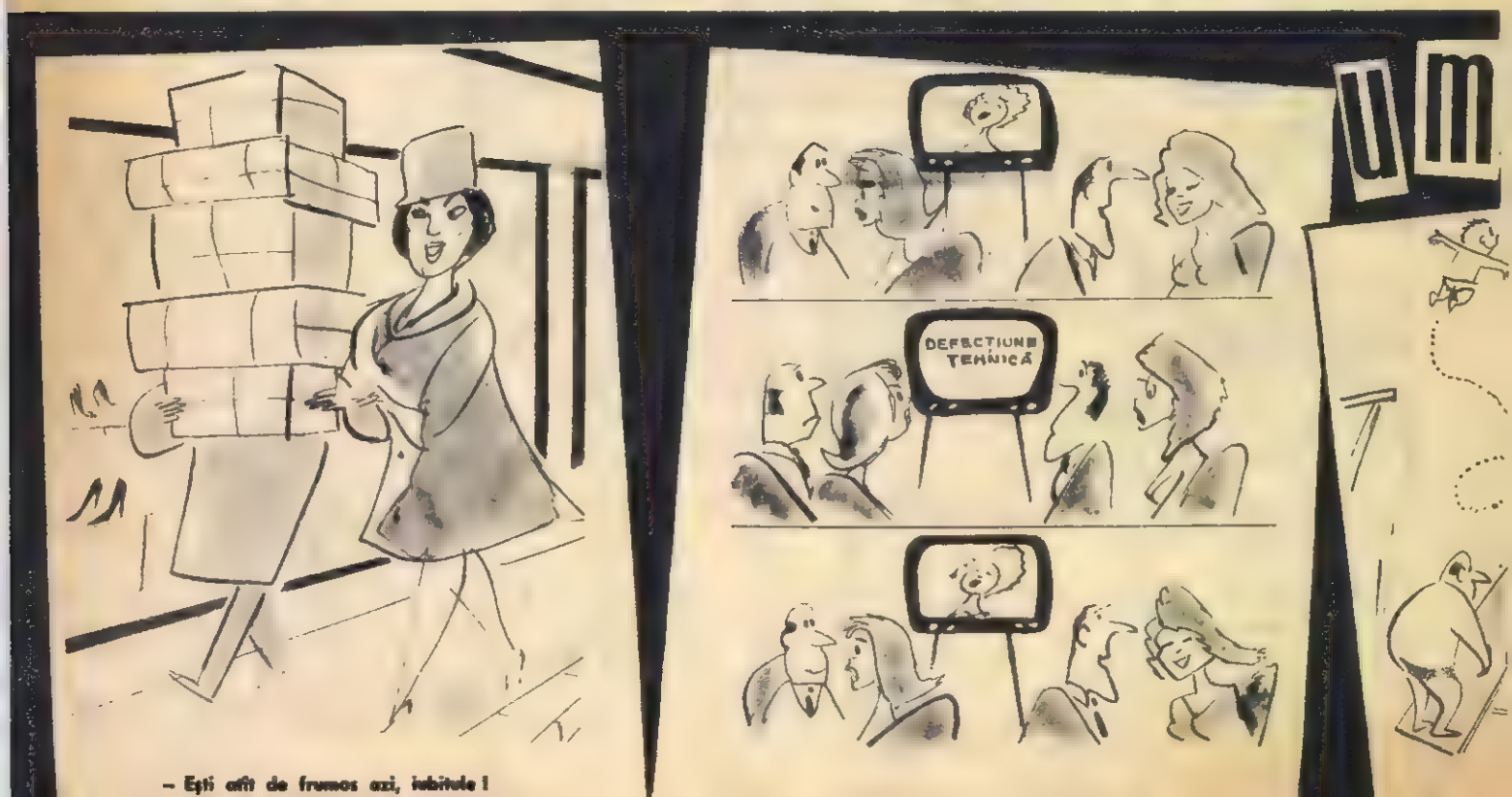

— Ești atît de frumos azi, iubitule !

urmă o să trebuie să mi se facă transfuzie

Întinse mîna pe care o ținea la piept și-i arătă foiul degetul rănit.

— Am pus porcăria asta de hîrtie igienică, așa cum faci cînd te tai la bărbierit, poate s-o opri hemoragia, spuse, privind-o scrutător pe Ginnie. Da' tu cine ești ? Oi fi prietenă cu fiițeața ?

— Sîntem colege de clasă.

— Aha ! Și cum te cheamă ?

— Virginia Mannox.

— O, tu ești Ginnie ! ? — se miră el cu clipiri curioase sub ochelari. Așadar, tu ești Ginnie Mannox ! ?

— Da, răspunse Ginnie, legănîndu-și picioarele agățate în cruciș.

Fratele Selenei continuă să-și analizeze degetul rănit.

— O cunosc pe soră-ta, spuse. O snoabă nenorocită.

— Află că nu-i de loc snoabă !

— Ba, încă ce snoabă ! Regină. Regina celor mai nenorociți snobi.

— Nici n-o cunoști măcar !

— Cum dracu' să n-o cunosc ?

— Atunci, ouia o cheamă pe numele de botez ?

— Joan... Joan, snoabe. Snoaba de Joan.

Ginnie tăcu.

— Și cum arată ? — reluă ea după cîteva clipe.

Fu rîndul băiatului să tacă.

— Hai, zi, cum arată ?

— Dacă ar fi numai pe jumătate atît de drăguță cum și se pare damitale că ești, ar fi blestemat de drăguță, răspunse fratele Selenei.

În sine, Ginnie se simți flatată de răspuns. Îl considera spiritual.

— N-am auzit-o vreodată pe soră-mea vorbind despre tine.

— Mă lasă rece, dacă a vorbit sau nu. Mă doare-o coaste.

— Fie că te privește sau nu, asta-i situația : Joan e logodită și luna viitoare se mărită, dacă vrei să știi, răspunse ea, urmărind efectul cuvintelor.

— Cu cine ? — întrebă el, ridicîndu-și privirea.

Ginnie profită de întrebare, ca să-i incite curiozitatea.

— În nici un caz cu vreunul de teapa celor pe care-i cunoști tu !

Băiatul începu să-și agîndere din nou degetul.

— Îmi pare rău de tip, spuse.

Ginnie tresări, dar mai înainte de a-i putea răspunde el abătu din nou discuția asupra degetului.

— O să mă-nnebunească hemoragia asta. Nu crezi că ar trebui să fac ceva ? Să pun piatră acră ?

— Mai degrabă iod, răspunse Ginnie. Și, socotind că în această situație răspunsul era mult prea curtenitor, adăugă : piatra acră nu servește la nimic !

Tînărul o privi din nou în față.

— Iodul pute, pute ai dracului !

— Pute, dar n-ai să mori, spuse Ginnie, urmărindu-l cu privirea. Nu mai zgîndări rana aia !

Ca electrocutat, băiatul își ascunse mîna rănită la spate și se așeză mai bine pe canapea. În zăpăceală, începu să se scobească în dinți cu unghia.

— Ai halit ceva ? — o întrebă pe fată.

— Ce-i aia ?

— Vreau să spun dacă ai luat gustarea de dimineață ?

Ginnie clătină din cap.

— Cînd oi ajunge acasă. Mama mă așteaptă totdeauna cu lunchul.

— Am o jumătate de sandviș cu carne de pui. Nu dorești ? Nu l-am zăpăcit pînă [redacted]

— Nu, mulțumesc. Pe cuvînt...

— Doar n-oi fi jucat tenis cu stomacul gol, ca hamalii. Imposibil să nu-ți fie foame.

— Nu-l vorba de asta, spuse Ginnie, încruciș[redacted]du-și din nou picioarele. Chestia e că mă așteaptă mama și ori de cîte ori nu mănînc cum trebuie îmi face circ.

Toate indiciile arătau vădit că fratele Selenei se considera învins în această discuție. Dădu din cap și-și întoarse privirea de la Ginnie. Brusc însă, i se adresă iar :

— Ce-ai spune de-un pahar cu lapte ?...

— Nu, mul... mulțumesc, nu.

Apleciadu-se, tînărul începu să-și scarpine gleznа.

— Da' cum îl cheamă pe plăiașul ăla care o ia ?

— Pe Joan ?... Dick Heffner.

Fratele Selenei continuă să-și scarpine gleznа.

— Un tip chiar-atît, adăugă Ginnie.

— Nimic de zis, e bine !

Acuma era rîndul Gianiei să-l descoasă.

— De unde-o cunoști pe Joan ? Că printre noi sau în casa noastră nu te-am văzut niciodată.

— Nici nu mă interesează pirlita voastră de locuință.

— Atunci, unde-ai cunoscut-o ?

— În societate.

— Cînd ?

— Da' mai știu și eu ? Cred că iarna trecută.

Cu două degete scoase din buzunarul de sus al pijamalei o țigară.

— Ce-ar fi dacă mi-ai arunca chibriturile alea ?

— Da' de ce-i snoabă Joan ? — întrebă Ginnie.

— De ce ? Păiîndcă așa este. De unde dracu' să știu eu de ce este ?

— Vreau să spun : de ce o consideri snoabă ?

Băiatul se întoarse acum cu totul spre ea.

— Da ? Ei, atunci fii atentă ! Află că i-am scris vreo opt blestemate de scrisori. Opt. Înțelegi ? Și la nici una nu mi-a răspuns.

— N-o fi avut timp, răspunse ea după o oarecare vreme.

— Păi, da. Sigur că n-o fi avut timp. Cine știe ce dracu' o fi avut de făcut !

— Ia spune-mi : de ce tot drăcuiești ?

— La dracu', de ce n-aș drăcui ? !

Ginnie zîmbi.

— Și cît a durat chestia asta între voi ? Nu mai știu și eu cum să-i zic ?

— Destul de mult.

— Și-atunci de ce n-ai venit niciodată la noi ? Nici la telefon n-ai căutat-o vreodată.

— Da' de ce s-o fi căutat ? Lasă, n-am chemat-o !

— De ce ?

— Fiindcă nu eram la New York.

— Aș, dar unde-ai fost ?

— Unde am fost ? La Ohio.

— La facultate ?

— Pe dracu'. De acolo mi-am dat demisia.

— Atunci, militar ?

— Draci. Cu țigara în mînă, fratele Selenei își ciocăni pertea stîngă a pieptului. Nu prea mă ține ici !

— Inima ? — întrebă Ginnie. Da' ce-ai cu inima ?

— Nu știu ce dracu' oi avea, dar la copilărie am avut niște accese reumatice îndrăciți de dureroase.

— Și atunci, de ce nu te lași de fumat ? Doctorii spun că...

— Multe prostii mai spun și doctorii, conchise scurt băiatul.

Ginnie își înghiți enervele răspunsul pregătit.

— Și ce-ai făcut la Ohio ?

— Eu ? Am robotit într-o nenorocită de fabrică de avioane.

— Zău ? — se-nsufleți Ginnie. Și ți-a plăcut munca acolo ?

— „Ți-a plăcut munca acolo ?" — o imită băiatul. Să-mi placă ? Mai e vorbă ? Eram de-a dreptul îndrăgostit. Ador avioanele. Is așa de drăguțe.

Ginnie nu luă în seamă ironia.

— Și cît timp ai lucrat acolo ?

— Dumnezeu mai știe cît. Cred că vreo treizeci și șapte de săptămîni. Se ridică, se îndreptă spre fereastră și, scărpinîndu-și spatele, privi jos în stradă. La te uită ! Idioții...

— Cine ? — întrebă Ginnie.

— Nu știu. Toți.

— Are să-ți fingerească din nou degetul dacă-l ții în jos, remarcă Ginnie.

Fratele Selenei își întinse piciorul stîng pe pervazul ferestrei, iar mîna rănită o puse pe picior. Continuă să privească forfota străzii.

— Toți ăștia vor ajunge în fața comisiei de recrutare. Cînd vom porni la război împotriva exchimoșilor ; ai auzit de așa ceva ?

— Împotriva cui ?

— Împotriva exchimoșilor... Destupă-ți urechile, pentru numele lui Dumnezeu !

— Și de ce împotriva exchimoșilor ?

— Habar n-am. De unde dracu' s-o știu și tocmai eu ? De data asta însă vor merge numai babalîcii. Cei în jurul vîrstei de 60 de ani. Nici unul mai tînăr. O să fie cea class-atîi.

— Atunci, nici tu n-ai să mergi, spuse Ginnie, regretînd în aceeași clipă cuvintele rostite.

— Știu, răspunse băiatul, îndreptîndu-se din șale și coborînd de pe pervaz. S-o zorcec pe Selena ? Știe că ești aici ?

— Știe, firește, dar nu stă grăbită. Mulțumesc...

Fratele Selenei își contemplă din nou degetul.

— De ce nu-ți pui un plasture ? Sau n-ai ?

— Nu conteană. Ce te interesează pe tine ? Nu-i nici o nenorocire, spuse, părăsind încăperea.

După cîteva minute reapăru. Aducea sandvișul.

— Ia și mănîncă ! E delicios.

— Dar, te rog...

— Ia-l, îți spun ! Doar nu-ți imaginezi că vreau să te otrăvesc.

Ginnie luă sandvișul și muște din el.

— Fain, nu ?

Ginnie abia izbuti să înghită domicatul.

— Splendid, spuse.

— Foarte bine ; atunci mă duc să mă-mbrac...

Ieși.

Rămasă singură, Ginnie căută cu privirea un loc[redacted] unde să arunce sandvișul, dar auzind zgomot de pași nu-i rămase altceva de făcut decît să-l vîre în buzunarul pardesiului.

Selena își făcu apariția. Ginnie se ridică, îndreptîndu-se spre ea. Nu mai era în sport, între timp se schimbase, fără să se sinchisească o clipă măcar că Ginnie o aștepta. Altădată, Ginnie s-ar fi supărat, de data aceasta însă nu scoase un cuvînt.

— Îmi pare rău că te-am lăsat să aștepți, spuse cu vicleșug, dar a trebuit să zăbovesc pînă ce s-a trezit mama.

— Să știi însă că nu mai am nevoie de bani, spuse mai mult șoptind Ginnie.

— Ce face ?

— Am cugetat asupra tuturor : ai dreptate. Tu aduci totdeauna mingile. Uitasem.

— Bine, dar îmi spuseseși că pe mine nu mă costă nici un ban mingile...

— Să nu mai vorbim despre asta. Crede-mă, răspunse Ginnie, îndreptîndu-se spre hol.

— Ziceai că te duci la cinema și că ai neapărată nevoie de bani, spuse Selena în antrou.

— Sînt prea obosită acum și n-am chef de vorbă, replică Ginnie. Am să te chem diseară la telefon și dacă n-ai alt program, am să urc pentru o clipă.

Uimită, Selena [redacted] reuși să îngîne :

— Perfect.

Pe palier, Ginnie chemă liftul.

— L-am cunoscut pe fratele tău, spuse aproape nemuzicînd.

— Zău ? Cum zăpăcit, nu-i așa ?

— Ce face acuma ?

— S-a lăsat de facultate. Cu toate insistențele tatii, nu mai vrea să se întoarcă acolo.

— De ce ?

— Habar n-am ; zice că e mult prea bătrîn ca să mai facă ceva.

— Dar ție îți are ?

— Zău că nu știu. Mi se pare douăzeci și unu.

Liftul se opri.

— Pe diseară deci, spuse Ginnie, pășind în cabină.

În drum spre stația de autobuze de pe Lexington, cînd vîri mîna în buzunar să scoată portmoneul, dădu de jumătatea de sandviș. O scoase, se pregăti s-o arunce, dar în ultima clipă se răzgîndi și o puse la loc în buzunar. În urmă cu cîțiva ani, găsise în coșul de hîrtii un puișor de Paști, mort. I-au trebuit trei zile pînă să se hotărască să-l arunce

În românește de
I. VOITA
Ilustrație de Lucian POPA

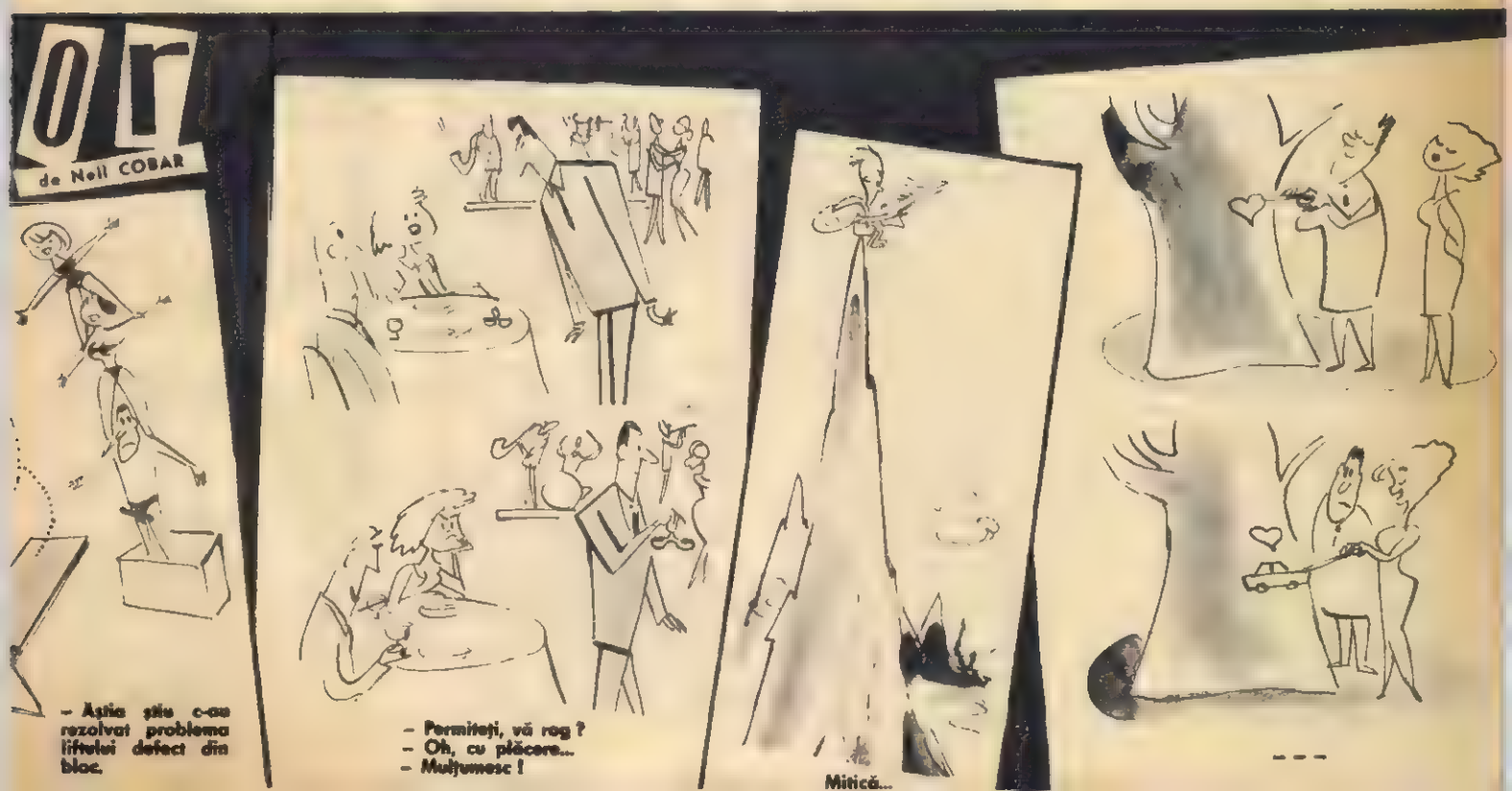

SPORT

„MONDIALELE" mingii de celuloid

Două dintre componentele lotului nostru reprezentativ la mondiale: Maria Alexandru și Elia Constantinescu.

Ljubljana — 15-25 aprilie 1965. În noua și moderna sală „Stanko Blovdek", a 28-a ediție a campionatelor mondiale de tenis de masă va desemna cele mai bune „palete" din lume.

România a debutat în cea mai reprezentativă competiție a tenisului de masă în 1931, la Budapesta, deși s-a afiliat la federația internațională de specialitate trei ani mai tîrziu.

În decursul anilor, tenisul de masă românesc s-a afirmat în nenumărate competiții, dobîndind titluri de campioni mondiali, cupe ale campionilor europeni sau ale criteriilor de juniori din Europa.

La ultima ediție de la Praga, 1963, echipa feminină a R.P.R. a obținut locul 2, în urma Japoniei, iar Maria Alexandru și Elia Constantinescu s-au clasat pe locurile 2 și 3 în ierarhia celor mai bune jucătoare din lume. Aceleași jucătoare au adus anul trecut la București și Cupa campionilor europeni, ele reușind împreună cu Maria Mihalca să o păstreze și anul acesta după ce au învins în finală campioana R.F.G.

Nu demult, Federația internațională de tenis de masă, alcătuind clasamentul celor mai bune jucătoare din lume pe anul 1964, a desemnat în fruntea acestuia (în urma retragerii campioanei mondiale Matsuzaki din activitatea competițională) pe cele două sportive române. Iar jucătorii clujeni Negulescu, Giurgiucă, Rethi, Cobîrzan, toți componenți ai lotului reprezentativ al țării, sînt deținătorii Cupei campionilor europeni, ediția 1963/64, reeditînd același succes și în actuala ediție.

Și, parafrazînd un dicton cunoscut, prestigiul obligă.

SINUSOIDA INCONSTANȚEI

Sezonul competițional a debutat însă sub auspicii nefavorabile pentru jucătorii români. La confruntarea celor mai buni jucători europeni din toamna anului trecut de la Malmö, reprezentanții noștri s-au comportat sub așteptări.

Pe marginea rezultatelor de la Malmö s-au făcut multe considerații teoretice, s-au preconizat măsuri imediate acordîndu-se o rezolvare radicală. Au urmat apoi alte confruntări (cele mai recente fiind campionatele internaționale ale Angliei și R.F.G.), ale căror rezultate, reprezentate grafic, ar înfățișa o sinusoidă. Este reprezentarea grafică a inconstanței, a unor eșecuri, succese sau rezultate nesemnificative. Unii înclină să caracterizeze eșecurile drept o rămînere în urmă față de cerințele jocului modern, în care atacul este arma infailibilă, preconizînd renunțarea la jocul de apărare.

Este foarte adevărat că jocul modern presupune folosirea atacului variat, pe direcții surprinzătoare, bazat pe o mare mobilitate. Relativ recenta aplicare a regulii de activizare contribuie și ea la satisfacerea acestor cerințe. Cei care răspund de pregătirea loturilor nu trebuie să uite însă că jocul modern presupune, pe lîngă acestea, și stimularea personalității jucătorului, în sensul pregătirii temeinice a acelor procedee tehnice care-i sînt proprii temperamentului și calităților naturale și pe care, perfecționîndu-le, le poate folosi cu succes în funcție de adversar, în condițiile concrete ale confruntării. După cum ne-a relatat și Elia Constantinescu după participarea la ultimele turnee, tinerele revelații feminine, cehoslovaca Luzova și englezoaica Shannon sînt prin excelență jucătoare de atac. Dar în timp ce prima se bazează pe un atac exploziv, de mare dinamism, cea de-a doua mizează pe regularitate și complexitatea atacului. Reprezentantul nostru Giurgiucă, de asemeni este adeptul jocului ofensiv. Toți acești tineri jucători au deprins procedeele tehnice în condițiile actuale ale jocului modern. Deși stilul ofensiv este la modă, Schöller, unul dintre cei mai buni jucători europeni, își bazează multe succese pe o foarte bună pregătire a apărării. Iată deci că jocul ofensiv nu poate fi considerat cheia tuturor performanțelor, după cum nici cramponarea într-o apărare fără orizont nu poate aduce succese. Esențial este ca în pregătirea tehnică a jucătorilor să nu se neglijeze nici unul dintre procedeele jocului modern. Perimat nu este un procedeu tehnic sau altul, ci jocul anost, de „țăcăneală", lipsit de spectaculozitate și dinamism. De aceea Mariei Alexandru îi sînt necesare îmbunătățirea forehandului și a topspinului, Eliei Constantinescu perfecționarea loviturilor de atac, iar ambelor armonizarea jocului de dublu la un nivel corespunzător valorii lor individuale.

Concepția unui atac mai slab ca apărarea e de mult perimată și componentele lotului republican cunosc acest fapt. De aceea pregătirea lor nu poate eluda această realitate. Argumente ca: „M-a surprins jocul rapid al adversarei" sînt puerile. Este de mirare de ce jucătoarele noastre mai abordează încă unele partide cu o teamă nejustificată, neaplicînd cunoștințele dobîndite în orele de antrenament, la marile competiții dovedind nesiguranță în joc.

Jocul modern este, dincolo de stil, un joc complet, în care gama procedeelor tehnico-tactice este mare, iar folosirea lor nu trebuie încercată în rețete prestabilite, care să înlăture dezinvoltura și gîndirea tactică.

Pentru jucătorii români, prestigiul obținut în decursul anilor trebuie să însemne acum un imbold în plus pentru practicarea unui asemenea joc. Dorința de a reprezenta din nou cu cinste sportul românesc trebuie să-i călăuzească.

ÎNTRECERE ECHILIBRATĂ

Tabloul concurenților la această ediție a campionatelor mondiale oferă doar imaginea startului, forțele sensibil egale ce se înfruntă nelăsînd posibilitatea unui pronostic ferm.

Printre cele 32 de echipe feminine înscrise, echipa R.P.R. va face parte din seria a II-a, împreună cu Franța, Indonezia, Italia. În cazul cîștigării seriei, echipa noastră va intra într-una din cele două grupe semifinale compuse din cîte 4 echipe: cele mai mari șanse de a se număra printre protagonistele acestei grupe semifinale le au echipele R. P. Chineze, R. F. Germane și R. P. Polone. În cealaltă grupă semifinală se vor găsi probabil formațiile Japoniei, R. P. Ungare, U.R.S.S. Cîștigătoarele grupelor semifinale vor disputa finala competiției feminine, în timp ce celelalte echipe, în ordinea clasificării în grupele semifinale, se vor întîlni pentru stabilirea celorlalte locuri.

Numărul echipelor masculine înscrise este mai mare: 48. Echipa R.P.R. va juca în seria a IX-a, avînd drept adversari echipele Indiei, Greciei și Libanului. Dacă vor cîștiga seria, băieții vor intra într-una din cele două grupe semifinale alături de alte 5 echipe, care probabil vor fi cele ale R. P. Chineze, R. F. Germane, R. S. F. Iugoslave, R. S. Cehoslovace, U.R.S.S.

După cum se poate observa, în aceste întreceri pe echipe, drumul echipei noastre masculine pentru calificarea în fazele finale este mai dificil.

În noua sală din Ljubljana (dimensiuni: 106/70 m cu o înălțime de 10 m și capacitatea de 12.000 locuri) se vor întîlni în jurul meselor de joc cele mai bune palete din lume. Printre jucătorii înscriși la întrecerile individuale se află campionul mondial Ciuan Tze Tun și finalistul Li Fu Iun, campionul european Johansson și predecesorul său Alser, Kimura, Konaka, Vecko, Korpa, Markovic, Schöller, Miko și alții, iar dintre fete amintim pe Yamanaka, Fukazu, Seki, Shannon, Rudnova, Balaișite, Rowe, Han Iu Cen, Földi și altele.

Jucătoarele și jucătorii români figurează printre favoriți, unii dintre ei fiind desemnați drept capi de serie. Să sperăm că ei vor onora aceste pronosticuri, ca și încrederea pe care iubitorii sportului din țara noastră le-o acordă.

De la ultima ediție a campionatelor mondiale din 1963 de la Praga, multe valori s-au confirmat, ascensiunea unor tinere speranțe este evidentă, iar jucătorii consacrați au adăugat noi valențe jocului lor. De aceea, apropiata confruntare sportivă de la Ljubljana lasă să se întrevadă o aprigă luptă din care, desigur, jocul cu mingea de celuloid nu va avea decît de cîștigat.

P. SLĂVESCU
N. ȘCURTU

VARIETĂȚI

PELOTA BASCĂ

Cine a văzut filmele „Celebrul spaniol" sau „Mănușa neagră", se va fi întrebat cu uimire o seară în care jucători purtând niște mănuși ciudate și aruncă mingea spre un perete ?

Cei care au citit în tinerețe romanul „Rămășițele" de Pierre Loti, vor fi avut mai aproape. E vorba chiar despre pelota bască, un sport practicat cu deosebire pe coasta dintre versantul de Pirinei, în apa-vecinătatea Țării a Bascilor (de unde și numele jocului). Se practică și în țările Americii Latine din Cuba o competiție sub numele de jai-alai).

Pelota e o mingie mică și dură, dar elastică, cu miezul de cauciuc înfășurat în fire de lână și acoperit cu piele. La origine, pelota se juca cu mâna goală, mai târziu cu o mănușă de piele, iar în urmă cu un fel de mănuși prelungind mâna, ca o lopățică : scoarța, confecționată din răchită (aidoma unui panier) se numește chistera și ajută la manipularea mai lesnicioasă a mingii. Jucătorii (pelotari) trebuie să arunce cu putere spre un perete, astfel ca o rebată — ea la toate — din zbor sau după primul contact cu solul, dacă se poate. Armatorile și adversarii se fac alternativ ; cel care greșește pierde punctul în favoarea adversarilor. Se joacă în sistemul „cine câștigă rămâne la echipe de 2—5 jucători.

Terenul de joc (numit fronton) cuprinde o suprafață netedă (de obicei pătrată, bătut cu ciment), și un perete de aproximativ 20 m lățime și 10 m înălțime.

Fiind mai cunoscut ca joc regional decât un sport de mare răspândire, pelota bască nu beneficiază de numeroase competiții, regulă foarte clasice și o federație internațională care se străduiește să găsească un număr cât mai mare de jucători. Totuși, există 13—15 feluri de a practica jocul cu mingea la perete !

V. B.

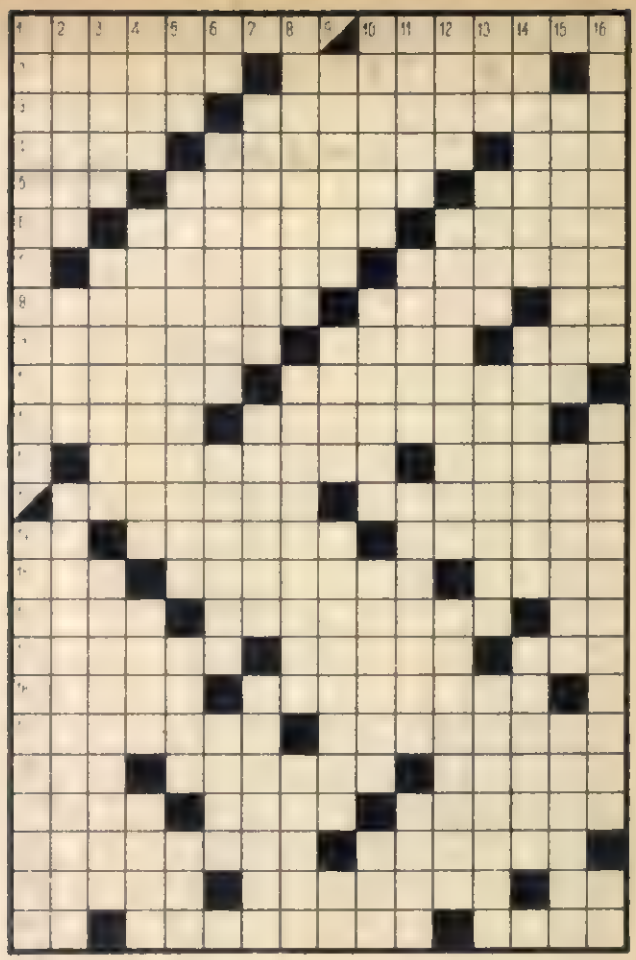

APRILIE

16 / 24

— fază rebusistă —

ORIZONTAL : 1) IEFTANTĂ — GULER MOALE. 2) IMPASIBILĂ — COLINE. 3) CAIE BĂTRÎNĂ — BRETELE. 4) LOC CURAT — PĂCALĂ — GALOȘ. 5) Cai — ABANDONATE — ROMANĂ. 6) Zeul soarelui — ÎNJUMĂTĂȚIȚI — FILM MUT. 7) PIELE ALBĂ — STATORNICI. 8) VESELIE — A DESFACE — Alfie. 9) GAZDĂ — LIPSĂ — SECUNDE. 10) Lat (pl.) — VENITE LINIȘTIT. 11) APE STĂTĂTOARE — DEOSEBITĂ. 12) ILOGIC — BLIND. 13) OI CU LÎNA SCURTĂ — INSENSIBILE. 14) A exista — STRINGERI — Bloc stâncos. 15) Întreg — ÎNCETINEALĂ — EXAMEN ORAL. 16) TUMULTUOASĂ — ANTICIPANTĂ — AȚA. 17) Leviți (fig.) — MANDA — A IGNORA. 18) PĂMÎNT USCAT — ÎNTRERUPT. 19) ORIGINALĂ — LINIȘTE DEPLINĂ. 20) GURĂ FINĂ — SOLIDIFICARI — Os pentru o păcăleală. 21) Antrenor la „Progresul" — A LECUI — ÎNCĂPERE CURATĂ. 22) FĂRĂ CUVÎNT — FĂRĂ AMÎNARE. 23) DISPARIȚIE — LER — CODAȘ. 24) ALTFEL — STATICĂ — CELĂLALT (pop.).

VERTICAL : 1) VÎNZĂTOARE — MIZANTROPIC. 2) DUȘMANĂ — AGLOMERAȚI — PACIFICATĂ. 3) DAȚI — PRĂPĂȘTII — PLICTISITORI. 4) CRUZIME — CONCENTRATĂ — CATOD — MIAZĂ-ZI. 5) ODGON — NEPOLITICOȘI — FRUMOS — IEPURI FRICOȘI. 6) Dă ! — PRAPURI — PARADISURI — Aștri. 7) URECHI LĂSATE ÎN JOS — CIORAPI LUNGI — SUCCES. 8) REȚINUTE — BĂTRÎNEȘTE — PUBLIC. 9) PESTE UN VEAC — FIICA — Dormitoare — MONO. 10) STĂPÎNI — STABILE — PIRLOAGE — MULȚIME. 11) CULMI — INIȚIAL — DRUM DREPT — OGRADA 12) A MARCA GOLURI — AGREABIL — STRUGURI FĂRĂ AROMĂ. 13) Eu, pe înțeles — Câini din Danemarca — LINIȘTITĂ — APĂRARI. 14) MALEABILĂ — AMABILE — DOCUMENTĂRI SUMARE. 15) ÎNFIERBÎNTARE — LUAT PRIN SURPRINDERE — NU A ADUS CIȘTIG 16) NEMIȘCARE — MÎNCARE UȘOR DE ÎNGHIȚIT — Pe cal.

I. Gh. CARAIMAN

Dezlegarea jocului „PRIMĂVARĂ" apărut în numărul 11/965

ORIZONTAL : 1) PRIVIGHETORI — TEP. 2) ROMAN — AROMAȚI — SR. 3) OMATUTE — PASARICA. 4) VAS — TINTI — ARI — AS. 5) EN — LIED — RID — SERI. 6) RAVEL — ESCU — M — VAL. 7) B — AT — ALTE — MECI — A. 8) FLORI — RĂSĂRITA. 9) IRINA — LANURI — ARC. 10) LA — IME — TUNETE — AR. 11) IGA — ULIU — ATACATI. 12) COCORI — ROTITORI. 13) NABI — SIROI — UM — C. 14) RATACIT — BA — CRINI. 15) ARIDA — ROIRE — INAR. 16) HD — A — CASTELE — DIO. 17) M — CRACUTA — IOLE — V. 18) ATA — RASE — RT — INSE. 19) NOROI — SATIRIC — PA. 20) IPA — EP — NADA — UTAN. 21) NORISORI — RI — BRATU. 22) OREL — LIRICA — IRA. 23) VA — ANEMONA — OCARI. 24) SERENADA — ARINIS.

dialog cu cititorii

CIMENTUL

„De cînd se folosește cimentul în construcție, care au fost începuturile fabricării lui în țara noastră și cum s-a dezvoltat această industrie la noi în ultimele două decenii ?"

Ilie GHEORGHE
București, Calea Victoriei 32—34

Răspunde ing. OVIDIU ȚIȚEIU, șeful secției cercetări „Ilanți" din Institutul de proiectări pentru construcții și materiale de construcții.

Anumite soiuri de ciment s-au folosit în antichitatea greco-romană.

Cimentul roman și, asemănător cu el, cimentul folosit în Grecia antică, înrudite cu cimentul portland de azi erau, în esență, amestecuri de var cu pulberea unor roci vulcanice (santorinul în Grecia și puzzolana în Italia).

Între epoca antică și cea modernă, știința în acest domeniu a dat înapoi : nu numai că nu s-a mai creat nimic, s-a pierdut treptat chiar și tehnica mozmîntă.

Cimentul portland din zilele noastre, materialul prezent pe oricare șantier de construcție, are o compoziție chimică și mineralogică complexă obținută prin experiențe și cercetări de-a lungul ultimilor circa 150 de ani.

În România, primele fabrici de ciment au luat ființă acum vreo trei sferturi de veac, în jurul anului 1890, la Brașov și Brăila, apoi la Azuga ; ele au folosit la început mori cu pietre și cuptoare verticale primitive. În 1908 se instalează primul cuptor rotativ la Comarnic, apoi se construiesc una după alta fabricile din Cernavodă, Turda, București, și Fieni (ultima intrată în funcțiune în anul 1923).

În această perioadă, înființarea și așezarea fabricilor erau determinate mai mult de interese particulare. Se produceau patru, cinci sorturi de ciment iar producția maximă anuală atinsă a fost de circa 500.000 tone (în anul 1938).

O incomparabilă dezvoltare o ia industria cimentului în țara noastră în ultimele două decenii. Se creează un institut de cercetări și proiectări în cadrul căruia se acordă o atenție deosebită cercetării științifice și în acest domeniu. În același timp se aplică pentru prima dată schimbul de experiență între specialiștii din industria cimentului.

Pe baza studiilor și proiectelor întocmite s-au construit două fabrici moderne la Bicaz și Medgidia, dotate cu utilaj fabricat în țară. S-au dezvoltat fabricile din Turda și Fieni, s-au reutilat cu instalații moderne și celelalte fabrici. În prezent se află în construcție o fabrică la Tg. Jiu, care va folosi un procedeu nou tehnologic (arderea în suspensie), cu o capacitate finală de 2.000 000 tone anual.

Producția s-a ridicat în anul 1964 la 4.732.000 tone, adică de peste 9 ori mai mare decît în 1938

O atenție deosebită se dă calității cimentului : ca urmare a activității de cercetare în această direcție și a colaborării dintre Institutul de cercetări și laboratoarele fabricilor s-au îmbunătățit procesele tehnologice și calitatea cimentului, s-a mărit numărul sorturilor de ciment.

România a devenit azi o importantă țară exportatoare de ciment, iar rodul colaborării dintre sectorul cimentului și cel al metalurgiei l-a permis-să fie și o țară constructoare și exportatoare de utilaj pentru industria cimentului.

UN ATLET CELEBRU

„Doresc să știu dacă Milon din Crotona a fost într-adevăr cel mai celebru atlet al antichității".

Filip VULPANOVICI
pensionar, Hunedia

Răspunde VICTOR BĂNCIULESCU, autorul volumului „Jocurile Olimpice de-a lungul veacurilor".

Se pare că așa este. Milon din Crotona, după ce s-a distins la lupte ca adolescent, a cîștigat de 6 ori cununa din ramuri de măslin la Jocurile Olimpice (în anul 540 și apoi, la rînd, din 532 pînă în 516 î.e.n.). În luptă se arată îndemînatic și agil, folosindu-și bine statura herculeană. Forța lui Milon devenise proverbială.

... Se spune că și-ar fi ridicat singur pe soclu, în arenă, propria-i statuie... Într-o zi a parcurs întreg stadionul cu o junincă de 4 ani pe umeri, pe care apoi a ucis-o el însuși cu o singură lovitură de pumn... Ținea o rodie în mînă în așa fel încît nimeni nu putea să-l facă nici să-i dea drumul, nici s-o strivească... Se urca pe un disc uns cu ulei (deci foarte alunecos) și prietenii făceau sforțări vane, nefiind în stare să-l dea jos... Într-o casă al cărei tavan era gata să se prăbușească, a susținut grinda cu mîinile, salvînd viața celorlalți...

A murit în condiții ingrozitoare. Întîlnind în drum trunchiul unui bătrîn stejar, pe care cineva voise să-l despice, punîndu-i cîteva pene. Milon și-a propus să încheie treaba începută, încercînd să despice stejarul cu puternicele sale mîini Dar penele au căzut, mîinile i-au rămas prinse și Milon, prizonier al propriei sale înșelăciuni, și-a pierdut viața.

CUM A FOST DESCOPERIT MORMÎNTUL LUI TUTANKAMON?

„În ce împrejurări a fost scos la lumină mormîntul și mumia faraonului Tutankamon ?"

Victor SALZMAN
Turda, str. Republicii 7

Răspunde CONSTANTIN DANIEL, secretar științific al secției de studii orientale a Societății de științe istorice și filologice din R. P. Română.

Explorarea științifică a cimitirului regal de lîngă vechiul oraș egiptean Teba, din Valea Regilor, a început încă din 1819, dar cu toate că în decurs de un secol s-au putut găsi aci numeroase mumii de faraoni și ascunzători sau morminte prădate (există date despre jefuitorii de morminte încă din mileniul al II-lea î.e.n.), arheologii nu au putut să-și realizeze visul, acela de a descoperi un mormînt intact, cuprinzînd toate bogățiile artistice și podoabele cu care erau înmormîntați regii. Iată însă că pe la începutul secolului nostru, un american, Th. M. Davis, finanțează lucrările de explorare a necropolei din Valea Regilor și, împreună cu arheologul englez Howard Carter (1873—1939) întreprind cercetări asidue. Ei nu reușesc să găsească la început decît o încăpere conținînd vase ce purtau numele unui faraon Tutankamon (ceea ce înseamnă „prea frumosă este viața lui Amon"). Despre acest rege se știa că domnise între 1354 și 1345 î.e.n. ; că fusese ginerele și succesorul regelui Ikunaton, cel care desființase cultul tuturor zeilor și instaurase o zeitate unică, Atou, „Soarele" ; în fine, că restabilise cultul vechilor zei în Egipt, în special al lui Amon. Faraonul murise foarte tînăr, la 20 de ani, după o domnie de nouă ani.

Apoi, cei doi egiptologi explorează sistematic o parte mai retrasă a văii, care constituia un fel de intrînd, o ramificație a Văii Regilor. Ei cercetează în special fundul văii, scotînd — se zice — peste 200 000 tone de pietriș !

În toamna lui 1923 nu rămăsese de explorat decît o mică porțiune de teren. Iată însă că la 4 noiembrie se găsește o treaptă săpată în stîncă, o scară ce ducea în interiorul unui mormînt. Dar putea fi vorba de un mormînt neterminat, nefolosit sau jefuit și el...

A doua zi se înlătură pietrișul care acoperea cele 16 trepte și se ajunge la o ușă pecetluită cu sigiliul lui Tutankamon și acela al necropolei regale. Înapoia acestei uși se afla un culoar lung de șapte metri, după care urma o nouă ușă, pecetluită cu aceleași sigilii. Se înlătură obstacolul și se face o gaură în molozul și pietrișul așezate înapoia ei. Prin această deschizătură Howard Carter vede, primul, aurul strălucitor al statuilor și acumularea fantastică de podoabe și bogății cu care era înmormîntat orice faraon al Egiptului.

Descoperirea acestui mormînt, singurul găsit intact pînă în prezent, a contribuit într-o măsură considerabilă la progresul cunoștințelor asupra culturii materiale a Egiptului în perioada imperiului nou.

OPINII ALE CITITORILOR

Elevul LIVIU GHIOC din Focșani e de părere că revista noastră acordă prea puțin spațiu materialelor care reflectă viața și preocupările elevilor din țara noastră. El crede că am putea lesne umple această lipsă așa cum am făcut, pe alt plan, publicînd noile rubrici Memento *și* Sport *care răspund atît de bine la doleanțele exprimate de cititori. În legătură însă cu rubrica de sport, corespondentul nostru își exprimă opinia că ea ar trebui să fie mai diversă. Dacă unele articole ca „Handbalul dincolo de geometrie" își justifică — după părerea sa — lungimea, alte articole ar fi putut fi mai concentrate, creîndu-se astfel spațiu și pentru alte informații și comentarii din lumea sporturilor.*

Ca de obicei, ne bucurăm că revista noastră stîrnește interes în rîndurile tineretului. Pe cît posibil, vom ține seama de rugămintea cititorului nostru din Focșani de a acorda mai mult spațiu școlii. Cu totul întemeiată observația sa cu privire la rubrica noastră de sport. Vom ține seama de ea dar. În același timp, va trebui să avem în vedere și profilul specific al acestei rubrici în ansamblul publicațiilor sportive ce apar la noi

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Andrei Hegedus Lupeni str M Eminescu 2 sport și muzică , Mia Sandu, elevă, com Niculești, rn. Buzău ilustrate ; Elisabeta Ivan, învățătoare, com Ștefănești, rn Pitești · teme diverse, ilustrate ; Cornelia Lupescu, elevă, com. Mușcelele, rn Muscel : teme diverse , Anicuța Prorocu, bibliotecară, com. Bălțați, rn. Roșiori de Vede , teme diverse, ilustrate ; Vasile Mitache, electrician, Petroșeni, str. Paroșeni 25 ; sport, cinema ; Ion Căpitan, Periam, rn. Sînnicolau Mare : teme diverse : Dumitru Șerban, electrician, Medgidia, str. Cărții, bl. Cărții, sc. I, et. 2, ap. 8 : ilustrate , Felicia Turtureanu și Mariana Grădinaru, Suceava, str. Ilie Pintilie 130 · ilustrate ; Angela Dumitru, elevă, Școala mixtă Novaci, rn Gilort : sport, muzică, ilustrate ; Victoria Cristea, învățătoare, com Apața, rn. Rupea : ilustrate ; Mihai Vasilu, student, Iași, complexul Copou, bl. A, ap. 73 : teme diverse, ilustrate , Maria Bodogoc și Mariana Dragomir, Școala tehnică sanitară Sibiu, str Barițiu 3 : literatură, muzică, teatru, ilustrate , Stela Mann, învățătoare, com Băneasa, reg. Dobrogea cinema, filatelie, ilustrate , Iancu Chitrinescu, strungar, Reșița, str. Poiana Golului 21 teme diverse, ilustrate ; Constanța Manolescu, profesoară, com Izvoarele, rn. Vînju Mare · ilustrate , Costel Bărăscu, oțelar, Hunedoara, str. 30 Decembrie, C.M. 3, ap. 89 : teme diverse, ilustrate ; Despina Matei, elevă, București, str. Inișor nr. 14, rn. 23 August : ilustrate ; Marioara Pop, elevă, Timișoara, str. Lorena 10 : literatură, cinema, ilustrate ; Elena Hapciuc, elevă, București, str. Sf. Ștefan 21, rn. 23 August ilustrate

POȘTA NOASTRĂ

DUMITRU PINTILIE, ROMAN. Țările în care se vorbesc cele mai multe limbi din lume sînt Uniunea Sovietică, R.P. Chineză și India. Pe glob trăiesc circa 1.300 de popoare — după cum a anunțat nu demult Biroul american de statistică — iar numărul grăiurilor cunoscute este de circa 3.000

PETRE POPȘOR. TÎRNAVA. RN. MEDIAȘ Vă mulțumim pentru sugestii ; socotim că multe dintre dorințele exprimate de dv. au și fost satisfăcute prin materialele publicate în revistă — celelalte își vor găsi răspuns în următoarele numere ale revistei. Iată acum și răspunsurile la întrebările puse : 1) Adresați-vă revistei „Luceafărul", care publică cu regularitate o rubrică intitulată „Dicționar de istorie literară contemporană". 2) În vreme ce în antichitate erau socotite drept „minuni" doar 7 mari opere de arhitectură și sculptură, în zilele noastre liste „minunilor" este incomparabil mai mare și crește de la o zi la alta „Minuni" ale lumii moderne pot fi considerate toate creațiile epocale ale științei, tehnicii și artei contemporane, cum sînt descifrarea și stăpînirea tainelor atomului, zborurile cosmice, aplicațiile laser-ului și maser-ului, descoperirile privitoare la cea de-a patra stare a materiei (plasma), televiziunea, antibioticele etc., etc. 3) Librăria „Cartea prin poștă" funcționează în strada Biserica Enei nr. 16. 4) Nu. 5) Vom publica un material special. 6) Vă recomandăm „Istoria cinematografului mondial" de Georges Sadoul.

VASILE BREBEANU, BUZĂU. Încă în 1897 s-au filmat primele „vederi" pe străzile Capitalei noastre, iar în 1906 s-a proiectat pe ecrane un mic „jurnal de actualități" care prezenta strada și magazinele de pe o porțiune a Căii Victoriei din București Primul film artistic românesc a fost realizat de Grigore Brezeanu în 1912 și se intitula „Războiul independenței" , era o evocare artistică a războiului din 1877, cu o distribuție de prim rang (C. I. Nottara, N. Soreanu, V. Toneanu P. Liciu, A. Romanescu, M. Ciucurescu) și cu o figurație masivă asigurată de ostași din unitățile militare ale Capitalei.

PAUL RIGOLIN, FOCȘANI. Scrieți pe adresa Uniunii compozitorilor din R. P. Română, București, rn. 30 Decembrie Cal. Victoriei 141.

PETRUȘ MANGIUREA PAPANTTI, BRĂILA Vă mulțumim pentru aprecierile pe care le faceți la adresa revistei și vă promitem că ne vom strădui să publicăm și mai departe materiale în genul celor care v-au plăcut atît. Cu privire la jocurile de cuvinte încrucișate ținem să vă comunicăm că majoritatea cititorilor au primit cu interes careul de mari dimensiuni Despre peșteri am publicat un larg documentar în nr. 85.1964.

ION MIHĂILESCU. CRAIOVA „Drojdie fortifiantă" se găsește în comerț, în magazinele alimentare. Dacă magazinul din cartierul dv. nu este aprovizionat cu acest produs, adresați-vă responsabilului unității, cerîndu-i să-l aducă , industria respectivă poate face din plin față cererilor pieței.

V. SILVIAN

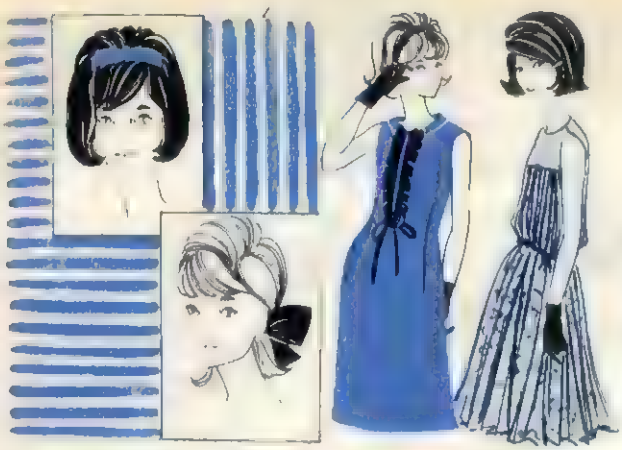

PENTRU REUNIUNEA SFÎRȘITULUI DE AN ȘCOLAR

O tînără corespondentă din Giurgiu, Elena Milcu, elevă în clasa a XI-a, ne cere cîteva modele de rochii și pantofi pentru a-și putea alcătui o ținută festivă adecvată reuniunii de sfîrșit de an. Pentru a satisface dorința cititoarei noastre, ne-am adresat creatoarei de modele R. Solomonică, care îi oferă alăturat cîteva sugestii.

Rețineți următoarele amănunte ale modei actuale : linia este feminină (spre deosebire de genul sport care a fost pînă acum favoritul) și ene anumite elemente romantice (jaboul, plastronul, fundele trasate printr-o mică bijuterie, condoane din mărgele de lemn sau ceramică). Croiala este simplă, ușor ajustată, cu fusta dreaptă sau evazată. Pieptănăcurile amintesc și ele — prin bucIele largi, generoase, prin fundele de taftа sau catifea prinse în păr — de același gen romantic. Pantoful nu trebuie să aibă un toc excesiv de înalt și subțire. Atragem cu deosebire atenția tinerelor fete de a nu-și încărca ținuta cu prea multe bijuterii.

cadran internațional

A 7-A OPȚIUNE

Un reporter american, David Wise, caută să explice cititorilor ziarului „New York Herald Tribune" de ce politica Statelor Unite în Asia de sud-est și mai ales folosirea gazelor toxice în Vietnamul de sud a atras asupra-i oprobiul opiniei publice mondiale. După părerea lui totul se reduce la o încurcătură. La Washington — scrie el — există „planuri de perspectivă și povești de acoperire pentru a face față la tot felul de eventualități și încurcături internaționale. Dar oamenii având funcții de răspundere nu pot anticipa totul. Din când în când cîte ceva se încurcă".

Pentru eventualitatea descoperirii folosirii gazelor, experții au pregătit o „varietate de opțiuni", adică justificări, menite să prevină ca Statele Unite „să capete un ochi vînăt pe tărîm propagandistic". David Wise dezvăluie următoarele 5 opțiuni :

1) Tăcere, să nu se spună nimic ;

2) Să se nege totul ;

3) Să se recunoască folosirea gazelor în Vietnam, să se spună că este vorba de o măsură adoptată la nivel inferior, de o greșeală și să se ordone oprirea imediată a folosirii gazelor ;

4) Să se recunoască folosirea gazelor, măsura să fie apărată ca o hotărîre adoptată cu deplină cunoaștere de către președinte și să se anunțe că va continua folosirea gazelor de cîte ori va fi necesar ;

5) Să se recunoască folosirea gazelor, să fie apărată ca o acțiune umană, să fie negată răspunderea prezidențială și să se declare că gazele vor fi folosite în viitor ori de cîte ori va fi necesar.

Ziaristul american arată că administrația a considerat că a cincea opțiune reprezintă calea cea mai sigură „pentru a mai îndrepta ceva într-o situație proastă".

După cum s-a văzut, în ciuda planificării riguroase revolta opiniei publice a fost mult prea mare pentru ca vreuna din cele cinci formule să poată fi satisfăcătoare.

Se pune întrebarea : de ce ne povestește Wise toate acestea ? Pentru a încurca și mai mult administrația ? Nu e de crezut. Mai degrabă pare plauzibilă explicația că se urmărește acreditarea ideii că totul se reduce la un defect de tehnică propagandistică ce nu se va repeta în viitor. Wise mai spune : „Se poate paria că se va renunța pe tăcute la folosirea gazelor". Așadar, nu ne aflăm decît în fața opțiunii nr. 6 : liniștirea opiniei publice americane calmarea revoltei de peste hotare în fața acestor procedee inumane prin intermediul unor relatări de presă neangajante.

De fapt este de prevăzut că o singură opțiune ar putea schimba situația : anunțarea retragerii trupelor americane din Vietnamul de sud, respectarea prin fapte a voinței poporului vietnamez de a-și rîndui soarta în conformitate cu năzuințele sale.

Deci opțiunea a 7-a.

N. LUPU

O APARIȚIE SEMNIFICATIVĂ...

Apărută de curînd în versiune engleză, cartea lui Jules Roy „Bătălia de la Dien Bien Phu" a stîrnit un deosebit interes în rîndul publicului american. Era și firesc : marea înfrîngere cu care s-a încheiat în urmă cu 11 ani războiul dus de colonialiștii francezi în Indochina nu putea să-l lase indiferent pe cititorul din Statele Unite, țară angajată în acțiuni militare cu caracter agresiv pe o mare parte a teritoriului fostei colonii.

Într-o recenzie publicată în „New York Times Book Review", Robert Shaplen stabilește analogii tulburătoare între situația de acum mai bine de un deceniu și cea de astăzi. „E adevărat — scrie el — că, asemenea francezilor, înaintea lor, americanii au refuzat adesea să înfrunte realitățile așa cum sînt ele și s-au lăsat pradă autoînșelării și supraoptimismului".

Întrebîndu-se dacă forțele armate ale S.U.A. ar putea suferi actualmente o înfrîngere la fel de zdrobitoare ca cea a francezilor din 1954, Shaplen consideră că „sînt probabile cîteva asemenea lovituri.. "

Analizînd situația francezilor în Indochina și trăgînd din ea concluzii privitoare la poziția americanilor în Vietnam, recenzentul subliniază : „Consilierii militari trimiși de Statele Unite în Vietnamul de sud sînt într-un impas... Ei nu au fost în stare să-i determine pe vietnamezi să ducă războiul așa cum li se pare lor potrivit... Diplomații noștri s-au dovedit de asemenea incapabili să ofere guvernului de la Saigon o utilă îndrumare politică. Eșecul nostru se vădește și în domeniul metodei, și în cel al tacticii".

E semnificativ citatul din lucrarea lui Roy asupra căruia Shaplen se oprește îngîndurat : „Tragedia a constat în slujirea oarbă a celui mai prostesc imperialism din lume, care și-a travestit refuzul de a-și pierde pieile și dividendele sub masca unei cruciade anticomuniste".

Așa cum e semnificativ și comentariul său în legătură cu un alt citat : „Înfăcărații noștri militariști, scrie Jules Roy, ar fi trebuit să pună capăt prin negocieri unui război care era cu neputință de cîștigat". Robert Shaplen notează pe marginea acestor rînduri : „E naturală tendința să stabilești o analogie între cele spuse de autor cu referire la francezi și campania tot mai viguroasă care se duce astăzi în S.U.A. și în întreaga lume pentru a rezolva prin negocieri o situație în care mulți observatori consideră că și nouă, americanilor, ne e la fel de imposibil să „învingem".

N. MINEI

ARTA ROMÂNEASCĂ LA BRUXELLES

La Palais des Beaux-Arts din capitala Belgiei a avut loc recent vernisajul Expoziției românești de xilogravură și pictură pe sticlă („Art naïf roumain — eglomisés et xylographies"). Expoziția, organizată în cadrul acordului cultural româno-belgian, cuprinde 129 lucrări dintre care multe de evidentă inspirație folclorică. În ansamblul lor aceste lucrări prezintă o imagine sugestivă a felului de viață al poporului român din secolul al XIX-lea, marea majoritate fiind executate de meșteri populari, mulți rămași necunoscuți.

Publicul belgian a făcut o primire călduroasă exponatelor românești. Personalitățile prezente la Palais des Beaux-Arts în ziua vernisajului și-au exprimat admirația față de valoarea artistică, originalitatea, unitatea stilistică și desenul viguros al lucrărilor expuse.

Coperta catalogului

Picturii pe sticlă, acestei arte vechi, practicate începînd cu secolul al XVII-lea și sfîrșind cu începutul secolului nostru, în special în Transilvania și nordul Moldovei, și care reprezintă un capitol important în istoria artei populare românești, îi este dedicat un amplu studiu în catalogul expoziției.

N. N.

ÎN STRĂVECHEA CEZAREE

Pe pămîntul Algeriei și-au dat întîlnire Orientul cu Occidentul, Mediterana și Africa — mozaic de civilizații de pe urma căruia a fost creat de-a lungul secolelor un patrimoniu istoric de o excepțională bogăție și frumusețe.

...O excelentă autostradă ne însoțește spre vest, de-a lungul țărmului Mediteranei, pînă la Cherchell. Aci se află una dintre numeroasele cetăți mediteraneene, în special romane, care s-au păstrat cel mai bine în Algeria. La intrarea în micul orășel, într-un minunat decor verde, ne întîmpină primele vestigii ale trecutului. Un imens amfiteatru antic — martorul atîtor lupte de gladiatori și a nenumăratelor execuții de luptători împotriva asupririi — mai servește și astăzi pentru montarea unor spectacole cu subiect antic. Săpăturile pentru scoaterea sa definitivă la lumină au luat sfîrșit în 1917.

Orientat spre nord, amfiteatrul reamintește, din punct de vedere arhitectonic, de cele grecești, iar fragmentele rămase sînt remarcabile. Sculpturile de aici au fost executate în marmură de Paros, în porfir verde și roz și în granit.

Cotim spre dreapta și, după „Esplanadă", denumită aici „Piața romană", umbrită de arbori seculari, iată vechiul port comercial, întins pînă departe spre sud-est.

Ne rezervăm puțin timp pentru vizitarea unui muzeu unic în Algeria. El păstrează minunate statui descoperite aici. Majoritatea lor au fost executate în marmură albă de Grecia și în ateliere orientale, fiind copii fidele ale operelor unor mari artiști eleni ca Fidias, Praxitele etc.

Cherchellul se ridică pe ruinele vechii colonii feniciene Iol, fondată în secolul al IV-lea înaintea erei noastre. Mai tîrziu, un erudit prinț numit Juba II, soțul Cleopatrei Selenè, fiica marii Cleopatre, l-a denumit Cezareea, în amintirea lui Iuliu Cezar. Juba voia să facă din Cezareea nu atît un oraș african cît mai ales o cetate de tip greco-roman, în care scop a ridicat aci palate măreațe, temple, numeroase statui și apoi celebrul amfiteatru. Cezareea a devenit mai tîrziu una din cele mai importante cetăți ale imperiului, iar portul său a primit o divizie însărcinată cu alungarea piraților. Cînd Roma a anexat Mauritania, Cezareea a fost trans-

„Piața romană" din Cherchell

formată într-o colonie romană. După ce a ars, în urma unei răscoale, în anul 372, orașul renaște sub bizantini. Arabii l-au ocupat în secolul al X-lea.

În secolul al XVII-lea orașul a fost supus unor repetate atacuri, printre care cele conduse de ducele de Beaufort (1665) și Duquesne (1682), veniți aici sub motiv că vor „să reprime pirateria".

De atunci despre Cherchell nu s-a vorbit timp de aproximativ două secole. Pe la jumătatea veacului trecut, în urma incendierii unei clădiri comerciale franceze, orașul a fost ocupat de trupele coloniale, la 15 martie 1840.

În prezent, serviciile Direcției de arte frumoase din Alger, reorganizate după independență, în colaborare cu diferite institute de cercetări arheologice din țară și străinătate, cu profesori și cercetători, își continuă la Cherchell, ca și în alte părți ale țării, lucrările de punere în valoare a întregului patrimoniu arheologic algerian.

Alger, aprilie 1965.

C. BENGA

„PASĂREA MATINALĂ"

În aceste zile, „Early Bird" — pasărea matinală — și-a luat zborul în spațiul cosmic, inaugurînd seria sateliților comerciali de telecomunicații. Plasat pe o orbită sincronizată cu rotația pămîntului, „Early Bird" ar urma, după o perioadă de reglare, cam prin iunie, să fie folosit uzual pentru transmisii telefonice, telex și de programe televizate între Europa și America de Nord. „Early Bird" constituie o remarcabilă realizare tehnico-științifică, putînd asigura 240 comunicații telefonice simultane.

„Pasărea matinală" a fost realizată la comanda societății Comsat (Comunication Satelit Corporation), organism particular aflat sub controlul guvernului S.U.A. Conform unui acord semnat anul trecut, un oarecare rol de conducere în Comsat îl are, pînă în 1970, și un comitet interimar din care fac parte mai multe state vest-europene, precum și Canada și Japonia, părtașe la cheltuielile așanumitului „sistem de bază" al societății. Proporțiile acestui rol de conducere au format obiectul unei vii controverse, despre care nu s-ar putea spune că s-a încheiat. În momentul de față, cotele de participare ale diferitelor state la Comsat au fost fixate în funcție de proporția participării respectivului stat la traficul telefonic mondial : S.U.A. — 61%, Europa occidentală — 30,5% (din care Anglia — 8,4%, Franța și R. F. Germană cîte 6,1%), Japonia — 2%, Canada — 3,75%. Rolul predominant de conducere pe care îl oferă Statelor Unite acest criteriu de fixare a cotelor nemulțumește însă pe unii parteneri. Temerile acestora se referă atît la aspectul politic pe care-l ridică controlul asupra sistemului de transmisii (rolul principal în a hotărî ce și cine anume poate transmite) cît și la cel economic (repartizarea beneficiilor care revin din funcționarea sateliților, proporția și modalitatea plasării de comenzi în diferite țări pentru viitorii sateliți de comunicații etc.).

U. VĂLUREANU

„Early Bird" pregătit pentru lansare

VENEȚIA: CONFERINȚA PUGWASH

Mîine se deschide, în orașul gondolelor, cea de-a 14-a conferință Pugwash. Evenimentul are și un caracter aniversar : cu zece ani în urmă micul sat de pescari din provincia canadiană Nova Scoție avea să-și împrumute numele unei mișcări internaționale a oamenilor de știință și culturi de pe toate meridianele. Acolo, la Pugwash, cu un deceniu în urmă, un grup de oameni de știință s-au adunat pentru a discuta despre problemele născute în urma folosirii energiei atomice, despre controlul asupra armelor nucleare, despre responsabilitatea socială a oamenilor de știință în fața gravelor probleme care stau în fața omenirii. Astfel, în urma unei scrisori adresate oamenilor de știință de pretutindeni de către Bertrand Russell și Albert Einstein a luat ființă o adevărată instituție internațională care urmărește să facă un schimb de idei în vederea destinderii internaționale.

„Conferința Pugwash" este organizată sui-generis. Se întrunește de fiecare dată într-o altă localitate din lume, iar „mesele rotunde" organizate își păstrează în continuare caracterul de întîlnire a unor oameni din diferite țări și cu diferite păreri.

De-a lungul anilor „Conferința Pugwash" și-a modificat într-o oarecare măsură caracterul. Inițial, la întîlniri participau aproape exclusiv numai fizicieni atomiști. Cu timpul, cercul celor invitați s-a extins : sociologi, psihologi, economiști etc. Orizontul convorbirilor s-a extins și el. La precedenta întrunire s-a stabilit ca următoarele să fie intitulate „Conferința Pugwash privind știința și problemele mondiale". Denumirea indică dorința organizatorilor de a arăta responsabilitatea oamenilor de știință față de problemele evoluției situației internaționale pe diferite planuri. Potrivit unor informații din cercuri competente, la viitoarele întruniri se vor aborda și probleme privind situația din statele în curs de dezvoltare, problemele foametei și cele ale învățămîntului.

În ce privește conferința ce se întrunește la Veneția, nu există informații oficiale dar, după cum se afirmă, de astă dată vor fi luate în discuție, printre altele, următoarele subiecte : contribuția institutelor științifice naționale, regionale și internaționale la cercetarea științifică a problemelor păcii, cooperarea internațională în problemele științei, controlul armamentelor și al dezarmării. Atenția principală va fi acordată în continuare problemelor relative la dezarmarea generală și totală și se va insista în mod deosebit asupra obstacolelor care mai există sau mai sînt ridicate în calea rezolvării acestei probleme vitale pentru omenire.

E. PHOEBUS

MITUL COMERCIAL... BOND

Cu Jan Fleming s-a petrecut un fenomen puțin frecvent în literatură : eroul pe care l-a creat l-a depășit în faimă, ajungînd chiar să-l eclipseze. Căci prea puțini cronicari vorbesc astăzi de fostul comandant din marina regală engleză care la bătrînețe, din plictiseală, a început să scrie romane polițiste. În schimb agentul secret James Bond a părăsit paginile romanelor „Goldfinger", „Bond împotriva doctorului No", „În serviciul secret al Majestății sale" etc. și se plimbă prin foiletoanele de vacanță ale ziarului „France soir", ține timp de douăzeci și șapte de săptămîni afișele cinematografului newyorkez „Plazza" și asigură edituri pariziene Plon tiraje uriașe : 480.000 exemplare.

Și iată că dintr-odată l-au racolat oamenii de afaceri și, printr-o zgomotoasă publicitate, l-au transformat într-un mit... comercial. Pe scurt, agentul secret James Bond a ajuns o marcă ce însoțește diverse obiecte vestimentare.

Omul care a avut pentru prima oară ideea să comercializeze „prestigiul" agentului 007 (numele cifrat al lui James Bond) a fost englezul Mervyn Brodie, iar cele 30 de firme care au vîndut „produse Bond" au realizat 14 milioane dolari. Pentru continentul european, monopolul mărcii Bond îl deține „Société Services et Méthodes". Hotărîtă să înceapă o operație comercială de mare anvergură, numita societate s-a izbit de un fenomen curios. Dacă în America pentru Colgate-Palmolive n-a fost prea dificil să lanseze „linia 007", tradițiile bătrînului continent se lăsau greu schimbate. Industriașii nu vedeau în James Bond decît un personaj de cinema și nimic mai mult. Dar cînd e vorba despre profituri, orice metodă e bună ; o puternică publicitate a fost lansată. Și astfel s-a născut moda masculină James Bond.

La Galeriile Lafayette din Paris a și fost expus automobilul agentului secret 007, faimosul Aston-Martin, mașină care a servit la turnarea filmului „Goldfinger". Lumea atrasă de acest accesoriu autentic s-a trezit în fața unui adevărat „raion J. B.", într-o atmosferă și ambianță bondistă, cu vînzători care le oferau spre cumpărare trenciuri J. B. cu buzunare secrete, butoni și curele cu catarame aurite marcate cu cifra 007, portchei imprimate cu femei goale, veste albe à la James Bond etc. „Printemps", alt mare magazin parizian, a pus în vînzare costume „night-club", trenciuri „Fort Knox", pantaloni „Beretta" etc.

În plină primăvară, moda masculină din Occident se află sub semnul agentului secret englez. Un lucru e clar : reclama neobișnuită (400 de articole în presă, 6.000 de vitrine în toate orașele Franței) asigură o desfacere crescîndă. Eroul lui Fleming s-a transformat în cămăși și pijamale. Dar cum moda e schimbătoare...

I. CORIBAN

Papioane à la James Bo

În numeroase țări ale lumii continuă să se desfășoare în aceste zile demonstrații în cursul cărora opinia publică, exprimîndu-și solidaritatea cu poporul vietnamez, cere cu hotărîre să se pună capăt acțiunilor agresive ale S.U.A. în Vietnam. Fotografiile pe care le publicăm înfățișează aspecte de la demonstrațiile care au avut loc la Bruxelles (1), Greenwich, Anglia (2), Frankfurt pe Main (3), Helsinki (4).

La Festivalul internațional al filmului de la Mar del Plata, filmul românesc „La patru pași de infinit" a obținut premiul special al juriului. La premiera de gală a filmului, la care au asistat reprezentanți ai cinematografiei argentiniene, membri ai delegațiilor străine participante la festival și un numeros public, a fost de față și o delegație de cineaști români compusă din Mihnea Gheorghiu, președintele Consiliului cinematografiei din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, și Francisc Munteanu, scenaristul și regizorul filmului.

Casablanca și alte orașe marocane au fost recent teatrul unor sîngeroase ciocniri între poliție și manifestanți — muncitori, studenți, elevi — care au demonstrat pentru a cere adoptarea de măsuri împotriva gravei situații economice a țării. În fotografie : în timpul stării de asediu instituite la Casablanca după recentele evenimente.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 16 lei ; 6 luni — 32 lei ; un an — 64 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", Coperta : fotografie de A. MIHAILOPOL. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI. 41.505

Un prieten bun
RADIO-RECEPTORUL CU TRANZISTORI *Electronica S 631 T*

MCI
DGCMC

• Receptor portabil, de buzunar, superheterodină, cu cablaj imprimat, echipat cu 6 tranzistori și 2 diode cu germaniu • Permite ascultarea emisiunilor pe unde medii și lungi • Sensibil și selectiv • Audiție în difuzor sau cască • Dimensiuni: 142 x 87,5 x 40 mm • Greutatea, inclusiv bateriile: 520 gr • Antenă de ferită interioară și bucșe pentru antenă exterioară • Alimentarea: 4 baterii cilindrice de 1,5 V fiecare, montate în interiorul casetei • Receptorul este îmbrăcat într-o husă de piele prevăzută cu o curea de purtare • Piese de schimb asigurate • Prețul 900 lei • Se vinde și cu plata în rate lunare.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

16

TREPTELE IȘALNIȚEI

Sînteți pentru mobila modernă?

ACTUALITĂȚI CINEMATOGRAFICE

Anul XIV nr. 16 (516) — 17 aprilie 1965

Foto-reportajul săptămînii

Duminică sportivă

După cum vă amintiți, duminica trecută nu prea arăta a zi de primăvară. Rece, vintoasă, plumburie... Și, totuși, ea nu a reușit să-l oprească pe bucureștean de la îndeletnicirile duminicale preferate: stadionul sau trenul de excursie. Afirmația aceasta ne-o sprijinim pe cîteva documente fotografice. Iată-le:

1 STADIONUL 23 AUGUST. Cupaj fotbalistic. Cînd doi se ceartă, cîștigă... Rapidul. Adică atunci cînd studenții clujeni, înspăimîntați de spectrul literei B, asaltează cu curaj poarta lui Datcu în care introduc mingea de două ori, se bucură galeria giuleșteană.

2 PIAȚA SCÎNTEII. Al X-lea „Cros balcanic". Ediție jubiliară, despre care Iozsef Sir, delegatul Federației internaționale de atletism, a spus: „Totul a fost la înălțimea reputației de buni organizatori a românilor..."

3 PRIN DUMBRAVA MINUNATĂ. Pe cărările Bucegilor sau Făgărașilor, ale Retezatului sau Ceahlăului, bucureștenii cu sacul în spinare găsesc mereu și mereu alte locuri bune pentru o fotografie inedită.

4 STADIONUL DINAMO. Competiții de dirt-track. Un sport contraindicat cardiacilor. (Se zice că la asemenea competiții chiar și spectatorii din tribune au nevoie de inimă tare.)

Nu departe de București — Ta gospodăria agricolă de stat Jilavul — sub protecția polițienei crește văzînd cu ochii holdele timpurii.

RITM SUSȚINUT PE OGOARELE ȚĂRII

Muncile agricole de primăvară se desfășoară din plin. Membrii cooperativelor agricole de producție, muncitorii din gospodăriile agricole de stat și stațiunile de mașini și tractoare depun eforturi susținute pentru terminarea însămînțărilor culturilor timpurii, întreținerea semănăturilor de toamnă și pregătirea terenului în vederea însămînțării porumbului. În multe regiuni ale țării — Banat, Crișana, Argeș, Galați, Oltenia, Bacău, Ploiești, București, Dobrogea — muncile agricole se află într-un stadiu înaintat.

Este adevărat că în unele regiuni — mai cu seamă în cele din nordul țării — din cauza acestei primăveri tîrzii și capricioase lucrările agricole, îndeosebi însămînțările, nu s-au realizat încă în ritmul necesar. Există însă toate condițiile ca întîrzierea să fie recuperată. Aceasta reclamă o temeinică organizare a muncii și folosirea din plin a mașinilor, tractoarelor și atelajelor. Așa cum indică specialiștii, grăbirea lucrărilor agricole trebuie să meargă mînă în mînă cu realizarea acestora la un înalt nivel agrotehnic. Conducerile unităților agricole, specialiștii sînt chemați să urmărească îndeaproape starea terenului și a timpului și în funcție de acestea să indice unde și cum să se muncească pentru ca nici o zi, nici un ceas să nu fie pierdut.

Însămînțăm în această primăvară mari suprafețe cu porumb. O atenție deosebită trebuie acordată respectării timpului optim de însămînțare a acestei cereale. Recomandările Institutului central de cercetări agricole stabilesc ca un indicator de bază pentru începerea semănatului porumbului temperatura solului, care trebuie să fie de 8-10 grade.

În această primăvară pentru prima oară lucrează pe ogoarele țării semănătorile pneumatice S.P.C.-6, mașini cu o productivitate foarte ridicată. Folosirea acestora din plin, la care se adaugă zeci de mii de alte semănători, vor permite ca semănatul porumbului să se facă în ritm susținut și la nivel calitativ ridicat.

Oamenii muncii din agricultură sînt hotărîți să nu precupețească nici un efort pentru ca recolta lui '65 să fie cît mai bogată.

Totul e pregătit pentru ca aici porumbul să se dezvolte în bune condițiuni. Foarte curînd — indică termometrul — temperatura solului va permite semănatul porumbului (cooperativa agricolă de producție „Ion Roată" din raionul Urziceni). ▼

Ritm susținut pe ogoarele cooperativei agricole de producție Adunați-Copăceni. În fotografie: lucrări de întreținerea semănăturilor de toamnă și pregătirea terenului pentru semănatul porumbului. ▶

memento

PLASTICĂ

● *Sala Dalles*. „Expoziția de artă plastică socialistă maghiară 1934-1944". Creație cu program agitatoric, relevînd lupta proletariatului împotriva exploatării, artă care acuză capitalismul, prin tematica demascatoare și limbajul dramatic, cu linii de patetică duritate și culori ca ale unui cer prevestitor de furtună.

● *Sala Oneștl*. Aurelia Ghiață — expoziție retrospectivă : țesături cu motive tradiționale interpretate în compoziții grațios-naive și colorate auster, împrimeuri inspirate din vechiul decor floral, interpretat somptuos — două ipostaze originale, autentic și subtil populare, ale poeziei artizanale.

● *Sala Magheru*. Hortensia Masichievici, gravură în linoleum și lemn. E evidentă năzuința sa către concizie, dar în cele mai multe piese ea naște o crispare, o simplificare afectată, inexpresivă, a figurilor și a compoziției. Mai originale ni se par cele cîteva piese de o grafie mai destinsă, mai volubilă, cum e și amuzanta sugestie „Pisica".

● Invulnerabilă (cum îi stă bine bronzului) statuia lui Eminescu rămîne pe loc în furtuna criticii, antrenîndu-se la durată și intemperii. Pietrele rămîn și caravana trece, afirmă prezența de ipsos, pe care o mie de înțelepți nu pot s-o ridice din drumul poetului.

CINEMA

Tudor Șoimaru (Vasile Boghițâ).

CAIETUL ALBASTRU, producție a studiourilor sovietice. Un film de mare concentrare poetică, inspirat din viața lui Vladimir Ilici Lenin. Filmul a mai rulat în cadrul Festivalului filmului sovietic de anul trecut.

NEAMUL ȘOIMĂREȘTILOR, a doua săptămînă pe ecrane. O desfășurare stufoasă a acțiunii, mulți actori fruntași ai scenei și ecranului nostru și mulți tineri, o figurație amplă, frumoase peisaje din nordul țării, peliculă eastmancolor.

CAUDEAMUS IGITUR, în continuare pe ecrane. Filmul regizorului Gh. Vitanidis, după scenariul lui Vasile Rebreanu și Mircea Zaciu, își propune să aducă pe ecran istoria unui examen de admitere la facultate. Cu Șerban Cantacuzino, Sebastian Papaiani, Ilie Petre, Irina Gărdescu, Ileana Dunăreanu, Ștefan Iordache, Ana Szeles.

VIEȚI USCATE, producție a studiourilor braziliene, în premieră. Ecranizat după romanul unuia dintre cei mai mari scriitori brazilieni contemporani, Graciliano Ramos, și regizat de Nelson Pereira dos Santos, filmul deschide o perspectivă deosebit de semnificativă spre realitățile sociale și umane ale Braziliei de azi.

ANIMALELE, producție a studiourilor franceze. Realizatori : Frédéric Rossif, comentariul — Madeleine Chapsal. 18 ani de muncă și 300.000 metri de peliculă filmată au avut ca rezultat o operă unică prin compoziția varietatea, documentele sale fantastice sau poetice. Recomandăm cătăuros filmul : este o simfonie de forme, lumină, muzică și sunete, inspirată din tainele lumii animalelor.

LOCODNICELE VĂDUVE, premieră, producție a studiourilor din R. P. Ungară. O comedie spirituală, hazlie, bogată în neprevăzut, realizată de Viktor Gertler. În distribuție, buni actori do comedie : Sándor Pecsi, Dezsö Garas etc.

CARTEA

● Primul trimestru al anului a fost relativ bogat sub raport editorial și în domeniul criticii și istoriografiei literare. Editura tineretului a inițiat o serie de micromonografii (din care au apărut : *V. Alecsandri* de G. Călinescu și *L. Rebreanu* de Al. Piru), iar la Editura pentru literatură au apărut, între altele, un volum de critică semnat de M. Novicov *(Literatura și viața)*, unul de I. D. Bălan *(Delimitări critice)*, altul de Ion Lungu *(Itinerar critic)* și un altul al lui Ion Oarcăsu *(Opinii despre poezie)*.

● A reapărut *Ion* al lui Liviu Rebreanu, în două volume, colecția *Biblioteca pentru toți* a E.P.L., cu o excelentă prefață a lui Paul Georgescu și un bun tabel cronologic alcătuit de Cornel Regman.

● E de notat, de asemenea, apariția vol. IV din seria de *Opere* ale lui I. Agîrbiceanu. Volumul cuprinde o parte însemnată din schițele și povestirile scriitorului.

● Editura tineretului i-a tipărit lui Aurel Gurghianu un volum cu atrăgătoare *Geografii sentimentale* pe care vă invităm să le parcurgeți

● Cîteva traduceri : J. Priestley — *Fundătura îngerilor* (ed. II, trad. de Eugen Barbu și A. I. Deleanu, prezentare de Matei Călinescu) ; Balzac — *Opere alese (Moș Goriot* și *Eugénie Grandet*, trad. Cezar Petrescu) ; P. Vaillant Couturier — *Copilăria* (trad. Aurel Țița, prof. Teodora Cristea) și A. Levandovski — *Jeanne d'Arc* (trad. Igor Block și Al. Ștefănescu-Medeleni).

● Și cîteva cărți științifice : N. Cajal și R. Eftimovici — *Din istoria luptei cu microbii și virusurile* ; I. Drăgan — *Cultura fizică și sănătatea* ; D. Popescu — *Durerea, prieten și dușman* ; D. Tudor — *Decebal, regele erou al dacilor*.

● Al șaptelea centenar Dante Alighieri în edițiile italiene : „Nuova Italia" (Florența) publică *Divina Commedia* ilustrată de Antony de Witt ; editura „Canesi" (Roma) — aceeași lucrare ilustrată cu 90 de planșe ale renumitului pictor renascentist Sandro Botticelli ; editura „Salani" (Florența) — o ediție ilustrată de Salvador Dali ; editura „Martello" — o ediție ilustrată de 140 dintre cei mai mari artiști contemporani.

● *O parte din inima mea* este jurnalul Wandei Przybylska publicat recent în R.P. Polonă și considerat — după „Jurnalul Annei Frank" — un alt document răscolitor al anilor 1942-1944. Autoarea a murit în timpul insurecției din Varșovia în vîrstă de 14 ani. Lucrarea a fost tradusă în Italia și Japonia.

● Cunoscutul scriitor Erich Maria Remarque a oferit orașului iugoslav Skoplje drepturile sale de autor pentru recenta traducere în limba țării a romanului *Pe frontul de vest nimic nou*.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 18 APRILIE. Fotbal : Progresul-Crișul și Steaua-Steagul roșu (după-amiază) ● „Umbrelele din Cherbourg". Un film original și incitător prin îmbinarea limbajului obișnuit, cotidian, cu muzica (19.45) ● Telesport. Semnalăm programarea acestei emisiuni duminicale, în cîteva ore după multiplele manifestări sportive (22.15)

LUNI, 19 APRILIE. Filmul ceh „Teama". Film cu intrigă polițistă, gen în care cineaștii cehoslovaci s-au exersat deseori în ultimii ani (19 50) ● Umor în pilule. Cu alte cuvinte : scenete, versuri, anecdote culese din operele unor scriitori români și străini (21.35)

Nino Castelnuovo și Catherine Deneuve în „Umbrelele din Cherbourg".

MARȚI, 20 APRILIE. Paris, Strada Lenin. Un interesant documentar sovietic consacrat anilor petrecuți de V. I. Lenin în Franța (20.05) ● În reluare, „Careta de aur" de Prosper Merimée cu Carmen Stănescu în rolul principal (21.00).

MIERCURI, 21 APRILIE. Cuplaj fotbalistic „pasionant" : Progresul-Dinamo București și Steaua-Rapid (după-amiază).

JOI, 22 APRILIE. O emisiune de știință interesantă prin actualitatea subiectului : „Peștii oceanici comestibili" (20.00) ● Filmul românesc „Comoara din Vadul Vechi", realizat de regizorul Victor Iliu după nuvela lui V. Em Galan „La răzeși" (20.20).

VINERI, 23 APRILIE. Muzeul Louvre va fi obiectul unei a II-a emisiuni. Criticul Eugen Schileru va vorbi despre capodoperele artei universale de la Renaștere pînă în secolul al XIX-lea, prezente în acest muzeu (21.00) ● Miniaturi... în operete, cu Cella Tănăsescu-Babeș, Vali Niculescu, Constanța Cîmpeanu, Corneliu Finățeanu, George Hazgan și alți (21.40).

SÎMBĂTĂ, 24 APRILIE. Comedia italiană „Bigamul" cu Vittorio de Sica și Marcello Mastroianni (20.00) ● Transmisia de la Sofia a unui concert de estradă (21 45).

TEATRU

PRIVEȘTE ÎNAPOI CU MÎNIE ! de John Osborne. Ne face plăcere să semnalăm inițiative curajoase ale unor teatre din provincie care nu repetă cu „indigo" repertoriul Capitalei. La Satu-Mare, un mic colectiv talentat și îndrăzneț a înscris premiera pe țară a celui mai cunoscut dintre „furioșii" englezi, Osborne (Teatrul de stat din Satu-Mare).

ȚARA SURÎSULUI de Lehar. Reprezentație cu ținută muzicală, dar manifestînd, ca de obicei la operetă, deficiențe de spectacol : lipsa de fineșe, de umor (doar e „Țara surîsului"). Și textul sună cam desuet ! (Teatrul de stat de operetă.)

OTHELLO de Shakespeare. După o stagiune destul de „oarecare" (mai ales banală ca repertoriu), Teatrul Național din Craiova a prezentat în premieră Othello de Shakespeare.

N-AȚI VĂZUT DUMNEAVOASTRĂ UN TATA ? Ne întîlnim cu doi talentați și credincioși scriitori pentru copii, Ed. Jurist și I. Mustață, dar ne putem întreba : „n-ați văzut dv. un spectacol ?" În afara prezenței Silviei Chicoș și a unui copil — excepțional interpret (atenție la evoluția unei mici „vedete") — nimic deosebit. Regia e cuminte, iar colectivul actoricesc interpretează îngrijorător de slab. Nu l-am mai recunoscut nici pe Ion Lucian ca interpret, de astă dată etalînd un haz forțat (Teatrul Ion Creangă).

CAPCANĂ PENTRU UN OM SINGUR. Atrăgeam atenția asupra unui tînăr autor parizian ce excelează în comedia polițistă : Robert Thomas. Iată-l, la scurtă vreme, cu o nouă premieră la Tg. Mureș. De astă dată (după „8 femei") la secția română, cu cea mai bună și prima în ordine cronologică dintre lucrările sale „Capcană pentru un om singur", bijuterie a genului. Regia aparține tînărului Raul Serrano (Teatrul de stat din Tîrgu-Mureș).

TEZAURUL LUI JUSTINIAN de Al. Voitin. O premieră pe țară și la Iași. Comedie satirică al cărei autor părăsește mijloacele dramei în favoarea celor ale satirei Spectacolul e realizat cu haz de tînărul actor și regizor C. Dinulescu (Teatrul Național din Iași)

MUZICĂ

Formația engleză de muzică ușoară „Beatles"

● De multă vreme n-am mai consemnat aci spectacolele de operă ! Descoperim săptămîna aceasta pe afișe numele a doi artiști belgieni : *Christianne Crusel* îmbracă sarongul pentru „Lakmé" de Delibes (21/IV) și peruca imaculată pentru „Manon" de Massenet (24/IV) ; *Edgar Doneux* la pupitru pentru a dirija „Aida" de Verdi (20/IV).

● *Ștefan* și *Valentin Gheorghiu* continuă ciclul celor zece sonate pentru pian și vioară de Beethoven. Între „Sonata primăverii" și „Sonata Kreutzer" — „Sonata a VIII-a în sol major" (18/IV, ora 20, sala mică a Palatului R.P.R.).

● La distanță de numai cinci zile (23/IV) doi artiști din Brașov — pianistul *Liviu Teclu* și violonistul *Elémer Denes* — cîntă din nou „Sonata Kreutzer" de Beethoven. În restul programului : „Sonata pentru vioară și pian" de César Franck și două cvintete de Vasile Jianu și respectiv Vaclav Trojan cu cvintetul de suflători din Filarmonica „George Enescu" (sala mică a Palatului R.P.R.).

● La Filarmonica „George Enescu", *Mircea Basarab* își dirijează „Rapsodia pentru orchestră" alături de o primă audiție din repertoriul contemporan : „Simfonia a VI-a" de americanul William Schumann. Cu violonistul *Marcel Debot*, OSTA ne-a organizat un adevărat festival al interpreților belgieni („Concertul pentru vioară și orchestră în re major" de Mozart — 17 și 18/IV, Ateneul R.P.R.).

● Amatorii de muzică ușoară pot asculta la radio pe cei patru „tineri furtunoși" care alcătuiesc formația *Beatles* (18/IV, pr. I, ora 22.15)

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

TREPTELE IȘALNIȚEI

Pe șantierele tuturor fabricilor, secțiilor și instalațiilor din cadrul Combinatului chimic Craiova domnește în aceste zile o activitate intensă și creatoare. Exprimîndu-și atașamentul și dragostea lor nețărmurită față de partid, față de conducerea sa încercată, constructorii și montorii sînt hotăriți să înfăptuiască cu cinste proiectul acestui important obiectiv al șesenalului. În centrul preocupărilor majore manifestate pe șantierul de la Ișalnița stă hotărîrea oamenilor de a îndeplini în mod exemplar prevederile planului pe anul în curs, de a-și realiza și depăși angajamentele luate în întrecerea socialistă privind calitatea lucrărilor de construcție și montaj, de a reduce necontenit termenele stabilite pentru intrarea în funcțiune a noilor obiective.

Doi joacă în fața ochilor imaginea admirabilei locomotive care concentrează în trupul ei, de o ireproșabilă ținută tehnică, forța a 2.100 C P. Se suprapune parcă peste străzi, peste blocurile care mă însoțesc pînă la ieșirea din Craiova, peste cîmpurile răscolite de tractoare. După un timp, o frîntură de imagine nouă se conturează la orizont. Parc o prelungire a norilor bolovănoși cu care cerul amenință pămîntul. Instalații arginții, într-o contorsionare mult mai complicată a oțelului și în dimensiuni cu mult superioare locomotivei diesel-electrice, turnuri și conducte răspîndite pe spații vaste se descoperă în fața noastră. Careva rostește admirativ :

— Imperiul chimiei !

Metafora îmi pare un ecou al exclamațiilor de admirație pe care le-am auzit anterior la Brazi, în Valea Trotușului, la Săvinești și Roznov, la Brăila, Năvodari, Călărași și Turnu-Măgurele, la Slatina, Copșa Mică, Tg. Mureș și la Oradea.

Pe nenumărate drumuri ale țării, carnetul reporterului se deschide în fața unor asemenea imagini, întrucît, în ultimele două decenii, chimia a coborît din stadiul eprubetei și al retortei de laborator în mari și moderne instalații industriale.

Ca pretutindeni în noile sale centre și la Craiova chimia s-a instalat mai la o parte de viața cîtadină, pentru a „respira" în voie. Și nu s-ar putea

(Continuare în pag. 6)

TREPTELE IȘALNIȚEI

Ișalnița — noaptea. ▶

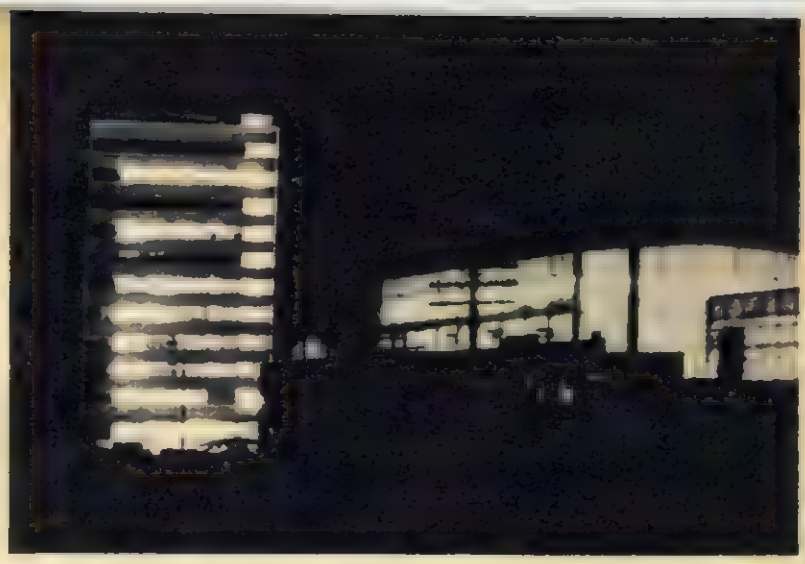

In inima Olteniei, omul a ridicat aceste monumente ale industriei noastre chimice. ▼

spune că, poposind la Ișalnița, n-a făcut o alegere bună.

Macheta care pînă nu demult descifra reporterului tainele chimiei poposite pe malul Jiului, și-a pierdut de acum semnificația. Păienjenișul de conducte și traverse, printre care țîșnesc zvelte instalații, recipiente, hale și turnuri de mari proporții, întruchipînd parcă prin formele lor stilul marelui artist din Gorj, formează viitorul combinat chimic. Se împletesc aci, în incinta șantierului, pe diverse trepte ale evoluției, nu mai puțin de 14 fabrici. Am parcă în fața ochilor un veritabil manual de chimie în care sînt incluse cele două mari capitole ale sale — organică și anorganică. Intr-adevăr, combinatul și-a distribuit întreprinderile în aceste două direcții, respectînd cerințele fluxului tehnologic conceput să valorifice pe scară largă gazul metan și alte bogății, reîncepînd surprinzător acolo unde resturile unei materii prime îndelung prelucrate îți par incontestabile deșeuri.

Vlăstar al șesenalului, combinatul care sălășluiește astăzi în imagini robuste la Ișalnița s-a născut prin eforturi financiare, materiale și umane pe care niciodată țara diriguită de burghezie și moșierime n-ar fi fost capabilă să le concentreze. Aici, în inima cîmpiei Olteniei, au fost excavați milioane de m c de pămînt, făcînd loc betonului din sute de garnituri de tren. Mii și mii de tone de utilaje, piese care-ți impun respect și teamă prin proporțiile lor, au fost montate cu îndrăzneală și precizie la înălțimi de zeci de metri, iar conductele și materialele instalate ar putea să încingă Oltenia ca un brîu de metal.

Mai impresionant décît aceste statistici în imagini se dovedește ritmul în care se desfășoară lucrările pe acest mare șantier al țării. Cu trei ani în urmă, aici la Ișalnița, pe terenul uriașelor uzine nu se afla nimic, iar la începutul acestei primăveri fabrica de azotat de amoniu — aflată în probe

Concomitent cu profilul combinatului cresc și viitoarele lui cadre pregătite la Grupul școlar petrochimic de la Craiova, unde funcționează o școală profesională, una tehnică și alta tehnică de maiștri. In fotografie, prof. inginer Lucia Epuraș și elevii anului I Gheorghe Bescheret și Dumitru Gemenea la o lecție practică. ▼

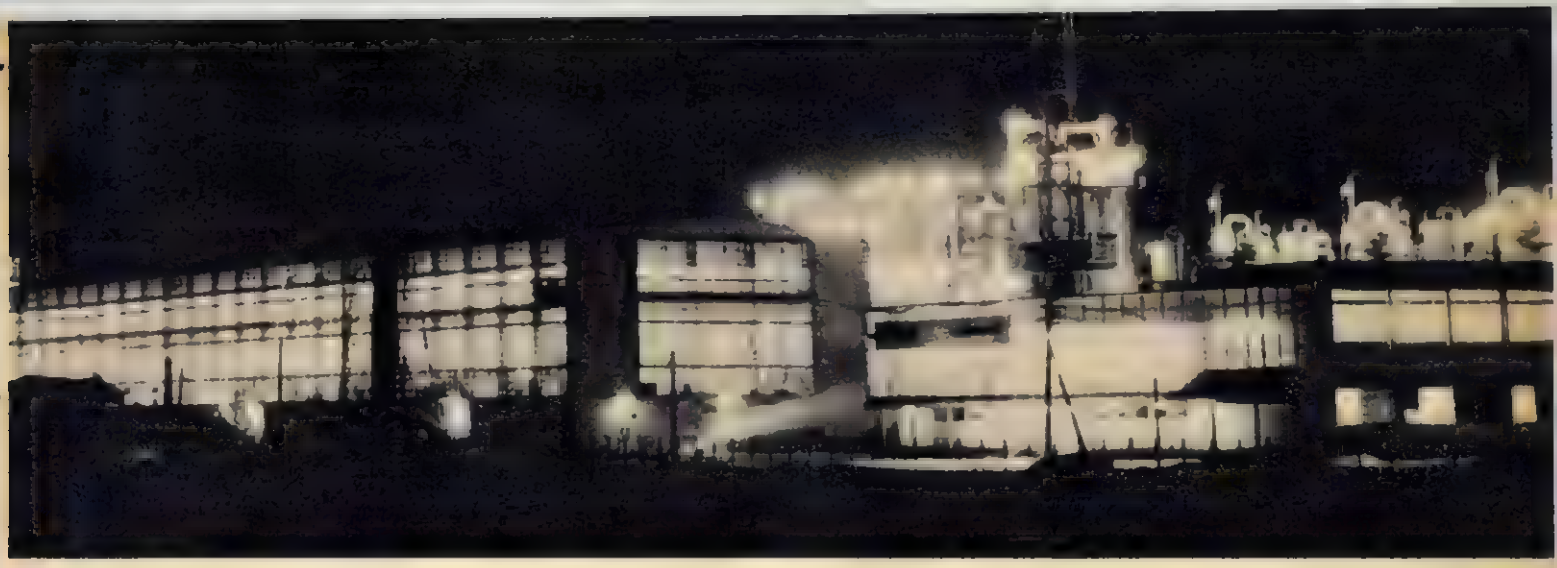

tehnologice — a realizat primele zeci de tone de îngrăşăminte. După cum apreciază inginerul Struţeanu, directorul tehnic al I.S.C.M., lucrările de montaj sînt într-un stadiu avansat pe întreg şantierul. Pe platforma de oxidare a fabricii de acetilenă s-a terminat montajul utilajelor, iar instalaţiile se pregătesc pentru startul probelor tehnologice. Montorii sînt gata să înceapă munca în fabrica de uree şi pe estacada magistrală de conducte, în timp ce la secţiile de acetaldehidă, butanol şi catalizatori organici lucrările de construcţii şi montaj se desfăşoară concomitent.

În plină efervescenţă se află obiectivele grupului anorganic. Recent, în acest sector s-au terminat lucrările de la cel de-al doilea agregat de separare a aerului, din cadrul fabricii de oxigen, iar la fabrica de amoniac au fost încheiate lucrările de centrare şi de montaj ale compresorului nr. 3, care urmează să intre în curînd în rodajul mecanic. Şi aci în cel de-al doilea sector al combinatului serviciile planproducţie consemnează realizări îmbucurătoare. Trebuie adăugat însă un „amănunt". Multe dintre aceste lucrări duse la capăt de pe acum reprezintă prevederi ale lunilor viitoare. Treptele Işalniţei urcă spre cer. Ziua

Cu ajutorul unei astfel de instalaţii se obţine oxigen şi azot. ▶

în care acest modern complex de uzine va respira cu întregu-i organism este din ce în ce mai aproape. Anual combinatul va realiza 300.000 tone de îngrăşăminte chimice, 10.000 tone acetat de polivinil, 100.000 tone uree, 20.000 tone butanol, 20.000 tone solvent pentru industria lacurilor, 20.000-25.000 tone acid acetic şi diverse alte produse.

Fără îndoială că îngrăşămintele chimice vor constitui produsul nr. 1. Încercînd să intuieşti imensa cantitate de îngrăşăminte care va fi administrată ogoarelor, ca veritabile medicamente întăritoare, ajungi la concluzia care a călăuzit construcţia combinatului pe meleagurile Olteniei. Aici, în cîmpia întinsă, chimia face casă bună cu agricultura: ambele se află la ele acasă.

NERVUL TUTUROR REACŢIILOR CHIMICE

Lanţul giganţilor industriali din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, dispus armonios, asemenea unor uriaşe mo-

(Continuare în pag. 8)

lecule, include alături de unitățile chimice și sursa necesară de energie electrică : aceeași concepție armonioasă o întîlnim și aici, la Işalnița, unde pe lîngă combinat se construiește cea mai puternică centrală de termoficare din țară. Energia electrică produsă aci pe baza lignitului va constitui nervul reacțiilor și procesului de producție din întreg combinatul chimic, ca și al reacțiilor ce se vor petrece dincolo de Olt, în Uzina de aluminiu de la Slatina.

Primul din cele trei grupuri de 50 MW a și fost conectat la sistemul energetic național, alte trei grupuri de diferite puteri se află în faza de montaj, iar instalația de preparare a cărbunelui și de tratare chimică a apei este pe punctul de a fi dată în exploatare. Și aci lucrările decurg în ritm intens. De la începutul anului au fost montate, peste prevederile planului, 600 tone de utilaje.

Centrala de termoficare de la Işalnița, care va dispune în faza finală de șapte grupuri, dintre care două de cîte 300 MW, se conturează de pe acum în imagini clare, deși stă încă sub semnul echelelor și al muncii efervescente. Turnul centralei, înalt de 160 metri, în trupul căruia s-au îngemănat 2.850 m c beton și 200 tone oțel, a început să fumege. Un prim semn al kilowaților care aleargă de aci pe liniile de înaltă tensiune. Coșul acesta, urcînd spre nori, neegalat în țară, a fost ridicat cu ajutorul cofrajului glisant, construcția lui terminîndu-se cu două săptămîni mai devreme de terme-

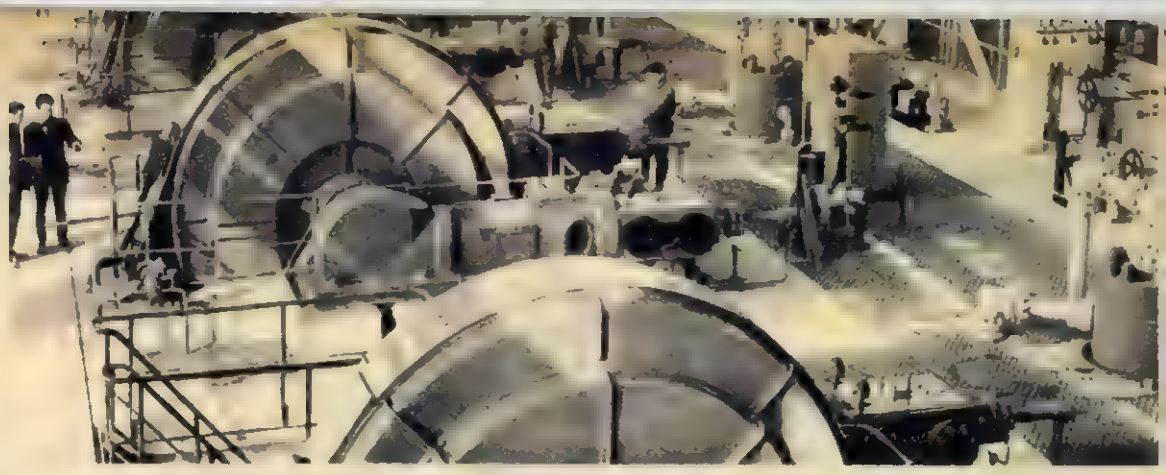

Unul din cele mai „vechi" obiective ale fabricii de amoniac, aflat în funcțiune, secția de sinteză.

nul prevăzut. Lignitul de la Motru poposește acum într-o modernă stație de insilozare. Cazane noi îți descoperă pîntecul în fața montorilor, în timp ce tablourile de comandă te invită parcă să urmărești actuale și viitoare metamorfoze în urma cărora se vor naște aburul și curentul electric.

OAMENI LA ÎNĂLȚIME

Sînt mii de oameni în imensitatea șantierelor de la Işalnița. Totuși făurarii combinatului par uneori absenți. Nu este nevoie însă de prea multă insistență ca să-i descoperi. Curînd, ei îți apar scrutînd cerul cu fulgere, prinși în centuri la înălțimi, ca adevărați alpiniști. Îi întîlnești scormonind betonul cu vibratoare sau aplecați în fața complicatelor scheme de montaj. Toți scrutează însă înălțimile.

Constructori sau montori, oamenii Işalniței sînt principalul motor al ritmului înalt în care se realizează uriașa construcție. Mulți dintre ei — cum sînt șefii de echipe Virgil Spătaru și Gheorghe Leotescu — aduc aci nu numai pasiunea, ci și experiența cîștigată pe marile șantiere chimice din Moldova. Pe șantierul din inima Olteniei au venit oameni care și-au desăvîrșit cunoștințele la școala Hunedoarei, Reșiței, Bicazului și altor asemenea monumentale construcții industriale. Iar mulți dintre ei se vor strămuta pe viitoare șantiere. În locul lor, la Craiova vor rămîne „școlarii". De pe acum, cîteva sute de muncitori viitori chimiști se pregătesc la grupul școlar de la Craiova deprinzînd tainele celor mai înaintate procedee tehnologice.

Laolaltă, constructori, montori și chimiști, muncitori, ingineri și tehnicieni, oamenii Işalniței sînt antrenați într-o mare întrecere pentru ca încă în cursul acestui an combinatul chimic să producă 100.000 tone amoniac și 200.000 tone azotat de amoniu.

N. DĂSCĂLESCU

COPERTA NOASTRĂ

CÎNTEC DE PRIMĂVARĂ

de Eugen FRUNZĂ

Cine îmi va spune cîte înfățișări are primăvara ?

E ghiocel ?

E zbor de mierlă îndrăgostită ?

E pasul ciutei pe poteca de taină ?

Sau zvonul fraged al ierbii, sau tăcerea din adîncuri, sau chemarea din pisc ?

Sau e sărutul proaspăt, universal ?

Ea joacă, sprintenă, pe lutul reavăn, pe coloanele de marmură, pe turnuri străvechi, pe zidul încă netencuit.

Ea rîde la toate răscrucile și pe toate pragurile.

Ea despletește codrii și deschide ferestrele...

Cum arăți, neastîmpărată risipă, și cum te porți ?

Te îmbraci în mătasă de văzduh ?

Surîzi dintre văluri de borangic solar ?

Cine-mi va spune cîte înfățișări se întrec să-ți dea chipul de pretutindeni, ție, șoaptă a timpului și strigăt al tinereții ?

Iată, lîngă un geam deschis, îmi răsari ca o fetiță cu breton și fundă roșie. Te-ai desprins din basmul cu dragoste. Îți mîinile pe prichicul ferestrei și îl săruți cu degetele. O creangă a izbucnit în floare și a coborît lîngă tine. Te îmbrățișează. Ca să se vindece de vremelnicie. Ca să nu se ofilească niciodată.

Te privesc îndelung și mă întreb ce stranie încumetare ți-a colorat gura, ți-a desenat sprîncenele ca pe un zîmbet al frunții.

Cum stai așa, cu capul plecat pe un umăr, cu ochii sclipind șăgalnic, îmi pare că toată înțelepciunea lumii a îngenuncheat pe-aproape, sclavă celei dintîi dintre vîrste.

Îți caut trecutul și nu-l zăresc decît în mersul nesigur, copăcel, și în jocul vrăjit al păpușilor.

Căci totul în preajma ta are un singur sens : viitorul.

Și tu îi ești stăpînă.

Pentru tine cutează gîndurile și se purifică la foc năprasnic metalul.

Pentru tine țîșnesc la cer verticalele de piatră.

Pentru tine se nasc ritmuri noi în vers și sunete noi în culoare.

Ție — pămîntul și cerul cu toate aripile sale.

Ție — toate fîntînile dragostei.

Primește-le, stăpînă, și înmulțește-le cîntecul. Ridică-ți ochii în superba zare și fii pururea omul deplin. Toate drumurile îți așteaptă pasul presimțit.

Haide, mică primăvară cu breton și cu gene de umbră, întinde palmele să ți le sărut ca pe o sfîntă nădejde.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

Microfoileton

DRAGOSTEA ȘI TEXTELE

Iubesc și mă cuprinde o tristețe iremediabilă. Nu pentru că fata cu ochii albaștri și părul de culoarea spicului de grîu n-ar răspunde sentimentelor mele încandescente. Dar, ca orice îndrăgostit, am vrut să-i trimit madrigaluri, să-i fredonez o melodie duioasă, să-i cumpăr flori. Cu florile m-am descurcat. Horticola pune la dispoziție o variată gamă de sentimente : gelozie, neliniște, puritate etc. Mai greu mi-a fost cu muzica. De aici a venit și catastrofa.

Dragostea adevărată nu se desfășoară idilic. Intervin certuri, (ah ! superbele împăcări !), iar uneori scene de mare tensiune dramatică. Mi-am cumpărat discuri și partituri. Tot ce-am găsit la Romanța.

Prima operație a coincis cu o selecție lingvistică. Am dat de-o parte melodiile cîntate în italiană și englezește. Cu astea sînt pățit. I-am fredonat una din ele (ca text, bineînțeles) și mi-a spus că nu cunoaște dialectul, deși studiază de patru ani la facultate. Mi-am pus la punct banda de magnetofon, gata pentru orice împrejurare. Prilejul s-a ivit repede. O seară tristă, cu explicații... Am învîrtit butonul aparatului : Bună dimineața, / dragi aurori, / cîntă pentru mine / privighetori. *Nu se potrivea. Am derulat repede...* Toamna, / vara, / primăvara, / C-un tren / și-un dor / pornim în zbor, / spre poiană, / la cabană.

— E scandalos — mi-a răspuns. E un moment greu pentru noi, iar tu îmi faci inventarul anotimpurilor. Ce să caut acum la... ? Afurisită bandă !

Profit de discuție ca să „mai înghit" vreo sută de metri și, în sfîrșit, versurile : Noaptea senină, / alene coboară / și stele pe rînd / se aprind... *Melodia lentă, tulburătoare, ne înoădiuie pe amîndoi. Începe să se creeze atmosferă. Poate că acum... mă va înțelege...* Amurgul cade ușor, / Adie un vînt hoinar.

— Parcă se făcuse noapte ?

— Draga mea, crede-mă, tocmai voiam să-ți spun...

După o explozie sonoră de jaz (interferată cu totul inoportun), spre stupoarea mea auzii următoarele cuvinte : Că oricum ar fi iubirea, / Un om în toată firea, / Nu se prostește așa...

Iubita mea a fost cuprinsă de o nestăpînită indignare :

— Toți bărbații sînteți niște ipocriți. Pînă acum te lamentai că nu răspund cu aceeași tensiune sentimentelor tale...

În continuare, ultimele cuvinte ale cîntecului mi-au adus prăbușirea totală : Eu mi-am luat angajamentul, / Să mă lupt cu sentimentul.

După o serie de epitete pe care nu pot să le reproduc, mă părăsi pentru totdeauna. Iată de ce sînt trist iremediabil. Cine m-a pus să trec pe la Romanța *și să cumpăr partituri ? Dacă dragostea ar fi numai o stare euforică, ce simplu s-ar petrece lucrurile. Sînt melodii excelente :* În tot ce e frumos pe lume / te văd pe tine *(ar fi măgulită !) sau* Marea, / vraja ei mereu te cheamă *(de-abia așteaptă vacanța !). Dacă-mi venea în minte să iau cu mine pe Eminescu ! Chiar fără muzică... Nu mă părăsea.*

C. N. CONSTANTINIU

o scrisoare și ecoul ei

SÎNTEȚI PENTRU MOBILA MODERNĂ?

UN LUCRĂTOR DIN COMERȚ A ADRESAT REDACȚIEI O SCRISOARE CU PRIVIRE LA CALITĂȚILE ȘI DEFECTELE MOBILEI MODERNE. PORNIND DE LA ACEASTA, „FLACĂRA" A INIȚIAT O ANCHETĂ. NE RĂSPUND:

- **UN ARHITECT SPECIALIST ÎN PROIECTĂRI DE MOBILĂ**
- **UN TEHNICIAN DIN MINISTERUL COMERȚULUI INTERIOR**
- **INGINERUL ȘEF AL UNUI COMBINAT DE MOBILĂ**

„Îmi permit să intervin și eu în discuția pe care ați inițiat-o în legătură cu «Frumosul și viața»" — ne scrie I. Arie, responsabilul magazinului de mobilă nr. 16 din București, referindu-se cu precădere la materialul „Ce înseamnă a fi modern?"

Părerea corespondentului nostru în legătură cu mobila modernă este că ea nu ar satisface și necesitățile de confort.

„Între frumos și confortabil există în prezent un conflict — ne scrie mai departe. *În ultima vreme, arhitecții și proiectanții noștri consideră că mobila trebuie să fie ușoară și luminoasă pentru a fi frumoasă și creează noi tipuri de mobilă care neglijează însă, după părerea mea, aspectul funcțional și calitativ. Pentru mobilă, «bun și confortabil» înseamnă solid și funcțional. În plus, o mobilă masivă conferă unei încăperi acel aer de liniște atît de necesar după o zi de muncă. Multiplele întrebuințări pe care le dăm mobilei cer ca aceasta să fie folosită în voie, fără teamă că se va strica!"*

În scrisoarea sa autorul mai arată că vînzarea serilor mici nu este concludentă pentru a aprecia un model și consideră negativă scoaterea din producție a unor tipuri învechite, „care au prins".

Scrisoarea mi s-a părut interesantă: ea exprimă o poziție pe care o cunoaștem, dar care fără îndoială mai trebuie discutată. Drept care am considerat necesar să cerem încă o dată părerea unor specialiști. Nu însă înainte de a fi stat de vorbă și cu semnatarul scrisorii sosite la redacție.

CÎTEVA LĂMURIRI SUPLIMENTARE

L-am vizitat pe tov. I. Arie la magazinul din strada Batiștei, condus de d-sa.

— Am vrea cîteva lămuriri suplimentare la ceea ce ne-ați scris. Ce înțelegeți prin „mobila masivă conferă un aer de liniște"?

— Recunosc că aici, poate, nu m-am exprimat prea limpede. Intenția mea n-a fost decît să atrag atenția asupra necesității de a îmbina frumosul cu utilul. Nu sînt nici prea bătrîn pentru a fi învechit și nici atît de tînăr încît să mă extaziez în fața oricărei mode.

— Modernul e însă dictat de cerințele actuale ale vieții.

— Masa cumpărătorilor este foarte largă și diversă. Unii au rețineri în fața mobilierului acesta simplu și ușor, cu picioare înalte și subțiri, cînd ani de zile s-au obișnuit cu un mo-

(Continuare în pag. 10)

Fotoliul „FLAMINGO" cu perne detașabile din material plastic spongios.

Barul „CONIAC".

bilier masiv, așezat pe socluri solide. Trecerea de la o formă de mobilier la alta e prea bruscă. Ar fi trebuit ceva intermediar.

— Ce tipuri de mobilă sînt mai solicitate? Din cele pe care le aveți la ora actuală în magazin, firește.

— Canapeaua bibliotecă „Nora", biblioteca modulată „Milcov", dormitorul „București".

— Dar acestea sînt tipuri moderne! Nu vi se pare o contrazicere a celor afirmate de dv.?

— Eu nu sînt împotriva noului, vă rog să mă înțelegeți bine. Dacă va fi de bună calitate, mobila modernă mă va cîștiga printre adepții ei.

NU VI SE PARE UN PARADOX!

— Dv. ce părere aveți? — l-am întrebat pe arhitectul Valentin Dragnea de la I.N.C.E.F., după citirea scrisorii.

— Tovarășul Arie este bine intenționat dar am impresia că amestecă noțiunile.

— Încercați, vă rog, dv. să faceți puțină ordine.

— Bine, să încercăm. O mobilă trebuie să satisfacă din punct de vedere al funcționalității, calității și aspectului său estetic. Funcționalitatea este legată de judicioasa dimensionare și compartimentare interioară a pieselor; calitatea — de materialele întrebuințate, de sistemul constructiv adoptat și de execuție; iar estetica — de proporția piesei, de raportul între elementele componente, de aspectul materialelor (furnire, stofe, accesorii), de gradul de finisare, de utilizarea culorilor (în armonie sau în contrast). Locuința modernă reclamă toate aceste atribute.

— Firește că fixarea gabaritelor și a sistemului constructiv, alegerea materialelor, a stofelor, a culorilor vă revine dv., arhitecților și proiectanților...

— Bineînțeles. De acest lucru noi răspundem. De calitatea execuției, nu mai putem fi făcuți însă responsabili.

— Vedeți vreun conflict între frumosul modern și confortabilitate?

— Eu, nu! Dimpotrivă. Cînd concep o piesă, mă gîndesc în primul rînd la funcția ei. La mobila modernă, cu forme și linii simple, cu elemente de susținere și rezistență de dimensiuni reduse, un rol primordial îl au materialele utilizate și calitatea execuției. Nu cantitatea de material lemnos asigură soliditatea unei piese de mobilă, ci sistemul constructiv și calitatea execuției.

— Tovarășul Arie a ridicat problema trecerii bruște de la linia mai veche a mobilierului la cea actuală.

— Mie mi se pare că trecerea este mult prea lentă. De ani de zile ne luptăm să introducem linia modernă a mobilei și ne izbim de tot soiul de obstacole. În primul rînd de atitudinea unor lucrători din comerț, care continuă la contractări să comande în cantități mari tipurile învechite și au foarte mari rețineri față de cele noi. Cetățenii ne bombardează în schimb cu telefoane la institut, întrebîndu-ne cum și de unde pot face rost de mobilă modernă. Nu vi se pare un paradox?

ȘI TOTUȘI, UNDEVA ARE DREPTATE...

Ne-am adresat și unui alt reprezentant al comerțului, tovarășul

Măsuța de telefon „SANA II" cu loc pentru ședere și suport pentru reviste și ziare.

Cuierul „TISA". ▶

Măsuța „VIRGINIA", cu suport pentru reviste.

M. Ghimpel, tehnician în probleme de mobilă din direcția generală de resort din Ministerul Comerțului Interior.

Părerile sale nu concordă cu cele ale autorului scrisorii adresate redacției noastre decît într-un singur punct : calitatea.

— Au fost cazuri cînd s-au redus unele secțiuni ale pieselor atît de mult, încît s-a afectat însăși calitatea lor. Și ne-a fost greu să o vindem. Mobila contemporană implică folosirea de materiale noi, mai ușoare și în același timp rezistente (materiale buretoase, chingi elastice, arcuri orizontale pentru tapițerie). Or, neavînd totdeauna la îndemînă asemenea materiale, unele fabrici, în special unitățile industriei locale, realizează hibrizi. Dar compromisurile în tehnologie compromit în ultimă analiză produsul finit.

— Dintre tipurile moderne de mobilă pe care le apreciați ?

— În ultima vreme s-au găsit soluții constructive care împacă linia modernă cu trăinicia. Despre dormitorul „Solca" cu dulap suprapus, despre biblioteca modulată „Milcov", bucătăria „Modul" pot spune numai lucruri bune.

ÎN FOND, INTERESELE NE SÎNT COMUNE

Sîntem de astă dată în biroul tehnologului șef de la Combinatul de mobilă de la Pipera. Inginerul Andrei Paraschiv citește scrisoarea și subliniază cu creionul anumite paragrafe.

— Să știți că, în materie de mobilă, moda nu e o toană — îmi spune dintru început tehnologul șef. Linia pe care merg proiectanții noștri e o linie internațională, gîndită și elaborată conform cerințelor vieții actuale. Nu ne putem permite o tehnologie pentru mobila destinată exportului și alta pentru cea destinată pieței interne. Doar fabricile noastre nu-s ateliere meșteșugărești !

— Ce părere aveți despre rezistența mobilei cu linie modernă ?

— Cu totul alta decît autorul scrisorii. Să luăm, de pildă, scaunele. Cele cu picioare înalte de 40 cm rezistă la greutatea de 200 kg. Atunci de ce să le facem de 60 cm ? Cu ce este justificată risipa de material lemnos ?

— Au fost însă scaune care s-au descleiat foarte ușor.

— Se poate ; dar nu din cauza concepției, ci din pricina execuției și mai ales a adezivilor utilizați. Dar asta e o poveste veche. Adezivii s-au îmbunătățit simțitor în ultima vreme. Uneori se pot întîmpla greșeli de concepție în proiectarea și executarea mobilei, nu zic ba. Un exemplu concret este fotoliul pat „București". Am fost sesizați că unele îmbinări stau necorespunzătoare. Atunci s-au făcut modificări constructive proiectului inițial dat de Institutul de cercetări al economiei forestiere (I.N.C.E.F.).

— Din ce cauză credeți dv. că unii lucrători din comerț se declară împotriva mobilei cu picioare subțiri și înalte ?

— Nu pot ști ce gîndesc dînșii și, de fapt, nici nu-i pot înțelege. Cert este că mobila aceasta luminoasă, simplă, care se manevrează ușor, corespunde arhitecturii epocii noastre, se încadrează perfect în apartamentele nou construite. Concepția creatorilor este deci bună. S-ar putea ca unele piese să fi suferit accidente în drumul de la fabrică la magazine sau de la magazine la cumpărători. Aici e vorba de o proastă execuție în fabrici. Tocmai de aceea ne străduim să ridicăm permanent calificarea muncitorilor și simțul lor de răspundere. Astăzi lucrăm mai bine decît ieri și mîine vom lucra mai bine decît azi.

— Întreprinderea dv. a primit reclamații ?

— Față de perioada corespunzătoare a anului trecut, ele au scăzut cu 30%. Și vor scădea mereu. Dorim de bună seamă să nu mai primim nici una. Lucrătorii din comerț ar putea să ne ajute însă mai concret. În loc să nege calitățile mobilei moderne și să prefere tipurile învechite, mai bine ar discuta cu noi, producătorii, ce s-ar mai putea face pentru îmbunătățirea mobilei. Țin să mai spun că, pentru o varietate mai mare de sortimente, fiecare întreprindere va produce, în serii mai mici, cîte 2-3 modele, începînd chiar cu anul acesta. În fiecare an vom schimba modelele. Comerțul ar trebui — cred eu — să facă o reclamă mai susținută modelelor noi și să dirijeze gustul cumpărătorilor.

Interviuri luate de Elisabeta MORARU

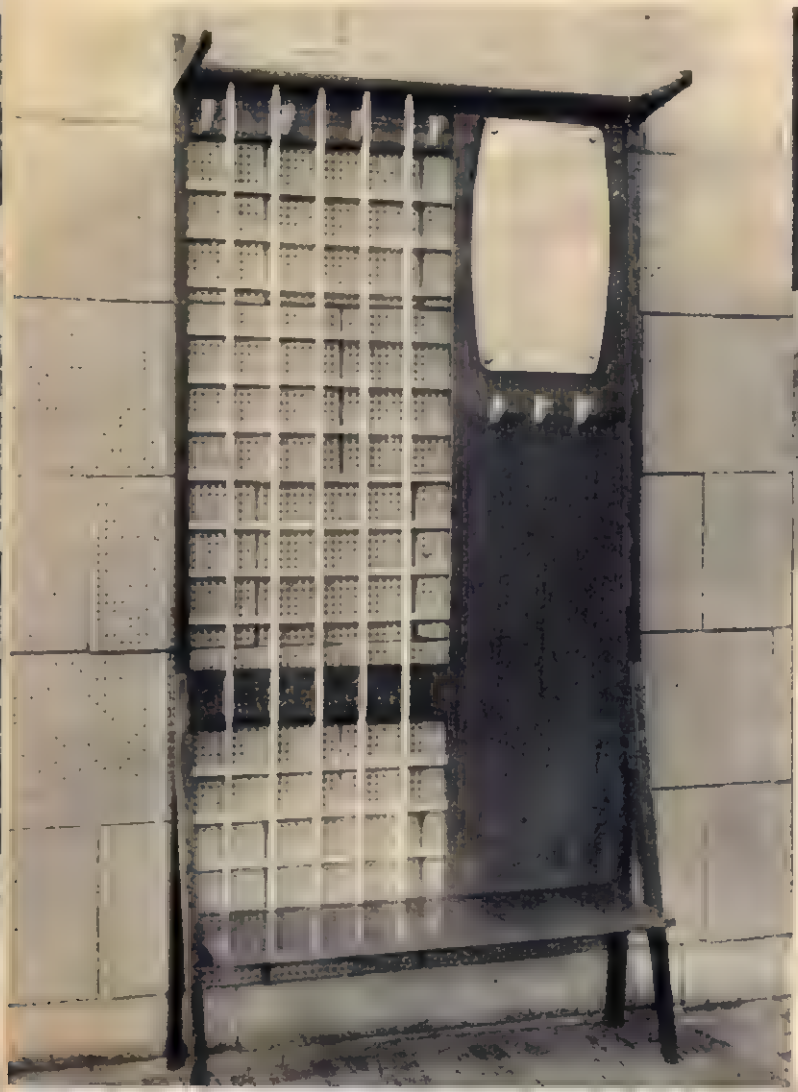

Măsuța „AIDA" ; placa este acoperită cu o suprafață decorativă, realizată din împletituri de benzi de furnir.

SECVENȚE VII

Completînd trăsăturile chipului bine ştiut al lui V. I. Lenin, secvenţe vii, desprinse din viaţa marelui conducător al Revoluţiei, vin să întregească, din timp în timp, imaginea atît de apropiată şi de scumpă nouă.

Din subsolurile vechilor arhive de filme sînt aduse, după asidue căutări, la lumina tiparului sau a ecranului, aceste secvenţe. Douăzeci şi două de filme, totalizînd peste 900 de metri de peliculă, au fost descoperite pînă în prezent. Filme-document de o nepreţuită valoare.

Realizate cu mijloacele tehnice modeste ale vremii, restaurarea lor a cerut nu numai un imens volum de muncă, ci şi găsirea unor adecvate soluţii tehnice.

Şi iată în faţa noastră, reînviind în momente încremenite pe hîrtia fotografică clipe de o emoţionantă autenticitate din viaţa marelui conducător. 1 Mai 1919. Piaţa Roşie. Civili şi ostaşi, purtînd pancarte şi lozinci revoluţionare. O fanfară cu alămuri strălucitoare cîntînd „Internaţionala". Un Ford decapotabil şi Lenin discutînd calm cu un muncitor sub privirile atente şi curioase ale celor din jur.

Sau o altă imagine. V. I. Lenin într-o maşină. Alături, Nadejda Krupskaia. Multă vreme s-a crezut că pelicula care ni-l reprezintă pe Lenin în maşină a fost filmată la 1 Mai 1919, la muncitorii pompei de apă din Rublevo. Despre această vizită vorbea în amintirile lui şi G. V. Ghibev, unul din veteranii operatorilor de film. În 1960 a fost publicată pentru prima oară o fotografie reprodusă după o secvenţă a acestui film pînă atunci necunoscut. Dar curînd după publicare, la Institutul de marxism-leninism din Moscova a sosit o scrisoare de la muncitorii din Rublevo, în care se arată că din amintirile martorilor oculari ar reieşi că, în primăvara acelui an, apele fiind revărsate, trecerea din oraş în Rublevo ar fi fost imposibilă... După afirmaţiile hotărîte ale lui Ghibev s-ar părea că maşina ar fi trecut prin vad... Nişte negative găsite mai recent contestă însă amintirile operatorului. Frunzişul copacilor de pe planul doi n-ar fi decît coroana arborilor decorativi mascînd zidurile Kremlinului.

Lenin vorbind... Lenin zîmbind... Lenin salutînd mulţimea... Luminos. Îngîndurat. Expansiv. Calm. Privind cu un surîs fermecător spre obiectivul aparatului de filmat sau mijindu-şi ochii, concentrat, respectuos în faţa unui interlocutor. Scriind. Jucînd şah. Citind. Ridicînd masele spre noi înfăptuiri prin cuvîntul avîntat al Revoluţiei. Inaugurînd o construcţie. Gesturi energice şi largi. Mimica unei feţe extrem de mobile, redînd gama nuanţată a unei bogate vieţi interioare. Ochi adînci, plini de expresivitate...

Secvenţe unice, de nepreţuit, noi imagini ale acelei uriaşe personalităţi care, contopindu-şi viaţa cu mersul istoriei, i-a conferit un nou conţinut.

Toma George MAIORESCU

LA DRUM!

SCHI DE PRIMĂVARĂ

Să prelungeşti pînă dincolo de hotarele primăverii bucuria inefabilă a zborului pe pîrtii de zăpadă — iată o ispititoare perspectivă pentru iubitorii schiului.

Celor ce se vor întreba (cu sau fără nocentul nostalgic al poetului) : „Dar unde sînt zăpezile... ?" le oferim, în rîndurile ce urmează, indicaţiile trebuincioase pentru a ajunge pe ultimele poziţii pe care iarna continuă să reziste asaltului impetuos al primăverii. Şi, trebuie să ştiţi că rezistă bine pînă spre sfîrşitul lunii mai, cînd litoralul, de pildă, se pregăteşte să-şi primească oaspeţii estivali...

Ultimele zăpezi ale iernilor noastre se ascund în văile şi căldările de pe versantul nordic al Făgăraşilor, dar se încumetă să înfrunte soarele şi de pe înaltele creste ale acestor munţi. Firește, locuri cu zăpezi tîrzii sînt destul de multe în Făgăraş, dar cele mai accesibile se află în jurul cabanelor Valea Sîmbetei, Bîlea Lac şi Sarul. Spre toate trei, căile de acces pornesc din gările aflate pe linia ferată Braşov-Sibiu.

Cei ce vor să meargă pe Valea Sîmbetei coboară în gara Sîmbăta de Jos, de unde o şosea se îndreaptă, de-a lungul rîului Sîmbăta, spre munte. Sînt 18 kilometri pînă la poalele Făgăraşilor, la complexul de cabane Sîmbăta, care constituie un loc de popas. De aici, o potecă marcată cu triunghi roşu îl poartă pe turistul amator de schi, în aproximativ 3 ore, pînă la cabana Valea Sîmbetei, situată la 1.405 m altitudine. Pîrtiile de schi convenabile se află deasupra cabanei, pe povîrnişurile căldării Sîmbetei.

Mai frecventată, datorită şi capacităţii sale de găzduire (cinca 120 locuri în timp de iarnă), cabana Bîlea Lac (2.034 m) oferă schiorilor o largă varietate de pîrtii, în impozanta căldare în care se află.

Gara de acces spre cabana Bîlea Lac este Aşpaşul de Jos, de unde se pancurg mai întîi 15 km pe şosea pînă la poalele muntelui, în locul numit „Glăjărie". De aici se continuă drumul pe o şosea forestieră în construcţie şi în continuare pe o potecă urmînd marcajul bandă albastră. După circa 3 ore de mers, turistul întîlneşte cabana Bîlea Cascadă, utilizată foarte frecvent, iarna, ca loc de popas înainte de a continua urcuşul spre cabana construită pe malul lacului Bîlea. Poteca de iarnă, care trece pe sub cascada Bîlei, apoi prin rarişti de brazi spre prima terasă a Văii Bîlea, este marcată cu punct roşu. Drumul dintre cele două cabane se acoperă în 4-5 ore. Efortul de a ajunge aici, în inima muntelui la peste 2.000 m altitudine, este răsplătit de frumuseţea peisajului, de mulţimea pîrtiilor, la care se adaugă şi cele de deasupra lacului Capra şi a Vînătăii sau cele ale Văii Doamnelor.

Cine se hotărăşte să facă — într-una din zilele de pedere la Bîlea Lac — o ascensiune de circa o oră pînă la vîrful Capra, va avea satisfacţia de a vedea culmile înzăpezite din jur, de a privi spre sud, către Valea Argeşului.

În general, urcuşurile către culmi trebuie făcute cu prudenţă, după consultarea cabanierului, pentru a evita pericolul eventualelor avalanşe.

La capătul vestic al Făgăraşilor, sub vîrful Sarul, se află cabana Sarul, care are de menenea, în preajma sa, pîrtii variate pentru schi.

Accesul spre cabană se face prin gara Sebeş-Olt, de unde o şosea ne conduce pînă în comuna Sebeşul de Sus (circa 5 km). De aici se urmează poteca marcată cu triunghi roşu care, în 3-4 ore, îl poartă pe turist pînă la cabană (altitudine 1.450 m).

Aici, pe pîrtiile de pe Frunţea Moaşei, pe cele din uriaşul circ de piatră al căldării Bîlei sau pe Valea Sîmbetei, schiatul de primăvară îşi sporeşte mereu adepţii, atraşi nu numai de chemarea zăpezilor tîrzii, dar şi de zîmbetul luminos al cerului albastru de aprilie sau de început de mai.

Ion F. BACIU

Cabana Sîmbăta (1.405 m).

Melania Cîrje (Margaret) și Dan Tufaru (năzdrăvanul Chris) în Năzdrăvanul Occidentului de J. M. Synge.

Vom mai auzi de ei

Ca în fiecare an, pe scena Studioului institutului de teatru o nouă promoție de studenți — viitori actori — se întîlnește cu publicul. Elevii maestrului Ion Finteșteanu, ai regizorilor Moni Ghelerter și George Dem. Loghin (pedagogi cu experiență, care au dat scenei noastre mulți actori talentați, excelent pregătiți profesional) se află în fața ultimelor lor examene școlare. Din toamnă actori, fiecare în teatrul în care va fi repartizat, vor avea de înfruntat alte examene, mai dificile : cele ale muncii profesionale, în care examinator este publicul. Pînă atunci însă, spectacolele de pe scena studențească, încununînd cei patru ani de studii, ni-i recomandă pe actorii de mîine. Acum, la jumătatea stagiunii studioului, după cinci premiere, am început deja să-i cunoaștem. Chiar dacă imaginea completă asupra noii promoții și a tuturor valorilor ei o vom avea abia după consumarea întregii stagiuni, este momentul să schițăm cîteva impresii pe care întîlnirea cu viitorii actori ni le-au lăsat.

VIITORUL ACTOR — UN PORTRETIST

O pagină de o neobișnuită bogăție dramatică, din păcate prea puțin cunoscută la noi, piesa *Năzdrăvanul Occidentului* de J. M. Synge, a deschis stagiunea studențească. Lucrarea dramaturgului irlandez debutează, sub semnul fantasticului și lirismului, pentru a deveni treptat o piesă amară și violentă despre apăsare și ură, despre impostură și fals eroism, despre

(Continuare în pag. 16)

Viorel Branoiu (prințul Mîșkin) în Idiotul — adaptare după romanul lui Dostoievski.

Vom mai auzi de ei

versatilitatea unor oameni inculți și tumorați, lipsiți de orizont, ale căror aspirații înșelate se comută în cruzime și lașitate.

Alegerea acestui text stufos și dens, atît de dificil de interpretat — alegere făcută de către profesorul Moni Ghelerter și lectorul Zoe Stanca Anghel — este un act de curaj artistic și totodată de înțelepciune pedagogică. Originalitatea tipologiei și mai cu seamă construcția bogată în surprize a piesei, permanenta schimbare a unghiului de vedere, răsturnarea raporturilor dintre personaje oferă studenților un material de studiu de o utilitate deosebită. Regia a îndrumat studenții către o categorie de preocupări ce le era cea mai accesibilă și de un folos imediat, atenta caracterizare a personajelor, portretizarea lor scenică. În acest sens se înscriu cele mai importante reușite ale spectacolului. Ele anunță încercări de gîndire independentă, individualități artistice în curs de definire. Melania Cîrje (Margaret) compune cu atenție feminitatea crudă, de mic animal sălbatic, a eroinei, elanurile ei feline, nemăsuratul orgoliu incapabil de dăruire. Dan Tufaru (năzdrăvanul Chris) e un interpret de un farmec special, cu o sensibilitate capabilă de treceri neașteptate de la dezarmare și umilă spaimă la trucuri de mic cabotin răsfățat, apoi la sincere elanuri de forță și virilitate. Cu inteligență și cu dezvoltat simț al sugestiei, al nuanțelor și-o realizat Cornel Nicoară (bătrînul Mahon) aparițiile stranii.

În luptă cu dificultățile — nu puține — ale unor capodopere ca *Don Juan* de Molière sau *Idiotul* de Dostoievski, studenții profesorului Ghelerter probează și avantajele și handicapurile lipsei de experiență scenică. Spectacolul acesta de fragmente (cu vădit caracter de experiment pedagogic și, desigur, fără pretenția de a aduce pe scena studențească un Mîșkin sau un Don Juan ideal) i-a obligat pe tinerii interpreți — și aceștia au făcut-o cu dezinvoltură — să pătrundă frumusețea unor mari roluri, să redea cel puțin trăsăturile principale ale personajelor în afara celor deja citați (Dan Tufaru — un Sganarel poate prea reflexiv și moralizator; Melania Cîrje — Aglaia Epanchin și Cornel Nicoară — Rogojin, evident depășiți de vîrsta și complexitatea personajelor interpretate) trebuie neapărat remarcată schița de portret creionată în rolul prințului Mîșkin de Viorel Branea. Chiar dacă nu toate datele cu care el își realizează rolul aparțin acestui personaj, chiar dacă multe fațete ale caracterului eroului dostoievskian rămîn în umbră, prezența scenică realizată de Branea se impune prin simplitate, trăire autentică, discreția jocului și prin ceea ce se cheamă „farmec personal". Alexandru Repan (Don Juan), Liliana Welther (Dona Elvira), Ileana Burlacu (Nastasia Filipovna), în limita unor apariții mai mult decît corecte, par încă obsedați de construcția rolurilor, zăvorînd undeva prea adînc resorturile sufletești care de fapt dau viață personajelor. Ileana Sandu (Charlotte) ne-ar fi convins mai mult de aptitudinile ei pentru comedie dacă n-o vedeam identică și în scurta apariție din *Mitică Popescu*

ACTORICESCUL MEȘTEȘUG

În lumea apelor, comedia fantastică a dramaturgului italian Aldo Nicolaj, cu poezia și cu hazul ei amărui, am mai văzut-o pe scena studențească, într-o altă punere în scenă, cu alt decor și, evident, cu altă promoție de interpreți. Revenirea asupra piesei își află desigur rosturile în varietatea problemelor scenice pe care ea le pune tinerilor actori. Realismul cotidian și visul, satira și lirismul autentic pe care le amalgamează în spiritul comediei moderne, multivalente, această piesă, rolurile generoase de facturi diferite pe care ea le propune explică alegerea profesorului Ion Fințești, a lectorului Sanda Manu și a studenților lor

Ce aduce nou spectacolul lor cu piesa lui Nicolaj față de veches înscenare? Cred că în primul rînd clarificarea unor sensuri mai adînci ale tragicomediei tînărului Celestino Acum înțelegem mai bine de ce acest om normal n-are aer, se sufocă în lumea meschină ce-l înconjură, de ce preferă evadarea în lumea care-i e dragă. În „lumea apelor", mai dreaptă — și paradoxal — mai umană. Punerea în evidență, de către interpret (Florin Măcelaru) și de către regia spectacolului, a replicilor prin care se sublimează decăderea moravurilor lumii în care trăiește eroul, justifică finalul, îl eliberează de interpretarea evazionistă, îi dă adevăratul sens simbolic și fantastic. Fluieratul care însoțește dispariția lui Celestino, fluieratul cu care acesta răspunde implorărilor pe care i le adresează în final familia, este răspunsul celui care, în fine, se simte liber. În rolul Mateei, colega de birou a lui Celestino, Lucia Ripeanu reușește o apariție interesantă. Sentimentul sincer și drama acestei femei sînt bine dozate în portretul pe care-l compune interpreta Evitînd melodramaticul dar și îngroșarea comică, cele două extreme spre care trage rolul acesta dificil, interpreta rezolvă cu aplomb problemele construcției personajului, dîndu-i toată greutatea necesară. Împreună cu ei, Ruxandra Sireteanu (Diana), Alexandru Bocăneț (Alberto) și Ion Rog (ușierul), pe care am avut prilejul de a-i vedea și a le aprecia însușirile și în spectacolul cu piesele lui Osvaldo Dragun „Omul care s-a transformat în cîine" fincontestabil succes al colegului lor de la regie — Șerban Andrei), mărturisesc bun meșteșug actoricesc, pe care la școala maestrului Fințești tinerii și l-au însușit în anii de studii

O „PARTE" DIN „TOT"I...

Urmărind cele două spectacole realizate de studenții profesorului George Dem Loghin (lector Dem. Rădulescu, asistent Adriana Pițești eanu) — *Mitică Popescu* de Camil Petrescu și *Anna Christie* de Eugène O'Neill — sesizezi limpede intențiile direcției de scenă. Ea urmărește să obișnuiască încă din școală interpretul să-și dezvolte creația conform cu orientarea și coordonatele la care obligă acest „întreg" care e spectacolul contemporan. Actorul de mîine trebuie să învețe încă din școală că el este doar o parte din întregul pe care-l constituie spectacolul. Valoarea unei asemenea concepții pedagogice depășește astfel limita strict școlară, pregătind și înlesnind trecerea studentului către profesia sa de mîine, punîndu-l în condițiile reale ale lucrului pe scena profesională

În registre dramatice complet diferite — piesa lui Camil Petrescu, o comedie realistă, cea a lui O'Neill, o profundă dramă de factură realist simbolică — studenții actori realizează cîteva roluri interesante. Silvia Năstase, excelentă protagonistă a piesei lui O'Neill, știe să-și susțină fără ostentație și cele două partituri de secund plan din *Mitică Popescu*. Dacă în primul spectacol temperamentul eroinei și drama acesteia, „duritatea poetică" ce o caracterizează, trăiesc vibrant și impun personajul permanent atenției, în piesa lui Camil Petrescu interpreta știe să creeze simplitatea, cenușiul șters dar cald al Annei, cu mijloace actoricești suficiente pentru a da personajului relieful minim cerut de text. Petre Pauthoffer (directorul în *Mitică Popescu* și Mat Burke în *Anna Christie*) a fost servit în ambele spectacole de roluri dificile și de mare întindere. Interpret inteligent, cu o prezență scenică agreabilă și foarte personală, actor încă de pe acum, el riscă uneori să șteargă contururile definitorii ale personajelor, trăgîndu-le prea mult la el. Prezențe remarcabile mi s-au părut Angela Tomasian (Marthy Owen) și Ovid Schumacher (Jean și Larry), interpreți cu date profesionale și de temperament ce se impun chiar în roluri de întindere mai mică. Ștefan Sileanu (un Chris Christopherson nu peste tot convingător și un secretar general destul de convențional), Olga Bucătaru (Georgeta Demetriad — prea fragil discretă), Dorel Vișan (un subdirector cu un haz ardelenesc cam făcut) și mai ales Dorel Comănici (Mitică Popescu) mai au încă de luptat pentru depășirea fazei „școlare" a muncii lor scenice

Ceea ce trebuie neapărat subliniat la spectacolele clasei profesorului Loghin este grija pentru crearea ambianței scenice adecvate desfășurării acțiunii. Lumina, muzica și decorul sînt puse în funcțiune de regizor pentru a crea condițiile optime desfășurării spectacolului. Decorul semnat de lectorul Traian Nițescu pentru *Anna Christie* mi se pare cel mai inspirat din cele văzute în această stagiune pe scena studențească

★

Sîntem abia la jumătatea stagiunii studențești. Noi premiere vor afirma alte talente, ne vor spune lucruri noi despre cele pe care le-am remarcat. Ceea ce se impune însă cu claritate cu fiecare spectacol și în aprecierea lor globală este calitatea școlii de teatru pe care viitorii actori o vor absolvi mîine.

B. T. RÎPEANU

Silvia Năstase (Anna Christopherson) și Petre Pauthoffer (Mat Burke) în Anna Christie de Eugène O'Neill.

umor de peste hotare

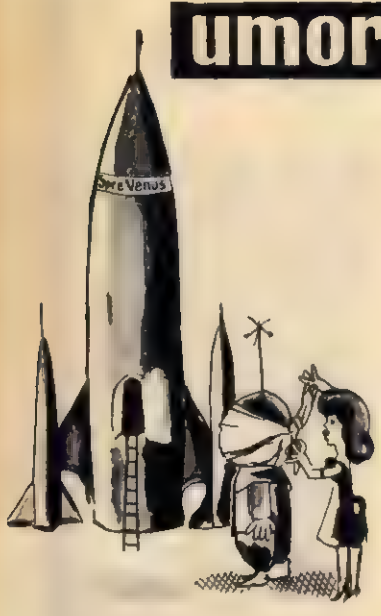

– Io uite ce ți-a adus unchiu'...

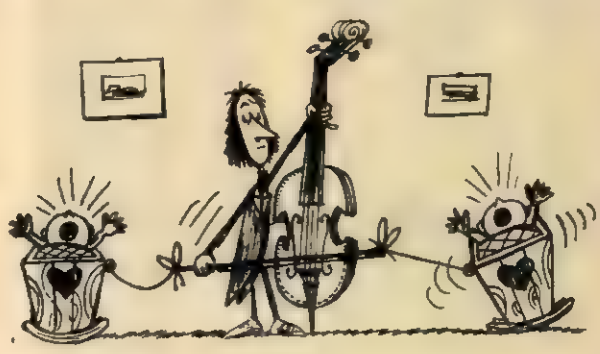

Reflex !

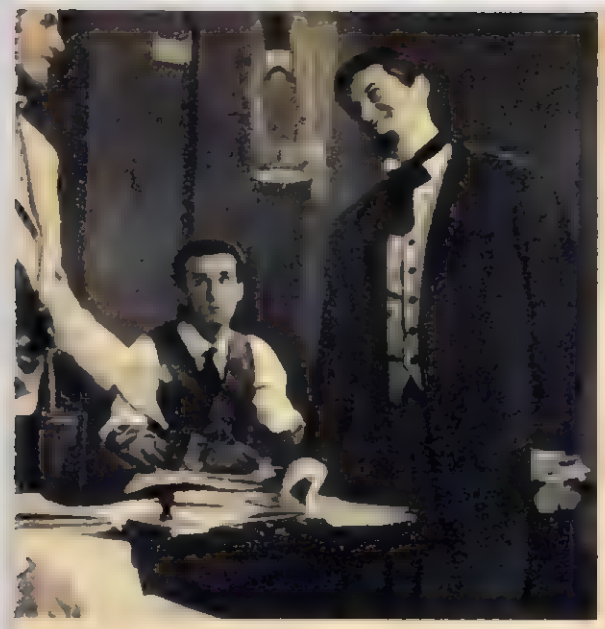

Dumitru Anghel (Buiac), Dorel Comănici (Mitică Popescu), Ovid Schumacher (Joan) și Dorel Vișan (subdirectorul) în Mitică Popescu **de Camil Petrescu.**

Lucia Ripeanu (Matoca) și Florin Măceleru (Celestino) într-o scenă din piesa lui Aldo Nicolaj În lumea apelor.

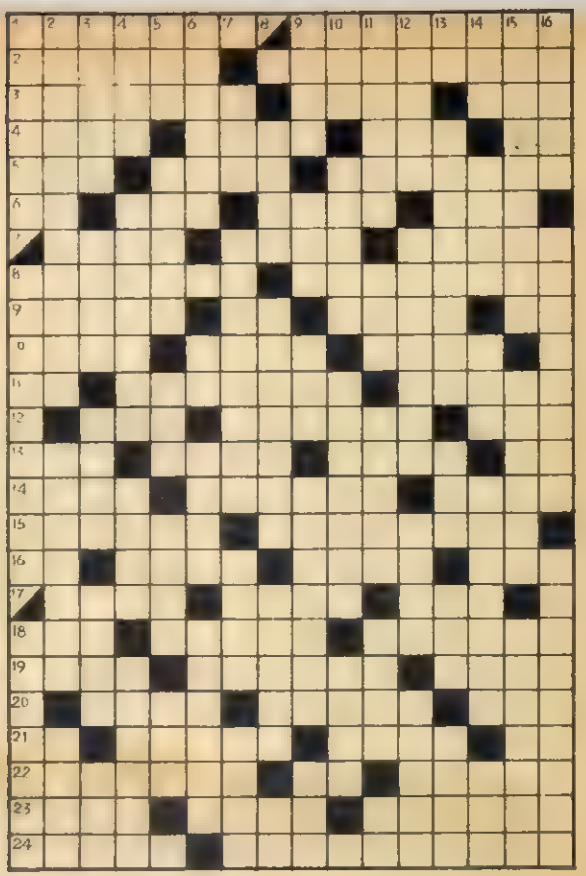

16/24 CUVINTE...DULCI

ORIZONTAL : 1) Migdale ambalate în ciocolată — Are vorba dulce și sufletul acru. 2) Eroină din opera „Evgheni Oneghin" de Ceaikovski, preocupată, în primul act, de prepararea unei dulcețuri — Preparat dulce cu cacao. 3) Bomboanele copilăriei — Plisc din... ciocolată ! — Șuvoi (reg.). 4) Un viitor cozonac — Brînză dulce — Are miros bun ! — Locotenent (abr.). 5) A dușmăni — Buruiană cu lipici — Poet roman căruia îi aparține maxima *Dulce et decorum est pro patria mori* (Dulce și frumos este să mori pentru patrie). 6) Cutie ! — Toc modern — Culoarea unei creme — Vedere. 7) Prăjitură festivă — Se bea cu zahăr — Fluieraș de soc mult zice cu foc. 8) Urîțire — Au trecut prin luna de miere. 9) Preparat dulce cu diverse arome prezentat în formă de cuburi — Carei — Ceea ce constituie personalitatea cuiva (pl.) — Antemeridian. 10) Specie de arbore — Somn dulce, puișor ! — Vas pentru băut. 11) O bucățică de jeleu ! — La vitrina (pl.) — Sătean. 12) „Dulcele" din Banat — Societăți patriotice secrete, create în Grecia la sfîrșitul secolului al 18-lea (sing.) — Operetă de Lehar. 13) Tot (reg.) — A prăji varza — Lopățică de curățat plugul — Anton Dobre. 14) Îmbinat — Lichid suropos care rămîne de la extragerea zahărului din sfeclă — Localitate în India. 15) Prăjitură în formă de sul — Autorul poeziei „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie" 16) Alexandru cel mititel — Unitate de măsură — Din vechea Grecie — Comună în Anglia. 17) Antonimul dulcelui — Verbul sugarului sau al celui ce bea șirop cu paiul — Punct unde se leagă un vas sanguin de un organ format din țesut spongios (med.). 18) A nu face nimic — A închina (od.) — Schiță de Caragiale în care un copil rău crescut toarnă dulceață în șoșonii musafirului 19) Măsură englezească de lungime egală cu 0,914 m — Obiect vestimentar — Arac (reg.). 20) Caricaturist român contemporan — Clasic universal, autorul celebrei „Divina comedie" — Ață. 21) Stăpînul naturii — Un proverb spune că dacă-i dulce, mult aduce — Curat (fig.) — Oală 22) Arbore cum e teiul, din florile căruia albinele extrag nectarul — Leșie ! — A îndulci (fig.). 23) Prin viu grai — La plăcinte înainte... — Plantă din țările calde cu fructul dulce acrișor și foarte aromat. 24) Comună în Banat — „Cavalerul tristei figuri" îndrăgostit de Dulcineea din Toboso (2 cuv.).

VERTICAL : 1) Dulce (fig.) — Preparat culinar dulce — Arbore exotic cu fructele asemănătoare smochinelor. 2) Dulciuri la pahar — Casată ! — Fructe dulci. 3) Susțin strugurii — Pot fi dulci, deși nu se mănîncă — Arta de a exprima gîndirea într-o formă personală — Martie (pop.) — Poate fi cu apă dulce sau sărată. 4) Nume feminin — Și-a depănat frumoasele zile ale copilăriei în minunate „Amintiri" și și-a sfîrșit viața într-o bojdeucă din dulcele târg al Ieșilor — Părinte — Scriitor român, autorul poeziei „Dulcelui amic". 5) Fructe din Gabon (Africa) — Trag la poartă — Etcetera — Unealtă de fier — Loitre (reg.). 6) Iluzii (fig.) — Sodiu — Pictor român, autorul tabloului „Coș cu căpșuni" — Vînt ușor. 7) Epocă — Bomboane cu... lipici — Asirian — Conifer. 8) Deci (pop.) — De florile mărului (fem. pl.) — Reavănă — Pe el, Grivei ! 9) A cădea — Nu sînt buni — Curelușe de mețină — Dusă cu zăhărelul — Pește de apă dulce. 10) Albinele în... luna de miere — Poet clasic german, autorul poeziei „Un chip dulce-n nopțea vieții" — Consumate fără socoteală — Oraș în Indonezia. 11) Stringător — Fructe dulci la sticlă — Muntean (pl.) — Zaharica pufoasă — Aur. 12) Fochist — Curați (dim.) — Prefix de egalitate — Animal nordic (pl.). 13) Pe lună ! — Mai mult frișcă decît aluat — Sistem de fizică - Curge pe lîngă Sighetul Marmației — Oraș în Ardeal. 14) Preparat din lapte dulce — Suport pentru dulceață și cafele negre — Nu duce lipsă — Înconjur (pl.) — Fiica Armoniei (mit.). 15) Pușă în valoare — Piesă de Molière — Sondat (fig.). 16) Logofăt moldovean din secolul al 18-lea și vestit călător — Lămîie dulce și potabilă ! — E dulce, s-o mănînci (pl.) !

Cuvinte rare : SIU, GORA, OLD, HIL, INE, DORN, ROF, ENDE, INO.

Florin EREMIA

Dezlegarea jocului „APRILIE" — *farsă rebusistă* — apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) CALMANTA — APRETAT. 2) ULUITA — VIROAGE — R. 3) MIALA — CINGATOARE. 4) PATA — TINDALA — PAS. 5) ATI — CAUTATE — DACA. 6) RA — DUBLATI — SONOR. 7) A — PIRLITA — FUGARI. 8) TRISTETE — LIPI — IR. 9) OASPETE — MANA — ORE. 10) ARCANE — TABARITE. 11) RIURI — SIMILARA — I. 12) E — RATIONAL — TIRAN. 13) MITOASE — EMOTIVE. 14) FI — ARDERI — ERATIC. 15) ILA — IUTEALA — TEZA. 16) LINA — RESTANTA — AC. 17) ATINSI — TANDA — STI. 18) NAMOL — NECURMAT — O. 19) TRADUSA — URUITURA. 20) RIT — TOPIRI — IADES. 21) OZON — RANI — COCINA. 22) PAROLIST — PASUIT. 23) ITIRE — TIBISIR — AS. 24) CA — DINAMICA — ISTA.

FILM

CINEAȘTII PREGĂTESC...

● Doi ani de muncă i-au fost necesari arhitectului italian Mario Chiari pentru a prezenta proiectul definitiv al... Turnului Babel, ediția 1965. Acest edificiu este unul din elementele principale ale filmului „Biblia", realizat în Italia de către cunoscutul Dino de Laurentiis — producător, John Huston — regizor. Turnul Babel, care a costat frumoasa sumă de 400 milioane lire italiene, este confecționat din țevi de fier acoperite cu material plastic de culoare roșie.

ÎN UNIVERSUL MIRACULOS AL FILMULUI DE ANIMAȚIE

— de vorbă cu Marin Pîrîianu, directorul studioului „Animafilm", și regizorul Olimp Vărășteanu —

Animafilm, noul studio cinematografic care are sarcina asigurării producției naționale de filme de animație și scurt-metraje publicitare, a fost înființat în cea de-a doua jumătate a anului 1964. Animafilmul reprezintă totodată și Centrul de animație din România, afiliat la cunoscutul organism internațional de specialitate, A.S.I.F.A. (Asociația Internațională a filmului de animație).

— După cît se pare, vă pregătiți pentru a lua în stăpînire noul sediu. Pe cînd, în casa nouă și ce vă va oferi aceasta ?

— Sperăm că încă în prima jumătate a anului să ne strîngem toate forțele sub același acoperiș, noul studio, complet amenajat în specificul nostru și utilat cu cele mai perfecționate mijloace ale tehnicii moderne. Vom putea exploata atunci capacitatea integrală de producție a 7 platouri de filmare, din care 3 pentru desen animat și 4 destinate filmelor de păpuși.

De fapt, anul cinematografic '65 va consemna la Animafilm 16 filme de animație, 150 de diafilme în tiraj total de 500.000 copii pozitive și 40 de publicitate.

La cea de-a 2-a ediție a Festivalului de la Mamaia vom înscrie în competiția artistică a „Pelicanului alb" un număr de 8 noi filme de animație. Sperăm să ne aliniem la startul concursului și la probe filmelor publicitare, gen cinematografic cu specific propriu și în vertiginoasă dezvoltare pe plan mondial, care se pare că în acest an va fi primit pentru prima dată în concurs, la categoria scurt-metrajelor...

— Presupunînd dv. „fulger" aceste mai bune filme ale studioului din producția lui '65 ?

— Răspunsul pe loc, mă cam pune în încurcătură... Dar nefiind la un concurs obișnuit de „Cine știe, cîștigă" (deci „punctele" pe care eventual le-aș putea pierde personal, vor fi oricum dobîndite în ultimă instanță tot de realizatorii noștri), mă încumet să formulez următoarele pronosticuri „telegrafice" : „Oul" (obiecte animate) — realizator Bob Călinescu, „Scorpia și trandafirul" (desen animat) de Iulian Hermeneanu ; „Zîmbetul" (desen animat) — autor Const. Mustoțea ; „Umbrela" (cartoane decupate) — realizator Olimp Vărășteanu ; „Un bloc neobișnuit" (desen animat) de Matty Aslan... Și o surpriză : Cepo și-a exprimat dorința de a reveni pentru cîteva timp printre vechii săi colaboratori pentru a realiza în cursul anului un nou film de desen animat...

— Destăinuite... perspective... ?

— În primul rînd cuprinderea unui activ cît mai numeros de tineri graficieni talentați și atrași de posibilitățile nelimitate de expresie ale filmului de animație. Apoi extinderea orizontului creației artistice a studioului, dezvoltarea specificului cinematografic național și formarea unei școli românești de filme de animație bine reprezentată în contextul producției mondiale. Și, desigur, cucerirea de trofee cît mai valoroase atît în țară, la viitorul Festival de la Mamaia cît și la primul Festival internațional de animație din anul viitor, cît și peste hotare, la cele mai importante concursuri artistice internaționale ale genului.

NIMIC NOU... DESPRE ARHIMEDE !

Aplecat asupra platformei aparatului caracteristic filmărilor „imagine cu imagine", Olimp Vărășteanu dirijează mișcarea pe orizontală a unor personaje ciudate și hardii decupate din carton și hîrtie colorată.

— Ce caracterizează stilul care vă caracterizează filmele ați vrea să ne trasați o succintă schiță de creație a realizatorului Olimp Vărășteanu ?

— Am debutat în filmul de animație abordînd tehnica cartoanelor decupate, am ilustrat „la trecere" (cu două filme) și genul păpuși, pentru ca să revin apoi la prima pasiune, pe care n-o mai părăsesc. Am la activ un număr de 14 scurt-metraje din care 3 premiate : „Voinicelul" — Veneția 1962 ; „Coarta" — Dijon 1964 ; „Cotidiene" — Mamaia 1964. Deocamdată...

— Cevа nou ?

— Nimic nou... despre Arhimede !

— ?

— Fiind la capitolul noutăți, v-am destăinuit aderarea chiar titlul noului nostru scurt-metraj. „Nimic nou... despre Arhimede" va ilustra în modul satiric și tot în cartoane decupate o serie de probleme din viața obișnuită, deci tot un fel de „Cotidiene".

— Proiecte de viitor ?

— Tot „cotidiene"... Deoarece după „Arhimede" intenționez să continuu tematica de actualități naturice în cel de-al treilea film al seriei, cu titlul deocamdată provizoriu : „Umbrela".

M. ION

Eroii filmului lui Olimp Vărășteanu „Cotidiene", distins la Festivalul de la Mamaia din anul trecut.

Corespondență din Moscova

MOSFILM '65: „RĂZBOI ȘI PACE"

La Mosfilm atenția generală rămîne în continuare fixată asupra lui Serghei Bondarciuk și — respectiv — asupra superproducției cu recunoscut renume internațional, „Război și pace", pe care acesta o realizează ca regizor, coscenarist și actor.

Uriașa panoramă istorico-socială a Rusiei de la începutul secolului al XIX-lea, amplu resort de reflecție și complexitatea romanului, generoasele meditații ale scriitorului asupra războiului și a păcii, asupra binelui și a răului în societate, interferența destinelor eroilor cu soarta întregului popor, eroismul maselor care au înfrînt mitul invincibilității învăduitorilor — iată cîteva din principalele teme directoare pe care se bazează munca de creație a realizatorilor noului film. De-a lungul unui an și jumătate de pregătiri, regizorul și principalii săi colaboratori au cercetat nu numai opera literară, ci și o serie de numeroase materiale complimentare ce oglindesc corelația dintre evenimentele epocii și creația tolstoiană : documente de arhivă, lucrări de specialitate, piese de muzeu.

Cu o simbolică coincidență, cea de-a 150-a aniversare a memorabilei bătălii de la Borodino a marcat, la începutul toamnei lui 1965, turnarea celor dintîi secvențe. De atunci, Bondarciuk a filmat primele două serii („Război și pace" va fi realizat în două părți din cîte două serii fiecare) și numeroase episoade din următoarele. Pe lîngă scenele de platou, au fost realizate în exterior numeroase fragmente ce au impus o impresionantă tehnică cinematografică. Astfel, la marginea capitalei, pe tumulul din fața străvechii mănăstiri Novodevecie s-au turnat secvențele „înspăimîntării incendiatorilor". În vechiul oraș moscovit Sandul decorațiunii au reconstituit în machetă, pe o întindere de două hectare, imaginea Moscovei de altădată, necesară scenei incendierii capitalei. Pentru realizarea acestor episoade, precum și a bătăliilor de la Borodino, Kramoite, Schöngraben și Austerlitz, au fost adunați în filmare zeci de mii de figuranți ; muzeele din Moscova și Leningrad au pus la dispoziția realizatorilor cantități uriașe de arme vechi și exemplare unice de veșminte de epocă, iar un număr de 20 de fabrici au furnizat vagoane întregi de accesorii necesare filmărilor.

Vorbind despre concepția artistică a filmului „Război și pace", în calitate de regizor, Bondarciuk menționa : „Intenția noastră este de a respecta datele romanului, de a aduce spectatorilor, o dată cu filmul, spiritul operei lui Tolstoi și specificul național al nemuritorului său roman. Dorim și ne străduim să transpunem pe ecran, cît mai complet posibil, întregul material al originalului literar..."

Identificîndu-se apoi cu personajul Pierre Bezuhov pe care-l interpretează în film, cineastul ne face cunoscute gîndurile sale în ca-

● Pentru talentatul actor american Yul Brynner, 1965 va fi un an încărcat. Cititorilor noştri le aducem la cunoştinţă doar două dintre filmele ce le va realiza : „Bandwoola", în care va juca rolul unui vânător de elefanţi şi — lucrul cel mai interesant — „Intoxicarea celor şapte", un fel de continuare a „Celor 7 magnifici", film în care Yul Brynner a excelat.

● La mai puţin de zece zile după realizarea ediţiei „Miserabililor" cu Jean Gabin de către Jean-Paul le Chanois, un alt regizor francez, Jean Delannoy, îşi anunţă sosirea unei noi ecranizări după nemuritoarea operă a lui Hugo. Jean Valjean va fi de data aceasta Lino Ventura (cunoscut din „Vaporul lui Emil", „Diavolul şi cele zece porunci").

● După o pauză îndelungată în Mexic, Alida Valli s-a întors în Italia unde se pregăteşte pentru un rol insolit : cel al unei văduve sub a cărei înfăţişare se ascunde însăşi moartea. Filmul ce-i oferă acest rol (al 66-lea film cu Alida Valli) este intitulat „Umorul negru" şi, după cum anunţă realizatorii lui, va fi un film macabru. Partenerul renumitei actriţe şi totodată producătorul filmului este Folco Lulli, pe care l-am văzut nu demult în „Totentanz".

● După remarcabila creaţie realizată în „Hamlet"-ul lui Grigori Kozinţev, actorul sovietic Innokenti Smoktunovski se pregăteşte pentru un rol nou, plin de răspundere : chipul lui Lenin în filmul „Pe o planetă".

PROTAGONISTUL „SĂRBĂTORILOR GALANTE": JEAN-PIERRE CASSEL

Întrebat cine va fi interpretul principal al coproducţiei româno-franceze „Sărbătorile galante", cineastul René Clair, care ne-a fost un demult oaspete, a amintit numele unui actor care ne este cunoscut doar din peisaje pariziene cinematografice : Jean-Pierre Cassel.

În vară însă, când René Clair va începe filmările, vom avea prilejul să-l cunoaştem mai îndeaproape pe Cassel, acest june prim în comedii de moravuri, care ne-a stat în cumpănă atunci când a fost vorba de alegerea interpreţilor pentru filmele : „Arsène Lupin împotriva lui Arsène Lupin" (al lui Edouard Molinaro), „A trecut o femeie" (filmul lui Bardem pe care-l vom vedea anul acesta), „Cyrano şi d'Artagnan" (regizat de Abel Gance) etc.

Ultimul film terminat, tot în regia lui Philippe de Broca a stîrnit apoi atenţia unor cineaşti de prestigiu, care n-au stat în cumpănă atunci când a fost vorba de alegerea interpreţilor pentru filmele : „Arsène Lupin împotriva lui Arsène Lupin" (al lui Edouard Molinaro), „A trecut o femeie" (filmul lui Bardem pe care-l vom vedea anul acesta), „Cyrano şi d'Artagnan" (regizat de Abel Gance) etc.

Ultimul film terminat, tot în regia lui Philippe de Broca, „Un domn de societate", a stîrnit interes şi discuţii în rîndul criticilor de film.

Neobosit, alergînd de pe un platou de filmare la teatru, Jean-Pierre Cassel se gîndeşte din ce în ce mai mult la un rol neaşteptat (pentru admiratorii lui), de fapt un triplu rol : realizarea (în calitate de regizor) a unei comedii muzicale care să-i ofere prilejul de a apărea ca actor şi dansator, în genul filmelor cu Gene Kelly (protagonistul din „Cîntînd în ploaie") pe care Cassel îl cunoaşte şi-l admiră nespus : „Zău, ştiu că nu este de loc uşoară încercarea de a monta o comedie muzicală, dar cred că aş reuşi" — mărturisea fără falsă modestie tînărul actor. Cei care-l cunosc ştiu că nu există nici un motiv de îndoială.

M. MIHĂILESCU

Război...

ilitate de actor : „Pierre Bezuhov, unul din eroii favoriţi ai lui Tolstoi, mă atrăgea de multă vreme, deşi, în acelaşi timp, mă stînjenea dominat de complexitatea eventualei sale transpuneri pe ecran. El este cel care, în esenţă, exprimă concepţia autorului asupra vieţii. Rolul m-a pasionat, mi-a cerut eforturi şi răspunderi personale însemnate".

Un alt personaj principal al filmului, delicata Natasa Rostova, a devenit obiectul unor controverse şi pronosticuri vii disputate. Cine va fi interpreta acestui rol atît de dificil ? În cele din urmă, Bondarciuk l-a încredinţat unei tinere balerine din Leningrad, Liudmila Savelieva.

În prezent, în afara filmărilor părţii a doua, echipa efectuează operaţiile de montaj şi postsincronizare ale primei părţi, străduindu-se să răspundă în timpul promis unanimei solicitări a spectatorilor sovietici apariţia pe ecrane a filmului „Război şi pace" încă în cursul acestui an.

Ion MIHU

...şi pace.

Jean-Pierre Cassel în filmul „Un domn de societate", alături de actriţa Irina Demick.

dialog cu cititorii

SEMNALE DIN... CER

„Care sînt ipotezele în legătură cu semnalele radio din Cosmos ?"

Vasile FERARIU
București

Răspunde ing. FLORIN ZAGANESCU, candidat în științe tehnice.

Din calculele astronomului sovietic V. Fesenkov a rezultat că, întrucît doar o stea la un milion de stele poate avea printre planetele ce fac parte din sistemul al cărui centru este ea, o planetă cu condiții favorabile dezvoltării vieții, iar în galaxia noastră sînt circa 150 miliarde de stele, numărul posibil al planetelor „locuite" ar fi de 150.000.

Dacă, la actualul nivel al tehnicii, omul nu-și poate propune să ajungă la alte sisteme stelare, în schimb apare posibilă recepționarea cu ajutorul marilor telescoape a radiosemnalelor parvenite pe Pămînt din Cosmos. Astfel s-a propus organizarea unui sistem de „pîndă" a semnalelor emise din regiunea anumitor stele (Orion, Tau Ceti, Epsilon Eridani etc., aflate la aproximativ 11 ani-lumină de Soare), pe un fond mai puțin „alterat" de radiația cosmică.

De la așa-zisele „semnale din Orion", recepționate în anul 1962 la Observatorul radioastronomic „Forty" de la Byalistok (R.P. Polonă) care, tratate ca semnale *telerecording*, au prezentat pe fotografii o regularitate ciudată, și pînă la recentele semnale aproape punctiforme și foarte puternice primite de la radiosursele CTA-21 și CTA-102 din constelațiile Săgetătorul și Pegasul, este o deosebire netă. În timp ce primele se pare că se datorau exclusiv procedeului de analiză folosit, ultimele — evidențiate de astronomii americani și englezi — par cu totul neobișnuite, întrucît emisia se face pe frecvența de 900 megaherți (circa 33 cm lungime de undă), care oferă condiții optime de recepție, fiind puțin influențată de zgomotele galactice, iar emisiunea este extrem de concentrată și intensă. În plus, cele două radiosurse corespund condițiilor stabilite de americanul F. G. Dyson și sovieticul N. Kardașev pentru așa-numitele civilizații de gradul II", al căror Soare central, fiind acoperit de un „văl" de materie, nu emite lumină vizibilă, ci doar radiații infraroșii, iar emisiunile acestor supercivilizații sînt cît mai punctiforme, pentru a nu suferi deformații cînd ele caută să intre în legătură cu alte lumi civilizate.

Menționăm tot aici — și cu aceasta răspundem la o întrebare pusă de un alt cititor *) — că trecerea de la „civilizația de gradul I" la cea de „gradul II" apare impusă de epuizarea tuturor resurselor energetice disponibile pe planetă, inclusiv a celor de fisiune și fuziune. În noua fază, materia planetelor asteroizilor etc din sistemul solar respectiv va fi astfel repartizată în jurul astrului central, încît energia acestuia să nu mai dispeze în spațiu ci să poată fi utilizată integral. La un nivel superior, în „civilizația de gradul III", operațiunea de mai sus, și așa grandioasă, trebuie extinsă la toți sau aproape la toți aștri unei galaxii !

Revenind la problema comunicării cu alte lumi locuite, amintim că recent N. Kardașev a realizat un radioemițător-receptor destinat „comunicărilor și recepționărilor din alte lumi", care poate trimite semnalele concomitent în mai multe direcții. Prin dezvoltarea laserelor pot apare perspective deosebite în acest domeniu

*) *Autorul se referă la o întrebare pusă de cititorul Simion Știrbu din București, șos. Ștefan cel Mare 33, care se interesează de teoriile lui F. G. Dyson.*

CROCODILUL DE LA NAȘTERE LA MATURITATE

„Cum se înmulțesc crocodilii și care e puterea lor la maturitate ?"

Emilia ZANE
Gura Humorului

Crocodilul se dezvoltă mult în comparație cu mărimea oului din care se naște. Trupul său ajunge la 5-8 metri lungime. Femela crocodilului face 35-80 ouă, pe care le lasă să se clocească în mîlul cald al fluviilor din zonele ecuatoriale și tropicale. Cînd puii ies din ouă, mama îi întîmpină cu masa gata pregătită — o troacă făcută în mîl și în care a adunat din timp sute de peștișori. Cînd sînt mici, puii de crocodil sînt muți. Deveniți adulți, ei prind glas. Puii de crocodil crescuți în mediu domestic se pot dresa pînă într-atît încît strigați pe nume vin la stăpîn, la fel cum vin cîinii.

În privința puterii fălcilor lor, experiențele făcute au dus la stabilirea următoarelor date : puterea de mușcare — 200 kg, presiunea principalilor patru dinți pe locul mușcat — 400 atmosfere. Un cîine ciobănesc supus acelorași experiențe face o mușcătură de 20 kg, iar apăsarea dinților dă 100 atmosfere.

Mușcătura crocodilului poate secționa dintr-o dată piciorul unui om.

Legenda potrivit căreia o anumită pasăre curăță gura crocodilului de niște paraziți nu este lipsită de temei. Într-adevăr, după mesele copioase crocodilii stau pe uscat cu gurile căscate și păsările despre care este vorba le scot dintre dinți nu anumiți paraziți, ci resturile de mîncare.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Elena Hapciuc elevă, București, str. Sf Ștefan 21 ; ilustrate ; Aurora Berar și Virginia Bogdan, com. Mocrea 219, m. Ineu, reg Crișana cinema, muzică, ilustrate ; Olimpiu Calea, elev Brad, str Tărîței, reg Hunedoara teme diverse, filatelie Getta Brandabur, Fabrica de mobile Sălătruc, com Dărmănești m. Moinești : ilustrate ; Ecaterina Niță, elevă, Buzău, str Pruteului 8 : teme diverse, ilustrate ; Alexandru Chivu, uzina „Victoria", Florești, m. Cîmpina : ilustrate ; Elizabeta Zăbavă elevă, Buzău, str. Siretului 48 : teme diverse, ilustrate ; Eugenia Constantinescu, învățătoare, Școala de 8 ani, com. Tătăranu, m. Focșani : teme diverse, ilustrate ; Stelian Băcanu, elev, Școala tehnică de maiștri, Petroșani, str. Republicii 5, reg. Hunedoara : sport, ilustrate ; Radu Lăcătușu, student, Iași, complexul Copou, bl. A, str. Stoicescu 1 : teme diverse ; Ion I. Clopotaru, tehnolog, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, bd. Oituz, bl. 4, sc. II, ap. 17 : ilustrate ; Georgeta Adam, com. Bănceasa, reg. Dobrogea : cinema, teatru ; Constantin Popa, student, București, complexa I.P.B., Șpl. Independenței 290, bl. C., camera 119 : ilustrate, Marcela Ion, Buzău, str. Dorobanți 255 : ilustrate ; Remus Tabac, electrician, Hunedoara, str. Rotarilor 21 : teme diverse, ilustrate ; Ioana Panțuru, învățătoare, com. Timborești, m Rm. Sărat : teme diverse, ilustrate ; Veronica Popescu, elevă, București, str. Măslinului 13, rn. Grivița roșie . sport, ilustrate . Cleopatra Vicorcenco, țesătoare, com. Măgureni, m. Cîmpina : ilustrate ; Ella Popescu, elevă, București, str. Măslinului 12, m. Grivița roșie : sport, ilustrate ; Angela Nicolescu, bibliotecară, și Viorica Nuțu, funcționară, com. Cuza Vodă, rn. Călărași teme diverse ; Lena Feraru, str Măslinului 4, rn. Grivița roșie sport, ilustrate

LOUIS ARMSTRONG

„Am fost la unul din concertele de la București ale lui Armstrong. De aceea aș dori să cunosc cîteva date din viața și din activitatea sa".

Constanța PAVELESCU
București

Răspunde RADU GHECIU, critic muzical.

Louis Armstrong este de o vîrstă cu secolul nostru. S-a născut la 4 iulie 1900 în orașul care prin tradiție este socotit leagănul jazului — New Orleans. Părinții săi locuiau pe James Alley, într-unul din cele mai sărăcăcioase cartiere din New Orleans.

Jazul ca exprimare firească, prin sunet și ritm, a unei stări sufletești, însoțea viața negrilor din New Orleans în toate manifestările ei, fiind tovarășul clipelor de bucurie sau al celor de tristețe. Primele impresii sonore s-au grefat pe sensibilitatea receptivă a copilului care a început să urmărească pas cu pas vedetele ale jazului vremii.

La 13 ani a fost plasat într-un cămin pentru orfani. Aici a început să cînte sistematic la trompetă, iar puțin mai tîrziu, formîndu-și o mică orchestră de amatori, se făcu remarcat de Joe Oliner, care i-a cedat locul său în orchestra lui Kid Odry. Dotat cu o memorie care de-a lungul anilor i-a oimit pe mulți, Armstrong își însușește fără nici o dificultate repertoriul vast al predecesorului său.

Despre Louis Armstrong s-a scris — ca despre orice mare personalitate artistică — mult și specialiștii jazului sînt unanimi în a-l admira ca pe unul din piloni acestei arte. Alegem ca fiind o caracterizare deosebit de pregnantă aceste rînduri ale lui Hugues Panassié, cunoscutul istoriograf al jazului : „Din punct de vedere creator, improvizațiile lui Armstrong arată o abundență de idei și o inspirație atît de bogată, încît orice alt muzician pălește pus în comparație cu el. Din punctul de vedere al execuției posedă o tehnică ulitoare datorită în parte excepționalei sale condiții fizice. Este capabil să cînte în cele mai înalte registre cu o usurință de necrezut... Dar toate aceste calități prezintă o importanță minoră față de pasiunea lui Louis pentru jaz. În cele mai scurte pasaje, chiar într-o notă individuală, izolată el «swinghează» cu atîta intensitate și cu un asemenea ritm, încît pare să devină o adevărată întruchipare a muzicii. Atacul său neobosit, tonul copleșitor, degajarea interpretării sale, precum și măreția ideilor creează un întreg atît de impresionant, încît , compara stilul său cu cel al oricărui alt muzician este ca și cum ai compara o catedrală monumentală cu o locuință cenușie"

La 65 de ani Louis Armstrong continuă să concerteze neobosit. Gîndul retragerii din activitate nici nu-i trece prin minte deocamdată — după cum el însuși a mărturisit — „trompeta este adevăratul meu stăpîn, fiindcă e viața mea, și eu iubesc viața. Mai am încă o cantitate mare de muzică de cîntat. Există în mine o sumedenie de note înalte pe care încă nu le-am suflat.."

Zilele trecute au răsunat și la București cîteva dintre ele

OPINII ALE CITITORILOR

Ca mulți alți cititori, MARIUS BOȘTINEANU din Sibiu ne scrie că este plăcut surprins de transformările pe care, numai de număr, le poate urmări în revista noastră. În același timp corespondentul ne sugerează să acordăm mai multă atenție (mai mult spațiu, cu alte cuvinte) notelor de drum, în afara notațiilor de călătorie propriu-zise, propunîndu-ne și publicarea de itinerarii turistice din țară, de imagini fotografice pe tema frumuseților patriei etc

Dorințele cititorului coincid în totul cu planurile noastre tematice. Note de drum de peste hotare, scrise de autori care au vizitat recent locurile respective, vor apărea frecvent în revistă. De asemenea își face chiar în acest număr reapariția periodică rubrica noastră *La drum !* pe care — recunoaștem — am cam neglijat-o în ultima vreme. Ea va cuprinde prezentarea de itinerarii turistice potrivite sezonului, recomandări pentru îmbinarea turismului cu pescuitul și vînătoarea, fotografii artistice etc. Cu un cuvînt — cam tot ceea ce ni s-a sugerat

IOSIF VISKY din Hunedoara : „Cu foarte mult interes am citit reportajele *Trepte spre luminile Argeșului*, *Brâncuși în palatul de pe Canale Grande*, *Jean Gabin se destăinuiește* și *Orașul privește spre fluviu*. Mi se pare foarte bună intenția redacției de a prezenta plastic aspecte din viața marilor centre industriale din țara noastră" (referire la ciclul *Călătorie nouă* — n.n.) În concluzie, cititorul ne roagă să continuăm publicarea unor asemenea reportaje și, în general, a unor reportaje și fotoreportaje oglindind viața marilor șantiere și a oamenilor care le animă, din viața unor personalități de seamă în domeniul științei și culturii

În deplin acord cu cititorul din Hunedoara și cu alți cititori care ne-au scris în același sens, îi putem asigura că vom acorda o atenție mereu sporită apariției frecvente și la un bun nivel calitativ a reportajelor ce-și propun să ilustreze, viu și convingător, munca minunată a constructorilor socialismului în țara noastră

POȘTA NOASTRĂ

DOINA TUDOR, ORAȘUL GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ Războiul pentru independență din 1877-1878 a servit ca sursă de inspirație multor creatori din domeniul literaturii și artelor. Vasile Alecsandri și George Coșbuc i-au închinat multe poezii, Mihail Sadoveanu neîntrecute povestiri, Nicolae Grigorescu picturi — dominate unele de un real suflu eroic, altele de un puternic dramatism. De asemenea, primul film artistic românesc, „Războiul pentru independență", realizat în 1912, are aceeași sursă de inspirație

REMUS POPOVICI, TURNU-SEVERIN. Într-adevăr, calea ferată Anina-Oravița, fiind inaugurată în 1890, este mai veche decît cea București-Giurgiu, inaugurată în 1869

CORNELIA VALEA, MUSARIU, RN BRAD. 1) Adresa Radioteleviziunii este : str. Nufărului 62 ; 2-3) Margaretei Pîslaru îi puteți scrie pe adresa Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra", bd. Schitu Măgureanu nr. 1, iar cîntărețului de muzică populară Petre Săbădeanu, pe adresa Radiodifuziunii — cerîndu-le direct datele care vă interesează. 4) Academicianului Alexandru Graur îi puteți scrie pe adresa Editurii Academiei R.P. Române, str. I. C. Frimu nr. 22, al cărei director general este.

MARIAN PREDA, BUCUREȘTI Rugămintea v-a fost îndeplinită : de cîteva numere înscrăm în rubrica de sport și scurte note cu caracter de curiozități din viața sportivă. Cît privește orașul Tulcea a fost și va mai fi prezent în paginile noastre prin reportaje și fotografii.

PETRU FILIPESCU, BRAȘOV Materialul pe care ni l-ați trimis nu este cîtuși de puțin un reportaj, ci o simplă înșiruire a cîtorva obiective edilitare și turistice din Brașov și împrejurimi — de altfel binecunoscute cititorilor revistei noastre și ai altor publicații. Deci nici un motiv pentru publicarea lui. În ce privește aniversările, ne este imposibil să le cuprindem pe toate în paginile revistei ; spațiul ne-ar fi cu totul insuficient pentru a reflecta, an de an, aniversarea fiecărei personalități cît de cît marcante din domeniul culturii.

V. SILVIAN

POVESTEA VORBEI

Culorile și medicina

Numele unor boli derivă adesea, din diverse motive, de la nume de culori. Exemplul cel mai binecunoscut de toată lumea este *gălbinare*, unde explicația denumirii este evidentă. Tot astfel au apărut termeni ca *rujeolă* și *rubeolă*, la originea cărora stă substantivul latin *rubeola* (=roșeață). Denumirea de *rujeolă* trădează un intermediar francez, *rougeole*, a cărui legătură cu numele culorii roșu *(rouge)* este la fel de clară ca și aceea dintre *gălbinare* și *galben*.

Mai greu de ghicit este prezența numelui unei culori în *ciroză*. Punctul de plecare îl constituie aici adjectivul vechi grecesc *kirrhos*, care însemna „galben-roșcat" ; de la acesta medicul Laënnec a format substantivul *cirrhosa* pentru a denumi granulațiile roșcate și dure care apar la anumite boli hepatice. Ulterior termenul s-a aplicat la aproape toate bolile inflamatorii ale ficatului.

O explicație întrucîtva similară are *melancolia*.. Desfăcînd acest cuvînt în părțile lui componente vom descoperi numele unei culori *melan* (= negru) și *khole* (= fiere) ; ambele cuvinte aparțin limbii grecești vechi. Cu aceste precizări filologice substantivul *melancolie* nu e totuși suficient explicat, pentru că nu vedem filiația de idei între „fiere neagră" și „deprimare". Mai trebuie să aflăm că „fierea neagră" era pentru medicii antichității unul din cele patru elemente care constituiau corpul uman și care se afla depozitat, după părerea lor, în splină. Acest lichid ipotetic era considerat pe atunci cauza neurastemiei depresive. În forma latinească *melancholia* cuvîntul nostru nu putea fi folosit decît ca denumire a acestei boli nervoase, în timp ce astăzi sfera lui de aplicare este ceva mai largă.

Sorin STATI

Am văzut în magazine...

...NOI ARTICOLE DE PRIMĂVARĂ PENTRU CEI MICI:

— la I.C.S. „Romarta" magazinul copiilor : pantalonași scurți, cu bretele, din jerseu de lînă pură, în culori pastelate, uni (bleu, gri, galben etc.) sau în dungi, pentru băieți între 1 și 7 ani. Sînt foarte călduroși, iar mica broderie de pe piept le dă o notă veselă ;

— din același material și toi în nuanțe pastel, cu o broderie în ton contrastant, veste pentru copii pînă la 7 ani. Foarte practice, apărînd pieptul și spatele de frig, se pot asorta atît la fuste, cît și la pantaloni. Ne întrebăm însă de ce fabrica „Tînăra gardă" a limitat aceste tricotaje la vîrsta de 7 ani, cînd ele sînt foarte solicitate și pentru copiii mai mari ?

...PENTRU TINERET:

— cămăși bărbătești „Costan" din poplin alb, cu un mic desen geometric colorat (în bleu, vernil etc.) în țesătură. Tranșice și răcoroase, se spală ușor, se usucă repede și se calcă „ca o batistă" ;

— butoni de manșetă negri, din metal placat cu imitație de onix îngrijit lucrați, sînt moderni, eleganți și, totodată, soliz

...PENTRU FEMEI:

— la I.C.S. „Romarta" cadourilor, bluze de relon cu mînecă scurtă și guler mic, rotund. Lucrătura, dantelată, este foarte reușită și imită perfect pe cea a lînii. Există în bleu, alb, pentru taliile 42-50. Se asortează perfect atît la talor, cît și la orice fustă ,

— deux-pièces din lustrin, cu mînecă 3/4 și închise pe gît. Au o foarte cochetă garnitură din surah natural alb și buline roșii (cele gri) sau bleu (cele bleumarin), la guler și manșetă. La Magazinul de confecții pentru femei – București.

...ȘI PENTRU CĂMINUL DUMNEAVOASTRĂ:

— la magazinul „Bijuteria" (I.C.S „București"), un nou tip de ceasuri deșteptătoare, cu postament din lemn. Mecanismul trainic, precum și linia elegantă, adecvată mobilei moderne, le fac foarte apreciate de cumpărători ;

— dibluri din material plastic, fabricate în întreprinderea „Victoria"-București. Sînt foarte practice, întrucît facilitează introducerea holțșuruburilor în perete și, mai ales, fixarea lor perfectă, fără joc.

TURTURICĂ

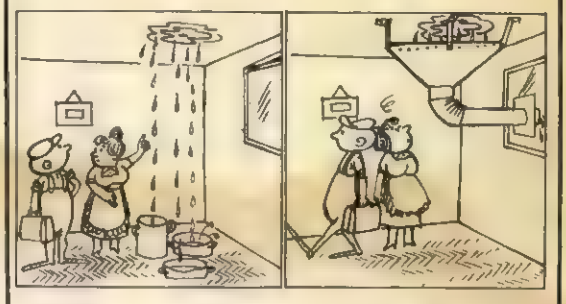

Gh. GHIRIAC

cadran

INTERNAȚIONAL

ACORDURILE DE LA GENEVA ȘI „CROAZIERA" FLOTEI A 7-A

„Ar fi o nebunie să continuăm escalada militară — scria duminică ziarul New York Times. Acum trebuie acordată deplină prioritate unei reduceri mai degrabă decît unei accentuări a intensității conflictului". Exact în momentul cînd era publicat acest editorial, în regiunea Danang își termina debarcarea un nou batalion cuprinzînd 1.400 de marinari americani, iar pe aeroportul local ateriza o formație de avioane de vînătoare supersonice de tipul F-4, Phantom. S-a anunțat de asemenea trimiterea în viitor a unui alt batalion și a unei formații de avioane de vînătoare supersonice de tipul F-104. Comandantul șef al flotei a 7-a din Pacific, amiralul Paul Blackburn, în cursul unei conferințe de presă ținute la Okinawa a declarat că aceste măsuri urmăresc să „convingă" că Statele Unite sînt hotărîte „să treacă la acțiune". Ce fel de acțiune ? Dacă ne-am baza numai pe editorialul ziarului New York Times și tot ar trebui să constatăm că ne aflăm în fața unor dovezi convingătoare că se „continuă escalada militară", că se dă prioritate „accentuării intensității conflictului". Dacă însă am situa aceste fapte în ansamblul situației putem consemna încă o îndepărtare de la prevederile acordurilor de la Geneva din 1954 și mai ales intenția de a se crea o situație de fapt care să confirme și să permanentizeze în Vietnamul de sud ocupația militară străină.

Acordurile de la Geneva interzic orice mărire a stocurilor de arme și a personalului străin existente la data semnării acestor documente. În acel moment se aflau la Saigon 200 de „consilieri" militari americani. Dacă ne-am baza numai pe statisticile oficiale ale Pentagonului, aceste prevederi au fost încălcate după cum urmează, „consilierii" devenind treptat unități și batalioane : 1960 — 765 oameni ; 1961 — 2.000 ; 1962 — 11.000 ; 1963 — 15 500 ; 1964 — 23.000 ; începutul lui 1965 — 24.000. Aceasta în afara imensei cantități de mijloace militare în continuă creștere. În luna martie se adaugă prima serie de 3.500 marinari debarcați care împreună cu ultimii 1.400 ar ridica totalul oficial la 28.900, iar după alte cifre mult peste 30.000.

Dar oare parcă numai de aceste cifre este vorba ? Flota a 7-a americană cuprinde 120 de vase, 650 avioane, 84.000 oameni și trei vase purtătoare de avioane. O parte importantă a ei nu se mulțumește numai cu rolul de bază militară plutitoare, de trupe de ocupație potențiale, ci navighează în apele teritoriale ale Vietnamului de sud și le încalcă pe cele ale R. D. Vietnam. Cei 1.400 de marinari debarcați la sfîrșitul săptămînii trecute nici nu se mai aflau de mult la baze lor militară de la Okinawa unde este staționată a treia divizie marină, ci pe unități ale flotei a 7-a care navigau în apele teritoriale sud-vietnameze. Cu alte cuvinte a fost vorba doar de o deplasare în același spațiu.

Oare citi din flota a 7-a încalcă deja acordurile de la Geneva, fără ca acest lucru să figureze în comunicatele oficiale, fie că debarcă, fie că plutesc ? Se dovedește încă o dată că revenirea la prevederile acestor acorduri înseamnă în primul rînd respectarea în fapt a voinței poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta sa, încetarea ocupației americane. „Croaziera" flotei a 7-a înseamnă cu totul altceva.

N. LUPU

DE CE LE E FRICĂ...

... Armata americană produce încă de ani de zile gaze de luptă de diferite tipuri, de la cele imediat mortale pînă la cele temporar paralizante... Reporteri ai ziarului New York Times au vizitat nu demult unul din institutele de cercetări în care se produc arme bacteriologice și chimice. Obiectivul savanților care lucrează la aceste mijloace de luptă este demn de toată stima : ei vor un război „care nu ucide". Numai că încă nu s-a ajuns pînă acolo. În special armele bacteriologice au un efect pustiitor. Ele provoacă dalac, botulism sau ciuma iepurilor (aceasta din urmă fiind o boală mortală, care provoacă o febră ridicată și o stare bolnăvicioasă de lungă durată, asemănătoare febrei tifoide)...

Singurul necaz al armatei americane care folosește gaze în Vietnam este următorul : ea nu poate să laude atît de deschis aceste mijloace de luptă, așa cum face de exemplu cu cele mai noi rachete sau tunuri ale sale.

Un purtător de cuvînt al armatei se plîngea : „Noi putem proceda fățiș sau să spunem lucrurilor pe nume, dar în acest caz vom fi considerați întotdeauna «monștri» !" Se pare că experții militari ai Americii nu prea vor să-și asume acest risc. Ei preferă să-și experimenteze produsele lor acolo unde jungla este deasă și nimeni nu poate să vadă exact ce se petrece : în Vietnam.

(După „Stern" — R.F.G.)

Soldați americani eparind cu gaze în Vietnamul de sud

ÎN MUZEUL MEMORIAL DIN TOKIO

Au trecut mai bine de patru luni de cînd s-a stins flacăra olimpică de pe Stadionul național din Tokio. Victorioși sau învinși, cei peste 8.000 de sportivi participanți la întrecerile olimpiadei s-au întors de mult în țările lor.

Pentru a menține trează în opinia publică atmosfera toamnei olimpice 1964, conducerea Muzeului memorial al sporturilor „Prințul Chichibu" din incinta Stadionului național a hotărît să adauge exponatelor din muzeu o serie de piese legate de viața și activitatea purtătorilor cununilor de lauri ai celei mai reușite ediții a Jocurilor Olimpice moderne : echipamente sportive, fotografii ale campionilor olimpici etc.

Ca o răsplată binemeritată pentru victoriile repurtate la Tokio, cele două campioane olimpice ale țării noastre, Iolanda Balaș și Mihaela Peneș, au fost solicitate și ele să trimită astfel de obiecte pentru a figura în acest muzeu alături de fotografii înfățișînd momentele realizării performanțelor lor, cu autografele respective.

Zile vor vorbi vizitatorilor muzeului și despre victoriile sportivilor noastre la olimpiada din „Țara soarelui răsare".

N. N.

FERNANDEL ȘI „INVINCIBILA"

O luxoasă sală de bal. Un grup de fete grațioase, în rochii cu trenă. Un rînd de ofițeri în uniforme scînteietoare. În mijlocul tuturor, un personaj cu figură prelungă și zîmbet timid : Fernandel. Iată-l trăgînd un fum

dintr-o țigară de foi. Acum se simte invincibil. Aclamat de fete el coboară o scară de marmură, în timp ce ofițerii îi dau onorul, cu săbiile scoase din teacă.

Gata ! Operatorul iese din spatele camerei, fetele și ofițerii se risipesc. Fernandel ține țigara cît mai departe de el și întreabă, cu un aer cam dezgustat :

— Cui îi dau trabucul ăsta ?

O secvență dintr-un film ? Nu, un film întreg. E drept, unul de foarte scurt-metraj și cu caracter pur publicitar. A fost turnat la Paris, dar urmează să fie vizionat la televiziunea americană. Fetele și ofițerii alcătuiesc figurația. Vedetele sînt țigara de foi „Invincibila" — produsă de firma „White Owl" — și Fernandel.

Scenariul nu este ceea ce s-ar putea numi genial. Dar nici nu are asemenea ambiții. Scopul său este să demonstreze telespectatorilor din Statele Unite că *„individul cel mai neînsemnat, cu mutra cea mai prostănacă, n-are decît să fumeze o «Invincibilă» pentru a deveni și el «invincibil»*. Așa îl definește elementara sa tematică Walter Carson, corespondentul ziarului „New York Times", care publică știrea de mai sus.

La început i s-a propus lui Fernandel să vie în America pentru a turna o serie de filme care să facă reclamă „Invincibilelor". Populara actor francez suferă însă de rău de mare și de aer și de aceea nu călătorește nici cu vaporul, nici cu avionul.

— Țigările de foi sînt cu milioanele — a declarat el. Fernandel nu-i decît unul singur.

În consecință deplasarea peste ocean au făcut-o agenții de publicitate ai firmei „White Owl" — împreună cu o mie de „Invincibile" — și peliculele au fost înregistrate la hotelul „Continental" din Paris.

Întrebat dacă ar accepta ca filmul să ruleze și în Franța, Fernandel a răspuns negativ și a dat și explicația :

— Dacă m-ar vedea francezii și-ar închipui fie că sînt prea lacom de bani, fie că am decăzut din punct de vedere artistic.

Un ultim detaliu : în viața de toate zilele Fernandel nu fumează. Nici măcar „Invincibile".

N. MINEI

SUTANELE ÎN STRADĂ

Mii de studenți din Barcelona, Madrid, Granada sau Bilbao care asaltează dictatura lui Franco, cerînd democrație și libertate de exprimare, au dat mult de furcă în ultimele săptămîni ministrului spaniol al educației naționale. Dar evenimentul cel mai surprinzător al acestor frămîntări este fără îndoială revolta sutanelor. Apărători ai regimului franchist, propovăduitori ai supunerii, preoții ies în stradă pentru prima oară și-și manifestă public nemulțumirea. O sută la Madrid, cincizeci și șase la Guernica au parcurs străzile protestînd împotriva torturării de către poliție a deținuților politici. Cine sînt acești „noi popi" cum îi numesc ziarele ? Ei sînt mai ales preoți de țară și slujitori ai bisericii în mahalalele mizere. Trăind în mijlocul celor hărțuiți de mizerie, de foame și de poliție, ei n-au putut rămîne indiferenți față de puternicele mișcări revendicative — economice și politice — ale poporului nemulțumit fără să fie amenințați de izolare. Acțiunea lor nu a primit însă binecuvîntarea înaltelor foruri ecleziastice și „noii popi" sînt supravegheați îndeaproape.

Parohul din Ajurias, un orășel din Biscaya, a fost adus în fața tribunalului pentru că într-o predică a înfierat torturile la care au fost supuși niște tineri ; într-un tribunal madrilen polițiștii au ajungat o mulțime de preoți interzicîndu-le să asiste la un proces. Sînt fapte răzlețe, dar care dau de gîndit regimului franchist. Pentru că de 25 de ani sutanele au asistat la toate represaliile falangei. Și le-au binecuvîntat. Iar acum...

I. CORIBAN

UN INSTITUT ÎN... COSMOS

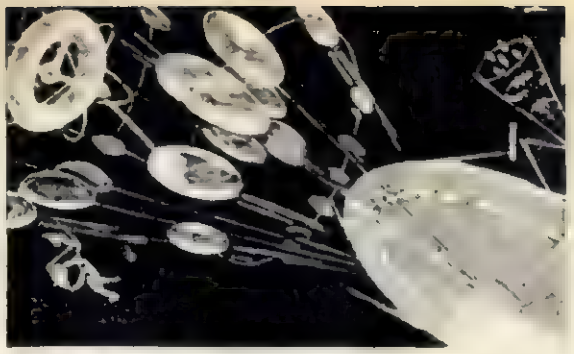

Proiectul unei armade de laboratoare cosmice.

Remarcabilul succes în cucerirea Cosmosului, realizat prin zborul navei „Voshod 2", din al cărei echipaj a făcut parte primul cosmonaut care a părăsit cabina, ieșind în spațiul cosmic, aduce și mai mult în actualitate problema lansării unui întreg institut de cercetări în Cosmos.

Există mai multe proiecte în acest sens. Unul dintre ele aparține constructorului de avioane sovietic A. Scerbakov, care își imaginează un institut cosmic în felul următor.

Motoare de rachete puternice scot pe orbită la început un cosmodrom, apoi un vas-amiral și, în fine, restul armadei de laboratoare cosmice ale institutului.

Cosmodromul orbital este prevăzut cu două inele perpendiculare, servind la prinderea ancorei navei ce se apropie. Pe cosmodrom vor fi amplasate ateliere înzestrate cu utilaje mecanice complete, precum și depozite, necesare pentru deservirea întregului institut orbital și pentru echiparea și trimiterea unor echipaje în lungi expediții științifice în zone puțin studiate ale spațiului cosmic. Proiectoare puternice vor lumina „cerul" cosmic, scoțînd la iveală din întuneric turnul de acostare, antenele rotitoare ale radiolocatoarelor, vasul-amiral și laboratoarele prinse între ele cu legături puternice.

Navele formează un con, avînd vasul-amiral în vîrf. De aici va putea fi observată fiecare navă.

Vasul-amiral este un disc uriaș, de fapt o aripă rotundă cu un diametru pînă la 500 m, care poate fi denumită *discoplan*. Aici va putea să locuiască și să muncească, timp de un an, un echipaj de 100 de persoane, avînd tot ce este necesar în acest scop : centre de calcule teoretice și de prelucrare a datelor de navigație și științifice obținute, mașini de calcul electronice și cibernetice, stații de televiziune și de radiocomunicații etc.

Secția de astronomie reprezintă tot un discoplan situat în apropierea vasului-amiral, în rîndul navelor de dimensiuni mijlocii. Telescoape, spectrografe și analizoare, eliberate de perturbațiile din atmosferă, vor scruta de aci planetele, stelele și galaxiile.

Urmează apoi o altă serie de nave : *secția de biologie*, unde se studiază multilateral problemele vieții în Cosmos ; *secția medicală*, care, pe lîngă faptul că asigură ocrotirea sănătății întregului personal al institutului, cercetează influența în timp a imponderabilității asupra organismului, asupra capacității de muncă a omului, rezistenței la boli, psihicului etc. ; *secția energetică* ș.a.m.d.

Afară de mișcarea obișnuită pe orbită, fiecare navă se rotește lent și față de propriul său centru. În felul acesta se va confirma ideea lui Țiolkovski despre forța de gravitație artificială. Oamenii se vor simți normal, vor face experiențele cele mai minuțioase fără să-și dea seama că, din punctul de vedere al pămîntenilor, ei... umblă cu picioarele pe pereți.

N. STOIAN

„INTER-AMPOLUL" NU GĂSEȘTE SPRIJIN...

După cum informează ziarul vest-german *Stuttgarter Zeitung* „«Comitetul consultativ de securitate» al Organizației Statelor Americane a propus convocarea unei conferințe a tuturor miniștrilor de interne ai Americii cu scopul de a crea o «poliție politică interamericană» (INTERAMPOL)".

Scopul acestui organism ar fi, potrivit aceluiași ziar, dirijarea de la un centru a luptei împotriva „mișcării comuniste", împuternicirile „Interampolului" trebuind să includă toate sferele, „începînd de la simplul schimb de informații și pînă la intervenția coordonată a organelor executive". Cu alte cuvinte, această „poliție interamericană" ar avea misiunea să vegheze la stabilitatea diferitelor junte militare sud-americane și să asigure reprimarea tuturor forțelor democratice și patriotice.

Ziarul conchide însă prin a prezice eșuarea planului de înființare a așa-zisei „poliții interamericane", prevăzînd o serioasă opoziție față de transpunerea în fapt a acestuia. Opoziție manifestată chiar și de cercuri liberale ale burgheziei latino-americane, care-și exprimă temerea că noile „mijloace de forță" vor fi folosite în cadrul diferitelor conflicte interne. Căci, cum subliniază *Stuttgarter Zeitung*, „la toate puciurile militare din America Latină se poate observa că rebelii etichetează pe adversarii lor drept «comuniști», chiar atunci cînd aceștia nu au nimic comun cu comuniștii. Astfel, guvernul brazilian a privat de drepturi politice pe timp de zece ani pe un burghez tipic, cum este fostul președinte dr. Kubitschek, calificîndu-l drept «instigator». În momentul de față se desfășoară în fața «Comitetului militar de excomunicare» o procedură asemănătoare împotriva arhiepiscopului de Brasilia, José Newton de Amelia Batista, căruia i se reproșează că s-ar fi pronunțat în favoarea reformei agrare, cu prilejul unei discuții la masa rotundă care a avut loc la «Radio Nacional» cu un funcționar de vază al regimului răsturnat. Această acuzație pare cu atît mai ridicolă cu cît reforma fusese cerută atît de papă cît și de Kennedy ; ea nu a fost impusă în parlament de fostul președinte Goulart, ci de actualul președinte Castelo Branco".

Așadar, după cît se pare, „Interampolul" se dovedește, încă înainte de a se naște, un organism... mort.

I. C.

◀ **SĂ SE PUNĂ CAPĂT AGRESIUNII AMERICANE ÎN VIETNAM ! Aceasta este cererea opiniei publice mondiale, exprimată în nenumăratele demonstrații care continuă să aibă loc la New York (1) și Hamburg (2), la Paris (3) și Napoli (4) etc., etc., precum și prin asemenea acțiuni ca împărțirea de manifeste protestatare pe străzile Londrei (5).**

La porțile Saigonului... După cum anunță postul de radio al forțelor patriotice, detașamente ale acestora au înregistrat o serie de succese în ultima vreme. Printre ele se numără și aruncarea în aer a unui tren la imediata apropiere a capitalei sud-vietnameze. ▶

În cartierul Taftalidje din orașul iugoslav Skopije, care a avut de suferit de pe urma catastrofalului cutremur din iulie 1963, au fost date recent în folosință blocurile de locuințe cu 182 apartamente și o policlinică complet utilată, dar al poporului și guvernului R. P. Române pentru locuitorii capitalei Macedoniei. În fotografie : aspect parțial al blocurilor de locuințe.

La decada filmului românesc de la Varșovia a participat și o delegație compusă din artiștii Silvia Popovici și Ion Dichiseanu (dreapta).

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 16 lei ; 6 luni — 32 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Pagina 24 publicitate : fotografie de Hedy LÖFFLER. Redactor artistic : Ion VULPESCU.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI 41.505

Secretul
tinereții
CREMA
ANTIRID
ANCA
CREMA
ANTIRID
ANCA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

17

■ ÎN PRIMĂVARA VICTORIEI

■ Grădina totdeauna verde

■ O SCHIȚĂ DE W. SAROYAN

Anul XIV nr. 17 (517) — 24 aprilie 1965

Foto-reportajul săptămînii

ANGAJAMENTELE DEVIN FAPTE

Intensa activitate care se desfăşoară în oraşele şi satele noastre în aceste zile de primăvară se face simţită de la un hotar la altul al ţării. În fabrici, în uzine şi pe marile şantiere, de-a lungul şi de-a latul ogoarelor, în şcoli, laboratoare, institute de cercetări şi instituţii de cultură, cetăţenii patriei noastre, înzecindu-şi eforturile, întîmpină cu noi şi strălucite victorii ziua solidarităţii internaţionale a oamenilor muncii — 1 Mai — însufleţiţi de apropiatul eveniment de însemnătate istorică în viaţa partidului şi a întregii ţări, al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român.

Activitatea rodnică depusă de poporul nostru în toate compartimentele economiei naţionale s-a concretizat în importantele succese care au marcat sfîrşitul primului trimestru al anului. În aceste zile, oamenii muncii desfăşoară întrecerea socialistă pentru îndeplinirea la toţi indicatorii a planului pe 1965 — ultimul an al şesenalului — şi a angajamentelor ce şi le-au luat pentru etapa ce se încheie la 1 Mai. Veştile consemnate zilnic în presă şi la radio arată că, în toate regiunile patriei, numeroase colective şi-au îndeplinit încă de pe acum angajamentele prevăzute pentru această etapă a întrecerii socialiste : „27.000 tone de fontă peste plan, peste 12.000.000 lei economii", raportează furnaliştii hunedoreni. „O producţie-marfă în valoare de 5.300.000 lei s-a realizat peste plan la

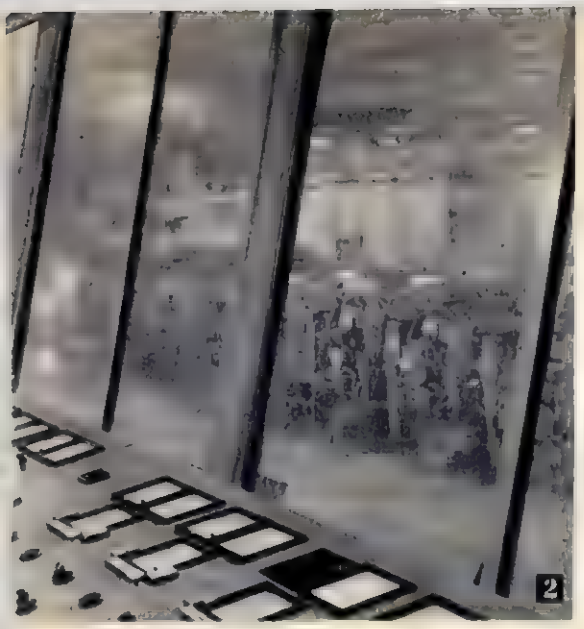

1 Pe șantierul hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș, angajamentele luate în cinstea zilei de 1 Mai au fost îndeplinite și depășite la aproape toate punctele de lucru. Fotografia noastră vă prezintă un instantaneu al betonării mecanizate la aducțiunea principală.

2 Unul din tablourile de comandă ale laminorului de profile mici din cadrul Combinatului siderurgic Hunedoara. În întîmpinarea zilei de 1 Mai furnaliștii hunedoreni au dat peste plan 27.000 tone de fontă și au obținut peste 12.000.000 lei economii prin reducerea consumului specific de cocs, procente reduse de declasate.

3 Textiliștii de la fabrica „Moldova" din Iași și-au îndeplinit în întregime angajamentele prevăzute pentru prima etapă a întrecerii socialiste din acest an, ziua de 1 Mai.

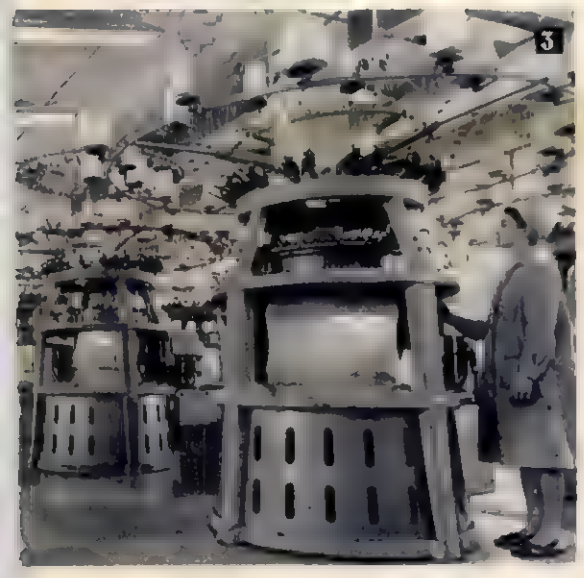

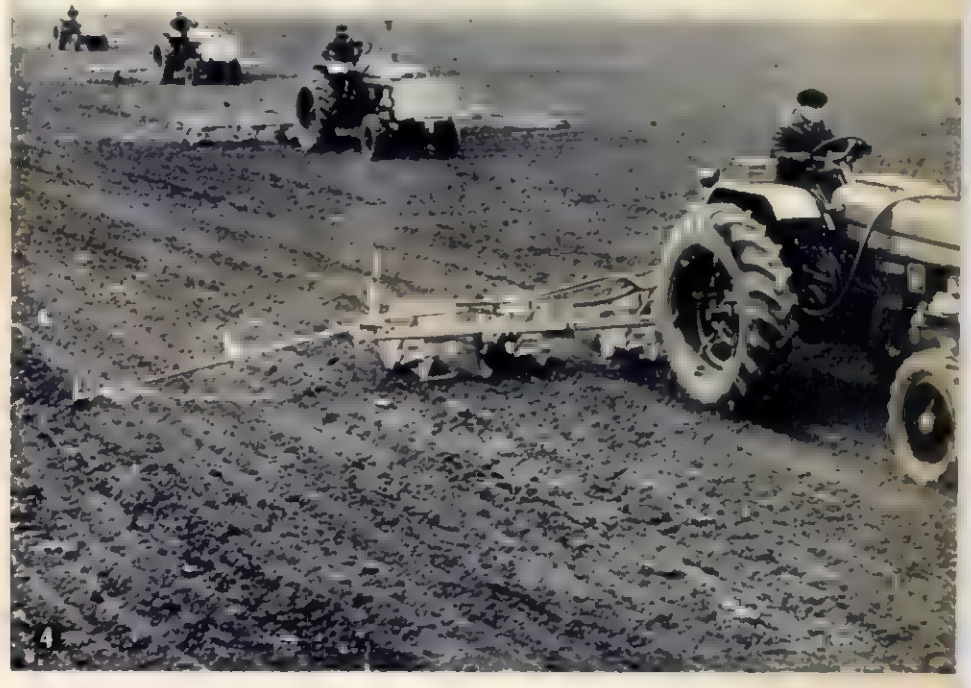

Combinatul de îngrășăminte azotoase din Piatra Neamț". În Valea Jiului, „Minerii din Aninoasa au extras peste plan mai mult de 9.000 tone cărbune, angajamentul luat pînă la 1 Mai depășindu-se cu 4.000 tone". „A 44-a motonavă de 2.000 tone a fost lansată la apă cu un avans de 40 zile", ne informează constructorii de nave din Galați. „Barajul hidrocentralei «Gheorghe Gheorghiu-Dej» de pe Argeș a atins de curînd 102 m". „Colectivul rafinăriei Ploiești a depășit planul producției globale cu 2.751.000 lei"...

Primăvara, cu zilele ei luminoase, cu vigoarea și tinerețea ei, s-a statornicit pretutindeni. O intensă activitate pulsează pe marile șantiere, în uzine, în fabrici și pe ogoarele patriei. Întregul nostru popor își concentrează eforturile pentru a întîmpina ziua de 1 Mai cu noi succese în muncă.

4 Fotografia noastră vă prezintă brigada de mecanizatori, condusă de Aurel Moraru, de la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice din Fundulea, regiunea București, executînd lucrări de însămînțare a porumbului în vederea obținerii unei recolte bogate.

5 Și la Combinatul chimic-Făgăraș au fost îndeplinite încă de pe acum toate angajamentele luate în cinstea zilei de 1 Mai. Angajamentul privind livrarea peste plan de produse chimice a fost depășit cu peste 9.000.000 lei, iar economiile suplimentare obținute la prețul de cost se ridică la 500.000 lei.

6 Antrenat în întrecerea socialistă, colectivul uzinei „Semănătoarea" din Capitală a realizat peste plan în cinstea zilei de 1 Mai mai mult de 1.000 mașini agricole, precum și însemnate cantități de piese de schimb.

memento

DISCURI

● Un nou disc (EXE-0176) în colecția de „Teatru pe disc" a „Electrecordului". *Ultima oră* a lui Mihail Sebastian, într-o interpretare de zile mari. Minunată și invenția asta a teatrului la... domiciliu. Sînt scene și acte pe care le poți asculta și de două, trei ori.

● Alt disc de teatru : *Hamlet*. Tragedia nefericitului prinț al Danemarcei, în adaptarea audio a lui Mihnea Gheorghiu. Hamlet — Constantin Codrescu, Ofelia — Elena Sereda, Polonius — regretatul Willy Ronea (EXE-0169)

● Genul teatrului pe disc ar merita o răspîndire și o atenție mai mare. Ne lipsesc din discotecă *Celebrul 702*, *Șeful sectorului suflete*, *Fii cuminte*, *Cristofor I*, *Rinocerii* etc

● Mișcarea teatrului de amatori ar fi mult ajutată de înregistrarea unor piese într-un act, mai multe pe un disc, într-o interpretare exemplară

● Un disc care ne cam lipsește : muzica din filme. În definitiv s-a compus muzică majoră pentru *Tudor*, *Pădurea spînzuraților*, *La patru pași de infinit*, *Străinul* Au scris-o compozitori talentați Ch. Dumitrescu, Theodor Grigoriu etc.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 25 APRILIE. Duminică sportivă cu : FOTBAL (transmisie de la stadionul „23 August" și de la Praga), MUZICA (Margareta Pîslaru) și... CARICATURI (Matty Aslan) ● În ciclul „Maeștrii genului scurt" va fi prezentat Anatole France cu două nuvele ecranizate : „Putois" și „Crainquebille". Printre interpreți : Fory Etterle, Sandu Rădulescu, Mimi Enăceanu, Mihai Fotino, Sandu Sticlaru (19.45) ● Montaj din opere pe tema... aurului, cu Nicolae Herlea, Iolanda Mărculescu, Teodora Lucaciu, Magda Ianculescu, Valentin Teodorian și alții (21.10).

Teodora Lucaciu

LUNI 26 APRILIE. Tudor Arghezi pe meridianele lumii. Emisiunea folosește diferite modalități — recitarea, dansul, materiale iconografice — pentru a sugera ecoul internațional al operei arghezieneă (20.00) ● Filmul românesc „La patru pași de infinit", premiat recent la Festivalul de la Mar del Plata (20.30)

MARȚI 27 APRILIE. Piesa „Năzdrăvanul occidentului" de J. M. Synge în interpretarea studenților Institutului de artă teatrală și cinematografică. Spirituală și pitorească, cu puternice rădăcini folclorice, comedia aceasta e una din operele de frunte ale dramaturgiei moderne irlandeze (20.00).

JOI 29 APRILIE. Clubul tinereții (19.45)

VINERI 30 APRILIE. Prin expozițiile Capitalei. Emisiune-reportaj înfățișînd ultimele expoziții de artă plastică (21.00) ● Iubitorilor muzicii le semnalăm o emisiune care, sperăm, va deveni periodică : „Vitrina discului" (21.20).

SIMBĂTĂ 1 MAI. Transmisia demonstrației oamenilor muncii din Capitală cu prilejul zilei de 1 Mai (în jurul orei 9.00) ● În cursul serii (ora 20.30) o amplă emisiune muzical-distractivă cu Vali Niculescu, Margareta Pîslaru, Cleopatra Melidoneanu, Marica Munteanu, Trio „Do-Re-Mi", Nicolae Țăranu, Marius Iorga ș.a

CARTEA

● Semnalăm cititorilor două cărți recent apărute în Editura politică :

— Geneviève Tabouis — *20 de ani de tensiune diplomatică*. Cunoscuta ziaristă franceză prezintă viu, personal, pe baza cunoașterii directe a faptelor, principalele evenimente politice de la crearea Ligii Națiunilor (cuprinzînd și un revelator portret al lui N. Titulescu) și pînă la dezlănțuirea celui de-al doilea război mondial.

— Rodica Georgescu — *Itinerar algerian*, o bogată informație în legătură cu eforturile și succesele poporului algerian angajat în opera de refacere și construcție a țării.

● Cîteva traduceri recente : G. Courteline — *Scrieri alese*, în românește de Al. Philippide, prefața de Elena Vianu ; Alberto Moravia — *Indiferenții*, traducere de Eta Boeriu, prefață de G. Horodincă ; Frank Baum — *Vrăjitorul din Oz*, traducere de I. și C. Baltazar și o reeditare, Sinclair Lewis — *Babbit*, traducere de S. Marian, prefață și cronologie de Al. Sever.

● Și cîteva cărți de artă : *N. Tonitza* — un album de reproduceri alb-negru și color, prefațat de Raul Șerban ; *Mănăstirea Voroneț* și *Mănăstirea Moldovița* (ambele în colecția „Mici îndreptare de monumente istorice") ; *Drobeta* de D. Teodor (carte pusă la punct pe baza ultimelor cercetări în relevarea istorici acestui oraș) ; *Muzeul etnografic al Moldovei* de Gh. Bodor, un bun prilej de reamintire a comorilor acestui muzeu.

● Al șaptelea centenar Dante Alighieri : peste 40 de traduceri noi ale capodoperei *Divina Commedia* în Anglia, Canada, Franța, România, S.U.A., U.R.S.S., Venezuela etc. .

● Colecția UNESCO a operelor reprezentative din literatura universală publică *Textes sacrés d'Afrique Noire* — culegere de literatură orală din diferite regiuni și țări ale Africii. (Textele vor fi cuprinse și într-o viitoare antologie a literaturii africane, în patru volume, editată tot de UNESCO.)

● Cunoscutul scriitor polonez Stanislaw Lem a publicat un volum de povestiri, *Invincibilul*, închinat marilor cuceriri ale omului în Cosmos. Opera lui Lem se bucură de o largă popularitate în multe țări ale lumii.

TEATRU

Miluță Gheorghiu

CINCI SCHIȚE DE CARAGIALE și CÎNTĂREAȚA CHEALĂ. Încercare interesantă de a se stabili influența comicului marelui „I. L." asupra lui Eugen Ionescu într-un spectacol ce merită atenție ca manieră și modalități comice (Teatrul Mic).

CHIRIȚA ÎN PROVINCIE de V. Alecsandri. Constant mare succes al Teatrului Național din Iași urmărit de un public entuziast care vine să-și aplaude actorul favorit : Miluță Gheorghiu

VARĂ ȘI FUM de Tennessee Williams. O premieră pe țară la același teatru. Cei care au văzut filmul vor recunoaște superioritatea unui text dramatic gîndit în spectacol și relevînd mari valențe actoricești. Regia : Crin Teodorescu

ALI BABA ȘI CEI 40 DE... ACROBAȚI. Experiment de spectacol, cu text, la circ. Umorul cam sărăcuț și forțat. Circul ne este dator și cu numere tot mai bune, originale.

KATIA ȘI CROCODILUL și 5 SĂPTĂMÎNI ÎN BALON. Teatrul de păpuși „Licurici" din Bacău a prezentat, în cadrul unui turneu, două spectacole și în Capitală, din păcate în săli improprii. Notabilă regia lui Petru Valter și munca onestă a unui colectiv ce trebuie să-și sporească măiestria artistică

CENUȘĂREASA. La capitolul teatru de păpuși, amintim și dramatizarea datorată tînărului și sensibilului poet clujean Al. Căprariu în interpretarea păpușarilor ieșeni. Sînt de amintit numele cîtorva remarcabili artiști ai „scenei mici" : N. Brehnescu, Ion Agachi, C. Brehnescu, Emil Petcu, Simone Agachi etc. De reținut : în septembrie are loc la București marea întrunire păpușărească : Festivalul mondial al teatrelor de marionete și păpuși.

PATIMA ROȘIE. Pînă să fi intrat în repertoriul vreunui teatru profesionist iată cunoscuta piesă a lui Mihail Sorbul jucată de studenți de la Institutul de teatru (clasa prof. I. Finteșteanu, lector Sanda Manu). Încercare, parțial izbutită, de a estompa tentele melodramatice ale textului, pendulare între fior tragic și ironie. Tinerețea interpreților, ca totdeauna cuceritoare. Tofana : Ruxandra Sireteanu (Studioul Institutului de teatru).

● Am vrea să revedem — întrînd în repertoriul permanent al teatrelor — spectacole ca : ASCENSIUNEA LUI ARTURO UI POATE FI OPRITĂ, DOMNUL PUNTILA ȘI SLUGA SA MATTI (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești), SVEJK ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL (Teatrul de Comedie), SURORILE BOGA și (de ce nu ? !) CITADELA SFĂRÎMATĂ (Teatrul Național)... E atît de greu ?

MUZICĂ

● Evenimentul săptămînii : dirijorul englez *Anatole Fistoulari* la Filarmonica „George Enescu" (după un turneu prin țară). Fantezia simfonică „Francesca da Rimini" de Ceaikovski, Simfonia a VII-a de Beethoven. În acest program, riguros tradițional, *Valentin Gheorghiu* interpretează „Variațiuntle simfonice pentru pian și orchestră" de César Franck (24 și 25.IV, Ateneul R.P.R.).

● Pentru iubitorii de muzică populară, tot la Ateneu, un concert al orchestrei „Barbu Lăutaru" Dirijează *Ionel Budișteanu*, soliști : *Angela Moldovan*, *Maria Lătărețu*, *Nicolae Bălușă*, *Damian Luca*, *Ion Cristoreanu*, *Ana Ispas*, *Vlad Dionisie* (25.IV, ora 20.00).

● Săptămîna aceasta la Operă : „Trubadurul" cu soprana *Medea Amiranașvili*, artistă a poporului din R.S.S. Gruzină (29.IV, ora 19.30).

● Din ciclurile muzicale ale Radioteleviziunii :

— „Simfonii" de Gustav Mahler. Simfonia a II-a în re minor ; orchestra simfonică, corurile de femei și copii ale Radioteleviziunii, dirijor *Emanoil Elenescu* (27.IV, ora 18.05, pr. III).

— „Pagini din muzica preclasică". O operă inedită care deschide noi perspective asupra personalității lui Pergolesi în istoria muzicii italiene de operă : „Lo Frate 'nnamurato" (28.IV, ora 18.05, pr. III).

PLASTICĂ

Sala Dalles : retrospectiva pictorului Aurel Ciupe cuprinde o selecție din trei decenii de creație Operă constant lirică, animată de sentimentul concretului, de scrupulul expresivității cromatice, de respect pentru meșteșug și de dispreț pentru improvizație.

Sala din Calea Victoriei : Margareta Sterian. Pictura sa în forme suple, culori fluide, lumini scenografice, emană un gust al frumuseților de seră, adaptînd lucrurile la o ordine feminină de armonii cochete și de fard subtil.

Sala Oneștl : luna gravurii, în legătură cu care vom reveni într-un număr viitor al revistei

CINEMA

NEAMUL ȘOIMĂREȘTILOR, a treia săptămînă la cinematograful „Patria". Interesul publicului pentru ecranizarea cunoscutului roman al lui Mihail Sadoveanu este în general satisfăcut de filmul de aventuri în eastmancolor al lui Mircea Drăgan.

DOI BĂIEȚI CA PIINEA CALDĂ, film românesc. Comedie, în intenție, dar umorul a rămas cam... nedospit. Cei „doi băieți" : A. Ciurumia și Zighi Munte, actori la Teatrul Național din Cluj.

CURA LUMII, scurt-metraj de animație, în culori, realizare a Studioului „Animafilm". Scenariul și regia : Horia Ștefănescu. Satiră, veselă și tristă.

FATA ÎN DOLIU, premieră, film spaniol. Scenariul și regia : M. Summers. Protagonistă : Maria Jose Alfonso. Un film amar despre realități amare.

JOE LIMONADĂ, premieră, film cehoslovac. O parodie izbutită a filmelor de cow-boy : bătăi, răpiri, lupte cu bandiții, pasiuni fulgerătoare, eroi invincibili în Far-Westul anului 1885. Interpreți principali : Olga Schoberova și Karel Fiala. Film distins cu „Scoica de argint" la Festivalul internațional de la San-Sebastian, 1964.

CU BICICLETA SPRE LUNĂ, film olandez, prezență insolită pe ecranele noastre. Un subiect contemporan, despre căile care duc spre ratarea individului într-o societate ostilă.

Scenă din filmul ceh „Joe Limonadă"

● Mai bune sau mai puțin bune, dar mult vizionate, patru filme de capă și spadă în repertoriul cinematografic al săptămînii : *Scaramouche*, *Cartouche*, *Căpitanul Fracasse* și *Misterele Parisului*. Cu alte cuvinte... Gerard Barray, Jean-Paul Belmondo, Jean Marais... Să ne pregătim pentru Alain Delon și Virna Lisi în *Laleaua neagră*.

● Festivalul filmului de la Cannes de anul acesta va avea ca președinte pe cunoscuta actriță americană Olivia de Havilland

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultimă moment în programarea spectacolelor.**

GRĂDINA TOT-DEAUNA VERDE

Producția mare a combinatului de sere este asigurată de specialiști cu înaltă calificare. Inginerul Ion Rădulescu și tehniciana Maria Suciu verifică stadiul de dezvoltare a castraveților în vederea recoltării.

Un teren de un hectar nu-i o suprafață mică. Să-l ari cu boii îți trebuie 2-3 zile. Să-l acoperi cu un schelet metalic și apoi să așezi pe toată suprafața, bucată cu bucată, plăcile de sticlă, ca la adăpostul lor să cultivi legumele, este într-adevăr ceva. Vorbeam de un hectar. Dar la Arad sînt 22 hectare de sere, adevărate cetăți din oțel și sticlă. E o întindere uriașă. Luciul acoperișurilor îți dă impresia unui lac a cărui apă vălurită de adierea vîntului reflectă razele soarelui. Construcția complexului de sere de la Arad s-a făcut pe baza unei hotărîri a guvernului prin care se urmărește dezvoltarea acestui bazin legumicol cu veche tradiție. Serele vor fi extinse în continuare : numai în această vară vor mai fi date în folosință alte 12 hectare.

Alei drepte despart diferitele blocuri de seră. Înaintezi pe una din ele. În interior te întîmpină o baie de căldură

I. HERȚEG

(Continuare în pag. 6)

GRĂDINA TOT-DEAUNA VERDE

și lumină. Tufele de roșii se înalță pe instalația de susținere. Pe aleea din mijloc, a cărei lungime atinge 400 de metri, circulă motocare încărcate cu lăzi pline cu roșii și castraveți. Se culege a doua recoltă din anotimpul friguros. Și-i o recoltă bună cum nici în cîmp nu s-a ajuns să se culeagă. În cele două cicluri de vegetație se obțin în medie la hectar 130.000 kg roșii sau 250.000 kg castraveți. Serele pot fi comparate cu o fabrică uriașă de vitamine.

Aici, la fabrica de legume de la Arad, atrag atenția nu numai dimensiunile construcției și cantitățile mari de roșii și castraveți. Prezintă un interes deosebit gradul ridicat de mecanizare și automatizare a proceselor de muncă. Căldura, umiditatea, hrana necesară plantelor, toate sînt dozate pe bază științifică, cu ajutorul aparatelor ținîndu-se seama de nevoile plantelor. Este necesar un anumit grad de căldură ? N-ai decît să fixezi indicatorul de la termostat la nivelul corespunzător și, fără să intervină mîna omului, interiorul serei capătă temperatura necesară. Dorești ploaie ? O apăsare pe un buton și plouă... ca în miez de vară. E atmosfera prea încărcată cu vapori și plantele ar putea suferi ? Nu fiți îngrijorați. Aerisirea se produce de îndată ce aparatele sesizează acest lucru. Așa se face că în complexul de sere de la Arad se menține tot timpul o căldură și o umiditate optime pentru plante, iar irigarea se face după nevoie. Și toate sînt dirijate cu mijloacele tehnicii celei mai moderne.

Uneori, pe timp de iarnă, ți se încălzește greu camera care are doar cîțiva metri pătrați. Poftește și încălzește o seră de cîteva hectare. Și totuși sera se încălzește, ba chiar foarte repede. Sau, mai bine zis, este caldă tot timpul. Apa fierbinte este adusă prin conducte de la uzina termoelectrică a orașului, situată la o distanță de 2 km. Ea nu este trimisă direct în sere, pentru că ar însemna ca aici să fie ori prea cald, ori prea frig. Trece mai întîi pe la așa-zisul punct termic, o instalație anexă fiecărui corp de seră. De aci apa fierbinte va porni numai la comanda primită de la termostatele din seră. Cînd se constată că interiorul a început să se răcească, instalațiile automate transmit o comandă la punctul termic. Servomotoarele deschid vanele și apa fierbinte năvălește în rețeaua de țevi. Atunci cînd aparatele înregistrează creșterea temperaturii o nouă comandă închide vanele din nou. Și în toată această complicată lucrare, specialistul nu are altă atribuție decît să fixeze dinainte temperatura dorită, ținînd seama de cerințele plantei.

Am amintit de ploaia la comandă. După cum se știe, legumele consumă multă apă. Aici ea este la discreție și poate fi comandată în orice mo-

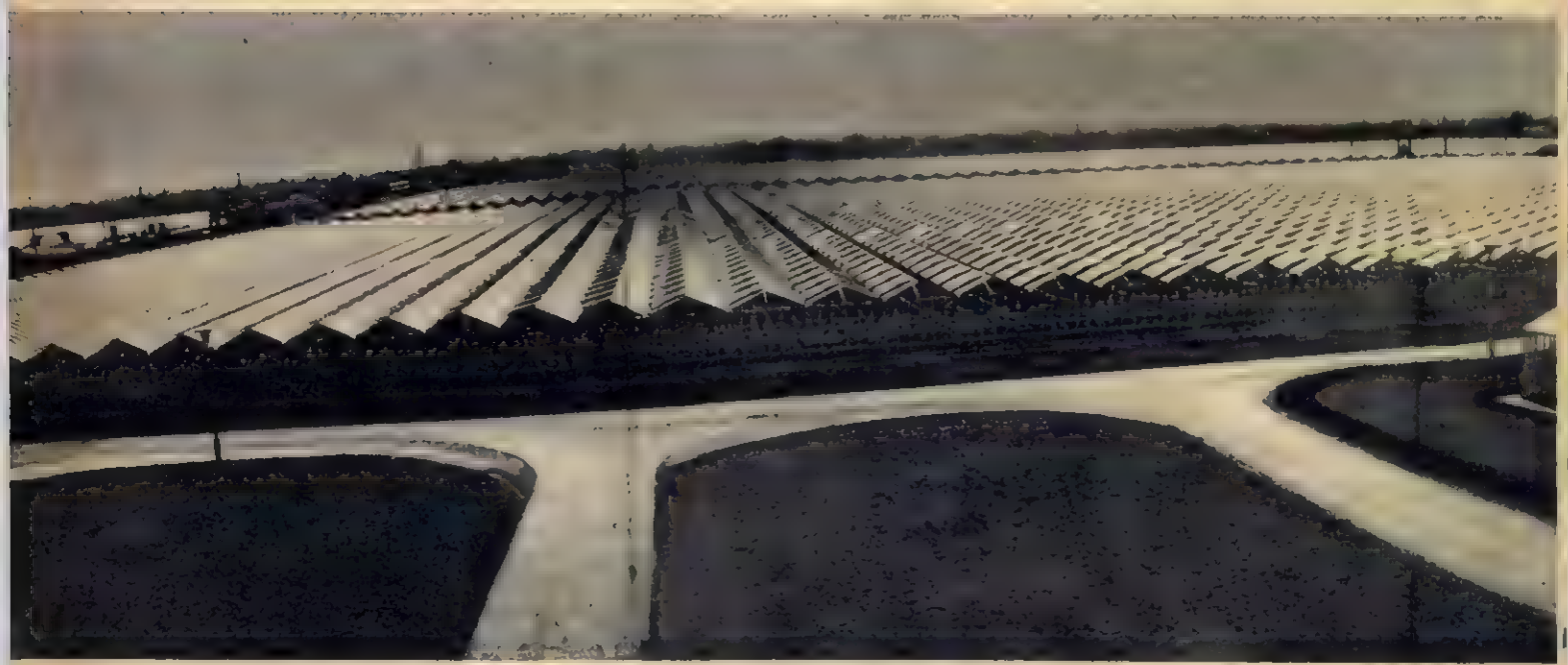

Vedere generală a Combinatului de sere Gostat-Arad.

Punctul termic de unde se dirijează apa pentru încălzirea serelor și tabloul de comandă a instalației de irigare.

ment. La punctul termic, clădirea anexă serei de care am amintit, se găsesc și pompele care trimit apa în țevile din seră prevăzute cu duze pentru pulverizare. Aici intră în funcție automatica. Și iată cum. Sîntem în fața unui tablou de comandă cu obișnuitele butoane, cadrane, ca într-o fabrică modernă. Butoanele respective declanșează ploaia. Fiecare din ele corespunde unei porțiuni din seră. Apăsînd un buton, ploaia pornește imediat, iar pe un cadran alăturat operatorul are posibilitatea să urmărească de cîte ori ploaia revine pe locul respectiv. Există și un aparat care declanșează instalația de irigare după program. Este de ajuns să fixezi la ce oră să se facă lucrarea și cît anume să dureze, ca apoi instalația să intre singură în funcțiune. Tehnicianul care lucrează aici poate să-și vadă liniștit de treburi, fiind sigur că aparatele automate nu vor greși.

După irigare, în sere fiind cald, umiditatea aerului crește. Este deci necesar să se facă aerisirea. Ce muncă ar trebui să se depună dacă la suprafețe de hectare de seră, și deci de zeci de mii de metri cubi de atmosferă, operația s-ar face manual ! E vorba doar de mii de guri de aerisire. Omul n-ar putea ști cu precizie cît timp să lase deschise ferestrele pentru a nu dăuna plantelor. Iată de ce și această operație a fost lăsată în seama automatelor. În fiecare seră se află un așa-zis dulap de microclimat, termometre de rezistență, higrometre și regulatoare. Dacă se constată depășirea cuantumului necesar de umiditate, sînt puse în funcție automat niște motoare electrice. Ele acționează asupra unor bare și pleghii care deschid puțin cîte puțin geamurile de pe acoperiș. Aerul proaspăt de afară pătrunde în seră, iar cînd aparatele înregistrează că atmosfera este cea stabilită de specialiști, dau o nouă comandă — de astă dată pentru închiderea geamurilor — și pîrghiile de care am vorbit acționează în sens invers.

În serele de la Arad a început recoltatul roșiilor și castraveților din al doilea ciclu de vegetație. Urmărim motocarele care transportă lădițele cu roșiile date în pîrg și castraveții lungi de cîte o jumătate de metru. Se îndreaptă spre secția de sortare. Aici, pe o bandă rulantă, roșiile sînt alese după mărimi și ambalate în lădițe. O mașină originală face sortatul castraveților după lungime. Și apoi produsele iau drumul comerțului.

★

Vizitînd complexul de sere de la Arad ai o imagine a muncii omului care reușește să stăpînească natura în folosul lui. Legume proaspete în perioada rece a anului înseamnă vitamine și sănătate. Serele nu sînt deci numai fabrici de legume, ci și un izvor de sănătate.

Combinatul de la Arad contribuie la dezvoltarea acestui important bazin legumicol care asigură comerțului cantități mari de legume proaspete pentru aprovizionarea populației. Gradul ridicat de automatizare și mecanizare a lucrărilor constituie un pas important pe drumul introducerii unei tehnici avansate în agricultură.

I. HERȚEG
Fotografii de S. STEINER

Tot în sere au intrat și tractoare speciale cu ajutorul cărora se pregătește solul pentru viitoarele culturi de roșii și castraveți.

Toată producția serelor ajunge la secția de sortare, de unde, ambalate, legumele sînt expediate unităților comerciale.

VÎNĂTORII

Acești nori de fum, evacuați prin coșurile Fabricii de ciment din Turda, transportau pînă nu demult zeci de tone de praf.

Evacuarea prafului din unul din depozitele de reținere ale camerei de desprăfuire.

DE PRAF

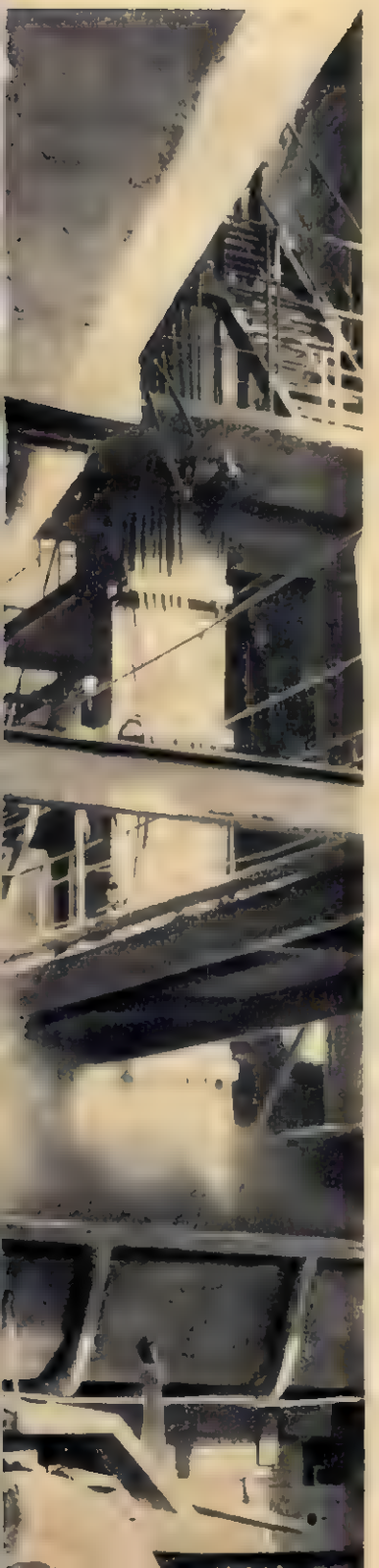

Un om de talie mijlocie — au constatat specialiştii — inhalează zilnic aproximativ 13.000 litri de aer. În oraşele încălzite în exclusivitate cu cărbuni şi mai ales în cartierele de locuinţe aflate în apropierea zonelor industriale, praful evacuat prin coşurile clădirilor şi unităţilor industriale poate însuma, în unele cazuri, pînă la 5-6 milioane particule la fiecare litru de aer. Este uşor de imaginat ce efect dăunător ar putea avea asupra organismului omenesc asemenea cantităţi de praf.

Uriaşul volum de gaze arse, care duc cu ele pînă la mari distanţe o sumedenie de sorturi de pulberi, de la cenuşa cărbunilor şi a prafului de ciment pînă la microscopicele particule de substanţe şi metale scumpe, vicieză aerul din împrejurimile aglomerărilor industriale şi apoi încet-încet, sau mai repede cu ajutorul ploilor, se depun peste tot ce întîlnesc în cale, holde şi păşuni, livezi şi păduri, parcuri şi oraşe. Se infiltrează discret în încheieturile maşinilor şi utilajelor industriale uzîndu-le prematur, pătrund în locuinţe, iar o dată cu inspiraţia în organismul omului şi al celorlalte vieţuitoare.

Constatînd aceste efecte negative, oamenii s-au preocupat permanent să găsească mijloace potrivite pentru a le înlătura.

Cercetările s-au desfăşurat pe două căi principale : pe de o parte s-a căutat conducerea şi eliberarea fumului în atmosferă la înălţimi tot mai mari, de unde curenţii aerieni să-l împrăştie transportîndu-l cît mai departe posibil, fapt ce a dus la dezvoltarea continuă a tehnicii construirii coşurilor de fum şi a mijloacelor de evacuare a fumului cu o viteză tot mai mare. Pe de altă parte lupta s-a dus pentru a purifica aceste gaze arse, prin reţinerea componentelor nocive sau a particulelor ce prezintă o importanţă economică .

În ţara noastră, unde creşterea continuă a numărului unităţilor industriale duce în mod firesc şi la înmulţirea emiţătorilor de praf, măsurile permanente pentru protejarea sănătăţii omului s-au concretizat în ultimii ani

G. IOVIŢU

(Continuare în pag. 10)

O construcţie masivă din beton armat adăposteşte ansamblul desprăfuitorului.

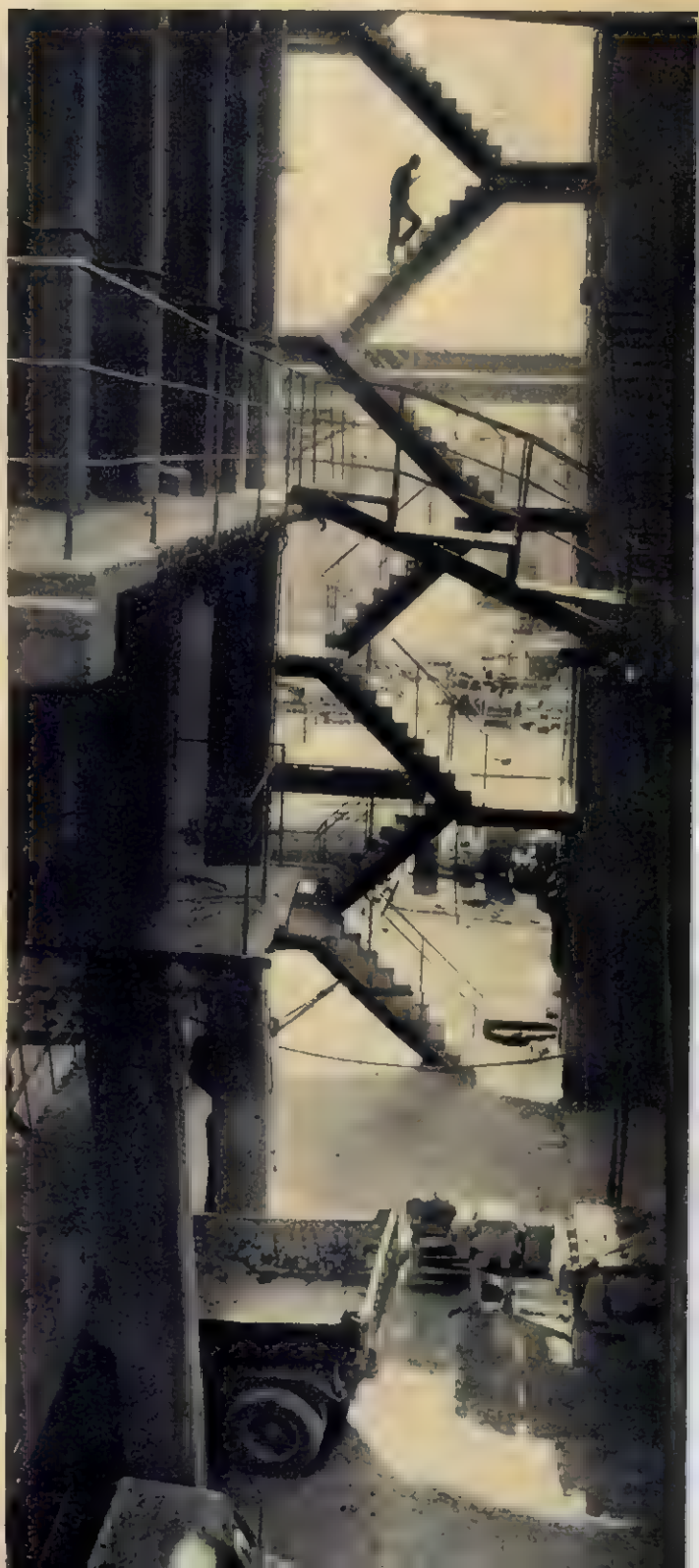

VÎNĂTORII DE PRAF

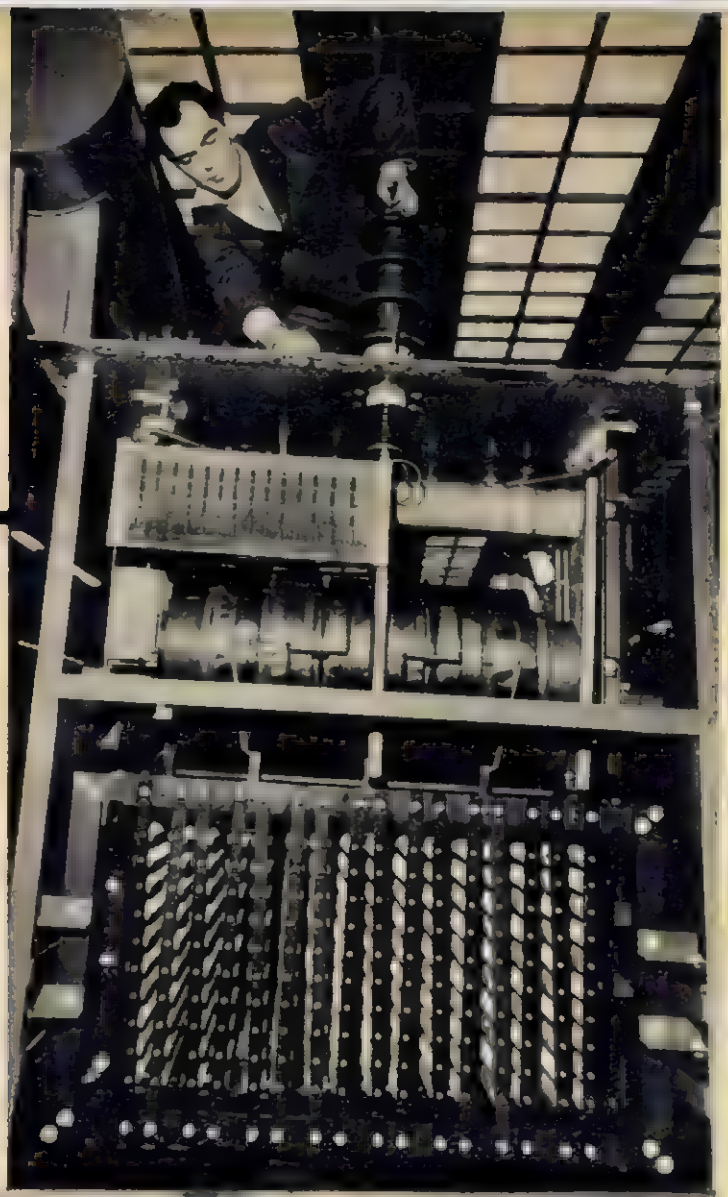

Inima agregatului — transformatorul de înaltă tensiune — este pregătită pentru a fi introdusă în cuvă.

Interiorul fotomachetei. Se văd electrozii reținători ai prafului.

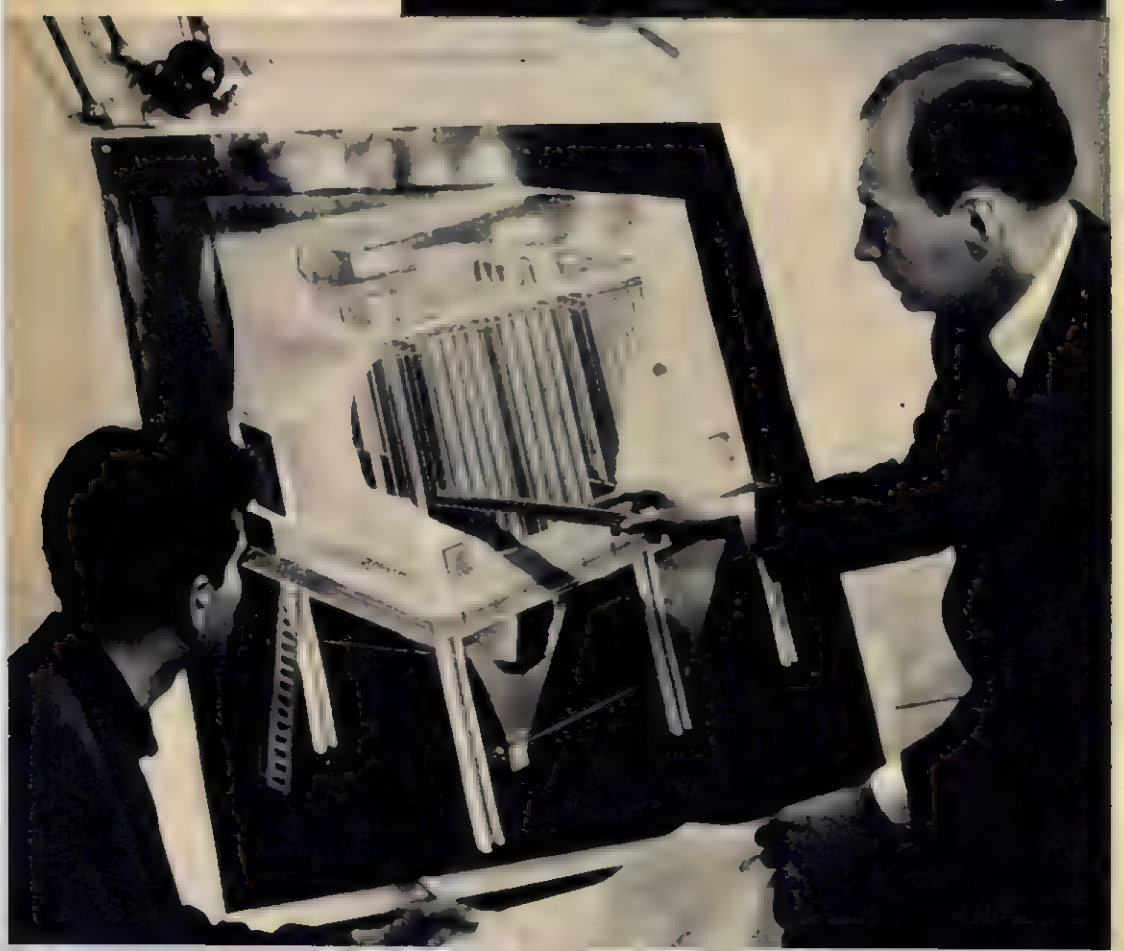

și prin inventarea de către doi specialiști români — inginerii Dan Fințescu și Romulus Zăroni — a echipamentului de automatizare pentru camerele de desprăfuire a electrofiltrelor.

Cei doi specialiști, constatînd că funcționarea nesatisfăcătoare a electrofiltrelor este determinată de insuficiența instalației de comandă a surselor electrice de alimentare a camerelor de filtrare a electrofiltrelor, au reușit după îndelungate și laborioase studii, încercări și experimentări, să realizeze un echipament complex și original datorită căruia s-a asigurat construirea în țară a unor electrofiltre superioare celor străine. De altfel originalitatea soluțiilor folosite în realizarea echipamentului a condus la caracterizarea sa ca invenție.

În prezent majoritatea fabricilor de ciment din țară sînt deservite de electrofiltre echipate cu instalații de comandă automată care permit reglarea continuă a tensiunii, asigură o eficiență optimă de filtrare în toate condițiile tehnologice și, lucru foarte important, nu necesită supraveghere în exploatare.

Datorită acestei noi realizări tehnice sînt reținute zilnic pe pămînt pînă la 170 tone de praf de ciment — care nu mai impurifică atmosfera, nu mai atentează la sănătatea oamenilor. În plus, ca urmare a cercetărilor și experimentărilor efectuate de specialiști, în scurtă vreme tot praful captat va fi valorificat prin folosirea sa la construirea drumurilor și la stabilizarea unor zone de pămînt în scopuri industriale.

În paralel, prin continuarea studiilor cu privire la perfecționarea agregatului de desprăfuire și adaptarea sa la un număr cît mai mare de fabrici din cît mai multe domenii ale economiei naționale, se cercetează și caracteristicile diferitelor pulberi conținute în gazele arse — pentru realizarea randamentului maxim de reținere ale acestora.

Fotografiile de față vă înfățișează noul electrofiltru de concepție și fabricație românească, montat în fabricile de ciment din țara noastră.

G. IOVIȚU
Fotografii de S. STEINER

CÎND ÎNTÎLNEŞTI ÎN CALE ÎNGERUL

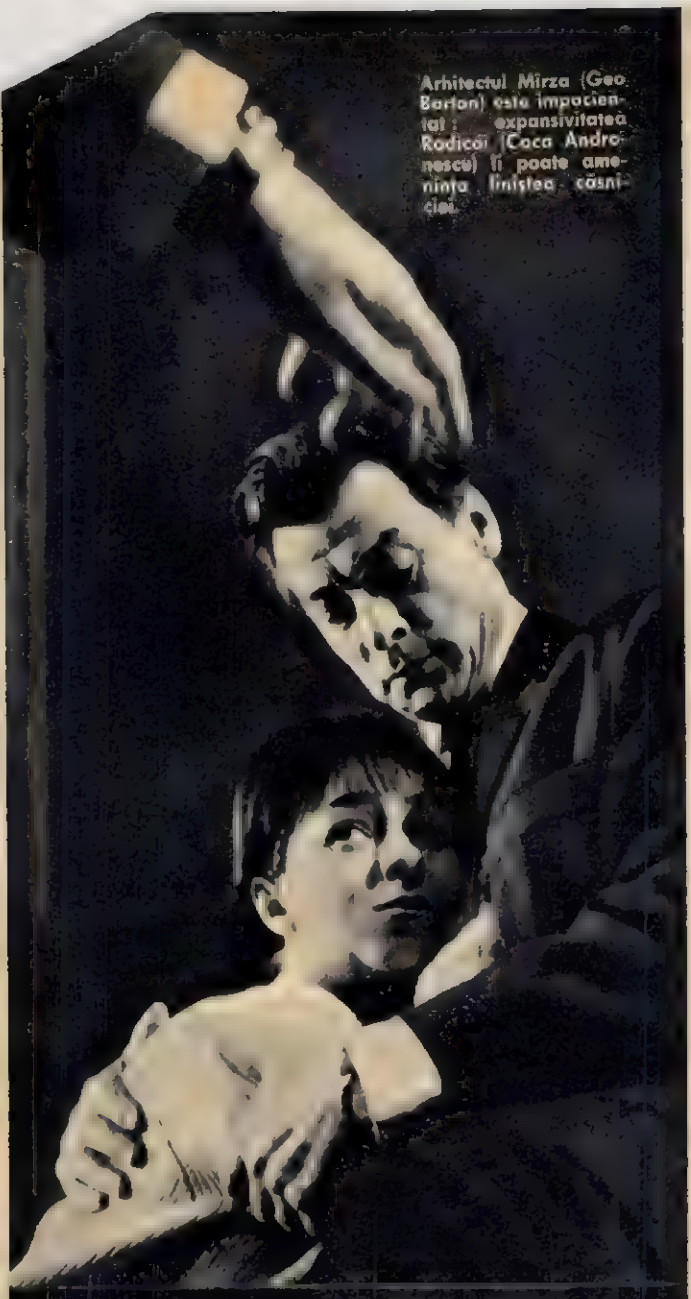

Arhitectul Mîrza (Geo Barton) este impacientat : expansivitatea Rodicăi (Coca Andronescu) îi poate ameninţa liniştea căsniciei.

Gina Beiu (Irina Răchiteanu) şi una din victimele ei : studentul Remus (Dan Tufaru).

Îngerul pe care Sidonia Drăguşanu ne propune să-l întîlnim în sala Teatrului Naţional bucureştean are pelerina vestimentaţiei negre şi a coniacului franţuzesc, se apropie neliniştitor de 40 de ani şi simte nevoia unui „ţăruş de care să se prindă", adică a unui soţ care să-i ofere certitudini şi situaţie materială. Drept care îşi filfîie pătimaş aripile negre în jurul arhitectului Grigore Mîrza care, obişnuit de altfel cu mici zboruri extraconjugale, şi-l permite şi pe acesta, nebănuind cît de departe îi poate duce de ţărmul cald al căsniciei. Întîlnirea cu îngerul brun, pe nume Gina Beiu, se dovedeşte însă primejdioasă, catastrofa matrimonială se dezlănţuie şi...

Să ne oprim aici. Piesa ar putea fi povestită şi în felul acesta, un misogin ar face-o cu satisfacţie, dar asta ar însemna să-i desnaturăm sensul. Şi poate că însuşi titlul piesei nu este cel mai fericit găsit, mutînd centrul de greutate de pe o problemă pe alta şi părînd a încărca cu responsabilitate doar aripile fragile ale îngerului „fatal". De fapt, piesa Sidoniei Drăguşanu acuză în primul rînd o anume concepţie masculină despre căsnicie (ţinînd de norme şi mentalităţi moştenite) după care respectabilitatea matrimonială nu este cu nimic atinsă — ba poate dimpotrivă, întărită — de către micile aventuri erotice ale soţului. Grigore Mîrza, iubindu-şi, stimîndu-şi, apreciindu-şi soţia — dar mai ales afirmînd oricui aceste înălţătoare simţăminte ale sale — nu se demonstrează de loc, practic, ca un adept al monogamiei. Piesa Sidoniei Drăguşanu îl admonestează sever, situaţiile în care este pus îi demonstrează subrezenia morală, iresponsabilitatea şi, uneori, ridicolul. Grigore Mîrza termină prin a fi sancţionat o dată cu căderea finală a cortinei : soţia îl părăseşte.

Dacă veţi spune că subiectul vă pare oarecum cunoscut, va trebui să confirmăm : da, piesa se întîlneşte pe aceeaşi undă tematică cu „Fii cuminte, Cristofor !", apărută puţin timp înainte pe altă scenă bucureşteană. Piesa lui Aurel Baranga făcea o piruetă graţioasă, îşi atrăgea eroul frivol într-o farsă spumoasă şi-l pedepsea cu cascade de rîs ironic. „Întîlnirea cu îngerul" e însă o piesă amară pe alocuri, nu degeaba a fost subintitulată de către autoare o „comedie dramatică". Aceeaşi problemă — a vieţii conjugale, a adevărului sau a minciunii din căsnicie, a soluţiilor pe care le dă actualul context social acestei probleme — a fost abordată de astă dată nu din unghiul comediografului (care are, de altfel, toate avantajele şi mai ales ştiuta adeziune a publicului) ; autoarea a privit realitatea în faţă, franc, lucid, fără cruţare, şi a reuşit să descifreze adîncile implicaţii psihologice ale problemei. De aici o anume rezonanţă gravă, dramatică, pe care hazul o înviorează numai atunci cînd între aparenţa onorabilă şi esenţa uşuratică a arhitectului Mîrza — de exemplu — intervine acel conflict generator de [illegible]

S-a vorbit, în unele comentarii critice, despre o anumită limitare tematică a piesei, care nu ar reuşi să depăşească spaţiul restrîns al relaţiilor familiale, avînd doar rezonanţa redusă a unei „piese de cameră". E drept, dramaturgia Sidoniei Drăguşanu revine insistent asupra acestei sfere de preocupări, dar revenirea e deliberată, autoarea fiind o bună cunoscătoare a zonei afective a sufletului omenesc şi investigînd-o de pe poziţia morală a zilelor noastre.

În cazul „Întîlnirii cu îngerul", piesa mi se pare a avea limitele pe care şi le-a propus să le aibă şi că, renunţînd la amploarea tematică, ea a cîştigat în adîncime. În adîncimea psihologică a personajelor. Grigore Mîrza este un erou construit cu minuţiozitate şi urmărit atent pe cele două planuri ale existenţei şi psihologiei sale : pe de o parte, persoana onorabilă, arhitectul cu morgă şi cu poziţie socială, afişînd cu ostentaţie principii şi intransigenţă morală ; pe de altă parte, bărbatul superficial, irresponsabil, slab, pe care autoarea îl persiflează, invitînd de altfel şi pe interpretul rolului la o atitudine persiflatoare faţă de personaj. Există — în schiţă — şi cîteva interesante personaje feminine : întîlneşti aici soţia liniştitoare, caldă, echilibrată, care ştie, atunci cînd e cazul, să-şi apere cu fermitate demnitatea (e Stela Mîrza, soţia mult respectată, dar la fel de mult minţită, a arhitectului Mîrza) ; o afli pe tînăra sentimentală şi încrezătoare, gata să tragă concluzii amare din „mica" ei experienţă, să suspine, să implore continuarea unei „iubiri imposibile", care fusese de fapt, pentru Mîrza, cea mai banală şi neangajantă aventură (e proiectanta Rodica Diaconu) ; o cunoşti pe doctoriţa Liliana Botez, femeia unei singure şi mari iubiri ; dar mai ales o descoperi pe aceasta Gina Beiu, gata să-şi clădească fără scrupule fericirea pe nefericirea unei alte femei. E personajul cel mai complex şi cel mai curajos al piesei : autoarea nu se grăbeşte să acuze şi să condamne, ea caută să descifreze partea de vină a eroinei în ratarea vieţii ei sociale şi sentimentale. Ar fi fost mai simplu — dar mai schematic — să aducă pe scenă tipul aventurierei frivole şi ieftine, dar autoarea nu lucrează cu contraste de alb şi negru, ea conferă Ginei Beiu o personalitate contradictorie, în ale cărei determinări intră un trecut dureros, de prea multe ori frustrat şi umilit. Gina Beiu nu este justificată, ci doar explicată, şi cauzele ratării ei se găsesc de fapt, în bună măsură, în aceeaşi mentalitate masculină egoistă şi retrogradă.

Pesta sensibilitatea feminină a autoarei a intervenit — în spectacol — luciditatea şi umorul de calitate ai regizorului Mihai Berechet. Poate că regia ar fi trebuit să fie mai atentă la ritmul spectacolului, să stringă anumite scene excesiv dilatate ale piesei (vezi tabloul din cabană ori discuţiile cu şoferul Marin) şi să evite apăsarea pe erotismul anumitor scene (întîlnirea Ginei Beiu cu studentul Remus). Spectacolul are însă evidente calităţi în ce priveşte arta portretului scenic. Iar arta aceasta începe de la distribuţie. Contrazicînd inerţiile, Mihai Berechet l-a distribuit pe Geo Barton în rol de comedie, pe Irina Răchiteanu în rol de cochetă, le-a alăturat, cu curaj, acestor prime viori ale Naţionalului, un tînăr student — Dan Tufaru — fără teama de a-l vedea acoperit de măiestria partenerilor (nici nu a fost, de altfel). Şi, într-adevăr, distribuţia s-a dovedit excelentă. Geo Barton îi dă arhitectului Mîrza tot farmecul şi ridicolul ce i se cuvin, îi prezintă cu morgă lăsătatea, cu dezinvoltură egoismul, are necesarele accente de haz exact în momentul în care personajul se vrea dramatic. Temperamentul său artistic umple scena şi a fost necesar un partener de talia Irinei Răchiteanu pentru a i se putea face faţă. La rîndul ei, Gina Beiu nu-şi putea găsi o interpretă mai seducătoare şi mai inteligentă, mai feroce şi mai amară, ca cea pe care i-a oferit-o Irina Răchiteanu, care ne-a demonstrat ce largă paletă interpretativă — din păcate insuficient utilizată — deţine. Să acordăm aprecierile ce se cuvin şi celorlalţi interpreţi. Coca Andronescu (proiectanta Rodica Diaconu), cu irezistibilul ei haz şi bineştiuta vervă, Simona Bondoc (Stela Mîrza) de o liniştită noblеţe, Anca Şahighian (Liliana Botez), austeră, moralizatoare, Al. Alexandrescu-Vrancea (şoferul Marin), cu un umor bun, de nuanţă populară, Dan Tufaru (studentul Remus) — plin de candoare juvenilă. Şi să subliniem cu două linii decorurile realizate de Gabriela Nazarie cu gust, în deplină concordanţă cu psihologia locatarilor lor.

Sanda FAUR

Într-un oraș german au intrat unități sovietice. Populația care a trăit coșmarul războiului ia primul contact cu învingătorii.

Aprilie 1945. Una din prim întîlniri pe pămînt german tre trupele sovietice și cele mericane.

ACUM 20 DE ANI

ÎN PRIMĂVARA

Aprilie 1945.

Ultimele săptămîni... Ultimele zile ale războiului.

Tunurile bubuie încă pretutindeni. Dar după ani de crîncene lupte, pe pămîntul sfîrtecat și însîngerat al Europei ostașii coaliției antihitleriste a cărei forță principală a fost Uniunea Sovietică găsesc izvor de energie în conștiința apropiatei lor victorii. Ei se avîntă cu eroism pentru a da lovitura de grație Reichului hitlerist în însăși inima acestuia. Participantă la glorioasa bătălie este și armata română care, cot la cot cu armata sovietică și cu prețul a numeroase jertfe, eliberează rînd pe rînd orașe și sate din Cehoslovacia...

În acele zile înaintarea armatelor aliate sfarmă și porțile teribilelor lagăre de concentrare hitleriste, punînd capăt suferințelor de nedescris ale zecilor de mii de supraviețuitori ai barbariei naziste.

...Hitleriștii, bătuți pe fronturi, încearcă să reziste cu disperare pe pămîntul Germaniei. Sînt mobilizați pînă și copiii germani.

Înaintea asaltului final se dau ultimele lupte. Răsună ultimele împușcături. Cad cele din urmă jertfe ale unui război cum n-a mai cunoscut istoria.

Primăvara victoriei este aproape.

Alături de tunul distrus, soldatul hitlerist cu capul în mîini trăiește ultimele zile ale războiului, prăbușirea celui de-al III-lea Reich.

Două documente fotografice ilustrînd participarea armatei române la înfrîngerea hitlerismului: ostași români într-o acțiune de lichidare a ultimelor puncte de rezistență fasciste într-un oraș eliberat (sus) și în timpul luptelor din Munții Tatra (jos).

VICTORIEI

...ra orașul german Wesel după ...bardament efectuat de forță- ...burătoare. In faza finală a ...ui, cîte 2.000-3.000 bombar- ...gele aliate participau zilnic ...durile asupra orașelor Ger-

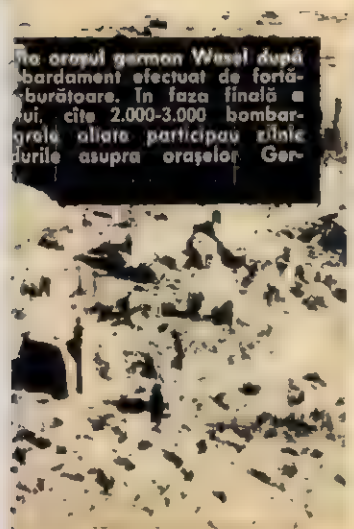

Pe străzile Berlinului, nu cu mult înaintea capitulării. Pregătindu-și acțiuni împotriva fumului incendiilor, oamenii rătăcesc în căutarea unui adăpost.

Un document unic: ultima fotografie înfățișîndu-l pe Hitler. Fără știrea acestuia, ei a fost fotografiat, în primele zile ale lunii aprilie 1945, ieșind din bunkerul construit în subsolul cancelariatului Reichului.

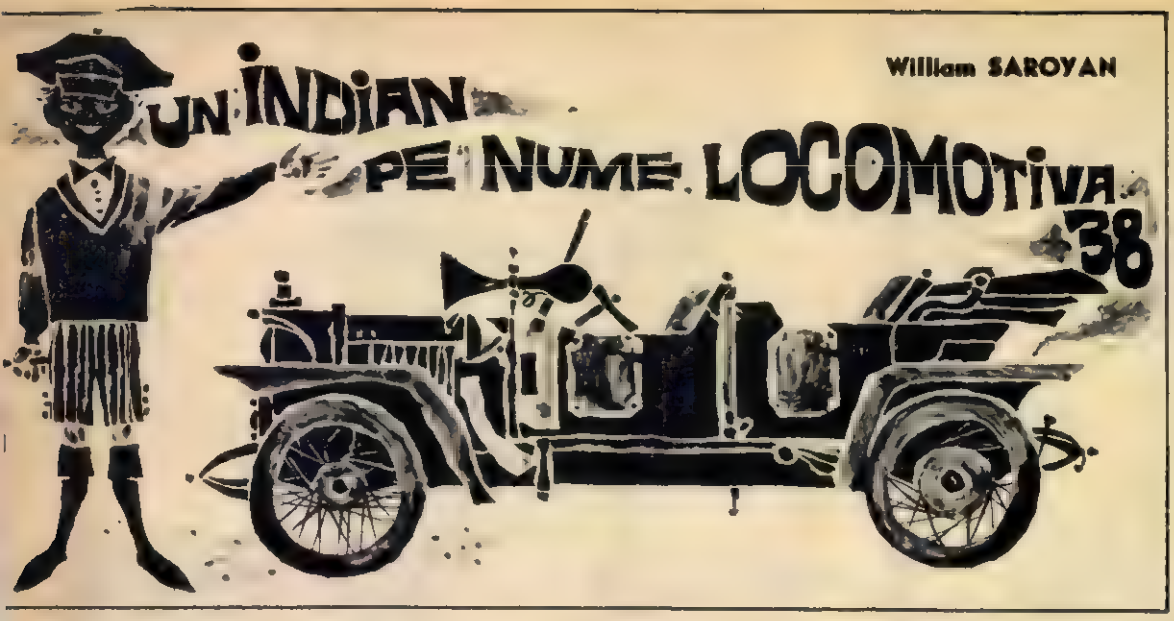

William SAROYAN

Într-o zi apăru pe străzile orașului un om călare pe un măgar și intră în biblioteca municipală, unde obișnuiam să-mi petrec cea mai mare parte a timpului. Era un indian înalt de statură, din tribul Ojibway. Mi-a spus că îl cheamă Locomotiva 38. În oraș, lumea îl credea scăpat dintr-un ospiciu.

Șase zile mai tîrziu, măgarul a fost lovit de un troleibuz. Din pricina contuziunilor suferite, animalul a murit a doua zi, la intretăierea străzilor Mariposa și Fulton. Indianul, pe al cărui picior se prăbușise măgarul înainte de a-și da duhul, șchiopătă pînă la farmacie.

Ajuns aici, ceru să i se facă legătura telefonică cu un frate al său din Oklahoma. Convorbirea costă mulți bani, dar indianul plăti fără să-i pese, ca și cum ar fi avut zilnic asemenea convorbiri.

În acest timp eu mă aflam la barul din colț, unde tocmai mîncam o înghețată de banane.

Părăsind cabina telefonică, mă zări.

— Hallo, Willie — făcu el.

Știa că nu mă cheamă așa, dar îl amuza să mă strige astfel.

Se îndreptă spre raionul de chewing gum și se întoarse cu trei pachețele :

— Ce mănînci, Willie ? Pare să fie ceva foarte bun.

Se așeză lîngă mine și comandă : „Aceeași înghețată, domnișoară !"

— Se numește „Banana Royal Special" — i-am răspuns. Îmi pare tare rău de cele întîmplate cu animalul dumneavoastră.

— În lumea asta nu e loc pentru animale — răspunse. Ce fel de mașină să cumpăr ?

— Vreți să cumpărați o mașină ?

— M-am hotărît acum cîteva minute.

— Nu știam că aveți bani ; vă credeam sărac.

— Așa par ; lumea mă crede și nebun.

— Nu vă credeam nici nebun, dar nici bogat.

— Ei bine, sînt !

— Și eu aș fi vrut să fiu bogat !

— De ce ?

— De trei ani îmi doresc să pescuiesc la Mendota, cu barca — spusei eu. Dar pentru asta îmi trebuie echipament și o mașină ca să ajung acolo !

— Știi să conduci ? — mă întrebă indianul.

— Știu — îi răspunsei.

— Ai mai avut mașină ?

— Pînă acum nu, iar preceptele religioase ale familiei mele îmi interzic să fur una.

— Vrei să spui că te crezi în stare să te așezi la volan și s-o pornești așa, de unul singur ?

— De ce nu ?

— Îți amintești ce ți-am povestit deunăzi pe treptele bibliotecii municipale ? — spuse el.

— Cu privire la secolul mașinilor ?

Dădu din cap.

— Ei bine — reluă el. Indienii se nasc cu instinctul pentru călărie, canotaj, vînătoare, pescuit și înot. Americanii se nasc în schimb cu instinctul mecanicii.

— Eu nu sînt american.

— Știu asta, n-am uitat — spuse indianul. Te-am întrebat și mi-ai spus-o : ești un armean născut în America. Ai doar 14 ani și ești sigur că vei fi în stare să conduci un automobil de îndată ce te vei așeza la volan. Ești un american tipic, deși ai pielea de culoare închisă ca și mine.

— A conduce un automobil nu e cine știe ce. Nu este nimic deosebit. E chiar mai ușor decît să călărești un măgar...

— Ei, da — aprobă indianul. Așa e cum spui. Dacă mi-aș cumpăra chiar acum o mașină, ai fi gata s-o conduci în locul meu ?

— Mai încape vorbă ? !

— Foarte bine. Să știi că țin seama de ce mi-ai spus.

— Întocmai.

— Și care sînt condițiile ?

— Vreți să spuneți că doriți să mă plătiți pentru asta ?

— Natural.

— E frumos din partea dumneavoastră, dar eu nu vreau bani ca să conduc un automobil.

— Vor fi călătorii lungi.

— Cu atît mai bine. M-am născut aici, în acest orășel.

— Și nu-l iubești ?

— Îmi sînt dragi munții, piraiele și lacurile alpine.

— Cunoști munții ?

— Nu încă, dar nădăjduiesc că într-o zi...

— Ce mașină mă sfătuiești să cumpăr ?

— Nu știu ce să zic ; una mai bună v-ar costa o avere.

— Și care-i cea mai bună ?

— Ce-ați zice de o cabrioletă Ford ?

— Asta-i mașina cea mai bună ?

— Vreți una mai bună ?

— Merită.

— Păi, asta depinde ; unii susțin că cel mai bun este Cadillacul, alții apreciază Packardul. Ambele sînt foarte bune. N-aș putea spune care-i cea mai bună. Packardul e foarte frumos cînd îl vezi pe șosea, dar și Cadillacul arată bine. Am văzut multe mașini pe șosea.

— Cît costă un Packard ?

— În jurul a 3.000 de dolari. Poate chiar ceva mai mult.

— Putem să cumpărăm unul imediat ?

Alunecai de pe scaun. După felul cum vorbea părea nebun de-a binelea, cu toate că știam că nu este.

— Domnule Locomotivă, vreți într-adevăr să cumpărați chiar acum un Packard ? — îl întrebai.

— Știi doar că animalul mi-a murit acum cîteva minute — spuse el.

— Păi eram de față cînd s-a întîmplat. Probabil că dintr-o clipă într-alta vor veni să vă aresteze pentru că ați lăsat animalul în stradă.

— Nu mă vor aresta. Le voi arăta documentele cuvenite pe care le port cu mine tot timpul. Și, la urma urmei, oamenii au în această țară un respect nemaipomenit pentru bani și eu am destui.

„Pesemne că e totuși nebun" — îmi spuneam în sinea mea.

— De unde aveți acești bani ? — l-am luat repede.

— Am ceva pămînt la Oklahoma ; cîteva mii de hectare — mi-a răspuns.

— Are vreo valoare ?

— Nu, în afară de vreo zece hectare, totul este lipsit de valoare — spuse el. Pe aceste zece hectare sînt

UMOR DE PEȘTE HOTĂRÎT

– Mămico, Azorel a înghițit un magnet...

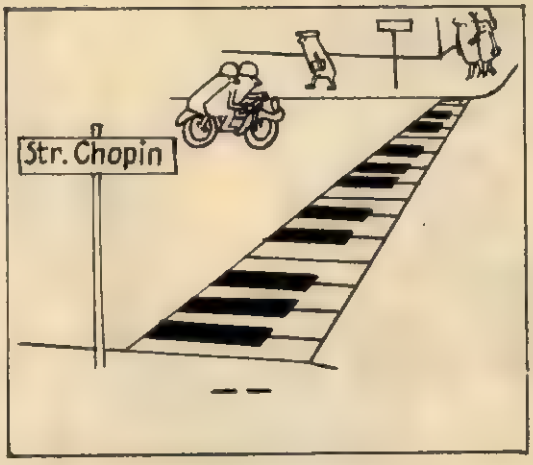

– Încă o gamă, te rog...

niște puțuri de petrol care-mi aparțin mie și fratelui meu.

— Așa ! În cazul acesta nu sînteți mîhnit că v-a murit măgarul.

— În general nu mă poate mîhni nimic. Nu pentru că am bani, ci pentru că sînt luat drept nebun. În afară de tine, nimeni în acest oraș nu știe că am bani. Ai putea să-mi arăți de unde să cumpărăm imediat o mașină ?

— Reprezentanța Packard se află sus, pe Broadway, la două blocuri de bibliotecă.

— Bine, dacă n-ai nimic împotrivă să conduci în locul meu, mergem să cumpărăm o mașină... Aș prefera una de culoare vie ; roșie, dacă găsim. Unde ți-ar place să plecăm mai întîi ?

— Ați fi dispus să mergem la Mendota, la pescuit ?

— Mergem — hotărî el. Am să privesc cum pescuiești. De unde putem procura echipamentul necesar ?

— Imediat după colț, la Homan.

Ne-am dus la Homan și indianul mi-a cumpărat, cu 27 de dolari, un echipament de pescuit. Apoi ne-am dus la reprezentanța Packard pe Broadway. Nu aveau nici un Packard roșu, în schimb am găsit o splendidă mașină verde — culoarea ierbii încolțite. Asta se întîmpla atunci, în 1922, și mașina era de tip sport.

— Crezi că poți conduce această mașină mare și greoaie ? — spuse indianul.

— Sînt sigur că pot.

Poliția ne-a găsit la reprezentanța Packard. Au vrut să-l aresteze pe indian pentru că acesta lăsase măgarul mort pe stradă. El le-a arătat hîrtiile despre care-mi vorbise și îndată i s-au cerut scuze. I-au spus că animalul a și fost ridicat și le părea rău că-l deranjaseră.

— Nu-i nici un deranj — spuse el.

Se îndreptă apoi spre conducătorul reprezentanței Packard, Jim Lewis, care obișnuia să candideze în toate alegerile pentru funcția de primar.

— Iau această mașină — zise el.

— Vă întocmesc imediat actele — spuse Jim.

— Ce acte ? — întrebă indianul. Plătesc pe loc.

— Vreți să spuneți că plătiți 3.217 dolari și 65 de cenți bani peșin ? — întrebă mirat Jim.

— Da — făcu indianul. E în stare s-o pornească la drum, nu-i așa ?

— Desigur — spuse Jim. Voi pune s-o mai șteargă o dată. Să fie încercat motorul și umplut rezervorul cu benzină. Totul nu va dura mai mult de zece minute. Vă rog să poftiți în biroul meu și voi întocmi actul de vînzare.

Jim și indianul intrară în birou.

Peste trei minute, Jim ieși afară complet uluit.

— Aram, cine e tînărul acesta ? — mă întrebă. Credeam că este un aiurit. L-am rugat pe Johnny să se intereseze la „Pacific-Southwest". I s-a răspuns că are un cont bancar acoperit de undeva din Oklahoma. Spuneau că acest cont reprezintă o mulțime de dolari. Și eu îl luam drept nebun. Tu îl cunoști ?

— Mi-a spus că-l cheamă Locomotiva 38 — spusei eu. Acesta nu este un nume.

— Este traducerea numelui său indian — spuse Jim. Numele său întreg îl avea pe contract. Îl cunoști ?

— Am vorbit zilnic cu el de cînd a venit în oraș călare pe măgarul său care a murit azi dimineață — spusei eu. Dar nu m-aș fi gîndit vreodată că are bani.

— Zice că vei șofa tu pentru el — spuse Jim. Bagă de seamă, tinere, ești sigur că vei putea conduce o mașină atît de mare ?

— Ascultați, domnule Lewis — protestai eu. Nu încercați să mă faceți să ratez ocazia unică a vieții mele. Eu pot conduce acest Packard mare tot atît de bine ca oricine altul din acest oraș.

— Nu vreau să ratezi nimic — spuse Jim. Aș vrea numai ca la plecarea de aici să nu calci cumva șase-șapte oameni sau să faci praf mașina. Știi să manevrezi „vitezele" ?

— Nu știu încă nimic — făcui eu. Dar mă voi descurca.

— Foarte bine — zise Jim. Am să te ajut.

Trecui la volan. Jim se așeză lîngă mine.

— De aici încolo, tinere, să mă socotești prietenul tău, care-ți dăruiește propria cămașă — spuse el. Aș vrea să-ți mulțumesc pentru că mi l-ai adus pe acest minunat gentleman indian.

— Mi-a spus că dorește cea mai bună mașină care se găsește pe piață — spusei eu. Știți doar că mi-am dorit întotdeauna să călătoresc cu un Packard. Așa... Și acuma cum pornesc mașina ?

— Vedem imediat — zise Jim.

Se uită la picioarele mele și exclamă :

— Dumnezeule ! Tinere, dar picioarele tale nu ajung pînă la pedale !

— Nu face nimic, matale explică-mi doar schimbările de viteze.

Îmi explică totul. În acest timp, băieții au curățat mașina, au pus la punct motorul și au umplut rezervorul. Cînd indianul ieși, eu porniserem deja motorul și l-am rugat să ia loc în spate.

— Zice că știe să conducă — îi spuse indianul lui Jim Lewis. Din instinct. Eu îl cred.

— Cu Aram nu trebuie să vă faceți griji — îl asigură Jim. El știe să conducă. Băieți, faceți loc ! — strigă el. Faceți mult loc.

Întorsei încet mașina cea mare, accelerai și o zbughii afară cu circa 50 de mile pe oră, în timp ce Jim alerga după mașină strigînd : „Ia-o încet, băiete. Dă-i bătaie doar cînd ești afară, pe șosea. În oraș n-ai voie să depășești 25 de mile pe oră".

Indianul rămase foarte liniștit, cu toate că îl zdruncinam puternic. Ce-i drept, nu o făceam dinadins. Numai că nu mă familiarizasem încă cu modul de funcționare a automobilului.

— Conduci minunat, Willie — îmi zise. Am avut dreptate. Ești american. Te-ai născut cu instinct pentru mecanică.

— Într-o oră sîntem la Mendota — spusei eu. Acolo veți asista la un pescuit grandios.

Ajunserăm la Mendota într-o oră și 17 minute. Am tras mașina chiar la malul fluviului. Indianul mă întrebă dacă știu cum se ridică capota, ca să mă poată privi cum pescuiesc, stînd în mașină. Habar n-aveam cum se ridică capota, dar o ridicai. Mi-au trebuit vreo 20 de minute.

Am pescuit timp de aproape trei ore, am căzut de două ori în fluviu și pînă la urmă am reușit să prind un peștișor.

— Nu te pricepi de loc la pescuit — spuse indianul.

— Unde greșesc ? — întrebai eu.

— Luat în amănunt, nicăieri. Dar pescuiești cam tot așa cum te năpustești și cu mașina.

— E greșit ?

— Nu chiar greșit, numai atît că te stînjenește să prinzi cît de cît ceva care să merite atenție și-apoi cazi într-una în apă.

— Nu eu cad. Ei mă trag. Au o extraordinară putere de atracție.

Mai prinsei un peștișor și-l întrebai dacă nu vrea să se întoarcă acasă. Dacă și eu aveam aceeași dorință, n-ar strica — îmi răspunse el. Strînsei uneltele de pescuit și cei doi pești, mă așezai la volan și mă întorsei în oraș.

Am condus acest Packard mare pentru Locomotiva 38, indianul din tribul Ojibway, tot timpul cît a stat în oraș, adică toată vara. Locuia la hotel. Am încercat să-l învăț să conducă, dar îmi spuse că nici nu poate fi vorba de așa ceva. În vara aceea am călătorit cu Packardul pe toată valea San-Joaquin, cu indianul în spate, rumegînd cîte opt sau nouă gume de mestecat. Mă lăsa să merg oriunde îmi făcea plăcere ; așa m-am dus fie într-un loc unde puteam să pescuiesc, fie într-altul unde puteam să vînez. Era de părere că habar nu aveam nici de pescuit, nici de vînătoare, dar lua parte bucuros la încercările mele. În tot timpul cît l-am cunoscut n-a rîs niciodată, cu o singură excepție. Asta s-a întîmplat atunci cînd, încercînd să împușc un iepuraș cu o armă de mare calibru, care avea un ricoșeu puternic, am reușit să omor o cioară.

Într-una din zilele lui noiembrie ale aceluiași an sosi în oraș fratele său din Oklahoma și în ziua următoare, cînd m-am dus să-l iau de la hotel, mi s-a spus că s-a înapoiat cu el la Oklahoma.

— Unde este Packardul ? — întrebai.

— Packardul l-au luat cu ei — răspunse portarul.

— Cine conducea ?

— Indianul.

— Amîndoi sînt indieni — spusei eu. Care din frați conducea ?

— Acela care a locuit la hotel.

— Sînteți sigur ?

— L-am văzut așezîndu-se în față, la volan, și plecînd — spuse portarul. Mai mult, nu știu.

— Vreți să ziceți că știa să schimbe vitezele ?

— Părea că știe — spuse portarul. Mi-a făcut chiar impresia unui conductor încercat.

— Mulțumesc — spusei eu.

În drum spre casă m-am gîndit la cele întîmplate. Mă lăsase să cred că nu știe să conducă, ca să conduc eu tot timpul și să mă pot bucura. Era pur și simplu un tînăr venit în oraș călare pentru că se plictisea de moarte și care găsise prilejul să se lase distrat de un mic băiat de oraș, care și el se plictisea de moarte. Asta era singura explicație, dacă nu ai fi împărtășit părerea generală că era nebun.

În românește de Maria CĂLIN

Desen de Vel MUNTEANU

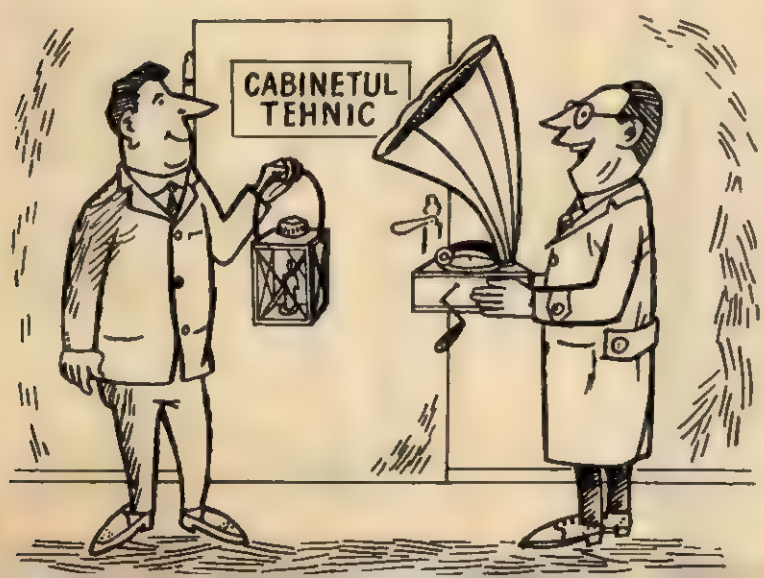

◀ — Eu îți confirm invenția ta și tu pe-a mea. E bine ?...

— Pupă-l pe tătucu' !
— Nu vreau... Mă zgîrie !

Note de călătorie

TRADIȚII ȘI CONTRASTE SCOȚIENE

În partea de nord a insulei britanice, de la Munții Cheviot și rîul Tweed pînă la țărmul Oceanului Atlantic și la cel al Mării Nordului, precum și pe insulele învecinate din miazănoapte, se află Scoția — parte componentă a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Pe întinderea ei de circa 79.000 km² locuiesc peste cinci milioane de oameni. De la unirea Scoției cu Anglia (1603) între aceste două țări nu a rămas decît un hotar simbolic, dar destul de prezent încă în mințile scoțienilor.

DINCOLO DE MUNȚII CHEVIOT

De îndată ce am trecut dincolo de Munții Cheviot în așa-zisa regiune de frontieră denumită *The Borders*, am avut senzația că pătrund într-o lume aparte, plină de farmec, desprinsă parcă din cărțile lui Walter Scott, a cărui amintire este omniprezentă în aceste locuri.

Era la începutul verii, cînd scoțienii sărbătoresc tradiționalele „Common Ridings" — festivități străvechi ale căror începuturi datează din vremea cînd pe aceste meleaguri oamenii se închinau soarelui. Ceremoniile au fost deschise de un grup de tineri care, încă înainte de a mijî zorile, au pornit călări, în frunte cu un „cornet" anume ales, făcînd ocolul localității lor pentru a constata dacă pietrele de hotar se mai află în vechiul lor loc. Alături de „Common Ridings", în *Borders* se mai desfășura și un festival anual de tradiție la fel de veche, în cadrul căruia este aleasă cea mai frumoasă fecioară, pe vremuri sortită a fi jertfită soarelui.

În această regiune a Scoției, cu o dezvoltare economică destul de slabă, nu locuiește decît aproximativ a douăzecea parte din întreaga populație a țării, iar ocupațiile de bază ale oamenilor sînt agricultura și creșterea oilor.

În schimb Lowlands, regiunea „pămînturilor joase", cu întinse cîmpii fertile, ținut cu mari bogății economice, este partea cea mai industrializată nu numai a Scoției, ci și a întreg Regatului Unit. Aici se află și cele două mari orașe scoțiene: Glasgow — un puternic centru industrial și comercial — și Edinburgh, oraș mai mic, avînd circa cinci sute de mii de locuitori, dar cu un bogat trecut istoric și o veche tradiție culturală — vechea capitală a regilor scoțieni și, după cît se pare, unul dintre cele mai atrăgătoare orașe din Europa.

SECOLUL XX LA PORȚI MEDIEVALE

Edinburgh Castle, vestită fortăreață medievală, domină în vîrful lui Castle Rock — stîncă abruptă și singuratică — întregul oraș așezat în apropierea golfului Firth of Forth din Marea Nordului. Castelul s-a păstrat încă în zilele noastre, fiind transformat în muzeu.

Pe Princes Street, cea mai importantă stradă a Edinburghului, se-nșiruie pe o parte clădiri impunătoare — hoteluri, restaurante, cinematografe și magazine moderne — în timp ce cealaltă mărginește grădini somptuoase, a căror atracție deosebită o constituie un imens ceas floral. Pe la mijlocul străzii se înalță *Scott Monument*, un turn gotic cu o înălțime de 60 de metri, în interiorul căruia se află statuia lui Walter Scott, născut în acest oraș în 1771.

În contrast cu Princes Street, Royal Mile este o străduță îngustă, datînd din evul mediu, străjuită la un capăt de silueta gravă a castelului Edinburgh, iar la celălalt de palatul Holyrood, străveche reședință monarhică. Limitele impuse astfel străzii au făcut ca fiecare parcelă de teren să aibă o deosebită prețuire. Datorită acestui fapt, încă din secolul al XVI-lea aici au apărut clădiri cu cîte 12 etaje, adevărați zgîrie-nori pentru acea vreme.

Înainte de a păși pe Royal Mile, vizităm palatul Holyrood, un uriaș complex de clădiri în formă de pătrat, construit în cei dinți ai secolului XVI. Privim zidurile neprimitoare și solemne, dincolo de care vremea parcă a încremenit. Sutele de săli ale palatului au fost veacuri de-a rîndul martore ale ceremonialului regesc. Prin intermediul ghidului, înzestrat cu un real talent de

Contraste scoțiene: tradiționala orchestră de pipes and drums și spectatorii ei — tineri îmbrăcați în blue-jeans.

evocare, nefericita regină Mary Stuart a Scoției redevine parcă pentru cîteva clipe amfitrioana palatului.

— Aici, unde mai stăruie și acum o pată roșiatică pe podea, a fost ucis *Rizzio* — secretarul reginei. El a murit o dată cu ultimele sunete ale lăutei sale, căci tocmai îi cînta augustei lui stăpîne...

Dar ghidul care evoca umbra unor vremuri de mult apuse n-a spus mai mult... după cum n-a divulgat nici secretul celor care se îngrijesc de păstrarea urmelor singerii.

De la Holyrood pornim înapoi pe Royal Mile, spre castelul care se profilează pe cer de pe înălțimea stîncii. Spre porțile castelului înaintează din Princes Street, în sunetele unui marș, orchestra militară de *pipes and drums* (cimpoaie și tobe) — una din principalele atracții duminicale ale orașului — urmată de mulțime. Alaiul acesta, avînd în frunte cimpoierii și toboșarii cu fustele lor plisate din stofe ecosez, constituie într-adevăr un spectacol de un neasemuit pitoresc.

O înserare tîrzie, specifică verilor scoțiene, învăluia bătrînul castel Edinburgh într-o ceață luminoasă. Aci, în imensa curte medievală, într-un amfiteatru cu 7.000 de locuri, aveam să ascultăm cuvîntul prezentului. Era tocmai în perioada Festivalului internațional de la Edinburgh, cînd printre numeroasele manifestări artistice din capitala Scoției au loc așa-numitele *Military Tattoo* — spectacole artistice specific scoțiene, prezentate de diferite unități ale armatei. Surpriza serii : un număr de twist artistic, executat de o formație de parașutiști.

După terminarea *Tattoo*-ului, viața nocturnă a Edinburghului abia începe. Pe scenele teatrelor se prezintă spectacole experimentale ale unor trupe de avangardă, iar în cluburi închise de jaz au loc serate ale iubitorilor acestui gen de muzică.

Înainte de a părăsi orașul, ne-am oprit la nr. 39 din Castle Street — casa lui Sir Walter Scott, unde scriitorul a plăsmuit multe din întîmplările romanelor sale. Am admirat *Forth Bridge*, celebrul pod peste fluviul Forth, cu cele trei bolți uriașe ale sale, una din atracțiile turistice ale orașului. Aflăm că nu demult în Scoția a fost inaugurat un nou pod peste Firth of Forth — *Forth Road Bridge* — cel mai lung pod metalic suspendat din Europa : 1.671 m.

După ce ne-am supus tradiției, dăruind fluviului Forth un penny, am plecat spre Glasgow — cel mai mare oraș al Scoției, cu o populație de peste un milion de locuitori.

„CLYDE A FĂCUT GLASGOWUL"

Greoi și întunecat, Glasgowul este așezat pe fluviul Clyde, care spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea a fost adîncit, pentru ca orașul să poată deveni un port fluvial în care să aibă acces marile vase venite din largul oceanului. De aici și zicala „Glasgowul a făcut fluviul Clyde, iar Clyde a făcut Glasgowul".

În această cetate a industriei și a comerțului, fumul dens al uzinelor și fabricilor face ca atmosfera să rămînă înecăcioasă și mohorîtă. Terenurile de sport (148), sălile de cinematograf (peste 100) și parcurile publice (99) tind să suplinească lipsa de farmec a orașului.

În George Square din centrul Glasgowului 13 statui își dispută parcă întîietatea. Atenția turiștilor este reținută însă în primul rînd de o statuie aflată într-o altă piață a orașului, în Cathedral Square, care-l prezintă, călare, pe *King Billy*, regele Wilhelm de Orania. Nu valoarea artistică a monumentului este cea care îi conferă interes, ci un amănunt curios : cînd bate vîntul mai tare, coada calului se mișcă. Cîndva, într-un ajun de An nou, se spune, un cetățean deosebit de comunicativ ar fi vrut să ciocnească un pahar cu regele de piatră și, dînd să se urce pe cal, i-a apucat întîi coada și a rămas cu ea în mînă. Coada a fost fixată mai tîrziu cu ajutorul unor rulmenți, poate anume spre a da Glasgowului această curiozitate unică în felul ei.

Splendida catedrală în stil gotic, datînd din secolul XII, care a dat numele pieței mai sus amintite, alte cîteva clădiri și biserici, precum și universitatea construită în secolul al XV-lea fac parte dintre puținele relicve ale unui trecut îndepărtat, cînd Edinburghul încă nu apăruse, iar frumusețea Glasgowului nu avea rival. În secolul al XIX-lea majoritatea construcțiilor vechi au fost distruse, spre a fi ridicate altele noi, pe măsura pretențiilor locuitorilor unui centru comercial modern. Aci s-au dezvoltat de timpuriu mai întîi industria textilă, apoi cea metalurgică, chimică, de material rulant ș.a., ceea ce a făcut din Glasgow unul din cele mai importante orașe industriale ale Regatului Unit, precum și un centru de seamă al mișcării muncitorești.

Marele oraș scoțian este însă renumit în primul rînd pentru șantierele sale navale — ocupînd, potrivit datelor oficiale, primul loc în construcția de nave a Marii Britanii. Aici au fost lansate mari transatlantice ca „Queen Mary" și „Queen Elisabeth". În prezent industria construcțiilor navale, domeniu în care Marea Britanie a deținut mult timp unul dintre primele locuri din lume, întîmpină greutăți din cauza puternicei concurențe a altor țări capitaliste, ca Japonia, R. F. Germană, Norvegia.

Între castelul Stirling, fosta reședință a familiei Stuart, și Glasgow, peisajul abundă în puțuri de mine și coșuri de uzine. Aci s-au dezvoltat ramuri ale industriei chimice, alimentare și de prelucrare a petrolului. Dar macaralele încremenite din șantierele navale din Clydeside sau puțurile părăsite ale minelor din Fife, regiune din vestul Edinburghului, oferă imaginea unei triste realități, constituind semnele unui șomaj mereu crescînd. În 1963, de pildă, numărul șomerilor din Scoția se ridica la 103.870, în comparație cu 76.106 în anul 1962. Printre problemele a căror rezolvare și le-a propus guvernul laburist se numără de altfel și redresarea industriei în general și în special a celei din Lowlands, acest nod gordian al întregii economii britanice.

Plecînd din Glasgow spre estuarul fluviului Clyde, Firth of Clyde, întîlnești priveliști încîntătoare. Livezi bogate de pruni și peri se întind de-a lungul drumurilor, iar estuarul cu insulele sale înțesate de numeroase stațiuni și minunatele sale fiorduri te invită la odihnă. Mai spre sud se află locurile natale ale lui Robert Burns, poetul plugar.

Universitatea din Glasgow *(fotografie de Lucian Huiban).*

Înainte de a trece în regiunea „pămînturilor înalte", Highlands, nu pot să nu amintesc de St. Andrews, orașul celei mai vechi universități din Scoția și al unor mari campionate de golf. Golful este de altfel o invenție scoțiană, poate și de aceea un sport accesibil aci maselor largi, spre deosebire de restul Marii Britanii. Nu poate fi dat uitării nici Aberdeen — un mare centru al pescuitului pe scară industrială — de unde se spune că pornesc toate glumele pe seama celebrei zgîrcenii scoțiene, ele însele o invenție scoțiană, ca și golful, ca și faimosul *Scotch Whisky* sau multicolorul tartan, stofă ecosez din care se confecționează costumul național, preferat aici adesea celui european.

ÎN „HIGHLANDS"

În drum spre Highlands, Glawis — unul din numeroasele castele căruia fantezia poporului i-a dăruit un număr mare de fantome și cel mai fioros monstru — precum și jocurile „Highlands Games", care-și au originea în luptele dintre clanuri, prevestesc vecinătatea unei lumi aspre, în care mai dăinuie încă eresul.

De fapt, de cum părăsești Glasgowul și înaintezi spre nord, intri în cea mai săracă regiune a Scoției, cu cea mai scăzută densitate a populației. Acest meleag este însă de o frumusețe ce nu poate fi uitată. Munți împăduriți în care rătăcesc cerbi, torente și cascade zgomotoase, castele istorice și întinse rezervații de vînătoare, ferigi ce trec de capul omului, lacuri limpezi — vestitele *loch* — fiecare avînd povestea sa înfricoșătoare sau monstrul său de temut.

Oamenii din Highlands își apără legendele și obiceiurile cu o strășnicie vrednică de respectul tipic englezesc pentru tradiție. Vechile dușmănii dintre clanuri mai dăinuie și azi.

Reîntîlnești în aceste „pămînturi înalte" atmosfera din clipa primului contact cu Scoția, îl regăsești pe același Walter Scott — Loch Ness, Loch Lomond, Loch Katrine au fost pomenite de el în „Rob Roy" și în „Stăpîna lacului". Pe pășunile puține și sărace, locuitorii se străduiesc să crească vite cornute mari, iar în munți se ocupă cu creșterea oilor. Orașele mai mari, ca Inverness sau Oban, nu se pot lăuda cu o viață prea trepidantă. Cele două fabrici de aluminiu — Kinlochleven și Fort William — folosirea energiei căderilor de apă pentru aceste două centre industriale, precum și așezarea muncitorească ridicată de British Aluminium Company, au contribuit în oarecare măsură la dezvoltarea economică a acestei regiuni.

Din Scoția fac parte și numeroase insule, dintre care arhipelagul Shetland și insulele Orkney sînt cele mai importante. Locuitorii lor se ocupă cu pescuitul — industria de prelucrare a peștelui și cea textilă fiind destul de dezvoltate în nordul Scoției și în insulele învecinate, ca și în cele mai multe regiuni ale țării.

Tradiționalul tartan multicolor purtat cu demnitate, glumele care se nasc la Aberdeen sau grija funcționarului de poștă de a nu-i scăpa vreo adresă scrisă de pildă astfel : „Edimburgh, Scoția, Anglia" — fără să tragă o linie apăsată peste „Anglia" și să scrie deasupra „Marea Britanie" — sînt tot atîtea manifestări caracteristice ale unui popor mîndru, mucalit și primitor.

Adrian NICULESCU

_SPORT

MECIUL nu se sfîrşeşte pe RING !

O cabină mică şi joasă. Atîrnînd din tavan, un bec de 40 de waţi abia lumina ungherele prăfuite ale cămăruţei. Pe un pat îmbrăcat în piele, dar fără nici un aşternut pe el, un om, învelit neglijent cu un halat, se afla în stare de inconştienţă.

Licărul slab al luminii arunca pete stranii peste chipul tumefiat al omului.

Uşa cabinei se deschise brusc şi înăuntru intrară precipitat doi oameni. O scurtă privire aruncată asupra corpului întins în nesimţire. „Este o muncă delicată şi am nevoie de lumină. Nu ştiu cum am să lucrez", spuse unul dintre cei doi. Şi, scoţînd degrabă din trusa sa medicală ustensilele necesare, începu operaţia.

Această scenă s-a petrecut la New York, la St. Nicholas Arena, locul multor dispute pugilistice de anvergură.

Iar omul aflat în stare de inconştienţă era Pete Rademacher, campion olimpic de box în 1956, care în acea seară fusese oprit de Dong Jones în cursa pentru titlul mondial la toate categoriile. Meciul început pe ring s-a sfîrşit în cabină. Rezultatul : 9 cusături operate pe ochiul însingerat al fostului campion olimpic.

Drumul de pe podiumul de la Melbourne la St. Nicholas Arena a fost scurt, dar şi dureros. Era drumul unui boxer profesionist.

★

O seară plăcută de primăvară. Rumoarea arenei pătrundea ca o pală de vînt ori de cîte ori se deschidea uşa cabinei. Şi în cabină intrau mereu alţi oameni, care aduceau cu ei entuziasmul delirant al spectatorilor, ce se prelungea peste sfîrşitul spectacolului sportiv. Căci meciul se sfîrşise de mult şi înainte de limită. Iar în această cabină de la Madison Square Garden, mai mare şi mai luminoasă decît cea unde se chinuise Pete Rademacher, bucuria dădea glas cinteculul şi risului. În centrul sărbătoririi se afla boxerul Emil Griffith, cel care de curînd fusese desemnat drept unul dintre cei mai puternici boxeri ai anului 1964. Înconjurat de prieteni, admiratori, ziarişti şi operatori ai televiziunii şi cinematografiei, acesta declara : „Sînt cel mai fericit om din lume. Aceasta este cea mai minunată zi din viaţa mea !" Cu cîteva minute înainte cîştigase titlul mondial, învingînd prin K.O. în rundul 12 pe Benny (Kid) Paret.

Din cabina învinsului, unde tăcerea domnea apăsătoare, cu cîteva minute înainte o targă purta spre maşina salvării corpul lui Kid Paret. În noaptea caldă de primăvară, sirena maşinii urla bezmetic pe străzile New Yorkului.

Zece zile a durat agonia tînărului Kid Paret. Şi meciul început în lumina orbitoare a reflectoarelor de pe ringul de la Madison Square Garden, s-a sfîrşit. Aripa neagră a morţii a învăluit patul de spital unde zăcea fostul campion mondial de box. La miza miilor de dolari ai meciului s-a adăugat viaţa unui om. Viaţa acestuia conta infinit mai puţin pentru organizatori şi manageri, pentru oficiali, pentru toţi cei care ar fi putut opri tragedia...

★

Un om, ascunzîndu-şi faţa cu deznădejde. Pe masă, alături, ziarele anunţă cu titluri mari, pe prima pagină : „Pierzînd ultima luptă, Moore a murit". Davey Moore fusese campion mondial de box. În urma lui a rămas o văduvă cu 5 copii. Iar el, Sugar Ramos, „învingătorul", care are deja două victime în cariera sa, se întreabă chinuitor, obsedant : „Eu, eu ce să fac ?" Sugar Ramos are 21 de ani şi, după cum a declarat, boxul „este singurul lucru pe care ştiu să-l fac". Va continua deci să boxeze, să-şi facă „meseria".

...Boxerul vest-german Karl Bick şi-o făcea şi el, pentru 500 de mărci. Şi fostul campion la categoria uşoară a murit după un meci cu compatriotul său Manfred Neuke. O nouă dramă, o nouă piesă la dosarul negru al boxului profesionist.

...Jerry Come a urcat treptele ringului încrezător în posibilităţile sale, în tinereţea sa. Un K. O. fulgerător, o comoţie, masaj direct pe inimă la spitalul Youngstown (Ohio) şi într-o luptă inegală, tinereţea a cedat. „Mănuşa de aur" nu avea să fie niciodată a lui. Jerry Come n-avea decît 17 ani.

Şi luminile ringului erau departe...

★

Spectacolul sportiv s-a consumat repede între corzile ringului, dar meciul nu s-a încheiat acolo. Meciul cel mare cu viaţa, lupta pentru existenţă a boxerului profesionist, adeseori tragică, nu se încheie pe ring.

P. SLĂVESCU

DE LA CERCUL POLAR LA TROPICE

20.000 de mile marine cu traulerul „Constanţa" pe mări şi ocean

În după-amiaza zilei de 11 aprilie, o dată cu reintoarcerea navei „Constanţa" în apele teritoriale ale României, posturile noastre de radio au transmis primul interviu acordat presei de către căpitanul navei, iar o zi mai tîrziu, o şalupă încărcată vizi cu... ziarişti a „abordat" traulerul în apropiere de Sulina, ceea ce a permis ca, în zilele următoare, să fie încredinţate tiparului, radioului şi televiziunii relatări amănunţite privind numeroasele zile de vrajă maritim.

Despre cele aproximativ cinci luni, răstimp în care — înfruntîndu-se furtunile nordului şi dogoarea tropicală — au fost depozitate în pîntecele navei peste 1.900 tone peşte, fiecare membru al echipajului are, cum e firesc, o mulţime de lucruri de povestit. Pescuitul oceanic, îndeletnicire nouă, necunoscută în ţara noastră, s-a născut de la un an la altul. Şi aici, ca în atîtea alte domenii, poporul nostru, pornind practic de la zero, a pus bazele, a lăvăşat şi a creat tradiţie unei meserii complet noi.

Iată de ce, isprăvile tinerilor marinari revenind cu pentru concetăţeni lor farmecul şi savoarea inedituluI.

Apropierea navei de ţărmul românesc a stîrnit în rîndurile echipajului un mare entuziasm.

Reproducem cîteva mărturisiri marinăreşti, ajunse pe pămîntul patriei o dată cu reintoarcerea din cursă a navei-trauler „Constanţa".

Mircea Stănescu, ofiţer III :

— În cea de-a doua cursă a navei am înmagazinat în depozitele noastre frigorifice peste 1.900 tone peşte (850 tone peşte „rotund" şi mari cantităţi de făină şi ulei de peşte), deci mult mai mult decît în prima noastră călătorie. În cea de-a treia — sîntem siguri — rezultatele vor fi şi mai bune.

Am pescuit în Oceanul Atlantic, între paralela 48 nordică, dincolo de Cercul polar, şi paralela 13 din zona tropicală. Prada cea mai bogată a fost obţinută la sud de insulele Canare, în apele internaţionale aflate între limitele de coastă ale Senegalului, Saharei spaniole şi Mauritaniei. Echipajul nostru s-a purtat admirabil : harnic, disciplinat şi mai ales dornic să se perfecţioneze în cel mai scurt timp posibil în dificila meserie a pescuitului oceanic.

Nicolae Rusmănică, inginer tehnolog al pescuitului :

— Peştele oceanic — ca să întrebuinţez o comparaţie — se ridică cu ajutorul traulerului, la fel cum copiii prind fluturii, fo-

Întrebări chinuitoare pentru Sugar Ramos...

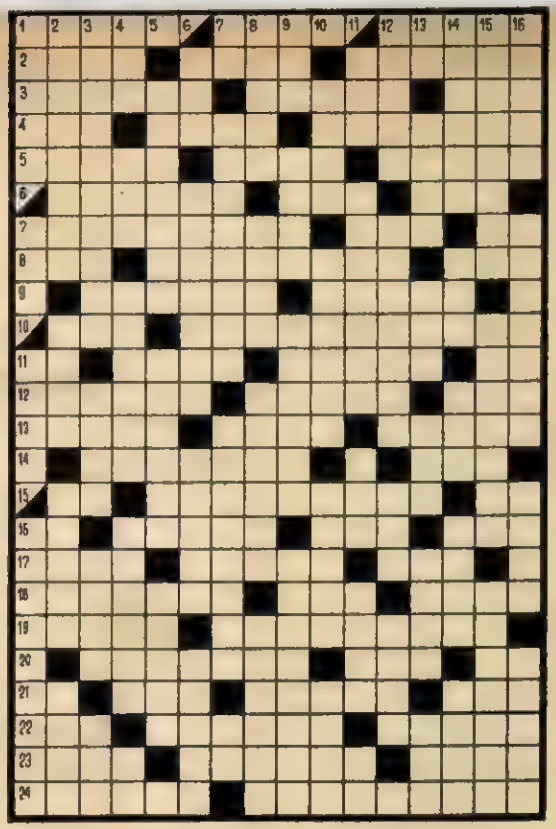

16/24 ECVESTRĂ

ORIZONTAL : 1) Calul din opereta lui Benatzki — Constructorul calului troian — Cai cu pete rotunde de culoare mai închisă. 2) Autorul tabloului „Ştefan cel Mare căzînd de pe cal în bătălia de la Scheia"... — ... şi autorul tabloului „Toreador călare" — Articol de toaletă pentru cai. 3) Celebru pictor al Renaşterii italiene, autorul tabloului „Sfîntul Gheorghe călare" — Mersul calului în salturi — Zgomot al respiraţiei (med.). 4) Localitate în Japonia — ... şi altă localitate în aceeaşi zonă geografică — Înzestrată. 5) Ambarcaţie în Marea Chinei (pl.) — Autorul fabulei „Măgarul şi calul" — Stil de lemn lîngă un cal aidoma. 6) Pereche de cai cu harnaşamentul necesar — Minz (fig.) — Rudă. 7) Cal din basme (fem.) — Nu altfel — 100 m p. 8) Arbore din al cărui lemn se prepară un medicament pentru vindecarea de răpciugă a cailor — Împărat roman care a numit consul pe... calul său, Incitatus — Cai dobrogeni. 9) Minz de la şase luni pînă la doi-trei ani — Şa mare de povară. 10) Cel extras din şingele calului este folosit la prepararea unor vaccinuri — Cai cu pete pe picioare pînă la genunchi. 11) Serveşte — Fruct cărnos — Poet persan, autorul poeziei „Calul şi cămila" — Notă muzicală. 12) Indicaţie — A face să curgă — Vehicul acţionat de cai, boi etc. 13) Tîrg — Patria lui Edip — A dat ideea cuceririi Troiei cu ajutorul calului de lemn. 14) Exclusivitate — Avantaj (fig.). 15) Între cal şi călăreţ — Ştiinţa care se ocupă cu cai — O anume analiză a sîngelui (med.). 16) Notă muzicală — Comandant turc în lupta de la Călugăreni despre care Coşbuc spune că „izbit de pe cal, se-nchină prin bălţi" — Frumosul din basme cu calul zburător — Şoricar. 17) Plase de prins peşte — Militari din cavaleria uşoară (od.) — Din nou. 18) Purtată în galop — Acela (pop.) — A vrut să cumpere armăsarul El-Zorab. 19) Os din scheletul omenesc — Pictor francez, autorul pînzei „Leu devorînd un cal". 20) Vîrguţă elastică din piele folosită la călărie — X ! — Curse ! 21) Bold — Pronume — Parîu la cursele de cai — Baston de biliard. 22) Cui fără floare — Atîmat — A provocat războiul celebru terminat cu... calul de lemn. 23) Teren pe care au loc cursele de cai — Personaj din piesa „Puterea întunericului" de Lev Tolstoi — Fluviu siberian. 24) Cal rănit la chişiţă — La peştele cailor !

VERTICAL : 1) La cursele de cai cu obstacole — Fir — Bate şaua ca să pricească dinse — Mîrţoaga lui Don Quijote. 2) Călăreţe — A planta — De seară — Sită rară. 3) Autorul fabulei „Vulpea, lupul şi calul" — Arabă, engleză etc., în materie de cai — Pieptar ţărănesc — Prefix pentru trei. 4) Personaj din „Omul cu mîrţoaga" de G. Ciprian — Văzduh — Soi de cîrtiţă — Păsări călătoare căutate de vînători — Fănel Costescu. 5) Care conţine etil (fem.) — Cărturar, umanist şi scriitor român, organizator al învăţămîntului şi al primelor reprezentaţii teatrale în limba română în Moldova — La domiciliu. 6) Refren din cîntecele noastre populare — Indiferentă — Oprit — Sur (vorbind de părul calului). 7) S — Ţesături de bumbac mercerizat — Legătură înfăşurată de hoţi la picioarele cailor ca să nu facă zgomot şi să nu lase urme — Textilă. 8) Cal înaripat, simbol al inspiraţiei poetice, în mitologia greacă — Minz (fig.) — Pictor român, autorul tabloului „Călăreţi în pădure" — Poet sovietic, autorul poeziei „Ovăzu-şi mişcă daurita coamă". 9) Epocă — Plantă veninoasă — Culoare de cal — Cai greu de ţinut în frîu. 10) Fiare sălbatice (fig.) — Cavaleria lui Suppé — A se veşteji — Moral. 11) În întregime — Militar din vechea cavalerie — Comandant turc — Cîntăreţ cazah — Poezi. 12) Pictor rus, autorul pînzei „Troica" — Hoţul de cai din nuvela lui Ion Slavici „Moara cu noroc" — A se ivi — Documente. 13) Ciolan — Monedă bulgărească — Prefix pentru albine — Diminutiv masculin — Vest — Băiat însărcinat cu îngrijirea cailor de curse. 14) Tejghea — A brăzda — Ţesătură de bumbac — Munţi în U.R.S.S. — Ecvestră ! 15) Anexat — Vehicul tras de cai, în dispariţie (pl.) — Nară pătată cu alb (vorbind de cai). 16) Cal bătrîn şi slab — Gropi umplute cu apă la cursele de cai cu obstacole — Zeiţă din mitologia greacă, care celebra pe culmile Olimpului într-un car în întregime de argint, cu roţile de aur şi zăbalele de aramă, trase de doi cai nemuritori — Trepte.

Dumitru IACOBESCU

Dezlegarea jocului „CUVINTE... DULCI" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) PRALINE — PREFACUT. 2) LARINA — CIOCOLATA. 3) ACADELE — CIOC — SIU. 4) COCA — URDA — NAS — LT. 5) URI — SCAI — HORAŢIU. 6) TI — CUI — CREM — VAZ. 7) TORT — CEAI — CAVAL. 8) POCEALA — ÎNSURAŢI. 9) RAHAT — RI — EURI — AM. 10) ARIN — NANI — CANA — O. 11) JE — GEAMURI — TARAN. 12) I — SAT — ETERIE — EVA. 13) TAT — CALI — OTIC — AD. 14) UNIT — MELASA — GORA. 15) RULADA — EMINESCU. 16) AL. — TONA — ATIC — OLD. 17) AMAR — SUGE — HIL — R. 18) STA — NAIMI — VIZITA. 19) IARD — BRETEA — ARAG. 20) C — TARU — DANTE — ITA. 21) OM — VORBA — DALB — OL. 23) MELIFER — LE — ALINA. 23) ORAL — LASI — ANANAS. 24) RECAS — DON QUIJOTE.

Iosimd săculeţe împletite. Bancurile de peşti sînt detectate cu ajutorul echesondei, iar vasul aleargă pe urma lor, capturîndu-le prin gura deschisă a trauleruiui. Scoaterea acestuia pe punţile de lucru şi despărţirea peştahui în bazinul colectar constituie cea mai mare bucurie şi o inepuizabilă distracţie pentru toţi membrii echipajului. O dată cu peştele capturat, ies la suprafaţă o mulţime de vieţăţi nebănuite. Lucrul acesta ne-a permis ca, o dată cu speciile comestibile, să transportăm în ţară un adevărat muzeu oceanografic : circa 30 specii de peşti şi alte vieţuitoare [illegible].

Virgil Ţipă, inginer tehnolog al preparării peştelui :

— Peştele oceanic constituie un lucru nou nu numai pentru pescarii, ci şi pentru consumatorii din ţara noastră. Speciile prinse în prima noastră călătorie — talul şi baracuda în special — au constituit un element de surpriză pentru cunoscătorii români. La început, bineînţeles. Cel de-al doilea transport de peşte nu va mai fi o prea mare noutate. În afară de stavrizi şi tai, pescarii noştri au scos la suprafaţă 386 tone de scrumbie albastră şi 65 tone de macrouri, peşti nu numai consacraţi ei şi foarte apreciaţi în ţara noastră. Alte specii : pagrezomus, 32 tone (denumirea comercială nu a fost încă fixată) carax, 13 tone (asemănător cu carasul din Marea Neagră), corvină, 6 tone, lufar etc. Toate, vă asigur, foarte gustoase.

Nicolae Macoveiciuc, bucătar şef :

— De necrezut, dar adevărat : marinarii de pe pescadoare mănîncă foarte puţin peşte. Li se face lehamite de el... Singurii consecvenţi în această privinţă au fost pe vasul nostru cei trei însoţitori japonezi. Ei au consumat cu regularitate peşte şi tot felul de alte specialităţi capturate întîmplător de trauler : languste, scrii, caracatiţe. Am mîncat şi eu şi, spun drept, nu mi-au displăcut. Colegii mei au preferat însă mîncărurile tradiţionale. Din Islanda şi pînă în insulele Canare, ciorbele, mămăliguţa, sărmăluţele şi tocăniţa naţională au avut cea mai mare căutare.

Ce să vă mai povestesc ? În răstimpul celor cinci luni de voiaj, după cum v-am mai spus, „alimentele" mese de pe trauler nu s-a arătat prea amatoare de preparate pescăreşti. Lucru uşor de înţeles. Sînt sigur însă că toţi consumatorii de pe uscat vor aprecia cum se cuvine bucatele pregătite din peştele oceanic pe care l-am adus în depozitele frigorifice ale trauleruiui. Le urez încă de pe acum poftă bună !

Livia MAJOR

dialog cu cititorii

N. FILIMON A SCRIS ÎNCĂ UN VOLUM?

„Am citit în «Contemporanul» un articol despre Nicolae Filimon în care autorul — Emil Manu — afirmă, pe baza unor materiale documentare descoperite de d-sa, că Filimon ar fi scris și al doilea volum din romanul său «Ciocoii vechi și noi» și anume «Ciocoii noi». În legătură cu aceasta vă rog să solicitați tovarășului Emil Manu să răspundă la următoarele întrebări: 1) Care sînt posibilitățile de scoatere la lumină a manuscrisului? 2) De ce acest al doilea volum al romanului este considerat mai valoros din punct de vedere social-politic?"

Doina POPESCU
studentă, București, str. Radu Vodă 22

Răspunde EMIL MANU, critic literar.

1) Urmărind cercetările de exegeză a operei lui Nicolae Filimon (G. Călinescu, G. Baiculescu, George Ivașcu, Al. Piru, Aurel Martin etc.) și adîncind studiul vieții sale prin raportări la articolele din presa contemporană scriitorului, am ajuns la concluzia că Filimon a scris și al doilea volum al romanului său. G. Călinescu întrezărea această posibilitate și din discuțiile avute pe această temă, marele profesor și istoric literar m-a îndemnat să urmăresc problema în presa vremii.

Ziarul *Clopotul* din Craiova (1883-1884), în foiletonul la care mă refeream în articolul meu din „Contemporanul" (nr. 3/1965), atestă, prin pana unui prieten al scriitorului, existența manuscrisului.

Foiletonistul din *Clopotul* îl cunoscuse pe scriitor și ascultase în lectura proprie a autorului fragmente din „Ciocoii noi". După afirmațiile sale volumul era încheiat iar apariția depindea numai de posibilitățile financiare ale autorului. După moarte, una din surorile scriitorului, Ecaterina, a luat „totul". Aici este firul pe care s-ar putea merge. Este destul de plauzibilă ipoteza ca printre lucrurile rămase ca moștenire surorii sale să fie și acest manuscris. Rămîne de văzut cine era sora scriitorului, unde locuia și ce urmași a avut. Dacă sora lui N. Filimon s-a retras în Oltenia, atunci în arhiva cine știe cărei comune s-ar putea să existe și acest manuscris în întregime sau în fragmente. O cercetare pe acest drum ar aduce rezultate interesante pentru istoria literaturii.

2) Chiar N. Filimon, făcînd în prefața ediției princeps o paralelă între ciocoii vechi și ciocoii noi îi considera pe aceștia din urmă mai periculoși. Autorul îi cunoștea bine fiind contemporan cu ei, iar paginile pierdute ar putea fi documente realiste ale unei epoci încă insuficient cunoscute. Din punct de vedere artistic volumul ar putea fi studiat ca literatură inspirată din realitatea vremii și ar constitui întregirea unei opere de căpătîi în literatura noastră. Acum, la 100 de ani de la moartea lui Nicolae Filimon, interesul pentru opera sa este cel mai sincer omagiu ce i-l putem aduce.

NICOLAIE IORGA

„Care sînt cele mai de seamă lucrări în domeniul istoriei ale marelui cărturar român Nicolae Iorga?"

I. SOLOVĂSTRU
contabil, com. Valea Lungă, rn. Ludu
și Gh. DONESCU, Făgeraș

Răspunde GH. CRONȚ, doctor în științe istorico-juridice, de la Institutul de istorie al Academiei R. P. Române.

Profesor universitar la vîrsta de 24 de ani, Nicolae Iorga (1871-1940) a fost un învățat de reputație mondială. Ca istoric, dar și ca scriitor, ca ziarist și ca om politic, el a publicat peste o mie de volume, peste 12.000 de articole și aproape 5.000 de recenzii! Principala sa activitate, susținută de o mare pasiune științifică și de o excepțională putere de muncă, a fost cea de cercetare istorică.

Iorga a cercetat numeroase arhive din țară și din străinătate și a publicat în întregime sau în fragmente mii de documente necunoscute pînă la el cu privire la istoria poporului român. A colaborat cu studii și articole la marile colecții de istorie universală. A conferențiat și a făcut comunicări în multe universități străine și în congresele internaționale de istorie. A tipărit lucrări de istorie în limbile franceză, germană, italiană și engleză. Nici un alt istoric român n-a scris atît de mult pentru a înlesni cunoașterea istoriei poporului nostru.

A făcut cercetări de istorie economică, socială, militară și politică. A scris despre artă, literatura și instituțiile vechi. A examinat influențele străine. Studiind multilateral istoria poporului nostru, Iorga a redactat, în ultimii ani ai vieții sale, marea sinteză în zece volume *Istoria românilor* (București, 1936-1939). Dintre lucrările de istorie universală, remarcabilă este mai ales *Istoria Imperiului otoman*, în cinci volume, publicată în limba germană între anii 1906 și 1913. Are o mare valoare și *Sinteza istoriei omenirii*, publicată în patru volume în limba franceză, între anii 1926 și 1929.

Opera sa nu poate fi însă lipsită de contradicții, deoarece se bazează pe o concepție idealistă asupra istoriei. N. Iorga a idealizat, în general, orînduirile sociale precapitaliste și a apărat orînduirea capitalistă, dar a relevat adesori, cu adînc spirit critic, nedreptățile și împilările practicate de clasele dominante.

Numeroși învățați străini și-au exprimat admirația lor pentru opera istorică a lui Iorga. Un număr de 21 academii și societăți științifice din străinătate l-au ales membru corespondent, iar zece universități străine l-au proclamat doctor „honoris causa". Luînd poziție curajoasă împotriva politicii prohitleriste a legionarilor, Iorga a fost asasinat de către aceștia, în noiembrie 1940.

Pentru a pune în adevărata ei lumină opera istorică a savantului, au fost incluse în planul de lucrări al Institutului de istorie al Academiei R. P. Române cercetări privind contribuția pozitivă a marelui nostru învățat la progresul științei istorice.

COMBUSTIBILUL SUPRARACHETELOR

„Aș vrea să știu ce combustibil folosesc rachetele cele mai perfecționate?"

Gr. GEORGESCU
Arad

Răspunde ing. FLORIN ZAGANESCU, candidat în științe tehnice.

Se socotește că realizarea rachetelor foarte puternice — sovietice sau americane — s-ar datora folosirii unor combustibili superiori, în principal combinații hidrogen lichid (carburant) + oxigen lichid (comburant). Într-adevăr, hidrogenul lichid are capacitatea calorică de aproape trei ori mai mare decît a petrolului — 27 800 kcal/kg, față de 10 250 kcal/kg.

Hidrogenul lichid, cu aspect incolor, transparent, foarte fluid, are temperatura de fierbere de minus 252,8°C și greutatea specifică de 0,07 kg/l. Avînd căldura specifică ridicată, acest lichid este deosebit de eficace și în calitate de agent termic în sistemele de răcire ale motorului-rachetă. Evident, prima utilizare a acestui fluid — pretențios în păstrare și manipulare — este de carburant pentru motoarele-rachetă unde, pentru obținerea aceleiași cantități de căldură care se degajă, prin arderea unui litru de petrol, sînt necesare doar 0,37 litri de hidrogen lichid. Acest combustibil superior a și fost folosit în calitate de carburant pentru motoarele-rachetă montate pe unele etaje reactive din compunerea vehiculelor reactive purtătoare de obiecte cosmice grele. Astfel, în anul 1964, în calitate de carburant pentru cele șase motoare RL-10 A (forță totală de tracțiune — 40,8 tone) montate pe al doilea etaj reactiv al rachetei „Saturn"-1, hidrogenul lichid a contribuit în mod eficient la „satelizarea" rachetei cabinei cosmice lunare „Apollo", în greutate de 8,5 tone (plus 9,5 tone greutatea ultimului etaj reactiv).

Prin utilizarea acestui carburant s-a reușit mărirea cu aproximativ 50% a unui parametru important care definește posibilitățile motorului-rachetă: impulsul specific. Prin introducerea hidrogenului lichid acest impuls crește la 420 kg/kg/s (față de circa 260 kg/kg/s în cazul folosirii petrolului). Ca urmare, greutatea utilă care poate fi plasată pe orbită de un vehicul reactiv avînd în componerea sa etaje dotate cu asemenea motoare, crește cu 33%, deși hidrogenul ocupă un volum de circa 4,4 ori mai mare.

OPINII ALE CITITORILOR

Cititorii noștri: NELU GOCIS — Arad, GABRIELA BATKY — Oradea, CONSTANTIN PREDA — Vîrbilău (Ploiești), GH. RADOSLAV — București, KIRGZ MOS — Constanța, ENE PARASCHIV — Timișoara, GASPAR ȘTEFAN — Rupea (Brașov), ION ANDREESCU — Ploiești, ȘERBAN BOGDAN — Roman ș.a., ne scriu că citesc cu plăcere revista noastră, avînd cuvinte de laudă pentru unele rubrici (Memento, Cadran internațional, Dialog cu cititorii) sau pentru unele articole, reportaje, note de drum.

Colectivul redacțional le mulțumește tuturor pentru caldele scrisori și îi asigură că va depune noi strădanii pentru necontenita îmbunătățire a conținutului și aspectului grafic al „Flăcării".

ALEXANDRU BARBULESCU, elev din Călărași, are despre revista noastră o opinie cu totul contrarie celor mai sus exprimate. El consideră că „Fotoreportajul săptămînii" ocupă prea mult spațiu; că rubrica „Memento" nu aduce nimic în plus față de alte reviste; că rubrica „Am văzut în magazine" este o reclamă deghizată. E drept, opiniile tînărului nostru corespondent nu sînt total negative: el apreciază ca pozitive unele din reportajele noastre documentare, ca și materialele apărute la rubrica „Sport", ciclul „Peisajul contemporan al patriei noastre", rubrica „Cadran internațional" ș.a.

Apreciem felul deschis și sincer în care cititorul nostru ne face cunoscute părerile lui despre revistă. Asta nu înseamnă că îi și împărtășim toate părerile. Sprijinindu-ne pe un număr considerabil de scrisori ca cele citate azi, noi continuăm să credem că spațiul de 2 pagini acordat „Fotoreportajului săptămînii" nu este prea mare, ci doar este nevoie ca această rubrică — ca și toate celelalte de altfel — să fie mereu actuală și interesantă; „Memento" — considerăm noi — aduce nu numai niște simple informații cu privire la activitatea artistică pe săptămîna următoare apariției revistei, ci și opinia (concentrată în cîteva concise aprecieri) a unor cronicari de specialitate, competenți, în măsură să-l ajute pe cititor în alegerea unui spectacol, film, a unei cărți, a unui disc. Cu aceeași intenție, de a da un ajutor cititorilor, apare și rubrica „Am văzut în magazine"... De altfel, despre această rubrică, o colegă a corespondentului nostru, eleva ESTERA CREȚU din Reșița, scria: „...chiar acum cînd stăteam pe gînduri ce să-i cumpăr mamei de 8 Martie, ultimul număr al revistei mi-a venit în ajutor și m-am putut hotărî".

Vedeți, așadar...

POȘTA NOASTRĂ

GELLU BUZOIANU, PIATRA NEAMȚ. În transcrierea cuvîntului **român** și a celor înrudite, noi folosim de o bucată de vreme — așa cum puteți vedea în paginile noastre — pe **â** și nu pe **î**. Cît privește alte publicații, se pare că această transcriere cîștigă teren din ce în ce mai mult. Desigur că pînă la urmă specialiștii își vor spune cuvîntul și se va ajunge și în presă la o transcriere unică, așa cum s-a ajuns și în alte domenii.

ELENA MATEI, LUGOJ. În cadrul Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" există, desigur, o facultate de cinematografie care la rîndul ei are mai multe secții (regie, operatorie, filmologie). Viitorii regizori și operatori capătă încă de pe băncile institutului, pe lîngă cunoștințele de strictă specialitate, și primele noțiuni privitoare la montajul cinematografic.

NICOLAE PARTENIE, CRAIOVA. 1) În secolele XVII—XVIII, și chiar XIX, în care țările române, înfeudate imperiului otoman nu mai aveau dreptul de a bate monedă proprie, în Moldova și Valahia circulau monezi turcești, rusești, austro-ungare și chiar italiene, franceze și olandeze. De largă circulație au fost la un moment dat galbenii de aur olandezi. Aceștia aveau în efigie o stemă pe care se afla un leu. Această efigie stă la originea actualei denumiri a monedei românești. 2) Primele ziare în limba română au fost: „Curierul Românesc" al lui I. Heliade Rădulescu (București — 1829); „Albina Românească" a lui Gh. Asachi (Iași — 1829) și „Gazeta de Transilvania" a lui G. Barițiu (Brașov — 1838). 3) Obiceiul strîngerii mîinilor există — cum se spune — de cînd lumea. Romanii, de pildă, obișnuiau ei ce să se salute strîngîndu-și mîna. Dar originea acestui obicei ne duce mult mai departe în timp decît antichitatea romană: în preistorie, în epocile îndepărtate ale primelor începuturi de viață socială. Pe atunci, natura înconjurătoare era plină de primejdii pentru om. Or, solidaritatea și întrajutorarea membrilor comunităților umane primitive constituia pentru fiecare individ în parte un mijloc de a birui aceste primejdii. Mînă în mînă cu semnul său, omul putea să învingă multe vitregii ale naturii. De aci valoarea simbolică a strîngerii mîinii.

LYA HARMATIUC, CÎMPULUNG-MOLDOVENESC. Rectificăm răspunsul pe care vi l-am dat în revista noastră nr. 10 din 6 martie a.c.: Iolanda Balaș activează la clubul sportiv „Steaua".

V. SILVIAN

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze: Ștefan Petrescu, maistru-mecanic, orașul Gh. Gheorghiu-Dej, reg. Bacău, str. Casin, bloc 1, ap. 4; teme profesionale (mecanică), ilustrate; Tatiana Ioanițescu, contabilă, Galați (Țiglina), bl. C 26, ap. 4: literatură, filozofie; Cleopatra Vicoconco, țesătoare, com. Măgureni, rn. Cîmpina; teme diverse; Angela Nicolaescu, bibliotecară și Victoria Nuță, funcționară, com. Cuza Vodă, rn Călărași: teme diverse; Valentina Ivanov, elevă, com. Satchinez, rn. Sînnicolau Mare: ilustrate.

Microfoileton

REFLECȚII COTIDIENE

Magazinele de artizanat expun produse inspirate de arta populară. N-am auzit de tradiția coupe-papierului și nici de aceea a lămpilor din coarne de bou. Excesul de zel al cooperației meșteșugărești ar fi acceptabil dacă n-ar fi și un alt exces. Al prostului gust. Nu e oare firesc să se vîndă și obiecte de artă populară autentice ? De ce numai inspirate ?

★

Într-o condică de sugestii a unei florării cineva a consemnat : „Staniolul în care sînt învelite vasele cu flori e inestetic. Propun ca vasele să fie din ceramică colorată".

Pe contrapagină, responsabila magazinului notează : „Dimpotrivă, staniolul e mai frumos. Apoi tovarășul nu știe că vasele emailate împiedică pătrunderea aerului iar florile, în aceste condiții, s-ar sufoca".

Atunci de ce le vînd gata vestejite ?

★

În fața Ateneului R.P.R., după ce asculți un concert de Beethoven și pleci, coborînd scările somptuoase, printre coloane antice, te trezești în fața unui șoclu pe care cîțiva alergători cu mîinile întinse par să-și ia startul din fața solemnului edificiu muzical. În dreapta, pe un postament mai mic, stă, modest... bustul lui Enescu.

★

Mutată în bronz, statuia lui Eminescu străjuiește una din cele mai circulate intrări în vechea grădină a Cișmigiului. Acolo se mănîncă semințe, înghețată Polar, se flirtează duminical, iar fotograful ambulant te imortalizează la minut. Mă gîndesc că ar putea să-i vină ideea să renunțe la vechea recuzită : mici automobile, urși împăiați, turbane orientale.

— Nu faceți o poză cu Eminescu ?

★

Presa a criticat acele cofetării care expuneau în vitrine creații sculpturale din zahăr și ghips colorat : monumente, inscripții etc. Au dispărut. Acum sînt expuse flori, bibelouri, vase. Ciudat, la nici o cofetărie — cel puțin dintre cele centrale — celui ce aranjează vitrinele nu i-a venit în minte să expună și... prăjituri.

★

Pe bulevardul 6 Martie, pe bulevardul Magheru și pe alte bulevarde sînt în renovare centre de pîine, restaurante, magazine cu produse textile. Inițiativa e excelentă. O să dispară tejgheaua roasă, peretele zugrăvit cu flori și igrasia. Numai că au trecut luni de zile și încă ne aflăm în stadiul de materie primă depozitată. Cine plătește paguba ? Sau poate sfaturile populare raționale vor să bată recordul original al unei parfumerii de pe bulevardul 6 Martie (vizavi de Facultatea de științe juridice) unde inventarul a durat patru luni

C. N. CONSTANTINIU

Pilotul încercător Octavian BĂCANU.

Fotografie de A. Mihailopol

COPERTA NOASTRĂ

DRAGOSTE

de Eugen FRUNZĂ

Aș scrie pe o frunză din cer.
I-aș desena fețele, amîndouă, cu ritmuri de poem.
Dar cerul e atît de sus ! Cum să-i ating ramurile ?

Fie dar. Scrie, condeiule, pe țărînă, două vorbe și un gînd despre omul îndrăgostit.

E pilot de înaltă calificare. „Încercător" — așa i se spune, pentru că încearcă, el cel dintîi, aparatele de zbor. Le înalță, le coboară, le stîmește, le domolește. Și le întreabă. Ascultă din mers suflarea lor, le dezleagă răspunsul. Nici un amănunt nu-i scapă. Își îndeamnă pasărea de metal, pe vreme calmă sau în bătaia vînturilor, zi-noapte, lîngă stele sau lîngă somnul ierbii. E un diagnostician. Orice deregiare a organismului, cît de mică, trebuie curmată. Numai un aparat perfect sănătos va primi îngăduința să treacă la rosturile sale.

Și acum, dragi cititori, dați capul pe spate și duceți palma streașină la ochi. Priviți în zenit. Acolo, în cartea de sus, veți zări o cifră : 10.000. De fapt, e rotunjită în minus. Îi puteți așeza înainte un „peste". Cifra reprezintă numărul zborurilor de încercare efectuate pînă acum de către omul îndrăgostit. Firește, zborurile cu alt caracter nu sînt incluse.

Virsta : 36 de ani. Zvelt și sprinten. Surîde inteligent ; cu buzele întredeschise. Sprîncene bogate, voluntare. În părul negru s-au răsăcit cîteva fire din beteala norilor albi, vîratici.

Pe piept, deasupra inimii, poartă o stea de aur. Cu cinci colțuri. Cîte unul pentru fiecare an de zbor. Cîte unul pentru fiecare oră de zbor. Cîte unul pentru fiecare kilometru parcurs.

Și cîte unul pentru fiecare zîmbet al ei.

O pasiune : acrobația.

Dacă ați asistat vreodată, în ultimii ani, la un miting de aviație și v-ați sucit gîtul în văzduhul dezlănțuit, atunci aflați că, acolo, între neastîmpărații cerului, fulgera și dînsul.

Cu vreo doi ani în urmă, după atente și severe pregătiri, s-a urcat la semiază într-un avion românesc IAR-814 și a zburat, în circuit închis, fără aterizare, pînă la prînzul următor. Cam 22 de ore în aer. Distanța parcursă : 4.466 km. Record mondial.

Încolo, îi plac mai ales schiul și înotul. Îi plac...

— Saint Exupery, Hemingway, Rebreanu...

— Primul — probabil pentru că a fost aviator ?

— Poate, întrucîtva. Dar mai cu seamă pentru că scrie pasionant. Și, iertați-mi sălțurile, nu-mi displace de loc Viki Baum. „Arborele care plînge" m-a cucerit.

— Și alte preocupări ?

— Un manual de acrobație și înaltă acrobație. Aș vrea să redactez lucrarea pînă într-un an. Și între timp să-mi continui zborurile...

— Îmi închipui, în sfîrșit... Adică vreau să spun că profesiunea dv. implică riscuri și primejdii. Nu v-ar ispiti totuși o viață mai... terestră ?

Zîmbește fugar, dezvăluindu-și pentru o clipă dinții.

— Vedeți, riscurile sînt minime în condițiile tehnicii moderne. Și apoi, ceea ce facem noi nu înseamnă pur și simplu exercitarea unei profesiuni. E vorba de o mare dragoste.

— Cu alte cuvinte, iubiți !...

— Și cum !

Condeiul a scris pe țărînă, după cum și cît s-a priceput. Iar dacă a picurat într-însul și un strop de cer, meritul nu ne aparține — nici lui și nici mie — ci omului îndrăgostit.

cadran

INTERNAȚIONAL

WEEKEND

La Chequers, într-un cadru natural odihnitor, se află reședința de țară pentru weekenduri a primului ministru al Angliei. În același loc sînt convocate uneori consfătuiri mai importante — cum a fost de pildă cea consacrată politicii militare engleze.

La sfîrșitul săptămînii trecute, la porțile Chequersului au bătut oaspeți neașteptați : demonstranți pentru dezarmarea nucleară, un grup din rîndul miilor de englezi care mărșăluiau spre Londra. Manifestanții și-au depus pancartele și au plecat. De altfel scena s-a repetat, în diferite variante, la Washington în fața Casei Albe și la reședința președintelui de la „ranch"-ul său din Texas.

Ce s-a întîmplat înăuntru nimeni nu știe. Ziarele sînt pline de relatări asupra întîmplărilor de afară, al căror sens nu poate scăpa nimănui, nici chiar celor ce și-ar arunca o privire de la fereastra reședințelor sus-amintite.

Doamna Peggy Duff, secretara generală a mișcării „Campania pentru dezarmare nucleară", explica ziariștilor că anul acesta participanții englezi la demonstrație au fost determinați să pornească la acțiune „de decepția pe care le-a provocat-o politica dusă de guvernul laburist atît față de Vietnam cît și în problemele păcii și dezarmării nucleare".

Duminică la ora 5, cînd demonstranții, ajunși în apropierea Londrei, se pregăteau după bunul obicei englezesc să-și ia ceaiul, cîțiva oratori au luat cuvîntul în diferite grupuri, criticînd viu politica laburiștă. Agenția France Presse, care semnalează acest episod, nu ne poate spune ce s-a petrecut la aceeași oră la Chequers cînd locatarii de acolo se pregăteau să-și ia și ei ceaiul. Însă alte surse engleze ne informează că în ultimul timp în cadrul weekendurilor de la Chequers sînt puse în discuție planuri care nu au nimic cu preocupările demonstranților. Corespondentul diplomatic al săptămînalului **Sunday Mirror** semnalează că a fost discutat și elaborat un proiect personal al primului ministru Harold Wilson cu privire la crearea unei „Forțe nucleare a Pacificului", un fel de corespondent în Asia de sud-est al „Forței nucleare atlantice". Forța ar urma să fie constituită din bombardiere cu arme nucleare, la care Anglia ar aduce contribuția principală — bombardierele V staționate la Singapore — și ar urma să dețină rolul conducător. Anglia și Statele Unite vor avea un drept de veto absolut asupra activității Forței, iar țările nenucleare din regiune ar urma să aibă „un cuvînt" în stabilirea obiectivelor. Planul Wilson urmează să fie prezentat în mod neoficial în fața conferinței militare a S.E.A.T.O., care se va întruni curînd la Londra.

Nu este de așteptat ca un asemenea proiect să aibă o soartă mai bună decît cel al Forței nucleare atlantice. El poate provoca doar dezamăgiri și mai mari ale opiniei publice engleze față de politica guvernului laburist. În afară de cazul că nu va grăbi convingerea locatarilor de la Chequers că weekendul ar putea fi petrecut și altfel. De pildă, luînd ceaiul cu demonstranții pentru dezarmarea nucleară și nu pregătind planuri pentru continuarea cursei înarmărilor.

N. LUPU

O FEREASTRĂ SPRE TEATRUL GREC

În librăriile Atenei a apărut studiul „Sfîntul Bachus" de Alexis Solomos. Autorul, fost regizor al Naționalului grec, conduce anul acesta cunoscutul teatru Proscenium, renumit prin punerea în scenă a unor spectacole de înaltă ținută artistică.

Obiectivul unic al volumului de 250 pagini este de a așterne o punte peste prăpastia a 19 secole, necunoscute încă (300 î.e.n.-1600 e.n.), ale îndelungatei istorii a teatrului grec. Este vorba de perioada în care vocea teatrului a fost înăbușită în cea mai mare parte de religie, răzbătînd cu greu în viața zilnică a societății, perioadă care se întinde pînă în epoca de înflorire a genului teatral cunoscut sub denumirea de drama cretană.

Este interesant de amintit că acestei din urmă perioade îi aparține și piesa „Erotocritos", scrisă de Vițenzios Cornaros, cunoscută în România prin manuscrisul ilustrat ce se păstrează în Biblioteca Academiei R. P. Române. Savantul grec Leandros Vranusis a prezentat recent o comunicare interesantă despre prețiosul manuscris, după ce a vizitat în acest scop țara noastră.

Respingînd ca nefondate părerile acelor teatrologi care au socotit că în timpul celor 19 veacuri arta teatrală nu ar fi supraviețuit în Grecia sub nici o formă, regizorul Solomos ajunge la cu totul alte concluzii. El se bazează pe studierea a zeci și sute de documente găsite în mai multe arhive : cele 40 de pagini de note bibliografice de la sfîrșitul volumului atestă strădaniile, seriozitatea și scrupulozitatea cu care autorul a aprofundat această temă pe care nimeni pînă la el n-a abordat-o.

Autorul afirmă că, potrivit documentelor vremii, în evul mediu capii bisericii au blestemat teatrul și apărătorii lui. Menționînd aceste blesteme ale bisericii în studiul său, autorul le folosește tocmai pentru a demonstra că, în pofida opreliștilor, arta lui Dionyos a continuat să se manifeste.

În constatările sale autorul ține seama și de concluziile numeroaselor cercetări istorice actuale întreprinse în diverse sectoare ale elenismului medieval. Și aceste cercetări dovedesc fără putință de tăgadă faptul că au existat centre unde s-a cultivat arta teatrală prin reprezentațiile numite „mistere", care aveau ca personaje diavolul, îngerii, precum și teme ca raiul, iadul etc. Paralel lua amploare arta mimilor, conservîndu-se astfel și elementul de comedie al teatrului.

Concluziile îndrăznețe și surprinzătoare, dar totdeauna documentate, ale cercetătorului, care răstoarnă din temelii păreri de puterea axiomelor, deschid astfel un nou capitol al milenarei istorii a teatrului grec.

Atena, aprilie 1965

C. ALEXANDROAIE

A INTRAT UN TREN ÎN GARĂ...

Trenul din Buenos Aires a intrat în gara Tucuman cu 80 de kilometri pe oră. Oamenii de pe peron, mai întîi surprinși și apoi îngroziți, au văzut cum puternica locomotivă diesel și cele 10 vagoane nu și-au încetinit de loc viteza. Trenul răsturnă opritorul de linie, rulă prin hala gării și se opri abia afară, pe Piaza Alberdi ; frînele încetaseră să funcționeze.

Vînzătorul de bilete Julio Martinez a povestit ulterior că, la un moment dat a văzut călătorii fugind din fața casei de bilete strigînd : „Vine trenul !" Julio năvăli afară și văzu locomotiva gonind tocmai prin hală. Ea dărîmase cîteva coloane de sprijin și ca urmare acoperișul a căzut trosnind peste vagoane.

Cel mai de necrezut lucru în acest neobișnuit accident de cale ferată este faptul că s-a soldat cu un singur rănit ușor, conducătorul de tren Reinerio. Din prudență el a sărit din tren cînd acesta a intrat în gară.

(*După „Bunte Illustrierte" — München*)

SECAM

Principiul televiziunii în culori se bazează pe un dublu fenomen : de adițiune și de scădere. În ce privește adițiunea, se adaugă emisiunii în negru și alb cele trei culori fundamentale : albastru, roșu și verde. Semnalele colorate sînt transmise unul după altul de un „tun" — tubul catodic. Aceste semnale lovesc cele 1.200.000 puncte ale ecranului, grupate de triade. În ce privește scăderea, dat fiind că albul reprezintă suma celor trei culori fundamentale, este suficient să ai două din cele trei culori de bază, de pildă albastru și roșu, pentru ca, scăzîndu-le din culoarea albă, să obții verdele, cea de-a treia culoare de bază. Toate sistemele examinate la recenta Conferință de la Viena a Comitetului consultativ internațional pentru radiocomunicații sînt bazate pe acest principiu.

Deosebirea esențială între sistemul american (împreună cu varianta sa vest-germană) și sistemul francez constă în modalitatea de transmitere a semnalelor cu cele două culori de bază, roșu și albastru. Procedeul american (NTSC) constă în transmiterea lor simultană cu ajutorul undei subpurtătoare, modulînd însă fiecare semnal în mod diferit : modulația de frecvență pentru un semnal, de amplitudine pentru altul.

Procedeul francez, SECAM — asupra căruia s-a oprit alegerea a 23 de țări, din totalul de 43 participante — constă în transmiterea pe rînd a semnalelor cu ajutorul undei subpurtătoare. Avantajul constă în faptul că nu se folosește decît un singur tip de modulație a undei subpurtătoare, respectiv cea de frecvență, mult mai puțin influențată de perturbațiile de propagare. În felul acesta operațiile de reglare a imaginii la recepție sînt reduse la minimum. Tot sistemul francez, prin folosirea releelor care nu deformează de loc calitatea imaginilor în culori, permite transmiterea imaginii la mari distanțe. Un alt avantaj al sistemului francez este că nu necesită schimbarea aparatajului de transmisie, lucru foarte important pe plan economic.

După cum se știe, recent s-a încheiat un acord franco-sovietic privind folosirea procedeului de televiziune în culori. Imediat după anunțarea acestei știri, societatea americană ABC (a treia ca importanță dintre marile companii de televiziune din America, căreia îi revine 25 la sută din piața americană) a hotărît să folosească sistemul francez SECAM pentru înregistrarea prealabilă a programelor sale.

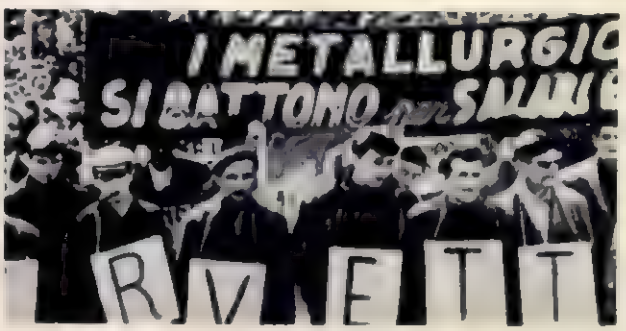

Muncitorii din Savona (Italia) au organizat o grevă generală și o manifestație pe străzile orașului pentru a cere încetarea concedierilor, revenirea la orarul normal de lucru și mărirea salariilor.

Două aspecte de la demonstrațiile care au continuat să aibă loc în aceste zile împotriva agresiunii americane în Vietnam : studenți australieni manifestează pe străzile orașului Sidney (fotografia de sus) : pichete de demonstranți la Montevideo, capitala Uruguayului (fotografia de jos).

Un al doilea tunel sub Alpi — „San Bernardino" — a fost străpuns recent, însă darea sa în folosință va avea loc abia peste 2 ani. Fotografia înfățișează momentul întîlnirii celor două echipe care au luat cu asalt stînca dinspre nord și sud.

În altă ordine de idei, de unde pînă în prezent numai compania americană RCA fabrica tuburile catodice folosite și la sistemul francez SECAM, Compagnie Française de Télévision a trecut în colaborare cu Societa Electronica Italiana (SEI) la fabricarea de tuburi catodice de dimensiuni mai mici și mai luminoase decît cele produse de RCA. În felul acesta CFT nu mai depinde pentru aprovizionare de firma americană.

Al. POMPILIU

NU IESE FUM, FĂRĂ FOC...

De cîtăva vreme, ex-Majestatea Sa imperială Albert I (Kalonji) al Casaiului de Sud, în prezent prin grația domnului Chombe „un modest" ministru al agriculturii (despre care unii spun că se află într-o profundă, inegalabilă și nemaiîntîlnită dezordine) în „guvernul" de la Leopoldville suferă de dureri de cap și insomnii.

Motivul : se apropie data deschiderii unui proces care, după cum apreciază majoritatea cotidianelor africane, „se anunță a fi foarte interesant".

Despre ce este vorba ? Se spune că un săptămînal parizian s-ar fi apucat să relateze că ex-Albert I., ...ar fi mîncat zece patrioți congolezi, printre care doi foști miniștri în guvernul lui Patrice Lumumba. Lectura acestor rînduri l-a făcut pe „împărat" să se adreseze imediat justiției, acuzînd săptămînalul francez de „defăimare", deoarece, zice el, acesta „nu dispune de nici o dovadă a... canibalismului meu". „Ne întrebăm, scrie în legătură cu aceasta cotidianul *Alger Republicain*, de ce Kalonji a ales să dea în judecată tocmai un ziar parizian care a scris numai cîteva cuvinte, în timp ce ar fi putut chema în fața justiției întreaga presă africană, spre exemplu. Probabil crede că, o dată recunoscut «nevinovat» de justiția franceză, ar putea apărea în chip de înger în fața tuturor". Iar postul de radio al răsculaților congolezi sublinia la rîndul său zilele trecute : „Dacă este atît de sigur că va cîștiga procesul, nu vedem nici o justificare a zbuciumului lui Kalonji. Probabil că și-a amintit subit de un anume proverb, care spune că «Niciodată nu a ieșit fum, fără să se facă foc». Știe el ce știe".

Alger, aprilie 1965

C. BENGA

„...STAȚI ACASĂ!"

Campania lansată de autoritățile americane pentru economisirea dolarilor pe care turiștii îi cheltuiesc în străinătate s-a materializat în două sloganuri : „U.S. stay home !" (americani, stați acasă !) și „See America first !" (vizitați mai întîi America !). Dar publicitatea făcută acestor lozinci n-a avut efectul scontat. Prezentarea în termeni dramatici a consecințelor deficitului balanței de plăți a S.U.A., care s-a ridicat în anul 1964 la trei miliarde de dolari (din care turiștii au cheltuit 1,7 miliarde dolari), n-a impresionat, pare-se, opinia publică. Dimpotrivă, s-au făcut auzite remarci caustice privitoare la o serie întreagă de posibilități de economisire la alte capitole, ignorate de autorități, cum ar fi, de pildă, cele legate de întreținerea de baze militare în străinătate. Nici glasul ministrului de interne, Stewart Udall, care a declarat că „Santa Fe este la fel de interesantă ca Sevilla, New Orleans oferă la fel de multe distracții ca și Napoli, insula Kanai (arhipelagul Hawaii) are mai mult farmec decît Capri, iar colinele din San Francisco sînt tot atît de fascinante ca cele ale Romei"..., nici apelul vicepreședintelui Humphrey nu au determinat pe americani să stea acasă și să viziteze mai întîi America. Revista *U.S. News and World Report* semnala că „cetățenii americani ignorează apelul guvernului de a vizita mai întîi America și de a ajuta în felul acesta la îndreptarea deficitului balanței de plăți".

Scoaterea din birourile de eliberare a pașapoartelor a afișelor companiilor de turism nu a diminuat nici cu ce afacerile acestor companii, cu atît mai mult cu cît, după cum observa un agent de publicitate, cînd cineva se duce să-și scoată pașaportul știe dinainte unde vrea să plece... Un purtător de cuvînt al Departamentului de stat, căutînd să explice eșecul apelului guvernamental, declara : „E la fel ca și cu prohibiția. I s-a interzis americanului să consume băuturi alcoolice și abia atunci a băut mai mult". Dar pe lîngă acest spirit de contrazicere s-a exprimat și teama că autoritățile ar putea introduce pe viitor un impozit special pentru călătorii turistice în străinătate și de aceea mulți americani se grăbesc... să nu-l plătească.

Z. FLOREA

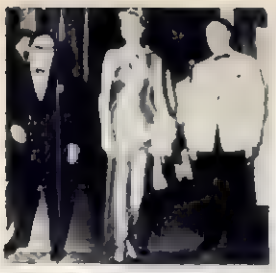

Cei doi protagoniști ai conflictului din micul principat Monaco: armatorul miliardar Onassis (stînga) și prințul Rainier, la mijloc, prințesa Grace.

ONASSIS AȘTEAPTĂ

Conflictul Rainier-Onassis se desfășoară din plin. Obiectul : gîina de aur pe care o constituie veniturile produse de principatul Monaco. Bogatul armator grec vrea să reînvie timpurile antebelice cînd aurul curgea gîrlă în minusculul principat. El dorește însă ca guvoiul să se îndrepte numai spre seifurile sale.

...Lupta a început, nu dintr-odată fățiș, după război. La cîțiva ani după terminarea acestuia, afacerile se înviorează ; fără a atinge însă nivelul dinainte. Cei ce erau dispuși să cheltuiască într-o noapte averi fantastice la masa de joc începuseră să se rărească sau să frecventeze alte meleaguri. Era nevoie deci de noi investiții pentru a reda Monacoului strălucirea de altădată. În acel moment și-a făcut apariția miliardarul Aristotel Onassis. În scurtă vreme el a pus mîna pe 53% din acțiunile lui „Société des Bains de Mer". Societatea luase ființă cu un secol în urmă. Pentru a da impuls afacerilor, prințul Carol III a abolit impozitele directe. Tezaurul monegasc era finanțat prin cei 5% vărsați de societate din toate încasările.

După război, Onassis a devenit prieten intim al prințului Rainier și a promis că va face mari investiții. Concret însă nu a făcut prea mare lucru. A adus cîteva îmbunătățiri localului Opera și în legătura sa cu marea cîntăreață Maria Calles a constituit un argument publicitar pentru principat. La fel și călătoriile lui Churchill pe iahtul său. Planurile sporirii teritoriului principatului cu 20 ha, prin construirea unei peninsule artificiale, au fost, deocamdată, abandonate. Onassis invoca mereu lipsa capitalurilor.

Jena financiară a lui Rainier, tot mai accentuată în vremea din urmă, a constituit pricina nașterii și intensificării conflictului dintre prințul încoronat al Monacoului și regele neîncoronat al principatului. Onassis refuza orice convorbire pentru a se ajunge la o înțelegere. El urmărea să împingă lucrurile pînă la falimentul financiar al prințului.

Situația a evoluat pînă acolo încît lui Rainier nu i-au mai rămas, după cum se spune, decît două soluții : să taie gîina de aur sau s-o vîndă. Într-o încercare de a-și îngenunchia adversarul, el a vînturat ideea naționalizării „Societății". Aceasta ar fi dus însă la secătuirea surselor sale de venituri. S-a mai vorbit și despre vinderea bunurilor. Pînă acum nu s-au prea găsit însă amatori, întrucît Onassis dispune de majoritatea acțiunilor. În ceea ce-l privește, Onassis a sugerat și el două soluții : vinderea societății (în care caz lui i-ar reveni cea mai mare parte a beneficiilor) sau „relansarea" Monacoului cu condiția ca el să păstreze conducerea deplină. Ultima soluție ar duce la preluarea de fapt în stăpînire a principatului. Pentru a nu ceda, prințului îi mai rămîne o singură soluție : restabilirea impozitelor directe. Aceasta ar însemna însă sfîrșitul unei epoci și deci încetarea rațiunii de existență a principatului în formele actuale. Din punct de vedere financiar el nu ar mai prezenta atunci un interes atît de mare pentru cercurile financiare care și-au ales ca sediu Monaco tocmai pentru avantajul inexistenței impozitelor directe pe teritoriul principatului.

Cum se va soluționa conflictul ? Probabil că după regulile clasice ale capitalismului : cel mai puternic îl va înghiți pe cel mai slab.

După cum se afirmă, Onassis este cel care are cele mai puternice atuuri. El mai poate aștepta.

Eugen PHOEBUS

„LIPSĂ DE MATURITATE"

„Evenimentele din Selma și Vietnam prezintă S.U.A. din nou — așa cum se întîmplă periodic — într-o lumină nefavorabilă. Din nou se fac auzite îndoieli asupra dreptului legitim al Americii de a se prezenta ca forță conducătoare a lumii occidentale.

Milioane de oameni din întreaga lume au putut urmări pe ecranele televizoarelor scenele ce s-au petrecut la Selma. Membri ai poliției americane, cu înfățișare brutală și căști de oțel, ciomăgeau cu plăcere vădită o coloană de negri lipsiți de apărare. Acești oameni care, cu boccele de așternut pe umeri și provizii sărăcăcioase, se aflau în drum spre Montgomery pentru a înainta o petiție, au fost tratați cu gaze lacrimogene. La Selma și-au găsit moartea doi demonstranți albi : unul preot din Boston i-a fost spartă baza craniului de către huligani rasiști ; o femeie din Chicago, mamă a cinci copii, a fost împușcată la volan.

Țara în care se poate întîmpla așa ceva pretinde că apără Vietnamul împotriva asaltului comunist. Ea face acest lucru cu ajutorul «echilibriștilor pe marginea prăpastiei», recurgînd la metode din ce în ce mai riscante (...).

La început se spunea că S.U.A. intenționează numai să ajute o țară liberă să-și mențină independența ; apoi s-a afirmat că trebuie împiedicată expansiunea comunistă în Asia. În fine, acum se spune că în Vietnamul de sud se află în joc securitatea și interesele vitale proprii. În afară de aceasta mai există un fel de axiomă : cu cît hotărîrile ce urmează a fi luate pot avea consecințe mai grave, cu atît mai restrîns este cercul oamenilor care iau aceste hotărîri. În ultimă instanță, hotărîrea se află în mîna unui singur om, în mîinile președintelui Johnson, renumit pentru măiestria sa în politica internă, măiestrie care însă în politica externă a rămas în mare măsură nedovedită.

Este care de mirare că numeroși oameni, îndeosebi în Europa occidentală, manifestă dispreț pentru o țară care în interiorul ei permite excese ca cele de la Selma, iar în exterior întreprinde acțiuni riscante ca cele din Vietnam care (...) ar putea declanșa cel de-al treilea război mondial ?

Desigur că Selma și Vietnamul nu sînt decît prilejuri actuale pentru o critică care are un caracter mult mai general. Eu nu mă refer la adversarii notorii ai Americii, ci numai la numeroșii oameni binevoitori. ...Ei reproșează S.U.A. o listă mare de greșeli, care toate împreună echivalează cu un certificat de incapacitate (...) pe scurt, lipsa generală de maturitate".

(Din „Die Weltwoche" — R.F.G.)

O imagine a „febrei aurului" ediția 1965. Localitatea Cristalina, situată la 150 km de Brasilia, în statul Goias, a fost de-a dreptul invadată de nenumărați brazilieni dornici să se îmbogățească peste noapte, după ce un căutător de pietre prețioase a descoperit aici cristalul de stîncă, de o foarte mare valoare.

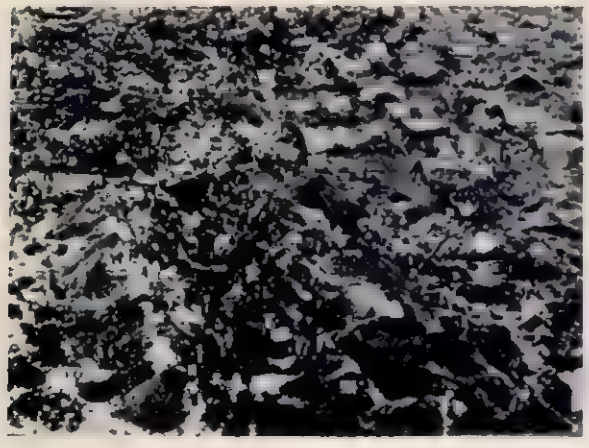

Participanții la tradiționalul marș de primăvară pentru pace din Anglia au demonstrat cerînd reducerea cheltuielilor militare și încetarea agresiunii în Vietnam.

O violentă tornadă s-a abătut asupra mai multor localități americane, provocînd mari pagube. În fotografie : o imagine din Convay (statul [illegible] — S.U.A.) după trecerea tornadei.

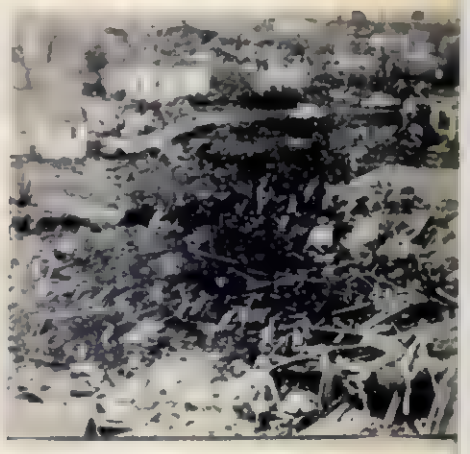

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Pagina 24 publicitate : fotografie de Hedy LÖFFLER. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU.

PREȚUL REVISTEI : 3 LEI

41.505

Vreți un ten mereu proaspăt?

Folosiți produsele

TENOFIN

■ Pentru tenul uscat, masca de frumusețe Tenofin emolientă ■ Pentru tenul gras, masca de frumusețe Tenofin astringentă ■ Pentru orice ten, masca de frumusețe Tenofin pe bază de parafină.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 18

Anul XIV nr. 18 (518) — 1 Mai 1965

TRĂIASCĂ 1 MAI

ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A OAMENILOR MUNCII!

1 MAI: întregul popor raportează NOI VICTORII ÎN MUNCĂ

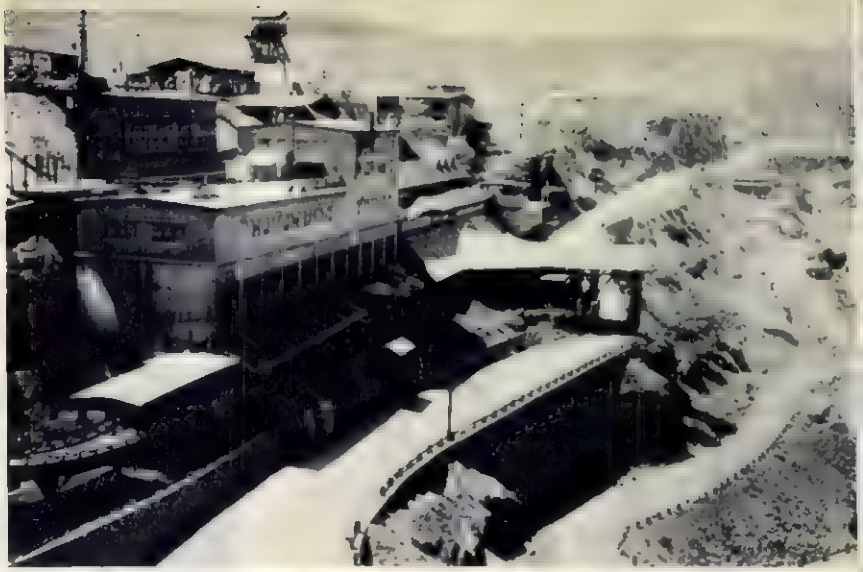

De la începutul anului și pînă acum muncitorii, inginerii și tehnicienii exploatărilor miniere Teliuc și Ghelar au obținut importante realizări în îndeplinirea planului și a angajamentelor. Ei au extras peste prevederile planului 27.700 tone și, respectiv, 4.600 tone de minereu.

Și oamenii muncii de pe ogoare întîmpină ziua de 1 Mai cu noi succese în muncă. Obiectivul nr. 1 al strădaniilor lor în această etapă este încheierea cu succes a campaniei de însămînțare a porumbului. În fotografie : la Cooperativa agricolă de producție din Dărăști-Vlașca, regiunea București, în timpul semănatului porumbului.

Cimentiștii de la Bicaz au produs peste prevederile planului 9.700 tone de ciment și 25.000 mp plăci de azbociment, depășindu-și în felul acesta angajamentul luat în cinstea zilei de 1 Mai.

Colectivul Uzinei de construcții de mașini din Reșița a obținut o depășire a planului la producția globală cu peste 5.000.000 lei și la producția marfă cu mai bine de 6.000.000 lei.

În cinstea zilei de 1 Mai, uzinele „Vulcan" din București au realizat o depășire a prevederilor planului cu circa 2.000.000 lei la producția globală, obținînd totodată peste 1.000.000 lei economii.

Succese importante au dobîndit și muncitorii Fabricii de țevi din Roman. Ei au produs pînă acum peste plan 1.362 tone de țevi, 20 tone oțel electric și 4.000 mc de oxigen.

Forestierii din regiunea Suceava au obținut în cinstea zilei de 1 Mai o depășire a planului producției globale cu produse în valoare de 16.000.000 lei și o depășire a planului producției marfă cu 11.800.000 lei.

Astăzi poporul român — alături de milioane și milioane de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul globului — participă la tradiționala sărbătoare a lumii muncitoare : ziua de 1 Mai. Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc cu brațele și cu mintea a fost întîmpinată de cetățenii țării noastre cu mult entuziasm. Însuflețiți de istoricul eveniment din viața partidului și poporului nostru — apropiatul Congres al P.M.R. — nenumărate colective de muncă de pe întreg cuprinsul țării au raportat îndeplinirea înainte de termen a tuturor angajamentelor luate pentru prima etapă a întrecerii socialiste, ziua de 1 Mai.

Remarcabile succese obținute în toate domeniile de activitate, preocuparea permanentă pentru respectarea directivelor partidului privind îmbunătățirea calității produselor, realizarea tuturor sortimentelor la un înalt nivel calitativ, creșterea producției și productivității muncii, realizarea de însemnate economii — iată concretizarea elanului creator al oamenilor muncii.

Astfel, colectivul uzinei bucureștene „Timpuri noi" a anunțat realizarea înainte de termen a angajamentului de a depăși producția globală cu 740.000 lei. Cimentiștii Bicazului au raportat de asemenea că, față de angajamentele luate, ei au trimis șantierelor de construcții, peste prevederile planului, 9.700 tone ciment și 25.000 mp plăci de azbociment. De la exploatările miniere Teliuc și Ghelar ne-au sosit alte știri : luptînd pentru depășirea planului și a angajamentelor luate, muncitorii, tehnicienii și inginerii de aci au extras peste plan 27.700 tone și, respectiv, 4.600 tone de minereu. Iată și o altă știre, raportată de forestierii regiunii Suceava : în cinstea zilei de 1 Mai s-a realizat o depășire a planului de 16.000.000 lei la producția globală și de 11.800.000 lei la producția marfă.

O muncă susținută se desfășoară și pe ogoarele patriei. Folosind din plin zilele și orele bune de lucru, oamenii muncii din unitățile agricole socialiste își intensifică eforturile pentru încheierea la termen a campaniei de primăvară.

Astăzi, o dată cu mulțimea revărsată pe străzile înveșmîntate în haine de sărbătoare, nenumărate placarde, înscriind angajamentele și succesele obținute în producție, anunță încheierea cu succes a primei etape a întrecerii socialiste, precum și hotărîrea fermă a cetățenilor patriei noastre de a întîmpina cu efort sporit, cu noi și noi succese în muncă, cel de-al IV-lea Congres al partidului.

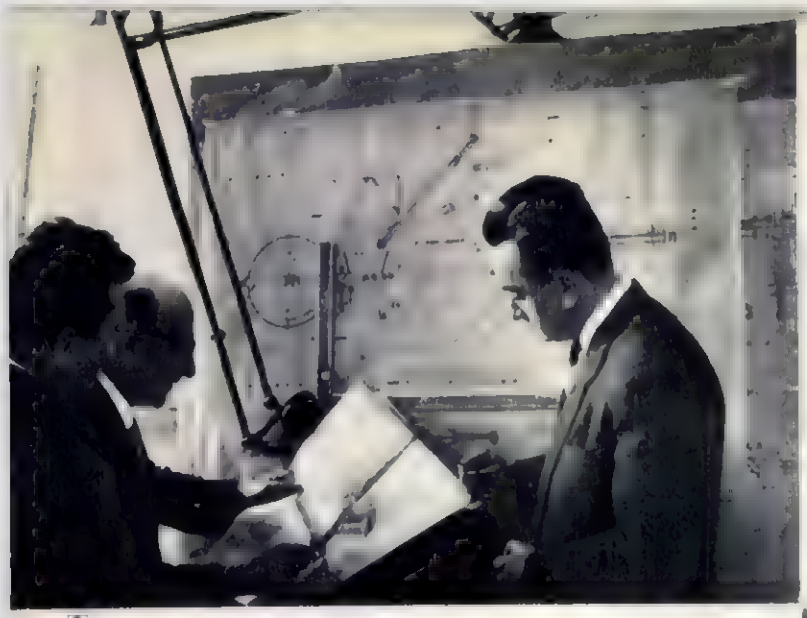

Colectivul de concepție și proiectare de la I.P.M.A.: ing. Ștefan Mladoveanu, ing. Pavel Babiciu și ing. Alexandru Pleșoianu.

Reușit la examen

Primăvara anului 1965 nu au anunțat-o în satele noastre numai ghioceii. I-au făcut cunoscută prezența, undeva pe aproape, și alt fel de vestitori. I-ați zărit și dv., iubiți cititori, cînd în goana acceleratului ați urmărit cu privirea rampele de descărcare din gări sau ați privit defilarea unui tren de marfă. Un călător — mecanizator sau inginer agronom — v-a dat pe loc o explicație :

— Sînt noile mașini de semănat ... SPC-6. Noi mergem la un instructaj organizat special pentru cunoașterea modului de exploatare a acestei mașini.

Biografia lui SPC-6, drumul pe care l-a străbătut această mașină de la proiectare pînă în momentul în care mecanizatorii din stațiunile de mașini și tractoare și din gospodăriile agricole de stat i-au făcut „examenul producției" este foarte interesantă. S-ar părea că drumul acestei mașini de la A la Z este lipsit de elementul spectaculos, nu are nimic — sau aproape nimic — care să intereseze pe un neinițiat. Geneza și traiectoria lui SPC-6 sînt însă o adevărată demonstrație a maturității industriei noastre constructoare de mașini, a pretențiilor pe care le are azi agricultura socialistă. Și tocmai de aceea, sub acest aspect, crearea lui SPC-6 interesează în egală măsură și pe cei care nu au nici o contingență cu problemele agriculturii.

Să începem cu... începutul. La Băneasa funcționează Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii, ai cărui specialiști aduc o substanțială contribuție la lărgirea gamei de mașini care se folosesc pe ogoare și în ferme, la perfecționarea tipurilor existente. În urma studiilor făcute aici s-a ajuns la concluzia că

În gospodăria de stat Băneasa, unitate creată pe terenurile redate agriculturii în Lunca Dunării, noua mașină și-a semnat actul de prezență în campania agricolă din primăvara acestui an.

semănătorile aflate în dotare (chiar ultimul tip 2 SPC-2) nu corespund întru totul nivelului actual al dezvoltării agriculturii. Se simțea nevoia să se realizeze un tip nou de semănătoare, cu o productivitate mai mare la hectar, care să execute lucrările mai cu precizie și să permită mai multe întrebuințări.

Problema nu era ușor de rezolvat. Nu era vorba de perfecționarea unui tip de semănătoare existent, ci de realizarea unei mașini cu totul noi. A urmat perioada de cercetări, de căutări creatoare.

La Întreprinderea de proiectare și prototipuri de mașini pentru agricultură (I.P.M.A.) din Otopeni s-a creat un colectiv de concepție și proiectare. Încet-încet a început să se contureze pe hîrtia de calc viitoarea mașină. Abia acum, în ateliere, s-a putut trece, pe baza planurilor elaborate, la crearea prototipului. Tot ce au gîndit cercetătorii și proiectanții se realiza, cu migală, de mîinile iscusite ale muncitorilor și ale maiștrilor.

Într-o bună zi, SPC-6 putea fi admirat „în carne și oase". De fapt nu era o singură mașină, ci... mai multe. SPC-6, așa cum era conceput, putea fi folosit atît la semănatul diferitelor plante prășitoare, cît și la administrarea, concomitent cu semănatul, a ierbicidelor și a insecticidelor lichide. Mai mult decît atît, montîndu-se pe bara transversală a semănătorii secțiile unui cultivator, se realiza o mașină cu rolul de a afîna pămîntul.

Dar biografia lui SPC-6 nu s-a încheiat prin realizarea prototipului. Mașinile create de întreprinderea din Otopeni a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini nu puteau trece în producție de serie fără a fi supuse unui exigent examen. Stațiunea de încercare și omologare a mașinilor agricole (S.I.M.A.) de la Moara Domnească a fost primul popas. Într-un laborator s-a amenajat un stand de încercare. Aici, cîteva prototipuri ale lui SPC-6 au fost puse să semene porumb în... nisip. Lucrările efectuate erau filmate cu ajutorul unui dispozitiv cu celulă fotoelectrică montat pe unul din distribuitoarele secțiilor de semănat. Pe peliculă se înregistra, cu cea mai mare precizie, cîte boabe au fost semănate pe o anumită distanță.

Abia după aceste probe colectivul de experimentare condus de ing. Florin Pințoiu a pus mașinile să lucreze în condiții normale de exploatare. Pe terenul de care dispune stațiunea, mașinile au trecut încă o verificare, de data aceasta cu examinatori... invizibili. Ei se găseau într-un microbuz pe care s-a montat un laborator de măsurători tensiometrice, legătura cu mașina agricolă făcîndu-se cu ajutorul unui cablu multifilar. De aici, de la pupitrul de comandă al laboratorului mobil, se urmărea modul de comportare al semănătorii, se realizau diagrame privind precizia căderii boabelor din dispozitivul distribuitor al mașinii.

Emoțiile „elevilor" nu s-au încheiat nici aici. Pentru a se putea cunoaște modul în care se vor comporta în diferitele condiții de sol, cîteva prototipuri au fost trimise să lucreze la gospodăriile agricole de stat Roșeți, Afumați, Mînăstirea, pe ogoarele Cooperativei agricole de producție de la Dichiseni, la Baza experimentală agricolă Fundulea.

Abia acum, după atîtea verificări minuțioase, SPC-6 a primit certificatul care-i deschidea calea liberă spre ogoare. În el se specificau cîteva date deosebit de grăitoare : în comparație cu tipul de semănătoare existent, avea o productivitate zilnică la hectar de aproape două ori mai mare, necesita o cantitate de sămînță (pentru a realiza pe hectar o densitate de circa 40.000 de plante) la porumb cu 11 kg, iar la floarea-soarelui cu 8 kg la hectar mai puțin.

Cu „certificatul în mînă" SPC-6 și-a făcut intrarea la uzina „Semănătoarea" din București. Aici, s-a trecut de îndată la asimilarea în producție de serie. Pentru aceasta, un colectiv de specialiști a lansat documentația de fabricație, a pregătit sculele, dispozitivele și verificatoarele necesare, a organizat însușirea temeinică, pînă la ultimul om din echipă, a noii tehnologii. Și primele mașini fabricate au format mult așteptata „serie zero". În vederea producției de serie a noii mașini agricole s-au luat din timp măsuri de organizare a liniilor tehnologice, s-au precizat angajamentele, pentru ca într-un timp scurt un mare număr de semănători să ajungă pe ogoare. Și cuvîntul luat a fost respectat. Pentru prima dată, în această campanie agricolă de primăvară, a fost prezentă, în marea bătălie a însămînțărilor pentru a pune bazele unei recolte bogate de porumb, floarea-soarelui și sfeclă de zahăr, semănătoarea de precizie, pneumatică, purtată SPC-6 — așa cum se specifică în actele de naștere ale noii mașini.

Spuneam că SPC-6 a vestit primăvara. Apoi am întîlnit sute de asemenea mașini — alături de alte tipuri existente — în plină acțiune. Mecanizatorii puneau doar în aceste zile de campanie agricolă bazele unor recolte bogate.

Ing. Th. MARCAROV
Fotografii de S. STEINER

De la pupitrul de comandă al laboratorului mobil, ing. Ion Erhan de la S.I.M.A. verifică modul de comportare a mașinii pe teren.

La uzinele „Semănătoarea" se face montajul general al primei serii de mașini agricole SPC-6.

Mai mult de 60.000 metri de conducte străbat și leagă între ele diversele secții ale Uzinei de alumină din Oradea.

BAUXITĂ ALUMINĂ ALUMINIU

Alb-cenușiu și strălucitor, ușor, ductil și maleabil aluminiul (supranumit încă acum o jumătate de veac „metalul viitorului") nu amintește cu nimic caracteristicile fizice și mineralogice ale părintelui său legitim : zăcămîntul de bauxită. Desprinderea metalului pur din roșiaticele lamele ale bauxitei cuprinde, în principal, trei etape : extragerea și o primă prelucrare a minereului, obținerea aluminei și, în sfîrșit, transformarea acesteia în aluminiu propriu-zis.

Metalurgia aluminiului, întreaga ei istorie cuprinde în țara noastră doar o perioadă de cîțiva ani, în răstimpul cărora au fost ridicate trei noi cetăți ale chimiei, au fost recrutate și calificate cadrele necesare, scriindu-se certificatul de naștere a celei mai tinere ramuri industriale românești. O dovadă mai mult decît grăitoare despre ceea ce înseamnă talentul, hărnicia și forța creatoare a minunatului nostru popor constructor al socialismului.

La început, așadar... au fost geologii. Ei au executat lucrări de prospectare și explorare în masivul de calcare jurasice și neocomiene din Pădurea Craiului (Munții Apuseni), descoperind și punînd în evidență rezervele de bauxită. Apoi, aici, în inima munților, a fost deschisă exploatarea minieră de la Slavu, iar cîțiva kilometri mai departe, la Dobrești, a fost construită moderna instalație pentru spălarea bauxitei. Minereul extras călătorește prin podul aerian al funicularelor spre stația de spălare de la Dobrești, unde cele patru linii tehnologice ale întreprinderii

asigură o primă preparare a bauxitei, transformînd-o prin măcinare în granule care, la rîndul lor, purificate prin spălare, triate după dimensiuni etc. sînt încărcate automat în vagoane și expediate spre Oradea. Cele patru linii tehnologice pot prelucra zilnic 1.200 tone de minereu. Intreaga instalație a fost concepută și proiectată de specialiști de la Institutul de proiectări miniere și Institutul de cercetări miniere din cadrul Ministerului Minelor și Energiei Electrice. Utilajele și aparatura sînt, de asemenea, produse în țara noastră.

Uzina de alumină de lîngă Oradea, cea mai mare unitate industrială din regiunea Crișana, se întinde pe o suprafață de 14 hectare. Pentru construirea ei au fost excavați aproape 300.000 mc de pămînt și au fost turnate circa 70.000 mc de betoane. Modernele utilaje și construcții metalice instalate însumează 11.000 tone, din care 10.000 tone poartă inscripția : „fabricat în R.P.R." Ele reprezintă contribuția unor întreprinderi ca : „23 August"-București, „Progresul"-Brăila, „Griviția roșie"-București, „Unio"-Satu-Mare etc. Cu ajutorul lor oamenii tinerei întreprinderi din Oradea vor putea produce anual 120.000 tone de alumină.

De la înfigerea primilor țăruși pe șantierul uzinei de alumină s-au scurs doi ani de zile. Rînd pe rînd constructorii și montorii au părăsit marea întreprindere orădeană, lăsînd loc noilor salariați ai uzinei — inginerii, tehnicienii și muncitorii chemați să conducă complicatul proces tehnologic de producere a aluminei. Întreprinderea posedă o riguroasă evidență a cadrelor calificate în tot acest timp: 81 de hidrometalurgiști au urmat cursurile de calificare la Oradea, 18 mecanici s-au calificat la Combinatul chimic Borzești, 200 operatori chimiști, laboranți, maiștri și ingineri au învățat sau și-au perfectat meseria la întreprinderi din Govora, Săsar și alte localități, iar 79 de muncitori, ingineri și tehnicieni s-au specializat la uzine de aluminiu și alumină din străinătate.

★

Desemnat să devină punctul terminus al marelui drum al aluminiului, Slatina a îmbrăcat, în timpul record de aproape un an și jumătate, veșmînt caracteristic localităților chemate — datorită industrializării socialiste — la o nouă viață, etalînd sub cerul vast al cîmpiei siluetele marelui combinat chimic. Aici, în cuvele secțiilor de electroliză, alumina de la Oradea se va transforma în bare și plăci de metal, materie primă pentru o nesfîrșită varietate de produse ale metalurgiei neferoase.

Pentru ca acest ultim capitol din biografia aluminiului românesc să înceapă a fi scris alt fel decît în proiecte și planșe inginerești, Slatina a trebuit să fie mai întîi reședința unui vast șantier. Și astăzi se mai rotesc încă pe deasupra clădirilor de beton de zeci de metri înălțime și — unele din ele — de sute de metri lungime, brațele metalice ale macaralelor-turn. Și astăzi mai pot fi întîlniți, printre schele, constructorii care au plantat piatra de temelie a combinatului de aluminiu. Dar șantierul e pe cale de a-și începe retragerea armatelor de excavatoare, buldozere, macarale, betoniere, își numără cu alte cuvinte ultimele zile de existență, ceea ce înseamnă că „beneficiarului" i-a venit rîndul să se instaleze temeinic în incinta noii cetăți industriale. În aceste zile de intensă febră constructivă, cînd montajul utilajelor de la secțiile de electroliză se apropie de termenul predării într-un ritm din ce în ce mai intens, datorită avîntului cu care colectivul de constructori au pornit la întrecerea socialistă în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului, cînd probele unor instalații au și început, chimiștii așteaptă cu emoție ziua în care combinatul va lucra din plin. Totul e impresionant. Turnul de pastă, cu platformele sale suprae tajate, conținînd peste 600 tone de utilaje ce vor fi dirijate de un

I. MAIOR
N. RĂDULESCU

(Continuare în pag. 8)

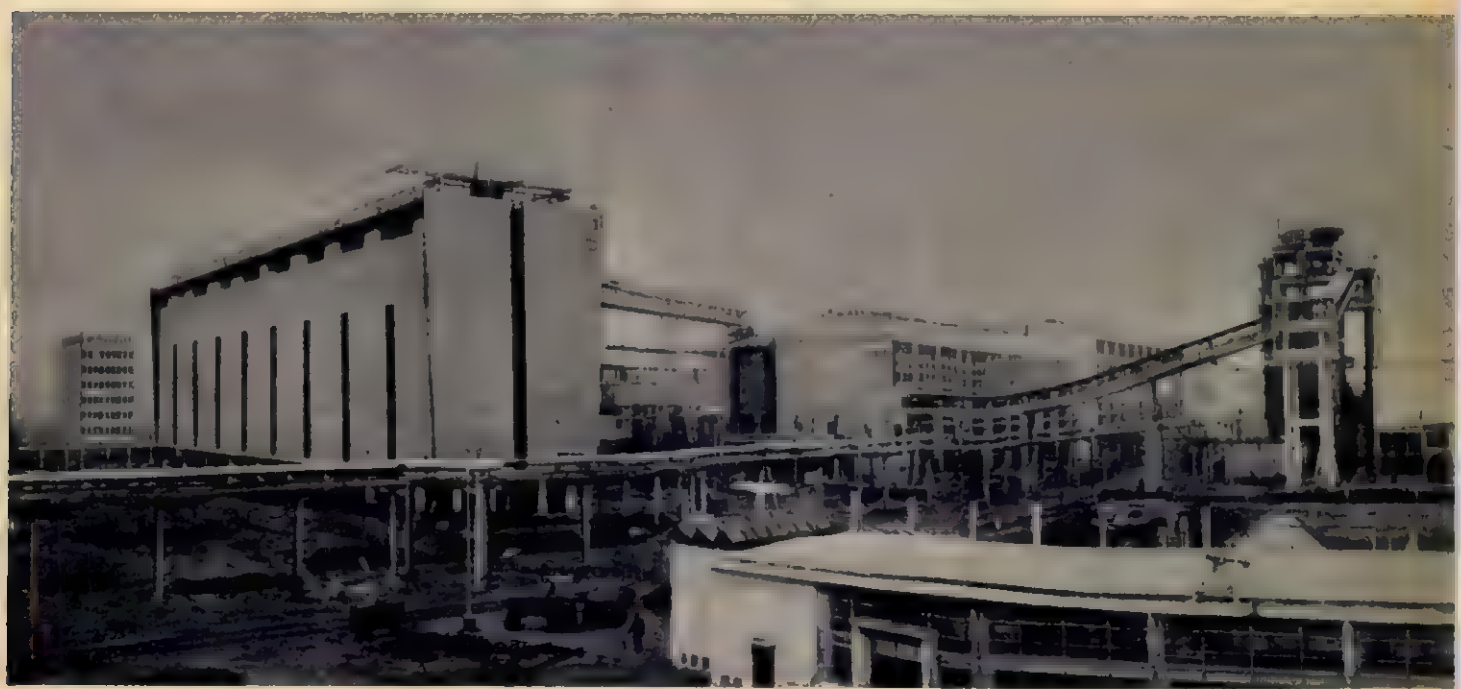

▲ **Vedere generală a Uzinei de alumină din Oradea.**

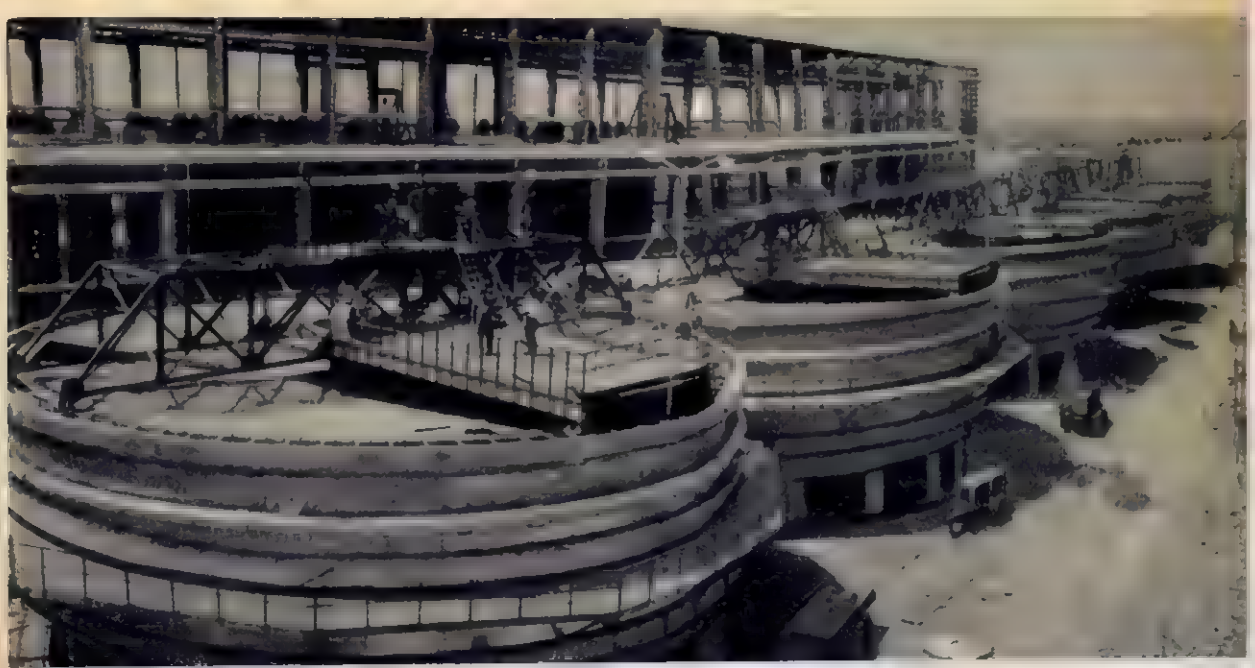

Curtea interioară a uzinei. Se văd rezervoarele îngroșătoare de mare capacitate. ▶

BAUXITĂ ALUMINĂ ALUMINIU

Secția de redresori se supune cu docilitate comenzilor unui singur operator (în fotografie inginerul Eugen Nemeth). De aici se va dirija întregul proces de electroliză a aluminiului.

Acest labirint metalic face parte din complexul de agregate al turnului de pastă de la Combinatul de aluminiu din Slatina.

singur om de la un pupitru central de comandă, domină împrejurimile. Cele două hale de electroliză, avînd fiecare o lungime de peste o jumătate de kilometru, ascund, sub bolțile lor, lungi șiruri de cuve metalice în interiorul cărora se va petrece procesul propriu-zis de separare a aluminiului din oxidul acestui metal cu ajutorul curentului electric. Și stația de redresori este gata. Aici toate operațiile sînt automatizate, nefiind nevoie, în timpul funcționării, decît de serviciile a doi operatori, fapt ce apare cu atît mai important cu cît stația ocupă în cadrul combinatului locul creierului dintr-un organism viu.

În sfîrșit, mulțimea clădirilor-anexe — depozitele, garajul de electrocare, centrala termică, incintele administrative etc. — completează, fiecare cu forma, dimensiunile și importanța sa, tabloul general al acestei cetăți industriale. O dată cu intrarea în producție a obiectivului industrial de pe malul Oltului se va deschide o nouă etapă în vasta acțiune de valorificare superioară a bogățiilor țării, inițiată și condusă de partid, se va trece, pe o bază industrială adecvată, la sporirea valorii pe care o reprezintă rezervele de bauxită din inima Apusenilor noștri.

Aluminiul, acest metal al viitorului, cum a fost denumit, a imprimat orășelului de altădată amprenta unei radicale înnoiri, integrîndu-l în constelația industriei noastre socialiste ca pe o stea de primă mărime.

I. MAIOR
H. RĂDULESCU

Așa arată tabloul de comandă al turnului de pastă, despre a cărui complexitate ne putem face o idee examinînd schema luminoasă din fața operatorului.

ÎN ACELE ZILE DIN PRIMĂVARA LUI 1945, CÎND PE FRONTURI SE DĂDEAU BĂTĂLIILE HOTĂRÎTOARE PENTRU ZDROBIREA TRUPELOR HITLERISTE, ÎN MUNȚII CEHOSLOVACIEI ARMATA ROMÂNĂ, LUPTÎND ALĂTURI DE ARMATA SOVIETICĂ, ȘI-A ADUS CONTRIBUȚIA EROICĂ LA ÎNFRÎNGEREA DUȘMANULUI FASCIST.

Pe pămîntul Cehoslovaciei, ostași români și sovietici luptă cot la cot împotriva inamicului comun: armata hitleristă.

ZILE DE LUPTE ȘI VICTORII

Banska Bystrica, unul din frumoasele orașe ale Slovaciei scăldat de apele Hronului, își înălța în aburirea dimineții de 25 martie 1945 acoperișurile multicolore către cerul alburiu-albastru. Ostașii sovietici și români coborîseră de pe munții vineți care înconjură ca o salbă Banska Bystrica, pentru a zdrobi ultimele forțe hitleriste cuibărite în oraș.

De două luni luptam cu dușmanul prin munții Cehoslovaciei, cățărîndu-ne pe creste și străbătînd coclauri, strîngînd tot mai mult cercul în jurul Bistriței, cum îi spuneam noi pe scurt marelui oraș slovac.

Acum orașul era atît de aproape de locul unde mă aflam, încît aveam impresia că-i simt pulsul. Așteptam cu înfrigurare ordinul de luptă. Și ordinul n-a întîrziat să sosească.

— Vei ataca, trecînd prin surprindere Hronul, cu o parte din oameni pe bărci de cauciuc și cu altă parte pe podul de lemn pe care va trebui să-l smulgi din ghearele inamicului... Vei înainta apoi spre calea ferată dintre satul Majer și orașul Banska Bystrica, atacînd de-a lungul drumului de fier. La căderea serii să fii dincolo de oraș...

Acesta era ordinul primit de la comandantul de regiment.

Legătura a fost restabilită...

Începutul l-au făcut, ca totdeauna, tunurile artileriei grele, care azvîrleau tone de proiectile peste pozițiile hitleriștilor. Vedeam cum în față, dincolo de Hron, izbucneau vulcanii exploziilor. Mitralierele începuseră să latre mînios, țevile lungi ale tunurilor antitanc scuipau, cu plesnituri scurte, asurzitoare, un foc năpraznic asupra cazematelor și cuiburilor de rezistență nemțești. Vrăjmașul rezista însă. Față de această situație, s-a luat hotărîrea să se încerce scoaterea din luptă a servanților de la tunurile și mitralierele dușmane. Instalați pe înălțimile apropiate, de o parte și de alta a șoselei, zeci de buni trăgători au primit ordin să neutralizeze cîte 3-4 servanți inamici de la tunuri și de la mitraliere.

Focul lor a fost eficace. În scurtă vreme două tunuri antitanc dușmane și două cuiburi de mitralieră amuțiră. Între timp, asupra punctelor de foc dușmane trăgea și artileria noastră. Unul cîte unul cuiburile de rezistență fasciste erau reduse la tăcere.

Dar pozițiile inamice de pe celălalt mal încă nu erau scoase din luptă. Asupra infanteriștilor din compania căpitanului Modoiu, care coborau spre apele Hronului, se abătu grindina de oțel împroșcată de dușman. Ei reușiră totuși să sară în bărci îndreptîndu-se spre malul opus.

Peste podul smuls din mîna fasciștilor trecu compania a 6-a, comandată de sublocotenentul de rezervă Dumitrescu. După ea a urmat compania a 5-a, apoi tunurile antitanc și aruncătoarele de mine. Pe malul celălalt alți oameni din batalion săreau din bărci prin coloanele negre ale fumului exploziilor. Cu primele subunități am ajuns și eu dincolo de Hron. Aparatul de radio nu mai funcționa: îl lovise o schijă. În urma noastră podul de lemn fusese făcut țăndări de bombardamentul artileriei grele hitleriste. Două din centralele noastre telefonice, una de pe un mal, alta pe celălalt, fuseseră și ele sfărîmate. Legătura cu regimentul era întreruptă.

La Banska Bystrica, Hronul se transformase pentru noi într-o barieră care împărțise regimentul în două. Noi, cei trecuți peste apă, luptam din răsputeri să „prindem" ceva teren de la inamic, să rupem cît mai mult din poziția lui și să-l împiedicăm să ne arunce înapoi în vîltoare. Voiam să-i raportez comandantului de regiment despre situația grea în care ne aflam, să-i cer sprijin de foc, să-i arăt cum evolua situația noastră. Dar cum să rezolv toate aceste probleme din moment ce legătura cu regimentul era ruptă?

În timp ce căutam înfrigurat o soluție, am zărit prin fumul exploziilor cum, de pe malul unde se aflau ai noștri, un om cu o bobină de cablu în spate s-a aruncat în apă și se îndrepta spre noi. Era sergentul transmisionist Zidaru, care, înfruntînd focul inamic și curentul repede al apei, încerca trecerea unui fir telefonic pentru refacerea legăturii cu regimentul. Îl urmăream cum înaintează metru cu metru și-i încurajam cu voce tare, fără să-mi dau seama că nu mă poate auzi. După cîteva clipe, l-am văzut pe sfărîmăturile unei bărci. Apoi l-a învăluit un nor de fum.

(Continuare în pag. 10)

El. reuși totuși să străbată apa cu firul după el. Ud pînă la piele a ajuns la mine desfășurînd bobina.

— Am refăcut legătura! — atît putu să rostească, după care a rămas întins cu fața în jos și cu bobina alături.

...Ne mișcam anevoie prin bălțile noroioase. Ne adăposteam în gropile afumate și uscate de fierbințeala obuzelor explodate. Astfel am ajuns la calea ferată. Companiile a 5-a și a 7-a se îndreptau către primul grup de case, unde presupuneau că sînt fasciști. Un țiuit metalic mă făcu să mă afund într-o groapă. Obuzul a căzut în plin pe grupul de case. Pe căștile noastre se abătu, de acolo, o grindină din sfărîmături de cărămizi, schije și bulgări de pămînt.

Din norul de fum se ridicară doi oameni, apoi alții și alții. Lupta continua. Am sărit peste zidurile fumegînde ale caselor și am ajuns dincolo de ele, la linia ferată. Grupuri, grupuri de fasciști o rupseră la fugă spre tunelul căii ferate.

O unitate militară sovietică în drum spre Berlin.

„Efectivele" mobilizate de Hitler cu puțină vreme înaintea capitulării, în nădejdea sa deșănțată de a întîrzia înfrîngerea inevitabilă : copii între 13-15 ani, făcuți prizonieri.

Dinspre o fabrică ruinată și-au orientat tirul asupra noastră cîteva mitraliere inamice. Ne-am reorganizat cu repeziciune forțele pentru a face față noii situații. O grupă de ostași s-a furișat printr-un șanț cu apă, înapoia unui gorgan, pentru a lovi în flancul acestor cuiburi de mitraliere pe care au reușit să le reducă la tăcere.

Companiile din primul eșalon reluară înaintarea prin salturi. Tot atunci au ieșit din grupul de case numeroși ostași care s-au alăturat cu urale companiilor din primul eșalon. Cine erau aceștia? Era efectivul companiei de pionieri care „dispăruse" în ajun. În a doua jumătate a nopții de 25/26 martie, compania de pionieri, înaintînd spre cărămidărie, ajunsese lîngă grupul de case. Încercînd să cerceteze împrejurimile și nedescoperind nimic, militarii români au început să intre prudent printre casele izolate. Ei au surprins o subunitate fascistă care se oprise acolo pentru a se odihni pe timpul nopții. Bazîndu-se probabil pe faptul că trupele române nu trecuseră încă Hronul, hitleriștii nu luaseră suficiente măsuri de siguranță. S-a încins o încăierare sîngeroasă, în urma căreia compania de pionieri a ocupat, către zorii zilei, grupul de case. Dar tocmai spre zorii zilei a început să fie forțat și Hronul de către regimentele diviziei.

Compania de pionieri și-a dat seama atunci de situație, a văzut că se afla adînc în spatele poziției inamice și a continuat să-și întărească apărarea. A observat cum trupele noastre au forțat Hronul, cum o subunitate din Regimentul 36 infanterie a ajuns la satul Majer. De la grupul de case pionierii au deschis focul asupra fasciștilor care se retrăgeau, urmăriți de ostașii Regimentului 36 infanterie. Hitleriștii au ocolit atunci grupul de case prin dosul cărămidăriei și s-au îndreptat spre Banska Bystrica. Însă n-au putut să scape teferi nici pe aici.

Ion Gh. PANĂ
lt. colonel în rezervă

EPISOADE DE LUPTĂ DIN MUNȚII TATRA

...În timpul cînd pregăteam manevra Regimentului 34 infanterie, pe care-l comandam, s-a prezentat un agent de legătură însoțit de un ofițer sovietic, care raportă că compania de pionieri pe care o comandă a primit ordin să coopereze cu pionierii români la deminarea șoselei.

...După cîtva timp pionierii noștri lucrau umăr la umăr cu cei sovietici la deminarea comunicației. Noi, românii, pe dreapta șoselei, iar tovarășii noștri de arme, pe stînga. După un timp, grupele noastre și cele sovietice s-au contopit. Ofițerii care le conduceau lucrau cot la cot cu ostașii. Deminarea înainta repede. S-a muncit fără răgaz, pînă spre seară. În amurg șoseaua Roznava-Ugorka era liberă.

Era a nu știu cîta oară cînd conlucram cu ostașii sovietici. Și aceste momente ne-au rămas neșterse în minte. Ele reprezentau manifestarea concretă a permanentei și caldei tovărășii de arme româno-sovietice.

La căderea serii s-a mai prezentat un alt ofițer sovietic. Era comandantul unui pluton de cercetare. Ne-a comunicat că are ordin să coopereze cu patrulele noastre pe timpul nopții.

La ora 21, patrulele noastre și cele sovietice au plecat în incursiune. Pînă la ora 3 din noapte nu am primit nici o știre de la ele.

Așteptarea comandantului de batalion a fost lungă și plină de emoții. Și nu numai a lui. Din cînd în cînd întrebam la telefon : „Ce-i cu incursiunile?" Și tot de atîtea ori mi se răspundea : „Pînă acum nimic!"

În jurul orei 4, comandantul unității a ordonat : „Dacă pînă către ora 5 nu se primește nici o știre, să plece în incursiune și patrulele de rezervă".

Dar n-a mai fost nevoie. Către ora 4,45 cercetașii sovietici s-au înapoiat, aducînd și prizonieri. Ei spuneau că i-au luat din culcuș și că „regretă" că le-au stricat somnul. „Unde o fi Constandoiu?, continuarăm noi să ne întrebăm. El o fi făcut vreo ispravă?"

Dar iată că la ora 5 fără ceva apăru și grupa lui Constandoiu. Și ei escortau cîțiva prizonieri care au declarat că în fața noastră se află un batalion inamic, întărit cu armament antitanc, instalat într-o poziție care are și unele lucrări de fortificație.

De comun acord

...La punctul meu de comandă, îmi reamintesc, se lucra de zor pentru pregătirea atacului. Între timp a sosit la P.C. (cum îi zicem noi prescurtat punctului de comandă) căpitanul Vasile Popescu. El raportă că s-au prezentat doi ofițeri sovietici, care vor să comunice ceva.

După cîteva clipe, cei doi ofițeri sovietici, însoțiți de căpitanul Popescu, sosiră. Primul era căpitanul Zenoviev, comandantul batalionului 93 din Sectorul 54 fortificații sovietic. El era însoțit de o tînără, cu gradul de locotenent, care făcea parte din același batalion.

Căpitanul sovietic m-a informat că are ordin să coopereze cu Regimentul 34 infanterie pentru eliberarea localității Myto.

A urmat apoi un studiu amănunțit al hărții și o discuție pentru coordonarea acțiunilor viitoare.

După plecarea militarilor sovietici am chemat la punctul de comandă pe comandantul batalionului 2 și pe comandanții de companie. În cîteva cuvinte le-am prezentat situația în care aveau să acționeze și modul de cooperare cu batalionul căpitanului Zenoviev.

— Acum este ora 19,30 — le-am precizat, uitîndu-mă la ceas.

Și-au potrivit toți ceasornicele. Apoi am continuat :

— Acțiunea trebuie să înceapă către ora 21.

La ora 21 regimentul, cu batalionul 2 în eșalonul 1, a început mișcarea pe direcția cota 851-șosea, apoi în lungul comunicației către Hor. Jaraba.

După cîtva timp liniștea nopții a fost întreruptă brusc de cîteva explozii de grenade, însoțite de rafale de arme automate. Plutonul de cercetare, comandat de sergentul major Ciurea, deschisese în mod nepermis focul asupra inamicului. În timp ce cobora panta, înainte de a atinge șoseaua, plutonul observase o subunitate de schiori hitleriști care patrula pe șoseaua Myto-Hor. Jaraba. Surprinși, hitleriștii au ripostat violent, după care s-au retras în grabă. Pentru un moment pe cîmpul de luptă s-a așternut iar liniștea. După cîteva minute însă tăcerea a fost din nou tulburată de o explozie puternică, dinspre șosea. Ce se întîmplase? Un cercetaș din patrula trimisă de sergentul major Ciurea, ajungînd la șosea, dăduse peste o baricadă. Vrînd să înlăture obstacolul a călcat pe o mină care, făcînd explozie, i-a fracturat piciorul stîng.

Comandantul companiei 6 a trimis imediat o grupă de pionieri să demineze șoseaua. În jurul orei 21,20 tot detașamentul ajunsese la șosea. Către ora 22 plutonul comandat de sergentul major Ciurea, după o scurtă încăierare cu o patrulă inamică, a pătruns în localitatea Hor. Jaraba. În acest timp s-au auzit împușcături și explozii de mine, de aruncătoare și grenade și în partea cealaltă a satului. Ostașii sovietici din batalionul căpitanului Zenoviev pătrunseseră și ei în localitate, pe la nord-est. Cîțiva hitleriști, surprinși în casă, au fost luați prizonieri.

Către ora 22,30, din centrul satului, de la școală, s-au tras rachete roșii cu cinci stele. Era semnalul prin care se anunța că fusese eliberat întregul sat. După succesul obținut, cei doi comandanți de batalioane s-au felicitat reciproc. Apoi, împreună, au luat toate măsurile pentru consolidarea pe aliniamentul atins.

Ion BOTEA
general maior în rezervă

FRUMUSEȚI VECHI

Plutind asemenea unei închipuiri între apă și nori — cabana Bîlea Lac din Făgăraș.

FRUMUSEȚI NOI

Este greu de stabilit cine a „inventat" turismul. De cînd lumea, pămîntenii au manifestat o curiozitate firească — sporită prin necesități materiale — de a vedea, de a cunoaște, de a afla.

Grecii și romanii călătoreau, deplasîndu-se și „în afara intereselor lor profesionale" (după definiția de azi a turismului). Din fericire — adaugă istoricii și arheologii — căci descrierea Greciei făcută de un asemenea „turist", Pausanias (sec. II e.n.), a devenit sursa lor majoră în alcătuirea topografiei monumentelor antice.

Byron le spune *peregrinări*; poetul romantic german Eichendorff vorbește de *drumurile unui pierdevară*, așa cum Hogaș va cînta mai tîrziu *drumeția pe picioare proprii*. Dar cel ce a introdus pe continent termenul de *turism* (de la englezescul *tour*) a fost Henry Beyle, pe care-l cunoaștem mai bine sub numele de Stendhal. „Memoriile unui turist" (apărute în 1839) povestesc o lungă călătorie cu diligența prin Franța.

A călători, a cutreiera, a drumeți,

(Continuare în pag. 12)

FRUMUSEȚI VECHI
FRUMUSEȚI NOI

a colinda, a hoinări — multitudinea acestor noțiuni (în care diferențele minime de nuanță nu mai contează), prezența lor multiplă în toate limbile pămîntului — dovedește un ideal etern. A călători înseamnă a vedea departe, dincolo de ocolul restrîns al preocupărilor cotidiene. Fără a nesocoti domeniile obișnuite de activitate — bogate în mii de posibilități rodnice — trebuie să admitem că ceea ce se află dincolo de hotarele cunoașterii imediate incită curiozitatea, ne cheamă, ne ispitește ca tainicul miez al unei povești de dragoste. „Lungul nasului" este o expresie limitativă pe care turiștii au exclus-o din vocabularul lor.

Vastitatea universului nu îngăduie restricțiile de curiozitate. Dorul de ducă a pornit pe aripile tehnicii moderne. Omul asediază pas cu pas lumea materială descifrîndu-i, uneori cu jertfe dar și cu inedită plăcere, ecuațiile pline de necunoscute. Cîți nu s-au visat alături de Leonov ieșind din cabina cosmonavei? Cîți nu s-au visat cărînd măcar pioletul lui Tensing sau al lui Hillary în „înalta aventură" pe Ciomolungma? Cîți nu s-au visat pe pluta lui Thor Heyerdahl, pescuind dorade, sau măcar pe puntea traulerului „Constanța" alături de Radu Tudoran?

Dar înainte de a merge prea departe, să explorăm tărîmuri mai apropiate. Căci a porni la drum presupune un punct de plecare, un loc de start, cum ar spune sportivii.

Pe bună dreptate, totul ne îndeamnă azi la turism, dar mai cu seamă împrejurarea de a avea o țară frumoasă, dotată din belșug de natură, locuită de un popor vrednic, minunat în creațiile cu care a împodobit firea. Din zestrea ei fac parte podoabele cerului și munților, salbele apelor și ale mării, cununa pădurilor și a dealurilor. Peisajul pitoresc, comori și monumente, construcții noi și orașe sînt în așa fel îmbinate, încît rar se află alte țări în Europa — și nu numai în Europa! — care să posede pe o lățime de numai 700 km, în zbor de rîndunică, de la Oradea la Mamaia, o varietate atît de mare de obiective turistice. Am putea adăuga la toate acestea aprecierile elogioase ale turiștilor străini sosiți în țara noastră într-un aflux crescînd, explicabil nu numai prin curiozitatea pentru frumusețile naturale, ci mai ales prin admirația pentru realizările României socialiste. În țara noastră ai cu adevărat de vedeа! Munți și ape, dealuri și cîmpii, păduri și poiene, marea și un fluviu grandios cu Delta lui unică, stațiuni balneoclimaterice și cetăți medievale, mănăstiri cu o arhitectură originală, orașe moderne și muzee valoroase, sate înstărite și un folclor bine păstrat, frumusețe cu care să umpli un „Baedeker" întreg, frumusețe pe care editura „Meridiane" nu le poate epuiza în planul ei pe cîțiva ani...

Sezonul mugurilor în floare ne îngăduie să vă punem cîteva întrebări. Ați pătruns vreodată printre ramurile de piatră ale Retezatului? Ați stat vreodată sub pologul de argint al unei nopți cu lună, așternut peste litoralul Mării Negre? Ați admirat vreodată frumusețile unice ale Voronețului și Sucevițeі? Ați suit vreodată prin pădurile și tăcerile pietrificate ale marilor piscuri făgărășene? Ați închinat vreun concediu împărăției caprei negre și a șoimului din tării? Ați cules vreodată cu mîna proprie un bujor de munte sau o gențiană? Ați mîngîiat vreodată beteala unui torent zburdalnic spînzurat de-o rîpă? Ați prins vreodată, în abureala zorilor, prima filfîire de aripă a pelicanilor din Deltă?

Dacă n-ați făcut toate acestea și încă altele, dacă n-ați săvîrșit decît o parte din ele, porniți la

Frumusețe vechi, frumusețe noi la Bicaz.

Ați gustat vreodată tihna cortului incomod și a cinei înfiripate — fără arogaz — pe un foc de gătește?

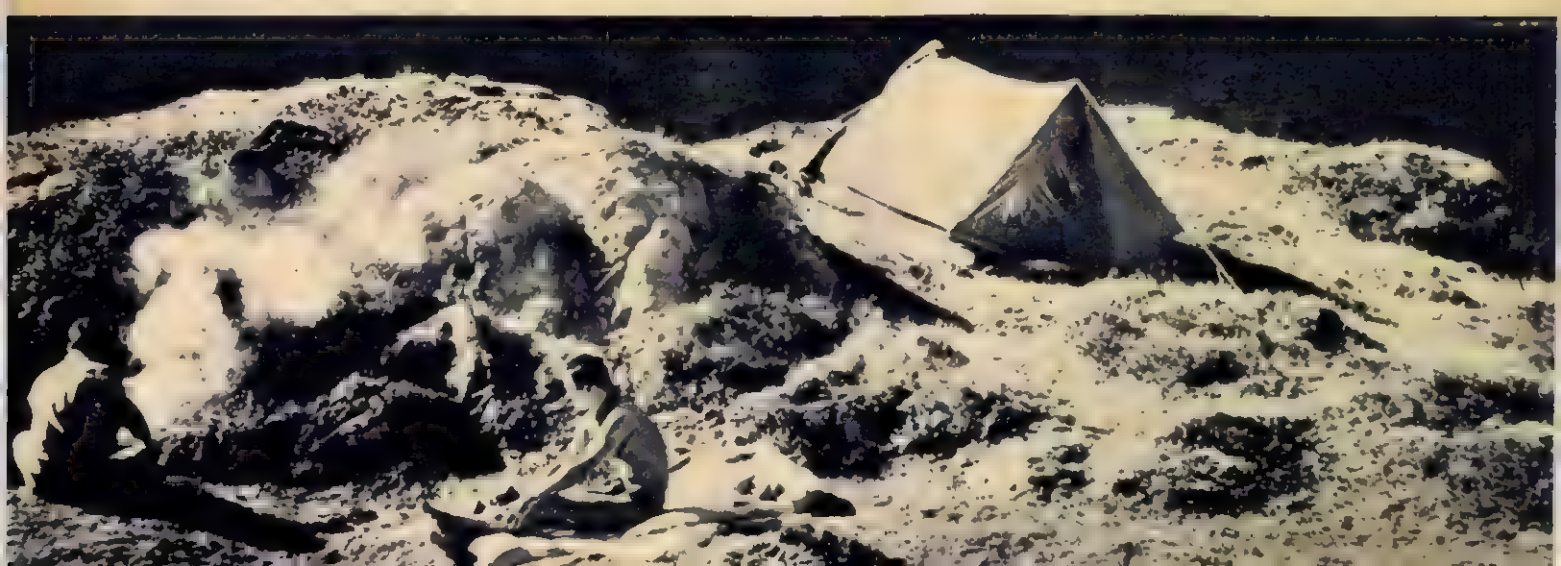

drum ! Cunoașteți-vă țara, cu tot ce are ea mai frumos și mai bun, cu ce a hărăzit-o natura și cu ce i-am adăugat noi, cu mîinile noastre ! Vă așteaptă, la capătul drumului, ba încă pe parcurs, desfătarea pe care o simte peisagistul în fața răsăritului de soare la mare sau sub semeața obîrșie a crestelor înzăpezite. Vă așteaptă, ici și colo, muta admirație în fața monumentelor pe care ni le-a păstrat istoria sau natura. Vă așteaptă, peste tot, orgoliul măsurat al coautorului la durarea noului peisaj social. Fiindcă lacul de la Bicaz — de pildă — în care-și oglindește fruntea bătrînul Ceahlău nu mai este înfăptuirea naturii ci a omului zilelor noastre după cum, în întrecere parcă cu natura, omul este cel ce a adăugat frumusești noi, de sticlă și beton, litoralului, a împlinit cu liniile noi și zvelte ale blocurilor-turn pitorești așezări ca Brașovul sau Piatra Neamț ori dă noi valori turistice tradiționalelor frumuseți naturale ale Văii Argeșului sau Porților de Fier.

Nu-i vorbă, Dhaulagiri, Annapurna, Ucayali, Kilimandjaro sună exotic, ca o chemare tainică dar îndepărtată. Cuvinte mult mai apropiate, originale în varietatea și asonanța lor (cum le-a numit maestrul Arghezi) trebuie să ne spună însă și mai mult : Izvorul Muntelui, Peleaga și Păpușa, Scărișoara și Ponorul, Semenicul și Almașul, Gîrbova și Clăbucetul, Bîlea și Viștea, Rarăul și Duruitoarea, Gutîiul și Prislopul — un pomelnic nesfîrșit, dar drag nouă tuturor. Căruia i-am putea adăuga, cu tot atîta căldură : Borzeștii și Săvinești, Năvodarii și Victoria, Bicazul și Argeșul, Galațiul renăscut sau Suceava nouă.

Mărturisiți : de cînd n-ați mai pus mîna pe o carte de geografie a patriei după terminarea școlii ? Încercați s-o faceți și nu veți regreta. Sau — și mai ușor — înscrieți-vă la prima excursie. Turismul e astăzi cel mai bun vehicul pe căile geografiei. Și nu numai atît. Dintr-o activitate pasivă, contemplativă, ca pe vremuri, turismul a devenit azi un factor activ, educator, mobilizator, căci cu fiecare pas orizontul drumeților se lărgește, sufletele lor se îmbogățesc, crește pofta lor de muncă. Iar la capătul cărărilor niciodată încheiate, răsplata e simțămîntul cald, plăcut, înălțător, al dragostei sporite de patrie !

V. BĂNCIULESCU

Arhitect — natura ; beneficiar — omul cu multiplele lui nevoi de frumos.

Microfeliton

STAȚIILE

— A ! Ce faci aici Costică ? Te-am zărit de departe și m-am grăbit să te salut și să mai schimb vreo două vorbe cu tine. Dar ce contempli cu atîta enigmatic ? Îți place blocul de vizavi ?

— Nu, dragă ! — i-am răspuns oarecum contrariat. Pur și simplu aștept autobuzul 38.

— Ce aștepți ? — făcu amicul meu cu o figură veselă.

— Autobuzul.

— E bună ! — și rise cu poftă.

— Cum e bună ! ?

— În sfîrșit, dacă spui tu. Mie îmi pare bine că te văd. Mai putem depăna amintiri. Altfel poate nu avem prilejul...

După vreun sfert de oră de conversație, amicul meu îmi puse brațul pe umăr :

— Ei acum pot să-ți arăt. Stația e acolo, la vreo treizeci de metri mai înainte.

— Cum așa ? Păi ieri dimineață cînd am trecut pe aici...

— Ehe ! Ieri ! Azi, e acolo ! Salutare.

La cîteva zile, umblînd prin Cotrocenul după treburi, am ajuns în fața Facultății de științe juridice. Unul după altul treceau elegantele troleibuze ale I.T.B. : 84, 89, 88. Am traversat în fața alimentarei din colț și m-am oprit în stația lui 38. N-au trecut decît cîteva clipe și în fața mea... amicul.

— Grozav, Costică. Nu ne întîlnim cu lunile și acum în fiecare zi. Iar aștepți... ? — îmi spuse rîzînd cu poftă.

— Cum iar ? Aștept într-adevăr pe 38.

Amicul mă privi mai puțin ghiduș ca de obicei.

— Iartă-mă. Spar că e un fel al tău de a te amuza. 38 nu trece pe aici. Vezi acolo unde oprește 84 și 88 ? Acolo e și stația lui 38.

— Bine, dar acum două zile...

— Eu circul mai des pe aici. Acum e unda îți spun eu...

După alte două zile, în stația lui 37 de la podul Eleftorie, teribilă coincidență, în fața mea amicul.

— Formidabil ! — îi spun. Iar ne întîlnim și tot în stația de autobuz.

— Costică dragă, iartă-mă, dar tu faci anume ? Ai idei fixe ?

— Cum adică ?

— Păi bine omule, nu vezi că nu e nici o stație aici ? S-a mutat la științe juridice.

Am simțit că mă ia cu friguri.

— Nu mai înțeleg nimic. Nu sînt decît cîteva zile de cînd, din locul ăsta...

După vreo săptămînă, tot la podul Eleftorie, așteptam tramvaiul 14. Cînd, deodată, zăresc îndreptîndu-se spre mine amicul...

Am luat-o la goană spre Știrbei Vodă. Poate nu m-o fi văzut, îmi spuneam. În sfîrșit, după vreo cincizeci de metri de alergătură mă opresc să-mi trag sufletul. Cînd ridic ochii văd o placardă galbenă pe care scria : 14. Ajunsesem în stație. Și acum să vină amicul. Să mă vadă. Dar amicul traversase spre Operă și îți pierduse silueta printre copacii parcului învecinat. Ce ghinion ! Mă găsea în stație. De fapt o nimerisem tot datorită lui. Dacă nu-l

În ultimul timp am reușit să merg cu autobuzul datorită amicului. Dar e imposibil să mă întîlnesc cu el chiar în fiecare zi. Am găsit o soluție. Mă plimb pe strada pe care trece mașina de care am nevoie, pîndesc unde se oprește și o iau la fugă într-acolo. Numai că prima oară cînd am aplicat noul sistem m-am păcălit. Autobuzul oprise la un stop.

C. N. CONSTANTINIU

Gadoliniu, indiu, galiu, tantal, niobiu, titan, scandiu, beriliu, litiu... denumiri ale unor elemente chimice care încă nu demult erau considerate doar curiozități de laborator: metale rare. Astăzi le întîlnim în diferitele piese ale aparatelor electronice, în reactoarele nucleare, în corpul zvelt al avioanelor cu reacție, în învelișul strălucitor al sateliților artificiali. Metalele rare joacă un rol din ce în ce mai însemnat în tehnica modernă.

Metalele RARE... nu sînt RARE

Metalele rare (în special galiul) își spun cuvîntul și în construirea aparatelor laser, amplificatoare de lumină supraputernice, care se găsesc astăzi în atenția oamenilor de știință din întreaga lume. Iată una din cele mai noi utilizări ale acestor aparate: un telescop comandat de o mașină electronică de calcul și prevăzut cu un emițător laser (în fotografie, micul „reflector" circular atașat telescopului) urmărește zborul unui satelit artificial al Pămîntului. Razele laser, care se bucură de o excepțională directivitate, sînt reflectate de corpul evoluînd pe orbită.

...Folosind proprietatea puternic paramagnetică a sărurilor de *gadoliniu*, în aparate speciale au putut fi atinse cele mai scăzute temperaturi realizate pînă în prezent, diferind numai cu cîteva zecimi de grad de zero absolut (minus 273,16°C).

...Crește producția mondială de *indiu* — metal ideal pentru protecția anticorosivă a bilelor de rulmenți, deoarece nu este atacat de uleiurile de ungere.

...În tratamentul cancerului au început să fie folosiți izotopi radioactivi ai *galiului*.

...S-a realizat un aparat pentru aplicarea pe rănile globului ocular a unor copci metalice din aliaj *tantal-niobiu*. După vindecarea țesuturilor ochiului, copcile sînt îndepărtate, iar proprietățile optice ale globului ocular rămîn nealterate.

...Numărul lucrărilor de cercetare referitoare la *scandiu* a crescut în comparație cu anul 1945 de zece ori și crește mereu. Scandiul își găsește utilizări tot mai largi în radiotehnică, fototehnică, industria sticlei, tehnologia chimică.

...Foile subțiri de *beriliu* sînt practic transparente la raze X. Aceasta face ca în tehnica roentgenografică beriliul să fie un material de neînlocuit.

...Folosind compuși ai *litiului* se obțin lubrifianți care se mențin în stare fluidă la temperaturi joase, pînă la minus 50°C, și deci pot fi folosiți în avioane de mare altitudine și la ungerea motoarelor mașinilor exploatate în condiții polare.

Am reprodus la întîmplare cîteva știri publicate în presa zilnică și de specialitate din ultimii ani, evidențiind „ofensiva" metalelor rare în tehnica modernă.

DE LA TITANII DIN MITOLOGIE LA TITANII ȘTIINȚEI

Dacă aruncăm o privire asupra tabloului elementelor chimice, care numără astăzi 104 elemente, dintre care 80 metale, constatăm că cele

denumite rare constituie mai mult de jumătate din totalitatea metalelor. Ne întîmpină aici o adevărată pleiadă de denumiri sonore, încă și astăzi puțin cunoscute în afara cercurilor de specialiști și de oameni de știință.

Desprinse parcă dintre filele unui vechi atlas geografic, apar în fața noastră hafniul și lutețiul, care imortalizează în lumea elementelor chimice orașele Hafnia și Luteția — Copenhaga și Parisul de astăzi — cu numele ce-l purtau pe vremea cînd legiunile lui Cezar coborau prin trecătorile Alpilor îndreptîndu-se spre cîmpiile bogate de dincolo de munți. Franța purta pe atunci numele de Galia... De aci și-a luat numele un alt metal rar, galiul. Tot printre metale rare întîlnim germaniul, europiul, americiul.

Vechile mitologii sînt și ele bine reprezentate. Iată metalul vanadiu, botezat astfel după legendara zeitate scandinavă — Vanadis — întruchiparea frumuseții și înțelepciunii în mitologiile nordice. Apoi metale cu nume descinzînd direct din Olimpul grecilor antici: tantalul — amintind de regele Lidiei, Tantal, cel condamnat de Zeus la chinuri veșnice — și alături de acesta, niobiul, purtînd numele Niobei, fiica nefericitului Tantal. Titanii, uriașii plini de forță despre care legendele glăsuiau că sprijină pe umerii lor Pămîntul, au dat numele lor metalului titan. Iar în cinstea lui Prometeu, cel care a furat pentru oameni o fărîmă din focul veșnic al zeilor, primul metal radioactiv creat sintetic a primit numele de prometiu.

Tot în familia metalelor rare sînt incluse de obicei și celelalte metale radioactive sintetice obținute în decursul ultimelor două decenii. De data aceasta însă denumirile lor nu mai imortalizează zeități mitologice, ci pe titanii gîndirii omenești, care și-au închinat întreaga viață progresului științei. Numele soților Curie, al lui Einstein, Fermi, Mendeleev, Lawrence le regăsim în denumirile elementelor curiu, einsteiniu, fermiu, mendeleeviu, lawrenciu...

Aici „metalele rare" se întîlnesc literalmente la tot pasul: ne aflăm în secția de asamblare a tranzistorilor de la Întreprinderea de piese radio și semiconductori din București.

SUB SEMNUL DIVERSITĂȚII

Desigur, la o cercetare adîncită, și mai surprinzătoare decît denumirile ne apar proprietățile extrem de variate ale acestor elemente. Wolframul, de pildă, este elementul cu punctul de topire cel mai ridicat: 3.410°C, în timp ce galiul se topește la căldura palmei... Iată și reniul, metal cu greutatea specifică egală cu 21, deci aproape de două ori mai greu decît plumbul. Dar să nu ne pripim cu concluzia că metalelor rare le este proprie o greutate specifică mare: litiul este cel mai ușor element din tot sistemul periodic (cu excepția, desigur, a celor care se găsesc în stare gazoasă în condiții obișnuite). Greutatea specifică a litiului este de 0,53; el plutește pînă și în benzină!

Astfel de contraste s-ar putea enumera cu zecile, poate chiar cu sutele. Proprietățile foarte diferite au dus, bineînțeles, și la întrebuințări dintre cele mai variate, la oțeluri inoxidabile, aliaje foarte grele, aliaje foarte ușoare, materiale cu puncte de topire foarte ridicate și altele foarte scăzute. Aviația, telecomunicațiile, tehnica militară, electronica, medicina — toate folosesc, într-o măsură mai mare sau mai mică, metalele rare.

În mod logic, în fața marii varietăți de proprietăți și întrebuințări se naște întrebarea care este acel factor comun care a reunit toate aceste metale, atît de diferite, într-o singură familie?

BIJUTERII DE FIER, DE ALUMINIU...

Pentru a răspunde la această întrebare, să aruncăm o scurtă privire în trecutul depărtat, în zorii civilizației umane. Oricît de curios ar părea astăzi, printre primele metale cunoscute de om au fost aurul și argintul. Aceasta se explică prin faptul că metalele prețioase se găsesc ca atare în natură (în stare nativă, cum se spune) și că pentru obținerea lor nu a fost necesară elaborarea unor procedee speciale. Se știe că printre primele materiale metalice cunoscute de oameni se numără și bronzul — aliaj de cupru și cositor — ce se obținea prin simpla topire a unor minereuri mixte de cupru și cositor, ușor accesibile și care se puteau prelucra prin metode rudimentare.

Treptat, oamenii au descoperit procedeele mai complicate necesare pentru extragerea fierului, a plumbului și a altor cîtorva metale cunoscute în antichitate. La început, aceste metale „noi", care se obțineau mai greu, erau foarte scumpe. Tinerele egiptene se împodobeau cu brățări de fier, purtau coliere și diademe de plumb...

O dată cu descoperirea unor zăcăminte mai bogate de fier și de plumb și a metodelor de extragere a acestor metale, prețul lor a scăzut și din „rarități" s-au transformat în scurtă vreme în metale de largă întrebuințare.

O ilustrare elocventă a faptului cît de trecător este în decursul istoriei calificativul de „rar" atribuit unor metale o constituie, într-o perioadă mult mai apropiată, exemplul aluminiului. În secolul trecut aluminiul metalic mai constituia o raritate metalurgică. Destul să spunem că vîrful unui obelisc înălțat în anul 1884 în Statele Unite ale Americii în memoria lui Washington a fost făcut din aluminiu. Greutatea micii piramide din aluminiu era doar de 283 gr; dar ea costase considerabil mai mult decît dacă ar fi fost confecționată dintr-un metal prețios. În anul 1900, la Expoziția internațională din Paris, se expuneau bijuterii la modă din aluminiu!

A fost însă suficientă descoperirea unui procedeu avantajos de producere industrială a aluminiului pentru ca în decurs de mai puțin de o jumătate de secol acesta să ajungă, sub raportul producției, al doilea metal după fier. Cinci milioane de tone de aluminiu se produc anual pe glob și nici o gospodină dintre milioanele care mînuiesc zilnic vase de aluminiu nu se mai gîndește că ia în mînă o piesă dintr-un metal rar...

DUPĂ O MUNCĂ DE DOI ANI — CÎTEVA GRAME DE CESIU

Am văzut din exemplele de mai sus că fierul, plumbul, aluminiul au fost considerate „rare" atîta vreme cît nu existau procedee tehnice care să permită producerea lor la un preț accesibil. Acum vom putea înțelege lesne de unde vine denumirea de „metale rare".

În decursul ultimelor două secole, în urma progreselor tot mai rapide ale chimiei și metalurgiei, au fost descoperite un șir de elemente noi, în majoritate metale. Cele mai multe dintre acestea au necesitat o muncă imensă pentru izolarea compușilor lor și apoi pentru a fi obținute în stare metalică. De exemplu, pentru ca să obțină cîteva grame dintr-o sare de cesiu, chimistul german Bunsen a evaporat 40 tone de apă minerală, lucrînd fără întrerupere timp de doi ani! Iar la sfîrșitul secolului trecut, pentru a izola cîteva sutimi de grame dintr-un metal rar radioactiv — radiul — soții Marie și Pierre Curie au prelucrat cîteva tone de minereu!

În perioada descoperirii celor mai multe dintre noile metale, minereurile acestora erau de asemenea puțin cunoscute și considerate ca fiind foarte puțin răspîndite în scoarța pămîntului. Lipsa unor procedee industriale de extragere, presupusa raritate geologică, inexistența unor domenii de aplicare — toate au contribuit ca noile metale să fie considerate, pînă în pragul secolului nostru, drept simple curiozități de laborator și deci să fie etichetate cu același nume comun: „metale rare".

PĂMÎNTUL LA ANALIZĂ

Știați că pămîntul nostru, mai bine-zis stratul lui superior, adînc de cîțiva kilometri, posedă un „buletin de analiză" unic? Acesta reflectă distribuția medie pe tot globul a tuturor elementelor chimice ce constituie scoarța pămîntului.

Întocmirea unui astfel de buletin de analiză a necesitat o muncă uriașă, dusă de sute și mii de oameni de știință din toate țările. Timp de zeci de ani s-au analizat mii și mii de probe de roci și minereuri; geologii s-au cățărat pe crestele munților și au coborît în străfundurile prăpăstiilor, au cules probe din nisipurile arzătoare ale pustiurilor și din solul veșnic înghețat al tundrelor, au scotocit toate colțurile globului pentru ca să poată calcula distribuția medie a elementelor chimice pe întreg pămîntul.

În sfîrșit, la începutul secolului nostru datele au putut fi centralizate și astfel uriașa operă de analiză a fost încheiată. Un tabel care încăpea cu ușurință pe o singură coală de hîrtie exprima în procente distribuția tuturor elementelor în învelișul superior al scoarței terestre.

Fără îndoială se poate afirma că revelația cea mai surprinzătoare rezultată din acest tabel au constituit-o metalele rare, care, în marea lor majoritate, s-au dovedit a nu fi de loc... rare! Din contră, unele din ele sînt conținute în scoarța pămîntului în cantități ce întrec de zeci și sute de ori pe cele ale metalelor considerate uzuale! De pildă, conținutul în titan al scoarței terestre este cu mult mai mare decît cel al cuprului, zincului, nichelului, cositorului, plumbului, aurului, argintului, mercurului *luate la un loc*. Vanadiul este de două ori mai răspîndit decît nichelul, iar decît zincul — de trei ori, și decît plumbul de zece ori.

S-a constatat cu surprindere că elemente cunoscute din cele mai vechi timpuri, cum sînt cositorul, mercurul, aurul, argintul, sînt mai puțin răspîndite decît cele mai multe dintre metalele rare.

Totuși, multe dintre acestea din urmă sînt încă greu de extras, datorită faptului că ele nu formează zăcăminte, ci sînt risipite în tot felul de minereuri. Pînă nu demult, minerii și metalurgiștii, conform unei tradiții de secole și milenii, considerau drept minereuri utile rocile care conțineau metal în cantități de zeci de procente sau cel puțin cîteva procente. Or, în cazul multora dintre metalele rare, chiar cînd se întîlnesc într-o rocă în cantități de zecimi de procent, aceasta poate fi considerată ca fiind un minereu bogat! Ba de multe ori pentru extragere se prelucrează materii prime

(Continuare în pag. 16)

METALELE RARE... NU SÎNT RARE

ce conţin doar sutimi sau miimi de procente dintr-un metal rar. De aceea obţinerea metalelor rare a necesitat descoperirea unui şir de procedee metalurgice cu totul noi.

O seamă de ştiinţe au mers mînă în mînă pentru ca după ani sau zeci de ani de cercetări intense primele fărîme lucioase de metal rar să vadă lumina zilei. Toate acestea s-au petrecut în decurs de mai puţin de un secol, producţia industrială a majorităţii metalelor rare fiind pusă la punct în decursul ultimelor decenii.

Meritau oare metalele rare un astfel de efort de gîndire, muncă, mijloace tehnice?

METALELE VEACULUI XX

Ca „vîrstă" wolframul este unul dintre cele mai bătrîne metale rare, un adevărat deschizător de drumuri pentru întreaga familie. La vremea lor oţelurile dure cu wolfram au revoluţionat tehnica tăierii metalelor, mărind de zeci de ori productivitatea strungurilor.

Alături de wolfram, un alt metal rar cu proprietăţi asemănătoare — molibdenul — a devenit unul dintre cele mai valoroase metale de aliere. Un adaos de 0,2-0,3% molibden este suficient pentru a face oţelul mai rezistent, mai durabil, mai uşor de prelucrat.

Încurajaţi de primele succese, metalurgiştii au încercat să alieze oţelurile cu mai toate metalele rare. Ca dintr-un corn al abundenţei au început să curgă surprizele. Niobiul a permis sudarea oţelurilor inoxidabile. Vanadiul a devenit prietenul bun al automobiliştilor dînd cele mai bune oţeluri pentru construcţia arborilor cotiţi, a axelor de motor, a arcurilor. Iată de ce un om de ştiinţă afirma odată: „Dacă nu ar fi existat vanadiu, nu ar fi existat automobile!"

Oţelurile nu sînt nici pe departe singurele aliaje ce conţin metale rare. Titanul metalic şi aliajele pe bază de titan constituie materialele de construcţie ideale pentru avioanele cu reacţie, rachete, sateliţi. Uşor, tenace, mai rezistent decît aluminiul la eforturi mecanice şi la acţiunea temperaturilor înalte, titanul a devenit metalul preferat al aeronauticii şi cosmonauticii.

Chimiştii se mîndresc cu tantalul, metal extrem de rezistent la acţiunea acizilor. Despre acesta trebuia spus că dă un sprijin preţios chirurgilor în sălile de operaţii: cu ajutorul firelor foarte subţiri din tantal se realizează astăzi sutura nervilor şi a vaselor sanguine. Un fapt remarcabil: organismul omenesc, în general atît de rebel la introducerea de corpuri străine, suportă fără nici un neajuns tantalul.

Dar să mergem mai departe. Electronica modernă... În construcţia diferitelor tuburi electronice — lămpi de radio, de televizor etc. — putem întîlni wolframul, molibdenul, niobiul, tantalul. Să nu uităm cesiul — graţie căruia s-au născut primele celule fotoelectrice; lui îi datorăm şi ochiul magic al aparatelor de radio şi tot el a făcut, cu ajutorul benzii sonore, ca filmul mut să prindă glas.

Este binecunoscut faptul că electronica modernă a păşit pe un făgaş nou o dată cu descoperirea materialelor semiconductoare. Şi această descoperire o datorăm unui metal rar — de astă dată germaniului. Cristalele semiconductoare de germaniu, rezistente, mici şi durabile, s-au instalat în locul lămpilor mari şi fragile în aparatele de radio cu tranzistori, în maşinile de calcul, în tot felul de dispozitive electronice. De altfel în ultima vreme un şir de alte metale rare au pornit asaltul cetăţii materialelor semiconductoare. Printre acestea se numără galiul, indiul, taliul.

Ca şi electronica modernă, tehnica nucleară nu poate fi concepută fără metale rare. Pe lîngă uraniu şi plutoniu, folosite drept combustibil nuclear propriu-zis, un şir de metale rare sînt utilizate ca materiale de construcţie, protecţie, reglare. Beriliul, zirconiul, hafniul au devenit şi ele metale ale „erei atomice".

Am enumerat doar cîteva dintre domeniile de utilizare a metalelor rare. Lista exemplelor ar putea continua pe zeci de pagini şi rămîne, totuşi, deschisă, deoarece astăzi aproape oriunde în tehnică întîlneşti... metale rare.

Ing. Galia GRUDER
Institutul de cercetări chimice

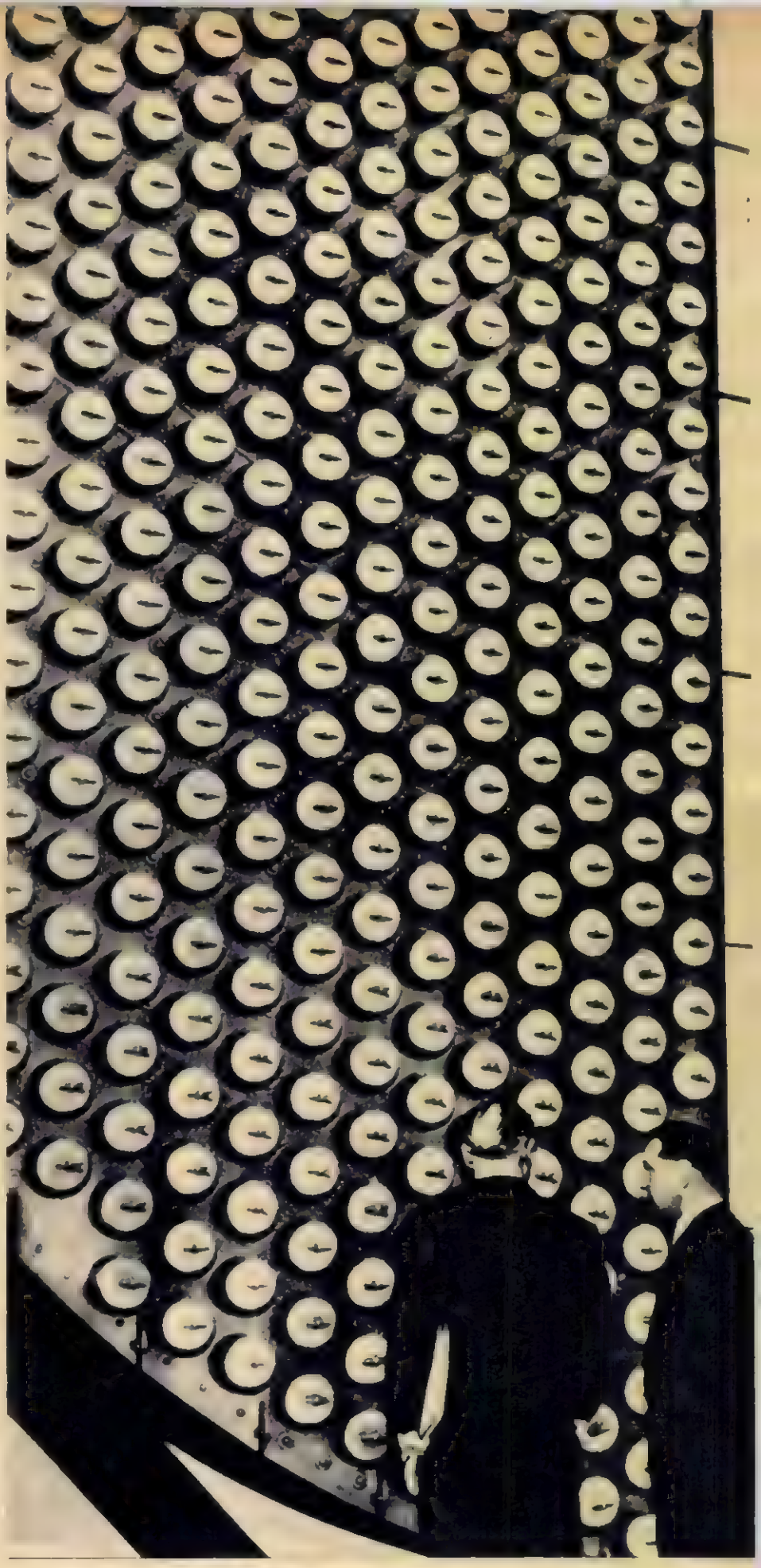

Pe lîngă uraniu şi plutoniu, care formează combustibilul nuclear propriu-zis, beriliul, zirconiul, hafniul şi alte metale rare sînt folosite ca materiale de construcţie, protecţie şi reglare în reactorul atomic (în fotografie).

POLICROMIE

16/24

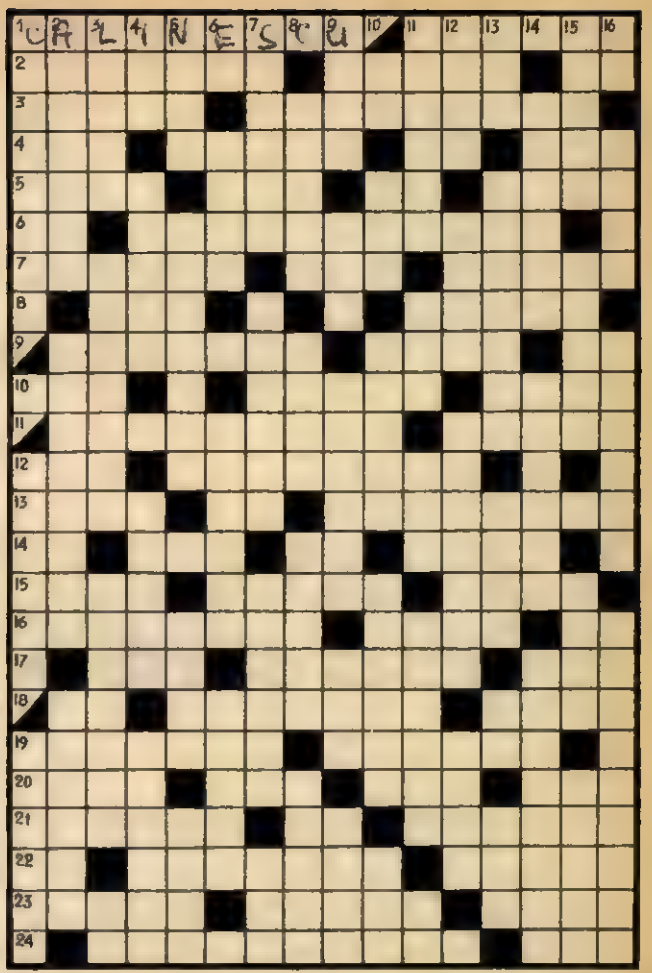

ORIZONTAL : 1) Autorul romanului „Scrinul negru" — Roşeaţă... de la foc. 2) Floare mare, albastră-violet — A împrăştia lumină — Bluze cu cusături alese. 3) Masiv de unde izvorăsc Crişul Negru şi Crişul Alb — De culoare verde-gălbui. 4) Acela — Melancolicii... le au albastre ! — Poftim — Măsuri pe ogoare. 5) Constelaţie... poetică — În Carpaţi ! — Pus în păr — Raion în regiunea Crişana. 6) Textilă cu flori albastre sau albe — E albastră... în cîntecul lui Temistocle Popa (2 cuv.). 7) Nesecat izvor de inspiraţie pentru peisagişti — Extras din sînge — Val de apă (reg.). 8) Interjecţia entuziastului — Loc de păşune (reg.). 9) A scris poeziile : „Păianjenul negru", „Foaie verde la Paris", „Ziua cenuşie" ş.a. — Porţie — Argint. 10) Culoare — Aprod — Serie de culori, de note etc. 11) Înfăşoară braţul — De naştere. 12) Holde aurii (sing.) — Autorul versurilor „Lacul codrilor albaştri / Nuferi galbeni îl încarcă / Tresărind în cercuri albe / El cutremură o barcă". 13) Pictor şi grafician român, autorul caricaturii antimonarhice „10 Mai, purpură şi sînge", al tabloului „Odaliscă mare în gri şi bleu" ş.a. — Albuş şi gălbenuş — Vopsele folosite în pictură. 14) Culte ! — Trece pe la Turnu-Roşu — „1907" (Luchian) — Necaz (reg.). 15) Dă culoare ochiului — Expresie pentru încetineală — Ornament muzical. 16) Referitor la un preţios metal galben (pl.) — Bune de zugrăvit — Există. 17) Graminee cu flori albe-gălbui — Ondulat — Orăşel în Franţa. 18) Interjecţie — Interior — Cu cetina mereu verde. 19) Autoarea poeziei „Flori albe, flori negre, flori galbene, flori" — Fructele negre ale unui arbore cu flori albe. 20) Din familia mioarei — Aproape sigur ! — Petale de naibă ! — Culoare. 21) Elogiat — Hap ! — Flori frumos colorate. 22) În ton ! — Îndată — Conversaţie spirituală. 23) Bară de fier — Diminutiv masculin — Arbore cu flori în amenţi de culoare verzuie-roşiatică. 24) Între roşu şi galben la curcubeu — Acum.

VERTICAL : 1) Familia cu... murgi, şargi, suri... — Are flori albastru-roşcate sau albe — A vopsi. 2) Substanţă ce stă la baza industriei coloranţilor — Culoarea cerului — De culoarea tutunului (fem.). 3) Autorul operetei „Mazurca albastră" — Acoperămînt colorat sau alb al capului (pl.) — Roşu-închis (pop.) — Pepene ! 4) Fluviu în Nigeria — „...violet", poezie de Bacovia — Culoare... legumicolă — ...şi un colorant de nuanţă albastru-închis. 5) Cei cenuşii aduc ploaie — Alune de pămînt — „Roşu şi negru" — Gust rău. 6) Pene ! — A povesti — Provoacă îmbujorare — Aceste (reg.). 7) Pietre preţioase de culoare albastră — Albastru deschis — Bolţi — La radio ! 8) Situaţie dificilă — Acompaniament — Se avîntă spre zările albastre — Scoică albă şi lucioasă. 9) Cei polari au blană albă — Mantia albă a iernii — Frumoasa cu părul bălai — Atmosferă (presc.) — Podoabă de la pălărie. 10) Acut ! — Văzduh — Presă — Floare violetă cu linii purpurii — Scop. 11) Profundă — Vehicul rustic — Se scoate pe el însuşi — Iştovit — Aproape lin ! 12) Ceartă — Încărcaţi — Cu varietate de culori — A fondat Troia. 13) Joc de doi, cu alb şi negru — Creatorul lui „Harap-Alb" — Preţioşi — Barbu Niculescu — A-şi însuşi. 14) Din nou — Aleargă... pe culoare — Prima reprezentaţie a unui spectacol. 15) Sinuozităţi albastre pe hartă — Un metal roşiatic — Violet — Ţine de lumină. 16) Dispui — Poet ardelean — Culoarea aurului — Autorul scrierilor în proză „Cocostîrcul albastru", „Neagra Şarului", „Creanga de aur" ş.a.

Cuvinte rare : RESAC, CEAIR, INAT, PLA, IMO, ILUS.

Ion PASCAL

Dezlegarea jocului „ECVESTRĂ", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) BALAN — EPEU — ROTAT. 2) AMAN — ISER — TESALA. 3) RAFAEL — GALOP — RAL. 4) AZO — TADA — UTILATA. 5) JONCI — ESOP — NEBUN. 6) ATELAJ — MIC — VAR. 7) INARIPATA — ASA — AR. 8) TEI — CALIGULA — ATI. 9) A — NOATEN — SAMAR — V. 10) SER — INCIORAPATI. 11) IA — BACA — SAADI — RE. 12) ADRESA — VARSA — CAR. 13) PIATA — TEBA — ULISE. 14) A — SECTARE — A — ATU. 15) SA — HIPOLOGIE — RH. 16) RE — SINAN — FAT — UIE. 17) ORII — ULANI — IAR — R. 18) SALTATA — ALA — PASA. 19) ILIAC — GERICAULT. 20) N — CRAVASA — ICS — RS. 21) AC — ISI — EVENT — TAC. 22) NIT — ANINAT — ELENA. 23) TURF — ANISIA — AMUR. 24) ARICIT — NICIODATA.

INTERVIUL „FLACĂRII"

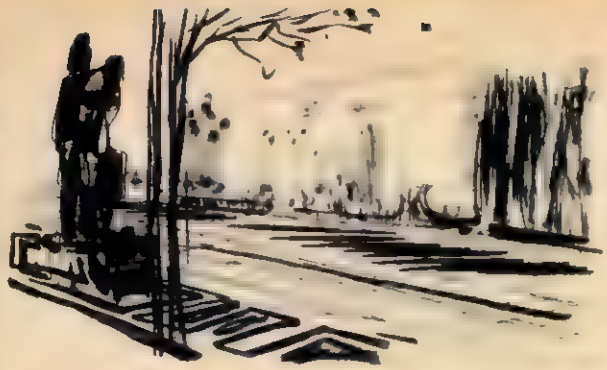

mîine, în parcurile Bucureștiului...

— convorbire cu arhitectul Constantin MOȘINSCHI de la Institutul Proiect București —

Nu-i plăcere mai delicată decît aceea de a te odihni într-o grădină — spun orientalii. Urbaniștii vorbesc astăzi despre „necesitatea de ventilație a marilor orașe industriale", psihologii despre efectul spațiilor verzi în „regenerarea psihică", iar arhitecții adaugă că un parc frumos e un înalt act de cultură.

Am văzut născîndu-se și crescînd sub ochii noștri un parc nou : cel din preajma clădirii circului. Un altul se amenajează în prezent : parcul Floreasca. În ultima vreme au fost elaborate proiecte de înfrumusețare ale unora dintre parcurile mai vechi.

Cum va arăta noul parc Floreasca ? Care sînt necesitățile și perspectivele de îmbunătățire ale parcului Herăstrău ?

Despre toate acestea am stat de vorbă cu arhitectul Constantin Moșinschi — șef al proiectului pentru înfrumusețarea unora dintre parcurile Capitalei.

— Dacă v-ați plimbat vreodată prin parcul circului ați putut înțelege ceea ce e specific, expresiv, în arhitectura acestor mici parcuri urbane — ne spune arhitectul Constantin Moșinschi. Se creează aici un contrast între plantațiile tradiționale, clădirea circului și blocurile de locuințe care, după cum ați văzut, apar ele însele ca un element decorativ al parcului...

Parcul Floreasca, așezat aproape de lacul cu același nume, e încadrat la sud de 6 blocuri noi cu cîte 11 etaje și la nord de o interesantă construcție nouă cu 13 nivele. Tot parcul acesta mic, întins pe circa 8 ha, e așezat ca într-o covată. Configurația aceasta simplă, unitară, a terenului îți dă posibilitatea să cuprinzi din părțile mai ridicate tot parcul dintr-o singură privire... Și priveliștea va fi desigur plăcută, animată, căci toate cărările aleargă de sus în jos către centrul de atracție al parcului : patinoarul artificial. El însuși, ca și apropierea sălii sportive Floreasca, consacră acest parc copiilor, tineretului, sportului. Cîteva compoziții statuare vor sublinia această tematică.

Plantarea vegetației se desăvîrșește liber, sinuos și, din fericire, parcul acesta destinat tinerilor se naște adult : există de la început umbră, se sădesc aici arbori cu coroana împlinită în vîrstă de 10-15 ani.

— Sîntem dornici să cunoaștem și înfrumusețările ce se vor aduce parcului Herăstrău. El rămîne marele favorit al bucureștenilor...

— Ne mulțumim deocamdată să-i îmbunătățim caracteristicile existente și să-l împodobim cu lucrări de artă plastică monumentală. Vechiul parc Herăstrău are unele bune însușiri ; cel puțin în zona de sud el e bine croit. Bine croit în sensul că trei căi principale de acces debușează frumos din puncte marcante — Piața aviatorilor, Arcul de triumf, bd. Aviatorilor — și conduc deopotrivă spre zona de atracție a lacului. Lucrările noi propuse vor respecta datele vechi și vor sublinia tocmai această „croială". Se va defini fiecare acces printr-un sens tematic și se va sublinia întîlnirea celor trei alei principale la o răspîntie în jurul unei replici a „Coloanei fără sfîrșit" a lui Brâncuși, propuse pentru acest centru de compoziție a parcului. Astfel, accesul dinspre Arcul de triumf va căpăta o finalitate clară, va fi „aleea teatrului", cel dinspre bd. Aviatorilor va putea fi denumit „drumul pescărușului", cel dinspre Piața aviatorilor va deveni perspectiva „Brâncuși".

— Pentru toate acestea vor fi necesare lucrări de teren mari ?

— Dimpotrivă. Vom obține ceea ce dorim prin amenajări locale de spații verzi și de alei, prin revizuirea sau înnoirea treptată a dotărilor, prin înlocuirea statuarei necorespunzătoare cu lucrări noi, de calitate artistică ridicată.

— O inițiativă fericită. Cel puțin în zona de sud dotările apar ca niște simple improvizații. Mă gîndesc la cele două pavilioane de expoziție dinspre bd. Aviatorilor, clădiri inexpresive, anost așezate față în față și ferite cu atîta pudoare de public, încît ar părea făcute să adăpostească lucrări de a doua mînă. Mă gîndesc la teatrul de vară ascuns într-o depresiune ; accesul se face printr-o alee în pantă, strîmbă, unde între un chioșc de răcoritoare și „controlul biletelor" nimic nu vine să anunțe și să pregătească ampla deschidere a importantului amfiteatru.

— Aveți dreptate. Prin lucrările de ameliorare se urmărește ca fiecare

UMOR DE PESTE HOTARE

– Și acum, te las, dragă. Soțul meu o fi mort de foame...

ZI DE VORBITOR

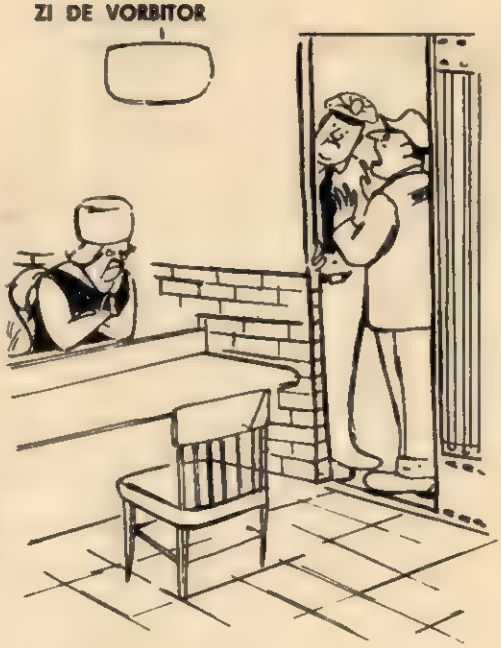

– E soția mea. Spune-i că am evadat...

– Alo, îmi retrag comanda pentru casa de bani...

obiectiv construit să fie de două ori expresiv : în raport cu sine și în raport cu întregul. Un chioșc, o statuie, o bancă, prin locul unde sînt așezate, prin tratarea lor pot marca o mișcare în arhitectura peisajului sau o pot frînge. De aceea se propune reclădirea sau revizuirea nu numai a expozițiilor sau a teatrului, ci și reînnoirea sau îmbunătățirea altor dotări ale parcului. În locul chioșcurilor învechite se vor construi altele noi, simple și armonioase, de concepție modernă. Se vor restructura jeturile de apă, dintre care unele au devenit dușuri fără voie. Se va restudia și debarcaderul înghesuit de unde vaporașul își ia largul fără pic de romantism... În ce privește statuile parcului se va propune înlocuirea unor busturi cu caracter didactic, stereotipe din punctul de vedere al tratării și materialului, așezate pe socluri identice, de altfel de mult deteriorate. Se va crea pentru parc o statuară cu caracter compozițional, în spirit contemporan, și se va distribui cu discernămînt ! În insula trandafirilor o singură lucrare : „Centaurul" de Ion Jalea, așezat astăzi pe o alee laterală a șoselei Kiselev, unde privitorii la lumina zilei sînt mai ales copiii în landou.

— Și cum vor arăta cele trei alei principale : a „Pescărușului" a „Teatrului" și a perspectivei „Brâncuși" ?

— Aleea ce pornește de la intrarea din bd. Aviatorilor merge de-a lungul lacului, e așadar drumul lacului. Aici, două accente. În zona unde e astăzi debarcaderul, o singură formă sculpturală din metal, un volum ușor și strălucitor, stilizînd o pasăre, probabil un pescăruș. Mai departe restaurantul „Pescăruș", care și el va fi probabil reconstruit în sensul unei tratări mai generoase, cu spații și dotări tehnice mai ample. Vizitatorii care pătrund pe la Arcul de triumf, pe aleea astăzi marcată printr-un tonet de înghețată și o tristă casă de bilete, vor fi avertizați de la intrare prin două compoziții sculpturale în piatră : „Teatrul" și „Muzica". Al doilea obiectiv : pe un loc defrișat, pe traseul aleii, se va ridica o „Fîntînă a dansului" și acestea vor face introducerea psihologică și arhitecturală către teatrul de vară.

— Dacă am reținut bine, perspectiva „Brâncuși" va fi chiar acea vedere largă ce se deschide din Piața aviatorilor către lac ? Ce lucrări de sculptură vor fi plasate aici ?

— Două compoziții statuare, „Știința" și „Arta", vor marca intrarea principală dinspre piață. Cele două alei asfaltate de o parte și de alta a acelei peluze largi, astăzi cam informă, golașă și arsă de soare, vor fi plantate cu platani, obținîndu-se astfel și două zone de umbră și o marcare longitudinală a principalului ax de compoziție a parcului. Din umbra acestor platani se vor profila lîngă aleile din dreapta și din stînga respectiv cîte trei compoziții sculpturale din piatră, inspirate din vechi legende populare românești : „Legenda Dochiei", „Meșterul Manole", „Toma Alimoș", „Harap-Alb", „Luceafărul", „Miorița". Aceste lucrări vor trebui să determine în varietatea lor o unitate spirituală cu complexul Brâncuși. La capătul peluzei celei largi ne-am gîndit la amplasarea „Coloanei fără sfîrșit". Ceva mai jos, pe peluza ce coboară spre lac, „Poarta sărutului". Pe întinsul din apropierea lacului — „Masa tăcerii", toate fiind replici ale monumentelor de la Tg. Jiu.

Viorica FILIPOIU
Desene de arh. Bogdan GHEORGHIU

A patra din dreapta, vă rog..

— Nu ! Astea nu-s pentru prins muște. Sînt filmele din concediu pe care încă nu le-am developat.

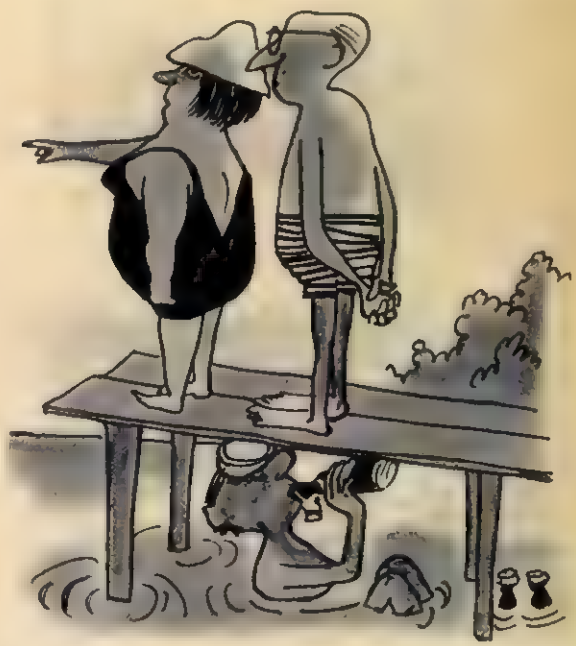

— Soțul meu e în stare să rămînă ore întregi sub apă..

dialog cu cititorii

NOUTĂȚI DESPRE COMETE

„Ce e nou în domeniul cercetărilor astronomice asupra cometelor ?"

V. FIERARU
București

Răspunde MATEI ALECSESCU, directorul Observatorului astronomic popular, București.

Deși în ultimii ani nu au fost observate comete mai importante, cercetările efectuate asupra celor descoperite pînă în prezent (9 comete numai în anul 1963), ca și aprofundarea unor rezultate mai vechi au permis stabilirea unor noi date despre acești aștri curioși.

Astfel, faptul că practic toate cometele observate aparțin sistemului solar a dus la elaborarea ipotezei că în jurul Soarelui se găsește un uriaș nor de comete, alcătuind un fel de inel. Distanța medie pînă la Soare a inelului de comete este de circa 150.000 de ori mai mare decît distanța Pămînt-Soare (150.000.000 km).

Cînd și cînd, din cauza atracției Soarelui și a planetelor mari (Jupiter, Saturn), unele dintre cometele norului sînt „deranjate" din drumurile lor normale și ajung să treacă la distanțe mici față de Soare — chiar la numai cîteva sute de mii de kilometri. Tocmai în această zonă ele sînt descoperite și studiate. Se evaluează că norul de comete ar cuprinde cîteva zeci de miliarde de astfel de aștri — poate chiar mai mult.

În ultima vreme a putut fi evaluată și masa medie a nucleelor cometare. Cele mai mari comete ar avea nuclee cu mase de ordinul a 300-400 de miliarde de tone, ceea ce reprezintă totuși numai a douăzecea miliarda parte din masa planetei noastre, care se cifrează la circa 6 mii de miliarde de miliarde de tone !

Cercetări recente nu au dat rezultate neașteptate în ceea ce privește compoziția chimică a cometelor. Astfel a fost pusă din nou în evidență existența moleculelor de carbon, grupul Cian (carbon și azot), oxid de carbon, metan, amoniac etc. Este interesant totuși de arătat că a fost reconfirmată existența, în comete, a moleculelor de apă

Două chestiuni apar mai interesante în fizica cometelor. Este vorba, în primul rînd, de faptul că în ultimii ani au putut fi recepționate unde radioelectrice emise în mod spontan de comete (ca de orice corp încălzit), cu frecvențe de 27,7 și 80 MHz. Iar cel de-al doilea element, în măsură să contribuie efectiv la spulberarea mitului despre „pericolul" ciocnirii Pămîntului cu o cometă, este rezultatul unor expediții sovietice în Siberia, unde a căzut în 1908 marele meteorit Tunguz. Anume, expedițiile din anii 1953, 1959 și 1961 par să arate, fără nici un fel de îndoială, că marele meteorit a fost o cometă... imprudentă, care s-a ciocnit cu Pămîntul. Rezultatul ? Pămîntul nu a avut nimic de suferit, iar cometa a fost pur și simplu pulverizată.

CLUJUL

„Cît este de vechi orașul Cluj ?"

Petre ROMAN
Oțelu Roșu

Răspunde prof. GEORGE PROTOPOPESCU, director adjunct al Muzeului de istorie, Cluj.

Clujul este un oraș cu o istorie mai mult decît milenară. Vestigii ale vieții omenești pe meleagurile clujene, păstrate de muzeul local de istorie, dovedesc acest lucru.

Începînd din preajma anului 800 î.e.n. prin aceste locuri stăpîneau geto-dacii. Numele străvechi al Clujului îl vom afla abia la sfîrșitul orînduirii gentilice. El este *Napoca*, nume care se va păstra și în întreaga perioadă în care legiunile romane se vor fi aflat pe pămîntul Daciei.

În timpul stăpînirii romane, Napoca deveni municipiu, apoi colonie, avînd o înfloritoare viață economică și culturală. Documente din 1173 menționează pentru prima oară denumirea de Comitatul Cluj, definindu-l ca o unitate economică și politico-militară în cadrul unui *voievodat* autonom al Transilvaniei.

Furtunile vecurilor au făcut ca de multe ori sufletul înfierbîntat al revoltelor populare să se simtă la porțile Clujului. Acestea au văzut în fața lor oștile țăranilor români și maghiari răsculați pe dealul Bobîlnei în 1437, precum și pe acelea ale răsculaților conduși de Gheorghe Doja în 1514. În perioada existenței principatului autonom al Transilvaniei sub suzeranitate turcească (mijlocul secolului al XVI-lea — finele secolului al XVII-lea) Clujul rămîne cel mai important centru economic, politic și cultural. La finele secolului al XVII-lea se instalează în Transilvania stăpînirea habsburgică.

La sfîrșitul anului 1918 Clujul a trăit zilele măreți ale unirii Transilvaniei cu România.

Clujul epocii noastre este un oraș în plină reconstrucție. Este orașul în care studiază azi peste 12.000 de tineri, bucurîndu-se din plin de condiții deosebite în învățămînt. Este un centru industrial în care s-au dezvoltat fabrici vechi și au apărut altele noi : Uzinele de piclărie și încălțăminte, uzina Carbochim, uzina Tehnofrig, Atelierele C.F.R., fabrica Libertatea etc.

BAHREIN

„Evenimentele petrecute în ultima vreme în insulele Bahrein mă îndeamnă să vă rog să publicați cîteva date mai importante din istoria mai veche și mai nouă a acestor insule".

Magda LAZĂR
București

Răspunde U. VĂLUREANU, cronicar de politică externă.

Bahrein — sau, cu titulatura oficială, șeicatul Bahrein — este o posesiune britanică în regiunea Golfului Persic, compusă dintr-un grup de insule situate în apropierea țărmului Arabiei Saudite — Bahrein, Muharrak, Nebi Saleh, Umm, Nasan și Sitra — cu capitala la Manama. Șeicatul are o populație de aproximativ 180.000 locuitori și un teritoriu de 598 kmp. În insula Bahrein se află și cartierul general al rezidentului politic britanic pentru regiunea Golfului Persic.

Poziția strategică deosebit de favorabilă pe care o dețin insulele Bahrein a făcut ca ele să atragă atenția încă de cîteva secole. Numeroase corăbii de pirați își aveau aici baza. În 1507, insulele au fost ocupate de portughezi, a căror dominație a durat aproximativ un secol. Portughezilor le-au luat locul trupele persiene, care au rămas aici pînă în anul 1784 cînd, profitînd de slăbiciunea Persiei, șeicii arabi au proclamat independența insulelor. Situația aceasta a durat pînă în anul 1867, cînd teritoriul a fost trecut sub protectorat britanic.

În decursul anilor, insulele au început să prezinte interes și din alte motive decît cele strategice. O serie de prospecțiuni efectuate aci au dus la descoperirea unor zăcăminte de petrol. Dreptul de prospectare a fost concesionat unei societăți engleze, apoi a trecut în stăpînirea companiei americane „Standard Oil of California" care, asociindu-se ulterior cu „Texas Oil Company", a creat compania „Bahrein Petroleum". Actuala concesiune, care include toate insulele, inclusiv apele teritoriale, expiră în mod formal în anul 2024. Revista „Economist" din Londra scrie că redevențele petroliere acoperă trei pătrimi din venitul național al șeicatului, din care o treime este pusă la dispoziția familiei domnitoare.

Ascensiunea extracției petroliere a avut loc concomitent cu declinul unei alte bogății a șeicatului — perlele — pentru care culturile artificiale create în Japonia au însemnat o primejdioasă concurență.

În insule există un puternic curent pentru dobîndirea independenței naționale. Frontul de Eliberare Națională din Bahrein militează în mod consecvent pentru înlăturarea statutului colonial, pentru desființarea bazelor militare. În ultimul timp lupta aceasta s-a împletit cu cea pentru revendicări economice : 5 000 muncitori petroliști au declarat o grevă la începutul lunii martie, protestînd împotriva hotărîrii companiei americane de a concedia un număr de lucrători autohtoni pentru a-i înlocui cu muncitori străini, plătiți în genere cu salarii mai mici. Autoritățile coloniale au intervenit, reprimînd demonstrațiile greviștilor. Au avut loc violente ciocniri, soldate cu arestări și victime omenești. Recent s-a anunțat că, în semn de protest împotriva acestor sîngeroase represiuni, greva s-a extins, cuprinzînd toate serviciile publice.

OPINII ALE CITITORILOR

N. Valeriu — Huși, Nic. Delczeg — Sibiu, S. O. Popescu — Jiblea Veche (Argeș), Ch. Chițoș — Timișoara, Al. Clobotaru — Cîmpina, Radu Constantin — Roman, Const. Remcea — Craiova, Petre Gheorghe — Timișoara, Atanas Proicov — Varna (R. P. Bulgaria), Ilie Vulpescu — Craiova. Cincinat Sadie — Iași, Viorel Munteanu — Pașcani, Tică Ionescu — Petrești (Argeș), Nic. Drăguț — Constanța, Ion Șchiopu — Vînători (Bacău), Ilie Marian — Alexandria (București), Willy Szilagy — Bistrița (Cluj), Ion Porim — Sulina, Mioara Comănescu — Cîmpulung, reg. Argeș, Rodica Zugrăvescu — Craiova, Alexandru Chirilă — Ploiești și Vasile Popescu — București — au scris redacției cu multă căldură, ca adevărați prieteni ai „Flacării", făcînd judicioase observații în legătură cu conținutul și forma în care apare revista noastră. Scrisorile lor cuprind și o seamă de valoroase propuneri tematice. Colectivul redacțional mulțumește tuturor pentru interesul manifestat față de revistă, pentru aprecierile pozitive, pentru criticile constructive. Toate propunerile au fost îndrumate, pentru a fi studiate, rubricilor de resort.

Vlad Stăncescu — București — ne scrie, printre altele, despre o regretabilă eroare strecurată în paginile revistei. În articolul „Atletismul de sală" („Flacăra" nr. 7, pag. 18) se afirma că recordul mondial la săritura în înălțime bărbați (în sală) ar fi de 2,32 m. Este, evident, o eroare. În realitate, recordul este de 2,33 m — așa cum arată și corespondentul nostru — și aparține atletului sovietic Valeri Brumel. Cerem scuze cititorilor noștri, iar corespondentului nostru îi mulțumim atît pentru aprecierile făcute la adresa revistei cît și pentru faptul că... nu ne-a iertat cînd am greșit.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Ion Sava, student, Iași, Complexul studențesc (Copou, E3) ; ilustrate ; Mariana Antonescu, elevă, Rm. Vîlcea, str. Argeș 15 ; cinema, ilustrate ; Ioan Stoian, student, Iași, căminul „30 Decembrie", bl. B ; teme diverse, ilustrate ; Gabriela Petcleca, elevă, Rm. Vîlcea, str. Argeș 15 ; cinema, ilustrate ; Luci Smeureanu, elevă, Rm. Vîlcea, str. Lenin, bl. L, sc. A, ap. 1 ; ilustrate ; Ion Mica și Nicolae Dronde, lăcătuși, Hunedoara, bl. C.M. 2, ap. 97, et. 9 ; sport, ilustrate, muzică ; Ion Popescu, contabil, Sibiu, str. Zaharia Boiu 7 ; ilustrate ; Corina Apostoliu, elevă, Pitești, str. Prundu Mic 38 ; sport, cinema, ilustrate ; Nina Costescu, studentă, București, bd. 6 Martie 4, sc. B, ap. 29 ; ilustrate ; Constantin și Ștefan Sterea, studenți, Ploiești, str. Steriade Rădulescu 16 ; ilustrate ; Vasile Scripcaru, salariat C.F.R., Bicaz, str. Gării 19 ; cinema, muzică, ilustrate ; Elena Picu, elevă, Zimnicea, str. Primăverii 14 ; ilustrate ; Zenaida Viscum, studentă, Iași, complexul universitar, bl. 7 ; teme diverse, ilustrate ; Viorica Fărcuța, telefonistă, Oradea, str. Decebal 2, ap. 18 ; ilustrate ; Aurel Bobeică, instalator, Craiova, str. Republicii 44 ; cinema, sport, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

ANTON DAN, BUZĂU ; LIVIU VASILIU, BRĂILA ; SANDA RINU, BUCUREȘTI. Numeroasele întrebări pe care ni le puneți sînt cuprinse într-un concurs organizat de comitetele de luptă pentru pace, la care participă numeroși oameni. Ce rost are să dăm noi aceste răspunsuri ? Nu am face decît să falsificăm rezultatele concursului. Sau poate vă gîndiți că și revista noastră ar putea apărea în postură de... concurent ?

VALERIU BORA, SIBOT, RN. ORAȘTIE. Nu obișnuim să publicăm numele și adresele persoanelor care ne pozează pentru reclame sau pentru prezentarea modelelor de confecții ce apar în revistă.

ION C. NICHITA, BUCUREȘTI. Notați : 1) „Istoria cinematografului mondial" de Georges Sadoul (Editura științifică, București—1961) ; 2) „Giordano Bruno, Galilei, Campanella" — Editura de stat (Colecția texte filozofice), București—1951 ; 3) Despre călătoria lui Emil Racoviță la Polul Sud : „Călători și exploratori români pe meleaguri îndepărtate" de V. Hîlt, broșură editată de S R S.C. — 1961 . 4) Sofocle s-a născut la Colona în jurul anului 495 î.e.n. și a murit la Atena în anul 405 î.e.n. A scris circa 120 de tragedii dintre care, din păcate, nu s-au păstrat decît șapte ; cele mai celebre sînt : „Antigona", „Electra", „Oedip-rege" și „Oedip la Colona", capodopere ale tragediei antice grecești

F. DINESCU, BUZĂU. Pe vremuri, cînd Flacăra apărea lunar sau chiar bilunar, publicam într-adevăr planșe cu reproduceri de artă plastică în culori. În prezent însă, cînd caracterul revistei noastre e altul, fiind mult mai legat de actualitate, nu putem face acest lucru. De altfel, informația de care dispuneți este inexactă : zdrobitoarea majoritate a revistelor ilustrate *săptămînale* din întreaga lume nu publică asemenea planșe. În schimb există publicații de alt gen, cum este revista „Arta plastică", organ al Uniunii artiștilor plastici din R. P. Română", care pot și trebuie să dea asemenea reproduceri.

GH. RADU, BUZĂU. Pentru prima întrebare vedeți răspunsul dat cititorului Vasile Brebeanu, concetățean cu dv., apărută în cadrul rubricii „Poșta noastră" din nr. 15 (10 aprilie 1965). La a doua întrebare putem să vă răspundem că primele filme artistice produse integral în țara noastră de către artiști și tehnicieni români au fost proiectate pe ecrane în 1949. De la micul film artistic „Răsună valea", turnat în acel an, s-a ajuns în 1964 la o producție de 18 filme de lung metraj realizate în studiourile de la Buftea (față de numai 10 filme în 1960 și 7 filme în 1957)

V. SILVIAN

memento

George Enescu.

MUZICĂ

● **La 10 ani de la moartea lui George Enescu :**
— Filarmonica din București cinstește memoria maestrului printr-un concert precedat de cuvîntul omagial al compozitorului Ion Dumitrescu. Programul cuprinde cîteva din operele timpurii ale lui Enescu : Suita I în do major, Rapsodia I, Simfonia I în mi bemol major. Dirijor Mircea Basarab (5 V, Ateneul R.P.R.).
— Orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Iosif Conta abordează — după „Dirtuorul" pentru instrumente de suflat și „Liedurile pe versuri de Clément Marot" (în tălmăcirea orchestrală a lui Theodor Grigoriu) — ultimele lucrări enesciene : „Simfonia de cameră" și poemul simfonic „Vox maris". Soliști : Dan Iordăchescu, Virginia Gudzichievici, Ludovic Spiess (6 V, ora 20.00, Studioul de concerte al Radioteleviziunii).
● „Una din cele mai bune orchestre de cameră din lume" — acesta este renumele pe care **Orchestra de cameră din Moscova** dirijată de Rudolf Barșai și l-a asigurat în turneele ei din Europa și America. Lucrări de Bach, Șostakovici, Prokofiev, Mozart, Händel, Bartok, Reatz, Vivaldi (4 și 6 V, ora 20.00, Ateneul R.P.R.).

CARTEA

● Notați o aniversare : Editura tehnică împlinește 15 ani de activitate — 5.700 titluri într-un tiraj depășind 10.000.000 exemplare ; comparați cu perioada 1900-1944, cînd s-au tipărit în România doar 1.980 titluri de lucrări tehnice în mai puțin de 1.000.000 exemplare. Saltul nu este însă numai cantitativ. Conținutul, prezentarea grafică, varietatea, modernitatea multor lucrări fac cinste acestui colectiv editorial căruia i se cuvine o caldă urare de noi succese.
● Două volume de versuri frumos tipărite de E.P.L. : Agatha Grigorescu-Bacovia — **Lumină** și Camil Baltazar — **Seară și zăpezi.**
● Un debut în proză : Victoria Ionescu — **Vecini de baracă**, reportaje. Se citesc cu folos, multe pagini cu rezonanțe romanești vibrînd de viață. Prefața : Paul Anghel. Locul acțiunii : Bicaz (autoarea a lucrat mai mulți ani la ziarul șantierului).
● A apărut volumul II din **Crestomația romanică** sub redacția acad. Iorgu Iordan (sînt publicate texte în limbile română, italiană, sardă, reto-catalană, spaniolă și portugheză din sec. XVII-XVIII)
● O nouă contribuție la studierea fenomenului eminescian : I. Rotaru — **Eminescu și poezia populară** (E.P.L.).
● Și cîteva viitoare apariții : Tudor Arghezi — **Silabe**, poeme ; George Călinescu — **Impresii asupra literaturii spaniole** ; B. Fundoianu — **Poezii** ; Radu Boureanu — **Ustine sau colina goală**, nuvele ; Fr. Dürrenmatt — **Teatru** ; Anatole France — **Istorie contemporană**, roman.
● Cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la desființarea lagărelor hitleriste, a apărut volumul **Quand les alliés ouvrirent les portes de** Olga Wormser, în care este descrisă viața de coșmar din lagărele Auschwitz, Buchenwald și Mauthausen în ultimele nouă luni de existență a acestora (ed. Laffont — Paris).
● În colecția „Liberté" va apărea volumul **La vérité en marche**, reunind texte ale lui Zola despre „Afacerea Dreyfus". Editura Pouvert — care scoate colecția „Liberté" — a descoperit întîmplător la un anticar un exemplar foarte vechi al acestei cărți considerată dispărută.
● În Editura „Muzika" din Moscova e în curs de apariție monografia **George Enescu** închinată marelui muzician român. Lucrarea aparține muzicologului sovietic Boris Kotlearov.
● Filozofului german Karl Jaspers i s-a decernat recent „Premiul internațional al păcii" pentru lucrarea sa **Bomba atomică și viitorul omului.**

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 3 MAI. Transmisiune de la stadionul „23 August" a meciului de fotbal dintre reprezentativele R. P. Române și Turciei. În pauze, program muzical distractiv cu actrița Flavia Buref, prestidigitatorul Ovidiu Rénè și formația orchestrală Valentin Grigorescu ● Mult așteptatele „Varietăți" cu : Gică Petrescu, Mircea Crișan, Toma Caragiu, Rodica Tapalagă, Ludovic Spiess, Roxana Matei, cîntărețul englez Patricia Mills, Sergiu Malagamba (în chip de dirijor) și alții (20.00)

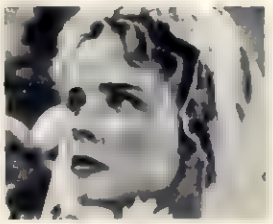

Tamara Siemina în „Cîntăreața sclavă".

LUNI, 3 MAI. Transmisiunea primei părți a spectacolului de gală a Festivalului studenților din București (20.00) ● Filmul „Cîntăreața sclavă" — comedie muzicală sovietică (21.00).
MARȚI, 4 MAI. „Dracul uitat" de Jan Drda, în interpretarea colectivului Teatrului Barbu Delavrancea. Nume prestigios al literaturii cehe contemporane, Jan Drda se războiește aici cu superstițiile. Armele lui sînt verva comică și ironia (20.00).
JOI, 6 MAI. Program Enescu : evocarea marelui nostru muzician cu prilejul împlinirii a 10 ani de la moartea sa (20.00) și transmisiunea concertului orchestrei Radioteleviziunii dirijate de Iosif Conta (vezi și rubrica „Muzică").
VINERI, 7 MAI. A treia emisiune consacrată muzeului Louvre va cuprinde prezentarea operelor artei universale din secolul al XIX-lea pînă în zilele noastre (21.45) ● O nouă emisiune : întîlnire cu actori. Primul adus în „luminile" micului ecran — artistul poporului Costache Antoniu (22.00).
SÎMBĂTĂ, 8 MAI. Locuri și clipe de neuitat. Un film documentar realizat de Studioul de televiziune pe meleagurile unde cu 20 de ani în urmă s-au purtat lupte crîncene împotriva trupelor hitleriste (19.55) ● „Perla și stridia" de William Saroyan. O nouă premieră a teatrului în studio, una din cele mai valoroase lucrări scurte ale marelui scriitor american. În distribuție : Mihai Fotino, Mircea Albulescu, Sandu Sticlaru, Marin Moraru etc. (20.15).

TEATRU

8 FEMEI de Robert Thomas. Deși cu opt femei, noul spectacol al Teatrului C. Nottara a trecut în... tăcere. Sînt poate anumite motive pentru care premiera a avut loc în turneu. Mai multă exigență (cu care de fapt ne-a obișnuit acest teatru) n-ar fi stricat. Să le amintim totuși pe cele opt interprete : Migri Avram, Doina Ionescu, Pușa Scărlătescu, Victoria Dobre, Athena Marcopol, Angela Chiuaru, Tamara Vasilache și Sanda Băncilă.
DEMETRIUS. Debut în dramaturgie : Deak Tamas din Cluj și premieră pe țară — piesa se „Demetrius" la Teatrul maghiar din Cluj. Pornind de la simbolul creat de Schiller, Tamas pledează pentru curaj și atitudine față de evenimente, situîndu-și acțiunea piesei între anii 1933-1945 în Germania hitleristă. Interesantă, dar stufoasă și prea „demonstrativă", piesa se bucură de aportul talentatului regizor Harag György și de cel al artistului emerit Senkálszki Endre.
PĂDUREA FĂRĂ COPACI de Valentin Munteanu. Încă un debut în dramaturgie. (Bravo provincia ! Ce faci București ?) O notabilă piesă de dezbatere psihologică între oamenii din lumea industriei forestiere. Regia : Marius Popescu (Teatrul de stat din Baia Mare).
MITICĂ POPESCU de Camil Petrescu. Slabă, foarte slabă — în general privită — activitatea din această stagiune a teatrului cel mai apropiat de București. La Ploiești, „Mitică Popescu" noua premieră este pusă în scenă de Gigi Ionescu. Protagonist : George Bănică. În distribuție : Margareta Pogonat, Eugenia Balaure, Candid Stoica, Zephi Alșec. Spectacol cuminte !
ȘI UN SHAKESPEARE. Eveniment... la Bîrlad. Primul Shakespeare în istoria acestui teatru. Încercare îndrăzneață cu riscuri inevitabile. Regizorul Cristian Nacu a înscenat „Doi tineri din Verona", într-un spectacol util și actorilor (pentru „școala" marelui teatru), în decorul și costumele lui Mircea Marosin.
„CYMBELINE". La capitolul Shakespeare e de amintit spectacolul „Cymbeline" de la Sibiu Rodnică activitate creatoare dusă în provincie de regizorul Yanis Veakis. Bun colectiv actoricesc.
LABICHE. „Domnul Vodevil", academicianul farseur (la propriu) este jucat (după zeci de ani) din nou în țara noastră. „Caniota" se reprezintă la Pitești într-un spectacol inegal ca valori comice, iar „Pălăria florentină" la Sibiu, într-o reprezentație spumoasă semnată de regizorul Dan Alexandrescu.

CINEMA

CRONICA UNUI BUFON, în premieră de gală (cu prilejul aniversării a douăzeci de ani de la eliberarea Cehoslovaciei). Regizorul ceh Karel Zeman ne oferă o spirituală parodie a războiului de 30 de ani, folosind — ca în **Invenție diabolică** și **Baronul Münchhausen** — mijloacele de expresie folosite de tehnica cinematografică. O vom întîlni în acest film pe Emilia Vasaryova, protagonista din **Cînd vine pisica.** Printre distincțiile numeroase ale filmului : marele premiu „Golden Gate Awards" pentru „cel mai bun film" și „cea mai bună regie" la Festivalul de la San Francisco, 1965.
CASA RICORDI, coproducție italo-franceză, realizată de un maestru al montărilor fastuoase, Carmine Gallone (**Cartagina în flăcări** (1 !), **Cio-Cio-San, Tosca**). Un istoric al „Casei Ricordi", prima editură muzicală a Italiei. O distribuție de zile mari : Danielle Delorme, Roland Alexandre, Micheline Presle, Andrea Checchi, Marcello Mastroianni, Paolo Stoppa, Maurice Ronet, Nadia Gray, Gabriele Ferzetti și alte multe nume.
COPII INDRĂZNEȚI, producție a studiourilor din R. P. Chineză. Un film cu subiect de actualitate despre tînăra generație, realizat în culori frumoase.
Recomandări din filmele săptămînii : ANIMALELE (pentru poezia excelentului documentar al lui Frederic Rossif) ; VIEȚI USCATE (pentru realismul prezentării pe ecran a Braziliei de azi) ; JOE LIMONADĂ (pentru parodia de calitate la adresa poncifurilor westernului) ; UCIGAȘII DE FEMEI (pentru ironia și subtilitățile satirei) ; PARISUL VESEL (pentru farmecul poetic al desenelor animate de americanul Abe Levitow)

Micheline Presle

Cîțiva actori pe care-i putem vedea în aceste zile pe ecranele noastre : Marcello Mastroianni și Annie Girardot (**Tovarășii**), Renato Salvatori (rol comic, în **Soții în oraș**), Alec Guinness și Peter Sellers (**Ucigașii de femei**), Gerard Barray (**Scaramouche**)...

DISCURI

PLASTICĂ

● Ascultați **La pluie** cîntată de Gigi Marga pe discul EDC-540.
● Pe același disc putem auzi și succesul **Ciao, Ciao baby** („Ciao, ciao mon amour", pe care-l cunoașteți de la radio). Totuși parcă e altceva... adică mai lipsit de nerv.
● Un compozitor (George Grigoriu) și o orchestră (R. Oschanitzky) realizează o întîlnire excelentă pentru a ne da : **Să cînte tinerețea**, un rock-marș. Ritm, amploare, antisurmenant... și plin de tinerețe (EDC-536).
● De multe ori o instrumentație originală salvează un cîntec. Mai ales cînd e vorba de orchestra „Electrecord" dirijată de Alexandru Imre. **Balul florilor** (mambo, cu versuri „așa și așa", melodie tot așa) rezistă și există ! (EDC-536.)
● În schimb, tot pe discul de mai sus, kilograme de ritm, o chitară îndrăcită, un grup ritmic rar întîlnit, în cîntecul lui Kirculescu (un twist) : **Azi e marți.** Se poate asculta toată săptămîna !

● **La Muzeul de artă populară :** o expoziție care trebuie privită ca o lecție de gust și stil — arta populară în interiorul locuinței.
● **La Muzeul de artă al R. P. Române :** o expoziție de tapiserie franceză veche, sugerînd aceeași temă cotidiană — arta noastră cea de toate zilele.
● **Sala din Calea Victoriei :** în expoziția de debut a pictorului Virgil Preda se vede limpede și agreabil voința sa de lirism exprimat geometric. Dar trucurile de compoziție și pastă împrumutate de la diverși pictori moderni nu ajută comunicării emoționale, ci o pun sub semnul afectării.

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

cadran INTERNAȚIONAL

ABEL, MACDONALD ȘI OȚELARII

Zorile lui 1 Mai 1965 ar putea să aducă din nou întuneric în cuptoarele oțelăriilor din Statele Unite. Ziarele americane arată că împletirea unor factori diferiți face inevitabilă o confruntare de mari proporții între muncitorii oțelari și marile trusturi ale oțelului, deși există încă diferite mijloace pentru a o amîna temporar. Asemenea greve au mai avut loc în perioada postbelică : 28 zile în 1946, 43 zile în 1949, 59 zile în 1952, 36 zile în 1956 și 116 zile în 1959. De atunci se pâre că bossul conducerii de dreapta a sindicatului oțelarilor, Macdonald, găsise o formulă de „conlucrare" cu patronatul care nu va mai da timp îndelungat posibilitate muncitorilor oțelari să recurgă la arme de luptă mai eficace pentru îmbunătățirea condițiilor lor. În cadrul acestei „conlucrări" s-a ajuns pînă acolo încît, atunci, cînd domnia lui Macdonald a început să fie amenințată de perspectiva alegerii unui rival al său, Abel, care s-a ridicat promițînd rezolvarea tuturor nemulțumirilor acumulate de membrii sindicatului, organele de presă ale marii finanțe au început să desfășoare o campanie în favoarea menținerii lui Macdonald. Evident, cititorii acestor organe de presă nefiind membri ai sindicatului muncitorilor oțelari, asemenea articole nu aveau șanse să influențeze rezultatul votului. Totuși, ele nu au rămas fără ecou. Articolele au fost retipărite și difuzate de Abel în campania sa electorală arătînd muncitorilor oțelari al cui candidat este Macdonald. Ceea ce i-a adus lui Abel un spor de sprijin.

După votul care a avut loc la 9 februarie, conducerea sindicatului este încă pusă sub semnul întrebării. Oficial s-a anunțat că Macdonald a cîștigat cu o mică diferență. Dar Abel a contestat într-un mod atît de convingător aceste rezultate, afirmînd că lui îi revine victoria, încît s-a hotărît revizuirea acestora. Tocmai ca urmare a situației create, Abel a fost inclus în calitate de copreședinte al delegației muncitorilor la discuțiile cu reprezentanții patronatului. Trusturile oțelului, continuînd să aplice programul „creșterii selective" a prețurilor la produsele lor, au avertizat în același timp delegația sindicatului că se pronunță pentru o politică restrictivă a salariilor. Într-un ultim efort de a cîștiga postul de conducere, Macdonald și Abel s-au trezit angajați într-o acțiune de supralicitare față de muncitori, ceea ce excludea orice concesii față de înăsprirea poziției patronatului. Astfel s-a ajuns la impasul negocierilor.

Faptul că în conducerea sindicatului oțelarilor se desfășoară o luptă pentru putere aduce un element nou în aceste tratative. Dar nu se poate să nu se sublinieze că situația aceasta are implicații mai profunde. În fond, ea reflectă compromiterea metodelor lui Macdonald, a practicilor conducerii de dreapta și creșterea presiunii membrilor de rînd ai sindicatului pentru o atitudine mai militantă.

În focul acțiunilor greviste, lupta dintre Abel și Macdonald poate să treacă pe planul doi în fața luptei dintre cei ce făuresc oțelul cu sudoarea frunții lor și cei ce îl transformă strălucirea și tăria într-un izvor de huzur.

N. LUPU

DINCOLO DE BISSAU...

De pe o navă militară de transport a fost debarcat în portul Bissau un nou contingent de militari portughezi. Ministerul Informațiilor de la Lisabona pretinde că în Guineea „portugheză" se află 20.000 de soldați. Ziariști africani, bazîndu-se pe informații de la fața locului, arată că cifra acestora depășește 40.000. Pentru ce o asemenea concentrare de trupe ?

Oricît este de severă cenzura colonialistă, ziarele portugheze înșeră tot mai des știri privind ciocnirile armate care au loc în Guineea „portugheză" și insulele Capului Verde. De la declanșarea ei, în ianuarie 1963, lupta pentru Independența Guineei „portugheze" (teritoriu de 36.000 kmp, situat între Senegal și Republica Guineea) se extinde neîncetat, forțele patriotice controlînd în prezent 40 la sută din teritoriul național. „Pe acest teritoriu — scrie săptămînalul *Revolution Africaine* — PAIGC (Partidul african al independenței Guineei și Capului Verde — n.n.) organizează producția, veghează la educația politică a maselor, școlarizează copiii, luptă împotriva analfabetismului, în timp ce armata de eliberare continuă lupta în regiunile aflate încă sub ocupație, iar grupuri de partizani hărțuiesc trupele coloniale".

Majoritatea trupelor portugheze sînt concentrate în jurul capitalei — Bissau. Dar ele sînt ca și imobilizate în cantonamentele lor, închise în junglă și în mlaștini, acolo unde tancurile și mașinile blindate nu pot pătrunde, inițiativa aparține partizanilor. Tocmai de aceea se apelează tot mai des la ajutorul aviației ; mitralierea satelor și bombardamentele cu napalm sînt acțiunile favorite ale colonialiștilor.

După cum relatează *Revolution Africaine*, cu prilejul ultimei călătorii făcute la Alger, în luna martie, secretarul general al PAIGC, Amilcar Cabral, a vorbit, într-o conferință de presă, despre un aspect mai puțin cunoscut al situației din această țară. Într-o încercare de a se menține pe poziții — a spus el — colonialiștii au proiectat să slăbească mișcarea de eliberare, provocînd disensiuni între guineezi și populația insulelor Capului Verde, teritoriu cu o suprafață de 5.000 kmp, folosit ca bază maritimă pentru navele militare portugheze. Rezultatul a fost de-a dreptul decepționant pentru colonialiști. Locuitorii acestor mici insule pierdute în Atlantic au hotărît să urmeze exemplul compatrioților lor de pe continent. Mulți dintre ei au venit în Guineea pentru a se alătura armatei de eliberare „Aceasta — a declarat Cabral — a fost una dintre cele mai severe înfrîngeri suferite de Portugalia în intenția de a-și menține dominația prin intermediul diviziunii"

I. RETEGAN

UN ORIGINAL SEMNAL DE ALARMĂ

Într-una din zilele acestei primăveri Franța a fost teatrul unor demonstrații neobișnuite. În fața cinematografelor publicul forma cozi nesfîrșite, așteptîndu-și rîndul pentru a-și ocupa locul în sală. În acea zi cinematografia franceză hotărîse prin organizațiile ei sindicale și profesionale să-și pună cele cinci milioane de fotolii în mod gratuit la dispoziția spectatorilor. Nu era vorba, firește, de un gest filantropic, ci de o acțiune demonstrativă de protest împotriva fiscalității excesive care amenință să asfixieze industria de filme și spectacolul cinematografic.

Ministerul de Finanțe contabiliza cu acest prilej o pierdere de circa o sută de milioane franci vechi. E un bilanț ce l-ar putea determina să-și revizuiască — poate — opiniile potrivit cărora menținerea unei producții cinematografice naționale ar reprezenta în actuala conjunctură economică „un lux inutil".

O serie de factori obiectivi sînt răspunzători de criza în care se zbate cinematografia franceză : datorită concurenței celorlalte forme de recreare (televiziune, camping, automobilism) frecvența spectatorilor a scăzut în mod catastrofal (de la 412 milioane în 1957, la 290 milioane în 1963). Pe de altă parte, prețul de cost al producției e în continuă creștere, ca și povara taxelor fiscale (25% din prețul unui bilet !). Accentuînd riscurile dezechilibrului financiar, această situație împinge producția de filme spre soluțiile comode ale conformismului și platitudinii sau pe calea coproducțiilor lipsite de caracter național.

Ingrijorarea pentru viitorul profesiunii lor i-a determinat pe oamenii filmului să treacă la acțiune. Ei beneficiază și de experiența unei campanii asemănătoare, încununată de succes în urmă cu 16 ani, cînd unitatea de acțiune a tuturor membrilor profesiunii a salvat ecranul francez de colonizarea americană. Ca și atunci, numele cele mai prestigioase ale filmului francez angajate în această luptă apelează la sprijinul opiniei publice în ziua originalei „greve a cinematografiei", a avut loc la cinematograful parizian „Napoléon" o conferință de presă cu participarea unor reprezentanți ai tuturor organizațiilor sindicale și profesionale și din al cărei prezidiu au făcut parte cineaști de vază ca René Clair și Yves Ciampi. Acesta din urmă definea dilema în fața căreia se află filmul francez în următorii termeni : „Sau vom obține cu sprijinul opiniei publice degrevarea fiscală — și această soluție îi va permite cinematografiei să mențină și să dezvolte calitatea producției sale — sau ea va cunoaște o decadență iremediabilă printr-o producție descrescîndă și degenerată, o difuzare ratinieră și o dispariție finală în decrepitudine și mediocritate".

Cinematografia, au subliniat vorbitorii, spre deosebire de celelalte arte, este condiționată de o bază tehnico-financiară. De aceea ea are nevoie pentru a supraviețui de o politică economică judicioasă, menită să apere filmul francez de concurența străină. „Fiind o artă, cinematografia nu poate fi supusă exclusiv legilor rentabilității — scria ziaristul francez F. Maurin în «L'Humanité Dimanche». Revendicarea unui sprijin financiar mai larg în favoarea filmelor de origine și stil pur național, stabilirea unei adevărate politici de ajutor public pentru cultura cinematografică de masă i-ar favoriza dezvoltarea și calitatea".

Oamenii filmului din Franța stăruie în favoarea unei cinematografii naționale independente, în sînul căreia creatorii să dispună de mijloacele financiare și de libertatea de a elabora o operă curajoasă și personală, singura în măsură să apere pe plan internațional renumele culturii franceze.

Ana ROMAN

CĂRȚI ROMÂNEȘTI PE MERIDIANELE LUMII

Cu ani în urmă, sînt de atunci trei decenii, brazilienii făceau cunoștință cu o excelentă prelucrare în proză a „Meșterului Manole" efectuată direct după originalul în limba română de către publicistul Nelson Vainer. „Meșterul Manole" a constituit punctul de plecare al „Antologiei prozei românești" („Antologia do conto romano") editată anul trecut de editura Civilizacao Brasileira din Rio de Janeiro.

În ultima vreme numărul lucrărilor românești tipărite pe continentul latino-american s-a îmbogățit cu noi apariții, dintre care menționăm pe cele mai recente : „A logica dialetica" (Logica dialectică) de acad. Athanase Joja și „Antologia poeziei românești" („Antologia da poesia romena") alcătuită de același Nelson Vainer care semnează și traducerea. Apărută în excelente condiții grafice la Rio de Janeiro, lucrarea lui Vainer transpune în limba portugheză cele mai frumoase „baladas e cantos populares" românești.

Un grup de partizani într-un moment de răgaz.

Și cititorilor din o altă regiune a lumii — Orientul Apropiat și Mijlociu — li s-au oferit în ultimul timp cîteva interesante opere românești. Menționăm dintre acestea : „Ion" de Liviu Rebreanu, la Teheran, în traducerea lui Muhsin Glaudian ; „Rețeta fericirii" de Aurel Baranga, la Cairo ; „Trei generații" de Lucia Demetrius și vol. I din piesele de teatru ale lui I.L. Caragiale, la Damasc.

O valoroasă traducere a „Jocului cu moartea" de Zaharia Stancu a apărut în luna martie la Lisabona. „O jogo da morte" a fost editată la „Estudios cor — Lisboa" sub îngrijirea lui Fernanda Pinto Rodrigues.

N. NICOARĂ

UN SUPER-CARBURANT?

Cine ar crede în zilele noastre că petrolul și derivatele lui — puternice surse de energie — ar mai putea fi detronate de către cărbune ? Și totuși, în plină glorie a petrolului, cîțiva cercetători de la CERCHAR (Centre d'études et recherches des charbonnages de France) a făcut o importantă descoperire : *carbojetul*, un combustibil lichid extras din gudronul de huilă. Despre carbojet se vorbește încă timid, cu discreție, și întrebarea capitală care se pune este aceea dacă el va fi capabil să-și găsească curînd un loc în seria combustibililor. Calculele economice arată, cel puțin deocamdată, că nu. Cu toate că are înalte calități — mare putere calorică, stabilitate termică, vîscozitate redusă (care permite un pompaj ușor la temperaturi între —40° și —50° C, dominante la mari înălțimi), luminozitate slabă a flamei în interiorul reactorului etc. — totuși el încă nu poate concura kerosenul sau alți combustibili, derivați ai petrolului, utilizați de avioanele cu reacție, mai ales datorită faptului că fabricarea lui industrială revine la un preț de cost foarte ridicat. Idealul ar fi ca lichefierea cărbunelui să aibă loc acolo, în străfundurile minei, dar acesta este doar un vis al cercetătorilor.

Ar însemna însă fabricarea pe scară industrială a carbojetului o transformare profundă în domeniul energiei ? Profesorul Letort, care dirijează cercetările, e optimist : „...Se pare că, după cele mai recente estimări, rezervele de cărbuni ale planetei sînt de zeci de ori mai importante decît cele de petrol sau gaze naturale. Imaginați-vă că aceste rezerve se vor epuiza. Ce-ar rămîne ? Energia nucleară. Dar energia nucleară depinde de uraniu, a cărui cantitate este limitată, și pe de altă parte are nevoie de cărbune ca încetinitor al particulelor de neutroni în pila atomică. Energia atomică are deci nevoie de cărbune !... Această realizare (carbojetul) prezintă un interes esențial : ea demonstrează o dată în plus că aurul brun nu este o sursă de energie demodată".

După cît se pare, carbojetul a reliefat, încă o dată, lupta surdă care se duce pe piața mondială între petrol și cărbune. Este însă greu de presupus, așa cum s-a arătat mai sus, că această esență de huilă scumpă va reuși să dărîme în viitorul apropiat calculele economice și să se impună pe piața combustibililor.

I. CORIBAN

CÎND VIAȚA PREMIAZĂ UN FILM...

Unul din filmele remarcate în cadrul festivalului cinematografic cu teme etnografice, care a avut loc în acest an la Florența, a fost *Italienii* („Die Italiener"), realizat de Alexander J. Seiler. Prezentat cu titlul „Siamo italiani" (Sîntem italieni), era firesc ca filmul să atragă atenția publicului din capitala toscană și a presei italiene. Reacția a fost furibundă. Unii l-au calificat pe Seiler drept „comunist", ceea ce a contribuit în bună măsură la îndepărtarea șanselor de premiere a filmului; alții au apreciat obiectivitatea regizorului-producător în a surprinde pe peliculă o problemă de mare actualitate socială atît în Italia cît și în Elveția. Este vorba de muncitorii italieni emigrați în Elveția. Filmul este alcătuit din imagini impresionante ale traiului pe care-l duc acești exploatați: vizite medicale îndelungate, obositoare și penibile, la trecerea frontierei; incertitudinile și greutățile unei existențe de tolerați; accesul limitat doar la muncile grele și la cele marginale (oameni de serviciu etc.).

Neaplicînd nici un control asupra valului de emigrație produs în ultimii șase ani, autoritățile elvețiene și italiene au favorizat angajarea muncitorilor italieni în întreprinderile din Elveția. Dar iată că, de curînd, a început să se vorbească în Elveția despre o „suprapopulație străină". O serie de măsuri au fost luate pentru a reduce cu 5 la sută numărul de muncitori italieni, angajați ai firmelor elvețiene. De cele mai multe ori, aceste măsuri au urmări foarte grave. Concedierile de personal italian sînt aplicate cu predilecție acelor salariați care activează în organizațiile sindicale sau care au mulți copii, în scopul, evident, de a izola masa muncitorilor italieni de militanții sindicali și de a micșora suma alocațiilor familiale prevăzute de lege. Revista *Tempo* a publicat nu demult un reportaj dintr-o gară de la frontiera italo-elvețiană, înfățișînd scene dramatice provocate de trierea la care procedau funcționarii elvețieni; ei anulau cu o ștampilă în formă de X pașapoartele emigranților italieni care nu erau „destul de bine îmbrăcați".

În Comisia pentru afaceri externe a Camerei italiene au fost recent citate cazuri în care poliția elvețiană a arestat muncitori italieni care ieșeau de la cinema sau călătoreau cu ultima cursă de tramvai, deoarece aceștia nu erau în regulă cu noile norme intrate în vigoare cu patruzeci și opt de ore în urmă. A fost de asemenea evocată insuficiența serviciilor de asistență pentru muncitorii italieni angajați în Elveția. Deputații au cerut guvernului italian să preschimbe gratuit pașapoartele muncitorilor italieni ștampilate cu faimoasele semne X, rezervîndu-și dreptul de a interpela pe președintele Camerei și pe ministrul de externe în legătură cu posibilitatea de a se trimite o delegație parlamentară la Berna.

Relatînd lucrările celui de-al XXI-lea Congres al celor 107 „Colonii libere italiene" din Elveția, ziarul *Voix Ouvrière*, care apare la Geneva, scria: „Faptul că două agenții de presă (Agenția telegrafică elvețiană și U.P.I.), 14 ziare elvețiene și italiene (printre care *Neue Zürcher Zeitung*), radioul și televiziunea elvețiană au ținut să urmărească dezbaterile, este semnificativ pentru importanța care se acordă, în toate cercurile din Elveția, pozițiilor luate de reprezentanții acestei mase de muncitori care, deși au participat direct la dezvoltarea economiei țării noastre de la sfîrșitul războiului încoace, sînt victimele măsurilor luate la Berna împotriva a ceea ce se numește «suprapopulație străină»".

Congresul a criticat metodele folosite pentru „comprimarea" minții de lucru străine, în timp ce diverși emisari ai industriilor elvețiene continuă să întreprindă călătorii pentru a recruta „mînă de lucru tînără și fără pretenții" din nordul Italiei.

Discuțiile din parlamentul italian și lucrările Congresului celor 107 au avut loc după prezentarea filmului *Italienii* la Florența, conferind acestui merituos documentar dimensiunile unor noi confirmări ale realităților pe care le prezintă. Alexander J. Seiler a obținut, astfel, din partea vieții înseși, „certificatul de calificare" pe care juriul festivalului nu i l-a dat.

Gabriela DOLGU

O imagine din filmul lui Alexander Seiler: muncitori italieni, după vizita medicală făcută la frontiera elvețiană, așteaptă cu încordare rezultatul: primit sau respins?

„CU COR ȘI DANS"

„Oda bucuriei", concert dansant realizat pe muzica celei de-a IX-a simfonii beethoveniene, se numără printre creațiile recente ale coregrafului de origine franceză Maurice Béjart.

„Problema fraternității între toți oamenii, între toate rasele m-a pasionat dintotdeauna — a declarat Béjart... Și ascultînd într-o zi Simfonia a IX-a, am simțit că Beethoven a tratat tema aceasta, în toată amploarea ei, într-un fel de suflu cosmic care depășește orice fel de anecdotică particulară a unei anumite rase, a unei anumite țări, îmbrățișînd întreaga umanitate".

Scenă din „Oda bucuriei".

Ideea de a îmbogăți Simfonia a IX-a cu dans nu-i aparține lui Béjart. Cercetători ai operei lui Beethoven afirmă că genialul compozitor avusese intenția să facă din ultima sa simfonie, sau cel puțin din partea a patra a acesteia, un mare spectacol însoțit de dans, menționînd chiar pe partitură „Mit Chor und Tanz".

Încercînd să transpună în fapt intenția lui Beethoven, Maurice Béjart a realizat un spectacol de mare anvergură, combativ, cu un puternic conținut antirasist.

„Oda bucuriei" a fost prezentată la Bruxelles, fără decoruri, interpretată de o formație orchestrală compusă din o sută de persoane și de o sută zece coriști — sub conducerea muzicală a lui Guy Barlier — precum și de nouăzeci de dansatori, printre care — pentru a sublinia ideea care a stat la baza acestei creații — reprezentanți ai 23 de popoare: japonezi, jamaicani, americani, congolezi, spanioli, haitieni, brazilieni etc. Culoarea maiourilor și a turbanelor dansatorilor se schimbă la fiecare parte a simfoniei, trecînd succesiv de la brun la roșu, alb și galben, în intenția de a simboliza atît cele patru rase cît și de a reda totodată ceva din conținutul mișcărilor simfoniei — lupta împotriva destinului, voința de a-i rezista, bucuria dragostei și a fraternității între oameni.

...La începutul carierei sale Maurice Béjart a repurtat succese ca balerin și maestru de balet. Nemulțumit de caracterul duloeag al muzicii romantice, de tradiționalismul rigid al baletului clasic, el caută altceva. Formează o trupă pe care o denumește semnificativ „Baletul secolului XX"; caută să inventeze un nou limbaj coregrafic. Creațiile sale, printre care „Povestirile lui Hoffman" de Offenbach, „Damnațiunea lui Faust" de Berlioz, „Bolero" de Ravel, „Sărbătoarea primăverii" de Stravinsky, „Păsările" după Aristofan, pe muzică de Manos Hadjidakis ș.a., s-au făcut remarcate prin fantezie, originalitate și un cert spirit novator care nu exclud însă o bună doză de extravaganță, o tendință de a șoca. De aici acuzațiile de sacrilegiu care i se aduc adesea, zgomotul care se face în jurul spectacolelor prezentate de el, controversele, de multe ori aprinse, ce se nasc pe marginea lor.

„Oda bucuriei" a cunoscut un răsunător succes atît în rîndul publicului cît și al criticii, fiind una dintre cele mai unanim apreciate realizări ale lui Béjart.

D. ȘTEFAN

Un punct pe hartă: SPITZBERGEN

O imensitate de gheață, un pustiu alb și rece. Atît se știa cu veacuri în urmă despre extremitatea nordică a Europei, despre teritoriile aflate dincolo de Peninsula Scandinavă. Dar oameni temerari — începînd cu vechii normanzi, care în secolul al VIII-lea au fost cei dintîi ce au înfruntat ghețurile polare — s-au avîntat tot mai departe printre banchize. Mai întîi a fost descoperită Islanda. Apoi Groenlanda. Și mai tîrziu arhipelagul Spitzbergen (sau, în norvegiană, Svalbard) — cîteva sute de insule și insulițe (în total 62.000 km²) situate dincolo de cercul polar, în largul Oceanului Înghețat de Nord. Datorită poziției sale geografice arhipelagul acesta a jucat la rîndul său un rol însemnat în explorarea bazinului arctic, constituind punctul de plecare a numeroase expediții nord-polare. De aici a pornit, de pildă, în 1925, celebrul explorator Roald Amundsen în primul său zbor transarctic.

Dar dacă în trecut au fost destul de numeroși cei care au trebuit să plătească cu viața curajul de a fi înfruntat furtunile și ghețarii în regiunea insulelor Spitzbergen, azi o călătorie la Svalbard a devenit un lucru relativ obișnuit. Distanța între continent și arhipelag poate fi străbătută cu avionul în doar cîteva ore. Totuși turismul nu se practică aici decît limitat și numai în scurta perioadă de vară, cînd peisajul polar specific își dezvăluie cu mai puțină zgîrcenie frumusețea... Este cel mai nordic punct turistic de pe glob.

Populația arhipelagului Spitzbergen variază după anotimp. Vara, numărul locuitorilor se ridică la aproximativ 5.000 de persoane, pe cînd iarna scade. Aceasta, ca o consecință a frigului și a lungii nopți polare ce durează 113 zile.

O ramură nordică a curentului Spitzbergen îndulcește puțin clima, permițînd ca, pe lîngă flora arctică, în fiordurile mai adăpostite să se dezvolte o vegetație de tundră. Fauna arhipelagului nu este prea variată, fiind în schimb foarte abundentă. Existența unor animale cu blănuri sau piei prețioase, ca vulpea polară, ursul alb, foca, morsa, face din vînat o ocupație foarte rentabilă. Pescuitul în apele arhipelagului este de asemenea extrem de activ. În secolele XVII-XVIII aici se găsea cel mai important punct al vînătorii de balene. Azi se pescuiesc circa 1.000.000 tone pește. Un loc important în această privință revine ganidelor, din ficatul cărora se extrage untura de pește.

Principalele așezări permanente se află în fiorduri — singurele locuri mai adăpostite de furtunile violente care bîntuie pe aci. Dintre acestea, cel mai populat este Isfjord — fiordul de gheață — unde se află localitățile Barentsburg, Grumant Longyearbyen — principala așezare și reședință administrativă a arhipelagului — și Hiorthamn, toate trei locuite de norvegieni.

Cercetarea unor cronici islandeze a confirmat supoziția că denumirea de Svalbard (țărmul rece) a fost dată insulelor încă de la sfîrșitul secolului XII (1194). Svalbardul „redescoperit" în 1560 de olandezi capătă numele de Spitzbergen (piscuri ascuțite). În așa-zisa redescoperire a Svalbardului, olandezilor le-au urmat rușii și apoi englezii.

Poziția strategică, resursele naturale au determinat cu timpul nevoia reglementării statutului internațional al arhipelagului. După mai bine de cinci decenii de revendicări și tratative diplomatice, la Paris a fost semnat în 1920 un acord prin care s-a atribuit Norvegiei suveranitatea asupra arhipelagului Svalbard. Semnificativ este însă faptul că din cele zece articole ale tratatului numai unul se ocupa de drepturile Norvegiei asupra arhipelagului, pe cînd celelalte nouă precizau obligațiile asumate de aceasta față de ceilalți semnatari. Unul din articole, spre exemplu, interzicea statului norvegian orice limitare a intereselor străine în ceea ce privește exploatările miniere, activitatea industrială, comercială sau maritimă.

Acest tratat pune azi serioase probleme Norvegiei, cu atît mai mult cu cît cunoașterea mai aprofundată a arhipelagului a dus la descoperirea unor zăcăminte de cărbune și, în ultima vreme, pare-se, și de petrol.

Prof. N. DJAMO

Peisaj specific arhipelagului Spitzbergen.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 16 lei; 6 luni — 32 lei; un an — 64 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". COPERTA NOASTRĂ: fotografie de Hedy LÖFFLER, desen de Lucian POPA. Redactor artistic: Ion VULPESCU.

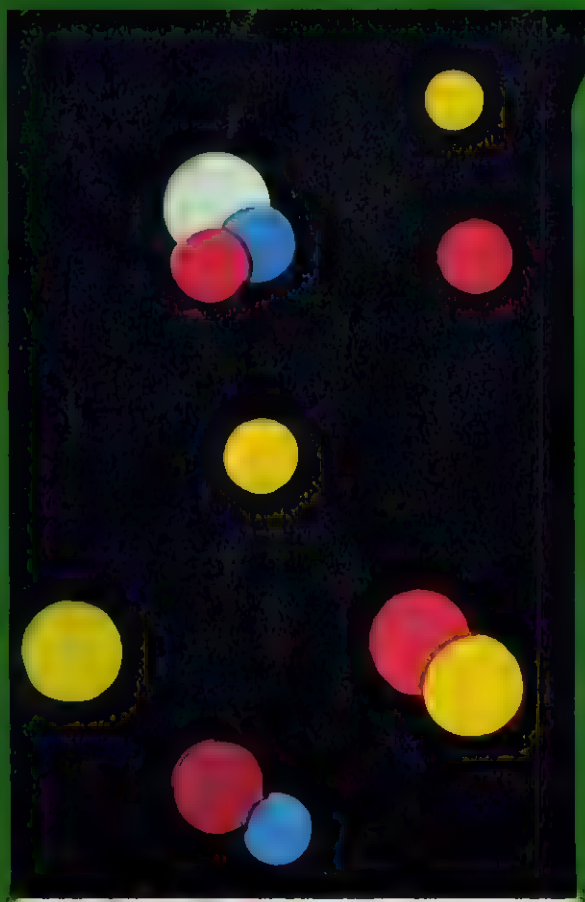

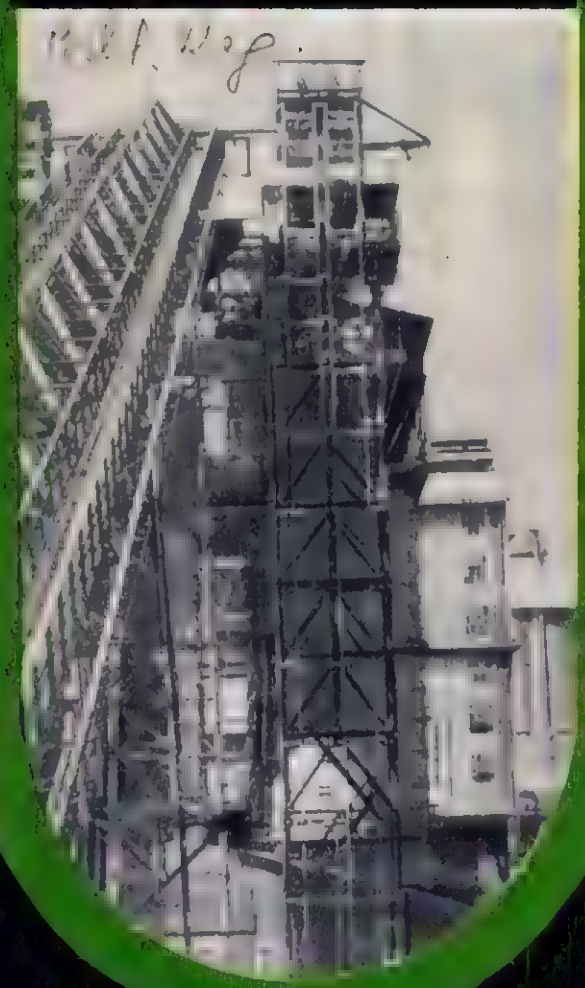

UPSOM

UZINELE DE PRODUSE SODICE

Ocna Mureș, str. Războieni nr. 1. Adresa telegr. „SODA" OCNA MUREȘ — telefon nr. 108, 109. Telex. — Cont la B.R.P.R. Ocna Mureș nr. 028002. Ore de birou 6—14

PRODUC:

Sodă calcinată ușoară	99—100%	Na_2CO_3
Sodă calcinată densă (grea)	99—100%	Na_2CO_3
Sodă *caustică* solidă	96—98%	NaOH
Sodă caustică lichidă	40%	NaOH
Bicarbonat de sodiu alimentar	99,5%	$NaHCO_3$
Bicarbonat de sodiu farmaceutic	99,5%	$NaHCO_3$

Silicat de sodiu solid, modul 1/2 și 1/3

Silicat de sodiu lichid concentrația 38/40° Bé și 58/60° Bé

Ionosil (silicapel) 2—7 mm

Sodil tehnic

Carbonat bazic de magneziu și oxid de magneziu tehnic

Carbonat bazic de magneziu farmaceutic și oxid de magneziu farmaceutic

Clorură de calciu hidratată

Clorură de calciu cristalizată

Produse pentru consumul populației: sodă calcinată în cutii de 0,600 kg, sodă caustică în cutii de 1 kg, bicarbonat de sodiu alimentar în cutii de 0,250 kg și 0,500 kg, sodil în cutii de 0,250 kg.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

19

Anul XIV nr. 19 (519) — 8 mai 1965

ACUM 20 DE ANI

Stavilă împotriva apelor

SPORT

1 MAI
PROLETARI DIN TOATE TARILE UNITI-VA
AIASCA 1 MAI, ZIUA SOLIDARITATII INTERNATIONALE A CELOR CE MUNCESC, ZIUA FRATIEI MUNCITORILOR D

1965
238%
1965
100
1959

1 MAI 1965

1 Tribuna centrală în timpul demonstrației oamenilor muncii din Capitală.

2 În Piața Aviatorilor trec coloanele sărbătorești și multicolore ale demonstranților.

3 Pășesc prin fața tribunelor pionierii, reprezentanții celei mai tinere generații a țării.

4 În pas cadențat, defilează sportivii.

1

2

3

4

5

raportăm PARTIDULUI

Tradiționala sărbătoare a lumii muncitoare, ziua de 1 Mai, a găsit poporul nostru în plin avînt pentru traducerea în viață a angajamentelor luate în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului. Prin nenumărate panouri, grafice și care alegorice, colectivele de oameni ai muncii prezente la demonstrațiile de pe întreg cuprinsul țării au raportat succesele obținute în prima etapă a întrecerii socialiste din anul acesta, precum și hotărîrea lor fermă de a întîmpina apropiatul eveniment din viața partidului și a întregului nostru popor cu noi și însemnate victorii pe drumul înfloririi patriei, bunăstării și păcii.

În cinstea zilei de 1 Mai constructorii de mașini de la uzinele „23 August" au depășit volumul producției marfă cu 4.000 000 lei, pe cel al producției globale cu 2.500.000 lei și au realizat economii suplimentare la prețul de cost de peste 700 000 lei numai pe primul trimestru. La Combinatul siderurgic Reșița și la uzinele „Oțelul roșu", oțelarii au elaborat aproape 15.000 tone de metal peste plan, depășindu-și cu mult angajamentele. În cinstea Congresului — ne informează colectivul de muncă al întreprinderii „6 Martie" din Timișoara — planul producției globale va fi depășit cu 2.400.000 lei, iar cel al producției marfă cu 1.600 000 lei. Cu angajamente sporite în muncă întîmpină cel de-al IV-lea Congres al partidului și întreprinderea de prefabricate „Progresul" din București ; pînă la 1 iulie, planul producției globale va fi depășit cu 4.500.000 lei iar planul producției marfă tot cu 4.500.000 lei. Iar în gospodăriile agricole de stat și cooperativele agricole de producție, muncitorii ogoarelor se întrec în lupta pentru o recoltă îmbelșugată.

Întregul nostru popor întîmpină cel de-al IV-lea Congres al partidului înzecindu-și eforturile, însuflețit de dorința fierbinte de a cinsti mărețul eveniment din istoria țării noastre cu însemnate victorii în opera de construire a României socialiste. Rezultatele obținute încă din primele zile ale celei de-a doua etape a întrecerii socialiste atestă din plin hotărîrea de a transforma angajamentele în fapte.

1 **În cinstea Congresului partidului și a zilei de 1 Mai, siderurgiștii hunedoreni și-au îndeplinit toate angajamentele luate. Astfel, în primele patru luni ale anului, economia țării a primit în plus 22.723 tone de minereu aglomerat, 29.330 tone de fontă, 14.700 tone de oțel și multe alte mii tone laminate.**

2 **Constructorii de tractoare din Brașov și-au îndeplinit înainte de termen toate angajamentele prevăzute pentru prima etapă a întrecerii socialiste.**

3 **Rafinăriile din regiunea Ploiești au depășit planul la producția globală cu 12.000.000 lei iar planul producției marfă cu 6.700.000 lei.**

4 **Colectivul uzinelor „23 August" din Capitală a realizat pînă la 1 Mai o depășire a planului la producția marfă de 4.000.000 lei.**

5 **La Șantierul naval Galați toate lansările de nave ce au avut loc în cinstea zilei de 1 Mai s-au efectuat înainte de termen.**

Berlin, 9 mai 1945. Victorie ! Vestea capitulării necondiționate a hitleriștilor este primită cu entuziasm de biruitori, în însăși inima Germaniei.

ACUM 20 DE ANI

de colonel Aurel PETRI

Istoria omenirii a cunoscut numeroase evenimente peste care uitarea și-a cernut de mult lințoliul. Altora însă scurgerea timpului le-a dat o nouă și puternică strălucire. În rîndul acestora se numără, la loc de frunte, marea victorie a popoarelor iubitoare de libertate, a coaliției antihitleriste, obținută asupra Germaniei naziste. Acum 20 de ani, sub loviturile puternice ale armatelor coaliției antihitleriste și ale mișcării antifasciste de eliberare națională a popoarelor s-a prăbușit sîngerosul Reich nazist.

Văzută în perspectiva celor două decenii, victoria de la 9 mai 1945 apare în toată măreția ei, constituind unul din acele evenimente care și-au pus din plin amprenta asupra dezvoltării mondiale contemporane.

N-au fost zadarnice jertfele uriașe, sîngele vărsat, eforturile considerabile pentru nimicirea hidrei fasciste, pentru salvarea civilizației și progresului omenirii.

Dezlănțuit în 1939 de Germania hitleristă, cel de-al doilea război mondial a intrat în istoria universală ca un moment de grea încercare. Acțiunile agresive, planurile cotropitoare ale Germaniei hitleriste, Italiei fasciste și Japoniei militariste de cucerire a dominației mondiale puneau în pericol însăși ființa națională a multor popoare. Împotriva cotropitorilor s-au ridicat la luptă forțe sociale uriașe din numeroase țări ale lumii, s-a format o largă coaliție antihitleristă, a cărei forță fundamentală a fost Uniunea Sovietică.

Însuflețit de țelurile nobile ale eliberării patriei sale și ale salvării omenirii de primejdia înrobirii fasciste, poporul sovietic a dat uriașe jertfe de sînge, a dus cu eroism greul luptei împotriva ocupanților. În marile bătălii purtate pe întinderile imense ale frontului, armatele sovietice au sfărîmat pas cu pas mașina de război hitleristă, grăbind ceasul salvării omenirii de primejdia robiei naziste.

Înflăcărate de dragoste față de patrie, însetate de libertate, masele populare din țările cotropite de hitleriști s-au ridicat la luptă hotărîtă. A luat naștere și s-a dezvoltat o puternică mișcare de rezistență antifascistă, condusă de partidele comuniste și muncitorești. În rîndurile ei s-au încadrat oameni din diferite pături sociale animați de idealurile luptei pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist.

Iubitor de libertate, independență națională și progres social, poporul român a fost un participant activ la lupta împotriva fascismului. El a urît de moarte pe cei care îi prădase și pustiise țara în timpul ocupației din primul război mondial, îi sfîrtecase teritoriul național prin odiosul dictat de la Viena, i-au încălcat în mod grosolan independența și suveranitatea țării, i-au jefuit bogățiile și au împins-o în criminalul război hitlerist, semănînd jalea și doliul aproape în fiecare cămin. În acele zile de grele încercări, poporul nostru, mobilizat și condus de P.C.R., a dat lovituri mașinii de război fasciste, s-a ridicat la arme, a înfăptuit insurecția armată antifascistă din august 1944 și a luptat cu vitejie pînă la capitularea necondiționată a Germaniei naziste. Participant activ la războiul antihitlerist, poporul român a întîmpinat Ziua victoriei asupra Germaniei fasciste cu un sentiment de legitimă mîndrie, izvorît din conștiința înaltă a datoriei împlinite.

Aniversînd împlinirea a două decenii de la marea victorie asupra fascismului, oamenii muncii din țara noastră sărbătoresc totodată a 88-a aniversare a Zilei independenței de stat a României. În ședința din 9 mai 1877 a parlamentului țării, Mihail Kogălniceanu, pe atunci ministru de externe, vestea cu îndreptățită mîndrie patriotică : „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare".

Năzuința de veacuri a poporului român, cucerirea independenței de stat a țării, a fost pecetluită cu sînge pe cîmpurile de bătălie împo-

(Continuare în pag. 6)

ACUM 20 DE ANI

Infanteriști și tancheți români în marș spre o nouă poziție de luptă în partea de nord a Transilvaniei.

Ofițeri români și sovietici organizînd o acțiune de luptă.

triva cotropitorilor otomani. Conștienți că luptă pentru o cauză dreaptă, încurajați de dragostea și sprijinul maselor populare, ostașii români, împreună cu ostașii ruși și cu detașamente de voluntari bulgari, s-au bătut cu eroism și abnegație împotriva dușmanului. La Plevna și Rahova, la Smîrdan și Vidin, vînătorii și dorobanții români au săvîrșit nepieritoare fapte de arme. Pentru totdeauna a rămas în amintirea poporului nostru bravura soldatului Grigore Ioan, a sergentului Stan Gheorghe și a caporalului Nica Vasile din Regimentul 2 vînători care au capturat drapelul cu semilună al redutei Grivița. Maiorul Gheorghe Șonțu, căpitanul Valter Mărăcineanu, locotenentul Dumitru Lemnea și atîția alții au căzut la datorie în fruntea ostașilor avîntați în atac.

Cucerirea independenței naționale a constituit un eveniment de mare importanță în dezvoltarea României moderne. Dar roadele victoriei au fost culese de clasele dominante în frunte cu monarhia, care au folosit independența pentru a-și întări pozițiile economice și politice, au menținut țara într-o stare de dependență față de marile puteri capitaliste. Adevărata independență a țării a fost cucerită de către poporul român în lupta cu arma în mînă împotriva Germaniei hitleriste, în focul insurecției armate antifasciste, al participării României la războiul antihitlerist, în procesul profundelor prefaceri revoluționare petrecute în țara noastră.

Ridicate la arme, însuflețite de dorința de a-și elibera patria, de chemările avîntate ale partidului comunist, masele populare, întreaga armată română, formațiunile patriotice au luptat cu vitejie și eroism pentru victoria insurecției armate, pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist. Prin lupte aprige purtate în Capitală și împrejurimi, pe Valea Prahovei, în Dobrogea, Oltenia, partea de sud a Transilvaniei, Banat, unitățile militare și formațiunile de luptă patriotice au zdrobit trupele hitleriste din partea centrală, de sud-est și sud-vest a țării, pricinuind inamicului pierderi grele în oameni și tehnică militară. Între 23 și 31 august, forțele insurecționale au ucis în lupte peste 5.000 de militari germani, au capturat 56.455 prizonieri, printre care 14 generali și 1.421 ofițeri, ceea ce reprezintă valoarea a circa 6 divizii. La acestea se adaugă importante cantități de tehnică de luptă capturate, printre care 438 nave fluviale (în afară de alte 60 scufundate), 222 de avioane, alte 60 de aparate fiind doborîte.

Este lung și impresionant șirul faptelor de arme săvîrșite de luptătorii formațiunilor patriotice, de ostașii români și oamenii muncii în zilele fierbinți ale lui august 1944. Din rîndul lor și-au vărsat sîngele 8.500 de luptători.

În timp ce forțele insurecționale zdrobeau rezistențele hitleriste în regiunile mai sus-menționate, armatele sovietice ale Fronturilor 2 și 3 ucrainene, care dezlănțuiseră încă la 20 august o operație ofensivă de amploare la flancul sudic al frontului, în sectorul Iași-Chișinău, au încercuit gruparea principală de forțe inamice din această zonă, iar pînă la 29 august au reușit să o nimicească obținînd o strălucită victorie. În zilele de 30 și 31 august, populația Bucureștiului eliberat de forțele insurecționale a întîmpinat pe ostașii primelor mari unități sovietice cu entuziasm, cu aclamații și flori, ca pe prieteni și frați.

Fapta de arme a poporului român a avut o însemnătate istorică sub raport politic, militar și economic atît pentru țara noastră cît și pentru mersul războiului, în ansamblul lui, bucurîndu-se de o înaltă apreciere internațională. „La 23 august, cînd nu erau încă evidente perspectivele desfășurării viitoare a evenimentelor militare și cînd soarta Germaniei era departe de a fi clară, politica externă a României a luat o întorsătură hotărîtoare", menționa reprezentantul Uniunii Sovietice la Conferința de pace de la Paris. Ziarul american „New York Times" din 25 august 1944 scria că istoria va consemna actul de la 23 August 1944 din România „ca unul din cele mai hotărîtoare evenimente ale întregului război". La rîndul său ziarul francez „Le Figaro" din 25 august relata: „Este prematur să evaluăm toate consecințele pe care le poate avea răsturnarea de situație produsă de România. În orice caz este un eveniment de mare importanță care a dat una din cele mai sensibile lovituri celui de-al treilea Reich".

Insurecția armată a însemnat începutul unui război drept, de eliberare și apărare a patriei. Umăr la umăr cu glorioasa Armată sovietică, Armata română a luptat pentru eliberarea părții de nord-vest a țării. Prin lupte crîncene, trupele române au eliberat 872 de localități dintre care 8 orașe, au străbătut 4 masivi muntoși, au forțat 5 cursuri de apă și au provocat inamicului, între 1 septembrie și 25 octombrie, pierderi care s-au ridicat la aproape 73.000 de oameni.

La 25 octombrie 1944, o dată cu alungarea dușmanului din orașele Satu-Mare și Carei, a fost eliberat întregul teritoriu al patriei de sub jugul fascist. În semn de adîncă recunoștință pentru faptele de eroism ale celor care au luptat împotriva fascismului, pentru eliberarea patriei, ziua de 25 octombrie este sărbătorită în fiecare an de întregul popor român ca ziua Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, ca un omagiu adus tradițiilor eroice de luptă ale poporului pentru independența națională.

Poporul român va cinsti veșnic amintirea vitejilor ostași sovietici care și-au dat viața pentru libertatea țării noastre. Sîngele vărsat în comun a cimentat prietenia și alianța dintre poporul român și poporul sovietic în lupta pentru triumful nobilei cauze a libertății popoarelor, a păcii și socialismului.

Mereu vii vor rămîne în memoria poporului nostru numele și faptele eroice ale soldaților și ofițerilor români, ale bravilor luptători din formațiunile patriotice, ale tuturor luptătorilor antifasciști, în frunte cu comuniștii, care și-au dat viața pentru cauza sfîntă a libertății patriei.

Armata română însuflețită de cauza dreaptă pentru care își vărsa sîngele, de chemările P.C.R., a continuat lupta dincolo de hotarele patriei pînă la capitularea Germaniei naziste. „Trebuie — se arăta într-un articol redacțional din ziarul «Scînteia» — să luptăm mai departe, să nimicim în bîrlogul ei fiara hitleristă". Chemările partidului comunist, exprimînd năzuința și hotărîrea neclintită a poporului român, au avut un puternic ecou în rîndurile ostașilor români, care nu și-au prețuit nici sîngele și nici viața pentru înfăptuirea lor.

Pe teritoriul Ungariei, trupele române, în strînsă cooperare cu armatele sovietice, au luptat timp de aproape trei luni și jumătate, aducîndu-și contribuția în cadrul operațiilor Debrețin și Budapesta.

Jurnalele de operații, ordinele de front, comunicatele consemnează avîntul eroic cu care ostașii români s-au bătut în cele 7 operații și 81 de lupte purtate pe teritoriul ungar. Prin lupte înverșunate, ei au cucerit 3 masivi muntoși (Hegyalia, Bükk și Matra), au forțat 4 cursuri mari de apă (Tisa, Bodrogul, Hernádul și Ipelul), au eliberat 1.237 localități dintre care 14 orașe și au provocat inamicului pierderi grele în oameni și tehnică de luptă.

În luptele purtate pe teritoriul Ungariei, Armata română a dat un greu tribut de sînge, pierderile sale fiind de peste 42.000 de morți, răniți și dispăruți. Prin măreațe pilde de eroism și vitejie săvîrșite în aceste lupte, unitățile și marile unități române și-au acoperit drapelele de glorie nepieritoare. Pentru totdeauna vor

rămîne în amintirea poporului nostru faptele de arme ale soldaților Eftimie Croitoru și Gheorghe Stan, salvatorii podului de la Tiszalök, ale ostașilor subunității comandate de locotenentul Constantin Marinescu, care au asaltat și lichidat rezistența inamică din clădirea poștei centrale din Budapesta, dîrzenia și puterea de sacrificiu ale sergentului Elena Chiriță și ale altor sute de mii de luptători care și-au dovedit vitejia, curajul și măiestria în acțiunile purtate pe teritoriul ungar. Cinstind memoria și faptele de arme ale ostașilor români, populația maghiară a ridicat monumente în orașele Debrețin, Miskolc, Győr, Nyiregyháza și în alte localități.

De la 18 decembrie 1944, cînd primele sale unități au depășit frontiera ungaro-cehoslovacă, Armata română a participat împreună cu Armata sovietică la acțiunile desfășurate pe teritoriul Cehoslovaciei pînă la capitularea Germaniei naziste. În această perioadă trupele române au participat la 250 lupte importante, au forțat 4 cursuri mari de apă (Hronul, Nitra, Vahul și Morava), au străbătut, prin luptă, 9 masivi muntoși, au eliberat 1.722 localități, printre care 31 orașe. Nici rezistența înverșunată a inamicului, nici greutățile mari impuse de terenul muntos și împădurit, nici gerurile și zăpezile abundente din iarna anului 1944—1945 n-au putut stăvili elanul și hotărîrea nestrămutată ale ostașilor români de a învinge pe dușman. Numele lui Constantin Godeanu, membru al C.C. al U.T.C., fapta de arme a eliberatorilor castelului Viglas, a șoimului aviator Traian Dîrjan și ale altor ostași români care au luptat cu vitejie pe pămîntul cehoslovac au intrat în cartea marilor tradiții ale luptei pentru libertate a poporului român.

Timp de 280 zile, două armate, un corp aerian, flotila de Dunăre și alte unități și formațiuni militare române au dat lovituri puternice inamicului.

Trupele române au pătruns prin lupte grele peste 1.000 de km în dispozitivul inamic, ajungînd pînă în podișul Boemiei, la aproximativ 80 km sud-est de Praga, au străbătut 17 masivi muntoși, au forțat 13 cursuri de apă, au eliberat 3.831 de localități dintre care 53 de orașe. Ele au pricinuit inamicului pierderi care se cifrează la peste 136.000 oameni dintre care circa 118.000 prizonieri, ceea ce echivalează cu efectivul aproximativ a 14 divizii. La aceste pierderi se adaugă numeroși ostași morți și răniți, pe care inamicul a reușit să-i ridice de pe cîmpul de luptă. Totodată, trupele române au provocat inamicului pierderi mari în tehnica de luptă.

Drumul de luptă al Armatei române a fost stropit cu sîngele a peste 170.000 de luptători în aprigа încleștare cu fiara fascistă. Jertfele de sînge ale armatei noastre constituie o contribuție fundamentală a poporului român la înfrîngerea Germaniei hitleriste.

La sfîrșitul războiului, efectivul Armatei române aflat pe front era de peste 198.500 de oameni. Completările făcute din interiorul țării, în vederea înlocuirii pierderilor suferite în lupte, s-au ridicat la peste 167.500 de oameni. Dacă la aceste cifre se adaugă pierderile, rezultă că efectivul total al Armatei române participant la războiul antihitlerist, în perioada de la 23 August 1944 pînă la jumătatea lunii mai 1945, totalizează aproximativ 538.000 de oameni.

Numeroase documente militare ale vremii, comunicate, ordine de front, jurnale de operații consemnează strălucitele fapte de arme ale trupelor române. Unitățile și marile noastre unități au fost citate prin 14 ordine de zi ale ministrului de război și Marelui Stat Major al Armatei române, prin 7 ordine de zi ale Comandamentului Suprem sovietic, 21 de comunicate de război sovietice, prin numeroase ordine de zi, scrisori de mulțumire și aprecieri verbale și scrise ale Frontului 2 ucrainean și ale comandanților Armatelor 53, 40 și 7 gardă sovietică, cu care au cooperat strîns în luptă.

Pentru faptele lor de arme în războiul antihitlerist, peste 300.000 de soldați, subofițeri și ofițeri români au fost decorați cu ordine și medalii române, sovietice și cehoslovace.

Tabloul participării României la războiul antihitlerist este întregit de eforturile considerabile făcute de poporul român pentru asigurarea frontului cu materialele și mijloacele necesare. Însuflețite de cauza dreaptă a luptei împotriva fascismului, masele populare au înfruntat cu un minunat spirit de sacrificiu condițiile deosebit de grele, ruina economică provocată de război și de sabotajul reacțiunii, au răspuns cu înflăcărare chemării partidului comunist „Totul pentru front, totul pentru victorie!" Muncitorii, țăranii, meseriașii, intelectualii și-au mobilizat toate puterile, au acceptat cu bărbăție orice privațiuni pentru sprijinirea frontului antihitlerist.

Poporul român a pus în slujba luptei contra fascismului toate forțele sale umane și materiale. Prin bătăliile purtate, prin sîngele vărsat, prin minunatul avînt patriotic de sprijinire a frontului, poporul nostru și-a adus contribuția la victoria asupra fascismului și a înscris o pagină glorioasă în istoria luptelor sale pentru libertate și independență națională.

Cel de-al doilea război mondial a constituit un examen greu pentru omenire. Victoria în acest război a cerut eforturi considerabile din partea coaliției antifasciste și, în primul rînd, din partea gloriosului popor sovietic, care a dus greul războiului, punînd în slujba luptei pentru eliberarea popoarelor, uriașele sale forțe materiale și spirituale. Războiul a lăsat o brazdă adîncă de sînge, cenușă și scrum în viața multor țări. Pe ruinele fumegînde lăsate de cotropitorii hitleriști în lungul și în latul Europei, popoarele au depus eforturi considerabile pentru refacerea bunurilor materiale și culturale distruse sau devastate, învățînd din această aspră lecție a istoriei necesitatea imperioasă a luptei unite a tuturor forțelor iubitoare de pace pentru a salva omenirea de pericolul unui nou război mondial, pentru apărarea și consolidarea păcii în lumea întreagă.

Eveniment de însemnătate istorică mondială, victoria de la 9 mai 1945 a însemnat zdrobirea celei mai feroce mașini de război creată de imperialism. Prin aceasta s-a dat o lovitură puternică imperialismului, au fost zădărnicite planurile reacțiunii mondiale de a întoarce roata istoriei, de a stăvili mersul omenirii pe calea progresului social. În aceste împrejurări, ca urmare a ascuțirii contradicțiilor interne, a creș-

Forțarea Tisei de către o unitate română.

terii tumultuoase a luptei revoluționare a maselor muncitoare, în frunte cu partidele comuniste și muncitorești, o serie de țări din Europa și Asia s-au rupt din lanțul imperialismului și au pornit pe calea făuririi vieții noi, socialiste. S-a format și consolidat sistemul mondial socialist, care a devenit factorul determinant al dezvoltării sociale.

Însuflețite de victoria în cel de-al doilea război mondial, popoarele din țările coloniale și dependente și-au intensificat loviturile grăbind procesul istoric de prăbușire a odiosului sistem colonial.

Stegari ai luptei popoarelor pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist, partidele comuniste și muncitorești din țările capitaliste și-au lărgit și întărit rîndurile, și-au cîștigat un imens prestigiu în rîndul maselor populare.

Procesul istoric desfășurat sub semnul marii victorii a scos la iveală forțe sociale uriașe, de nebiruit. Raportul de forțe pe arena mondială s-a schimbat în favoarea socialismului și păcii.

Pătruns de mîndrie patriotică pentru contribuția adusă la zdrobirea Germaniei hitleriste, pentru mărețele succese obținute de-a lungul celor două decenii în făurirea vieții socialiste, poporul român sărbătorește Ziua independenței de stat a României și Ziua victoriei asupra fascismului german cu hotărîrea fermă de a ridica patria pe noi culmi ale progresului, de a-și aduce și pe viitor, neabătut, întregul său aport la dezvoltarea înțelegerii și prieteniei între popoare, la lupta pentru triumful măreței cauze a păcii în lumea întreagă.

VOLUNTARII ÎNFRUNTĂ FOCUL INAMIC ȘI VALURILE MUREȘULUI

După ce hitleriștii au fost respinși de pe Tîrnava Mică, au încercat o mică rezistență pe înălțimile de la nord de Mureș. Profitînd de terenul extrem de avantajos pentru ei și de obstacolul ce-l constituia în calea noastră Mureșul, au organizat, din timp, o poziție de rezistență pe aceste înălțimi. În aceste condiții au luat naștere luptele de la Vidrașău.

Episodul care urmează face parte din aceste lupte, însă o luptă din cele mai tragice prin situația critică ce se crease batalioanelor noastre în capul de pod de peste Mureș, de la nord de Vidrașău.

Pe malul de sud al Mureșului, lîngă satul Vidrașău, sînt multe înălțimi abrupte, unele pleșuve, altele îmbrăcate în hainele culturilor de porumb, arboretului și viilor. În timpul războiului antihitlerist acele înălțimi au fost apărate de numeroase forțe inamice care dispuneau de tancuri și aruncătoare de mine.

Nu era de loc ușor să te opintești jos, pe firul văii, și să îți piept puhoiului fascist, după cum nu era de loc ușor să fii dincolo de Mureș și să reziști cu eroism la necontenitele atacuri fasciste pornite din toate direcțiile.

Și totuși, ostașii noștri au făcut față cu succes tuturor acestor greutăți. Ei au rezistat cu eroism pe poziție; deși se aflau într-o situație destul de grea, ostașii români care luptau aici au găsit resurse morale suficiente să distrugă forțele fasciste care căutau cu disperare să se mențină pe înălțimile de pe malul Mureșului.

Pentru a ieși victorioși din această aprigă încleștare am adus la cunoștința tuturor comandanților și ostașilor din regiment inten-

(Continuare în pag. 8)

București. Trupele române, care și-au adus contribuția la înfrîngerea hitlerismului, trec biruitoare pe sub Arcul de Triumf.

țiile hitleriștilor. Îmi amintesc și astăzi, cu o vie emoție, de însuflețirea ostașilor care au manifestat un puternic elan de luptă și dorința aprigă de a zdrobi pe adversar. Din această înflăcărată dorință de a înfrînge pe fasciștii de pe malul Mureșului s-a născut și ideea de a se organiza un pluton de voluntari. Plutonul trebuia să treacă peste Mureș, sub focul ucigător al dușmanului, pentru a întări pe cei de la capul de pod.

De reliefat este faptul că numărul voluntarilor era atît de mare, încît se putea organiza cu ei, foarte ușor, chiar un batalion. Situația specifică de atunci, precum și lipsa mijloacelor de trecere nu puteau îngădui însă angajarea unor forțe de tăria unui batalion și nici chiar a unei companii.

Am hotărît să recurg doar la acțiunea unui pluton, întărit cu două aruncătoare de mine de 80 mm și cu trei aruncătoare de flăcări.

S-a ales un sector de forțare cît mai ferit de vederile dușmanului, asigurînd plutonului atît mijloacele de trecere necesare — două sedinuri [1] — cît și un sprijin masiv de foc.

Acțiunea de forțare s-a început în după-amiaza zilei de 18 septembrie 1944. Primele grupe de pușcași și mijloace de întărire au reușit să treacă rîul prin surprindere. Celelalte grupe au fost însă prinse într-un foc puternic de artilerie inamic, care le-a avariat un sedin. Cu toate acestea, soldații nu s-au lăsat intimidați și au continuat să străbată înot apele Mureșului. Aici trebuie să subliniem faptul că toți voluntarii erau și buni înotători, mulți din ei fiind originari de pe malurile mării și ale Dunării. A fost un moment înălțător de eroism. Îi urmăream prin binoclu pe ostașii noștri și-mi creștea inima de bucurie cînd îi vedeam cu cîtă repeziciune și abilitate își luau formația de atac, o dată ajunși pe malul opus, cu cîtă rapiditate trăgeau asupra hitleriștilor. Înspăimîntați de avîntul românilor, o parte din fasciști începuseră s-o rupă la fugă printre acoperirile de teren, deși aveau poziții de tragere foarte avantajoase. Punînd în funcțiune și aruncătoarele de flăcări, voluntarii au reușit să treacă Mureșul și să se reunească cu forțele detașamentului românesc de dincolo de rîu. Acțiunea plutonului a ridicat și mai mult moralul celor aflați în capul de pod care, la rîndul lor, au deschis mai întîi foc puternic asupra hitleriștilor, după care au pornit la atac ajutînd astfel acțiunea voluntarilor. De pe malul de sud al rîului continua sprijinul de foc al regimentului. Cînd începu să se lase amurgul, detașamentul, împreună cu voluntarii, s-a avîntat la un nou atac. În fruntea atacurilor din cadrul detașamentului se afla compania comandată de sublocotenentul Constantin Gheorghiu. Noi, cei aflați la sud de Mureș, am observat cum acea mînă de ostași în frunte cu ofițerul izbutiseră să pună stăpînire, dintr-un salt, pe un mamelon aflat la nord de amplasamentul unui cuib de foc hitlerist. De acolo, sublocotenentul Gheorghiu împreună cu ostașii săi s-au năpustit vijelios asupra fasciștilor, nimicindu-i cu focul automatelor și al grenadelor. În crîncena încleștare, o rafală dușmană a curmat însă și firul vieții bravului ofițer. Atacul nostru a dus la respingerea inamicului de pe prima terasă a Mureșului. Apoi, capul de pod s-a consolidat și mai puternic. Printre mulți alții am putut remarca atunci, pentru vitejia de care a dat dovadă, pe sergentul Ion D. Stoian din satul Săveni, fostul județ Ialomița. El comanda două aruncătoare de mine de 60 mm. Cu toate că fusese descoperit și în jurul lui cădeau nenumărate schije de proiectile dușmane, el, cu mult calm, folosind o mică cută de teren, a izbutit să plaseze cu o precizie uimitoare focul aruncătoarelor sale pe două cuiburi de arme automate fasciste, distrugîndu-le. De remarcat era viteza de tragere, rapiditatea cu care el a mutat focul de pe un obiectiv pe altul. Și astfel, grație intervenției vijelioase a voluntarilor, s-a înlăturat criza, respingînd pe inamic, iar batalioanele s-au consolidat în capul de pod de la Vidrașău.

[1] Bărci de cauciuc.

REORGANIZAREA

După sîngeroasele lupte duse de Regimentul 34 infanterie în cadrul Diviziei 9 infanterie, pe dealul Sîngeorgiu, în capul de pod de la nord de Mureș, din raionul Cîpău-Iernut, unitățile diviziei au trecut la reorganizare.

Cît privește Regimentul 34 infanterie, el a intrat în cantonament în satul Bord. După atîtea lupte crîncene, o odihnă de cîteva zile era binevenită.

...Deși intrarea în sat a avut loc noaptea, întreaga populație era în picioare. În toate casele, sub protecția camuflajului, ardeau lămpile. În sobele de zid duduiau focurile, pe plite aburea cratițe cu diferite bunătăți...

Pe timpul cît am fost cantonați la Bord s-a organizat cu soldații și gradații instrucția de front, iar cu ofițerii, exerciții de luptă pe hartă.

În satul Bord a mai avut loc și o altă activitate. În ziua de 4 octombrie, în ajunul plecării noastre din cantonament, către ora prînzului, întregul regiment „a fost adunat sub arme" — cum se spunea atunci la ceea ce azi ar fi revista de front. O ușoară adiere de vînt unduia faldurile drapelului unității.

După primirea raportului, comandantul de regiment a vorbit despre luptele purtate de Regimentul 34 infanterie în Dobrogea, în Cîmpia Dunării, la București și Ploiești, pe Mureș și pe dealul Sîngeorgiului.

În acordurile solemne ale fanfarei regimentului s-a păstrat un minut de reculegere în memoria eroilor căzuți pe cîmpurile de luptă.

A urmat după aceea citarea prin ordine de zi pe divizie și pe regiment a ofițerilor, subofițerilor, gradaților și soldaților care se evidențiaseră în luptele purtate, începînd de la Constanța și pînă la dealul Sîngeorgiu.

În continuare s-a dat citire ordinului cu cei decorați, avansați în grad sau promovați în funcții. A crescut dintr-o dată numărul de fruntași, de caporali și de sergenți.

Cînd s-a ordonat ca cei citați pentru fapte de arme, cei decorați, avansați sau promovați în funcții să iasă în fața frontului pentru a fi felicitați de comandantul regimentului, s-a produs o situație foarte semnificativă. Aproape întregul efectiv al regimentului a făcut trei pași înainte, atît de mare era numărul celor care s-au evidențiat în lupte.

După ce „s-au rupt rîndurile", oamenii au început să glumească și să discute diferite probleme.

Militarii sosiți recent, pentru completarea pierderilor, aduceau vești din Dobrogea, din București. Ei erau înconjurați și asediați cu întrebări. Vestea care s-a răspîndit ca fulgerul a fost cea referitoare la o *lege* privitoare la împroprietărirea țăranilor. Cine a adus această veste nu știm, dar din gură în gură zburau cuvintele: „S-a dat o *lege* la București cu împroprietărirea țăranilor...", „Fraților, ni s-au ridicat datoriile de la bănci și de la boieri..." Știrile ne-au fost apoi confirmate de niște soldați veniți de la „partea sedentară". Ei spuneau că au auzit despre această *lege* în trecere prin București, că „boierii turbează" și că în primul rînd vor primi pămînt cei aflați pe front. Discuțiile au cuprins aproape întreaga masă de militari. Se crease o atmosferă de voie bună, de robust optimism.

Știri în legătură cu *legea* despre care vorbeau ostașii în Bord ne-au ajuns apoi la cunoștință mereu cu noi și noi amănunte, de-a lungul drumului de luptă parcurs. Astfel am aflat că era vorba de fapt de Platforma F.N.D., al cărei proiect a fost elaborat de P.C.R. în luna septembrie 1944. În acest document erau cuprinse și punctele referitoare la întîietatea la împărțirea pămîntului pentru militarii de pe front.

Festivitatea din ziua de 4 octombrie 1944, însoțită de bucuria veștilor primite, a ridicat și mai mult starea morală a luptătorilor, a stimulat și mai mult voința lor de a săvîrși noi fapte de eroism în luptele ulterioare pe care le-a dus Regimentul 34 infanterie.

Ion BOTEA
general-maior în rezervă

ASALTUL POSTULUI DE RADIO „DONAU"

În războiul antifascist, Divizia 9 infanterie a dat ultima luptă în ziua de 9 mai 1945, cu toate că Germania nazistă capitulase, fără condiții, în noaptea de 8 spre 9 mai. Această luptă s-a impus din cauză că forțele hitleriste de la postul de radio „Donau" au refuzat să depună armele, deși li se adusese la cunoștință capitularea Germaniei fasciste.

În dimineața zilei de 9 mai 1945, la ora stabilită, regimentul nostru, în cadrul diviziei, a pornit asaltul năvalnic asupra postului de radio „Donau", ultimul nostru asalt. Pe deasupra capetelor au început să ne treacă proiectilele artileriei proprii. Pămîntul se cutremura... Pe pozițiile dușmane se ridicau continuu imense trîmbe de fum gros, negru, brăzdate de limbi de foc. Aviația românească vărsa și ea tone de bombe asupra inamicului. Cu fiecare clipă, încordarea creștea. Cînd pe cer au apărut primele rachete roșii, ostașii noștri au pornit la atac. Au înaintat circa 200 de metri, dar focul turbat al inamicului i-a silit să se culce la pămînt. După ce artileria lungi tragerea, continuarăm atacul. Militarii, subunitățile se apropiau metru cu metru de inamic. Deoarece focul dușman ne țintuia mereu la pămînt, comandantul regimentului hotărî ca direcția principală de atac să fie schimbată întrucîtva.

— Uraaa! Uraaaaaa! — începu apoi să vuiască valea.

Ai noștri trecuseră vijelios la asalt. Au urcat creasta. Au trecut printr-un canal în care apa le venea pînă la brîu. Pionierii au întins punți de asalt pentru trecerea armamentului greu.

În urma bombardamentului artileriei noastre a fost lovită baza antenei postului de radio „Donau". Uriașul pilon de fier începu să se încline.

Din nou izbucni un „Ura" puternic, năvalnic. Uralele se împleteau cu exploziile grenadelor. Batalionul 2 făcu o manevră pentru a cădea în spatele hitleriștilor.

Lupta a durat pînă cînd soarele a coborît spre asfințit.

...Se înserase. Platoul fumega ca un imens rug. Pilonul trufaș zăcea aplecat într-o rînă. Nu mai putea împroșca văzduhul cu minciunile hitleriștilor. Prin perdeaua de fum alburiu, umbrele ostașilor noștri păreau ale unor uriași.

Au luat atunci un mare număr de prizonieri.

Un vlăjgan de prin părțile Iașului luă pe un hitlerist de bărbie, îl privi țintă în ochi și-i spuse:

— Ei, acum crezi că s-a dus dracului Berlinul?...

— Ja! Ja! Berlin kaput! Hitler kaput! — bîlbîi nazistul, holbînd ochii de spaimă.

În urma acestui atac, care a dus la încercuirea completă a forțelor hitleriste de pe marele platou, unde se afla postul de radio „Donau", divizia noastră a capturat numeroși prizonieri. Numai Regimentul 34 infanterie a luat peste 200. Multe mașini încărcate cu muniție, cu armament și echipament, cu alimente, cu medicamente, cu obiecte jefuite de fasciști din Cehoslovacia au fost capturate de către trupele române.

Cu această luptă războiul a luat sfîrșit și pentru regimentele Diviziei 9 infanterie.

Ion PANĂ
locotenent-colonel în rezervă

STAVILĂ ÎMPOTRIVA APELOR

Într-o carte apărută cu mulți ani în urmă, care se ocupa de geografia și bogățiile pămîntului, se spunea într-o frază : „Nu se poate ca omul să «învingă» geografia fizică — cel puțin pînă azi n-a izbutit". Iată însă că acel „azi" a fost depășit cu o distanță, în timp, impresionantă.

În locul pădurilor de sălcii bătrîne, scorburoase, fără valoare economică, în locul lacurilor și bălților, cu stufărișuri puțin producătoare, în această junglă dunăreană au apărut pădurile de porumb, cu aurul de multe carate al boabelor.

Aici, în Lunca Dunării, bătălia pentru redarea de noi terenuri agriculturii e în plină desfășurare. Pe malul stîng al fluviului se înșiruie ca o salbă numeroase șantiere de hidroameliorații. Acestea fac parte din binecunoscutul plan de acțiune conceput, inițiat și organizat de partid, care prevede efectuarea unor lucrări de hidroameliorații — îndiguiri, desecări, defrișări — în scopul punerii în valoare, în prima etapă numai, a unei suprafețe de peste 300.000 hectare. Dar pentru ca

Vasile CÂBULEA

(Continuare în pag. 10)

În cîteva minute o asemenea mașină de defrișat poate scoate din rădăcini un copac secular.

această suprafață să fie redată în circuitul agricol, e nevoie ca un dig înalt de 4—5 metri, cu o lățime la bază de 32—36 metri, să se întindă de-a lungul a circa 1.000 km. Peste 90 milioane de mc de pămînt va trebui dislocat și transportat. Un șantier a cărui măreție nu e cu nimic mai prejos ca a oricărui șantier al construcției socialiste. Iar acest mare volum de muncă se execută de numai cîteva sute de tractoriști și mecanici care mînuiesc mașini puternice, tehnicieni și ingineri hidroamelioratori cu experiență, oameni tineri și cutezători.

După ce, pe unul din ultimele fronturi, victoria împotriva apelor a fost cucerită (este vorba de terminarea lucrărilor de îndiguiri de pe șantierul de hidroameliorații din Insula Mare a Brăilei), ei și-au îmbarcat utilajele pe șlepuri și au urcat în sus, pe Dunăre, poposind în incintele Prundu-Greaca, puncte înscrise, alături de Potelu-Corabia, Suhaia-Zimnicea, Bistrețu-Nedeia și altele, pe harta viitorului front al operațiilor hidroameliorative.

Insula Mare a Brăilei constituie una din paginile cele mai frumoase consemnate pînă acum în istoria lucrărilor de hidroameliorații de la noi. Aici s-a construit într-un timp record — iulie-decembrie — un dig inelar de 135 km care ferește de inundații o suprafață de 71.900 de hectare. În cursul lucrărilor de construcție a digului au fost defrișate peste 1.100 hectare de pădure de salcie și plop, s-au excavat aproape 10 milioane metri cubi de pămînt. Este cea mai mare lucrare de îndiguire realizată pînă în prezent în țara noastră. Aici se vor înființa un număr însemnat de unități agricole de stat. În actuala campanie de primăvară, mecanizatorii au întors primele brazde reavăne din cel mai bun și mai nou pămînt al țării.

...Sîntem în drum spre șantierul de hidroameliorații din incinta Prundu-Greaca-Argeș. Călăuza noastră? Inginerul Martinciuc, un om între două vîrste, care a început să lucreze în acest domeniu acum 17 ani și cunoaște ca-n palmă toate șantierele de acest gen din țară.

— Noul șantier, ne relatează dînsul, se întinde pe o distanță de 41 km. Începe lîngă comuna Gostinu și se termină la gura Argeșului, lîngă Oltenița. Aici vor fi redate agriculturii alte 28.000 de hectare. Sînt acoperite, în prezent, numai de apele Lacului Greaca aproximativ 7.000—8.000 de hectare. Dar le vom alunga, curînd...

Navigăm pe-o vreme urîtă. Cerul e acoperit cu nori cenușii, apele fluviului, agitate și mîloase, sînt în creștere. În pădure, mugurii au plesnit, anunțînd sosirea primăverii, reînvierea naturii. Printre pîlcurile de sălcii, de plopi și stejari bătrîni se văd, din loc în loc, contururile digului, mașinile și utilajele scurmînd pămîntul: se aude zgomotul lor puternic în încleștarea cu natura îndărătnică. În depărtare zărim înșirate vasele-dormitor.

— Prima fază a construcției, continuă inginerul Martinciuc, a fost terminată. Incinta a fost închisă, iar digul făcut, în prima fază a lucrării, însumează 2.900.000 metri cubi de pămînt săpat, cărat și așezat. Din cei 41,4 km cît reprezintă exact lungimea digului — peste 30 de km au fost făcuți prin păduri. Pentru ampriza digului ca și pentru gropile de împrumutat pămînt s-au defrișat peste 600 hectare de pădure; s-a muncit în condiții cu totul neobișnuite. Pe o porțiune de aproape un kilometru, dificultățile ce au trebuit învinse au fost deosebit de grele. Arbori bătrîni, cu un diametru de peste un metru și cu rădăcinile adînc înfipte în pămînt, înfruntau cu încăpățînare forța agregatelor defrișătoare. Se încăpățînau ei, ne încăpățînam și noi, ne spune călăuza.

Apoi, după o pauză lungă, adăugă:

— Deși nu vedeam acest asalt asupra naturii pentru prima oară, mă impresiona totuși forța oamenilor și a mașinilor. Și simțeam satisfacția că învingem natura. Cînd totul trecea, cînd mașinile tăceau și liniștea cuprindea întinderile, priveam dezolat cîmpul haotic, dezgolit. Sute, mii de trunchiuri de copaci zăceau moarte. Toamna, la întoarcere, gropile se astupaseră, terenul se nivelase, iar iarba, tînără și fragedă — solie a renașterii ciclice a vieții — își făcuse apariția.

Ancorăm. Primul popas la grupa a III-a de utilaje, sectorul 1 de lucru, Gostinu. În comparație cu proporția lucrărilor numărul oamenilor este mic: sub 200. În ultima lună, băieții de aici avuseseră planificați circa 100.000 metri cubi de pămînt dar ei, confirmînd tradiția, au realizat aproape 150.000. Am cunoscut pe frații Dumitru și Marin Toma, care își depășesc cu regularitate sarcinile. Cei doi frați muncesc uneori cît patru. Ei au lucrat și în Insula Mare a Brăilei unde au săvîrșit fapte care dau un plus de frumusețe profesiunii lor.

Seara am fost oaspeții grupului IV de utilaje, condus de inginerul Ioan Peneș. Acest grup dispune de cea mai puternică forță mecanică: 7.500 cai putere. „Cartierul general" al șantierului se instalase într-o pădure. Mai întîi, cu cele mai puternice tractoare pe șenile, s-au croit drumurile de acces. În cîteva zile au fost ridicate barăcile din plăci fibro-lemnoase cu umplutură între pereți, orînduite în formă de careu. La malul Dunării ancoraseră cele cinci vase-dormitor. E punctul cel mai izolat al șantierului de îndiguiri Prundu-Greaca. Aflîndu-te aici, nu simți singurătatea. E nespus de multă tinerețe și voioșie. Marea majoritate a tractoriștilor și mecanicilor sînt utemiști: aproape 200. Comitetul U.T.M. a întreprins, din prima zi, acțiuni organizatorice de gospodărire și înfrumusețare a acestei noi așezări omenești. S-au făcut repartizările în dormitoare, s-au amenajat birourile, sălile de mese, locurile de parcare și punctele de alimentație, s-au inițiat acțiuni cultural-educative. Ultima de acest fel a fost un simpozion literar urmat de dans. S-a dansat pe vas, în legănarea undelor Dunării. Ziarele sosesc zilnic. Există aparate de radio care îi ajută pe tineri să cunoască noutățile de pe toate meridianele lumii, precum și televizor care le mijlocește pasionaților sportului și ai muzicii legătura cu stadioanele, sălile de concerte ș.a. Vom aminti că grupa a IV-a de utilaje a venit cu izbînzi remarcabile dobîndite în Balta Brăilei. Și continuă și în acest șantier să fie grupă fruntașă în producție. La Insula Mare a Brăilei grupa a realizat 50 km de dig din cei 135 km. A terminat digul, porțiunea planificată, cu o lună mai devreme, apoi a dat ajutor grupei

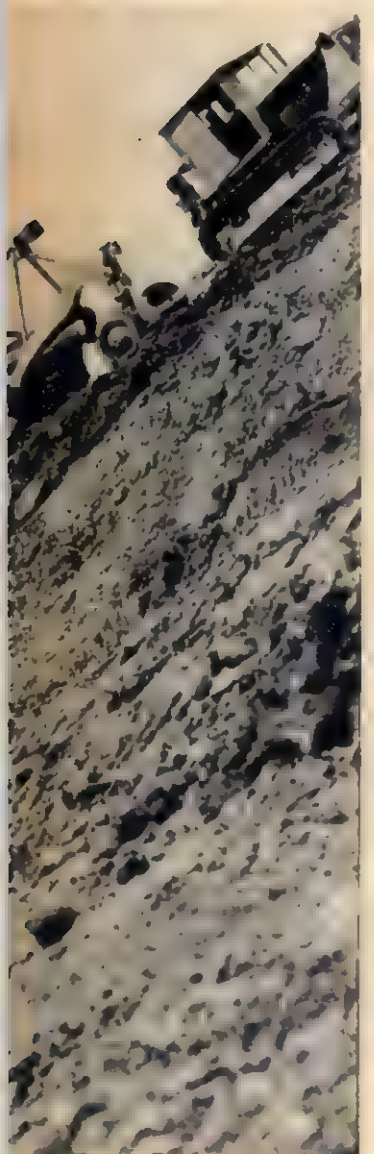

Așa se naște un dig pe șantierul de hidroameliorații din Lunca Dunării.

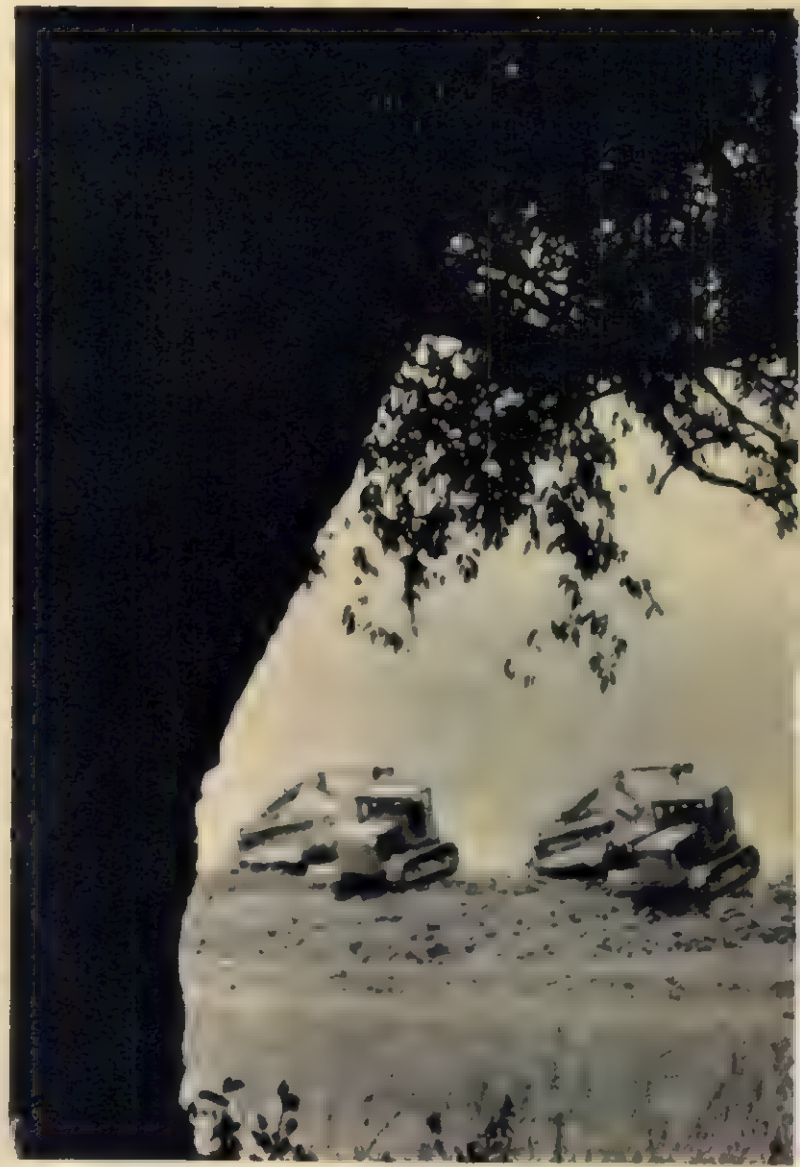

Armata de oțel a agregatelor moderne înalță o puternică stavilă împotriva apelor.

STAVILĂ ÎMPOTRIVA APELOR

a VI-a. Cele patru drapele atestă cuceririle obținute de tinerii din această unitate pe frontul dezlănțuit împotriva apelor. La noul punct de lucru au de împlinit digul pe o distanță de 11 km. În afară de lucrările de îndiguire se execută în această incintă canale de desecare pentru evacuarea apelor din lac în Dunăre. Două stații de pompare, cu o capacitate totală de peste 8 mc pe secundă, vor trebui să pompeze continuu, vreme de cîteva săptămîni, pentru ca imensa farfurie de pămînt care ține de veacuri apele Lacului Greaca să primească iar razele soarelui.

Viața de șantier e aspră chiar atunci cînd aceasta nu e undeva, departe, în Lunca Dunării. E cu atît mai aspră dacă ne gîndim că muncitorii de aici trăiesc și lucrează mai mult pe apă. Dar ideea că în urma lor rămîne un imens ogor fertil, îi animă, îi face să treacă peste greutățile inerente. Departe de casele lor — sînt aici adunați tineri din mai toate regiunile țării — ei ridică marele dig care îmblînzește natura, disciplinează bătrînul fluviu, pentru a da agriculturii țării noi terenuri mănoase...

Noaptea, micile așezări de la cele trei răspîntii ale apelor, cu luminile lor, privite de undeva, din înălțuri, par punctele de popas ale unei temerare expediții. Nu e departe vremea cînd acest peisaj sălbatic se va schimba cu totul. În locul pădurilor și stufărișurilor nefolositoare, al mlaștinilor și al bălților de unde duduitul tractoarelor și mișcarea omenească au alungat haitele de mistreți și de lupi, vor apărea nesfîrșitele păduri de porumb, aurul cîmpiilor. Atunci, geografii vor fi nevoiți să facă rectificările de rigoare pe harta patriei. Locul culorii albastre, al apelor, îl va lua verdele plantelor semănate de mîna omului, apoi galbenul recoltelor.

...Vremea cînd aceste pămînturi noi, care întregesc ogorul țării, vor rodi întîia oară, la porunca omului și în folosul lui, e aproape. O apropie cu fiecare zi vajnicii constructori ai uriașului dig care va zăgăzui apele, ocrotind ogoarele. În însuflețita întrecere care are loc între grupele de utilaje, între brigăzile de tractoriști și echipele de mecanici — nu e nimeni în afara întrecerii socialiste — se obțin importante succese. În întîmpinarea Congresului partidului — eveniment de uriașă însemnătate în viața țării și a poporului nostru — hidroamelioratorii din Lunca Dunării și-au sporit eforturile pentru a înscrie pe graficele întrecerii socialiste noi și însemnate victorii. Dacă ar fi să amintim o singură cifră și încă este destul: deși condițiile climatice — ploi dese, pămîntul umed — n-au permis executarea neîntreruptă a operațiilor hidroameliorative — totuși prin voință, efort, inițiativă, muncitorii de aici au reușit să-și realizeze planul pe trimestrul întîi al anului și să excaveze și așeze în dig o cantitate de pămînt în plus de peste 65.000 metri cubi. Lună de lună brigăzile mecanizatorilor își depășesc planul de producție. În felul acesta, întinderi de pămînt și ape, care zac în nerodire de veacuri sînt prefăcute în edenuri roditoare menite să valorifice și să sporească, spre binele celor ce muncesc, resursele de bogății ale țării.

Vasile CĂBULEA

Ionică din Gheboaia –
Mihai CHELCAN

Sora se piaptănă –
Elena IONIȚĂ

Bunica mulge vaca –
Mihai CHELCAN

Tractor pe cîmp –
Mihai CHELCAN

Oițe –
Elena COSTACHE

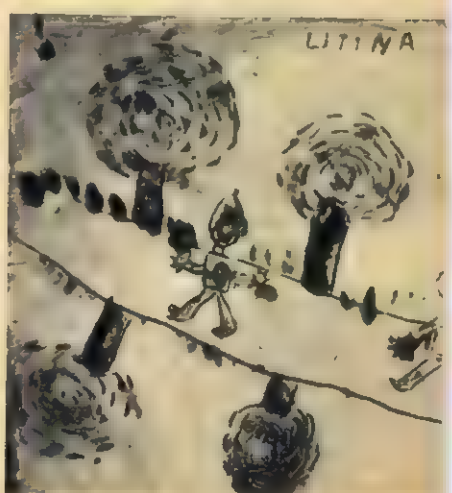

Copii la drum –
Gheorghiță UTINA

ARTĂ ȘI PEDAGOGIE

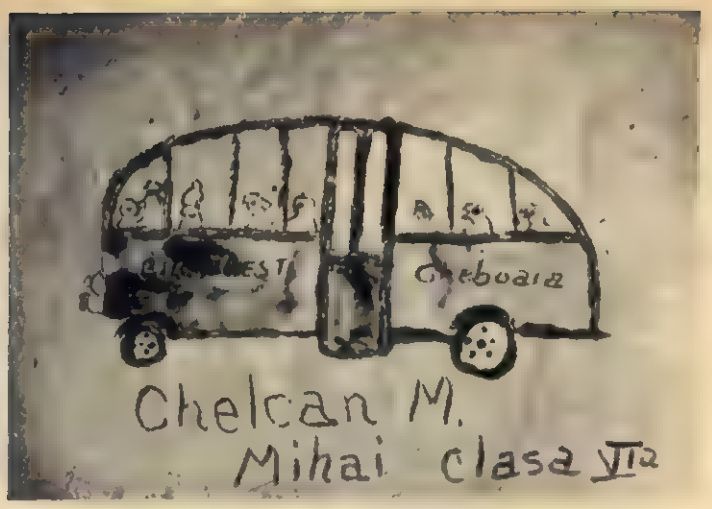

Cursa de București–Gheboaia – Mihai CHELCAN

Mama înflorează – Elena IONIȚĂ

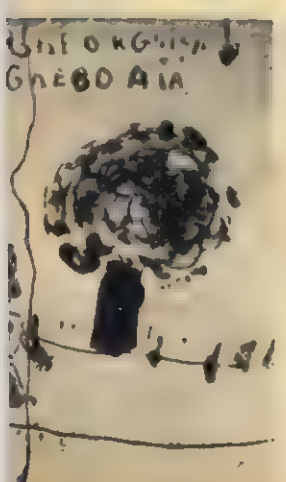

Iată o cronică a cărei adresă trebuie precizată încă înainte de a-i enunța obiectul : nu e scrisă pentru creatori, căci unii dintre ei sînt abia la vîrsta cînd se pregătesc să descifreze tainele alfabetului ; nu pentru a orienta vreun public, fiindcă fără nici o teoretizare oricine se emoționează la această expoziție ; nu pentru popularizare, după ce a făcut-o — poate mai amplu — televiziunea. E scrisă pentru cei pe care-i interesează copilăria, pentru educatorii profesioniști ori naturali ai ei.

În foaierul Teatrului „Ion Creangă" sînt expuse cîteva zeci de plăcuțe ceramice — tablouri de lut — lucrate de copii între 5 și 13 ani. În culisele scenei stau 70 de școlari și preșcolari din Gheboaia, un agronom ingenios, o sculptoriță inimoasă și un lanț de binevoitori, de la directorul școlii din sat, care a pecetluit solemn acțiunea, pînă la directorul Teatrului „Ion Creangă", care a găzduit expoziția.

Locul acțiunii e un sat mic situat între Ploiești și Tîrgoviște, care de imemoriale timpuri se ocupă cu olăritul. Înainte de a avea cooperativă agricolă, satul trăia din vînzarea strachinilor în tîrguri vecine. Apoi, îndeletnicirile au devenit legumicole. Agronomul (îl cheamă Petre Buriac), sub a cărui grijă s-au dezvoltat grădinile satului, a socotit că această transformare ar trebui să se resimtă și în patriarhala trudă a olarilor și a lansat chemarea : să vină un artist ! S-a dus Ana Cordoneț și a privit situația — hai să spunem agronomic : toată grija trebuie acordată „puieților" !

Astfel a început „școala" de ceramiști, cu ateliere în șopron și expoziții în ogradă. De aici încolo, darea de seamă trebuie să devină mai pedantă în termeni. Altfel n-ar rămîne decît concluzia sentimentală a întîmplărilor de la Gheboaia, încheiate cu o plimbare în Capitală a „artiștilor", cu care prilej un magnetofon ar fi putut memora replici de o nativitate patetică despre raiul Bucureștilor și fericirea acelor clipe.

Dar concluziile acestei minunate aventuri fantastico-pedagogice sînt mult mai importante — deși, se vor întreba unii, ce poate fi mai important decît fericirea unui copil înmulțită cu 70 ?

E important fiindcă de aici se vede cum se pot dezvolta copiii cînd cineva se pricepe și are curajul să-i dezvețe a desena cuminți și indiferenți cu rigla și cu idealuri de copiști plicizi, cum fac încă, vai, mii de școlari !

Din obiect de dexteritate și de plictis, lucrul manual a devenit deodată ispravă și miraj, eveniment al creației. Această minune trăită la 8 ani nu se uită niciodată, oricîtă rugină așază vîrsta pe deasupra. Copiii au recapitulat astfel singuri, și la timpul cuvenit, un ev istoric, acela în care omul și-a descoperit propria nevoie de a-și prelungi cunoștințele și sentimentele în memoria materiei. Din asemănătoare mișcări ale sensibilității, pe filele de ceramică s-a consemnat liric o epică de calendar al zilelor și muncilor din Gheboaia : mama mulge vaca ; bunica hrănește copiii ; sora înflorează strachini ; tata învîrtește roata ; autobuzul vine de la oraș : ursul caută zmeuriș : oile se adună în cîmp ; tractorul trage plugul ; sera a dat garoafe uriașe ; Harap-Alb își desfășoară pățaniile ; Prislea s-a suit pe măgăruș etc., etc. Copiii au luat act de realitatea ogrăzii și a artei dintr-o dată, au trăit însăși elementara determinare prin viață a creației.

Importantă mai e,ca la atîtea expoziții de desene ale copiilor, concluzia pe care pînă la urmă ar trebui să o tragă cei ce se ocupă cu ilustrația literaturii pentru copii. Schematismul desenelor de copii vine din neputința de analiză proprie vîrstei, schema aceasta e însă logică și, ca atare, uzează de abstracții. Ei nu știu să rezolve divergența dintre ceea ce văd la un obiect și ceea ce știu despre el și desenează însăși dilema : prin trupul tatei se văd liniile scaunului, peisajul e văzut ca din avion și omul, atunci, prin deducție, e și el așternut plat pe teren, ca să fie și orizontal — adică luat dintr-un unghi fictiv, dar și întreg — adică real ! Ca să se aplice vîrstei acestei viziuni, desenatorul trebuie să înțeleagă sensul profund logic al convențiilor create de mintea copilului. Latura didactic „corectă", ca și latura rafinat „infantilă", sînt la fel de neavenite pentru cultura copilului. Numai logica stilizărilor (și nicidecum principiul fanteziei ori al decorativității) poate sugera doza și direcția ficțiunii în ilustrația pentru copii — și poate genera o artă valabilă pentru părinți.

Să ne întoarcem totuși la Gheboaia. Aici olarii, producînd masiv și în serie, au pierdut oarecum pe drum gustul variației și simțul detaliului. Gestul lor s-a mecanizat : cu „cornul" ori „cutiuța", efectele ies dintr-un singur gest. Copiii aceștia restabilesc în sat procesul de invenție, suflă în vatra stinsă a sentimentului de sub cenușa rutinei.

Și mai e ceva important : sutele de ore pe care copiii le-au dat jocului pasionat al creației. Și sutele de pași săriți peste silabisirea formelor cu rigla și compasul, către înțelegerea mai tîrziu a artei. Provizia de candori pentru anul viitor al adultului. Jaloanele începutului de diferențiere între obiectul brut și imaginea creată. Deprinderea mîndriei de a făptui frumosul. Experiența de elan și perseverență...

Anca ARGHIR

arta ziaristului fotograf

Edmund Höfer este, cel puțin pînă la ora actuală, deținătorul unui record în materie : „Sudorul" lui a fost prezent în peste 80 de saloane și expoziții de artă fotografică internațională, aducînd autorului mai multe medalii de aur, de argint și de bronz.

Fotoreporter de cotidian, Höfer a călătorit ani de-a rîndul prin țară și a fost martorul multor prefaceri, aducîndu-și contribuția la alcătuirea cronicii fotografice a ultimului deceniu. Fotograf pasionat și talentat, autorul e o prezență activă în fotografia noastră de presă ca și de expoziție, impunîndu-se mai ales prin nota de modern pe care o aduce în lucrările sale.

În prezent, sala din Brezoianu găzduiește expoziția personală de fotografie a acestui artist fotograf și fotoreporter.

Edmund Höfer expune 110 lucrări în alb-negru. O expoziție valoroasă care fără îndoială a suscitat interesul și pe marginea căreia se vor purta probabil discuții.

Sînt prezentate multe lucrări inspirate, de certă valoare, care demonstrează convingător talentul tînărului artist fotograf. De exemplu, o serie din portretele expuse, la care remarcăm interiorizările, realizarea fină, lumina sporită. Dintre lucrările care oglindesc efortul creator al oamenilor din țara noastră, marile șantiere, obiectivele industriale create sau în curs de construcție, se remarcă, la distanță apreciabilă de celelalte, fotografia care a adus atîtea succese autorului pe plan intern și internațional — „Sudorul". Dar domeniul asupra căruia insistă Höfer, cel puțin în expoziția actuală, este instantaneul care aduce strada cu viața ei, cu *oamenii* ei.

E cîndată totuși preferința acestuia spre zonele cele mai periferice ale vieții, spre tipologii extrem de îngustate și subțiate, unele dintre ele de-a dreptul pe cale de dispariție. E aproape o performanță să întîlnești astăzi tipuri ca bătrîna din „Amintiri din copilărie" sau pe aceea din „Bomboane agricole", figuri triste de mahalagioaice și alcoolici, cimitire. Titlurile sînt ele însele edificatoare : „De ziua morților", „În drum spre cimitir", „La crucea lui Brîncoveanu", „Alcool", „La bodegă" și încă multe, prea multe de același fel. Dintre ele apar astfel stîngace, rătăcite parcă, acele portrete mai tonice cum sînt „Cap de copil", „Ina", ele fiind printre lucrările de certă valoare.

Există evident un anume pitoresc în lucrările care domină numericește. Dar, credem noi, și o lipsă de măsură. Domină negrul și petele de lumină, optimismul sperie prea rar. Iată de exemplu „Floricelele". Aceste pitorești personaje spar dezolante : toată poezia îndemnului insistent cu care ele oferă florile e anulată.

Evident, se poate spune oricînd : așa a văzut autorul. Noi regretăm însă. E surprinzător și aproape de neînțeles cum un artist fotograf tînăr, așa cum este Edmund Höfer, nu e atras mai mult de tematica nouă, nu vede infinitele aspecte frumoase ale vieții noastre. Pleci din expoziție încercînd din acest punct de vedere un ușor sentiment de insatisfacție. Bunele intenții ale lui Edmund Höfer nu se realizează decît parțial.

Dincolo de aceste rezerve ale noastre, expoziția lui Edmund Höfer are destule virtuți. Și înainte de toate, aceea pe care am remarcat-o : știința instantaneului, categoria de fotografie cea mai valoroasă din expoziție, zona în care artistul fotograf se realizează în cel mai înalt grad. Iar dacă ne gîndim că pînă astăzi instantaneul e încă deficitar la noi, atunci o dată mai mult trebuie să salutăm aceste succese.

Traian PRIOȘAN

Unde-i arbitrul ?

La cercul de arte plastice al clubului.

Olga Stanislavskaia.

20 DE ANI DE LA ELIBERAREA CEHOSLOVACIEI

Polacek și tinerii lui prieteni

de Iaromir PESCEK, ziarist din R. S. Cehoslovacă

Varnsdorf, micul orășel cehoslovac situat în apropierea granitei cu R.D. Germană, s-a făcut cunoscut mai de mult în țară și peste hotare datorită produselor întreprinderilor textile din localitate. „Elité", de pildă, produce ciorapi de damă care se bucură de multă căutare. Fabrica „Velveta" exportă în zeci de țări pluș, catifea, țesături industriale, ecrane de cinema ș.a.m.d.

Poposind aci n-am intenționat să realizăm un reportaj despre activitatea industrială din Varnsdorf. Ceea ce ne preocupa era felul în care-și petrec timpul liber locuitorii unei asemenea așezări, cu atît mai mult cu cît vîrsta lor medie este, după cum o arată statisticile, de 27 de ani.

In aflarea răspunsului la această întrebare de un mare ajutor ne-a fost Iosif Polacek, responsabilul clubului fabricii „Velveta", un om plin de energie, în pofida argintiului părului său.

Conducîndu-ne prin numeroasele încăperi, prezentîndu-ne cu această ocazie pe mulți dintre colaboratorii săi — majoritatea tineri — el ne-a relatat cu căldură despre activitatea clubului.

Programele — ne spune Polacek — sînt alcătuite în urma propunerilor făcute de tinerii care vin aci. Se organizează seri literare, muzicale, se prezintă mici scenete sau pantomime. Membrii colectivului de teatru „Vesta" ca și ceilalți artiști sînt recrutați din rîndurile tineretului din fabrică. Foarte adesea, sălile arhipline n-au putut totuși cuprinde pe toți cei dornici să asiste la spectacolele prezentate de ei.

Dar contribuția membrilor colectivelor artistice la activitatea clubului nu se rezumă la realizarea diferitelor programe.

„Să nu credeți că «artiștii noș-

Vojena Misnerova conduce lecțiile de vioară. Ea însăși a început să învețe să cînte doar în urmă cu cîțiva ani. Acum e șaptesprezecea concertmistrul.

tri» (așa-i numește Polacek pe membrii echipei artistice) nu știu să pună umărul cînd trebuie. Această scenă, de exemplu, a fost construită de membrii colectivului artistic «Vesta», iar instalația de sonorizare a fost realizată de ansamblul de balet".

Polacek este unul din pictorii talentați din Varnsdorf. Din inițiativa lui s-au organizat o serie de expoziții în cadrul cărora s-au purtat discuții pe marginea tablourilor expuse. În acest fel, mulți tineri au învățat să înțeleagă și să cunoască mai bine arta. În același timp, Polacek îi îndrumă pe muncitorii și funcționarii talentați în tehnica desenului și a picturii. Numărul mare de desene și schițe pe care ni le-a arătat Polacek sînt o mărturie vie a faptului că eforturile sale nu au fost irosite în zadar.

...Nici nu am băgat de seamă cînd s-a înserat. În programul clubului figurau pentru acea seară dansuri și jocuri colective. Orchestra cînta melodii de dans în ritm trepidant, iar tinerii, îmbrăcați cu gust, dansau corect, se purtau cuviincios — așa cum se cade unor oameni binecrescuți.

Am discutat la club cu o fată. Are 18 ani. Ochii ei, de culoarea ciocolatei, urmăresc cu atenție tot ce se-ntîmplă în jur. O cheamă Olga Stanislavskaia și este textilistă; mi s-a relatat că lucrează cu multă dexteritate. Olga face parte din grupul tinerelor care au avut inițiativa organizării unei „parade a modei" care să prezinte produsele fabricii lor. Fetele au ales modelele, au confecționat rochiile, au elaborat programul paradei și tot ele au jucat rolul de manechine.

Tinerii cu care am făcut cunoștință la clubul fabricii „Velveta" trăiesc cu adevărat. Sînt demni de generația lor — a celor crescuți și educați în cei douăzeci de ani de la eliberarea patriei lor.

◀ Copiii muncitorilor iau lecții de balet la club.

Fotografii de Suzana HUMPALOVA

Dermenji are — pare-se — o mică conversație cu prietenul său Dezi.

Un cuplu de amici inseparabili : vulpea Țițica și cocoșul Ianoș.

Șoimo pare să asculte cu încredere sfaturile înțeleptului său prieten Vasia, corbul centenar.

Arca lui DERMENJI

Sergiu Dermenji nu ține de loc să provoace senzații tari. Nu-și strecoară capul printre colții leului și nici nu se instalează sub pîntecul elefantului. Cînd se află în manej, fiarele junglei nu-i cad spectaculos în genunchi, înfrînte de voința omului, și nici toba nu răpăie amenințător. Se cîntă un foxtrot și „trupa" Dermenji își face apariția pașnică : un iepure de casă, o pisică, un cocoș pitic, un păun, vreo două maimuțe, o vulpe, ba chiar și un purcel...

Și totuși numărul acesta, care nu cred să dureze mai mult de un sfert de oră, este de-a dreptul senzațional. Bruno Coquatrix, un impresar cu fler și un abil om de afaceri parizian, l-a văzut în toamnă, la București, în arena Circului de stat și i-a propus pe loc dresorului un contract de o lună și jumătate. Drept urmare Sergiu și Katy Dermenji și-au prezentat în noiembrie actorii necuvîntători în sala cu 2.400 locuri a „Olympiei", într-un spectacol de music-hall în care cînta Jacques Brel, unul din „idolii" Parisului, și se producea o celebră trupă de dansatori negri din New York. Cronicile au scris entuziaste : „Dermenji reeditează arca lui Noe. Dermenji a descoperit secretul lui Noe".

Aveau dreptate. La un semn al bagheței lui Dermenji,

vulpea se așază în bună frăție lîngă cocoș,

pisica se lasă cu politețe invadată de cinci șoareci,

corbul se instalează lîngă un cîine,

purcelul lîngă fazan.

„La Fontaine nu și-ar crede ochilor", exclamau parizienii. Arca lui Dermenji are o înfățișare adecvată secolului : e metamorfozată într-un microbuz și are la volan un Macacus de Java, niște nervos și impacientat, care nu știe că în București claxonatul este interzis.

Într-un sfert de oră, Dermenji demonstrează că poftele și dușmăniile ancestrale pot fi potolite, că spaimele pot fi puse în surdină : „Știți, mi-a fost totuși mult mai greu să-l conving pe cocoș să stea încrezător lîngă vulpe, decît s-o dezvăț pe aceasta de a mai pofti la carnea cocoșului. O dată, într-un turneu la Cluj, Țițica — vulpea — a dispărut. Mi-a adus-o peste două zile un țăran din împrejurimi : o găsise într-un coteț, fraternizînd cu 36 de găini. Perfect calmă printre 36 de găini speriate".

Katy Dermenji și favoriții ei.

Schmidt, șoferul, își invită pasagerii să urce în microbuz.

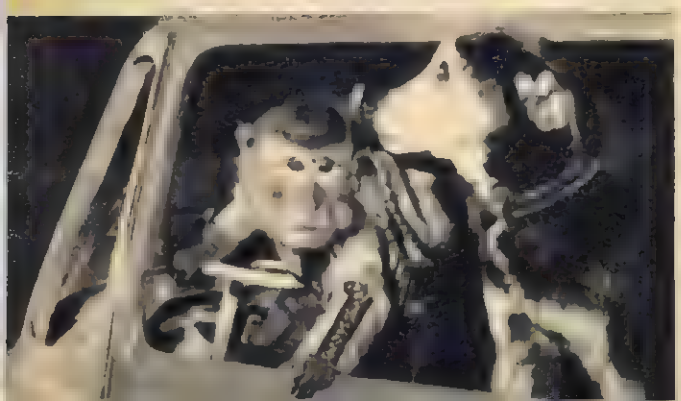

ARE CUVÎNTUL ZOOPSIHOLOGIA

„Cum ?"

Firește, ești imediat tentat să întrebi : „Cum ? Cum a reușit Dermenji să concilieze conflicte milenare ?"

— Reflexele condiționate — răspunde Dermenji științific și i se pare că a spus totul.

Dacă citește nedumerire pe fața interlocutorului, adaugă :

— E o chestiune de răbdare, de tact, de dragoste pentru animale. Biciul nu mi se pare un argument.

Și dacă nici răspunsul acesta nu mulțumește, el completează :

— Trebuie să cunoști, în fond, zoopsihologie...

Să facem o paranteză. În circ, meșteșugul se învață din tată în fiu. Există adevărate dinastii de acrobați și familii de dresori cu un adevărat arbore genealogic. Înainte de a fi învățat alfabetul, copilul îmbîinzitorului se împrietenește cu un pui de leu. Se formează astfel un fel de comunicare, de îndelungată obișnuință reciprocă, care dă dresorului aflat în arenă acea dezinvoltură și siguranță uimitoare.

Dermenji e în circ doar de cîțiva ani. Student la medicina veterinară, el a căpătat mai demult o cățeluș, Ira, și a început, în vacanțe, să o dreseze. Pentru pura sa plăcere personală. Ira era un animal inteligent și cu predispoziții intelectuale : a învățat să extragă rădăcina pătrată și să rezolve ecuații de gradul I cu o necunoscută. Dermenji și-a aflat astfel aptitudinile de dresor și și-a folosit în această direcție cunoștințele de medicină veterinară.

— Cel mai greu lucru nu e să-i creezi unui animal reflexul, ci să i-l păstrezi. Repetîndu-i de zeci de ori comanda, arătîndu-i răbdător ce ai dori să execute și răsplătindu-l atunci cînd izbutește (firește, cu bucățica gustoasă pe care o preferă), vei reuși să-l înveți mișcările. E, cum spuneam, o chestiune de reflexe condiționate — auditive, vizuale, olfactive : purcelul știe că, urcînd repede în microbuz, va găsi acolo ceva bun de mîncat. Schmidt, maimuța-șofer, știe că o așteaptă bucățele de banană... Totul e să afli de la început însușirile, personalitatea animalului, să știi ce ppate și ce nu poate executa și să nu te încăpățînezi a scoate din el altceva decît ceea ce e în stare.

Iată deci criteriul după care „vedetele" au fost distribuite în roluri. Cățelul care aleargă înăuntrul roții e de felul lui vesel și pus pe șotii — ne spune Dermenji ; Dendi, cîinele care salută grav și impozant la începutul spectacolului, e în general o persoană așezată, sobră ; Giovanni, țapul negru de Camerun, care trage o trăsurică și se lasă călărit de maimuțe, pregătește acum un număr de acrobație pe sticle, apelînd la darurile naturale ale speciei de a se cățăra pe stînci ; iepurele Truaic bate sacadat toba, folosind veșnicele sale gesturi scurte și repezi ; fazanul — of, superbul fazan care e cel mai redus și mai încăpățînat dintre „actorii" lui Dermenji — nu a putut fi învățat decît să se urce pe un postament ; iar purcelul, cu memoria sa vizuală excepțională, a refuzat pur și simplu să se urce în microbuz atunci cînd — revopsindu-se întreg utilajul — s-a schimbat și culoarea scîndurii pe care pornea spre mașină. Pînă nu a redevenit albastră, purcelul nu a mai acceptat să-și facă numărul.

VEDETE NECUVÎNTĂTOARE DAR POLIGLOTE

Universul lui Dermenji numără 45 de suflete. Printre ele se află artiști cu o vechime de doi ani și alții care abia se pregătesc să debuteze în arenă. Pentru cei ce joacă seara, repetiții obligatorii două ore pe zi. Se pot asculta atunci conversații poliglote : „Ruhe !", se aude glasul lui Dermenji. „A genoux !", comandă Katy Dermenji. „Scarei, scarei !", „Montez !", „An Platz !", urmează alte comenzi. Și Vali, lama născută în grădina zoologică din Sofia, ori țapii negri din Camerun, ori Murzic, pisica siberiană, ori cocoșul pitic Ianoș, sau familia celor trei Macacus de Java se supun, dovedind a înțelege la fel de bine germana

E îngheșuială mare în cabina trupei Dermenji : cine o să se machieze primul ?

...Ca în visele lui La Fontaine : pisica se joacă de-adevăratelea cu șoarecii.

ca și franceza, rusa ca și română. E limbajul „cifrat" al lui Dermenji, combinat de el pentru a nu putea fi ușor deprins de alții și deci a nu fi chinuite animalele de cine știe ce amatori de dresaj...

Cei mai talentați actori sînt, neîndoielnic, maimuțele. Schmidt, capul de familie, e vedeta nr. 1 a spectacolului : el șofează, călărește, salută, lucrează la trapez, face salturi. E foarte isteț, are fantezie și un evident simț al umorului. Soția lui, Mucki, și ea în vîrstă de 6 ani, e mult mai blîndă, maleabilă și e mare amatoare de ceaiuri (pe Schmidt îl cucerești cu banane și cu... cartofi fierți). Banana, fiica lor, e preocupată deocamdată mai ales de aspectul ei fizic : toată ziua își îngrijește pielea și silueta...

Veteranul trupei rămîne totuși Vasia, corbul : și-a început cariera artistică la vîrsta rotundă de 100 ani (are acum, demonstrat prin acte, 104 primăveri) și se dovedește un tînăr artist cu perspective reale.

— Toate se pot înțelege, dar cum de i-ați împăcat între ei pe nempăcații dușmani, cum de ați împrietenit cocoșul cu vulpea și șoarecii cu pisica ?

— I-am luat prin surprindere : într-o zi, pe cînd lucram cu vulpea, am dat repede drumul din cușcă cocoșului. Cînd s-au văzut împreună, atît de aproape, au înlemnit amîndoi. Nu le-am lăsat timp să se dezmeticească și i-am despărțit. Am repetat această întîlnire neașteptată de nenumărate ori, supraveghindu-i tot timpul, nepermițîndu-le să se atace. Pînă cînd, înamicii au descoperit că pot foarte bine convietui pe fața acestui pămînt...

Dezvăluită din tot aburul de taine ce o înconjură, dresura de animale pare o treabă foarte simplă, nu-i așa ? Cel puțin așa afirmă Katy Dermenji, căreia nu i-au trebuit decît cinci ani pentru a reuși să conducă singură spectacolul trupei...

Încercați, așadar, și dv. : încercați mai întîi să-l învățați pe cățelul dv. să rezolve ecuații de gradul I. Precis că o să reușiți...

Sanda FAUR

Fotografii de Elena GHERA

POVESTEA VORBEI

Teatrul medieval și medicina modernă

Arta culinară a romanilor cunoștea mîncările împănate ; „a umple, a împăna" se spunea farcire, devenit în franțuzește farcir. De la acest verb derivă substantivul farce — pronunțat fars — adică preparat (de obicei carne tocată mărunt) cu care se împănează ceva. Așa începe una din cele mai surprinzătoare povești ale cuvintelor, care ne va duce de la gastronomie la teatru și literatură, iar apoi la medicină.

În evul mediu francez sînt cunoscute reprezentațiile teatrale de mistere (drame religioase cu subiecte din Biblie). Pentru a atenua atmosfera sumbră a spectacolelor, organizatorii plasau între două mistere un fel de intermezzo comic, o scenetă veselă fără alt rol decît acela de divertisment. Comedia astfel intercalată a primit numele glumeț de farce, reprezentația întreagă semănînd oarecum cu o mîncare împănată cu ceva picant și gustos ! Ulterior, aceste farce au fost jucate ca spectacole independente, constituind producțiile teatrale cele mai apreciate ale evului mediu. Numele lor a rămas pînă azi și îl avem și în românește — **farsă** — la sensul de „comedie ușoară" adăugîndu-se acela de „păcăleală".

Și acum medicina. De la **farcire**, verbul latin care însemna, cum am văzut, „a umple, a împăna", s-a format derivatul **infarcire** „a umple, a astupa", și substantivul **infarctus** „astupare". De aici provine **infarct**, boala care constă în distrugerea unui țesut ca urmare a **astupării** vasului sanguin care îl hrănește. Un cheag de sînge care **astupă** o arteră produce **infarctul**.

Capriciile istoriei limbii au stabilit deci o trăsătură de unire între **farsă** și **infarct**, noțiuni între care astăzi nu îndrăznim să facem o apropiere nici măcar în glumă.

Sorin STATI

din toată lumea

GATA DE TRANSFUZIE

Avînd în vedere marele număr de accidente rutiere ce au loc în R.F.G., „Clubul automobilului" din această țară a luat inițiativa instalării pe șoselele principale a unor posturi de prim-ajutor, dotate cu rezervă de plasmă sanguină (pentru transfuzii urgente). Față de sîngele integral, plasma are avantajul de a se putea păstra mai mult și de a putea fi administrată în cantități mai mari. În fotografie : un depozit de plasmă de pe șoseaua München-Salzburg.

MICUL PICTOR

Deși în vîrstă doar de șapte ani, Bedri Baykam (Turcia) este, de pe acum, un artist plastic cu experiență. De la vîrsta de 2 ani, de cînd și-a început... cariera artistică, și pînă acum, Bedri a realizat 1.000 de tablouri și 5.000 de desene. Micul artist este ambidextru ; iată-l, la Londra, demonstrînd cum pictează cu mîna stîngă (pe perete se pot vedea cîteva din lucrările precocelui pictor).

AUTOMOBIL LUNAR

Analizînd fotografiile feței invizibile a Lunii, oamenii de știință americani s-au convins că cel mai bun vehicul lunar trebuie să fie prevăzut cu un sistem original de roți. Un grup de ingineri a prezentat la Santa Barbara (California), pe un teren experimental aparținînd firmei „General Motors", vehiculul pe care-l puteți vedea în fotografie. Fiecare roată în parte este conectată la un mic motor electric. Între axele roților există legături elastice. Acest vehicul teleghidat, capabil să escaladeze cele mai abrupte stînci ale Lunii, va constitui baza unei serii de mijloace de locomoție lunare, construite după aceleași principii.

...SPORT

EXISTĂ FOTBAL ŞI... FOTBAL!
(CE ESTE FOTBALUL AMERICAN?)

Un sport cu o federaţie internaţională care întruneşte adeziunea a peste 100 de ţări ne scuteşte de obligaţia de a mai pune în discuţie aria sa de răspîndire. Sînt totuşi, în problema extinderii fotbalului pe glob, cîteva evenimente demne de menţionat. Japonia a prezentat o echipă de fotbal în turneul final la Jocurile Olimpice ; australienii invită antrenori europeni pentru a-şi perfecţiona jocul şi comit „sacrilegiul" de a îngădui fotbaliştilor să joace pe stadioanele pînă atunci rezervate exclusiv crichetului ; ţările africane au fost programate în preliminariile campionatului mondial de fotbal ; un organizator american original finanţează de cîţiva ani un turneu anual de fotbal la New York (fără participarea vreunei echipe din Statele Unite)...

Aci e tocmai locul potrivit să atragem atenţia asupra unei confuzii curente. Ori de cîte ori veţi auzi despre fotbalul american trebuie să ştiţi că nu e vorba de fotbal în accepţia europeană a cuvîntului.

„Fotbalul american", creat în 1872 la universitatea din Harvard, a pornit de la regulile rugbiului (de altfel i se mai spune şi „rugbi american"), îngăduindu-şi însă „libertăţi" care l-au făstrăinat de cele două sporturi europene. El s-a transformat într-un joc brutal, asupra căruia nu degeaba şi-a lansat săgeţile satirei, printre alţii, Egon Erwin Kisch („Şi asta numesc ei fotbal...").

Jocul se practică pe un teren de 91 m pe 49 m, împărţit în fîşii (zone) de cîte 4,50 m. Echipa care, avînd balonul, nu reuşeşte într-un timp limitat să progreseze cu două zone, e nevoită să cedeze adversarului dreptul la atac. Jocul se opreşte în locul şi în momentul în care purtătorul balonului atinge solul altfel decît cu picioarele sau cu mîinile. Punctele se obţin trecînd linia de buturi adversă sau prin drop-gol. Balonul se transmite cu mîna în orice sens, iar loviturile cu piciorul sînt penalizate prin pierderea balonului (ceea ce, cîteodată, este avantajos, căci se cîştigă teren). Echipele au cîte 11 jucători pe teren, cu un număr nelimitat de rezerve. Partida durează o oră, în patru reprize de cîte un sfert de oră, cu pauze între ele.

Brutalitatea jocului provine din regula care permite echipei în atac să placheze orice adversar, în orice împrejurare, pentru a deschide drum purtătorului balonului oval (ceva mai turtuiat ca la rugbi). Sălbăticia jocului a impus portul căştilor şi al unor echipamente de protecţie (asemănătoare cu cele de la hochei). Cînd, în cursul anul 1905, au sucombat 18 jucători — victime ale meciurilor prea înfocate — preşedintele Theodore Roosevelt a ameninţat cu interzicerea jocului !

Fotbalul american a supravieţuit totuşi şi e destul de popular, mai ales în rîndul studenţilor universităţilor din Yale, Princeton, Michigan. Tradiţional a devenit meciul anual care opune echipele armatei de uscat şi marinei, meci la care participă de obicei preşedintele Statelor Unite. Numărul spectatorilor se ridică într-un an la peste 15 milioane.

Şi totuşi, în nici o altă ţară sportul acesta nu şi-a găsit adepţi...

V. BĂNCIULESCU

VARIETĂŢI

UN ALT SPRINTER A DEVENIT RUGBIST

Claude Piquemal, în vîrstă de 24 de ani, campion european la 100 m şi component al ştafetei de 4×100 m în echipa Franţei la J. O. de la Tokio, a abandonat atletismul. Urmînd exemplul campionului olimpic Bob Hayes, Piquemal a devenit rugbist. Noul său club este Racing Paris, unde joacă excelent în linia de treisferturi. Antrenorul echipei naţionale a şi pus ochii pe el, dorind să-l pregătească pentru lotul reprezentativei Franţei. Piquemal însă este mai modest : „Am viteză, dar nu cunosc prea bine minuirea balonului". Deocamdată...

TIME-OUT PENTRU... LENTILE

Ce cauţi cu atîta ardoare ecranul televizorului, cînd una din cele mai bune echipe de baschet din S.U.A. ? În timpul unui meci disputat la Los Angeles, jucătorul Freddie Goss şi-a pierdut lentilele de contact (ce se aplică direct pe cornee). Meciul a putut fi reluat numai după ce lentilele cu pricina — aproape invizibile — au fost găsite.

JOCURILE OLIMPICE CONTINUĂ... LA TELEVIZOR

Japonezii au cîteva luni întregi de Jocurile Olimpice pe care capitala ţării lor le-a găzduit. La cererea milioanelor de abonaţi ai televiziunii japoneze, pe cele 7 canale se transmit zilnic imagini filmate în timpul jocurilor. Pe fiecare canal se poate urmări o altă disciplină sportivă. Pe al 8-lea canal — singurul în culori — se transmit aspecte din sportul naţional judo. De cînd s-a luat această iniţiativă numărul abonaţilor la televiziune înregistrează o creştere ameţitoare.

SPRE 1.000 MILE PE ORĂ

Cecil Yother din Oakland (California) şi-a propus un ţel de o temeritate neobişnuită : bateree tuturor recorduriior automobilistice şi atingerea, încă în cursul acestui an, a unei viteze de necrezut : 1.000 mile pe oră. În acest scop el îşi construieşte un automobil cilindric dotat cu un motor de rachetă de 3.200 CP. Iată-l pe Yother în cabina maşinii sale.

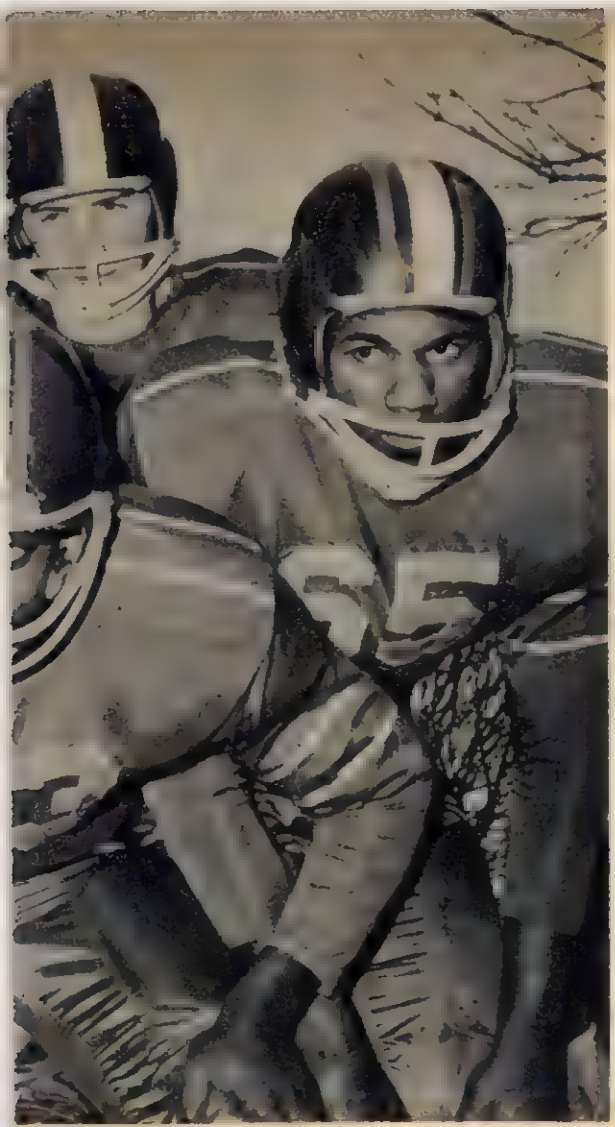

Șapte dintre membrii echipei Wethersfield Raiders. Șapte perechi de ochi care urmăresc nu atît mișcările adversarilor. Observați, la rîndul dv., urmărirea cîștiților și amortizoarele de pernuță de pe echipament.

COPERTA NOASTRĂ

LAUDA MÎINII

de Eugen FRUNZĂ

Elena BIVOLARU de la Uzina de mecanică fină din București.
Fotografie de Nady Löffler

Pe masa mea de lucru, lîngă coperta „Flacării", se află o scrisoare în versuri. Întîmplarea mi-a pus-o dinainte prin „indiscreția" unui harnic culegător de stihuri populare, poetul Ion Socol. Scrisoarea e autentică și poartă o dată recentă. Caligrafie subțire, împodobită cu flori colorate. O fată de la țară îi scrie logodnicului plecat în călătorie.

Descifrez cîntecul, și mîna fetei dansează pe hîrtie ca o lumină irizată :

„Mă aflu în casă
Cu scaunul la masă
Și-ți scriu o carte
S-ajungă departe".

Foaia de hîrtie pare a fi brodată pe gherghefuł serii cu fire de lună :

„Și îți scriu pe-o coală albă
Ca să nu mă uiți degrabă,
Pun cuvinte mărunțele
De dorul inimii mele.
Și le-nșir în lung, în lat,
Să nu crezi că te-am uitat".

Mîna fetei nu scrie, ci cîntă. E un sunet de petală tremurătoare.

„Și-am băgat foaia în plic
Că-mi ești drag încă de mic".

Pînă aici, fie-mi iertată digresiunea.

Iată așadar, alături, coperta revistei. Un chip tînăr de femeie. O muncitoare. Ușor aplecată, parcă ar citi o broderie. Își privește cu atenție lucrul. Din mîinile ei se naște un alt cîntec.

Aici, în uzina de mecanică fină, se produc aparate de măsură și control cunoscute altădată numai sub titlu de import. Denumirile lor, ca să fiu cinstit, mă dezarmează. Nu le înțeleg. Sînt aproape inocent în materie. „Comparatoare, pasametre, ortoteste, traductori cu acționare electromecanică"... Doar specialiștii ar putea să mă descurce. Din două cuvinte ar lămuri totul. Eu însă nu mă pricep nici la „microlom" (deși am aflat că e un produs extrem de fin destinat cercetărilor medicale) și nici la „calibrele cu dimensiuni fixe de precizia zecimilor de microni". Dar e un lucru asupra căruia sînt deplin edificat. Și anume că, aici se cere înaltă calificare, multă îndeminare și grijă. Se manipulează mașini din cele mai pretențioase și piese din cele mai gingașe. Grația ușoară a mîinii, jocul ei mlădios au aici un rol de primă importanță.

E un cîntec aparte, original, poate la fel de tandru și înfiorat ca și al mîinii care scrie dragoste.

Și iată, se împreună dinaintea mea cele două perechi de mîini și dansează izolaltă. E o superbă și unică frumusețe, îngemănare firească de inteligență, sensibilitate și migală. Și mîinile acestea, simbolic alăturate, sînt suflet, pasiune, ritm suav și dăruitor, lumină dinlăuntru.

Sînt mîini de femeie.

Undeva, nu știu unde, pare că-mi nălucește un cuvînt, abia bănuit, încă nespus și nesupus.

Îl aud în preajmă și nu-l realizez. Îl caut cu sfială și cu neliniște.

Îl chem dintr-un tulbure amestec de vocabular ca o stranie rotire a elementelor.

E cuvîntul de laudă pentru mîna femeii.

Oare îl va găsi cineva pe măsură ?

Oare îl va rosti cîndva întreg și triumfător ?

NUMERE

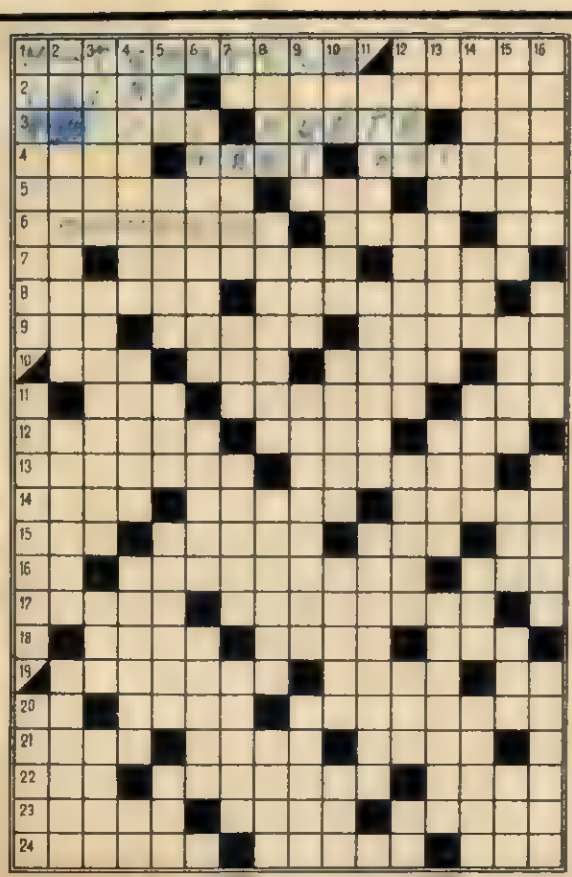

16/24

ORIZONTAL : 1) Studiul numerelor — Zeu roman cu două fețe. 2) Organ vital cu 4 compartimente — Adunări și scăderi. 3) Însemnare — Apărare păstorească — Frunte (fig.). 4) Poet român, autorul poeziei „15 fiicări" — Numărul mușchetarilor din titlul unui roman de Al. Dumas — Unde se numără toamna... bobocii. 5) Rigle — Face la urmă socoteala (înv.) — Venit domnesc (od.). 6) ½ de glob — Erou shakespearian care a avut trei fiice — Teo ! 7) Sandu Popa — Are notații de la 1 pînă la 10 — Întîia, a doua și a treia din cor. 8) Figuri geometrice cu șase suprafețe — Un număr mare de lucruri strînse la un loc. 9) Aclamație — Îi place să trăiască de unul singur — A împrăștia radiații. 10) A scris împreună cu Petrov „12 scaune" — Personaj din basmele engleze — Floare albă cu miros puternic — Număr mic ! 11) Model — Atelaj cu trei cai — Negru. 12) Unitate de măsură tip — Sculptor spaniol din secolul al XVI-lea — Curat. 13) Autoarea povestirii „Trei rățuști" — Compozitor român. 14) Maur (pop.) — Specie de fluture — Autorul tabloului „Două țărănci". 15) Sport cu cercuri concentrice — Cu două mîini — Fîntînă — Ființă superioară. 16) Lică Florescu — Vînzări publice cu trei strigări — „11" arădean. 17) A fost rege în „Orașul cu 7 porți" — Egali cu zero. 18) Aliaj fier-carbon — Oraș în Norvegia — Exclamație. 19) Nouă — Sprinteru — Sandu Diaconescu. 20) Primul — Șterse cu guma — A suta parte dintr-o cantitate (pl.). 21) Merg perechi-perechi cu barca (sing.) — Deplasarea unui corp în aer — Oricel în R.A.U. 22) Se adună întotdeauna dar nu se scad niciodată — Țesătură de bumbac sau de mătase — Blînde patrupede (dim.). 23) Expresie algebrică formată din simbolurile algebrice ale numerelor — Ultimul dintre cei șapte regi ai Romei antice — E scris în frunte. 24) Însănătoșit (fig.) — Din Latium — Riuri.

VERTICAL : 1) Autorul „Romanței celor trei corăbii" — Complex de zece probe atletice — Caprv. 2) Patru pe an — Liste de prețuri — Autoarea poeziei „Aștept anul unu". 3) Cei cincizeci care s-au răzvrătit împotriva lui Zeus — A scris poeziile „Doi cocoși" și „Două vecine" — Fluviu în U.R.S.S. — Are cinci degete. 4) Marele nostru poet, autorul, printre altele, a patru scrisori satirice — Tatăl lui Alexandru Macedon, al doilea cu acest nume din dinastie — 24 în alfabet (sing.) — În monom ! 5) Ultima mișcare la șah — Nu e în casă — Are rădăcina lui — Merge pe două picioare (fem.) — Nume de fată. 6) Disciplină sportivă unde întîlnim probele de 100 m și 200 m plat — Zero — Mare compozitor, autorul liedului „Cei trei țigani". 7) Teo ! — Oază în Sudan — 7, 8 și chiar mai multe la noile construcții (sing.) — V. Alecsandri spune în „Peneș Curcanul" că are „șapte vieți în piept-i de aramă" — Locuitor al cetății cu o sută de porți. 8) Rîu în R.F. Germană — Parte a matematicii care studiază legile operațiilor independent de valorile numerice — A treia parte dintr-un anumit element al triunghiului — Vîrf în Bucegi înalt de 2.508 m. 9) Calt (fig.) — Ban (od.) — Un fel de numerale — Înainte de a doua. 10) 10×10 (pl.) — Plantă acvatică — 1,2,3,4,5,6... etc. — Un om la douăzeci de primăveri — Fecior. 11) Publicații care apar o dată pe an — Mare domn muntean evocat de Eminescu în „Scrisoarea III" — Mare matematician din vechime. 12) Picul de la războiul de țesut — A deteriora — Erou din balade — Diminutiv feminin — 365 de zile. 13) Poezi — A scris piesa „Celebrul 702" — Bard — Te obligi să formezi numere. 14) Cifră — Alunec — Nume masculin spaniol — Vuiet — Nae slințat. 15) Cifre întregi — Cultivator de in — Număr par — Unul dintre cele patru puncte cardinale — Țeapă. 16) A pictat un tablou intitulat „Două țărănci" — Numere cu multe zerouri — A scris [illegible] „Cei trei mușchetari" — Cinci la o mînă.

M. RAICIU

dialog cu cititorii

PRIMA MAȘINĂ DE SCRIS

„Cînd a fost creată prima mașină de scris ?"

Aurora URCIUREANU
Dorohoi

Răspunde ILIE DOBRESCU, directorul Muzeului tehnic din București.

Prima mașină de scris a apărut în anul 1867, în S.U.A., sub denumirea de mașina Remington ; ea a fost construită de Sholsom. În anul 1870 a apărut și în Rusia un tip de mașină de scris, construită de Alexeev. În fine, 1890, Wagner în S.U.A. a construit prima mașină de scris deschisă (la care se văd literele).

CE E NOU LA HOLLYWOOD?

„Aș dori să cunosc ce e nou pe platourile de filmare de la Hollywood ?"

Marcel MIHĂILESCU
Brașov, str. Horia 23 B

Răspunde CĂLIN CĂLIMAN, critic cinematografic.

În viața Hollywoodului au existat cîteva perioade „de vîrf" : așa-numita „eră a pionierilor" (debuturile lui Chaplin, Keaton, Stroheim, Walsh, Vidor — între 1913 și 1919), vîrsta de aur a filmului mut (1925—1930), vîrsta de aur a filmului sonor (1946—1958). Perioada anilor 1956—1963 este considerată de specialiști drept o etapă de „dezordine și supraviețuire". Se produc mai puține filme anual (156 în 1960, față de 378 în 1946, sau peste 500 în 1930), unele studiouri bollywoodiene au început să dispară, mulți regizori părăsesc capitala industriei cinematografice americane, plecînd spre Europa (Ray, Aldrich, Lang ș.a.), filmele devin an de an mai comerciale. Ultimii ani au marcat o deplasare parțială a centrului de greutate spre New York, unde a început să se consolideze o producție independentă, străină de mașinațiile comerciale bollywoodiene. În acest timp, „fabrica de vise și iluzii" californiană a realizat cele mai costisitoare filme (în 1961, **Răscoala de pe Bounty** a costat 18 milioane dolari ; în 1963, **Cleopatra** s-a realizat cu 37 milioane dolari), multe filme-divertisment și foarte puține filme-artă. Începutul anului 1965 anunță totuși un oarecare reviriment în producția studiourilor hollywoodiene, iar unii consideră că „pentru prima oară, după 15 ani, Hollywoodul poate privi viitorul cu optimism". Se află în curs de turnare un mare număr de filme, predomină comedia și acțiunile spectaculoase. Să ne oprim, succint, asupra cîtorva titluri de filme aflate în producție.

În **Marea cursă**, Natalie Wood (protagonista din **West Side Story**), Jack Lemmon (**Apartamentul**) și Tony Curtis (**Lanțul**) reactualizează epoca lui Mack Sennett într-o comedie care mizează pe puterea de convingere a gagurilor vizuale și a tartelor cu frișcă (au fost folosite la turnare 3.357 tarte cu frișcă, dintre care 75 au aterizat pe obrazul lui Jack Lemmon)... Cel mai popular comic al Hollywoodului rămîne încă Jerry Lewis (din creația căruia, de peste 30 de filme, noi am văzut doar unul — și acela nereprezentativ : **A dispărut o navă**). Actorul — devenit în ultimii ani și regizor — se află într-o perioadă de plenitudine a talentului și ultimele sale filme se anunță ca piese antologice de comedie cinematografică modernă.

Un recent eveniment îl constituie reintrarea în cinematografie (după o lungă absență, cauzată de boală) a unui veteran al ecranului american : John Wayne (**Hatari**). Neobositul maestru al filmului de aventură creează tot un western, **Băieții Katiei Elder**, în Mexic, pe Rio Durango, unde realizatorii — 125 — au ocupat un sat, „dînd de lucru" unei populații de 300 de indigeni. Alt „as" al genului western, Yul Brynner, își reia personajul din **Cei șapte magnifici** în **Reîntoarcerea celor șapte**, urmînd să interpreteze, în **Sandwoola**, rolul unui vînător de elefanți. Fiind vorba de filme de aventuri, să amintim că Hollywoodul și-a descoperit recent cel de-al 14-lea Tarzan, pe Mike Henry, care a început să turneze, la Acapulco, o nouă aventură.

Iată la ce lucrează alte cîteva nume binecunoscute ale ecranului american : Gregory Peck este protagonistul filmului **Miraj**, pe care îl turnează Edward Dmitrik ; Jean Seberg interpretează în decorul Coastei de Azur, recreat la Hollywood, rolul principal din filmul lui Mervyn Le Roy, **Secul** ; Steve Mc Queen (premiul de interpretare masculină, Moscova 1963, pentru filmul **Marea evadare**) joacă rolul principal în **The Cincinnati Kid**...

Desigur, am selectat din știrile primite recent de la Hollywood doar cîteva privind actori sau regizori cunoscuți. Se lucrează intens la Hollywood, dar vremea sa de glorie s-a stins și nu se întrevăd perspectivele imediate ale unei redresări substanțiale.

AVEȚI DREPTATE!

Tovarășii Emanuel Dulcan din Hunedoara, Nicolae Marin din Constanța, F. Ioanicescu din Pitești și Viorel Seiceanu din Mediaș ne-au sesizat cu privire la o greșeală apărută în nr. 15 al revistei noastre. Este vorba de o cifră necorespunzătoare din explicația unei fotografii luate la Fabrica de produse lactate din București.

Răspundem cititorilor care ne-au scris că au dreptate : cifra exactă a cantității de lapte prelucrate zilnic de Fabrica de produse lactate din București este de 300.000 litri.

POȘTA NOASTRĂ

ION COȚOI, VARIAȘ. Vă mulțumim pentru aprecierile pe care le faceți cu privire la revista noastră în general și la pagina de față în special. Vom publica adresa dv. la rubrica „Cititorii către cititori".

CONSTANTIN MARANGOCI, HAȚEG. 1) Despre ritmul de dezvoltare economică și despre primele hărți ale țării noastre vom publica răspunsuri separate tot în cadrul rubricii „Dialog cu cititorii". 2) Prima masă plastică a fost cea făurită de americanul Hyatt în 1863 : celuloidul. Dacă vă interesează mai îndeaproape istoria maselor plastice, vă recomandăm documentarul „Molecule-gigant", pe care l-am publicat în „Flacăra" nr. 50 din 16 decembrie 1962. 3) Argonauții erau corăbierii care, conform legendei antice grecești, au plecat din Tesalia, cu corabia Argo, sub conducerea lui Iason, pentru a găsi legendara „lînă de aur" în Colhida (sudul Caucazului). Străvechea legendă reflectă de fapt expansiunea grecilor pe țărmurile Mării Negre. 4) Cu privire la posibilitatea vizitei unor ființe superioare din alte lumi pe planeta noastră s-au făcut multe supoziții. S-a presupus astfel că faimosul „meteorit tunguz", căzut în urmă cu circa 6 decenii în Siberia, ar fi fost... o navă cosmică ce a explodat cînd a luat contact cu Pămîntul ; dar cercetările recente au dovedit că e vorba cu certitudine de o cometă care, intrînd în sfera de atracție a Pămîntului, s-a prăbușit pe acesta ; s-au mai făcut presupuneri și în legătură cu unele construcții uimitoare din Asia Mică și din America de Sud, neputîndu-se explica mijloacele tehnice cu care oamenii din urmă cu mii și mii de ani ar fi cărat la distanțe acele blocuri de piatră pentru care termenul uriaș nu spune totul — precum și cu alte construcții, asemănătoare unor imense cosmodromuri și a unor originale calendare astronomice săpate în piatră ; de asemenea, despre unele desene pe stînci, găsite în Sahara (și altele descoperite recent în Siberia), care înfățișează niște oameni ciudați cu un soi de antene pe creștet, s-a presupus că ar fi portretele unor cosmonauți sosiți din spațiul extraterestru. Dar nici una dintre aceste presupuneri nu a putut fi verificată științific. Așa că legenda unor asemenea vizite — deși susținută de argumente ce pot într-adevăr tulbura — nu rămîne decît o legendă.

PETRE RÎMĂ, BOTOROGI, RN. GORJ. În cele două scrisori, pe care ni le-ați trimis la interval de cîteva zile una după alta, ne puneți atît de multe întrebări, încît nici întreaga pagină de față nu ne-ar ajunge pentru a vă da toate răspunsurile. Unele din ele își pot găsi lămurirea în enciclopedii, altele în presa de specialitate (cele privitoare la sport). Așa că ne vom mărgini să vă răspundem doar la o parte din ele. 1) Întemeierea vechii colonii grecești Tomis se pare că a avut loc în secolul al VI-lea î.e.n., iar numeroasele vestigii arheologice dovedesc că orașul și portul au avut o existență și o activitate aproape neîntrerupte. Ca port modern, Constanța a fost construit între anii 1884 și 1901, sub conducerea inginerului Anghel Saligny. În anii puterii populare portul a fost mult dezvoltat ; în prezent se desfășoară ample lucrări de extindere și modernizare. 2) Primul număr al „Scînteii" a apărut în condițiile ilegalității, la 15 august 1931, fiind tipărit la București într-un sediu conspirativ al partidului. 3) Ce sînt mașinile cibernetice nu vă putem explica în cîteva rînduri. Noi am publicat în revistă numeroase materiale pe această temă, după cum există și multe lucrări de popularizare. Vă recomandăm broșura „Electronica în știință și industrie" de Edmond Nicolau, apărută în colecția S.R.S.C. 4) Primul oraș din Europa iluminat cu lămpi electrice a fost Timișoara : în 1895. 5) Primul automobil înzestrat cu un motor cu ardere internă a fost construit de germanii Benz și Daimler în anul 1885. 6) Serul fiziologic este o soluție de apă distilată cu clorură de sodiu (sare de bucătărie) preparată, bineînțeles, în condiții de asepsie. Serul fiziologic are diferite întrebuințări în medicină, dintre care cea mai largă constă în dizolvarea unor substanțe medicamentoase în vederea injectării lor. 7) Ceea ce ne întrebați despre balada „Miorița" și legenda meșterului Manole se află scris în orice manual școlar. 8) Cetatea romană Sucidava era situată în apropierea orașului Calafat de astăzi (la Celei), fiind construită pe locul unei vechi așezări getice.

La celelalte întrebări nu vă mai răspundem. Unora din ele nici nu le înțelegem țelul. De exemplu : pentru ce vă interesează care este cea mai în vîrstă femeie din lume care posedă permis de conducere auto ? Nici nouă nu știm — și vă rugăm să ne credeți că aceasta „ignoranță" nu ne dăunează cu nimic !

MIHAI BAICU, BUCUREȘTI. Pe glob există 106 de vîrfuri muntoase ce depășesc 7.000 m și 14 giganți ce trec de 8.000 m — toate și toți situați în masivii asiatici Pamir și Himalaia. Nu cunoaștem filmul de care vorbiți, dar putem să vă informăm că în anul 1964 ultimul din cei 14 uriași ce depășesc 8 000 de metri, vîrful Shisha Pangma, a fost cucerit de alpiniștii chinezi.

V. SILVIAN

OPINII ALE CITITORILOR

ILIE MARINESCU — București, VIORICA VITTI — Arad, ANETA NIȚA— Buzău, UN GRUP DE TINERI — Alexandria, ANA VLAS — Timișoara, referindu-se la speriția în revista („Flacăra" nr. 11) a evocării regretatului actor francez Gérard Philipe, consideră că asemenea subiecte răspund totdeauna interesului unor cercuri largi de cititori. În consecință, ni se propune să continuăm publicarea și a altor asemenea materiale.

Mulțumim tuturor celor de mai sus pentru aprecieri și-i asigurăm că în planurile noastre nu pasa îndepărtate sînt prevăzute, în continuare, prezentări de figuri marcante ale cinematografiei mondiale.

LUCIAN ALEXANDRESCU — Turnu-Severin, face o seamă de aprecieri pozitive în legătură cu conținutul tematic și aspectul grafic al revistei, dar în același timp se plînge de cantitatea mare — după părerea sa — a reclamelor din revistă și de calitatea necorespunzătoare a unora dintre fotografiile noastre color (referindu-se, în mod special, la suprapunerea defectuoasă a culorilor). În încheierea scrisorii ni se dau și cîteva sugestii de noi teme printre care : articole din domeniul biologiei și oceanografiei care să informeze pe cititor ce este nou în cercetările științifice respective ; un reportaj documentar despre insulele Hawaii, precum și alte teme.

Prețuim asemenea scrisori care, prin conținutul lor concret, reprezintă un ajutor nemijlocit în munca noastră. În afară de punctul de vedere al cititorului nostru cu privire la reclame, pe care noi nu-l putem împărtăși, toate celelalte observații și propuneri cuprinse în scrisoare sînt judicioase și demne deci de a fi ținute în seamă. Ele vor fi studiate cu atenție și vor determina noi măsuri de îmbunătățire a conținutului și aspectului revistei.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Eufrosina Nicolae, asistentă medicală, Lupeni, str. Tudor Vladimirescu 15 : literatură, teatru, ilustrate ; Frățilă Voicu, Ploiești, str. Democrației 243 : ilustrate ; Gh. Parosca, lăcătuș-mecanic, Hunedoara, C.M. 8, ap. 79 : cinema, ilustrate ; Liliana Mironescu, elevă, Galați, str. Elena Cuza 6, bl. C 8, camera 121 : muzică ușoară, ilustrate ; Haralambie Bujor, oțelar, Reșița, căminul 23 August, ap. 204 : cinema, ilustrate ; Vasilica Iliescu, studentă, Iași, Complexul studențesc 2, bloc 7 (U 3) : teme diverse, ilustrate ; Lucia Lupa, învățătoare, com. Latinu, rn Brăila : cinema, ilustrate ; Gh. Comșa, student, Buzău, Școala pedagogică : ilustrate ; Alexandru D. Chira, spitalul din com. Izvoru, rn. Costești, reg. Argeș :sport, ilustrate ; Elena Lungu, bibliotecară, com. Latinu, rn. Brăila : cinema, ilustrate : Luminița Pop, elevă, Tohanul Vechi, reg. Brașov, str. Lungă 194 : ilustrate ; Didina Arion, profesoară, com. Cudalbi, rn. Tecuci : teme diverse : Ecaterina Păcuraru, muncitoare, Sibiu, str. Faurului 18 : ilustrate ; Egbert Bendi, student, Timișoara, Complexul studențesc, căminul 4 : ilustrate ; Alexandra Diaconescu, elevă, Craiova, str. Dezrobirii 72 : ilustrate.

memento

discuri

● Un disc amuzant... din multe puncte de vedere (EDC—538). Pe coperta discului : „Radu Şerban — muzica ; Roxana Matei — voce ; Mihai Maximilian — versuri". Pe versoul ei : **Melodii** de Radu Şerban, texte de Mihai Maximilian, orchestra Electrecord şi voce : Roxana Matei. Aşa da, mai merge...

● Un twist memorabil, o adevărată baie de energie juvenilă : **Viaţa e făcută s-o trăieşti.** Combate astenia, apatia, atonia şi muzica proastă. Autorii : cei din nota de mai sus.

● Rarefori putem întîlni o prisă de sunet atît de reliefată. Un mic eveniment în lumea discului de muzică uşoară. **Ciudat** (aşa se numeşte melodia lui Radu Şerban). N-ar trebui să fie de loc ciudat...

● **Hai iubeşte** — invitaţia ce ni se adresează astfel pe ritm de rumba-rock se poate urma cu elan. Mai ales datorită unui disc excelent elaborat, cu ultimele cuceriri ale tehnicii captării sunetului.

● **Margareta Pîslaru** ne-a mai dăruit un disc (EDC—534). De muzică românească. Să-i dăruim şi noi simpatia noastră, pentru vocea ei, pentru stilul ei interpretativ. Are viaţă, nerv, brio, ritm şi.. muzicalitate !

● **Il re degli pagliacci** — se intitulează cha-cha-ul lui Malgoni interpretat de Oschanitzky (orchestră) şi Sonia Cruceru (voce). Se cam umblă pe la Rita Pavone...

teatru

Ileana Predescu

Jean-Louis Barrault, unul din marii oameni de teatru ai zilelor noastre, teoretician, regizor şi interpret, cunoscut în ţara noastră prin creaţiile sale cinematografice, ne va fi de astă dată oaspete pe scena Sălii Palatului R.P.R. cu trupa sa : „Théâtre de France". Repertoriul cuprinde un spectacol clasic, NUNTA LUI FIGARO de Beaumarchais, şi unul modern, RINOCERII de Eugen Ionescu, în care Barrault joacă rolul lui Béranger. Interesantă confruntare cu spectacolul de la Teatrul de Comedie. Prestigioasă întîlnire cu solii artei teatrale franceze.

INTRIGĂ ŞI IUBIRE. În sfîrşit... gata. După cam prea multe pregătiri, spectacolul cu piesa lui Schiller a văzut (integral) lumina rampei. O notă foarte bună pentru Ileana Predescu. În rest... tăcere.

(Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra — sala Studio).

BIROCRATOZAURII de Silvano Ambrogi. Un nume nou pe scenele româneşti : italianul Ambrogi. Piesa e o satiră împotriva birocraţiei — birocratozaurii fiind nişte brontozauri ai birourilor, nişte monştri ai birocraţiei. În premieră pe ţară, spectacolul a fost pus în scenă la Iaşi de regizorul George Rafael (care a dus o laborioasă activitate pe scena Naţionalului). În rolul principal Ştefan Dăncinescu.

VOLPONE de Ben Jonson. Notabil spectacol clasic pe scena Teatrului de stat din Oradea în regia lui Ion Deloreanu. Ion Pater joacă rolul lui Volpone, Jean Săndulescu pe Mosca. Ilie Iliescu pe Voltore, Octavian Uleu pe Corvino. Scenografia aparţine lui Al. Olian.

ANTON PANN de Lucian Blaga. „Finul Pepelei, cel isteţ ca un proverb" cum îl numea Eminescu, apare în piesa lui Blaga interpretat cu farmec şi poezie de artistul emerit Gh.Leahu. Spectacolul este regizat de Ioanis Veakis, în decorurile Elenei Veakis, cu muzica de N. Boboc. Vă semnalăm calitatea acestui teatru — Teatrul de stat din Timişoara — care va putea fi cunoscută, în cadrul unui turneu prin ţară, şi la Bucureşti.

cartea

Să notăm dintre multele cărţi de ştiinţă apărute în ultima vreme sau în curs de apariţie, măcar cîteva :

● Gali Ernö — **Intelectualitatea în viaţa socială.** Într-o justă analiză marxistă, lucrarea face o confruntare a evoluţiei istorice a intelectualităţii şi teoriilor despre ea cu datele contemporaneităţii în această chestiune, reuşind să contureze cu discernămînt profilul intelectualităţii, rolul şi locul ei în societate (Ed. ştiinţifică).

● Intitulată sugestiv **Chimia, fizica şi matematica vieţii**, cartea lui V. Săhleanu, apărută recent la Ed. ştiinţifică, constituie unul dintre studiile de biologie contemporană complexe, erudite, stăgătoare, din care mai ales raporturile biologiei cu alte ştiinţe apar limpezi şi expuse elegant.

● **Istoria limbii române** vol. I — primul volum din tratatul academic închinat acestei discipline.

● Mai notăm : **Din istoria contemporană a României** (culegere de studii) şi Max von Laue — **Istoria fizicii** (reeditare).

● Au mai apărut : G. Arafilov — **Fizica şi muzica**, V. Drobotă — **Climatul artificial** (o succintă lămurire a chestiunilor legate de această problemă a ştiinţei), C.S. Nicolaescu-Plopşor — **Oamenii din vîrsta veche a pietrei** (o interesantă întîlnire cu strămoşii noştri) şi C. Stoica — **Semne locale de prevedere a timpului**, o vulgarizare (cam sumară) a experienţei milenare a poporului în acest sens, Toti Gianni — **Timpul liber** (o carte sugestivă nu numai prin titlu).

● La Leningrad a fost descoperit un manuscris necunoscut al operei lui Gogol **Suflete moarte.** Manuscrisul poartă ultimele corecturi făcute de scriitor înaintea morţii sale.

● Editura „Aufbau" (R.D.G.) pregăteşte o nouă ediţie — **Opere alese** de Thomas Mann în 12 volume. În curînd editura va publica vol. I din **Memorii şi corespondenţa** (cuprinzînd corespondenţa purtată cu fratele său Heinrich Mann).

● Pornind de la mărturisirea lui Antoine de Saint-Exupéry : „Cred nespus de mult în adevărul poeziei", Michel Quesnel a scris recent un eseu intitulat **Saint-Exupéry ou la vérité de la poésie**, în care realizează un emoţionant portret al marelui scriitor francez.

cinema

RACHETELE NU TREBUIE SĂ DECOLEZE, producţie a studiourilor „A. P. Dovjenko" din Kiev. Aventuri palpitante, undeva în Olanda, către sfîrşitul celui de-al doilea război mondial. Regizori : A. Svaciko şi A. Timoniţin.

LALEAUA NEAGRĂ, o nouă „capă şi spadă" a regizorului Christian Jaque (**Fanfan la tulipe**), cu Alain Delon în dublu rol : un hoţ cinic şi crud, un avîntat apărător al celor oropsiţi. Din distribuţie mai fac parte : Virna Lisi, Dawn Addams, Akim Tamiroff, Francis Blanche.

FERNAND COW-BOY, premieră, film francez. Intraţi în zodia parodiilor la adresa poncifurilor westernului, vedem (după excelenta satiră cehă **Joe Limonadă**) o altă ironică privire asupra genului, semnată de Guy Lefranc. În rolul unui şerif mai mult decît zelos — Noel Roquevert.

Virna Lisi

CRONICA UNUI BUFON, Marele Premiu „Golden Gate Awards" la San Francisco, 1964. În stilul său specific (vezi **Invenţie diabolică** şi **Baronul Münchhausen**), regizorul cehoslovac Karel Zeman a realizat un spiritual film-parodie despre războiul de 30 de ani. Recomandăm călduros filmul, îndeosebi tineretului.

● În reluare centrală, GHEPARDUL, filmul renumitului regizor italian L. Visconti, după romanul lui Lampedusa.

● Programul cinematecii oferă două interesante reluări : azi — REPORTAJ CU ŞTREANGUL DE GÎT ; mîine — puternicul film PROFESORUL MAMLOCK, producţie Defa-Berlin.

● O dată cu primăvara s-au deschis grădinile cinematografice. Din programul lor curent, selectăm : NEAMUL ŞOIMĂREŞTILOR (publicul vădeşte mult interes pentru spectaculosul film al lui Mircea Drăgan), CASA RICORDI (un **Darclée** italo-francez, mai fastuos, cu personaje muzicale celebre : Rossini, Puccini, Verdi, Donizetti, Bellini etc.), SEDUSĂ ŞI ABANDONATĂ (satira lui Pietro Germi), HATARI (incursiunea spirituală în lumea savanei africane realizată de Howard Hawks), COMISARUL MAIGRET SE ÎNFURIE (un excelent Jean Gabin).

● Amănunte privind al II-lea Festival al filmului românesc Mamaia, 20—27 iunie 1965. Programul festivalului va fi alcătuit din 7 filme de lung-metraj şi 30 de scurt-metraj, selectate din producţia anuală a celor trei studiouri de filme : „Bucureşti", „Al. Sahia" şi „Animafilm".

● Criticii italieni de cinema au decernat de curînd Panglica de argint pentru filmele : EVANGHELIA DUPĂ MATEI de Pier Paolo Pasolini (cel mai bun film al anului) ; FEMEIA MAIMUŢĂ de Marco Ferreri (cel mai bun subiect). **Claudia Cardinale** (pentru interpretarea din FATA LUI BUBE) şi **Saro Urzi** (pentru interpretarea din SEDUSĂ ŞI ABANDONATĂ) au fost decretaţi cei mai buni actori ai anului.

plastică

Sala Oneşti : prima expoziţie a pictorului Ion Sălişteanu. Formele geometrice, străbătute de seve cromatice virtuoase extrase din paleta vegetalului şi mineralului, compun fragmente de peisaj fictiv, emoţionează prin lirismul vitalităţii aspre, contrariază prin abuzul de metaforă geometrică, indispun prin artificiile de pastă, surprind prin îndrăzneala asociaţiilor de forme şi culori care evocă în acelaşi timp natura şi arta populară, seduc prin ritmul decorativ al culorilor profunde şi intense.

muzică

● Săptămîna aceasta, concertele organizate de Filarmonica „George Enescu" deţin întîietatea :

— Împreună cu orchestra simfonică îi ascultăm pe Jean Marie Auberson, dirijor (o frumoasă amintire din stagiunea trecută), şi pe Harry Datyner, pianist. Muzicienii elveţieni ne prezintă lucrări de *Alban Berg* (Trei piese op. 6 — primă audiţie), *Mozart*, *Ravel* şi *Debussy* (Ateneul R.P.R. — 8 V şi 9 V).

— Un concert extraordinar cu violonistul Yvory Gitlis din Israel : concertele de *Mendelssohn* şi *Ceaikovski*. Dirijor Mircea Basarab (Ateneul R.P.R. — 11 V).

● Un program de-a dreptul senzaţional va avea loc miercuri seara în ciclul „Figuri de compozitori contemporani". Constantin Bugeanu va prezenta două opere capitale care au făcut, în primele decenii ale veacului, faima lui *Igor Stravinski* : **Povestea soldatului** — „o poveste spusă, mimată şi dansată" pe un libret de C.F. Ramuz. Interpretează : Nicolae Gafton şi actorii Ştefan Iordache, Mihai Fotino şi Ilinca Tomoroveanu ; **Nunta** — corul de cameră al Filarmonicii, Emilia Petrescu, Martha Kessler, Victor Popovici, Valentin Loghin ; la patru piane — patru tineri muzicieni — Nicolae Brînduş, Constantin Ionescu-Vovu, Alex. Hrisanide şi Victoria Stefănescu (Ateneul R.P.R. — 12 V).

● Continuarea ciclului „Händel şi şcoala vieneză contemporană" — vineri seară. Dirijează Paul Popescu (un grup din orchestra Filarmonicii „George Enescu") — *Händel*, *Webern*, *Berg* (Ateneul R.P.R. — 14 V).

televiziune

DUMINICĂ 9 MAI. Fotbal : Dinamo-Minerul Baia Mare, Rapid-U.T.A., de la stadionul 23 August şi Petrolul-Farul, de la Ploieşti (19.20) ● În pauze, muzică şi umor cu Aida Moga, Horia Şerbănescu şi formaţia Edmond Deda (după-amiază) ● Program consacrat Zilei Victoriei : spectacol muzical-coreografic în interpretarea Ansamblului de cîntece şi dansuri al Ministerului Forţelor Armate (19.20) ● Filmul „Normandie-Niemen" — o producţie sovieto-franceză, care reînvie un episod dramatic din timpul ultimului război mondial. Doi scenarişti de prestigiu : Elsa Triolet şi Konstantin Simonov (20.50).

LUNI 10 MAI. Telefilatelia. O nouă emisiune căreia îi dorim viaţă lungă (20.15) ● Revista spectacolelor. Două din cele mai discutate premiere : „5 schiţe" de Caragiale şi „Cîntăreaţa cheală" de Eugen Ionescu la Teatrul Mic şi „Troilus şi Cresida" de W. Shakespeare la Teatrul de Comedie (20.30) ● Recitalul pianistului italian Giovanni Dell'Agnola (21.30)

MIERCURI 12 MAI *). Piesa „Zizi şi formula ei de viaţă" de Sidonia Drăguşanu în interpretarea Teatrului C. I. Nottara. O agreabilă comedie despre „formulele" şi problemele de viaţă ale tineretului nostru (20.00)

JOI 13 MAI. Transmisiune de la Moscova a concertului simfonic organizat cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la naşterea lui P. I. Ceaikovski (19.20) ● Clubul tinereţii (20.30).

VINERI 14 MAI. Muzică pentru toţi. Cîntă o formaţie condusă de Ionel Budişteanu. A se încerca, deşi titlul e vag (21.05) ● O interesantă emisiune literară : Walt Whitman. Prezentarea marelui poet american va fi făcută de scriitorul Miron Radu Paraschivescu. Recitări D. Furdui (21.40).

SÎMBĂTĂ 15 MAI. Umor pe compartimente. De data aceasta compartimentul e rezervat medicilor şi pacienţilor. Texte din Molière, Courteline, Leonid Lenci, Antonio de Lara şi Păstorel Teodoreanu. În distribuţie : Carmen Stănescu, Rodica Tapalagă, Flavia Buref, Magda Popovici, Dem Rădulescu, Tudorel Popa, Florin Vasiliu ş.a. (19.45) ● Într-o continuă şi binevenită căutare de emisiuni noi, realizatorii televiziunii ne propun „Un interviu pe portativ" cu Roxana Matei, Vasilica Tastaman, Puiu Maximilian şi compozitorul Radu Şerban

Aida Moga

*) Începînd cu această săptămînă, ziua liberă a televiziunii va fi marţi în loc de miercuri

Notă. Redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran INTERNAȚIONAL

REPROȘURILE LUI MEANY

În jurul aceleiași mese s-au reunit recent la Bruxelles liderii Confederației internaționale a sindicatelor așa-zis „libere" (C.I.S.L.). Relatînd despre aceasta, o serie de ziare occidentale scot în evidență următorul fapt petrecut în timpul discuțiilor. La un moment dat, a fost pusă o întrebare neașteptată de cei prezenți : nu este, oare, actuala conducere a confederației, „o bandă de birocrați nefolositori" ? Autorul întrebării, George Meany, președintele centralei sindicale americane AFL-CIO, a spus, lovind în masa la care se afla : ca și acest obiect, membrii actualei conduceri a C.I.S.L. sînt „lemn mort". El a mai afirmat că activitatea acestora este ineficace, că sînt irosite fondurile și că se acordă birocraților care roiesc în sediile confederației avantaje financiare „exagerate". Niciodată încă Meany nu i-a scuturat cu atîta vehemență pe cei de la Bruxelles — a scriz presa apuseană.

Excesele de limbaj ale liderului sindical american trădează o amară decepție. După cum se știe, „Confederația internațională a sindicatelor libere", printre nașii căreia s-a aflat și George Meany, a fost creată în 1949 prin manevrele scizioniste ale unor lideri reformiști occidentali, în scopul de a sparge unitatea mișcării sindicale mondiale, obținută în 1945 prin crearea F.S.M. Dar chiar încă înainte de întrunirea de la Bruxelles a liderilor C.I.S.L. Meany își exprimase aceeași decepție într-o conferință de presă ținută în Florida, arătînd că C.I.S.L. nu a îndreptățit speranțele ce și le puseseră în ea acele cercuri din Statele Unite care o patronează ; căci, așa cum este cunoscut, confederația își duce existența mai cu seamă datorită dolarilor americani ce asigură partea principală a fondurilor ei bugetare. De aceea Meany a putut să declare cu toată sinceritatea că C.I.S.L. reprezintă o „investiție proastă".

De asemenea degetul său s-a îndreptat acuzator spre președintele C.I.S.L., Omar Begu, pentru a-i reproșa că nu este destul de consecvent în ce privește anticomunismul. Dînd din colț în colț, acesta a răspuns : „Noi am fost creați pentru anticomunism (a se reține mărturia ! — n.r.), dar nu numai pentru el". Surd la obiecție, Meany a replicat atunci că nici măcar în țările în curs de dezvoltare, în Africa de pildă, C.I.S.L. nu a făcut o bună impresie. Dovada : multe organizații importante au părăsit confederația în ultimii ani.

La toate acestea Meany a adăugat și o amenințare de loc voalată : C.I.S.L. va primi noi alocații de la AFL-CIO numai atunci cînd îi va restitui cei 1,3 milioane dolari pe care nu i-a folosit în „scopuri corespunzătoare"...

Un amănunt : sesiunea de la Bruxelles coincide cu împlinirea a 15 ani de existență a sus-menționatei organizații sindicale reformiste. Un trist jubileu...

E. MLADIN

SIMBOLUL... TRĂIEȘTE

De douăzeci de ani, fotografia de mai sus e cunoscută în toată lumea. De douăzeci de ani, ziarele și revistele ilustrate de pretutindeni o reiau mereu, cu diferite prilejuri. Și tot de douăzeci de ani, albumele cu documente fotografice prezintă figura soldatului-copil care plînge, îngrozit de spaimele înfricoșătorului măcel, ca pe una din cele mai zguduitoare mărturii ale prăbușirii Germaniei hitleriste, ca pe un simbol al demenței naziste. Nimeni nu știa însă nimic despre copilul-soldat trimis să moară într-un război care era de mult pierdut. Nu se cunoștea nici numele adolescentului în uniformă, nici unde a fost făcută fotografia, nici de către cine.

Era unul din documentele mute ale marii tragedii. Pînă cînd, nu demult, ca răspuns la o anchetă organizată de revista „Freie Welt" din R. D. Germană, pentru identificarea personajelor din mai multe alte fotografii similare, „simbolul"... și-a declinat identitatea, scrinid redacției. Intervievat curînd de un reporter al menționatei reviste, Hans-Georg Henke — căci așa se numește el — a declarat :

— Cînd, în urmă cu mai mulți ani, am văzut pentru prima oară fotografia am știut numaidecît: eu sînt. Mi-am propus apoi de cîteva ori să vorbesc despre asta, dar apoi am lăsat lucrurile să tărăgăneze. Nu voiam să-mi fac reclamă.

Și acum iată, pe scurt, povestea lui Hans-Georg Henke și a fotografiei lui.

Luat în armată, la șaisprezece ani, în noiembrie 1944, a fost repartizat la artileria antiaeriană. După o perioadă de instrucție de numai cinci săptămîni, la Berlin, unitatea din care făcea parte Hans-Georg Henke a fost trimisă la Magdeburg, iar în februarie 1945 a fost expediată pe front, transformată în divizion de artilerie de cîmp. Chiar de la primul atac al Armatei sovietice, Hans-Georg Henke și camarazii lui au fost alungați de pe pozițiile pe care se stabiliseră și au început o retragere dezordonată, care curînd avea să se preschimbe în haos. La 1 sau 2 mai 1945 — Hans-Georg Henke nu-și mai amintește exact — au fost din nou surprinși de tancuri sovietice. Nu mai erau decît o turmă de ființe dezorientate, lăsate în voia soartei. Mulți au murit în cursul atacului, ceilalți au scăpat fugind. Printre cei din urmă a fost și Henke, care s-a strecurat în coloanele de refugiați ce înțesau șoselele. Atunci trebuie să fi fost zărit de vreun reporter fotograf...

Astăzi, Hans-Georg Henke este în vîrstă de 36 de ani ; este tatăl unei fetițe de 7 ani și lucrează ca administrator de spital la Finsterwalde (Niederlausitz) în R. D. Germană.

D. H.

Hans-Georg Henke astăzi.

BILDERBERG CLUB

În Italia, în localitatea Cernobbio, trăiește un botanist care cultivă o rarisimă specie de lichen. Din acesta, se spune, se prepară o loțiune eficace împotriva cheliei. Dar nu pentru aceasta au venit în respectiva localitate o serie întreagă de personalități marcante ale vieții politice și economice occidentale — ministrul apărării al Angliei, Healey, subsecretarul de stat american George Ball, vicepreședintele Comitetului executiv al CEE, Marjolin, superbancherul Rockefeller, secretarul partidului democrat-creștin italian, Rumor, secretarul general al N.A.T.O. Manlio Brosio etc., etc. Timp de cîteva zile ei au discutat în cadrul așa-numitului **Bilderberg Club** cîteva din principalele probleme politice și financiare ale țărilor occidentale. Acest „club" a luat ființă cu peste un deceniu în urmă, din inițiativa curții regale olandeze. Anual, o seamă de personalități oficiale se adună cu titlu particular (de fiecare dată într-o altă localitate) și fac un schimb de vederi neoficiale. Legați prin interese de clasă și adeseori prin relații personale, participanții își pot permite să emită păreri „neortodoxe" cu privire la politica statelor lor și să discute unele probleme peste capul propriilor lor guverne.

În ciuda caracterului secret al acestor întîlniri, în presă răzbat totuși informații privind conținutul discuțiilor. Faptul se datorește contradicțiilor existente între țările din care vin participanții la conferințe — divergențe de poziții mai puternice uneori decît legăturile care-i adună pe aceștia. Anul acesta, de pildă, reprezentanții americani s-au arătat nelinișiți de incetineala manifestată în realizarea unei entități politice și economice vest-europene. Motivul ? Aceasta împiedică intensificarea penetrației economice americane în apusul Europei. Participanții vest-europeni au cerut, la rîndul lor, modificarea caracterului N.A.T.O., sugerînd ca dominant să fie caracterul politic și economic iar nu cel militar.

La Cernobbio s-a vorbit „cinci minute" (după cum s-a spus) și despre atitudinea Franței față de actualul sistem monetar occidental. Dar cît de greu cîntăresc aceste „cinci minute" ! În răstimpul lor a fost vorba despre miliarde și miliarde de dolari, despre sute de tone de aur, despre prestigiul financiar al S.U.A. Căci, în fond, propunerile franceze preconizînd revenirea la etalonul aur vizează pozițiile politice și economice americane nu numai în Europa occidentală. Poate tocmai din cauză că acestei probleme i s-a acordat atîta importanță, purtători neoficiali de cuvînt ai neoficialei întruniri interoccidentale au căutat să-i minimalizeze ponderea reală avută în convorbiri.

Cu un singur lucru au fost pare-se unanim de acord participanții la recenta întrunire a **Bilderberg Club**-ului : să se organizeze o nouă reuniune...

Eugen PHOEBUS

Aspect de la solemnitatea dezvelirii unei plăci comemorative pe clădirea din Viena, Kollergasse nr. 3, unde a locuit marele poet român Mihail Eminescu în anul 1871, în timpul studenției.

Demonstrații la Washington, în fața Casei Albe, fotografia de sus, și Lucerna (Elveția), fotografia de jos, împotriva agresiunii imperialiste în Vietnam, pentru instaurarea păcii pe pămîntul vietnamez.

Atenția opiniei publice a fost reținută în zilele din urmă de evenimentele din Republica Dominicană : încercarea unei lovituri de stat a fost urmată de intervenția trupelor americane — fapt care a dus la convocarea Consiliului de Securitate al O.N.U. În fotografie : trupe pe străzile capitalei dominicane — Santo Domingo.

BERLANGA E PESIMIST

E greu să fii cineast în Spania — e de părere unul din cei mai eminenți regizori iberici, Luis Garcia Berlanga. Bunuel a plecat de mult, trăiește și realizează filme în Mexic. Cei care au rămas în peninsulă plătesc obolul supunerii și conformismului față de regimul franchist.

Cinematografia spaniolă — după opinia lui Berlanga — e măcinată de două racile : una care vizează finanțarea, alta — domeniul intim al creației. De cînd magnații filmului american au pus piciorul în studiourile madrilene, unde turnează superproducții („Căderea imperiului roman", „Regele regilor", „Cidul"), costul de producție al filmelor a crescut îngrijorător. Dacă în 1951 pelicula lui Berlanga „Bun venit, domnule Marshall!" a costat un milion cinci sute de mii de pesetas, pentru ultimul film, „Călăul", s-au cheltuit douăsprezece milioane de pesetas. Dar mai grave sînt rigorile cenzurii franchiste, care operează în aria creației în mod arbitrar și brutal. În „Los jueves milagro", unul din filmele lui Berlanga, regizorul vorbea despre „industrializarea religiei". Subiectul e simplu : notabilitățile unui orășel care nu era vizitat de turiști s-au gîndit să înfăptuiască un miracol. Ei au însărcinat pe idiotul orașului să povestească cum că ar fi avut niște viziuni. Orășelul este invadat de turiști, dornici să vadă minunea. Și filmul povestește, mai departe, trecînd în domeniul fantasticului, cum Dumnezeu trimite un emisar în această localitate scum binecuvîntată. Cenzura a procedat la treizeci de tăieturi. S-au turnat noi scene. Pînă la urmă regizorul s-a văzut nevoit să încredințeze altcuiva terminarea filmului. Iar dacă la început pelicula era de două ore, după tăieturi durata ei a fost limitată la o oră și șaptesprezece minute... Nici ultimul film al lui Berlanga — „Călăul" — n-a scăpat de rigorile puriste și moralizante ale cenzurii franchiste. După întoarcerea lui de la Festivalul de la Veneția, el a suferit paisprezece tăieturi și, după cum mărturisește autorul, este imposibil să-ți dai seama, după această versiune, dacă personajul principal este un călău sau pur și simplu un instalator.

Intervenția brutală în creație nu se limitează doar la atît. În fiecare regiune, episcopul și generalul care comandă provincia au dreptul să intervină, să ceară scoaterea cutărei sau cutărei scene, ba chiar să interzică filmul.

Iată de ce Berlanga e pesimist și e de părere că cineaștii spanioli trișează. Del Amo, care a turnat interesante documentare în timpul războiului civil, a realizat un film mediocru : „Joselito". Vajda își irosește talentul în producții ca „Marcellino". Bardem, o stea strălucitoare, a făcut în ultima vreme filme care au stîrnit puțin interes. Poate noua lui producție : „Pianele mecanice" va constitui un reviriment. Iar mulți alții se limitează să scrie scenarii pentru Sara Montiel, garanție a unui succes comercial sigur. Generația mai tînără, cu multe elemente dotate — Francisco Regueiro, Manuel Summers etc. — trăiește influențe trecătoare, de la Antonioni, Visconti, pînă — în ultima vreme — la Joseph Losey. Trist este că talentele spaniole ajung la succes cu unul sau două filme, iar apoi intră în eclipsă. Și se refugiază în documentare sau producții pentru televiziune. Situația este lamentabilă, motiv pentru care Berlanga e pesimist...

I. CORIBAN

CETĂȚENI ȘI CETĂȚENI...

Poate că nu s-ar fi făcut nici o legătură între evenimentele din Republica Dominicană și cele din Rhodesia de sud dacă Consiliul de Securitate nu s-ar fi ocupat de ele succesiv. Deși nu este neapărat nevoie de o coincidență pentru a putea discerne în două atitudini aparent contradictorii elemente ale aceleiași politici.

Exact în momentul cînd Statele Unite justificau intervenția militară în Republica Dominicană prin clasicul pretext că urmăresc „scopul umanitar" al „apărării cetățenilor săi" (ulterior nici măcar acest motiv nu a mai fost invocat), Anglia afirma că „nu are dreptul" de a interveni militarmente în colonia sa Rhodesia de sud, pentru a împiedica o minoritate de emigranți englezi să pună stăpînire printr-un act unilateral asupra populației majoritare africane.

În Republica Dominicană, stat suveran cu o populație de peste 3 milioane, 14 mii de soldați americani apar fără să întrebe pe nimeni în timpul unui conflict intern, sub pretextul că vor să apere 2.000 de americani. În Rhodesia de sud, în care prezența unui guvernator englez angajează răspunderea Angliei pentru situația creată, existența a mai bine de 3 milioane și jumătate de oameni este amenințată de rasismul a 224.000 coloniști și nici un pușcaș englez nu apare la orizont. Ministrul de externe senegalez declara în ședința Consiliului de Securitate că „Marea Britanie are puterea legală de a împiedica minoritatea albă a Rhodesiei de sud să proclame unilateral independența acestui teritoriu. Dacă guvernul britanic nu va lua măsuri preventive concrete el va fi considerat complice al proiectelor guvernului Ian Smith".

În fond dacă știm și comparăm cifrele și faptele, nu putem trage decît o concluzie : în Republica Dominicană, Statele Unite intervin în apărarea profiturilor monopolurilor implintate acolo și în alte regiuni latino-americane. Cum în Rhodesia de sud nimic nu amenință asemenea profituri, împotriva aventurii lui Smith nu se iau măsuri militare.

Într-un editorial, săptămînalul englez „Economist" rezuma întreaga filozofie a intervențiilor scriind : „Trebuie să se admită că guvernului britanic îi vine mai greu să trimită trupe împotriva propriilor săi emigranți albi decît împotriva altor popoare".

Gloanțe pentru alții — la atît se reduce „umanitarismul apărării cetățenilor". De aceea au putut fi trimise trupe engleze în Malayezia, la Suez, în Iordania, în Arabia de sud și nu și în Rhodesia de sud. De aceea rasiștii din sudul Statelor Unite pot înfăptui nepedepsiți orice crime în timp ce infanteriștii americani sînt trimiși să dea lecții de „democrație" în Republica Dominicană, în Vietnamul de sud, în Congo.

Evident, filozofia lui „Economist" convine monopolurilor și emigranților albi din Rhodesia de sud, nu și „altor popoare" cum este denumită de săptămînalul englez cealaltă, mare, imensă, categorie de oameni împotriva cărora ei consideră că pot trimite trupe.

N. LUPU

Dispariția de mai multă vreme a generalului Delgado, unul din liderii forțelor de opoziție din Portugalia, a stîrnit numeroase comentarii contradictorii. Recent însă, sub un maldăr de pietre, în apropierea localității spaniole Villanueva del Fresno, la cîteva sute de metri de frontiera cu Portugalia, a fost descoperit corpul său neînsuflețit. Condițiile în care a fost ucis Delgado nu au fost încă clarificate, dar o serie de ziare afirmă că ar fi fost arestat de poliția spaniolă și predat poliției portugheze care „l-a împușcat fără nici o judecată".

Zwingerul din Dresda, una din cele mai frumoase clădiri în stil baroc din lume. Colectivul „Reconstrucția Zwingerului din Dresda" a fost decorat pentru excepționala sa muncă artistică cu Premiul Național al R.D.G. Reconstrucția Zwingerului a fost terminată în 1963.

Un punct pe hartă

DRESDA

Unul din cele mai frumoase orașe ale R. D. Germane este Dresda. Situată într-o regiune pitorească, în inima Saxoniei, această așezare de pe malurile Elbei și-a cucerit de-a lungul celor peste 750 de ani de existență o binemeritată faimă datorită arhitectonicii sale, comorilor de artă adunate aci.

Lovită din greu de urgia războiului, Dresda a renăscut în anii de după 1945 datorită muncii pline de dragoste și abnegație a locuitorilor săi.

Faptul că s-a bucurat dintotdeauna de reputația unui oraș cu tradiție culturală explică de ce s-a acordat de la început o mare importanță reconstrucției lăcașurilor sale de cultură. Și în primul rînd palatului Zwinger. Această minunată construcție realizată în secolul al XVIII-lea de arhitectul Matteus Daniel Pöppelmann, la cererea regelui August cel Puternic, a renăscut din ruine. Aci a fost instalată Galeria de artă, de renume mondial, a Dresdei. Comorile ei au revenit : „Madona sixtină" a lui Rafael, opere datorate lui Tizian, Rubens, Correggio, Rembrandt, Holbein și Van Dyck, salvate de soldații sovietici de la distrugere sigură. După ce au fost păstrate și restaurate cu grijă în U.R.S.S., galeria reconstruită le-a primit din nou.

Școala tehnică superioară — astăzi universitate — aproape în întregime distrusă în 1945, a fost de asemenea reconstruită și s-a extins, încă din 1961, pe o suprafață de zece ori mai mare decît înainte de război. Dacă în 1939 studiau aici 1.150 de tineri, astăzi numărul lor este de peste 17.000 !

În anii postbelici Dresda s-a îmbogățit de asemeni cu o școală superioară de transporturi, o academie de medicină, o academie militară, o școală superioară de arte plastice, o școală superioară de muzică, un institut pedagogic și alte școli de specialitate.

Dresda este însă astăzi nu numai un lăcaș al culturii și științei, ci și un important centru industrial al Republicii Democrate Germane. În întreprinderile orașului se produc motoare unicale, transformatoare și aparate Röntgen, instrumente de măsurat, mașini electronice, aparate de proiecție și de fotografiat etc. La marginea orașului a apărut un centru pentru folosirea în scopuri pașnice a energiei atomice...

Lucrările de construcție continuă. Dar, deși au apărut multe cartiere noi, ici-colo se mai văd încă rănile pricinuite de război.

În 1964 a început proiectarea ansamblului cunoscut sub denumirea de Prager Strasse, un uriaș complex de construcții situat între gara principală și centrul orașului. Inima acestui complex o vor constitui hotelurile — blocuri ce vor ajunge pînă la 24 etaje, însumînd 2.300 de paturi. La acestea se mai adaugă un număr de restaurante și magazine, un cinematograf cu 1.000 de locuri, un magazin universal cu spațiu util de 10.000 mp etc.

Dresda, renăscută, trăiește din plin...

Bernhard LIEBSCHER
ziarist din R.D.Germană

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1741. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU.

SAVOARE
AROMĂ
VITAMINE

N JELEUL
ȘI PASTA DE FRUCTE

...SÎNT STICLE CARE CONȚIN

...MINIATURI ARTISTICE

Bihl. Ref.

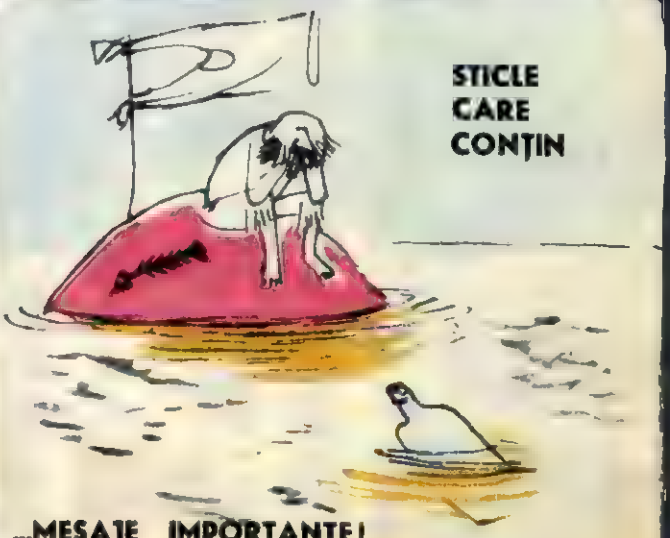

...MESAJE IMPORTANTE!

ȘI STICLE CARE CONȚIN
...SĂNĂTATEA DV.

Apele minerale: Borsec, Buziaș, Biborțeni, Bodoc, Harghita Sîncrăieni-Ciuc, Lipova, Vîlcele, Zizin și Covasna sînt indicate pentru masă.
Pentru tratarea bolilor de nutriție — stomac, ficat, intestine — vă recomandăm apele minerale medicinale: Slănic Moldova, Hebe, Malnaș și Căciulata.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

20

Anul XIV nr. 20 (520) — 15 mai 1965

ASFALT ȘI KILOMETRI

Tudor Arghezi, la 85 de ani

„OPERNBALL 13"

Foto-reportajul săptămînii

ÎN CINSTEA CONGRESULUI PARTIDULUI

Oameni în în

La fotografia noastră sînt numai o parte din muncitorii care formează brigada de filetori, condusă de Gheorghe Doroșenco, evidențiată în prima etapă a întrecerii socialiste.

Secția de filetaj, al cărui colectiv în prima etapă a întrecerii socialiste pe uzină s-a situat pe al doilea loc, după secția de tras la rece. ▶

Același peisaj cunoscut, același du-te-vino al laminatelor incandescente care îți dogorăsc obrazul și care de fiecare dată te fac să te oprești și să privești impresionat geneza lungilor țevi pe care laminoarele le nasc în puține minute. În sfîrșit, aceiași oameni pe care i-ai cunoscut cu luni în urmă sau chiar cu ani, pe care i-ai revăzut pe micul și pe marele ecran, în secvențele jurnalelor. În aceste zile, pretutindeni în secțiile uzinei „Republica", întrecerea socialistă se desfășoară cu un avînt deosebit și oamenii cunoscuți par mai alt fel, mai preocupați: ei se pregătesc să întîmpine Congresul partidului cu realizări deosebite.

Bilanțul primei etape a întrecerii socialiste este mobilizator. Întregul colectiv de muncitori, tehnicieni și ingineri, în frunte cu comuniștii, au realizat principalii indicatori de plan: planul la producția globală a fost îndeplinit în proporție de 103,9%. Ziarul de uzină nu mai prididește cu popularizarea evidențiaților; întrecerea a scos la iveală — cum o face de altfel în permanență — nenumărate inițiative noi. Numărul celor evidențiați este cît se poate de concludent: 167 muncitori, 43 maiștri și tehnicieni, 14 ingineri, 45 de echipe și 35 de brigăzi.

Au sosit și primele vești de la beneficiari, care confirmă buna calitate a materialelor livrate. Iată una din scrisori, primită de la uzina constructoare de mașini „1 Mai" din Ploiești: „Vă facem cunoscut că livrările la țevi-construcții efectuate în baza comenzilor noastre pe trimestrul I al anului 1965 au corespuns calității... Vă aducem mulțumirile noastre pentru înțelegerea și sprijinul dat în urma unor modificări solicitate de noi la laminate..."

Cum întîmpină uzina „Republica", întregul ei colectiv, cel de-al IV-lea Congres al partidului? Cele 114 brigăzi și 112 echipe, care cuprind cîteva mii de muncitori, s-au angajat să depășească planul fizic cu 2.000 tone, valoarea producției globale cu 6.000.000 lei, valoarea producției-marfă cu 7.000.000 lei, să realizeze economii la prețul de cost, peste sarcina de plan, de 300.000 lei, beneficii peste plan de 400.000 lei, să obțină creșterea nivelului calitativ al produselor, să realizeze produse noi, importante, pentru economia națională: prăjini de foraj de 5.9/16 țoli cu refulare interioară și țevi canelate pentru combinele de recoltat porumb. Angajamente care, fără îndoială, vor fi îndeplinite.

Fotoreportaj de Elena GHERA (fotografii) și I. CORIBAN (text)

trecere

TARI VASILE — laminator-șef : „Și în anii 1963-1964 colectivul nostru de la laminorul de 3 țoli a fost evidențiat în întrecerea socialistă. Anul acesta noi am fost evidențiați de asemenea lună de lună și ne străduim ca prin depășirea continuă a sarcinilor de plan, cît și prin îmbunătățirea permanentă a calității să ne menținem în rîndul colectivelor fruntașe".

RADU MARIN — responsabilul brigăzii nr. 1 : „În acest an colectivul nostru a fost evidențiat lună de lună. Noi ne-am depășit norma cu 18-23%. Ne angajăm ca în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului să realizăm un procent de 100% țevi de categoria I".

POPESCU CONSTANTIN — trefilator : „În cinstea Congresului noi ne angajăm să mărim productivitatea muncii cu 2,5%. Printre măsurile luate este și aceea a organizării judicioase a locului de muncă prin aprovizionarea ritmică cu materiale".

ROMAN MARIN — laminator : „Fac parte din brigada nr. 3 de la laminorul de 6 țoli. Colectivul nostru e fruntaș de la începutul anului și dorim să ne menținem și în continuare".

CIUCARU GHEORGHE — șlopar la laminorul DUO : „În cinstea Congresului ne luăm angajamentul să depășim planul de producție cu 2,8%".

STOIAN RADU — laminator : „În întîmpinarea Congresului partidului unul din obiectivele muncii noastre este să reducem consumul specific de materie primă cu 0,5 kg pe tona de țeavă".

memento

discuri

Un disc pentru... Angela Moldovan (EPC-520). Acompaniată de orchestra Nicu Stănescu, ea ne cîntă patru cîntece pe versuri de Mircea Block : **Fata neichii, La mai zi din tinieraș, Mi-a spus badea pe cărare** și **Drag mi-e cîntecul și jocul.** Iar nouă, ne e dragă și cîntăreața !

12 cîntece pe un singur disc (EPE-0177). Frumoase melodii din muzica populară maghiară. Printre ele : **Magas jegenyefan, Kortefa, almafa** și multe altele. Nu vă putem traduce titlurile deoarece nici Electrecordul n-a făcut-o !

Simfonia nr. 6 în si minor, op. 74 — **Patetica** — a lui P. I. Ceaikovski, dirijată de Mircea Basarab, în fruntea orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu". Un disc mare, la propriu și la figurat (ECE-0167).

Dirijorul de reputație mondială John Pritchard a înregistrat la casa noastră de discuri, cu prilejul Festivalului „Enescu", **Variațiuni și fugă pe o temă de Purcell** a lui Benjamin Britten. Interpretarea este corespunzătoare reputației (ECE-0173)

Igor Stravinski în interpretarea lui Pritchard a ocazionat cunoscutului șef de orchestră încă o memorabilă înregistrare (pe același disc de mai sus). Suita de balet **Sărutul zînei.** Plină de prospețime !

Încă un engiez... muzical, în cea mai frumoasă accepție a cuvîntului : pianistul John Ogdon interpretînd **Sonatele nr 3** și **nr. 30** de Beethoven. Căutați discul, pînă-l mai găsiți (ECE-0171).

teatru

PĂLĂRIA FLORENTINĂ... reconditionată și modernizată la Teatrul Muncitoresc C.F.R. Vodevilul lui Labiche are drept protagonist pe Cornel Vulpe (Fadinard) alături de St. Mihăilescu-Brăila, St. Bănică, Dana Comnea etc... Verva și fantezia comică a regizorului Lucian Giurchescu e nedezmințită și de astă dată

NOAPTEA LA DRUMUL MARE de R. Leili. Semnalăm prezența unui nou interpret principal în acest spectacol, Eugen Petrescu, a cărui realizare a remarcabilă (Teatrul „Barbu Delavrancea").

ZOO de Vercors. Premieră la Teatrul de stat din Ploiești în regia tînărului critic teatral Emil Mandric.

Dana Comnea

STAȚIA DE AUTOBUZ de W. Inge. Se dovedesc a fi tot mai fructuoase colaborările unor tineri regizori talentați din Capitală cu teatrele provinciale. Teatrul de stat din Piatra Neamț a colaborat frecvent cu Lucian Giurchescu, Cornel Todea și acum, recent, cu Ion Cojar. Noua premieră a acestuia din urmă e o reușită artistică obținută în compania unui grup de tineri actori, cei mai mulți dintre ei proaspeți absolvenți ai I.A.T.C.

ALECSANDRI — CARAGIALE Școală în prezența clasicilor, bun prilej de interpretare a unor scene, momente și fragmente. Profesor : Ion Fintești eanu. Scena : studioul Institutului de artă teatrală și cinematografică „Ion Luca Caragiale".

TAKE, IANKE ȘI KADÎR... după 20 de ani, dar din păcate și fără... mușchetarii de la premieră (Teatrul Lucia Sturdza Bulandra).

PRISACA. Printre teatrele de păpuși din provincie, unul din cele mai interesante e cel din Cluj. Recent, colectivul a realizat o încîntătoare premieră — un recital Tudor Arghezi cu păpuși. De semnalat prezența unui talentat artist animator : Horia Pop — și a unui deosebit scenograf : Al. Rusan.

cartea

● Mihail Șolohov împlinește la 20 mai. 60 de ani. Autorul binecunoscutelor opere literare **Povestiri de pe Don, Pămînt desțelenit, Soarta unui om, Ei au luptat pentru patrie,** al capodoperei **Pe Donul liniștit** (apărută într-o versiune prescurtată, în plin război antisovietic, sub titlul de **Cazacii de la Don**) este prețuit și îndrăgit de cititorul român. După eliberare, editurile noastre au publicat numeroase și ingrijite ediții cu lucrările marelui scriitor contemporan.

● **Biblioteca pentru toți,** una dintre cele mai serioase colecții de literatură română și universală de la noi, își va schimba în curînd înfățișarea grafică. Se înțelege, schimbarea va fi în bine (cel puțin așa se crede). Dintre viitoarele apariții : Bacovia — **Poezii,** M. Sebastian — **Jocul de-a vacanța,** Dürrenmatt — **Teatru,** L. Rebreanu — **Nuvele,** Shelley — **Poeme.**

● Editura pentru literatură anunță : Lucian Blaga — o amplă culegere de versuri ; două volume de **Scrieri** de G. Ciprian (piese de teatru, atrăgătoare amintiri și evocări, portrete, însemnări) ; B. Fundoianu — **Poezii** (în sfîrșit !).

● **Cronicarii munteni,** nu într-un tot pe drept umbriți de cei moldoveni, ne sînt prezentați din nou în colecția **Biblioteca școlarului** a Editurii tineretului într-o ediție îngrijită de V. Ene și competent prefațată de Al. Piru (prefața lui Eug Stănescu la ediția din **Scriitori români** era excesiv istorizată și fără un orizont estetic convingător).

● **Un panoramic trotușan** ne propune V. Birlădeanu în cartea-i recent apărută în colecția **Patria noastră** în care sînt prezentate peripețiile în timp și spațiu ale unui riu moldovenesc.

● În cadrul **anului Dante Alighieri,** Universitatea din Florențe a organizat o catedră de filologie unică în lume, închinată studiului operei literare și filozofice a marelui scriitor italian.

● În editura pariziană Julliard a apărut de curînd ultimul volum al romanului **Pe Donul liniștit** de Mihail Șolohov și **Ei au luptat pentru patrie** de același autor, traduse de Antoine Vitez. În traducerea lui Jean Cathala a fost publicat recent al doilea roman monumental al lui Șolohov, **Pămînt desțelenit,** precum și nuvela **Soarta unui om.**

● Cucerirea spațiului cosmic pătrunde din ce în ce mai mult în literatură. De curînd a apărut romanul **S.O.S. Mercury ?** al scriitorului american Martin Caidin, care prezintă drama unui cosmonaut în primejdie. Pentru documentare autorul a trăit un timp la Cape Kennedy.

televiziune

DUMINICĂ, 16 MAI. Fotbal : Transmisiune de la Moscova a întîlnirii dintre echipele Uniunii Sovietice și Austriei ; transmisiuni de la București și Iași a meciurilor din campionatul republican. În pauze, cîntărețul argentinian Teddy Martino, balerinii Doina și Cornel Patrichi, caricaturistul Neagu Rădulescu și orchestra „Electrecord", condusă de Al. Imre (13.30)

● Filmul „Lilly". A se revedea această reușită comedie muzicală americană cu Leslie Caron și Mel Ferrer în rolurile principale (19.40).

LUNI, 17 MAI. „Dracul uitat" de Jan Drda, în interpretarea Teatrului „Barbu Delavrancea". Nume prestigios al literaturii ceha contemporane, Jan Drda se războiește aici cu superstițiile și misticismul. Armele lui sînt varva comică și ironia (20.00)

MIERCURI, 19 MAI. Fotbal transmisiuni din București și Ploiești ale meciurilor din campionatul republican (după-amiază) ● „Bălcescu" de Camil Petrescu, transmisiune de la Teatrul Național din Iași. Marea personalitate a revoluționarului român e evocată convingător în această dramă patriotică (20.00).

JOI, 20 MAI. Filmul polonez „Întîlnire cu spionul". Titlul e edificator asupra genului filmului. (20.20)

VINERI, 21 MAI. 30 de minute cu tenorul Ion Piso (21.15) ● În ciclul (mai rar în ultima vreme) „Comici vestiți ai ecranului" vom face cunoștință cu Mack Sennett, producătorul celor mai bune comedii americane din perioada filmului mut (21.45).

Leslie Caron

SÎMBĂTĂ, 22 MAI. Maeștrii genului scurt : Caragiale. Mereu dramatizate și ecranizate, schițele marelui nostru scriitor vor trebui să-și demonstreze de data aceasta virtuțile lor... telegenice (20.50)

● Retrospectivă umoristică. Un nou ciclu de emisiuni, în care interpreții comici își vor evoca succesele. Prilej de nostalgie pentru ei și de amuzament — sperăm ! — pentru noi. Începutul îl face Mircea Crișan (21.50).

muzică

● Săptămînile stagiunii s-au luat la întrecere, încercînd să se depășească una pe cealaltă, măcar acum la încheierea bilanțului anual ! Deci, continuă ploaia binefăcătoare a turneelor unor muzicieni oaspeți de peste hotare :

Lola Bobescu, celebra violonistă de origine română, reprezentînd în lumea muzicală internațională Belgia, unde s-a stabilit. Va cînta „Simfonia spaniolă" de Lalo.

Stanislaw Wisłocki, unul dintre cei mai cunoscuți dirijori polonezi, propagator entuziast al noii scoli de compoziție din țara sa, în jurul căreia gravitează anualele festivaluri „Toamna la Varșovia". La pupitrul Filarmonicii „George Enescu", Wisłocki prezintă o primă audiție „Segmenți" de Kazimir Serocki ; veți mai asculta Lalo și Haydn (15 și 16 V — Ateneul R. P. Române).

Eugen Istomin din S.U.A., pianist din linia întîi a frontului soliștilor mondiali, interpretează una din cele mai redutabile partituri ale literaturii instrumentale — „Concertul nr. 2 în si bemol major" de Brahms. Îl acompaniază Orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Iosif Conta. Programul mai cuprinde „Concert pentru orchestră" de Ovidiu Varga și o primă audiție senzațională — fragmente din opera „Wozzeck" de Alban Berg, versiune de concert realizată de compozitor. Solistă — Elisabeta Neculce Cartiș (20 V — sala Radioteleviziunii).

● Generația artiștilor de mîine înfruntă muzica „mare". Studenții conservatorului „Ciprian Porumbescu" prezintă la Dalles, în concert, opera „Dido și Eneas" de Henry Purcell (25 V).

plastică

SALA MAGHERU : sculptură Filofteia Simionescu exprimă frumusețea gestului cotidian de muncă, visare, dragoste — „Avicultoare", „Tinerețe" etc. Să ținem minte : jilțul antropomorf „La oglindă", spiritual sinteză de creștătură folclorică (expresivă și decorativă) și arhitectură modernă a volumului. Să uităm manierismul idilic („Copăceiul" „Fată cu strugure" etc.) nepotrivit cu masivitatea gravă a ansamblului.

cinema

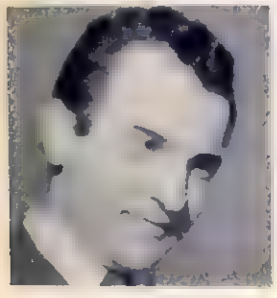

Emanoil Petruț

MERII SĂLBATICI, în premieră, un nou film românesc. Inspirat din viața satului, scenaristul Vasile Rebreanu a înfățișat o poveste nu lipsită de dramatism și autenticitate pe care a transpus-o pe ecran un regizor debutant : Alecu Croitoru. Din distribuție fac parte : Dana Comnea, Ștefan Ciubotărașu, Emanoil Petruț, Silviu Stănculescu, Ileana Stana Ionescu, Toma Dumitriu, Draga Olteanu, Gheorghe Radu.

NE ASUMĂM RĂSPUNDEREA, o nouă producție argentiniană, în curînd pe ecranele noastre. Un film de actualitate despre tineret, care ne reamintește recenta producție a aceleiași studiouri, Șeful. În filmul regizorului José A. Martinez Suarez reîntîlnim figuri cunoscute : Leonardo Favio și Pablo Moret (din **Șeful**), Luis Medina Castro (din **Centrul înaintea a murit în zori**).

PE URMELE LUI AHMET. O comedie satirică cu mult pitoresc, produsă de studiourile „Azerbaidjan-film" în 1963. Ținta satirei : concepțiile învechite în educarea copiilor.

LALEAUA NEAGRĂ, după spectacolele de la sala Palatului la cîteva cinematografe — centrale, estivale și periferice — „Capă și spadă" cu Alain Delon, în care regizorul Christian Jaque (**Fanfan la tulipe**) poate fi recunoscut doar parțial.

JANOSIK, o epopee eroică a studiourilor cinematografice din Praga, în două serii, pe ecran lat, cu elemente de superproducție.

Săptămîna cinematografică oferă cinefililor cîteva filme în reluare, la o mică sau mai mare distanță de premieră, dintre care selectăm : PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR (filmul lui Liviu Ciulei), TOVARĂȘII (realizarea lui Mario Monicelli, cu Annie Girardot și Marcello Mastroianni), PARISUL VESEL (poetice desene animate ale americanului Abe Levitow).

De văzut (și de comparat) cele două parodii la adresa filmelor western, programate în această săptămînă : JOE LIMONADĂ (în care poncifurile westernului „sar în aer") și FERNAND COW-BOY (obiect al parodiei : Texasul luptelor cu indienii). Din această comparație, credem, primul film iese învingător.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

asfalt și Kilometri

Într-un salt de jder, acest viaduct leagă malurile unei prăpăstii adînci.

asfalt și

Potrivit cerințelor pe care le ridică dezvoltarea continuă a industriei și agriculturii, ca și extinderea turismului în întreaga țară, se lărgește în permanență rețeaua de drumuri și, în același timp, se îmbunătățesc drumurile existente.

În anii care au trecut de la eliberarea țării s-a modernizat o rețea de peste șase ori mai mare față de cea din 1944. Sarcinile planului de dezvoltare a economiei naționale între anii 1960 și 1965 stabilite de cel de-al III-lea Congres al P.M.R. au prevăzut modernizarea a peste 4.300 km de drumuri, reducerea costului pe kilometru și îmbunătățirea calității lucrărilor.

În anul 1964 s-au modernizat șoselele Suceava-Botoșani, Bacău-Gheorghe Gheorghiu-Dej, Rîmnicu-Vîlcea-Găneasa, Buzău-Slobozia și altele.

Tot în 1964 constructorii au raportat partidului darea în folosință a șoselei Bicaz-Poiana Teiului.

Mese de piatră au fost așezate lîngă un izvor limpede.

Kilometri

Iată-l delimitînd întreg malul stîng al lacului Bicaz! Acest șarpe de 52 kilometri care-și răsucește sinuos trupul îmbrăcat în asfalt de cea mai bună calitate, se sprijină cu cele două capete de beton ale sale în barajul hidrocentralei „V. I. Lenin" și în răscrucea de la Poiana Teiului. E o șosea tînără. S-a născut în noiembrie 1964. Văzută de pe Ceahlău ea pare o imensă și măiestrită coroană. E darul oferit zeiței lacului artificial Bicaz de către cei trei mii de muncitori care au construit-o sfișiind stîncile și sfidînd firea capricioasă a naturii. Pentru că ea înseamnă ridicarea pe temelii a unui traseu rutier prin locuri pe unde altădată piciorul pătrundea cu greu.

RUTE ȘI LEGENDE

Fiecare drum ascunde o poveste, mai tristă sau mai veselă, mai luminoasă sau mai obscură, după timpurile în care a fost umblat. Curgînd paralel cu apele, drumurile au reprezentat de la începutul veacurilor primele căi de transport. Ele s-au născut sub pașii oamenilor, care, pe marginea lor, și-au construit așezări potrivite cu îndeletnicirile lor. O legendă povestește că fiul unui vînător, plecat în pădure, negăsind nimic în capcane, a prins însuși drumul și l-a aruncat în tolbă. Sătenii, lăsîndu-l în pace, au spus: „dacă l-a luat, să fie al lui. Noi nu mai umblăm pe el". Dar, uitat de oameni, drumul s-a ofilit și a murit.

Pe măsură ce vehiculele s-au perfecționat căpătînd viteze de deplasare din ce în ce mai mari, căile de rulaj au fost obligate să le corespundă. Așa s-a ajuns — de la simplele cărări prăfuite și de la drumurile de care — la șoselele moderne cu macadam și asfalt pe care roțile pneumatice întîlnesc suprafețe netede și largi.

Rețele de drumuri asemănătoare, întrucîtva, cu cele din zilele noastre au fost construite și de înaintași. Astfel, constructorii de pe vremea lui Ștefan cel Mare au așternut între Vaslui și Buhăești un pod împodobit cu bolți de piatră pe a cărui suprafață autovehiculele de astăzi pot încă rula lejer.

Rute și legende...

Poate asemănătoare cu ale multor șosele din țara noastră, șoseaua de coronament a lacului Bicaz are de asemenea o poveste. S-o urmărim.

A MAI FOST UN DRUM PE VALEA BISTRIȚEI

Se întindea de la Bicaz la Poiana Teiului, împletindu-se cu firul albastru al Bistriței și unea localități ale căror nume cu rezonanță de toponimie montană fac și astăzi parte din pitorescul ținutului: Buhalnița, Potoci, Răpciuni, Hangu, Călugăreni. Traversînd de-a lungul actualul lac de acumulare, legînd Ardealul cu Moldova, vechiul drum avea o lărgime de 5-6 metri și curbe cu raze foarte mici: 15-20 metri. Podurile, neîncăpătoare și ele, majoritatea întocmite din lemn, erau deseori avariate de dezlănțuirile primăvăratice ale apelor. În ultimii zece ani, cînd traficul a devenit intens datorită lucrărilor de pe șantierul hidrocentralei „V. I. Lenin", caracteristicile acestei căi de circulație erau în contradicție cu cerințele vremii, iar întreținerea ei se realiza greu. Cum creșterea apelor lacului artificial se anunța a fi tot mai apropiată, vechiul drum își presimțea dispariția.

★

...A mai rămas din el, întîmplător, o porțiune izolată de 30 de metri, la vărsarea Bistricioarei, ca o ciudată memorie a pămîntului care a păstrat acest vestigiu, poate în amintirea plutașilor ce se întorceau pe jos, cu punga aproape goală, de la Tarcău, Piatra Neamț, Vaduri și de mai la vale, din tîrgurile îndepărtate ale șesului spre care lunecaseră o dată cu apa tulburată a Bistriței. Poate tot de acest petic de pămînt umblat se leagă și jalea bărbătească a Vitoriei Lipan, plecată în căutarea soțului dispărut. Sau poate pe colbul acestui colț de cale

au mai rămas încă urmele, în fugă spre Ardeal, ale domnitorului moldovean Petru Rareș, trădat de boieri și urmărit de turci...

★

Roțile autobuzului deapănă sprinten asfaltul neted și dur al șoselei. Călătorim în spațiu dar și în timp... La dreapta mea, inginerul Petru Diaconescu își împarte prezența : e alături de noi și în același timp călătorește pe fundul acestei mări limpezi. Tot vechiul drum... Nu împlinise șapte ani, era prin 1932-1933, cînd a plecat prima dată din satul lui spre Piatra Neamț, împreună cu tatăl ce se învoise de la munca în pădure ca să-l cumpere abecedar. „Dă-l la școală — îi spunea tatălui un vecin, picherul Valganici. Ai văzut desenele de case și poduri pe care le mîzgălește copilul. O să ajungă inginer". Abia la Piatra Neamț a aflat micuțul Petrică despre existența unei alt fel de cărți, pe care trebuia de asemenea s-o învețe : aritmetica.

De aici pelicula amintirii se derulează peste ani, aducîndu-i în memorie alte imagini. Iată-l în 1960 participînd la lucrările de demontare a podurilor de lemn de pe Bistrița de sus și priveghind arderea resturilor de arbori și locuințe. Se inaugura lacul de acumulare al hidrocentralei „V. I. Lenin". Atunci, o secundă numai, inima lui a ezitat între trecut și viitor.

LUPTA CU MUNȚII

Cînd la 24 iunie 1960, orele 24.00, așa cum anunța o placardă din centrul Bicazului, circulația pe vechiul drum s-a întrerupt pentru închiderea definitivă a barajului de la Izvorul Muntelui, sus, pe coronamentul viitorului lac de acumulare, se desfășura din plin o aprigă luptă cu munții. Trebuia smulsă din dezordinea stîncoasă a naturii o nouă șosea și pe constructori îi înfrunta un teren instabil și pe alocuri acoperit de ape. Fuseseră atacate simultan șapte puncte deosebite, cele mai grele. Proiectanții adaptau schițele la situațiile dificile ce se iveau pe parcurs. Trebuiau luate numeroase măsuri de drenare a solurilor împînzite de izvoare. S-au inițiat brăzduiri de iarbă și plantări de puieți. De multe ori traversarea zonelor mlăștinoase se făcea cu ajutorul podurilor oarbe de lemn sau prin intermediul saltelelor din bîrne. În stîncă s-a tăiat cu exploziv, cu excavatoare și cu buldozere.

Ca niște păianjeni fabuloși, agățați de cabluri, minerii se cățărau pe coastele abrupte ale munților. Acolo săpau puțuri a căror adîncime ajungea pînă la 20 de metri, din fundul cărora răbufnea apoi explozia năprasnică a dinamitei. Cele aproape 400 de camioane care alergau zilnic pe șantier au cărat peste 5.000.000 tone materiale. Creînd kilometri de drum, muncitorii propuneau soluții îndrăznețe, dintre care multe au fost incluse apoi în proiect.

Dar munții nu se recunoșteau cu ușurință învinși. La kilometrul 501, unde se prăbușiseră aproximativ 100.000 metri cubi de piatră și pămînt, s-a muncit, din zori pînă-n zori, în trei schimburi, timp de trei luni încheiate. Constructorii conduși de șefi de echipă ca Petre Leterna și A. Simandi au lucrat aici cu înfiorătoare realizînd o economie de 4.000.000 lei.

Așa s-a construit șoseaua Bicaz-Poiana Teiului. Torenții de suprafață sînt captați și conduși spre canale, de ingenioase sisteme de corecție. Ici-colo, locuri de parcare — garaje în aer liber — special amenajate pentru turiști. Întreg traseul, de-a lungul celor 52 de kilometri, e sclipitor și modern.

CONFORT ȘI FRUMUSEȚE

Curbele lungi, maiestuoase, ne reproiectează în priviri hidrocentrala ce domină în urmă. Poticeni, Valea Mormîntului, pîrîul Năclad, apoi pîrîul Potoci... O pantă imensă, curbată, cuprinde ca un braț primul golf al lacului. Mai departe, silueta statuară a Ceahlăului și oglinda neliniștită a lacului de acumulare îmbină dimensiunea muntelui cu a mării. Iar îndelungul șarpe de asfalt impune ideea de artă. Rugăm șoferul să oprească. Brâncuși ? „Mese ale tăcerii" ? Și da, și nu. Ne aflăm între comunele Letești și Călugăreni. O colibă de piatră din care erupe ademenitor un izvor rece. În jur, două mese masive de beton, rotunde, atent șlefuite. Una e înconjurată de șase scaune cilindrice, cealaltă de trei canapele curbate. Poposim. Pe lustrul unuia din scaune, zgîriat modest și tremurat, un nume : „Apescăriței Ștefan, în anul 1964". Astfel de lucrări n-au fost prevăzute la început în proiect. Dar acest muncitor cu suflet de artist nu putea pleca pe alte șantiere ale țării fără să lase un dar moștenit din strămoșii lui pietrari.

Străbătînd locuri de o neasemuită frumusețe, șoseaua Bicaz-Poiana Teiului are un caracter turistic pronunțat. În sezonul de vară mii de călători îi gustă pitoreasca șerpuire, contururile reliefate într-o geometrie perfectă, muzicală, podurile și viaductele închipuind salturi de jderi. Dar în rețeaua de căi de comunicație a țării ea are în primul rînd un rost economic. Domolite în căderea lor vijelioasă, apele Bistriței, care aduc plute de la Negrișoara și Dorna, încetează de a mai fi un drum al lemnului și de la Potoci, la vale, bușteni călătoresc mai departe pe panglica aceasta de asfalt, cu ajutorul autocamioanelor.

Uitînd, poate, că pentru a deschide în fața parbrizului lor o bandă de drum netedă și comodă constructorii au săvîrșit aici adevărate acte de eroism, călătorii trec în viteză și privirile lor alunecă pe înălțimile împădurite din jur, dincolo de care se desenează, în zare, Ceahlăul. Dar la izvorul străjuit de mesele și scaunele de piatră piciorul apasă pe pedala frînei și inscripția scrijelită în granit aduce aminte : Apescăriței Ștefan...

... Alte sute de nume ar fi trebuit adăugate pe fiecare metru pătrat de asfalt. Dar și fără aceasta cei ce au făurit șoseaua de pe malul lacului Bicaz au ieșit din uitare. Coroana de asfalt a lacului Bicaz stă mărturie pentru strădania depusă de ei în anul 1964.

Podul de la Poiana Teiului.

Paul TUTUNGIU
Fotografii de Traian PROSAN

TUDOR ARGHEZI
LA 85 DE ANI

de Marcel BRESLAŞU

Sărbătoreasca vreme a primăverii capătă în anul acesta o strălucire deosebită : marele nostru poet Tudor Arghezi împlineşte optzeci şi cinci de ani ! Optzeci şi cinci de ani de tinereţe, pusă parcă sub înflorita şi necontenit înfloritoarea zodie în care i-a fost dat să vadă lumina zilei. Sub semnul aceluiaşi anotimp se vor împlini în anul viitor şapte decenii de cînd i s-au tipărit întîiele versuri !

Copilandrul îşi începea acele prime stihuri cu vorbele *„e prea tîrziu..."* pentru a scrie, după aproape trei sferturi de veac : *„De ce-aş fi trist că toamna tîrzie mi-e frumoasă ?"* Primăverile şi toamnele îşi împletesc, îşi contrapunctează luminile şi umbrele, avînturile şi tristeţile, certitudinile şi descumpănirile, într-o vastă frescă, într-o uriaşă operă, care printr-o lentă, anevoioasă, discontinuă creştere şi cuprindere l-a dus pe poet de la însingurarea psalmilor la înalta Cîntare a Omului. Şi de la fuga din casa părintească, de la rătăcirile prin lume, la înţelegerea deplină a rosturilor noastre pămînteşti :

„Un om fusese-o frunză şi numai om cu om
Au izbutit să crească şi să se facă pom.
Că moare frunza-n ramuri, puiandră şi ţărînă,
Copacul viejuieşte şi s-a-nmulţit pădure.
Tu-ţi răsplăteşti ursita de grabnică pieire,
Făcîndu-te, din omul prigoanei, omenire".

Azi versurile lui sînt pe buzele tuturor, în inima fiecăruia dintre noi, şi cu drept cuvînt îi putem spune : *„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris..."* Ne descoperim pe noi înşine citindu-l şi recitindu-l pe Arghezi. Poezia lui *„răspunde la atîtea întrebări"*, ne descuie atîtea *„lacăte ale tăcerii"*, ne statorniceşte atîtea *„temelii ale veciei"* !

Tineri şi bătrîni simţim, cu îndatorată recunoştinţă, mesajul fierbinte şi puternic înscris, cu mînă de ctitor, pe frontispiciul „cuvintelor potrivite" :

„Prin ripi şi gropi adînci
Suite de bătrînii mei pe brînci,
Şi care, tînăr, să le urci te-aşteaptă,
Cartea mea-i, fiule, o treaptă".

O înaltă şi incandescentă treaptă, pînă la care nu a mai urcat nimeni — de la Eminescu încoace — în afară de dînsul. Din înălţimea ei cuprinzi frumuseţile noastre toate — şi priveliştile ţării, şi sufletul oamenilor, şi graiul lor *„adunat sute de ani"*, *„frămîntat mii de săptămîni"* şi dăruit, de către *„odrasla de plugar"*, cu inegalabilă măiestrie *„urmaşilor stăpîni"* ; nu numai nouă, celor născuţi în vremurile acestea, la înaltul hotar *„cu două lumi pe poale"* ci şi tuturor celor ce vor veni să facă mai frumoase priveliştile ţării, mai bogat sufletul oamenilor ei, împărtăşindu-se, leat după leat, din nemuritorul cîntec al poetului, al aceluia care a schimbat *„întîia oară, sapa-n condei şi brazda-n călimară"*.

Asemenea legendarului rege Midas, care preschimba totul în aur la atingerea mîinilor lui, Tudor Arghezi conferă aceeaşi strălucire tuturor genurilor literare pe care le practică şi le ilustrează : poezie, proză, teatru, publicistică. Îl regăseşti — divers şi unitar — de la tableta sprinţară din ziar la cuprinzătoarea frescă epică, de la mica fabulă la vastul ciclu liric, de la paginile de subtilă polemică sau de pamflet acerb la *„crîmpeiele de duioşie"* ale versurilor pentru cei mici. An de an, el îmbogăţeşte cu noi giuvaeruri tezaurul literaturii româneşti, an de an pătrunde gloria numelui său şi a operei sale tot mai departe peste hotarele ţării, aşezîndu-l la locul de binemeritată cinste printre cei mai reprezentativi şi mai definitorii poeţi ai epocii noastre.

Pe coordonatele timpului şi ale spaţiului, Tudor Arghezi se înscrie — ca orice mare artist — tocmai prin înrădăcinarea lui în acum şi în aici, printre valorile permanente şi universale, în patrimoniul culturii din totdeauna şi de pretutindeni. Noi avem bucuria de a-l avea în mijlocul nostru şi mîndria de a-i fi contemporani. Fără a mai pune la socoteală că oricît de izbutite ar fi tălmăcirile în alte limbi, încîntarea, desfătarea noastră a celor care îl citim în original — şi îl cunoaştem adesea pe de rost — rămîn fără pereche. Ecoul îngînă cel mai bine graiul în care s-a adunat strigătul ori s-a destrămat şoapta.

★

Aşteptînd alte *„Poeme noi"*, alte *„Cadenţe"* şi alte *„Frunze"* la fel de fragede şi de încărcate cu tinerească sevă, *„iarăşi adăugite"* la scînteietoarea creaţie arghezian, poporul întreg îi urează ilustrului sărbătorit — din toată inima şi din toate inimile — mulţi ani de sănătate şi putere de muncă.

Şi cînd spun „poporul întreg", mă gîndesc la toţi aceia pe care ştie poetul să-i surprindă şi să-i veşnicească în cîntarea sa — de la *„născocitorul uneltelor"*, omul în toată firea, cel care *„a început o lume nouă din nou de la-nceput"*, pînă la micul cititor — sau fermecătorul nevîrstnic analfabet căruia i se mai citeşte — şi care nu se mai satură de năstruşnica poveste a lui Zdreanţă, cel cu ochii de faianţă...

Maestrul Arghezi în timpul unei discuţii literare.
Fotografii de R. RODA

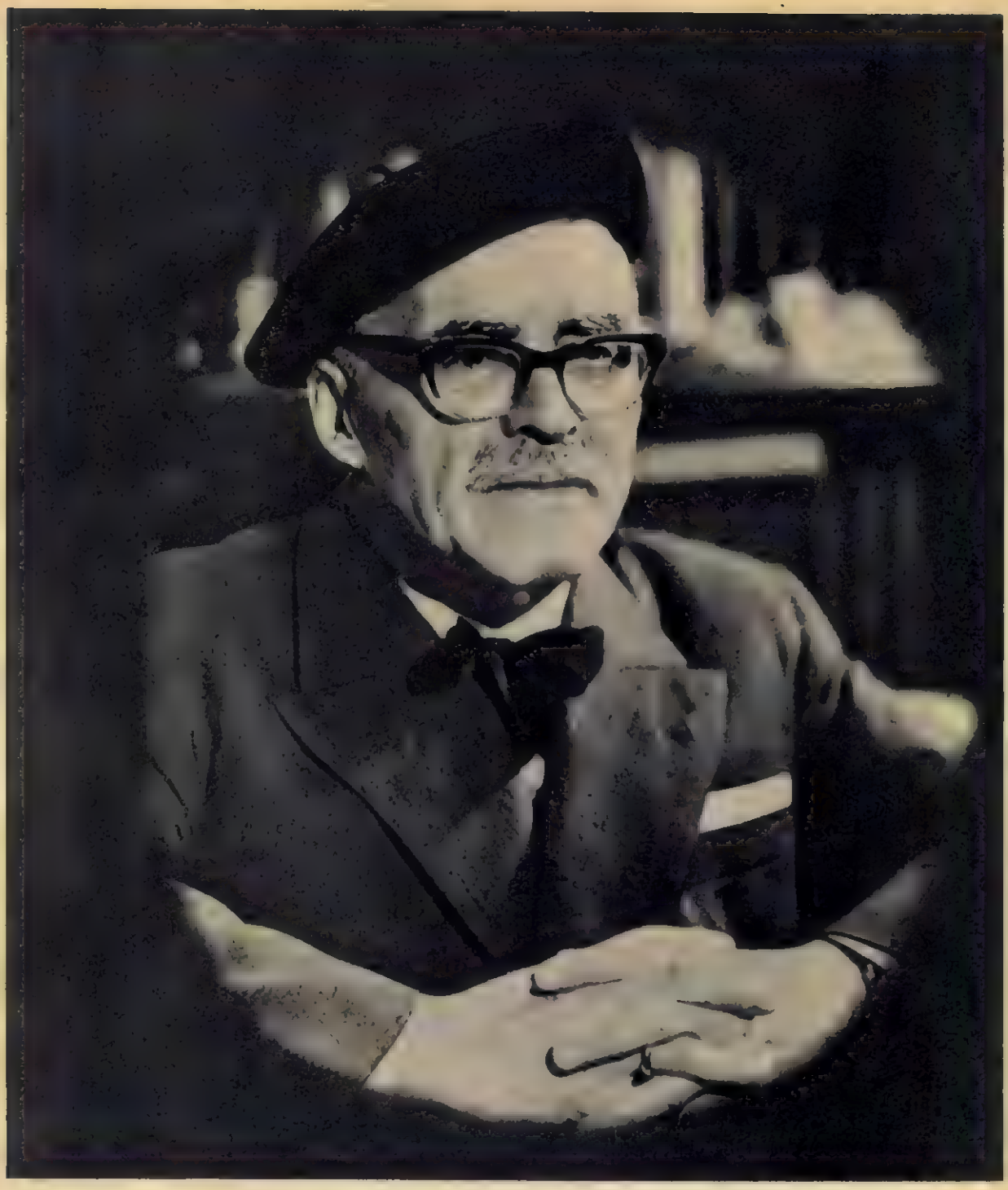

Fotografie de A. MIHAILOPOL

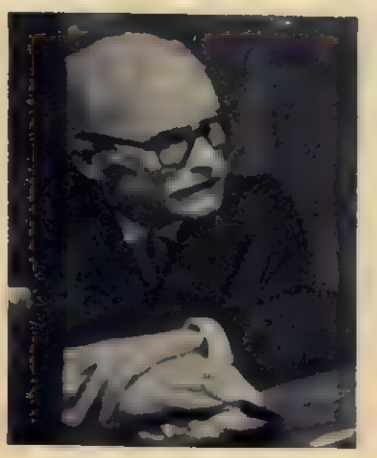

MARI ARTIȘTI AI LUMII

Igor STRAVINSKI

Igor Stravinski este un domn bătrîn care, fie că se află în vila sa din California — unde își petrece cea mai mare parte a anului — fie că este în turneu de concerte sau „în vacanță", se așază în fiecare dimineață la masa de lucru și compune, fără grabă dar sistematic, trei sau patru ore pe zi. Pentru el, a compune zilnic este un exercițiu de care simte că nu se poate lipsi fără ca însăși arta sa să nu sufere. *„Nulla dies sine linea"* spuneau latinii, postulînd necesitatea contactului zilnic cu scrisul. Stravinski aplică acest principiu de șaizeci de ani de cînd, sub influența decisivă a lui Rimski-Korsakov, a abandonat studiile de drept în favoarea muzicii. În acești șaizeci de ani nu o singură dată Stravinski a scandalizat spiritele conservatoare, ca apoi să-și dezamăgească admiratorii, nu o singură dată a îmbrățișat sisteme de compoziție, fiind mereu altul, explorînd mereu, refuzînd să se repete, să se limiteze la o anumită manieră sau la un „stil", într-un cuvînt să rămînă prizonierul curentelor pe care el însuși le-a creat. Activitatea creatoare a lui Stravinski este o lungă confirmare a rîndurilor pe care le-a scris despre el însuși în „Autobiografia" publicată pentru prima oară în 1936: „Unii văd în mine un adept al muzicii viitorului. Nimic nu poate fi mai ridicol. Eu nu trăiesc nici în viitor, nici în trecut. Eu aparțin prezentului".

Acest „prezent" al artistului apare însă, și pe drept cuvînt, contemporanilor ca un viitor. Igor Stravinski este, incontestabil, unul dintre marii deschizători de drumuri ai muzicii contemporane, și multe dintre creațiile sale sînt de pe acum „clasice".

PLECÎND DE LA TRADIȚIE...

Gloria lui Stravinski a răsărit spectaculos în anii 1909-1913 prin cele trei balete scrise succesiv pentru celebra trupă a baletelor ruse condusă de S. Diaghilev: „Pasărea de foc", „Petruşka" și „Sărbătoarea primăverii". În aceste trei lucrări Stravinski merge cu pași de uriaș de la dezvoltarea tradiției muzicii ruse la cucerirea unor noi domenii sonore, cu deosebire în ce privește ritmul, orchestrația și armonia. Premiera — la Paris, în mai 1913 — a baletului „Sărbătoarea primăverii", care a împărțit publicul în două tabere ostile și s-a soldat cu un scandal... istoric, reprezintă o dată însemnată în dezvoltarea muzicii contemporane. Inovațiile de importanță capitală pe care le-a adus Stravinski în această lucrare au influențat creația a numeroși compozitori de pretutindeni.

În anii primului război mondial

Stravinski, stabilit în Elveția, scrie „Povestea soldatului", „Vulpea", operă bazată pe o poveste populară rusă și ale cărei personaje sînt animale, și „Nunta", cantată inspirată de tradițiile nunții țărănești ruse. Fiecare dintre aceste lucrări aduce rezolvări muzicale noi, rămînînd însă legate, într-un fel sau altul, de fondul popular rus.

CU FAȚA SPRE MODELELE CLASICE

În 1920 — Stravinski avea atunci 39 de ani — admiratorii tendințelor „revoluționare" ale maestrului au fost crunt dezamăgiți la apariția noului său balet „Pulcinella", scris pe teme ale clasicului italian de la începutul secolului al XVIII-lea, Gianbattista Pergolesi. „Pulcinella" inaugurează o fază nouă și importantă în creația stravinskiană, denumită „neoclasică", deoarece este dominată de folosirea unor procedee de construcție muzicală proprii clasicismului, reluate bineînțeles într-un spirit modern și personal. Din această perioadă fac parte lucrări extrem de variate ca factură, de la grațiosul „Pulcinella" la elegantul dar recele „Apollo, conducătorul muzelor" (de asemenea balet), la tragismul auster din oratoriul „Oedipus rex" și pînă la măreția, neegalată în nici o lucrare din această etapă, a „Simfoniei psalmilor". Cu autoritatea pe care i-o dă certitudinea marii sale forțe creatoare și originalități, Stravinski folosește adeseori direct citate tematice binecunoscute din mari compozitori: în afară de Pergolesi, sub pana sa au mai trecut teme din Ceaikovski (în baletul „Sărutul zînei") și Rossini (în baletul „Joc de cărți").

ACELAȘI ȘI MEREU ALTUL

În anul 1940 Stravinski, stabilit acum în S.U.A., scrie „Simfonia în trei mișcări", o adevărată sinteză a căutărilor sale de pînă atunci. Influența jazului se manifestă apoi și ea în cîteva lucrări (îndeosebi în „Ebony concerto"). Apoi, după remarcabilul balet „Orpheus" (1948) și după opera „The Rake's progress" („Aventurile unui desfrînat"), Stravinski ajunge la ultima și cea mai surprinzătoare „schimbare la față", adoptînd sistemul de compoziție creat de muzicianul austriac Arnold Schoenberg și cunoscut sub denumirea de dodecafonism. În această tehnică — pe care o viață întreagă a ignorat-o — Stravinski a scris în ultimii ani cîteva lucrări de răsunet printre care cantatele „Threni" și „Canticum sacrum".

Cu consecvență autorul „Păsării de foc" își trăiește prezentul, respingînd comoditatea autorepetării care adeseori, o dată cu laurii succeselor, încinge fruntea multor creatori...

Acesta este compozitorul, marea personalitate a muzicii contemporane pe care Bucureștiul îl va aplauda, după patruzeci de ani de la prima lui vizită în România. Îl vom vedea urcîndu-se la pupitrul Filarmonicii și din clipa în care sub îndemnul baghetei sale orchestra va ataca programul vom trăi una din zilele mari ale anului muzical.

Radu GHECIU

◀ **Marele muzician ascultîndu-și înregistrările.**

LA BUCUREȘTI

Jean Louis BARRAULT

Madeleine Renaud și Jean Louis Barrault.

▲ Barrault — tînăr, seducător, în contele Almaviva.

...Il vom vedea, deci, pe Jean Louis Barrault peste trei zile, în sala Palatului. Va fi *contele Almaviva* în prima seară, *Béranger* în următoarele două. Fără îndoială, ne aflăm în fața unui eveniment al actualei stagiuni teatrale, cu atît mai mult cu cît Barrault ni se prezintă în dublă ipostază artistică: ambele spectacole — atît *Nunta lui Figaro* cît și *Rinocerii* — poartă semnătura sa regizorală.

Vom avea așadar prilejul să cunoaștem, după celelalte trupe franceze de renume care ne-au vizitat în anii anteriori, și celebrul Théâtre de France, companie teatrală înființată cu ani în urmă de Madeleine Renaud și Jean Louis Barrault și adăpostită în nu mai puțin celebra clădire a Odeonului, care ființează de aproape două secole în inima cartierului latin. Un teatru al cărui crez, formulat încă de unul din primii săi directori, afirma că „este destinat să formeze o nouă generație de artiști dramatici, să stimuleze nu numai pe interpreți, dar și pe poeții tragici și comici".

Jean Louis Barrault — care, împreună cu Madeleine Renaud, a părăsit în 1946 Comedia Franceză tocmai pentru a-și înființa un teatru propriu, cu o personalitate proprie — se dovedește fidel acestei profesiuni de credință și animat de același ideal al unui teatru de avangardă. Repertoriul trupei sale aduce adesea pe afiș nume noi, apelează des la dramaturgii moderni: cu o lună înainte de a veni la noi în țară, la Odeon a avut loc premiera — mult disputată — a unei lucrări de Kafka, *America*, adaptată pentru scenă de însuși Jean Louis Barrault. Disputa a și pornit de altfel de la posibilitățile pe care le oferă — sau nu — un text de Kafka transpunerii sale pe scenă, deși însuși Barrault mai făcuse în acest sens o demonstrație, adaptînd celelalte două romane ale lui Kafka, *Procesul* și *Castelul*.

Barrault îl joacă cu mare interes pe Eugen Ionescu *(Rinocerii, Pietonul aerului)* și pe Sammuel Becket *(Ah, frumoasele zile)*, pe François Billetdoux *(Trebuie să treci prin nori)*, pe Claudel și pe R. J. Clot *(Revelația)*; dar cel care a debutat, în 1931, în *Volpone* se adresează cu nu mai puțină pasiune lui Shakespeare *(Hamlet)* și Molière *(Prețioasele ridicole)*, lui Racine *(Andromaca)* și Beaumarchais *(Nunta lui Figaro)*.

Îl vom vedea deci pe Barrault-clasicul și pe Barrault-modernul, pe Barrault-comedianul și pe Barrault-tragicul, pe acel Barrault care afirmă însă totdeauna, fie că poartă perucă pudrată ori sacou modern: „Profesiunea noastră se desfășoară sub semnul dragostei celei mai profunde pentru *om*.

Teatrul nu există decît *prin om*.

El nu-și justifică existența decît dacă *este destinat omului*.

El nu are altă preocupare *decît omul*".

Fără îndoială că așteptăm cu un interes deosebit să vedem *Rinocerii*: excelenta versiune românească a piesei și creația lui Radu Beligan în rolul lui Béranger (de altfel apreciate elogios și de către oameni de teatru francezi) așteaptă și ele proba acestei întîlniri cu versiunea scenică franceză (și, peste puține zile, chiar și cu publicul parizian, în fața căruia va juca trupa Teatrului de comedie).

Le urăm deci bun venit actorilor francezi. Și după aceste — prea puține — trei zile petrecute la noi, o călătorie artistică plină de succese la Viena și Praga.

S. F.

...și crispat, chinuit de îngrozitorul fenomen al rinocerizării, în piesa lui Eugen Ionescu „Rinocerii" (primul din stînga). ▶

FILM

CANNES 1965

PREȘEDINTA JURIULUI...

...este Olivia de Havilland (mulți și-o amintesc pe fermecătoarea parteneră a lui Errol Flynn în filmele ce aveau ca erou pe Robin Hood sau pe Melanie din „Pe aripile vîntului"). Cunoscuta actriță americană, în vîrstă de 48 de ani, își continuă activitatea cinematografică pe platourile de la Hollywood.

Julie Andrews, deținătoarea recentului premiu Oscar, așa cum o înfățișează filmul lui Walt Disney: „Mary Poppins".

Festivalul se va deschid ger – „Prima victorie' Wayne și Patricia Nea

Deasupra Palatului festivalurilor de pe Croisette, briza Mediteranei agită zilele acestea pentru a 18-a oară drapelele țărilor participante la Festivalul internațional al filmului.

Una din cele mai prestigioase confruntări internaționale a celei de-a șaptea arte, festivalul de la Cannes, va trece în revistă cele mai bune realizări cinematografice ale anului, din 26 de țări. Între 12 și 21 mai vor fi proiectate peste 20 de filme de lungmetraj dintre care: *Clay* (regia Giorgio Mangiamele) — Australia; *Colina* (regia Sidney Lumet) și *The ipcress file* (regia Sidney Furie) — Anglia; *Amiază fierbinte* (regia Zako Heskia) — Bulgaria; *Noaptea goală* — Brazilia; *Oglinda pentru ciocîrlii* (regia Jan Kadar și Elmar Klos) — Cehoslovacia; *Secția 317-a* (regia Pierre Schoendoerfer) — Franța; *Trădarea* (regia Takis Manoussakis) — Grecia; *Clipa*

◀ **Apostol Bologa, eroul „Pădurii spînzuraților", a găsit în Victor Rebengiuc un interpret sensibil.**

„Prima zi de libertate", piesa cunoscutului scriitor polonez Leon Kruczkowski, a fost adaptată pentru ecran de Aleksander Ford. ▶

Filmul lui Sidney Lumet „Colina", se impune prin realismul său aspru. ▼

u filmul lui Otto Premmin-nterpreți principali : John

„Yo-yo", povestea vieții unui clovn, nouă realizare a lui Pierre Etaix (regizor și interpret). ▶

adevărului (regia Francesco Rosi) — Italia ; *Kawaidan* și *Olimpiada de la Tokio* (regia Ken Ichikawa) — Japonia ; *Tarahumara* (regia Luis Alcoriza) — Mexic ; *Prima zi de libertate* (regia Aleksander Ford) — Polonia ; *Jocul* (regia Manuel Summers), participare oficială, și *Pianele mecanice* (regia Juan-Antonio Bardem), film invitat — Spania ; *O pereche de îndrăgostiți* (regia May Zetterling) și *De la noi la Copacabana* (regia Arne Sucksdorff) — Suedia ; *Un dans neîntrerupt* (regia Tamas Banovics) ; *A fost odată un moș și o babă* (regia Grigori Ciuhrai) — Uniunea Sovietică.

Țara noastră a fost invitată să participe în competiție cu ecranizarea romanului *Pădurea spînzuraților* de Liviu Rebreanu, realizată de Liviu Ciulei.

Festivalul se va deschide cu filmul american *Prima victorie* de Otto Premminger, prezentat în afara concursului, iar în cadrul galei de închidere se va proiecta filmul *Mary Poppins*, produs de Walt Disney. În cursul festivalului va mai fi prezentat și filmul documentar *Ani de lumină, zile de doliu*, dedicat vieții defunctului președinte al S.U.A., John F. Kennedy.

Se anunță și participarea pentru prima dată în competiția de pe Croisette a unui film din Republica Populară Chineză, comedia *Scufundătoarele*.

CINEAȘTII PREGĂTESC

■ Filmul gen western atrage tot mai mulți cineaști. În luna aceasta, în studiourile iugoslave Bosnia-film din Sarajevo vor fi trase primele imagini ale westernului „Fiii marii ursoaice". Filmul, realizat în colaborare cu cineaștii studiourilor germane Defa, are drept protagonist pe Goyko Mitici.

■ Pietro Germi și scenaristul Luciano Vincenzoni și-au propus să realizeze o nouă comedie cu tematică asemănătoare celor două cunoscute la noi : „Divorț italian" și „Sedusă și abandonată". Acțiunea filmului (intitulat „Doamnelor și domnilor") se va petrece de astă dată nu în Sicilia, ci la Veneția, iar ascuțișul criticii este îndreptat împotriva modului de viață al unor familii din înalta societate a orașului de pe lagune. Distribuția nu a fost încă fixată.

■ Henri Troyat, membru al Academiei franceze, a terminat scenariul filmului „La nuit des Diamants". După cum ne anunță buletinele de presă franceze, este vorba de „o comedie în care acțiunea face casă bună cu umorul și care-l va plimba pe spectator prin Franța, Spania, Italia, Portugalia și Elveția". Adăugăm că realizator al acestei comedii va fi Henri Colpi, iar interpretă principală Marina Vlady.

■ Remarcat încă de la debutul său în cinematografie („Balada soldatului"), tînărului actor sovietic Vladimir Ivașov i se încredințează în continuare roluri deosebit de importante. Ultimul dintre acestea este cel al lui Pecorin din filmul „Un erou al timpului nostru", ecranizare după romanul lui Lermontov.

O fabulă adevărată

BROASCA, IEPURELE ȘI RACUL...

E vorba de vreo străveche fabulă a lui Esop? Nu! De data aceasta personajele din titlu — broasca, iepurele și racul — au evadat din fabulă și s-au aliniat în domeniul unor preocupări concrete. Scăpate din mîna fabuliștilor, ele au intrat pe mîna... economiștilor. Iar după zoologie a venit la rînd botanica: florile de cîmp, poamele sălbatice din pădure, ciupercile care cresc după ploaie, papura de pe malurile iazurilor... O listă cuprinzînd în total sute de produse pe lîngă care trecem fără a le acorda mare atenție. Produse aparent fără importanță, dar care valorificate pe piața externă, aduc venituri substanțiale nu numai statului ci și celor care le procură.

După acest sumar „prolog" să intrăm în temă...

Broasca din fabulă...

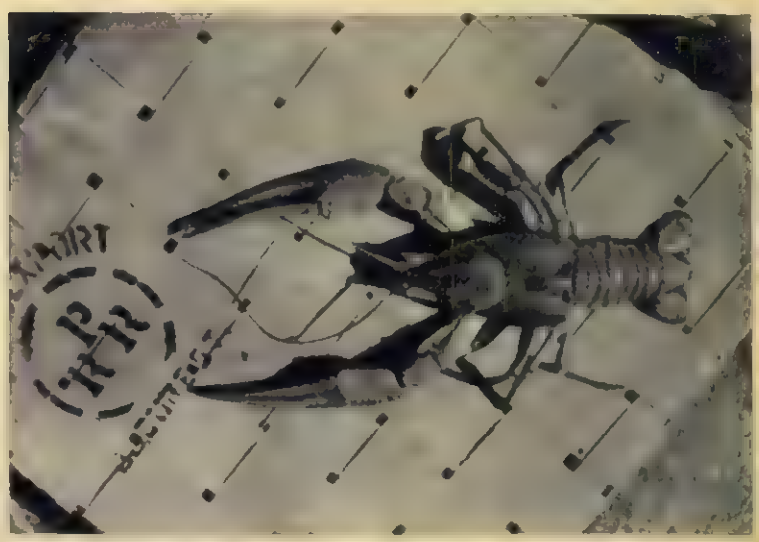

Raci proaspeți pentru export.

Faimosul ficat de gîscă (îndopată).

NU DISPREȚUIȚI „PUII DE BALTĂ!"

Broaște din Delta Dunării și din bălțile și iazurile noastre se vînd în halele Parisului. Celebra bucătărie franceză le dă aprecierea cuvenită. La fel și gospodinele din Elveția și cele din Italia.

Iată, așadar, cum două specii de broaște comestibile (*Rana ridibunda* și *Rana esculaenta*), care nouă nu ne oferă decît faimoasele lor concerte nocturne, au ajuns la preț. Pescuite în Deltă, la mila 23, de pildă, sau într-un iaz de lîngă Iași (la Vlădeni), ele ajung — cu avionul, cu trenul — într-o zi sau două, vii și sănătoase, după o călătorie de mii de kilometri, în bucătăriile unor restaurante din străinătate, poposind în cele din urmă — prăjite — în farfuria unor consumatori care se dau în vînt după ele. Mulți dintre aceștia — după cum ni se spune — preferă „puii" din bălțile și iazurile noastre deși în restaurante li se oferă și... superbroaște! Adicătelea, niște broaște „ameliorate" obținute în scopuri comerciale din încrucișarea artificială dintre broaștele din Delta Nilului cu suratele lor de pe malul Gangelui...

VÎNĂTORII DE BROAȘTE

Ca să ajungă în halele Parisului, viorii noștri „pui de baltă" trebuie mai întîi prinși. Pînă nu demult — cel puțin la noi — nu s-au cunoscut metode mai moderne pentru „pescuit" broaștele. Iată însă că „Centrocoopul" și Ministerul Industriei Alimentare, sub egida cărora se fac achizițiile de broaște din rîuri, bălți, iazuri și Delta Dunării, au scos un „scurt tratat" practic (pe înțelesul tuturor) de prins broaște, melci și raci.

Cum se pescuiesc totuși broaștele? În Delta Dunării ele se prind acum de oameni specializați: cu năvoadele, ca peștele. Tot aici industria alimentară transformă o parte din ele în „pulpe congelate" (la București această operație se face de către „Centrocoop"). Există și cherhanale și rezervații pentru broaște.

Broaștele comestibile se prind și în lacurile din jurul Capitalei, în iazurile din nordul Moldovei, în regiunile inundabile ale Dunării, în Lunca Siretului — oriunde e apă dulce sînt și broaște. Se prind cu plasa. Se mai pescuiesc și cu ajutorul unui mic truc: broaștele sînt atrase noaptea spre un butoi așezat în apă — butoi care are și o lumină. „Metoda" se numește simplu „butoiul cu felinar". Multă vreme se credea că e vorba de o atracție firească a broaștelor spre lumină. Nu-i asta: ele vin la o luminare sau la un felinar aprins fiindcă acolo se adună gîzele din iaz. Așa cad în... plasă.

Broasca se pescuiește și cu undița. Dar cu undița... italiană: fără cîrlig. În locul lui se află o piele... tot de broască. Un fel de ventuză de care se lipește. Copiii o prind cu mîna: pentru fiecare kilogram ei primesc 6 lei. Se ține însă seama de cîțiva factori importanți. Primul e calitatea: broaște vioaie, sănătoase, comestibile, mari și grase (care să concureze probabil cu superbroaștele din Delta Nilului); secundo: să nu se „pescuiască" broaște în perioada de reproducere (la începutul primăverii), spre a nu se depopula bălțile de o bogăție naturală cu posibilități mari de valorificare în viitor.

...Așa ajung „puii de baltă" în halele din Paris sau în cele din Geneva. Vii, în lădițe de lemn, sau „prelucrați" în brichete. Fiecare brichetă reprezintă zeci de picioruțe trandafirii și... apetisante.

ȘI SALAMANDRELE SÎNT BUNE LA CEVA...

Oare dintre „mărunțișuri" numai broaștele pot aduce venituri ? Un om de afaceri din America ne-a cerut nu demult o sută de tone de raci. Știți că numărul acestor raci s-ar ridica la aproximativ 2 milioane ? O lipitoare cîntărește doar cîteva grame. Sînt cereri de peste hotare pentru tone de lipitori (necesare medicinei) care la noi se găsesc din belșug prin iazuri, rîuri și mlaștini. Ni se cere veninul de viperă, necesar ca antidot. Și chiar vipere vii (dacă se poate cu corn) pentru grădini zoologice. Trebuie să știi numai cum să le prinzi. Prin tufișurile pădurilor noastre foșnesc salamandre. Și ele sînt solicitate pentru admirabilele lor pielicele.

Părul de frizerie se cumpără peste hotare. Un mic calcul făcut de un specialist în materie de export demonstrează că o tonă de păr negociată pe piața externă are o valoare egală cu cea a 6 m³ cherestea de fag.

Porumbeii expediați peste hotare sînt mană cerească pentru amatorii de astfel de păsări, iar ficatul de gîscă constituie unul din marile delicatese. Niște crescători de iepuri de casă — am întîlnit recent cîțiva dintre aceștia și printre pensionarii din Pitești — au ajuns la concluzia că cinci iepuroaice și un iepure, crescuți pe lîngă o gospodărie, pot asigura anual 60 pînă la 70 de iepuri cu o greutate totală de 200 kilograme. Deci, creșterea iepurilor de casă poate aduce unei familii un venit anual în plus de aproape 2.500 lei. Iepurii de care vorbim sînt la rîndul lor foarte ceruți de firmele importatoare din străinătate.

SUPE DIN MĂCEȘ; GIN DIN IENUPĂR

Nu demult în „Viața economică" a apărut o informație. Scurtă și lapidară : „Agroexport" a valorificat peste hotare făină și spărturi din castane necomestibile. Am plecat pe urmele știrii. În acest fel am aflat că respectivele castane sînt căutate în Elveția, în R. F. Germană și în alte țări. Mai departe : urzicile. Știați că și ele pot crea venituri ? Sînt țări în Europa care cumpără de la noi mii de kilograme de urzici.

Măceșul care crește pe lîngă toate pădurile are și el căutare pe piața mondială. Suedezii de pildă îl folosesc la prepararea unor supe foarte gustoase, la fabricarea unor marmelade sau pireuri ; germanii și elvețienii îl folosesc în cantități mari la băut sub formă de ceaiuri. Dar cel mai important produs realizat din măceș este vitamina C. Nu-i de mirare deci că în anul care a trecut, poienile noastre au furnizat lumii mii de tone de măceș. Nu ne oprim nici aici. În Anglia, celebrul *gin* se prepară și din ienupăr culeș în zona subalpină a Carpaților. În R.F. Germană același ienupăr se folosește la fabricarea uleiurilor eterice, dar și ca ceai medicinal.

Ciuperca are și ea povestea ei : e... productivă. Culegerea și uscarea ciupercilor din păduri și de pe izlazuri aduce multor familii — fără prea multă bătaie de cap — venituri de seamă : 66 de lei pentru fiecare kilogram din cele uscate. În anul trecut (1964) numai în regiunea Cluj — dăm astfel un exemplu — unitățile Ministerului Economiei Forestiere au valorificat prin „Fructexport", ciuperci proaspete și uscate (din flora spontană) în valoare de milioane de lei.

Alteeva. Cine se gîndea înainte vreme să pună în valoare cu mijloace industriale și de comerț exterior fructele sălbatice ale pădurii ? Zeci de mii de tone din acestea ajung acum prin „Fructexport" pe piețele Europei unde devin celebre gemuri.

Dar credeți că asta-i tot din lunga listă de „mărunțișuri" care pot fi puse în valoare ?

F. URSEANU

Tulcea ! O specialistă a fabricii de conserve din pește curățînd zilnic sute de cozi de raci. Ele sînt exportate sub formă de saramură sau „pulpe" congelate.

COPERTA NOASTRĂ

EI DA, FLUTURII...

de Eugen FRUNZĂ

Primul cuvînt care îmi stăruie în condei e unul de scuză.

Rog maica natură să-mi ierte caligrafia ștearsă cu care mă încumet să zugrăvesc, pe o pagină-două de hîrtie, un univers uluitor. Pus în fața unei creații fără pereche, mă aflu în postura celui mai searbăd dintre cronicarii de artă ai tuturor timpurilor.

Îi rog și pe specialiști să-mi acorde buna lor voință. Pentru că, nolens volens, profan cum sînt în materie, mă văd obligat la viraje acrobatice ca să mă strecor teafăr printr-un imens hățiș de date științifice și denumiri latinești.

Așadar, la muzeul „Gr. Antipa" din Capitală se află una din cele mai bogate împărății din lumea fluturilor. Este vorba de tezaurul științific ce poartă numele academicianului Aristide Caradja, neobosit colecționar și cercetător, omul care — dintr-o lungă viață de 94 de ani — a dăruit peste șapte decenii studiului lepidopterelor, cu o pasiune și un devotament admirabile. Sînt aici, păstrați cu grijă, circa 125.000 de fluturi, într-o varietate de specii, mărimi și culori de-a dreptul fantastice. Colecția stîrnește un mare interes printre entomologii străini, considerată fiind drept una din capodoperele acestui gen. Dar pentru amatorul fără cunoștințe de specialitate privelișteа e unică și comentariul se reduce subit la exclamații.

Își dau aici întîlnire, ca într-o simfonie cromatică, mai toate regiunile globului pămîntesc, din Asia Centrală, China sau Pamir la Sicilia sau Spania, din America de Sud la Siberia orientală sau nordul Africii, de la Spitzberg pînă în Algeria. Se găsește aici, condensată, o imaginație fără limite. Ca s-o descriu, mi-ar trebui geniul naturii. Fiecare ins de aici, jertfit științei — de la uriașul Coscinocera Hercules, cu o anvergură de 24 cm și vînat cu săgeata de către indigenii din Noua Guinee, la puzderia de Microheterocere, al căror trup minuscul abia de-l bănuiești cu ochiul liber — fiecare ins, spun, e o personalitate complexă și o măiastră operă artistică.

Iată exemplare de fluturi care, prin colorit, desen și formă, imită perfect trăsăturile mediului în care trăiesc. Unul seamănă leit cu o scoarță de copac, ușor cafenie, dungată, presărată cu pistrui. Celălalt, cînd își închide aripile, se confundă cu o petală de floare. Homocromia este proprie multor specii și servește practic la camuflaj și apărare.

Iată și fluturi care, prin forma și desenul aripilor, iau în poziția de repaos înfățișarea unor alte viețuitoare. Știința înregistrează cazuri cînd pînă și puma — ferocea felină americană — a șters-o rușinos din fața fluturelui-bufniță, acest simulant pașnic din regiunile tropicale ale Braziliei.

Iată și doi pinguini, spate în spate, ca niște frați siamezi, alcătuindu-se împecabil din desenul aripilor unui alt exemplar.

Dar ce nu descoperi aici !

Nesfîrșite nuanțe, lumini violente sau irizate, sclipiri de sidef sau de metal șlefuit, transparențe de dantelă, subtilități de linie și de volum. Și apoi obiceiurile !

„Bărbații" sînt adesea ostentativ cuceritori și triumfali gătiți în curcubeie și în reflexe de piatră prețioasă. Cîte unii au grijă să-și anunțe prezența la mari depărtări, să atragă, să cheme prin parfumul lor puternic produs și înnobilat cu mijloace proprii. Unde-i femela care să reziste la atîta ispită și risipă ?!

Și vin la rînd, mai gravi, mai modești, cu podoabe mai simple, truditorii, meșterii din milenii, care au deschis cîndva o nouă epocă în istorie. Par îmbrăcați în haine de lucru, cuminți și trainice. Poate, cunoscîndu-și menirea, s-au dedat unei calme și temeinice înțelepciuni. Disprețuiesc luxul și zorzoanele. În schimb produc. Fără ei nici un trup de femeie nu ar fi lunecat vreodată sub răcoarea suavă, insinuantă, a mătăsii naturale.

Și mai departe ?

Cel mai mare fluture de zi din lume, stimabilul Ornithoptera Goliath, mulți, foarte mulți de noapte (știați că noaptea văzduhul e mai populat decît ziua ?), pitici care trăiesc în ciuperci, lucrători în subteran, aproape microscopici, ale căror larve sapă galerii în grosimea frunzei, fluturi cu aripile ca pana de pasăre, femele care seamănă mai puțin cu bărbații lor decît panseluța, să zicem, cu trandafirul — deși sînt trup din trupul aceleași părinți.

Și încă ?

Poemul continuă. Dar condeiul trebuie, în cele din urmă, să tacă.

Îngăduiți-mi deci să mă retrag în biata umbră, cenușie și ternă, a scuzelor formulate la început *).

Fotografie de F. BRANDRUP

*) *Îl rog pe profesorul A. Popescu-Gorj, care mi-a făcut cunoștință cu această lume mirifică, să primească mulțumirile mele.*

PAGINI DIN ISTORIA SPIONAJULUI

(III)

„OPERNBALL 13"

Afacerea Redl este una din cele mai uimitoare episoade ale războiului secret din preajma primului război mondial. Palpitanta „vînătoare" pe străzile Vienei imperiale şi evenimentele ce i-au urmat par desprinse dintr-un film de aventuri. Totul este însă strict autentic, iar actorul principal — unul din conducătorii organizaţiei de spionaj şi contraspionaj a imperiului austro-ungar: colonelul Alfred Redl.

Norii negri ai războiului se adunau deasupra Europei. În epoca „păcii înarmate" marile puteri se observau, se spionau reciproc. În această perioadă de neîncredere, de expansiune imperialistă — perioadă în care statele adverse nu se dădeau înlături de la nimic din ceea ce ar fi putut să le servească la lupta pentru reîmpărţirea lumii şi cucerirea dominaţiei mondiale — a fost reorganizat şi construit pe baze moderne şi serviciul secret al armatei austro-ungare.

Bătrînul împărat Franz Joseph a fost cel dintîi care a urgentat dezvoltarea şi modernizarea reţelei de spionaj, rostind odată, la o conferinţă a marelui stat major, următoarele cuvinte pline de emfază: „Lucrul cel mai important este să avem grijă ca la conducerea ramurii celei mai confidenţiale a treburilor noastre secrete să se afle domni cu suflet nobil, cu viaţă particulară imaculată şi cu credinţă în Dumnezeu".

Un domn „cu suflet nobil"

Un asemenea domn a fost considerat şi Alfred Redl, ofiţer de stat major, care a condus între 1900 şi 1905 organizaţia de spionaj şi contraspionaj a imperiului austro-ungar. Redl figura ca expert în fiecare proces de spionaj desfăşurat la Viena şi era necruţător. Pentru el nu existau niciodată circumstanţe atenuante: cerea întotdeauna aplicarea pedepselor maxime stabilite prin lege.

În 1908 colonelul August Urbanski von Ostromiecz a preluat conducerea biroului de evidenţă, adică a serviciului de spionaj şi contraspionaj austro-ungar, iar Redl, la cererea generalului Gisel, comandantul corpului de armată nr. 8 din Praga, a fost mutat de la Viena în frumoasa capitală a Boemiei. În acea epocă la comandamentele celor cincisprezece corpuri de armată austro-ungare a fost înfiinţată cîte o secţie de stat major. Conducătorul acestei secţii purta titlul de „şef de stat major", comandantul întregului stat-major austro-ungar avînd pe acela de „şef al statului major imperial şi regal". Redl a sosit, aşadar, la Praga cu gradul de colonel şi cu titlul de şef de stat major.

La Praga se simţea nevoia unui om „energic". Mişcarea naţională cehă, în luptă pentru obţinerea independenţei naţionale, adopta o atitudine hotărîtă împotriva habsburgilor. Şi în timp ce Redl, la Praga, organiza reţeaua sa de contraspionaj, la Viena autorităţile luau noi măsuri împotriva libertăţilor constituţionale: în acea epocă a fost introdus controlul corespondenţei. Funcţionarii poştei de la Viena deschideau zilnic peste o mie de scrisori, fără să ştie că ceea ce fac se încadrează în activitatea serviciului de contraspionaj. Li se spunea că este vorba de descoperirea unor fraude vamale şi de urmărirea contrabandiştilor. Şi nici chiar colonelul Redl nu bănuia că propriile sale scrisori sînt cu regularitate deschise de acest „cabinet negru".

Două scrisori la post-restant

În primăvara anului 1913 la oficiul post-restant al poştei centrale din Viena au sosit două plicuri. Fuseseră expediate din localitatea Eydtkuhnen, de lîngă graniţa ruso-germană, şi purtau motoul „Opernball 13". Conform uzanţelor, la post-restant oricine pronunţă parola are dreptul să ridice plicul.

„Cabinetul negru" a găsit într-unul din plicuri şase mii de coroane austriace, iar în celălalt opt mii. Astfel de sume nu se expediază anonim, fără nici o corespondenţă! Deci în spatele acestui „Opernball 13" se ascunde o afacere necurată — îşi spuseau copoii de la „Evidenzbüro" din Viena. Şi pentru că scrisorile erau expediate de pe teritoriul german, în anchetă s-a încadrat şi contraspionajul colonelului Nikolai de la Berlin.

Dar timpul trecea fără ca cercetările să ducă la un rezultat. Au fost luate măsuri noi, şi mai energice, pentru prinderea adresantului. În camera de gardă a oficiului poştal erau postaţi în permanenţă doi detectivi, legaţi printr-o sonerie electrică cu funcţionarul de la ghişeul post-restantului. Săptămînile, lunile treceau — a fost schimbat între timp chiar şi şeful poliţiei care luase aceste măsuri! — dar nimeni nu se prezenta să ridice plicurile.

Iată însă că la 24 mai 1913, într-o simbătă, cu puţin înaintea terminării orelor de lucru, soneria tîrîi strident în camera de gardă, unde cei doi detectivi, Ebinger şi Steidl, jucau cărţi. Cînd însă, prin coridorul oficiului, au ajuns la ghişeu, misteriosul adresant dispăruse... Ebinger şi Steidl l-au zărit în momentul cînd se urca într-o maşină care-l aştepta cu motorul în mers în faţa poştei. Era un taxi. Detectivii nu aveau la dispoziţie nici un fel de vehicul pentru a-l urmări. În Viena de atunci circulau doar cîteva taxiuri! Din acel moment însă evenimentele au pornit să se desfăşoare într-un ritm vertiginos. Căci deodată în faţa celor doi detectivi neduemeriţi apare, venind din direcţia Kolowratring, un taxi. Era acelaşi cu care necunoscutul reuşise să fugă cu cîteva minute înainte. Ebinger şi Steidl îl opresc, dar taxiul e gol...

— Unde-i clientul de la poştă? Unde l-ai depus?

— La cafeneaua Kaiserhof.

Pe urmele necunoscutului

Maşina goneşte spre această cafenea cunoscută a Vienei. Pe drum detectivii cercetează interiorul taxiului. Pe jos, un toc de briceag, dintr-o stofă de culoare cenuşie. La Kaiserhof nici urmă de călător necunoscut. Repede, la cea mai apropiată staţie de taxiuri. Da, un domn înalt s-a urcat acum cîteva minute într-o maşină şi a plecat. Unde? Omul din staţie (care înaintea apariţiei taxiurilor în Viena adăpa caii birjarilor iar acum spală caroseriile sau se face de folos într-un fel oarecare) a auzit ce adresă a dat şoferului „der gnädige Herr": hotelul Klomser.

Portarul hotelului, interogat, răspunde:

— Cu taxiul? Acum au sosit doi domni. Comercianţi din Bulgaria.

— Nu. Mai înainte, un domn singur!

— Cu maşina? Nu ştiu. Acum un sfert de ceas a sosit domnul colonel Redl. Era îmbrăcat civil.

Colonelul Redl!? Cei doi detectivi se privesc înspăimîntaţi. Îl cunosc bine pe acest necruţător vînător al spionilor. Nu o dată au participat, alături de el, ca gonaci, la astfel de vînători. Şi cu ei era tot atît de necruţător, nu-i lăsa în pace nici ziua, nici noaptea. Poate că a sjuns aici, în acest hotel, urmărind vreun spion sau aşa ceva. Poate...

Cei doi se înţeleg în felul următor: Ebinger să se ducă la telefon şi să ceară acordul consilierului Gayer ca ancheta să fie preluată de colonelul Redl. Din moment ce tot se găseşte „pe teren"... Între timp, celălalt, Steidl, îl pîndă portarului tocul de briceag, ruşinîndu-l să întrebe pe clienţii hotelului dacă nu cumva l-a pierdut vreunul din ei.

În acel moment coboară pe scară un domn îmbrăcat în uniformă. Portarul îl întîmpină:

— Herr Oberst, nu aţi pierdut cumva acest toc de briceag?

— Ba da — răspunse colonelul Redl, şi cu un aer distrat bagă în buzunar tocul din stofă cenuşie. Îl căutam tocmai. Oare unde l-am pierdut...?

Dar nu-şi termină fraza. Îşi aduse aminte că ultima dată s-a folosit de briceag cînd, în maşină, a deschis plicurile cu bani. Acolo a pierdut tocul! Cine l-a găsit? Cum l-a găsit? Redl devine palid ca moartea. Ştie că acesta înseamnă pentru el sfîrşitul. În cabina telefonică detectivul Ebinger raportează şefului său că, întîmplător, colonelul Redl locuieşte la hotelul Klomser şi întreabă dacă nu ar fi cazul să-i raporteze cele întîmplate. Redl se uită la omul care stă lîngă portar şi, cu un interes afectat, răsfoieşte registrul de oaspeţi. Redl îl cunoaşte pe acest om. Colonelul părăseşte hotelul şi dispare. Ebinger formează imediat numărul secret al poliţiei politice de stat anunţînd pe comisarul Schober că totul este în ordine, iar tocul aparţine colonelului Redl.

Apoi cei doi detectivi merg pe urmele lui Redl: pe străzile aglomerate ale capitalei austriace, telefoanele zbîrnîie între hotelul Klomser şi poliţia politică, apoi de acolo la contraspionaj şi mai departe la Stubenring, unde se găseşte biroul de evidenţă, adică centrala serviciului secret. Nemaipomenit! Colonelul Redl! Urbanski von Ostromiecz ascultă raportul şi nu-i vine să creadă. Aparatul biroului de evidenţă se pune în mişcare. La poştă este găsită recipisa cu semnătura de primire. Între timp ofiţerii serviciului secret scot din arhivă manuscrisele lui Redl: *Instrucţiuni pentru organizarea şi controlul spionilor, în 50 de puncte*, de Alfred Redl, căpitan în armata imperială şi regală. Un alt manuscru de cîteva sute de pagini: *Norme privind prinderea spionilor în ţară şi în străinătate*. Ofiţerii compară scrisul de pe recipisa poştală cu manuscrisul lui Redl. Nu încape nici o îndoială: semnătura aparţine colonelului.

Generalul Konrad von Hötzendorf este uluit

Ebinger şi Steidl îl zăresc pe Redl într-un pasaj lîngă piaţa Freyung. Colonelul observă şi el că este urmărit. Scoate din buzunar diferite acte şi le rupe aruncînd hîrtiile de-a lungul drumului. Ebinger opreşte o maşină ordonînd şoferului să-l urmărească pe colonel pas cu pas. Steidl se întoarce şi adună bucată cu bucată hîrtiile aruncate de Redl. În scurt timp bucăţile se găsesc reconstituite pe biroul lui Urbanski. Recipise poştale privind anumite sume de bani, precum şi recipise de la scrisori recomandate expediate la Bruxelles, Varşovia şi Lausanne. Adresa din Lausanne este o „cutie poştală" a spionajului italian... Italia, naţiunea aliată — scrîşnesc din dinţi domnii de la Ewidenzbüro. Redl trebuie arestat! Dar cum? Cine să-l aresteze? Poliţia sau armata? Să fie înştiinţat împăratul?

Între timp colonelul Redl se îndreaptă spre cheiul Franz Joseph. Din cînd în cînd se întoarce. Umbra, Steidl, îl urmăreşte. Unde să se ducă? Poate la Brigittenau. Acolo a sosit el azi după-amiază, venind de la Praga, cu maşina sa Daimler, pe care acum doi ani a cumpărat-o cu 18.000 de coroane. Şi pe urmă? Să fugă? Unde? Nu, partida este pierdută. Colonelul Redl hotărăşte să se predea şi se întoarce la hotelul Klomser.

Konrad von Hötzendorf, şeful marelui stat major, informat imediat de cele întîmplate, rămîne uluit. Ce se întîmplă dacă izbucneşte un scandal? Trupele tot îi urăsc pe cei de la statul major, pe privilegiaţi. Mai ales unităţile compuse din „naţionalităţile opoziţioniste", cum li se spune la Ministerul de Război. Generalul Hötzendorf îi ordonă lui Urbanski:

— Să nu afle nimeni despre ce este vorba. Totul trebuie ascuns. Să se alcătuiască o comisie de ofiţeri compusă din patru persoane care să încheie cazul, iar Redl să moară de mîna sa proprie. Totul trebuie terminat încă în noaptea aceasta!

„Ştiu pentru ce au venit domnii!"

La miezul nopţii patru ofiţeri se prezintă la hotelul Klomser. Este comisia care, la ordinul lui Konrad von Hötzen-

dorf, trebuie să lichideze cazul Redl. Din comisie fac parte colonelul Urbanski, șeful serviciului secret austriac, căpitanul Max Ronge, care peste noapte va deveni colonel și va lua locul lui Urbanski, demis în urma „afacerii Redl" (Ronge și-a scris memoriile după primul război mondial), maiorul Wenzel Vorlicek, de la tribunalul militar, și generalul Höfer, locțiitorul lui Konrad von Hötzendorf. (Acest Höfer va deveni autorul vestitelor „comunicate Höfer" din timpul războiului, comunicate care, de altfel, se dădeau în fiecare țară beligerantă, și care, în spatele unui laconism cinic, ascundeau toată grozăvia unui război nedrept. Un astfel de comunicat a fost, de pildă, acela care a sugerat tema celebrului roman al lui Remarque „Pe frontul de vest nimic nou...")

Cei patru ofițeri bat la ușa camerei nr. 1. Colonelul Redl se ridică ținându-se de masă, pe care se văd câteva scrisori deja terminate. Printre ele, tocul de bricheg din stofă de culoare cenușie...

— Știu pentru ce au venit domnii. Îmi scriu scrisorile de adio.

Comisia pune întrebări. Vrea să afle cine au fost complicii spionului.

— Nu am avut complici — răspunde Redl. Iar în ceea ce privește conținutul și amănuntele trădării, comisia va găsi dovezi suficiente la locuința mea din Praga.

„Insomnie gravă"

La întrebarea comisiei — cine l-a atras în afacerile de spionaj? — Redl răspunde :

— Atașatul militar rus din Viena. M-a silit, căci știa că duc o viață personală dubioasă.

Și tocmai pentru a putea duce o viață dublă, „incoruptibilul" Redl avea nevoie de bani, de tot mai mulți bani, pe care și-i procura din activitatea de spionaj.

În camera nr. 1 a hotelului Klomser interogatoriul s-a terminat. Colonelul Urbanski pune un pistol pe masă și comisia se retrage, ținînd însă sub observație camera lui Redl.

Spre dimineață, conducerea hotelului Klomser anunță poliția despre sinuciderea colonelului... Cazul Redl a fost lichidat, așadar, exact la 12 ore după ridicarea pliconilor „Opernball 13". Apoi doi dintre membrii comisiei pleacă de urgență la Praga unde percheziționează locuința lui Redl, găsind noi dovezi ale trădării. Ceea ce n-a împiedicat însă ca, în comunicatul oficial asupra morții lui Redl, să se spună : „...ofițer de mare talent, în fața căruia stătea un viitor strălucit..., într-un moment necugetat..., în ultima vreme suferea de insomnie gravă..., la Viena, unde se afla pentru treburile sale oficiale..."

Adevărul nu-l știau decît nouă persoane. Vîrfurile ierarhiei militare au făcut tot posibilul ca să nu se afle că fostul șef de stat major de la Praga fusese un spion. Dar iată că un ziarist a aflat totuși dedesubturile cazului Redl în împrejurări care merită să fie povestite.

Un fundaș nu se prezintă la meci

La 25 mai 1913 la Praga a avut loc un meci de fotbal. Ziarul „Prager Tagblatt" scria a doua zi următoarele, sub titlul „SK UNION V BDC STURM 7 : 5 (3 : 3)" : „La început echipa *Sturm* a jucat mai bine, dar din cauza absenței lui Marecek și mai ales a lui Wagner apărarea echipei nu a putut împiedica victoria adversarilor".

Căpitanul echipei *Sturm* a fost de-a dreptul furios din cauza lipsei lui Wagner. Acesta din urmă și-a făcut sparițiia mele „Marktplatz der Sensationen" („Cum am aflat că Redl a fost un spion") și „Prager Pitaval" („Cazul Redl") au stat și la baza povestirii noastre.

Cazul Hekailo-Wienckowski-Acht

Kisch a relevat ulterior și alte aspecte interesante ale cazului Redl. Bunăoară, ancheta împotriva colonelului judecător Hekailo, care a început în 1903.

Colonelul era acuzat de delapidări și de falsificarea unor facturi. În timp ce ancheta își urma cursul cu cea mai mare discreție, Hekailo a fugit. După cîteva luni, în cabinetul procurorului însărcinat cu conducerea anchetei și-a făcut apariția căpitanul Redl, declarînd că posedă dovezi suficiente pentru a putea afirma că Hekailo este spion în slujba Rusiei și că se află în Brazilia sub numele fals de Karl Weber.

Extrădat și trimis în Austria, Hekailo a recunoscut totul. El a dezvăluit legăturile pe care le avea cu spionajul țarist, dar nu a vrut să recunoască că a vîndut rușilor planul de atac al armatei austro-ungare.

▲

Viena, 1913. Pe aceste străzi centrale ale capitalei Austro-Ungariei s-a desfășurat ciudata urmărire în care „vînatul" fusese considerat o fi el însuși... primul „vînător".

Colonelul Redl, pe timpul cînd era încă atotputernic (stînga). Egon Erwin Kisch, pe timpul cînd abia își începea ucenicia în presă (dreapta). Ajutat de o întîmplare și de finul său simț gazetăresc, tînărul reporter a reușit să descopere și să aducă la cunoștința opiniei publice mondiale afacerea Redl.

abia două dimineața, încercînd să se scuze față de căpitanul echipei sale, care în viața de toate zilele era reporter la un ziar praghez și corespondent al unui cotidian din Berlin.

— Nu am putut veni — spunea fundașul, amărît. Au trimis după mine de la comandament ca să le ajut să spargă un lăcăt...

— Un lăcăt? Nu mai spune? ! Asta durează la tine, lăcătuș priceput, exact cinci minute.

— Dar a trebuit să sparg ușa locuinței unui ofițer și nu numai ușa, ci toate dulapurile, toate sertarele... A venit o comisie din Viena..., a căutat hîrtii și fotografii...

— Așa ! Și a cui era locuința ?

— A unui general, cred. O locuință foarte elegantă.

— Și generalul nu a fost de față ?

— Nu. A murit ieri la Viena.

Reporterul ridică capul. Bineînțeles, el știa din comunicatul oficial apărut în ziarele de prînz că era vorba de colonelul Redl. Reporterul se gîndește : dacă public știrea la Praga, gazeta va fi confiscată. Totuși, există o posibilitate : publicarea știrii sub formă de dezmințire ! „Din partea forurilor competente, ziarul nostru a fost rugat să dezmintă zvonurile care circulă, mai ales în cercurile ofițerești, că domnul colonel Redl, care, după cum se știe, s-a sinucis ieri la Viena, ar fi făcut spionaj în favoarea Rusiei".

Știrea a trecut. Poate procurorul de stat cu problemele de presă a crezut că dezmințirea provine de la comandament, iar comandamentul presupunea că a venit direct de la Viena. În tot cazul știrea a apărut, a fost transmisă la Viena, ziariștii au lust cu asalt hotelul Klomser, în parlament au fost depuse douăzeci de interpelări ; toată Europa a aflat de dedesubturile cazului Redl, pe care cei în cauză intenționau să-l ascundă chiar și față de împăratul Franz Joseph.

Ziaristul care a dat în vileag afacerea Redl nu era altul decît renumitul „reporter zburător" Egon Erwin Kisch. De altfel reportajele lui apărute în volu-

„Dar, domnule căpitan — a spus el lui Redl — cum aș fi putut eu să m-apropii măcar de acest plan ? Acest plan a fost vîndut de cîteva ori, se-nțelege chiar la biroul Marelui Stat Major din Viena".

Redl știa bine că Hekailo spune adevărul. Doar el însuși, Redl, vîndu se planul statului major țarist. A cerut deci ajutorul patronilor săi pentru o manevră de diversiune. De ce ? Pentru că puțină vreme după ce planul a ajuns în posesia rușilor, în cercurile superioare ale armatei austro-ungare au început să circule zvonuri despre furtul planului secret. Redl avea deci nevoie de unele succese, avea nevoie de un țap ispășitor.

Într-o zi, către prînz, în biroul lui Redl s-a prezentat o doamnă înfășurată în blănuri scumpe. Cînd au rămas singuri, fără a scoate o vorbă, doamna elegantă a început să se dezbrace. Redl a aprins o lumînare, a apropiat-o de umerii goi ai femeii și, la căldura flăcării, pe suprafața pielii au apărut litere, apoi cifre, întregul text cifrat al unui mesaj important. A doua zi femeia a revenit, aducînd anumite documente. Pe baza mesajului și a documentelor, Redl a montat procesul de spionaj împotriva lui Hekailo și a complicilor acestuia, maiorul Wienckowski și locotenentul Acht. Toți trei erau spioni ruși pe care însă serviciul secret țarist l-a sacrificat pentru întărirea poziției lui Redl, agentul lor de bază în sînul armatei austriace.

Toate acestea au fost descoperite de Egon Erwin Kisch mult timp după izbucnirea „cazului Redl", mai precis, după terminarea primului război mondial. Iar întreaga afacere a putut fi dezvăluită lumii — după cum spune E.E. Kisch — „pentru că un jucător, un fundaș, nu s-a prezentat la un meci de fotbal, la meciul împotriva lui SK Union V, o echipă din categoria a doua..."

Ion ASZÓDY

A, B și C sau elementul uman în matematică

Schiță umoristică de Stephen LEACOCK (Canada)

După ce școlarul s-a familiarizat cu primele patru reguli de aritmetică și s-a luptat rînd pe rînd cu sumele însoțite de fracțiuni se poticnește pe spațiul fără sfîrșit al problemelor. Sînt scurte povestiri de aventură și acțiune cărora li s-a tăiat sfîrșitul și care, deși au un foarte pronunțat aer de familie, nu sînt lipsite de un anumit romantism.

Protagoniștii intrigii sînt trei indivizi numiți A, B și C. Problema se prezintă în general sub această formă.

„A, B și C îndeplinesc o anumită treabă. A lucrează într-o oră cît B în două sau C în patru. Cît timp au lucrat ?"

Sau :

„A, B și C sapă un șanț. A sapă într-o oră cît B în două, iar B sapă de două ori mai repede decît C. Cît timp..." etc.

Sau :

„A pariază că poate merge mai repede decît B sau C. A merge o dată și jumătate mai repede decît B, iar C nu este decît un mărșăluitor modest. Găsiți distanța..."

Și așa mai departe.

Ocupațiile lui A, B și C sînt numeroase și variate. În cărțile vechi de aritmetică ei se mulțumesc să facă „o anumită muncă". S-a găsit că acest fel de a prezenta faptele era tot atît de evaziv și viclean pe cît de lipsit de farmec.

S-a stabilit deci moda să se hotărască munca celor trei personaje cu mai multă precizie și să sape gropi, să așeze stive de lemne, să concureze în curse de marș și regate. Uneori intră în afaceri și înființează societăți avînd, cum se spune cu vechea lor înclinare spre mister, „un anumit capital". Totdeauna și înainte de orice sînt în plină mișcare. Dacă este obosit după o probă de marș, A încalecă sau împrumută o bicicletă și face cursa cu unul dintre asociații săi mai puțin favorizat care merge pe jos. Cînd se iau la întrecere de viteză cu o locomotivă, cînd trag la rame ; sau îi prinde dorul după lucrurile vechi și închiriază diligențe. Uneori îi tentează apa : înoată. Iar dacă muncesc cu adevărat, preferă să pompeze apă în cisterne dintre care două au fundul găurit iar a treia nu. Bineînțeles A o are pe cea bună ; tot așa el își ia cea mai bună bicicletă, cea mai bună locomotivă, precum și dreptul de a înota în sensul curentului. Orice ar face, cei trei eroi pariază pe bani, fiecare avînd pasiunea jocului. A cîștigă întotdeauna.

Pentru cel care a urmărit povestea acestor oameni de-a lungul nenumăratelor pagini cu probleme, cel care i-a văzut în timpul orelor de răgaz zburdînd cu stive de lemne, cel care a fost martorul eforturilor de a umple cisterna găurită, A, B și C devin mai mult decît simple simboluri : ei apar ca ființe din carne și oase cu pasiunile, ambițiile și aspirațiile lor. Să-i examinăm pe rînd.

A este un pur sînge plin de foc, cu un temperament energic, violent și hotărît ; el îi încovoaie pe ceilalți după cum vrea. Este un om de o mare forță fizică, de o rezistență fenomenală. A fost văzut mergînd 48 de ore și pompînd patru zile una după alta. Viața sa este grea, plină de pericole. O eroare de calcul îl poate face să sape 15 zile fără să doarmă. Omiterea unei zecimale îl poate omorî.

B este un băiat liniștit, care place tuturor. Îngrozit de A care-l maltratează, este foarte amabil, ba chiar ca un frate pentru micul C, minuscul. Însă rămîne cu atît mai mult sub papucul lui A cu cît și-a pierdut banii la joc.

Sărmanul C este un omuleț slăbuț, cu fața palidă. Tot mergînd, săpînd, pompînd și-a compromis sănătatea și și-a zdruncinat sistemul nervos.

Viața fără bucurii pe care a dus-o l-a făcut să bea și să fumeze mai mult decît trebuia ; îi tremură mîna cînd sapă. Nu are putere să lucreze ca ceilalți ; într-adevăr așa cum enunță foarte clar profesorul Hamlin Smith : „A poate munci într-o oră mai mult decît C în patru".

★

I-am văzut pentru prima oară pe acești oameni într-o seară, după regate. Deoarece visliseră mult, erau numai o apă, însă ce transpira foarte clar din toată această poveste era faptul că A putea visli într-o oră cît B în două sau C în patru. B și C se întorseseră epuizați. Iar C mai avea și o tuse urîtă.

„Nu te neciji, bătrîne, îi spuse B lui C. Te instalezi pe sofa și-ți fac un ceai fierbinte".

Exact în acest moment intră A ca o vijelie și urlă :

„Hamlin Smith mi-a arătat trei cisterne în grădină și mi-a spus că putem pompa apă pînă mîine seară. Pariez că vă bat pe amîndoi. Haideți ! Puteți de fapt să pompați și în costum de vîslaș ... Ah ! C să știi că cisterna ta este puțin spartă..."

L-am auzit pe B bombănind că nu mai merge așa și că C nu mai poate. Cu toate astea ei au plecat și, imediat, numai după zgomotul apei, am înțeles că A pompa de patru ori mai repede decît C.

Ani de zile după această poveste continuai să-i văd prin oraș, totdeauna la fel de ocupați. N-am auzit ca vreunul dintre ei să fi mîncat sau să fi dormit. Lipsind un timp mai îndelungat, i-am pierdut din vedere. La întoarcere am fost surprins cînd nu i-am mai găsit pe A, B și C la treburile lor obișnuite ; m-am interesat și am aflat că aceste sarcini reveneau acum lui M, N și O și că anumite persoane foloseau pentru lucrările algebrice patru străini numiți Alfa, Beta, Gamma și Delta.

Într-o zi m-am întîlnit din întîmplare cu bătrînul D care-și prășea la soare grădinița. D este un zilier bătrîn chemat la anumite ocazii pentru a-i ajuta pe A, B și C.

„Dacă-i cunosc, domnule ?, îmi răspunse el. Dar cînd i-am cunoscut nu erau decît niște micuți binomi, atîtica ! Domnul A era un băiat bun, bineînțeles, dar am susținut întotdeauna că în ceea ce privește bunătatea nu-l întrecea nimeni pe domnul B. Multă treabă am mai făcut împreună, domnule ! Cu toate că eu nu am fost niciodată împreună cu ei în cursă ci numai în muncă obișnuită... Pentru asta, domnule, sînt prea bătrîn și prea bolnav de artrită. Tot ce mai pot face acum este să-mi fac de lucru prin grădină, să cresc cîțiva logaritmi, unul sau doi numitori comuni... Însă domnul Euclid mă întrebuințează încă pentru postulatele sale..."

★

Pălăvrăgeala bătrînului mă făcu să aflu sfîrșitul trist al vechilor mele cunoștințe. Puțin după plecarea mea din oraș C s-a îmbolnăvit. Pentru un pariu A și B au vîslit pe rîu ; pentru a-i ajunge din urmă, nefericitul C alergase pe mal cu sufletul la gură și stătuse în curent. Întorși acasă, A și B l-au găsit pe C în pat, deprimat. A îl scuturâ brutal și-i spuse :

„Drepți, C ! Mergem să așezăm lemne !"

C avea un aer atît de epuizat și nefericit încît B nu s-a putut împiedica să nu intervină :

„Ascultă-mă, A, nu mai suport ! Vezi bine că nu este în stare să așeze lemne în seara asta !"

C surîse palid și spuse :

„Poate că aș putea totuși lucra puțin stînd în pat ?..."

B, foarte neliniștit, interveni din nou :

„Auzi, A ? Mă duc să caut un doctor ; este pe moarte !"

A se înfurie și răspunse :

„Și doctorul cu ce bani o să-l plătească ?"

„Voi ști, răspunse B energic, să-l reduc la cea mai simplă expresie !"

C ar fi putut fi salvat dacă

CARICATURI DE PESTE HOTARE

– Puteți bea liniștit mai departe... E fratele meu geamăn.

– Hai, Milano !...

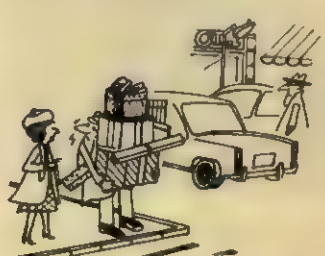

– Pînă acum te-ai plîns că risipesc banii și acum vrei să cheltuiești pe taxi ?...

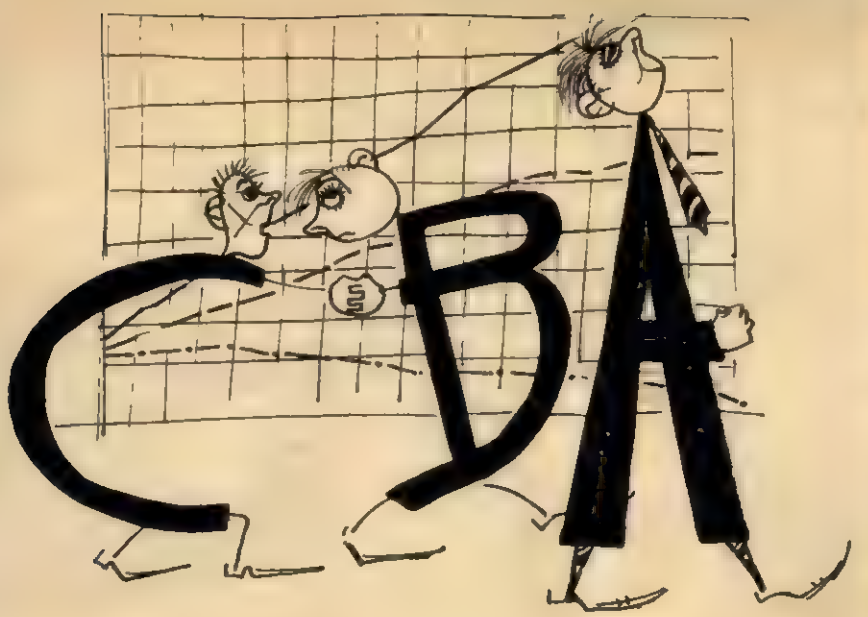

nu s-ar fi comis o greşeală în dozarea unui medicament. Acesta se afla într-o paranteză la capul patului. Din nebăgare de seamă, infirmiera îl scoase din paranteză fără a-i schimba semnul. După această eroare fatală, C se prăbuşi. A doua zi seara, pe cînd umbrele cuprindeau cămăruţa, pentru toţi era limpede că sfîrşitul lui C era aproape. Cred că A sfîrşi şi el prin a se emoţiona; cu capul plecat încerca să încheie pariuri nedesluşite cu doctorul despre ultimele bătăi de inimă ale prietenului său. C murmură suspinînd:

„A, ştiu că n-o mai duc mult..."

„Cam cît timp, bătrîne?", întrebă A.

„Asta nu ştiu, dar mult n-o mai duc".

Sfîrşitul sosi puţin după aceea. C îşi recăpătă cunoştinţa pentru un moment şi ceru să termine lucrul pe care nu-l terminase. C îşi dădu sufletul. În timp ce sufletul lui C îşi lua zborul către ceruri, A îl privea cu o admiraţie melancolică. B izbucni în hohote de plîns şi spuse:

„Strînge-i cisterna şi costumul de vîslaş... Simt că nu aş mai putea să sap vreodată!"

Funeraliile fură simple şi fără ostentaţie. Ele nu s-ar fi deosebit cu nimic de înmormîntările obişnuite dacă A, din respect faţă de sportivi şi matematicieni, nu ar fi închiriat două dricuri. Cele două vehicule plecară la aceeaşi oră, B conducînd pe cel care ducea paralelipipedul negru cu rămăşiţele pămînteşti ale nefericitului său prieten. A, pe scaunul dricului gol, generos, îi dădu un handicap de o sută de metri, dar ajunse primul la cimitir, conducînd de patru ori mai repede decît B. (Găsiţi la ce distanţă se află cimitirul.) Sicriul coborî în groapă plîns de figurile melancolice din prima carte a lui Euclid.

După moartea lui C, A deveni un alt om. Îşi pierdu gustul curselor cu B şi săpa fără putere. În cele din urmă, renunţă la lucrul său şi ieşi la pensie trăind din dobînda pariurilor sale. B nu-şi reveni niciodată după şocul cauzat de moartea lui C. Durerea îi întunecă înţelegerea. Deveni morocănos, iritabil, şi nu mai vorbi decît prin monosilabe. Boala sa se agravă rapid; sfîrşi prin a utiliza cuvinte a căror ortografie nu prezenta nici o dificultate pentru începători. Dîndu-şi seama de starea sa precară, se lăsă internat de bunăvoie într-un azil unde abjură matematica pentru a scrie „Istoria lui Robinson elveţianul" în cuvinte de o silabă.

CE ESTE UMORUL?

de Pierre DANINOS
(Franţa)

Umorul este Bernard Shaw cînd constată că sînt nebuni peste tot, chiar şi în aziluri.

Este Storm Petersen cînd afirmă că este greu să prevezi orice şi mai ales viitorul.

Este Mark Twain cînd observă: „Omul care este pesimist înainte de patruzeci şi opt de ani ştie prea multe. Cel care este optimist după patruzeci şi opt nu ştie de ajuns".

Este Oliver Goldsmith cînd mărturiseşte: „Am întotdeauna ultimul cuvînt... atunci cînd discut singur".

Este Mencken cînd explică: „Bărbaţii au un timp mult mai bun decît femeile: mai întîi, se căsătoresc mai tîrziu; apoi, mor mai devreme".

Este William Gilbert cînd scrie: „El nu făcea nimic deosebit... dar făcea foarte bine".

Este Doamna de Staël cînd spune: „Sînt fericită că nu sînt bărbat căci altminteri aş fi obligată să mă căsătoresc cu o femeie".

Este artista Anna Magnani care, întrebată de un reporter care au fost cei mai frumoşi 10 ani din viaţă răspunde: „Între douăzeci şi opt şi treizeci".

Este O'Malley cînd defineşte gentlemanul ca fiind cineva care nu cunoaşte anecdota pe care i-o povesteşti.

Este Helen Rowland cînd socoteşte: „O mamă are nevoie de douăzeci de ani pentru a face din fiul ei un om. O altă femeie face din el un nebun în douăzeci de minute".

Este Oscar Wilde cînd exclamă pe patul de suferinţă la vederea unei note de plată: „Mor cu mult peste mijloacele mele".

Este Sacha Guitry cînd deschide ochii după o intervenţie chirurgicală şi murmurîndu-i doctorului: „Ah! profesore... Am fost cît pe ce să vă pierd!"

Este Francis de Croisset cînd murmura înainte de a se stinge: „Am şi început să mă plictisesc".

Este Mark Twain, victimă a unei ştiri false cînd declară: „Vestea morţii mele a fost mult exagerată".

Este acest fermecător unchi care la 82 de ani, pentru a sărbători a zecea aniversare a unei operaţii grave, se duse să-l viziteze pe chirurgul său şi cum acesta exclamă: „Arăţi ca Pont Neuf! Vino să mă vezi peste zece ani!", îi răspunse: „Dacă întîrzii, să nu mă aştepţi!"

Traduceri de Iordan CHIMET
Ilustraţie de Tia PELTZ

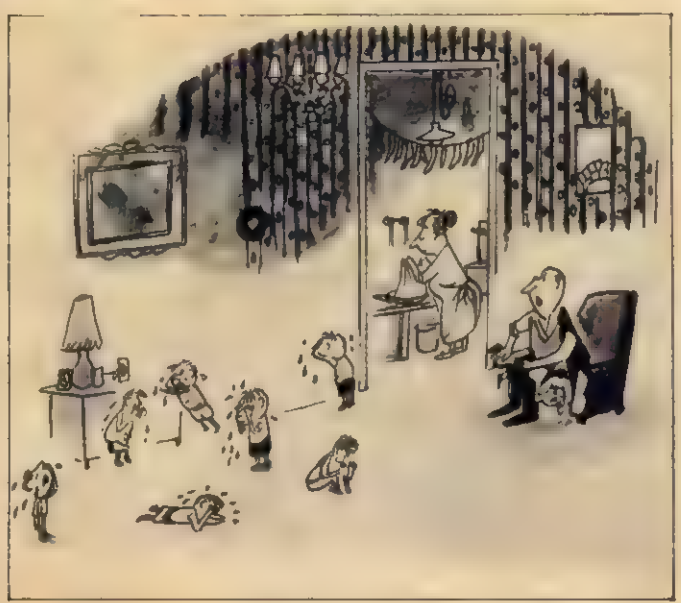

– Numai 6 şi-au luat porţia de bătaie. Care din voi simulează?...

– Păcat că e atît de mic...

dialog cu cititorii

O CARTE PE ZI...

„Aș dori să știu ce cărți apar în acest an în Editura pentru literatură ?"

Prof. P. ADRIAN
Craiova

Răspunde ION BĂNUȚĂ, directorul Editurii pentru literatură.

Din cele peste 300 de titluri programate să apară în cursul anului 1965 (aproximativ un titlu pe zi), o bună parte au și intrat în librării în aceste prime patru luni ale anului.

Lucrările pe care editurile noastre le oferă cititorilor, în tiraje fără precedent, sînt an de an mai numeroase dar pe zi ce trece, cererea de carte bună crește în proporții și mai mari. Iar acest apetit spiritual ne bucură.

Desigur că aici nu e vorba numai de cantitate. În primul rînd e vorba de calitate și iată de ce o statistică în care figurează milioanele de exemplare nenominalizate nu spune încă totul ; dar dacă în acea statistică apar numele lui Eminescu, Arghezi, Sadoveanu, Călinescu, atunci întreg peisajul de cifre se înviorează dintr-o dată, prinde viață și iradiază în jurul lui lumină și frumusețe.

Ce urmează, deci, să apară în cursul (sau a apărut în primele patru luni) ale anului 1965 ?

Din sectorul literaturii române contemporane menționăm, pe lîngă ediția a II-a revăzută a romanului **Bietul Ioanide** de G. Călinescu, **Șoseaua Nordului** de Eugen Barbu, **Risipitorii** de Marin Preda, și romanele : **Lunaticii** (2 vol.) de Ion Vinea, **Vîntul și ploaia** de Zaharia Stancu, **Puterea** de Titus Popovici, **O singură iubire** de Ion Vlasiu, **Căderea arhanghelilor** de Szemler Ferenc ; tot romane vor mai semna și Ben Corlaciu, Petre Sălcudeanu, Radu Cosașu, Radu Theodoru, Nicolae Breban și alții. De asemenea vor apărea volume de proză de Ion Pas, I. Peltz, Al. D. Rădulescu, Al. D. Zamfirescu, Ștefan Bănulescu, Ion Arieșanu, Ion Băieșu, Mangle Auneanu, Corneliu Omescu și alți tineri.

Peste 35 de volume de poezii, de la maestrul Tudor Arghezi cu **Silabe** și pînă la numeroase debuturi (în colecția Luceafărul).

În domeniul dramaturgiei : piesele în trei acte **Ludovic al XIX-lea** de G. Călinescu, **Moartea unui artist** de Horia Lovinescu, **Un proces neterminat** de Ludovic Bruckstein și un volum de **Teatru** de Al. Mirodan.

Seria monografiilor critice se îmbogățește — printre alte studii — cu o nouă și valoroasă lucrare, **Tudor Arghezi** de Dumitru Micu. Dintre celelalte studii de teorie și critică literară remarcăm pe cele aparținînd lui Silvian Iosifescu, Valeriu Ripeanu, Eugen Simion. Volumul **Studii eminesciene** este o culegere reprezentativă privind personalitatea marelui nostru poet.

Domeniul valorificării moștenirii literare se îmbogățește cu noi ediții și volume. Volumul IV al seriei **Opere** de I. L. Caragiale, seria **Opere** de G. Călinescu din care apar anul acesta 4 volume, **Scrieri** de Tudor Arghezi vol. VI-X, **Opere** de Ion Agîrbiceanu vol. IV. În colecția „Scriitori români" vor apărea **Opere** de Miron Costin (2 vol.), **Opere alese** de Dimitrie Cantemir, **Opere alese** vol. III — Eminescu, **Opere alese** vol. III și IV — Gala Galaction.

Vor apărea, de asemenea, ediții din scrierile lui Nicolae Iorga, volume de poezii : Ion Barbu (apărut), Ion Pillat, B. Fundoianu, Demostene Botez, Adrian Maniu (apărut), Salamon Ernő.

Dintre lucrările de valorificare a folclorului românesc menționăm apariția **Poeziile populare ale românilor** culese de V. Alecsandri (în două ediții), dintre care una ilustrată de A. Demian), primele două volume ale culegerii **Folclor din Oltenia și Muntenia**, o ediție selectivă din baladele populare românești, **Soarele și Luna**, ilustrată de Val. Munteanu.

Colecția **Biblioteca pentru toți** pune în acest an la dispoziția cititorilor noi și valoroase creații ale literaturii române și universale clasice și contemporane (Octavian Goga, G. Bacovia, Camil Petrescu, Matei Caragiale, Panait Istrati, apoi Sofocle, Euripide, E. A. Poe, Shelley, La Bruyère, Malraux, Th. Mann, Dreiser, Dürrenmatt, E. M. Remarque etc.).

CINE SÎNT PIGMEII?

„Aș vrea să știu unde trăiesc și care sînt caracteristicile pigmeilor ?"

Costel CHIRIAC
com. Vlițoara, rn. Piatra Neamț

Răspunde ALEXANDRU ROȘU, candidat în științe geografice, de la Institutul de geologie-geografie al Academiei R.P. Române.

Pigmeii sînt o populație ce trăiește în special în pădurile ecuatoriale. Statura lor joasă (au sub 1,50 m) nu se datorește unei degenerări, ci constituie o caracteristică a unui tip rasial aparte, răspîndit pe o zonă ce se întinde din Africa pînă în arhipelagurile din vestul Pacificului. Ei trăiesc în colibe semicirculare, cu o singură deschidere, construite de femei, care se ocupă și de culesul fructelor. Bărbații, în grupuri, înarmați cu săgeți și suliițe, se ocupă cu vînătoarea de maimuțe, antilope și mai ales elefanți. Organizarea lor socială este complexă, poligamia este puțin frecventă, iar căsătoria se face în afara clanului. Fiecare clan își are animalul său drept totem (crocodil, cimpanzeu etc.), iar limba lor este asemănătoare cu cea a bosimanilor.

În Africa trăiesc circa 120 000 de indivizi repartizați în trei grupe : bambuți, cei din pădure, răspîndiți în Congo de est (Leopoldville) ; pigmeii din Congo de vest ; în sfîrșit, o a treia grupă, pigmeii din Gabon și Camerun.

OPINII ALE CITITORILOR

Duduca Miron, învățătoare din Niculițel (Tulcea), ne-a scris cu multă simpatie și sinceritate. Printre rubricile care se bucură de aprecierile cititoarei sînt „Album fotografic", a cărei temporară dispariție din revistă o regretă mult, și rubrica „Moda". În fine, corespondenta noastră ne cere să publicăm materiale care s-o ajute în frumoasa ei muncă de învățătoare.

O putem asigura pe cititoarea noastră că rubricile care i-au fost pe plac își vor relua apariția ; de asemenea vom studia cu atenție posibilitățile de a elabora un material legat de istoria pedagogiei, care o interesează. Mulțumim pentru aprecieri. Ne vom strădui și în continuare să le merităm.

Gheorghe Traian, Galați, este nemulțumit de noua formă pe care o îmbracă jocul de cuvinte încrucișate din revistă (careul de 16x24). După părerea sa o asemenea dimensiune a careului face dificilă dezlegarea. „În loc să fie odihnitor, stimulator, jocul obosește prin numărul exagerat de definiții care trebuie căutate... etc., etc."

În afară de revista „Rebus" care conține circa 17 careuri de cuvinte încrucișate, în diverse alte publicații apar asemenea jocuri pe o varietate întreagă de teme, dimensiuni etc. Am încercat, de aceea, să adoptăm la „Flacăra" un anume tip de joc, întrucîtva diferit de celelalte prin dimensiunea lui fixă 16x24 pătrățele. Asemenea careuri sau chiar și mai mari (uneori de cîte o pagină întreagă) apar în multe săptămînale străine. Noua formă a careului nostru s-a bucurat de aprecierile multor cititori care ne-au scris în acest sens. Credem că dificultățile de dezlegare nu provin din numărul cuvintelor ci — poate — din pricina definirii termenilor. Vom lua, în acest sens, măsuri pentru îmbunătățire.

BASTIOANELE BRAȘOVULUI

„Am vizitat la Brașov cîteva din bastioanele vechii cetăți. Doresc să știu cînd au fost ridicate ?"

Ion DRĂGULESCU
Suceava

Răspunde prof. OLIVIA MORARU de la Muzeul regional de istorie din Brașov.

Cele mai puternice fortificații din sistemul de apărare al vechii cetăți a Brașovului au fost cele 7 bastioane așezate în părțile mai expuse atacurilor. Despre unul din ele, bastionul țesătorilor, care apăra partea de sud a zidurilor cetății, se știe că a fost construit în două etape și anume : între anii 1421 și 1436 și între anii 1570 și 1573. În anul 1710 o parte din bastion s-a prăbușit. A fost reconstruit în 1750 — dată de altfel consemnată atît pe unul dintre turnuri, cît și în registrele de cheltuieli ale orașului. În anul 1910, cînd a fost declarat monument istoric s-a făcut o nouă restaurare, iar din anul 1950 adăpostește una dintre secțiile Muzeului regional-Brașov : „Cetatea Brașovului și fortificațiile din Țara Bîrsei".

Casa din curtea bastionului țesătorilor, zidită în jurul anului 1800, servea pentru întruniri cu caracter festiv, așa cum era de pildă „lunea meșterilor țesători", care își țineau aici o dată pe an, într-o zi de luni, adunarea.

Un alt bastion, cel al tăbăcarilor, se află în colțul de nord-est și are o înălțime relativ mică. El se confundă uneori cu turnul postavarilor, în fața căruia se află. Nu se cunoaște data exactă la care au fost ridicate aceste bastioane.

În mijlocul zidurilor dinspre dealul Pălășilor (Cetățuii) s-a ridicat între anii 1639 și 1641 bastionul aurarilor, avînd o lățime de 22 m. De altfel, anul 1641 cînd s-a terminat acest bastion este considerat și ca an de încheiere a lucrărilor de fortificații ale cetății Brașovului.

În mijlocul zidului de pe linia sud-est cetatea era apărată de bastionul funarilor, mai puțin fortificat, întrucît în spate avea drept fortificație însuși Muntele Tîmpa. Bastionul avea — după datele găsite — 33 m înălțime și 27 m lățime.

În colțul de nord al cetății se afla bastionul curelarilor. Se presupune că ar fi fost ridicat în 1525, dar nu există certitudine cu privire la această dată. A fost demolat în jurul anului 1880 cu prilejul unor lucrări de înfrumusețare a orașului.

Pe porțiunea de ziduri ce închideau cetatea dinspre dealul Straja, deci în partea de nord-vest, există încă un bastion, construit pe un arc de zid pe sub care trecea o vale. Acesta juca un dublu rol : de apărare, precum și de legătură cu unul din cele două turnuri de observație de pe dealul Straja — cu turnul alb. În acest scop partea dinspre deal era prevăzută cu un pod mobil.

Cel de-al șaptelea bastion, care s-a construit în anul 1521, se păstrează pînă azi, cu unele modificări. În incinta sa se află Arhivele statului din Brașov.

Datorită fortificațiilor cu care de-a lungul secolelor meseriașii brașoveni au știut să-și înconjure așezarea, cetatea Brașovului a fost considerată în evul mediu ca una din cele mai puternice.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Tanța Dumitru, elevă, Brăila, Fundătura Focșani 2 : cinema, ilustrate ; Elena Bodea, elevă, Filipeștii de Pădure, str. Mocani 393, reg Ploiești : teme diverse ; Nicolina Popovici, elevă, com. Checea 562, rn. Timișoara : ilustrate ; Maria Dincă, București, str. Vlad Vodă 1, rn. N. Bălcescu : ilustrate ; Sanda Maxim, învățătoare, Voinești, rn. Negrești : ilustrate ; Mitică Ionescu, Reșița, cămin nul „23 August" : ilustrate ; Dragu Leonida, elev, Pestișani, Școala de meserii, rn. Tg. Jiu : teme diverse ; Valeriu Batna, Tg. Ocna, str. Gălean 40 : teme diverse, ilustrate ; Ady Florescu și Nina Marcel, tehniciene, com Peștișul Mare 84, reg. Hunedoara : sport, literatură, ilustrate ; Doina Fetelea, elevă, Rm. Vîlcea, str. Argeș 15 : ilustrate ; Lazăr Oancă, lăcătuș, și David Grigore, oțelar, Hunedoara, C. M. I, ap. 45, et. 4 : teme diverse ; Nicolae Leca, electrician, Constanța, str. Izvor 34 : teme diverse ; Profira Cristea, economistă, București, Piața Amzei 5, rn. 30 Decembrie : ilustrate, cinema, muzică.

POȘTA NOASTRĂ

TUCA IOSIF, BĂRĂGAN, RN FETEȘTI. În loc de 1-3 fotografii foarte mici pe care le publicam săptămînal sub titlul „De la corespondenți" am luat hotărîrea să publicăm periodic, sub titlul „Cititorii fotografiază", cîte un grupaj mai închegat și pe un spațiu mai adecvat, cuprinzînd cele mai reușite imagini trimise de fotografii amatori. Credem că în aceste condiții fotografiile sînt mai bine valorificate.

IORDACHE ION, BALȘ. Mohandas Karamchand Gandhi s-a născut în 1869 și a murit în 1948. El a fost un cunoscut conducător al mișcării de eliberare națională a poporului indian, lider al partidului Congresul național indian (actualmente partid guvernamental în India), creator al programului așa-zisei „rezistențe pasive" (care exclude violența revoluționară ca mijloc de luptă politică). Ani de zile el a acționat, potrivit crezului său politic, împotriva colonialismului, bucurîndu-se de multă influență în masele indiene, care l-au supranumit „Mahatma" (suflet mare).

COSTICĂ VRABIE, GALAȚI. Deocamdată nu avem intenția să republicăm cursul de stenografie pe care l-am mai publicat. Campioanei de patinaj Elena Moiș îi puteți scrie pe adresa clubului Dinamo-București, șos. Ștefan cel Mare 43.

FLORIN LUNGU, OȚELU ROȘU. În spațiul restrîns al rubricii noastre nu putem să facem o analiză detaliată a schiței dv. „Accidentul". Dar pentru că ne-ați cerut să vă răspundem pe această cale, vă comunicăm că lucrarea dv. este nepublicabilă, neîntrunind calitățile ce se cer acestui gen.

ȘTEFAN LOZNEANU, DOROHOI. Identificarea autenticității unei viori prețioase a fi ieșit din mîinile celebrului lutier italian Stradivarius, ca și evaluarea ei bănească, nu pot fi făcute decît de specialiști de înaltă calificare.

ALEXANDRU GHENȚOAIA, HUNEDOARA. Doriți să vă indicăm adresa forului din fiecare țară europeană, asiatică, africană etc. căruia scriindu-i, să vă trimită date asupra geografiei respectivei țări și a istoriei poporului său, fotografii, copii după picturi legate de această tematică etc. Regretăm foarte mult, dar nu sîntem în măsură să vă satisfacem dorința. Credem însă că dacă ați consulta manuale și cursuri de istorie și geografie, iar în unele cazuri ați recurge la marile enciclopedii, v-ați putea satisface în mare măsură curiozitatea.

V. SILVIAN

ARTICOLE DE SPORT ŞI VOIAJ

DIN TABLĂ DE ALUMINIU

COMODE, UŞOARE, IGIENICE

METALOGLOBUS

Microfeileton

CELE DOUĂ FEŢE ALE POŞTEI

Văzută dinspre Calea Victoriei, Poşta centrală are solemnitatea unui edificiu antic. Parcă aşteptî vestale cu torţe imense trecînd printre giganticele coloane, într-o procesiune sacră. E drept, înăuntru nu sînt nici vestale, nici centauri, ci funcţionari extrem de amabili şi politicoşi oficiind în spatele ghişeelor elegante corespondenţa internă şi interconti[illegible].

Tot timpul ştampile metalice bat ritmul unei muzici ciudate, obsedante, ca în primele semnalizări ale omului, cînd veştile erau expediate cu ajutorul tobelor. Oricît de raţională ar fi civilizaţia telexului, tot a mai rămas reflexul multimilenar.

Dar Poşta centrală, asemenea unui lanus de beton şi piatră, are două feţe. În spate, o firmă veche anunţă : Mesagerii. Intrarea sumbră şi întunecoasă păstrează înfăţişarea prăfuitelor instituţii birocratice de pe vremuri, cu miros de bradolină, uşi date cu vopsea cafenie şi anunţuri îngălbenite.

Scenografia vetustă e bine servită de jocul actorilor. Adică, ai funcţionarilor. Toţ prăfuiţi. Şi doar de la faţada poştei din imensa sală a ghişeelor moderne şi pînă aici nu sînt nici o sută de metri.

Am intrat sfios, pe lîngă cîntarele obeze, care nu stau de vorbă cu tine decît de la o sută de kilograme în *sus*, şi m-am dus la ghişeul pentru ridicarea coletelor. O sceană duioasă. Doi funcţionari, absorbiţi într-o intimă conversaţie, păreau prădă unor grave şi complicate probleme. Auzeam frînturi de conversaţie : „Joacă Dumitriu II ?... Dacă Ionescu n-ar mai dribla atît..."

Stau. Am citit toate regulamentele, două ordonanţe ale sfatului popular, cum să ne ferim de incendii, fumatul oprit etc.

— Am un aviz.

— Aţi completat formularul ?

— Ce formular ?

— Păi trebuie să completaţi un formular.

— N-am ştiut. Daţi-mi unul.

L-am completat. Linişte profundă. Cei doi se despărţiseră. Rămas singur, funcţionarul căzu într-o stare de gravă melancolie. Ce să fac ? Continui lectura : „Coletul trebuie bine învelit într-o pînză, cusut pe toate laturile..."

— Tovarăşe, am completat.

— Dă-mi documentul.

Îi întind formularul şi avizul.

— Dumneata nu vezi că e rambura ?

Ce e drept, nu văzusem, nu scria nicăieri, dar dacă spune el...

— Du-te mata vizavi şi plăteşte.

Mă instalez vizavi. O duduie cu o figură plină de bunăvoinţă mi se adresă cu cea mai amabilă voce din poştă :

— N-am registrul.

— Şi eu ce trebuie să fac ?

— Vedeţi domnul acela cu ochelari ? E şeful. Rugaţi-l să-l caute.

Mă strecor printre cîntare spre masa unde era şeful. Completa borderouri, liniştit, calm. Mut de admiraţie, reflectez : trăieşte o sută de ani. Citesc un avizier de pe perete, întîi de sus în jos, apoi de la semnătură spre titlu. Şeful completează imperturbabil. Ca să mai treacă timpul, mă amuz citind cuvintele pe dos, adică în loc de aviz, ziva. În sfîrşit, ridică ochii spre mine :

— Dumneata ?

— Tovarăşu... m-a trimis (din ce în ce mai sfios)... registrul... nu e acolo.

— Şi ce, vrei să îi-l dau eu ? Ce-s factor poştal ?

— Păi, ştiţi, şeful trebuie să dea exemplu. (Furios) : Ascultă tovarăşe ! Dumneata de ce eşti şef aici ? Nu ca să meargă treaba bine şi repede ? Unde a dispărut registrul ?

Mirat, s-a sculat descumpănit şi a pornit în căutarea registrului. După un sfert de oră poştală, condica cu pricina a fost adusă de o colegă la ghişeul pentru plăţi.

— Mai stai, dragă. De ce pleci ? Nu te-am văzut de azi-dimineaţă.

Nemaiavînd ce să mai citesc, am început să trag cu ochiul pe la avizele celor care aşteptau în rînd cu mine.

În sfîrşit, după alte sferturi de ore poştale, am ieşit cu un pachet mic sub braţ. N-avea mai mult de cîteva zeci de grame.

Dacă poşta s-a renovat în faţă, de ce nu se renovează şi pe scara de serviciu, la mesagerii, începînd cu pereţii, birourile şi chiar cu funcţionarii ? Sau să se mute şi mesageriile în faţă, iar în spate să rămînă coletele numai salariaţii instituţiei. Între ei.

C. N. CONSTANTINIU

Cupa revistei „Flacăra"

După 21 de etape consumate din actualul campionat republican de fotbal se vădeşte, în continuare, că echipele noastre de categoria A — cu mici excepţii — joacă îngrijorător de slab în deplasare. O situaţie mai bună, din acest punct de vedere, are doar echipa *Rapid*, fruntaşa clasamentului : din 8 meciuri jucate pe terenul adversarului a cîştigat 3, a făcut joc egal în 3 meciuri şi a pierdut 2 ; a marcat 7 goluri şi a primit 5. Sînt însă echipe, ca *U.T.A.*, *Crişul*, *Dinamo-Piteşti* şi *Minerul*, care n-au obţinut nici o victorie în deplasare, fiat *Progresul* — în 7 meciuri pe teren străin — deşi are o victorie şi un meci egal, n-a marcat decît... 3 goluri.

Iată acum şi situaţia din fruntea clasamentului în *Cupa revistei „Flacăra"* acordată pentru cele mai bune rezultate obţinute în meciurile jucate în deplasare

1. RAPID	8	3	3	2	7 : 5	9
2. STEAUA	8	3	2	3	15 : 14	8
3 DINAMO	8	3	2	3	10 : 10	8
4. STEAGUL ROŞU	10	1	3	6	3 : 9	5

Notă : Meciurile dintre echipele bucureştene nu sînt considerate „în deplasare"

MICROSTATISTICĂ... DIN DEPLASARE

Cele mai multe goluri marcate .	STEAUA	15
Cele mai puţine goluri marcate ·	PROGRESUL	3
Cele mai puţine goluri primite :	RAPID	5
Cele mai multe goluri primite :	C.S.M.S.	26
Cel mai bun golaveraj (prin împărţire) :	RAPID	1,40
Cel mai slab golaveraj :	MINERUL	0,20
Cele mai multe meciuri egale :	U.T.A.	5

cadran

INTERNAȚIONAL

ÎNTÎLNIRILE INTERNAȚIONALE GENEVEZE

O proaspătă corespondență primită de la organizatorii „Întîlnirilor internaționale" care se țin din 1946 la Geneva ne semnalează pregătirea celei de-a XX-a reuniuni pentru toamna acestui an. Intrate pe agenda tradiționalelor manifestări ale intelectualității europene în anii postbelici, „Întîlnirile internaționale" nu-și asumă vocația de a adopta rezoluții, de a lansa mesaje sau a formula revendicări. Potrivit profilului modest — pe care li l-au dat inițiatorii elvețieni — ele răspund menirii de a sublinia comandamentele profund umane cărora trebuie să le facă față în condițiile complexe ale secolului nostru. În virtutea acestui scop „Întîlnirile internaționale" își asumă sarcina de a pune accentul într-un moment sau altul asupra autenticelor necesități culturale și științifice ale omului contemporan. În acest cadru se înscriu tematicile „Întîlnirilor" care, fără a declanșa propriu-zis o acțiune concretă, au misiunea de a releva anumite îndatoriri ale opiniei publice și cu precădere ale intelectualilor.

Nomenclatorul acestei tematici dezvăluie elocvent natura preocupărilor „Întîlnirilor" : Omul în fața științei (1952) ; Este cultura în pericol ? (1955) ; Omul și atomul (1958) ; Munca și omul (1959) ; Foamea (1960) ; Dialog sau violență (1963) ; Lumea de mîine (1964) etc., etc. Între participanți s-au numărat figuri proeminente ale filozofiei, științelor naturii, literaturii : Julien Benda, Karl Jaspers, J.B.S. Haldane, Jean Cassou, Max Pol Fouchet, Elio Vitorini, Merleau Ponty, Jules Romains, Gaston Bachelard, Robert Junk, Robert Schumann, François Mauriac, André Maurois, Ilya Ehrenburg, Georges Duhamel, Max Born, Claude Autant Lara, P. Henry Spaak, Iurii Franțev, Jules Moch, Robert Debré, Danilo Dolci, Robert Oppenheimer.

Din țara noastră la „Întîlnirile internaționale" au luat parte regretatul Mihail Ralea și Valentin Lipatti. Comunicarea acad. M. Ralea — *Problema generațiilor și tineretul de astăzi* — a fost primită cu notabil interes de una din reuniunile trecute.

Conferințele celei de-a XX-a dintre „Întîlniri" vor fi grupate în jurul ideii : *Robotul, animalul și omul.*

Desfășurîndu-se atît sub forma dezbaterilor la masa rotundă cît și în cadrul conferințelor publice, „Întîlnirile internaționale" polarizează atenția unui numeros auditoriu, fiind încă una din mîndriile genevezilor. Aula universității din Geneva este de pe acum gata să-și primească oaspeții, a căror contribuție se adaugă aportului oamenilor de cultură europeni din Vest și Est, la confruntarea de idei asupra marilor probleme umane.

Cristian POPIȘTEANU

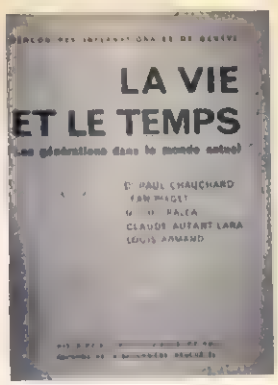

ÎN JOC 40 MILIARDE

Presa italiană dezbate cu aprindere ceea ce unii comentatori numesc „cel mai flagrant caz de evaziune fiscală de după război" (revista L'Espresso, de pildă), iar alții chiar un „scandal național". Aceleași surse arată că ar fi vorba de o sumă de patruzeci de miliarde de lire ce ar fi fost sustrase în ultimii doi ani și jumătate fiscului italian.

Dar cum s-a ajuns aci ? Povestea are o dată și un loc de naștere cît se poate de precise și anume : 13 decembrie 1962, în palatul Montecitorio, camera numărul 6, rezervată pentru ședințele Comisiunii de finanțe și buget a Camerei deputaților. În ziua aceea, sub presiunea cererilor insistente ale opiniei publice, comisiunea discuta ultimele paragrafe ale unei legi ce țintea să introducă o disciplină mai riguroasă în nominalizarea acțiunilor și în sistemul de percepere a impozitelor asupra beneficiilor, în așa fel încît să se facă cu neputință sau măcar să se îngreuneze în mare măsură evaziunea fiscală. Dar chiar în ultimul moment, cînd comisiunea, după confruntări adesea aspre, mai punea la punct cel din urmă paragraf al legii, deputatul democrat-creștin Faustino Zugno din Brescia s-a ridicat, a cerut cuvîntul, s-a declarat de acord cu principiul ca toți aceia care posedă titluri și acțiuni cotate la Bursa italiană să plătească impozitele prevăzute — dar cu o singură excepție : Vaticanul. Propunerea a părut însă atît de absurdă membrilor comisiunii — Vaticanul posedă a cincea parte din toate acțiunile care circulă în Italia — încît nici unul n-a găsit cu cale s-o ia măcar în considerare ; ministrul de finanțe de atunci și deputatul democrat-creștin Giuseppe Trabuchi s-au pronunțat categoric împotrivă-i.

La 29 decembrie 1962 noua lege a intrat în vigoare fără amendamentul Zugno. De atunci, toți posesorii de titluri și acțiuni plătesc impozitul prevăzut. Toți, cu excepția papii, a congregațiilor și a instituțiilor centrale ale bisericii catolice. Într-adevăr, după cum afirmă presa italiană, Vaticanul n-a plătit nici o liră, nici în 1963, nici în 1964 și nici anul acesta. Mai mult, cum scrie săptămînalul L'Espresso, „el se comportă de parcă amendamentul propus de deputatul Zugno ar fi fost aprobat sau de parcă statul italian ar fi încheiat un nou concordat cu Vaticanul, scutind de impozite acțiunile posedate de Sfîntul Scaun"

În cursul anilor, problema a fost discutată în mai multe rînduri de reprezentanții de resort ai guvernului italian și de secretarul de stat al Vaticanului, cardinalul Cicognani, fără să se fi putut ajunge însă la o soluție mulțumitoare pentru ambele părți. Acum însă, ea a devenit de domeniul public și va trebui să-și afle rezolvarea.

D.HÎNCU

LOBBY-UL KATANGHEZ LA LUCRU

Este cunoscută influența nocivă exercitată în viața politică a Statelor Unite de diferitele *lobby*-uri ca, de pildă, cel ciankaișist sau portughez. Amănunte recente se referă la lobby-ul chombist.

Organizat, acesta își direcționează abil manevrele pe un dublu plan : direct, prin folosirea pîrghiilor din Senat și administrație, și indirect, prin influențarea opiniei publice americane și antrenarea acesteia în determinarea unor decizii guvernamentale favorabile poziției pionului nr. 1 al occidentului în Congo, Moise Chombe. Iată cîteva mostre din fișierul lobby-ului katanghez : noiembrie 1961, cercurile de afaceri interesate finanțează organizația „The American committee for Aid to Katanga Freedom Fighter" — nucleul lobby-ului. Cu acest prilej, cotidianul *New York Times* publică — pentru suma de 10.000 de dolari — primul articol de largă popularizare a lui Chombe, „cel mai zelos lider prooccidental din Africa". Poporul american este solicitat să sprijine secesiunea Katangăi.

În scurt timp comitetul polarizează gruparea anticomunistă „Young Americans", precum și „Committee for one million" (adept al ciankaișismului) și organizația fascistă „John Birch".

Un for conducător asigură dispeceratul întregii campanii după un plan bine stabilit : fiecare organizație este declanșată prin rotație și activează intens o anumită perioadă. De pildă : săptămîna I — „Young Americans" ; săptămîna II — „Committee for one million" și așa mai departe. Punctul culminant al campaniei este regizat prin unificarea vociferărilor într-un cor asurzitor cerînd sprijinul guvernului american pentru Chombe și acoliții săi.

S-ar putea scrie încă multe pagini despre mijloacele multiple folosite de lobby-ul katanghez în opera de mistificare a opiniei publice. Din notarul de „metode psihologico-propagandistice" o reținem pe cea mai recentă, care de altfel a și stîrnit invidia „confraților" portughezi și ciankaișiști : „The American committee" publică în ziarele de provincie texte ultra elogioase la adresa politicii chombiste arătînd că „adevăratul american este dator să sprijine pe vajnicul apărător al occidentului în Congo". Cititorul american este rugat să le decupeze și să le expedieze Senatului, la Washington. Comitetul are în grijă să repartizeze mici sume stimulatorii pentru cei ce strînge un număr mai mare de asemenea texte. Faptul ni s-a părut a exemplifica în modul cel mai desăvîrșit „ingeniozitatea" lobby-ului katanghez.

Ileana NICOLAESCU

Cu ocazia vizitei făcute de curînd în Grecia la invitația rectorului Universității din Atena, C. Papaioannou, rectorul Universității București, acad. Gh. Mihoc, a ținut o serie de conferințe în fața profesorilor și studenților universității din capitala Greciei. În fotografie : acad. Gh. Mihoc, la tribună ; în prim-plan — C. Papaioannou, rectorul universității ateniene.

Trupe americane intervenționiste iau poziție împotriva forțelor constituționaliste pe străzile din Santo Domingo.

Peste 20.000 de muncitori din Tokio au demonstrat pe străzile orașului, cerînd să se pună capăt agresiunii americane în Vietnam.

LINIȘTEA NELINIȘTITOARE...

Grea și apăsătoare pare tăcerea ce se așterne după tumultul celebrității. Mai ales atunci cînd celebritatea se măsoară la bursă, pe panourile pe care sînt înscrise cursurile acțiunilor...

Este cazul celor patru tineri englezi care, sub numele de „Beatles", au alcătuit o formație de muzică ușoară, ajunsă rapid pe culmile — vai, efemere ! — ale gloriei. Yé-yé-ul ca și bretonul crescut pînă la limita vizibilității — însemnele auditive și portretistice ale celor patru tineri — au cunoscut o modă de invidiat chiar și-n vremea noastră în care radioul, televiziunea, banda de magnetofon, scena, discul, fotografia publicitară etc., etc. sînt în stare să generalizeze mode de la o zi la alta. „The Beatles" au cunoscut uraganele aplauzelor, primirile triumfale în marile metropole occidentale, contracte cu onorarii fabuloase, tiraje uriașe la discuri.

Și dintr-o dată, tăcerea... Iată și semnele ei neliniștitoare, așa cum sînt relatate de revista vest-germană „Quick" : turnînd un film la Obertrauen (Austria) nu s-a găsit pe platou nici măcar un reporter care să consemneze evenimentul ; la întoarcerea la Londra, pe aerodrom se afla doar o mînă de adolescente și — grozăvie ! — nici una n-a mai leșinat cînd în ușa avionului au apărut cele patru „Pilzköpfen" — pe românește ciuperci (comparația aparținînd revistei „Quick"). Oricît de dureroase ar fi, aceste fapte rămîn totuși de domeniul sentimentalismului. Marea dramă de-abia începe. Acțiunile „Beatles", constituind capitalizarea beneficiilor realizate din vînzarea discurilor, cotate la bursă în ziua emisiunii (18 februarie a.c.) cu 4,40 mărci vest-germane, au scăzut la 3,30 mărci avînd tendința de a scădea în continuare. Marea speranță a celor patru tineri din Liverpool mai rămîne filmul mai sus-pomenit, intitulat „8 brațe ca să te cuprind". În legătură cu subiectul filmului — ținut în mare secret — s-a aflat doar că unul din Beatles se aruncă la Dover în Canalul Mînecii și apare la suprafață... într-un lac alpin din Austria. Producătorul filmului, Shanson, a spus despre acest film : „...este atît de trăsnit, încît nu-i cu putință să-l povestești".

...Să fie chiar atît de trăsnit încît să salveze acțiunile Beatles ?

E. D.

Beatles... de ciocolată.

LOCUL VACANT

Peste cîteva timp, cînd miniștrii de externe ai Organizației Statelor Americane se vor întruni în sesiune extraordinară la Rio de Janeiro, ei vor fi obligați — după cum indică secretariatul conferinței — să modifice ordinea de zi stabilită inițial și să discute în primul rînd evenimentele din Republica Dominicană.

Dacă va fi ușor să se modifice ordinea de zi, nu la fel se va putea proceda cu o altă problemă ridicată de aceleași evenimente : cine va reprezenta Republica Dominicană ?

O avanpremieră în această privință a oferit-o episodul prilejuit de problema reprezentării Republicii Dominicane la reuniunea ministerială a O.S.A. ținută la Washington. Comisia de împuterniciri a O.S.A. a stabilit, după trei ore de deliberări, că Bonilla Atiles, care a reprezentat triumviratul răsturnat al lui Cabal, nu are împuternicirile necesare pentru a ocupa locul Republicii Dominicane, în ciuda faptului că el a primit împuterniciri din partea juntei lui Antonio Imbert. Ținînd seama de faptul că guvernul Caamano a cerut acreditarea împuternicitului său Francisco Rosario, comisia a propus să se aprobe ca locul Republicii Dominicane să rămînă deocamdată vacant. Din comisia împuternicirilor fac parte trei state : Chile, Ecuador și Salvador. Hotărîrea a fost adoptată grație voturilor date de Chile și Salvador, două dintre cele cinci state latino-americane care se împotrivesc creării unei forțe interamericane care să intervină în Republica Dominicană. Dar în plenara reuniunii ministeriale rezoluția comisiei nu a putut fi adoptată. Cinci state s-au pronunțat în favoarea ei și paisprezece s-au abținut. Rezultatul ? S-a hotărît că, deoarece rezoluția nu a fost adoptată, să fie menținut ca reprezentant Bonilla Atiles. Așadar, în conformitate cu acest precedent, s-ar părea că Republica Dominicană ar urma să obțină reprezentarea la conferința O.S.A. care va discuta problema dominicană, **pe bază de abțineri.**

După cum arăta corespondentul **France Presse** la Washington, cei care s-au abținut nu sînt atît de preocupați să asigure o participare reală a Republicii Dominicane la dezbateri, ci un vot în plus, vital la numărătoare (datorită actualei situații din O.S.A.), pentru adoptarea măsurilor de intervenție inițiate de Statele Unite. „Cele 14 delegații care s-au abținut — scrie corespondentul — în mod vizibil au luat în considerare experiența votului asupra creării forței interamericane. Hotărîrea (cu privire la crearea forței — n.n.) nu a putut fi luată decît cu o majoritate minimă indispensabilă de 14 voturi, printre care și votul Republicii Dominicane. Existența unui loc vacant, cel al Republicii Dominicane, ar fi creat riscuri pentru adoptarea oricărei noi măsuri".

Oare locul nu va rămîne de fapt vacant și în acest caz ? Credem că da. Indiferent cum se va numi cel ce va ocupa locul Republicii Dominicane la conferința O.S.A., acesta va rămîne „vacant" atît timp cît în asemenea foruri, și în altele, nu-și va găsi posibilitate de expresie voința fierbinte a poporului acestei țări, așa cum s-a exprimat ea, cu strălucire, mîndrie și spirit de sacrificiu, pe străzile din Santo Domingo.

N. LUPU

JAPOGER-FRANGLEZA

„Dacă *arbeito* v-a obosit, dacă ați dat un *kokuuru* greu, plecați în *bakansu*, într-un *hoteru* unde puteți mînca *ciacoreto*, bea *uiiszki* și asculta un *disuku* de jaz".

Cam așa ar suna în japoneză fantezistul anunț de mai sus, care necesită — poate — o traducere sau măcar un glosar. *Arbeito* (germ. *Arbeit*) = muncă ; *kokuuru* (fr. *concours*) = concurs ; și tot astfel, din franceză, germană sau engleză, provin *bakansu* (vacanță), *hoteru* (hotel), *ciacoreto* (ciocolată), *uiiszki* (whisky) și *disuku* (disc).

Cîteva din aceste cuvinte nu au într-adevăr corespondent în japoneză și deci folosirea neologismelor respective este justificată. Cele mai multe din ele ar putea fi însă perfect exprimate în termeni neaoși niponi, care au în plus și o răspîndire mult mai mare. Dar ce să-i faci ? Moda — sau mai bine zis snobismul — cere să vorbești într-o bizară combinație din cele patru limbi sus-amintite.

Și astfel îți faci cumpărăturile nu la un magazin universal, ci la un *depaato* (de la „department store") și mănînci nu o înghețată de vanilie, ci o *banira aisu kurimu* („vanilla ice cream"). Pînă și cuvîntul japonez *gohan*, menit să desemneze cel mai comun aliment, orezul, este tot mai mult înlocuit de *raisu*, care se trage din englezescul „rice".

Foarte adesea termenii transplantați din limbi străine capătă semnificații noi, care nu au decît o legătură destul de vagă cu originalul. Astfel *kaningu*, derivat din englezescul „cunning" (viclenie) a devenit arta studenților chiulangii de a trece la examenele pentru care nu s-au pregătit. *Abbeku*, adaptat din francezul „avec" (cu), înseamnă întîlnirea dintre un băiat și o fată. *Arbeito*, pe care l-am întîlnit și mai înainte, desemnează nu numai noțiunea de muncă în general, ci și pe cea pe care o depune un student pentru a-și putea plăti taxele universitare.

Filologii din Japonia sînt indignați de invazia barbarismelor engleze, franceze și germane și-și pun, pe bună dreptate, întrebarea : se va transforma oare limba japoneză într-un jargon japogerfranglez ?

N. MINEI

A PATRA INTERVENȚIE...

Actuala intervenție a celor peste 20.000 militari americani se înscrie pe locul al patrulea în „clasamentul" acțiunilor cu caracter „pacificator" întreprinse de „marele vecin din nord" împotriva poporului dominican. Desigur, fiecare și-a avut particularitățile sale. Comună le-a fost însă tendința de îmixtiune neîngrădită pe baza vechiului principiu imperialist al „dreptului celui mai puternic".

Prima intervenție a S.U.A. în Republica Dominicană a avut loc în 1868. O „operație" care nu a necesitat decît amenințarea cu debarcarea de trupe, pentru că președintele de atunci al țării, Buenaventura Baez, s-a dovedit repede „înțelegător" și a „acceptat" arendarea golfului Semana către Statele Unite. A urmat însă un lucru ce nu fusese prevăzut de Washington : un război civil în urma căruia Baez s-a văzut răsturnat de la putere și tratatul încheiat cu S.U.A. a fost denunțat.

1907 este anul care a intrat în istoria Republicii Dominicane sub denumirea de „**anul intervenției fiscale**" a Statelor Unite. În timp ce navele militare nord-americane patrulau în imediata apropiere a coastelor dominicane, președintelui Ramon Caceres i s-a cerut să „accepte" semnarea unei convenții. Aceasta stipula, la articolul 5, că „guvernul dominican nu are dreptul să-și sporească datoriile (adică împrumuturile din străinătate — n.r.) fără consimțămîntul guvernului nord-american". Președintele Caceres a devenit repede nepopular în țară și a fost pînă la urmă înlăturat de un grup de tineri dominicani, condus de generalul Luis Tejera. Au urmat noi lupte interne pentru putere, conflicte de care S.U.A. nu erau străine și care le-au oferit de altfel pretextul pentru **a treia intervenție**, din anul 1916. S-a repetat sloganul binecunoscut : „instabilitate politică" și, în condițiile ocupației militare a țării (care a durat opt ani !), a fost format un guvern „dominican" alcătuit în întregime din generali și amirali... nord-americani. Atunci au fost înscrise pagini pline de eroism în lupta partizanilor dominicani pentru eliberarea țării lor. La încheierea celor opt ani de ocupație, Statele Unite au obținut din partea Republicii Dominicane : 1) suprimarea tarifelor vamale la importurile tuturor produselor nord-americane ; 2) obligarea țării de a contracta un împrumut de 35 milioane dolari din partea băncilor americane ; 3) promulgarea „legii asupra pămînturilor", prin care erau anulate toate titlurile de proprietate ale țăranilor asupra pămînturilor ocupate de companiile nord-americane din industria zahărului.

„Scenariul" celei de-a patra intervenții, aceea din prezent, este oarecum identic cu cele precedente. Din nou se vorbește despre „instabilitate", despre „necesitatea protejării rezidenților nord-americani" și despre „pacificarea Republicii Dominicane".

I. RETEGAN

La Sachsenhausen a avut loc recent o adunare comemorativă cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la eliberarea deținuților din acest lagăr de concentrare hitlerist.

În capitala Austriei au loc o seamă de manifestări prilejuite de cea de-a 600-a aniversare a Universității din Viena, la care participă peste 250 delegați din întreaga lume. Fotografia înfățișează una din sălile de intrare ale universității vieneze.

Apariția pe străzile Romei a acestui car roman a marcat în mod original cea de-a 2.715-a aniversare a întemeierii orașului.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

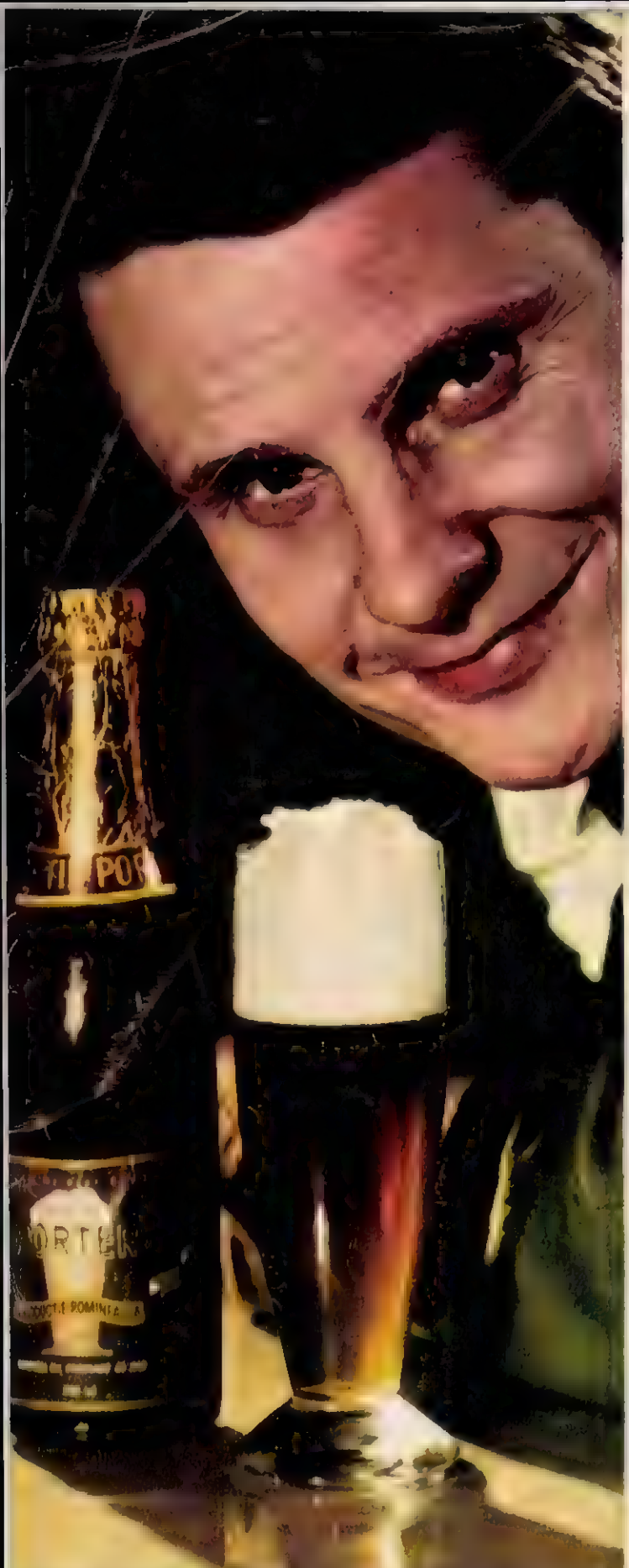

Consumaţi bere tip PORTER

Berea tip Porter, de culoare brună, obţinută din mai multe feluri de malţ, are un extract ridicat în mustul iniţial, un conţinut bogat de hamei şi alcool.

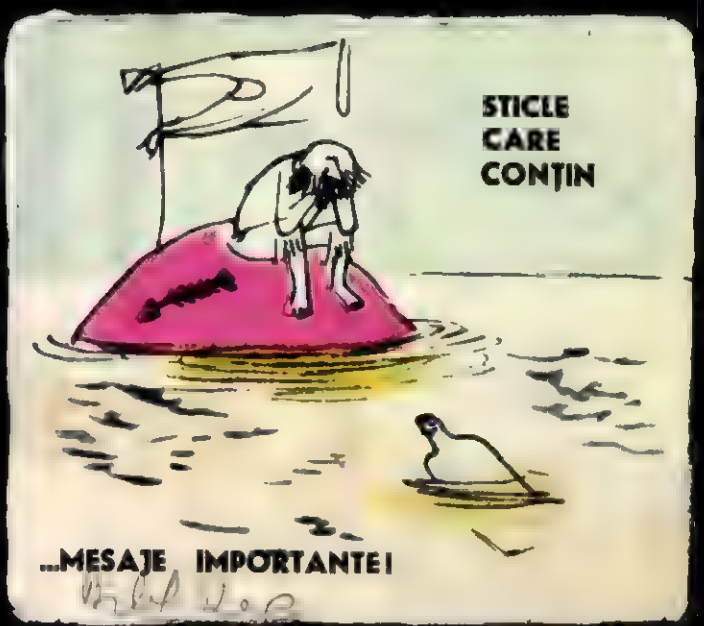

Apele minerale: Borsec, Buziaş, Bibarţeni, Bodoc, Harghita Sincraieni-Ciuc, Lipova, Vilcele, Zizin şi Covasna sînt indicate pentru masă.
Pentru tratarea bolilor de nutriţie — stomac, ficat, intestine — vă recomandăm apele minerale medicinale: Slănic Moldova, Hebe, Malnaş şi Căciulata.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

21

Anul XIV nr. 21 (521) — 22 mai 1965

Inimi fierbinți

PROLOG LA O MARE ÎNTÎLNIRE

CORESPONDENȚĂ DE LA CANNES

Cooperativa agricolă de producție din Gruiu, raionul Oltenița. Îndată după apariția ziarelor, numeroși țărani cooperatori s-au adunat în grupuri pentru a afla cît mai repede prevederile Hotărîrii.

Legumicultoarea Aurelia Rădulescu.

STIMULENTE PUTERNICE PENTRU

Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român și a Consiliului de Miniștri privind îmbunătățirea regimului de valorificare a produselor vegetale și animale a fost primită cu deplină aprobare de către oamenii muncii din țara noastră. Aplicarea cu fermitate de către partidul și statul nostru a principiului cointeresării materiale a avut și are o mare însemnătate în dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii noastre socialiste.

Prevederile Hotărîrii creează noi condiții pentru creșterea continuă a producției agricole, atît în interesul țărănimii, cît și al aprovizionării tot mai bune a populației cu produse agroalimentare, al satisfacerii necesității industriei prelucrătoare, și al asigurării fondului de rezervă și de export.

Declarațiile de față, aparținînd cîtorva membri ai Cooperativei agricole de producție din comuna Bărcănești (regiunea Ploiești), scot în evidență caracterul stimulatoriu al prevederilor Hotărîrii și angajamentul țăranilor muncitori de a-și spori eforturile pentru obținerea de cît mai multe produse agroalimentare.

În același timp oamenii muncii de la orașe țin să-și arate satisfacția lor față de Hotărîre, pîrghie importantă pentru îmbunătățirea aprovizionării cu produse agroalimentare, element esențial al creșterii nivelului de trai.

BAZA VENITURILOR NOASTRE BĂNEȘTI

Grigore Ivanov, președintele Cooperativei agricole de producție din Bărcănești: „Recenta Hotărîre e o nouă dovadă a grijii partidului și guvernului pentru dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii noastre. Cooperativa noastră a cunoscut însemnate succese în întărirea economico-organizatorică. În 1963 și 1964 noi am deținut locul întîi pe regiune la cultivarea porumbului. La baza veniturilor noastre bănești au stat cerealele pe care le-am contractat cu statul, care-i cel mai sigur și mai bun cumpărător.

Hotărîrea prevede o seamă de avantaje. Astfel, membrii cooperativelor care dispun de anumite cantități de cereale primite pentru zile-muncă pot să-și vîndă prisosul la libera lor alegere fie prin intermediul cooperației, fie direct pe piață, respectînd legile în vigoare. Pentru a da putința cooperativelor agricole și celorlalți producători să-și valorifice în condiții mai bune produsele vegetale și animale care le prisosesc, Hotărîrea prevede o serie de îmbunătățiri privind recepționarea, preluarea și decontarea producției livrate statului.

Noi, membrii cooperativei agricole din Bărcănești, am luat o serie de măsuri menite să contribuie și mai puternic la întărirea economico-organizatorică a unității noastre. În acest an vom avea o bază furajeră puternică și un sector legumicol foarte dezvoltat.

Acum dăm viață Hotărîrii. Muncim organizat. Sîntem cu muncile agricole la zi. 70% din suprafața cultivată cu porumb a primit prima prașilă mecanică".

DEPINDE DE NOI

Ioniță Pricopie, brigadier la brigada a II-a mixtă: „Partidul și guvernul au luat permanent măsuri menite să asigure dezvoltarea economiei naționale și creșterea nivelului de trai al populației. Printre acestea, și recenta Hotărîre. Din grija sa pentru stimularea producției agricole statul a reașezat prețul de contractare la lapte, carne de porc, legume, țuică și ne cointeresează din plin în activitatea noastră. Se cuvine să muncim mai bine, să nu precupețim nici un efort. Depinde de noi dacă vom avea producții mici sau producții mari. Vorbesc în numele brigăzii mele. Anul trecut, brigada a II-a mixtă a obținut 5.000 kg porumb boabe de pe întreaga suprafață. Nici în acest an nu vom obține mai puțin. Acesta este angajamentul nostru".

POATE VOM LUA PREMIUL II

Aurelia Rădulescu din brigada a V-a legumicolă: „Hotărîrea are un capitol care se referă la sectorul în care muncesc eu. Deși nu sîntem prea vechi legumicultori, noi am obținut anul trecut premiul III pe țară pentru rezultate deosebite în legumicultură. Frumoși bani ne-au adus legumele: 1.150.000 lei. Văd acum că se creează condiții și mai avantajoase pentru sprijinirea cultivării de legume pe bază de contract. Vrem ca în acest an să obținem succese mai mari și la legumele timpurii și la cele tîrzii. Cine știe? Poate vom lua premiul II pe țară".

Grigore Ivanov (sus), președintele Cooperativei agricole de producție din Bărcănești și brigadierul Ioniță Pricopie (jos).

La capătul liniilor de autobuze 35 și 36.

CREȘTEREA PRODUCȚIEI AGRICOLE

AVEM O MARE AVERE OBȘTEASCĂ

Filoftela Preda din brigada zootehnică: „Averea obștească a cooperativei noastre a crescut mult. Atenție deosebită am dat creșterii animalelor. Sectorul taurin numără peste 400 capete. În 1964 producția medie de lapte pe cap de vacă furajată nu a fost încă satisfăcătoare. Vrem ca în acest an să obținem cel puțin cu 200 litri în plus de la fiecare vacă. Interesul este dublu: statul ne contractează laptele în condiții avantajoase pentru noi și populația de la orașe care cît mai mult produse lactate de calitate superioară.

Hotărîrea ne stimulează mult pe cei care muncim în zootehnie. O să facem totul pentru ca să răspundem cu cinste grijii partidului și statului nostru".

OAMENII CEI MAI ÎNAINTAȚI

Toma Stănescu, secretarul comitetului de partid: „Avem în Cooperativa agricolă de la Bărcănești peste o sută de membri și candidați de partid. Fiind oamenii cei mai înaintați din comună ei au explicat pe larg prevederile Hotărîrii și le-au legat de profilul cooperativei. Comuniștii lucrează în toate sectoarele și s-au angajat să fie cei dintîi, care prin munca lor să fie pildă de urmat. Hotărîrea a apărut în preajma unui eveniment de seamă în viața partidului și poporului nostru: cel de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român. La Bărcănești, ca și în toate comunele patriei, comuniștii se găsesc în primele rînduri ale muncii.

ÎN INTERESUL TUTUROR

Cartierul Floreasca din Capitală, la capătul liniilor de autobuze 35 și 36. Unele vin, altele pleacă. În fața unei mașini, șoferii Grigore Popescu, Ion Pătrașcu, șoferița Persida Călin și controlorul Vasile Muzilu discutau pe marginea Hotărîrii partidului și guvernului.

— Sporul pe care-l vom suporta la unele produse lactate — arată șoferița Persida Călin — este minim și firesc. Statul suportă în bună măsură diferențele de prețuri și este normal ca o parte să fie suportată și de noi, cumpărătorii. Aceasta arată în primul rînd grija statului ca plusul de cheltuială să fie resimțit cît mai puțin, iar în al doilea rînd că aceste reașezări de prețuri să stimuleze producția agricolă care are ca obiect îmbunătățirea substanțială a aprovizionării cu produse agroalimentare a populației.

Ion Pătrașcu pare aici decan de vîrstă. E șofer la I.T.B. din 1939, a cunoscut viața sub multe aspecte, frontul, anii grei de după război — dar și toate realizările ce le-au urmat. El înțelege foarte bine că „este vorba de o măsură în care fiecare este interesat, nu numai cei stimulați prin sporirea prețurilor de achiziții".

★

— Am citit Hotărîrea partidului și guvernului — a declarat tovarășa Valeria Dumitrescu, profesoară la Școala nr. 146 din Capitală. Că trebuie să contribuim și noi consumatorii cu puțin, plătind un preț ceva mai mare decît pînă acum la unele articole, mi se pare ceva firesc. Statul nostru nu-și poate micșora eforturile pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru realizarea atîtor obiective economice și social-culturale, care sînt în folosul întregului popor. Mai ales că în același timp la o serie întreagă de produse industriale de larg consum și la unele prestări de servicii se aplică importante reduceri de prețuri. De asemeni cred că trebuie remarcată grija partidului și guvernului de a lăsa neschimbate prețurile la o serie de articole de larg consum, ca laptele neîmbuteliat și laurtul. Iată de ce am spus de la început că am primit cu multă bucurie această Hotărîre.

★

— Noi înțelegem cît se poate de bine justețea acestor măsuri — a spus sculerul Vasile Perșu, care lucrează la uzinele „Tractorul" din Brașov. Ele vor stimula țărănimea să sporească mai mult producția agricolă. Aceasta le va permite să valorifice cantități mari de produse, fapt care se va resimți în îmbunătățirea aprovizionării oamenilor muncii.

— Eu îmi amintesc bine care a fost rezultatul Hotărîrii Consiliului de Miniștri din iulie 1963 cu privire la sporirea cointeresării producătorilor în creșterea și îngrășarea animalelor — a spus forjorul Gustav Herberth de la aceeași uzină. La scurt timp după apariția Hotărîrii a început să se vadă o îmbunătățire simțitoare în aprovizionarea magazinelor cu carne, produse din carne și produse lactate. Acesta va fi și de astă dată efectul recentei Hotărîri a C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri.

Pe una din străzile cartierului Tractorul, electricianul Ion Năpar care se îndrepta împreună cu familia spre clubul uzinei „Tractorul" a ținut să ne declare:

— Am ascultat Hotărîrea la radio, duminică de dimineață. Ce să vă spun?... În ultimii ani au apărut multe hotărîri ale partidului și guvernului. În toate domeniile. Aceste hotărîri dovedesc grija partidului nostru pentru dezvoltarea economiei naționale și ridicarea continuă a nivelului de trai. Să luăm Hotărîrea din anul trecut cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare. La noi ea s-a tradus în viață. Salariile muncitorilor au crescut între 10-12 la sută. Personal iau în plus circa 150 lei. Și recenta măsură este pe aceeași linie: de a sluji interesele celor ce muncesc. Ea va stimula și mai mult interesul țărănimii muncitoare pentru a spori producția agricolă, fapt ce va avea ca rezultat o mai bună aprovizionare a orașelor.

memento

muzică

● Salutăm o inițiativă de mare interes a Filarmonicii din București : CONCERT EDUCATIV, pentru tineretul din întreprinderi, instituții, școli. Tema : **Muzica populară românească** (conferențiar Constantin Mustață). Exemplificări : orchestra „Barbu Lăutaru", dirijor Florian Economu. Soliști : cei mai buni interpreți de muzică populară (23 V — sala mică a Palatului R.P R.).

● MUZICA DE-A LUNGUL VEACURILOR. Vineri 28 V, poposim în veacul al XIX-lea — la Johannes Brahms — cu Sofia Cosma (pian), Aurelian Octavian Popa (clarinet), Paul Staicu (corn) și cvartetul compus din Varujan Cozighian, George Nicolescu, George Popovici, Alfons Capitanovici (sala mică a Palatului R.P.R.).

● Două tinere artiste, Eleonora și Florella Geantă, prezintă un program de sonate de Schubert, Enescu și Beethoven (25 V — sala mică a Palatului R.P.R.).

televiziune

DUMINICĂ 23 MAI. Fotbal : Lotul R.P R.—„Sparta"-Rotterdam. În pauză, program muzical-distractiv cu Stela Popescu, Al. Lulescu, Nicu Constantin ș.a. ● „Ciocioara". Film interesant, realizat după unul din cele mai bune romane ale literaturii italiene contemporane. În regia lui Vittorio de Sica, joacă Sophia Loren, Raf Vallone, Renato Salvatori și Jean-Paul Belmondo (20.15) ● „Mens sana in corpore sano". Un nou film muzical produs de Studioul de televiziune (22.00).

LUNI 24 MAI. Vitrina literară. Va cuprinde, printre altele, un moment Tudor Arghezi, cu prilejul împlinirii a 85 de ani de la nașterea poetului (20.00)

MIERCURI 26 MAI. Întîlnire cu violonistul Ion Voicu (20.00) ● Ciclul „Teatrul de-a lungul veacurilor" ne va prezenta, în continuare, autori dramatici din secolul trecut. Vom vedea spirituala comedie-proverb a lui Alfred de Musset „O ușă trebuie să fie deschisă sau închisă" și cîteva fragmente din piesa „Valurile mării și ale iubirii" de Franz Grillparzer, în care e evocată romantica legendă a lui Hero și Leandru (20.35).

JOI 27 MAI. Oaspeții noștri. Întîlnire între pionieri și petroliști din regiunea Ploiești (19.20) ● „Titanic vals". Film cuminte și

Gr. Vasiliu-Birlic

corect, realizat după cunoscuta piesă a lui Tudor Mușatescu. În rolurile principale : Gr. Vasiliu-Birlic, Silvia Fulda, Coca Andronescu, Mitzura Arghezi, Mihai Fotino, Ion Dichiseanu (20.20) ● Vitrina discului (21.20).

VINERI 28 MAI. Pagini din opere. Transmisie de la Sofia (22.00).

SÎMBĂTĂ 29 MAI. A doua „retrospectivă umoristică" îl are ca protagonist pe Horia Șerbănescu (20.50) ● Melodii celebre. Muzică ușoară instrumentală. Cîntă formația Richard Oșanițchi (21.45)

cartea

O săptămînă darnică în poezie, cu volume frumos tipărite (oare nu e cazul unui mic reviriment și în privința prezentării grafice a unora dintre cărțile de proză ?), elegante, maniabile, adecvate conținutului. E.P.L. face prin asta dovada certă că știe să tipărească versuri (și uneori și proză, și chiar, mai rar, și critică).

● Amintim mai întîi volumul prematur dispărutului Mihu Dragomir — **Șarpele fantastic**, îngrijit atent de Aurel Martin, semnatar și al unei sobre postfețe explicative.

● Un poet fecund într-o vreme, poate prea fecund (13 volume între 1939 și 1948), revine printre cititori cu o selecție din creația anterioară și cu o seamă de inedite, unele fermecătoare : Ștefan Popescu — **Poeme**, cu o prefață de Silvian Iosifescu.

● Pitoresc în continuare și mai puțin prolix, mai concentrat, ne apare poetul George Dan din recentu-i poem în versuri — **Fildeșul negru**, grupat în capitolele : **Creația neagră, Negrii în junglă, Albii în junglă, Africa albă și Fildeșul negru rîde.**

● Ion Horea ne poartă cu nouа-i plachetă pe sub **Umbra plopilor**, volum divizat în două cicluri : **Întoarcere și Înainte de luptă** (remarcabil cîntate în ultimul **Sentimentul primăverii, al verii, al toamnei și al iernii).**

● Într-o formulă nouă ni se înfățișează excelentul poet Mariu Sorescu cu recentu-i volum de **Poeme**, consolidîndu-și prestigiul realizat prin volumul de debut.

● Și un debut : Vera Lungu — **Amiaza mării**, prefață caldă și penetrantă de Miron Radu Paraschivescu. Poeta își confirmă astfel aptitudinile manifestate cu prilejul unor apariții în presă, iar volumul indică eforturi demne de atenție.

● Giuseppe Ungaretti, unul dintre cei mai mari poeți italieni contemporani, a anunțat că va publica în curînd două volume de eseuri și va definitiva o lucrare de mari proporții despre Leopardi, lucrare căreia i-a consacrat o mare parte a vieții Scriitorul intenționează să scoată apoi o ediție definitivă a poeziilor sale sub titlul **Șase cărți.**

● Scriitorul american Erskine Caldwell a scris un nou roman **In search of Bisco** — povestea plină de poezie a marii prietenii dintre doi copii, unul alb și altul negru, separați brutal din cauza diferenței de culoare. Romanul — pledoarie antirasistă — este autobiografic, micul alb fiind chiar autorul

● La Moscova a apărut un nou roman despre Marele război pentru apărarea patriei, intitulat **Iulie 1941**, de Grigori Baklanov. Lucrarea e comparată cu epopeea lui Konstantin Simonov (**Vii și morți** și **Oamenii nu se nasc soldați**) și suscită un viu interes.

● **Marele premiu internațional de literatură** (importantă distincție decernată în Franța) a fost atribuit scriitorului american Saul Bellow pentru romanul său **Herzog** (anul trecut acest premiu a fost atribuit scriitoarei franceze Nathalie Sarraute pentru volumul **Fructele de aur**).

cinema

MERII SALBATICI. A doua săptămînă pe ecrane filmul de debut al regizorului Alecu Croitoru (se simte debutul și debutantul), după un scenariu, inspirat din viața satului, scris de Vasile Rebreanu.

NE ASUMĂM RĂSPUNDEREA. Producție argentiniană. Ca subiect și ca temă, asemănător unui film văzut recent la noi, **Șeful**. Regizor : José A. Martinez Suarez.

ASTA-I TOT CE S-A ÎNTÎMPLAT. Producție a studiourilor engleze. Comedie muzicală (multe melodii noi ale unui cunoscut compozitor de muzică ușoară, Philip Green), cu o intrigă tip dar cu mult antren. În filmul lui Don Sharp joacă și cîntă un „as" al genului : Tommy Steele.

SPRE CULMI. Premieră, film englezesc. Îl revedem pe Norman Wisdom (**O dată în viață, Alerg după o stea**) și pe alți actori cunoscuți într-o comedie a lui John Paddy Carstairs în care predomină gagul mecanic. Specialitatea casei

CRONICA UNEI CRIME. Premieră, film „DEFA"-Berlin. Scenariul aparține lui Angel Wagenstein, după motivele lui Leonhard

Angelika Domröse

Frank Regizor : Jo Hasler. Actori cunoscuți în distribuție : Angelika Domröse (**Dosarul furat, Noua prietenă a tatii, Ah, acest tineret !**) și Ulrich Thein (**Urme în noapte, Cinci cartușe, Limuzina neagră**).

MEDALION KURT HOFFMANN. Azi și mîine, în programul Cinematecii pot fi văzute în reluare unele din creațiile cunoscutului regizor vest-german, autorul filmelor **Copiii minune, Hanul...** și **Fantomele din Spessart.**

COMORI DE ARTĂ ROMÂNEASCĂ. Recomandăm filmul regizorului documentarist Pavel Constantinescu pentru calitățile sale în popularizarea și prezentarea unor adevărate comori ale artei noastre : mănăstirile moldovenești

discuri

Păcat că nu se gîndește nimeni, din sectorul de producție a discurilor, că avem și noi în țară (mai ales în ultimul timp) discoamatori, discofili, discomani (ba chiar și discomaniaci),... și nici o formulă publicitaro-publicistică pentru satisfacerea setei lor de informare.

La cîțiva ani mai apare cîte un catalog exhaustiv ! Din care afli ce discuri au apărut... dar nu se mai găsesc !

Apoi, cam la trei luni (teoretic) apare un fel de „catalog" de discuri românești (ca și cel de sus). În afara acelorași informații, care se pot citi pe etichetele discurilor, nu cuprinde nimic în plus decît niște poze de buletin ale soliștilor, aceleași de ani de zile !

Existența discurilor din import nu e consemnată practic nicăieri. Și ar fi nevoie. Mai ales pentru asemenea discuri ca seria cu Sviatoslav Richter.

Singura noastră speranță (a discofililor din R.P.R.) este ca Electrecordul, casa noastră de discuri, să fie frămîntată la această oră de aceleași neliniști.

Toate cele de mai sus ar putea fi considerate ca niște simple propuneri, generate de dragostea noastră pentru discul românesc. Pe el cîntă și Nicolae Herlea, și Dan Iordăchescu, și toți laureații, și Fărîmiță Lambru. Și cîntă bine.

plastică

● **Sala din Calea Victoriei** : prima expoziție a pictoriței Ileana Cojan. Pictura ei reflectă nu numai o mare sensibilitate cromatică, ci și o mare sensibilitate umană exprimată cromatic, calitate care se manifestă nu atît în frumusețea decorativă a tonurilor cît în elocvența lor afectivă.

● **Vara aceasta** vor fi expuse în străinătate (Paris, Sao Paulo, Hâvre) lucrări de pictură, sculptură și grafică românească. Propunem ca după acest vernisaj peste hotare, lucrările să fie prezentate și la București.

● După plafonul Operei din Paris, Marc Chagall va picta două mari panouri care vor decora intrarea noii clădiri a Operei din New York, aflate în construcție. Data inaugurării : toamna anului 1966.

teatru

RINOCERII, UMBRA, TROILUS ȘI CRESIDA. Teatrul de Comedie. Paris — mai 1965. Mult succes ! ! ! Să sperăm că va fi un turneu... „ce n-a văzut Parisul !"

VESELIE LA 174. Amestec de revistă și concert-spectacol cu unele calități, dar încă nesatisfăcător în totalitatea lui — repetînd clișee, locuri comune. Coregrafia — banală. Lacune în distribuție.

Preferam să întîlnim în sală titlul spectacolului : veselie... În concluzie : mai mult curaj regizoral și mai ales părăsirea șablonelor (Teatrul satiric-muzical „C. Tănase", sala Victoria).

TRANDAFIRII ROȘII PENTRU MINE de Sean O'Casey. Studenții au luat-o înaintea teatrelor prezentînd o piesă din opera unuia din cei mai interesanți, mai complecși autori contemporani, a cărui creație a vibrat constant la problemele timpului său

Salutăm această primă întîlnire într-un spectacol — din păcate nu foarte consecvent cu textul — împingînd patosul spre „melo" și făcînd unele implicații prea marcat sociologiste. Interpretează un grup de tineri talentați, dintre care unii s-au și făcut cunoscuți (Dan Tufaru, Alexandru Repan, Melania Cîrje, Cornel Nicoară etc.), și clasei prof. Moni Chelerter, lector Zoe Stanca Anghel. Interesantă scenografia lui Mircea Ribinski (Studioul I.A.T.C.).

Turneu. Ne reîntîlnim cu Teatrul de stat din Tg. Mureș în turneu la București. Repertoriu variat, complex. Spectatorii vor cunoaște piesa lui Miller : VEDERE DE PE POD, vom revedea MINCIUNA ARE PICIOARE LUNGI, de E de Filippo, DOMNIȘOARA NASTASIA de G. M. Zamfirescu, ȘEFUL SECTORULUI SUFLETE de Al. Mirodan și DOI PE UN BALANSOAR de W. Gibson. Sem

Melania Cîrje

nalăm : regia lui Gheorghe Harag (**Vedere de pe pod**) și interpretarea excelentă a lui C. Diplan, alături de Camelia Zorilescu în **Doi pe un balansoar**, spectacol ce poate fi alăturat celui bucureștean în **Domnișoara Nastasia** rolul principal e interpretat de tînăra artistă Anca Roșu.

NU SÎNT TURNUL EIFFEL de Ecaterina Oproiu. Premieră pe țară, debut cu totul remarcabil în dramaturgie. Complexă, interesantă viziune regizorală, solicitînd numeroase elemente de plastică (regia Ion Cojar, scenografia Adriana Leonescu) într-un spectacol poetic și tineresc. În rolurile principale : Eugenia Dragomirescu (în reprezentație), I. Ogășanu, Ileana Stana-Ionescu și alții (Teatrul de stat Piatra-Neamț). Vom reveni.

Notă Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

ÎN CINSTEA CONGRESULUI PARTIDULUI

INIMI FIERBINȚI

Hunedoara în această primăvară...

Patruzeci și patru de secții, o sută nouă brigăzi și cinci sute cincizeci și trei echipe. Mii și mii de oameni cuprinși direct în ampla desfășurare de energii a întrecerii socialiste în cinstea celui de-al IV-lea Congres al Partidului.

Cifrele oglindesc — sec, desigur — dimensiunile marii întreceri din cetatea oțelului.

La Hunedoara întrecerea înseamnă oțel și fontă, laminate superioare. Lupta a fost și rămîne strînsă, onoarea de a fi printre primii și-o dispută cu egală energie și însuflețire toate secțiile combinatului. În frunte — la prima etapă a întrecerii — s-au aflat furnaliștii și oțelarii, laminoriștii de la bluming, muncitorii de la secția de cocsificări și cei din transportul feroviar. Douăzeci și trei de secții au fost evidențiate în prima etapă pentru rezultate valoroase obținute în întrecerea socialistă.

Și din nou cifre: 21.244.000 lei realizați peste plan la valoarea producției globale; 30.884 tone fontă și 13.290 tone oțel peste plan. Cu mult deasupra angajamentelor inițiale. În săptămînile și lunile acestea din preajma congresului, luptînd pentru cinstirea importantului eveniment, încurajat de rezultatele din prima etapă, colectivul marelui combinat, cîntărindu-și resursele și-a reînnoit angajamentele luate pînă la sfîrșitul anului. Și mii de tone de fontă, de oțel, de laminate s-au adăugat vechilor cifre. De la 10.000 tone oțel, la 20.000 tone; de la 12.000 tone fontă, la 45.000 tone; economii la prețul de cost de la 4.000.000 lei la 20.000.000 lei etc. La toți indicatorii principali cifre considerabil sporite completează pe cele vechi, depășite de acum.

Pînă la 1 iulie colectivul combinatului va realiza:

3.000 tone cocs metalurgic;
35.000 tone fontă;
16.000 tone oțel;
5.000 tone blumuri;
8.300 tone laminate finite;
13.000.000 lei economii la prețul de cost.

Siderurgiștii cu inimi înflăcărate, reînnoindu-și în cinstea Congresului Partidului angajamentele, au adresat muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din celelalte centre siderurgice ale țării chemarea de a obține noi succese în îndeplinirea exemplară a sarcinilor ultimului an al șesenalului.

Fotoreportaj de Traian PROSAN

Pavel Hanganu — prim-topitor la O.S.M.2: „De la începutul anului sîntem lună de lună evidențiați. În cinstea Congresului Partidului ne-am sporit angajamentele inițiale cu mult. Grupului nostru de cuptoare din care face parte și acesta la care lucrăm îi revin 4.500 tone oțel peste plan în cinstea Congresului Partidului. Nu ne îndoim de reușită. Ne bazăm pe buna organizare a lucrului pe platformă, pe întreținerea vetrei la nivel corespunzător, pe eliminarea pierderilor de oțel".

Alexandru Olaru — furnalist, șef de echipă la furnalul 5: „Schimbul nostru este hotărît ca partea ce-i revine din angajamentul colectiv s-o realizeze pînă la 1 iulie, deși în scripte figurează pînă la 19 iulie. În cinstea Congresului Partidului ne-am angajat să economisim 30 kg cocs pe tona de fontă".

1 Gheorghe Roman — șeful sectorului II furnale: „Pînă la 13 mai am realizat 10.530 tone fontă peste plan. Și toată fonta aceasta am obținut-o cu cocs economisit".

2 Ing. Eugeniu Găbănaș — furnalele 5-6. După „operativa" de la sfîrșitul schimbului de noapte și înainte de a pleca spre casă, stăm de vorbă cu tînărul inginer. Puțin obosit, interlocutorul face apel la însemnările din carnet. „6.581 tone fontă peste plan și 7.086 tone cocs economisit. Schimbul pe care îl conduc se străduiește să obțină cantități sporite de fontă de cea mai bună calitate. De la începutul anului și pînă în prezent la furnalul 5 n-am avut nici o șarjă declasată".

3 Cornel Debelean — șef de secție adjunct O.S.M.2: „Ne străduim ca pînă cel mai tîrziu la 1 iunie să terminăm reparația capitală la cuptorul nr. 4. Orice zi cîștigată la această lucrare înseamnă mari cantități de oțel obținute peste plan în cadrul angajamentului sporit al secției. E demn de menționat că această reparație capitală nu mai este una obișnuită. Cu această ocazie i se aduc cuptorului îmbunătățiri constructive radicale, aprupîndu-l astfel calitativ de cele mai noi cuptoare ale secției".

4 Gheorghe Schnell — șef de schimb la furnalul 6: „Respectarea strictă a disciplinei tehnologice, supravegherea atentă a furnalului, descărcările în grafic vor asigura succesul angajamentului nostru: fontă de calitate, preț de cost redus, cocs economisit".

Coperta noastră

O DISCUȚIE ÎN DOI

de Eugen FRUNZĂ

— Bună dimineața, domnule pui! Pe semne că v-ați tăvălit nițeluș prin soare. Altminteri — mă-ntreb de unde atîta pulbere de aur!?...

Dacă stau și mă gîndesc bine, dv. sînteți un ins care încită grozav la comparații. Observ, de pildă, că semănați oarecum cu floarea de păpădie. În clipe me-

lancolice parcă ați fi o lacrimă a lumii picurată prin văzduh pe lutul nostru cam incolor. Iar în stare de bună dispoziție sînteți pur și simplu delicios. N-ar fi exclus ca, în imaginația mea de om, sărutîndu-vă puful, să vă compar, să zicem, cu o caisă.

— Pentru că sînt gălbior ? — mă veți întreba mirat.

— Nicidecum, stimabilo — vă voi răspunde. Comparația se referă la gust. Vă declar cu respect că sînteți dulce.

Dar să lăsăm la o parte compliment.

Așadar, prima întrebare : domnule pui, cînd și unde ați venit pe lume, cum vă simțiți în momentul de față ?

— S-o iau de la coadă : mă simt ca un nou-născut. Am apărut, viu și nevătămat, acum cîteva minute. Nu-mi cere mai multă precizie, pentru că n-am obiceiul să port ceas. Mă orientez privind oblic și cu un singur ochi la soare.

În ce privește locul nașterii, îl cunoști și dumneata. N-ai decît să-l admiri. E un incubator. Seamănă cu un dulap elegant, nu-i așa ? Parcă ar avea două rînduri de sertare înșirate pe verticală. Eu m-am făcut auzit pentru întîia oară din „sertarul" al treilea de jos, pe stînga. Îl vezi ? E deschis și bine populat. Nu-ți închipui dumneata ce condiții sînt aici ! Temperatură — o plăcere. Ca la mama acasă. Lumină — exact cît trebuie. Curățenie — oglindă. Ce să zic, tehnică nu glumă. Grijă mai mult ca părintească. Să tot fii pui !

— Interesant. Aveți și frați ?

— Oho, slavă Domnului ! Adică ți-ai imaginat că aș fi singur ? Nu vezi cîți în „sertarul" deschis ? N-auzi cîte glasuri peste tot ? And vorbindu-se că numai seria mea numără vreo cîteva... zeci de mii. Industrie, cetățene, ce mai calea-valea. Într-un singur an, doar cinci stațiuni de incubație din apropierea Capitalei pot produce un milion și jumătate de suflete.

— Îngăduiți-mi încă o singură întrebare. Pot îndrăzni ?

— Treacă de la mine.

— Atunci vă rog, pe scurt, ce planuri de viitor aveți, domnule pui ?

— Planuri ? Dacă n-ai aflat încă, atunci află că noi, știți, nu sîntem oarecine. Sîntem de rasă. Calificați. Misiunea noastră e nobilă. Ne înmulțim și înmulțim la rîndul nostru păsăretul de înaltă calitate. În acest scop, ne depiasăm pe teren, la cooperativele agricole de producție, ne instalăm acolo și ne desfășurăm activitatea. Mai întîi, bineînțeles, creștem mari și voinici, sub ocrotirea omului și a științei. Oamenii, dacă se poartă cu noi frumos, atent și ginges ne obligă la răsplată. Nu exagerez cînd afirm că toată ființa noastră le aparține. Ai înțeles ? Nu fac figuri de stil. Și acum, salutare ! Mi-e foame. La noi, ca să zic așa, mîncarea e în mare cinste...

...Mîncați sănătos, domnule pui. Trageți și un pui de somn, să vă bodiniți de atîta lume, bată-vă norocul de cocoloș aurit !

Și s-auzim de bine.

Așteptăm vești.

Scrieți cît mai curînd pe adresa... „Alimentara".

Aspect din stațiunea de incubație a Combinatului avicol Hălchiu (reg. Brașov).

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Scene dintr-un spectacol cu măști ? Nu. Pur și simplu un carnaval. Și anume, carnavalul tradițional al studenților anului V ai Institutului de arhitectură. Ca la orice carnaval — veselie, tombolă, dans, glume și măști ! Incolo... fotografiile — sperăm — vorbesc de la sine.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

DIVERTISMENT

ANCHETA FLACĂRII

prolog la o mare întîlnire

Dezvoltarea societăţii socialiste din ţara noastră implică lupta pentru calitate în toate domeniile vieţii, inclusiv în acela al pregătirii profesionale. În consecinţă, alegerea drumului în viaţă cere o matură chibzuinţă, al cărei rezultat să fie folosirea din plin a condiţiilor deosebit de favorabile studiului, create de regimul democrat-popular. Foarte mulţi dintre tinerii noştri îşi pun cu serio-

— Vă rugăm să ne spuneţi părerea dv. în legătură cu dilema Violetei Paloga. Ce o sfătuiţi şi de ce? În acelaşi ordine de idei v-am ruga să precizaţi dacă este justă sau nu părerea acelor tineri (ce-i drept, destul de puţini) care pretind că procesul producţiei agricole este mai „uşor" decît alte procese de producţie, cei care lucrează în agricultură neavînd nevoie de cine ştie ce pregătire.

CADRE PENTRU OBOARE

conf. univ. Gheorghe BÎLTEANU, prorector al Institutului agronomic „N. Bălcescu"

— Tînăra aceasta se întreabă de ce numai ea şi-a ales pentru viaţă pregătirea agronomică şi de ce toţi ceilalţi colegi şi-au ales alte meserii? Ce drum să apuce? Încercînd să-i răspundem ne adresăm în egală măsură tuturor tinerilor care peste puţin timp trebuie să hotărască direcţia pe care o vor lua în viaţă.

În nici un caz procesul producţiei agricole nu-i mai „uşor" decît alte procese. Problemele pe care le pune în faţa lumii întregi creşterea producţiei agricole, pentru a se asigura populaţiei hrană şi îmbrăcăminte, sînt astăzi atît de complexe, încît ele nu pot fi rezolvate decît prin specialişti de înaltă calificare, cu o temeinică pregătire superioară. Trebuie să ne gîndim, pe de o parte, că producţia agricolă vegetală (de care se leagă apoi producţia animală) se desfăşoară sub influenţa factorilor externi (climă, sol) care, nefiind întotdeauna cei mai favorabili, trebuie bine cunoscuţi şi dirijaţi; pe de altă parte, factorul care produce este nu o maşină, ci planta sau animalul, organisme vii ce nu se lasă „modelate" decît de cele mai iscusite minţi, decît de aceia care au reuşit să pătrundă în adîncul tainelor vieţii acestor organisme. Iată de la început două aspecte cu totul deosebite, neîntîlnite în alte procese de producţie.

Pe teritoriul ţării noastre, foarte diferit din punct de vedere climatic, se cultivă numeroase specii de plante (porumb, grîu, sfeclă de zahăr, cartofi, viţă de vie, pomi fructiferi etc.) care trebuie să dea în cursul unei veri o mare cantitate de produse. A nu aplica în tehnica culturii acestor plante cele mai noi cuceriri ale ştiinţei înseamnă recolte mai mici, care atrag după sine producţii mai mici de carne sau alte produse alimentare.

Politica economică a regimului socialist, vizînd în primul rînd asigurarea bunăstării populaţiei, a implicat organizarea producţiei agricole pe baze cu totul noi faţă de trecut, pentru ca de pe aceleaşi suprafeţe de teren să se obţină producţii de cîteva ori mai mari. Cooperativizarea socialistă a agriculturii a permis mecanizarea proceselor de producţie în agricultură, chimizarea, creşterea industrială a animalelor, punerea în valoare a noi terenuri neproductive, combaterea eroziunii solului, extinderea suprafeţelor irigate, introducerea în producţie a unor soiuri noi de plante etc. Institutele noastre de cercetări în domeniul agriculturii, viticulturii, horticulturii, zootehniei etc.,

zitate această problemă. Iată, de pildă, una din numeroasele scrisori în acest sens sosite la redacție: Violeta Paloga din Tecuci, elevă în clasa a XI-a, are o pasiune: agricultura. Violeta se visează — după cum ne spune, singura din clasă — inginer agronom. „Mai am puțin de mers la școală și apoi trebuie să pornesc în viață, să am prima mea întîlnire cu viața. Unde să mă duc? Pe ce drumuri să merg? Este oare bine să-mi înăbuș pasiunea și să urmez altă facultate fără să am vreo atracție pentru ea ?" — ne scrie tînăra tecuceancă.

Frămîntările Violetei ne-au sugerat ancheta de față. Paginile revistei rămîn deschise și altor păreri.

folosesc în activitatea lor matematica, chimia, radiochimia, mașinile electronice de calcul, cele mai fine microscoape ș.a.m.d., pentru a pătrunde în cele mai delicate fenomene biologice.

— *Spunîndu-ne toate acestea, credem că vă referiți la faptul că asigurarea unor producții tot mai mari în agricultură nu este posibilă fără cadre de specialitate cu o înaltă pregătire, care să cunoască cele mai noi cuceriri ale științei și să le aplice în producție. Vă rugăm, cîteva cuvinte despre învățămîntul superior agronomic de la noi.*

— În țara noastră, învățămîntul superior agronomic a cunoscut o dezvoltare deosebită și o organizare pe baze noi, pentru a putea răspunde dezvoltării socialiste a țării. Astfel, în prezent funcționează 5 facultăți de agronomie (București, Craiova, Timișoara, Cluj, Iași), 3 facultăți de horticultură (București, Craiova, Iași) și 4 facultăți de medicină veterinară (București, Timișoara, Cluj și Iași), în care studiază peste 7.000 de tineri. Ei se pregătesc pentru un vast cîmp de activitate, problemele ce așteaptă rezolvare de la specialiștii cu calificare superioară fiind variate și complexe.

Sîntem convinși că Violeta Paloga (care a făcut bine adresîndu-se redacției dv.) are suficiente argumente pentru a se pregăti în vederea „învingerii" examenului de admitere la una din facultățile institutelor agronomice.

— Construcțiile — iată un punct de atracție pentru tineret. Este justificat sentimentul lor ? Și cum poate fi întreținut ?

ȘANTIERELE VĂ AȘTEAPTĂ!

arh. Vasile NEAGU de la Trustul de construcții nr. 1 din București

Volumul de construcții de toate categoriile din țara noastră e imens și decurge din grija partidului pentru creșterea bunăstării poporului nostru.

Posibilitățile pe care le oferă șantierele de construcții în direcția aplicării tehnicii celei mai noi, organizării din ce în ce mai interesante, ritmurilor de execuție foarte rapide, uneori tehnologiei foarte complicate reprezintă un teren vast de activitate și afirmare a tinerelor cadre tehnice care au părăsit băncile facultăților și care vor să-și dovedească din plin capacitățile creatoare, tehnice și organizatorice. Nu mă sfiesc să subliniez din capul locului că șantierul oferă satisfacții mai mari decît acelea pe care le oferă institutele de proiectare — fără a minimaliza cu nimic importanța și frumusețea muncii de proiectant. Mă refer la condițiile de lucru, la problemele pe care le ridică șantierul și chiar la locul geografic unde se execută lucrarea respectivă. Șantierele de construcții oferă posibilități foarte largi și pe linia afirmării spiritului novator al tuturor tehnicienilor și muncitorilor de toate categoriile. Aici, tinerii ingineri pot aplica metodele cele mai noi și eficiente care să ducă în final la o producție de foarte bună calitate și înscrisă în cadrul termenelor de execuție.

Volumul de construcții care va trebui să fie executat în anii următori reclamă un număr mare de cadre tehnice din ce în ce mai bine pregătite. Tinerii absolvenți ai școlilor de cultură generală — care iubesc această frumoasă dar dificilă meserie, care găsesc în ea posibilități de manifestare a înclinațiilor și aspirațiilor lor — să pășească cu încredere deplină pragul facultăților de construcții, să învețe din răsputeri, să fie căutători neobosiți, să țină pasul cuceririlor științei și tehnicii care se dezvoltă negîndit de repede. Bucuria de a vedea cum cresc construcțiile sub ochii tăi este neasemuit de mare.

— Bătrîna metalurgie întinerește pe zi ce trece. Tainele oțelului nu se „predau" cu una cu două. Pentru tinerii care se vor dedica metalurgiei, vă rugăm să ne spuneți care le sînt perspectivele.

METALURGIA, UN DOMENIU ATRĂGĂTOR

conf. I. TRIPȘA, candidat în științe tehnice, directorul Institutului de cercetări metalurgice

— Datorită minunatelor sale proprietăți, oțelul este și va continua să fie principalul material folosit la construcția mașinilor și utilajelor moderne. Pentru aceasta, în uzine și laboratoare se desfășoară o intensă activitate de perfecționare continuă a calității lui, creîndu-se noi mărci cu caracteristici tehnice superioare, care corespund cerințelor tot mai severe ale proiectanților. Iată de ce în prezent metalurgia se află în plin progres, înlocuindu-și metodele „clasice" cu altele noi, de înaltă tehnicitate. Dintre acestea este suficient să amintim metoda modernă folosită la elaborarea oțelului cu ajutorul oxigenului în convertizor, care asigură o productivitate de aproape zece ori mai mare decît se obține în cuptoarele Martin. Deși atît de tînăr (convertizorul cu oxigen are abia doisprezece ani), noul procedeu se aplică pe scară tot mai largă, fiind adoptat pentru toate oțelăriile mari care se proiectează sau se construiesc în prezent în întreaga lume. Acest procedeu va fi folosit și în modernele oțelării ale Combinatului siderurgic de la Galați.

Una din importantele caracteristici ale dezvoltării actuale a industriei metalurgice este aceea că producția de oțel se concentrează în unități mari, numite pe drept cuvînt „combinate metalurgice" și prevăzute cu tehnica cea mai avansată: furnale, oțelării, laminoare puternice dirijate de inteligente dispozitive de automatică, inclusiv de mașini electronice de calcul, laboratoare uzinale de mărimea și concepția institutelor de cercetări, care creează minunate condiții de muncă, de studiu științific, dar în același timp cer din partea întregului personal o continuă preocupare pentru perfecționarea măiestriei profesionale, care trebuie să meargă în același pas cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Într-adevăr, în combinatele metalurgice își găsesc folosirea în mod obișnuit izotopii radioactivi pentru urmărirea complexelor procese fizico-chimice desfășurate la înaltele temperaturi din cuptoare, grosimea benzilor laminate se controlează cu ajutorul radiațiilor gamma, structura metalelor se studiază cu ajutorul betatroanelor și al microscoapelor electronice, unele defecte se detectează cu ajutorul razelor Röntgen etc. Nu există zi să nu apară vreo noutate tehnică în viața harnicului colectiv al fiecărui combinat metalurgic. În această privință, își aduc contribuția și institutele de proiectări și cercetări care studiază posibilitățile perfecționării continue a proceselor de producție din metalurgie în funcție de necesitățile îmbunătățirii calității producției, de valorificarea superioară a bazei de materii prime, de creșterea eficienței economice a producției. Acest progres este nesfîrșit.

În clipa de față, se experimentează noi și interesante procese, izvorîte din cele mai recente cuceriri științifice.

Așadar metalurgia se afirmă ca un domeniu atrăgător, care oferă largi posibilități de muncă creatoare.

(Continuare în pag. 10)

prolog la o mare întîlnire

— Nu peste multă vreme o nouă promoție de tineri va bate la porțile învățămîntului superior. Cu ce gînduri doriți să participați la ancheta noastră ?

TEATRUL ARE NEVOIE DE TALENTE

Costache ANTONIU, artist al poporului, rector al Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale"

— Ancheta mi se pare deosebit de interesantă. În fond, pasul pe care-l fac adolescenții e încărcat de mari răspunderi, decisiv și chiar — fără să încerc să sperii pe careva — fatal. Vorbesc în trei calități : de om, de actor și de rector al Institutului de teatru — dacă toate acestea trei pot fi despărțite... Ca om îi înțeleg pe toți aceia care cred că au talent și vor să facă teatru. Sînt cu sufletul alături de ei. Ca actor îi înțeleg ceva mai puțin. Îmi cunosc meseria, știu cît e de grea, dar mai ales știu că, fără talent nu se poate face. Ca dascăl în ale actoriei nu-i mai pot înțelege.

— *Ce e talentul, tovarășe Antoniu ? Poate fi el depistat cu exactitate ? Și cînd ?*

— Talentul e o înclinație...

— *Talentul e și o... măsură ?*

— Da, talent înseamnă și *măsură*. Talentul e muncă, muncă asiduă, în nici un caz nu odihnă .El apare — mai devreme sau mai tîrziu — dar cînd apare se *manifestă*, e de la *ușor vizibil* la *pregnant*. Așadar poate fi și depistat. Cu exactitate ? Am să răspund indirect : în materie de artă nu poți face niciodată pronosticuri. Nu-s puțini aceia care au „explodat" în fața comisiilor de examinare pentru a „muri" pe drum...

— *Dar dacă nu „explodează" în fața comisiei și „explodează" mult mai tîrziu ?*

— Depinde *cînd* se întîmplă, depinde de vîrstă. Excepțiile sînt rare (în teatru mai puțin) dar sînt și... excepționale ! În orice caz, pentru a se evita asemenea drame, cu fiecare an a crescut și exigența comisiilor de examinare. Erorile — inevitabile — sînt din ce în ce mai rare ; nu întîmplător primul an e la noi eliminatoriu.

— *Ce recomandați viitorilor „pretendenți" ?*

— Porțile institutului nostru sînt asaltate an de an de un număr crescînd de tineri. Mirajul scenei face „ravagii". E și explicabil : mă gîndesc, între altele, la mișcarea artistică de amatori, la avîntul ei. Selecția e cu atît mai grea și drastică. Ce recomand ? Cine crede că poate să facă teatru, să pofteaască ! Să nu confunde însă *posibilitatea* cu *dorința* ! Am mulți prieteni din copilărie care-s azi generali, profesori universitari, medici. Ce ar fi ajuns aceștia dacă ar fi vrut să facă teatru ? Probabil nici actori și nici ce au ajuns. Au avut simțul proporțiilor, măsura.

Mișcarea noastră teatrală are nevoie de talente profunde. Institutul le așteaptă cu dragă inimă pentru a le forma !

— În pragul fiecărui nou an de învățămînt, porțile facultăților de electronică și automatică sînt literalmente asaltate, pasiunea pentru tehnica cea mai înaintată fiind o caracteristică a societății contemporane. Totuși, ce părere aveți — în calitate de electronist și de cadru universitar — „asaltul" e justificat ? Ce recomandați tinerilor care pășesc în toamna aceasta pragul învățămîntului superior ?

„NEAPĂRAT INGINER ELECTRONIST?"

Ing. Marga SIMONESCU, asistent universitar

— Tehnica zilelor noastre se dezvoltă pe baze științifice ; introducerea crescîndă a matematicii alungă empirismul, iar experiența științifică se aprofundează și capătă orizonturi noi.

Izvorît din necesitățile materiale ale omului contemporan, procesul de întrepătrundere dintre tehnică și știință are caracter de lege, avînd ca urmare și transformarea omului. Tehnicianul părăsește orizontul empiric al specialității sale și-și însușește cunoștințe profesionale științifice, intens matematizate. Omul de știință părăsește poziția cercetării pure, exclusive, și-și îndreaptă atenția și spre probleme de aplicație industrială — necesare economiei noastre în plină dezvoltare.

Tinerii absolvenți ai școlilor medii se îndreaptă astăzi în număr sporit către facultățile tehnice, atrași fiind de studiul fenomenelor fizice și chimice, de mecanică și de matematică, de posibilitatea utilizării lor în folosul omului.

În alegerea profesiunii, cei mai mulți dintre ei țin seamă nu numai de faptul că în cursul școlii medii au obținut note foarte bune la fizică, chimie, matematică, ci și de existența unei pasiuni pentru studiul și cunoașterea acestor discipline.

Dar etapa actuală a dezvoltării tehnicii și științei creează multiple fronturi de lucru — fiecare dintre ele prezentînd interes comparabil pentru cunoașterea lumii, pentru activitatea oamenilor. De aceea nici una dintre facultățile tehnice ale țării noastre nu poate fi socotită inferioară sau superioară alteia. De asemenea, pentru ca educația tehnică a viitorilor ingineri să fie cît mai completă, cît mai multilaterală, facultățile tehnice au în programa lor analitică cursuri comune ; enumerăm matematicile superioare, mecanica, fizica, electrotehnica, chimia, tehnologia metalelor.

Avînd în vedere avîntul general al tehnicii și științei, interdependența dintre ele și apariția a noi și interesante domenii de studiu în toate ramurile științelor tehnice, este ușurată atît alegerea profesiunii, cît și aprofundarea cunoștințelor de specialitate.

— *Ce părere aveți de așa-numitele „influențe exterioare" în alegerea profesiunii ? Considerați că Facultatea de electronică e „la modă" ? Dacă da, e bine ? Dacă nu, de ce ?*

— Mi se pare greșită alegerea profesiunii prin mijlocirea unei influențe exterioare, care să nu coincidă cu propriile aspirații ale absolventului sau cu înclinațiile sale cele mai evidente. Sînt încă mulți tineri care ascultă de îndrumările colegilor, de ambiția părinților, de exaltarea trecătoare pricinuită de unele lecturi științifico-fantastice. În felul acesta, tineri care ar putea da randament mai mare în alt domeniu, se cramponează de un ideal impus, străin. Așa, de pildă, s-a creat în ultima vreme o anumită modă, și a fost desemnată și o facultate „la modă" : Facultatea de electronică. Nimeni nu e îndreptățit să creadă și să argumenteze că singura facultate „de viitor" ar fi electronica, că interes pentru omenire îl prezintă numai electronii și circuitele, dispozitivele care folosesc puterea lor. Satisfacție în muncă îți poate oferi profesiunea cea mai dragă și prilejul acesta nu îl au numai inginerii electroniști, ci toți acei care-și practică cu dragoste meseria aleasă. Pasiunea pentru tehnică nu se manifestă numai studiind Facultatea de electronică, căci tehnica nu se confundă cu electronica.

Învățămîntul nostru tehnic superior asigură, în toate ramurile, mari posibilități de pregătire — iar tinerii absolvenți de școală medie sînt chemați să-și desăvîrșească studiile în conformitate cu propriile lor aspirații și cu necesitățile patriei noastre dragi, care le oferă largi posibilități.

— Dumneavoastră, tovarășe director general, ce părere aveți ? E... loc în uzină pentru absolvenții școlilor medii ?

PERSPECTIVELE SÎNT MULTIPLE

Ing. Petre TURCU, director general la uzinele „23 August"

— Construcția noastră socialistă, dezvoltarea multilaterală și complexă a tuturor ramurilor economiei naționale, utilizarea pe scară largă în industrie a unor mașini și instalații de înaltă tehnicitate impun pregătirea la un nivel superior a cadrelor de muncitori, tehnicieni și ingineri.

Rîndurile marii mase de cadre calificate, de muncitori, tehnicieni și ingineri, se înmulțesc an de an cu tineri care provin din școlile profesionale, din școlile tehnice de muncitori calificați, din școlile tehnice de maiștri, din institutele tehnice de învățămînt superior etc.

În funcție de talent și aptitudini, tinerii cu diplome de maturitate se îndreaptă spre diferite institute. Dar cerințele tehnicii noi, ale înseși vieții de producție au creat stimulentul și necesitatea ca și în fabrici și uzine să fie atrași un număr din ce în ce mai mare de tineri absolvenți ai școlilor medii.

Uzina „23 August", de exemplu, puternică unitate a industriei constructoare de mașini din țara noastră, care realizează în prezent un sortiment variat și de înaltă tehnicitate de instalații și agregate, vagoane-cisterne, linii de ciment, utilaj pentru industria siderurgică, chimică etc. — și care este dotată cu mașini-unelte și instalații de producție la nivelul tehnicii mondiale — este preocupată ca rîndurile muncitorilor săi să se îmbogățească cu cadre cu nivel de pregătire superioară.

Astăzi, un număr însemnat de mașini de mare productivitate ca : mașini cu comandă program, mașini automate și semiautomate de așchiere, mașini de frezat speciale etc., reclamă cunoștințe avansate de algebră, de geometrie, de trigonometrie etc. Iată deci cauzele interesului uzinei de a-și spori necontenit cadrele de muncitori cu absolvenți ai școlilor medii de cultură generală.

O parte însemnată a acestor absolvenți, angajați în ultimul timp de noi, după un anumit stagiu, necesar pentru deprinderea unor procese tehnologice sau însușirea cunoștințelor de bază în desenul tehnic, trec cu succes treptele calificării și devin tehnicieni. O statistică sumară, efectuată de noi pe ultimii cinci ani, ne arată că în uzină au fost angajați 224 tovarăși cu diplome de maturitate care au fost încadrați pe posturi tehnice și 194 tovarăși ca muncitori la mașinile speciale. Totodată, uzina, mobilizîndu-și angajații, în cea mai mare parte muncitori, să frecventeze cursurile școlii medii de cultură generală, are în momentul de față 132 de tovarăși cu diplome de maturitate, absolvenți ai școlilor medii de cultură generală.

Dintre cei angajați de uzină cu diplome de maturitate, menționăm pe tovarășii : Cepan Florea, strungar, Mereuță Dumitru, electrician, Penciu Nicolae, dispecer, și Zorzan Andrei, controlor tehnic, precum și alții. Toți aceștia și-au însușit într-un ritm rapid cunoștințele pentru profesia respectivă, în momentul de față realizînd cu regularitate lucrări de înaltă tehnicitate și depășindu-și în mod curent normele de producție.

Iată deci cîte și cîte perspective se deschid și își pot întrezări tinerii absolvenți cu diplome de maturitate ai școlilor medii de cultură generală.

(va urma)

Interviuri consemnate de Bazil DUNĂREANU

Alexandru
BALACI

DANTE

Într-o zi de mai — rămasă necunoscută poate pentru totdeauna — a anului 1265, în casa avocatului Alighiero degli Alighieri şi a Donnei Bella din Florenţa s-au auzit scîncetele unui nou-născut. Nimeni, nici măcar părinţii nu au ştiut, şi ei nici nu aveau să ştie vreodată, că băieţelul care a văzut lumina zilei în vremurile acelea tulburi, cînd partidul ghibelinilor vîna pe guelfii învinşi în bătălia de la Montaperti, va deveni primul dintre marii poeţi ai literaturii Europei occidentale şi totodată unul dintre cei mai mari poeţi ai tuturor timpurilor, Dante Alighieri.

Au trecut, aşadar, şapte sute de ani de la acea zi de mai, dar numele celui născut atunci s-a încrustat pe răbojul tuturor veacurilor, prin tot ceea ce a dat omenirii din frîngerile fiinţei şi inimii sale mult zbuciumate.

S-a înălţat spre viaţă în condiţii triste dar şi cu totul excepţionale ; nu avea decît cîţiva ani cînd mama sa a închis ochii. În locul ei, după cuvenita perioadă de plîngere a celei duse, Alighiero degli Alighieri îşi ia o altă soţie, pe Monna Lapa, care însă nu va şti să aducă micului Dante alinarea, căldura mîngîierilor adevăratei mame. Poate că şi în acest fapt trebuie să căutăm înţelesul unei întîmplări cu totul neobişnuite în viaţa unui copil. Era încă în faza învăţămîntului *triviului*, adică a gramaticii, retoricii şi dialecticii, cînd, printr-o întîmplare — pe care o va povesti mai tîrziu, în spirit medie-

val, cu exaltări — cunoaşte pe fiica florentinului Folco di Ricovero Portinari, Beatrice, al cărei nume va călători de asemenea peste veacuri prin opera poetului. Dante avea nouă ani şi Beatrice tot pe atît. Doi copii înzestraţi cu mare sensibilitate şi cu flăcările pasiunii timpuriu transformate în vîlvătaie. Din prima clipă, Dante vede în ea o „Donna angelicata" — femeie înger — deci simbol al tuturor desăvîrşirilor fizice şi morale, coborîtă parcă din ceruri pentru a arăta poetului calea creaţiei şi a mîntuirii. În prezenţa ei, urmîndu-şi acum studiile *quadriviului*, adică ale aritmeticii, muzicii, geometriei şi astronomiei, poetul începe să dăltuiască, mai întîi în imaginaţie, primele versuri. Îl avea de altfel ca maestru în arta expresiei poetice pe scriitorul şi filozoful Brunetto Latini, căruia îi va închina mai tîrziu în *Divina comedie* cuvinte de dragoste şi recunoştinţă. Ocrotit şi însorit de iubirea pentru Beatrice, viaţa adolescentului Dante se rotunjeşte treptat prin studii adîncite. Curînd va şti pe de rost versuri din toţi poeţii medievali, va învăţa chiar franceza şi provensala pentru a putea cunoaşte producţiile literare ale acestor literaturi, îşi va petrece nopţi descifrînd cadenţele anticilor latini, fiind fermecat mai ales de Virgiliu, pe care, atunci cînd îşi va scrie opera capitală, îl va numi cînd *duca* (conducător), cînd *maestro* (maestru), cînd *signore* (domn) şi-n prezenţa lui imaginară va străbate cele trei trepte ale închipuitului tărîm de dincolo : Infernul, Purgatoriul, Paradisul.

Şi tot încălzit de flacăra niciodată stinsă a dragostei pentru Beatrice Portinari, Dante va urca treptele celei mai vechi universităţi din Europa, cea din Bologna, unde va adînci studiul filozofiei şi unde-l va cunoaşte îndeaproape pe Guido Guinizelli, intrat în patrimoniul culturii italiene ca înnoitor al liricii.

În această ambianţă, după ce-şi pierde, la vîrsta de 18 ani, pe părintele său, eveniment care va fi însoţit de dureroase „urmări economice" — deşi nici pînă atunci nobilul scăpătat Alighiero degli Alighieri nu putuse oferi ceea ce visa adolescentul — o mare tragedie, una din cele mai mari prin proporţia în care s-a reflectat în opera poetului, se abate asupra lui Dante : „Donna angelicata", Beatrice, abia în vîrstă de 24 de ani, este smulsă nemilos din rîndurile celor vii. Poetul e cutremurat şi vestea pare să-i frîngă tot elanul tinereţii ; Dante va trece din cauza acestei pierderi printr-o profundă criză sufletească (perioadă numită il traviamento — rătăcirea), căutînd uitarea şi alinarea durerii într-o viaţă de plăceri uşuratice, care nu-l mulţumeşte însă. În adîncul sufletului lui Dante, amintirea Beatricei începe să urce trep-

(Continuare în pag. 12)

1

Veche casă a familiei Alighieri în piaţa San Martini din Florenţa.

2

Pagina iniţială a Purgatoriului în codicele Trivulziano-Milano. Biblioteca Trivulziano ms. 1080.

3

Ilustraţie de Gustave Doré („Mergeam acum cu umbra cea încărcată/ ca boii – alături cînd în jug îi pui,/ cît timp mă-ngădui preа-bunul Tată"). (Cîntul XII – Purgatoriul.)

4

Xilogravură din incunabulul La Divina Commedia cu comentariul lui Landino – Veneţia 1497.

1

tele de argint ale simbolului etern şi această amintire, nici o clipă stinsă, va pune frînă deşartelor plăceri uşuratice. Acum poetul îşi dă seama că dacă nu şi-a putut însoţi viaţa proprie cu aceea a Beatricei, imaginea iubitei va trebui să se transforme în monument nepieritor.

Viaţa are însă multe ocolişuri şi poetul nu le evită, fiindcă ştie că ele fac parte din sensul existenţei sale. Originea lui — făcea parte din mica nobilime săracită — îl împinge spre o politică împotriva marii burghezii aliate cu financiarii din fracţiunea de nuanţă ghibelină. Adică împotriva acelora care fuseseră şi inamicii şi ruinătorii părintelui său. Se înscrie aşadar în breasla medicilor şi farmaciştilor, fiindcă pe atunci se considera că există o vastă înrudire între medicină şi filozofie, studiu atît de îndrăgit de Dante, şi devine un militant al acestei bresle. Era în plină putere a bărbăţiei, căsătorit cu Gemma Donati şi tată a trei copii, Piero, Jacopo şi Antonia (care mai tîrziu se va călugări, luînd numele de Beatrice), cînd, în 1300, este ales în funcţia de prior, alături de ceilalţi priori care alcătuiau Comitetul de conducere al Florenţei. Toţi erau din fracţiunea albilor şi îndrăgostiţi de libertăţile comunei. Primul gest al priorilor a fost zădărnicirea încercării papii Bonifaciu al VIII-lea de a se amesteca în treburile Florenţei. Agenţii şi partizanii Curiei sînt surghiuniţi şi printre ei şi căpetenia partidului advers, clericalistul Corso Donati. Aceasta însemna cel mai mare afront adus papii. La un an numai după alegerea priorilor, care s-au dovedit atît de îndrăzneţi, papa Bonifaciu recurge la o manevră vicleană. El numeşte pe Charles de Valois „căpitan general al păminturilor bisericii" şi sub această titulatură îl trimite să „pacifice" pe cei din Florenţa şi din întreaga Toscană. Donati izbuteşte să pună mîna pe oraşul pe care cu o neauzită sălbăticie îl trece prin foc şi sabie. Cei cinci priori, în frunte cu Dante, sînt acuzaţi de delapidare de bani publici şi de acţiuni duşmănoase împotriva papii şi a noului conducător al Florenţei. Poetul află de aceste acuzaţii tocmai cînd se găsea la Roma, unde ducea tratative pentru a opri ocuparea oraşului său natal de către francezul Charles de Valois. Se grăbeşte să se înapoieze la Florenţa pentru a se disculpa, dar pe drum află sentinţa ilegală şi perfidă a lui Charles : 5.000 de florini amendă, doi ani de exil în afara hotarelor Toscanei şi interzicerea pentru totdeauna de a mai ocupa funcţii publice. Era răsplata pe care un străin o acorda celui care luptase pentru independenţa oraşului său.

2

3

Adînc rănit în sentimentul lui, Dante refuză să se dezvinovăţească şi respinge plata amenzii. Atunci, Charles de Valois întregeşte sentinţa anterioară cu o clauză şi mai neomenească : în cazul cînd Dante va fi surprins pe teritoriul comunei, va fi ars de viu.

Acestea se întîmplau în 1302, cînd poetul avea 37 de ani şi dăduse cu nouă ani în urmă prima sa operă în versuri, *Vita nuova* (Viaţă nouă), primul „roman" autobiografic din literatura europeană. Este romanul poveştii de dragoste, bucurie şi durere a lui Dante pentru Beatrice Portinari şi pe care-l dedică amicului său, poetul Guido Cavalcanti, florentin ca şi el.

Indepărtat prin viclenie şi sub ameninţări din Florenţa, poetul se înfrăţeşte de acum înainte, pentru mulţi ani, cu toiagul pribegiei. Sfîşiat de nostalgia cetăţii natale, Dante participă la două acţiuni armate de eliberare a Florenţei, dar cînd acestea se prăbuşesc şi el îşi dă seama că de altfel intrase într-o tovărăşie politică „rea şi proastă", se hotărăşte să rămînă singur. Ca „o navă fără vele şi cîrmă purtată spre necunoscute ţărmuri şi porturi de vîntul pe care-l suflă în pînze amarnica sărăcie", Dante, precum însuşi recunoaşte în opera sa *Il convivio*, străbate „rătăcitor, aproape cerşind prin toate părţile în care se vorbeşte această limbă" (italiană). Primul refugiu îl află la Verona, la familia Scaligeri ; de aci, tot peregrinînd, trece prin Padova şi Luigiana, pentru a ajunge în Casentino.

Trecuseră şase ani de exil, în care marele florentin se convinsese şi mai mult că sîngeroasa discordie a lumii medievale e alimentată de lupta seculară dintre papalitate şi imperiu, căreia i-a căzut victimă şi patria sa, şi că salvarea ar fi în renunţarea papii la orice suveranitate temporară, la puterea lumească şi întărirea stăpînirii împăratului asupra ţărilor.

Convingerea aceasta îl face pe Dante să îmbrăţişeze cauza stăpînirii împărăteşti. De aceea se alătură entuziasmului public cînd în 1308 vede în alegerea împăratului Enric de Luxemburg pe eliberatorul Italiei. Acesta chiar încearcă, după trei ani, o asemenea acţiune, dar abia începută lupta, împăratul moare pe neaşteptate, probabil otrăvit.

Tiranii cetăţilor italiene jubilau, în timp ce speranţele lui Dante se prăbuşeau. E drept, că în urma unei amnistii, s-ar fi putut întoarce la Florenţa, dar aceasta se lega de o ceremonie umilitoare. „Aceasta să fie răsplata nevinovăţiei, limpede pentru oricine...?" — scrie Dante unui prieten florentin. „Să plătesc tribut asupritorilor ca unor binefăcători ? Nu... nu aceasta este calea re-întoarcerii, o, prietenul meu ! Dar dacă o altă cale se va găsi, demnă de numele şi de onoarea lui Dante, eu o voi urma... Şi nu cu paşi înceţi. Iar dacă în Florenţa nu se poate intra pe o astfel de cale, nu voi mai intra niciodată în Florenţa !"

Şi din nou toiagul pribegiei îl duce mai departe : Verona, Lucca, Gubbio, Ravenna, unde e găzduit de Guido Novello da Polenta, nepotul acelei Francesca da Rimini, patetica eroină a *Infernului*, în al cărui serviciu intră, îndeplinind diferite misiuni ca ambasador al seniorului cetăţii pe lîngă oraşele italiene. La Ravenna îşi termină Dante şi capodopera sa *Divina comedie*. Dacă Florenţa se mîndreşte că l-a născut pe poet, Ravenna îşi poate asuma gloria că i-a oferit un refugiu unde poetul a scris ultima terţină a nemuritoarei opere.

Se apropiau, în grabă parcă, douăzeci de ani

de exil, timp în care poetul nu a pierdut niciodată nădejdea că va fi rechemat în orașul natal și încununat ca poet al Florenței. Fiindcă operele sale își deschiseseră de mult cale spre inimile mulțimii. Dar pașii destinului deveneau din ce în ce mai gravi, mai implacabili.

Intr-o ultimă misiune la Veneția poetul se îmbolnăvește. În drum spre Ravenna este cuprins de sfîrșeli, trece repede de la stări febrile la apatie, ființa parcă i se mistuie. Ajuns la curtea lui Novello, este doborît de boală. Se pare că de malarie. Închide ochii pentru totdeauna în noaptea de 13 septembrie 1321, în vîrstă de 56 de ani, din care 19 petrecuți în exil și — asemenea lui Ovidiu — fără să mai vadă vreodată Florența, orașul Beatricei, al unei dragoste fără moarte, orașul său.

Intreaga operă dantescă, începînd cu *Vita nuova* și terminînd cu piscul cel mai înalt, *Divina comedie*, este — dacă se poate spune astfel — o epopee a unui episod tragic din istoria Italiei medievale, o epopee în care Dante și-a mărturisit viața, a judecat viața semenilor săi, condamnînd tirania și elogiind ca nimeni altul setea de libertate a maselor, de două ori oprimate : de jugul clerical și de jugul aventurierilor-tirani. De aceea, nu o dată, cînd destinele poporului italian se aflau la răscruce, ridicările de mase și-au făurit steag din opera marelui florentin.

Povestind lucruri și evenimente la care a participat nemijlocit, prin alegorii și simboluri ușor de priceput de toți cititorii, Dante s-a impus peste veacuri printr-o incomparabilă adîncime de simțire și o rară putere de reprezentare artistică. Spirit neliniștit, însetat de cunoaștere, însuflețit de pasiune cercetătoare — marea erudiție dantescă reprezintă un alt aspect care-l face pe

cititor să revină asupra operei poetului, în care găsește de multe ori răspuns propriilor întrebări și în care descoperă totdeauna frumuseți noi.

Mai presus de toate însă, ceea ce-l încîntă pe cititorul de azi al lui Dante este spiritul polemic, îndrăzneala cu care mînează concepții care păreau statornicite pentru vecie. Astfel, cu tot caracterul său didactic, tratatul *Il convivio* aduce mărturia unui adevărat renascentist, luptător pentru descătușarea omului din păienjenișul superstițiilor, neagă privilegiile nobiliare în favoarea calităților personale, proprii fiecărui individ.

Cu aceeași dîrzenie cu care apăra și promova ideea de om și valoare umană, Dante a impus prin lucrarea *De vulgari eloquentia* (Despre limba vulgară), care este și primul tratat de filologie romanică din lume, ideea că limba italiană a vremii sale poate deveni o limbă a științei și culturii și deci un instrument capabil să apropie înaintate realizări ale epocii sale, capodopera lui Dante a slujit cauzei progresului social-economic al poporului italian.

Sintetizînd mărețele culmi pe care le atinge această capodoperă, se poate spune pe drept că, în *Divina comedie*, Dante este un mare poet al lumii prin luminoasa, optimista sa concepție despre lume, prin dragostea sa pentru viață, prin interesul lui atît de puternic pentru om. Chiar dacă Florența vremii a fost nerecunoscătoare față de poetul ei, Dante a primit însă foarte curînd recunoașterea ca cetățean și poet în toate orașele lumii unde oamenii împărtășesc marea lui încredere în triumful dreptății, în biruința finală a adevărului și luminii asupra minciunii, corupției și întunericului neștiutor.

In aceasta stă înțelesul actualității operei, la șapte sute de ani de la nașterea genialului ei autor.

P. CONSTANTIN

DANTE ÎN ARTA PLASTICĂ

Interpretarea plastică a operei lui Dante este un domeniu artistic de foarte mare întindere. Poate că nici un alt poet nu a inspirat, de-a lungul secolelor, atîți pictori sau graficieni ca autorul „Divinei comedii". Istoriografii care au studiat în mod special iconografia dantescă, ca, de pildă, Ludwig Volkmann, Adolfo Venturi sau Corrado Ricci, citează sute de personalități artistice care, din Renaștere și pînă în secolul al XX-lea, au ilustrat „Divina comedie" sau „Vita nuova", au transpus în pictură viziunea dantescă a infernului și cea a paradisului, au ales ca izvor de inspirație dragostea lui Dante pentru Beatrice Portinari.

Înfățișarea „ultimului poet al evului mediu și primului poet al timpurilor moderne" — cum îl numește Engels pe Dante — a fost transmisă posterității de celălalt mare florentin de la cumpăna secolelor XIII și XIV, pictorul Giotto di Bondone, amic intim al poetului, născut cu un an mai tîrziu ca acesta : în 1266. Așa cum spune Giorgio Vasari, Giotto „...în capela palatului Podestà din Firenze, l-a pictat pe Dante Alighieri, care a trăit tot atunci și-i era prieten nedespărțit, nu mai puțin faimos ca poet decît a fost — în aceeași vreme — Giotto ca pictor..."[1]).

Portretul poetului, pictat de Giotto la Florența, se află în compoziția ce înfățișează paradisul, operă străbătută de noua viziune a lumii ce se va generaliza în Renaștere și la făurirea căreia a contribuit în cea mai mare măsură Dante. Deși „Paradisul" de la Florența, ca și „Judecata de apoi" din capela Scrovegni de la Padova, au fost pictate de Giotto înainte de apariția „Divinei comedii", ele oglindesc aceeași mentalitate ca și poezia lui Dante.

Dintre numeroșii ilustratori ai lui Dante din secolul al XV-lea se cuvine să-i amintim în primul rînd pe Luca Signorelli (1441-1523) și pe Sandro Botticelli (1444-1510). Primul a realizat o adevărată ilustrare a „Divinei comedii" în pictura murală a Catedralei din

[1]) *Giorgio Vasari „Viețile celor mai de seamă pictori, sculptori și arhitecți", vol. I, pag. 215, Ed. Meridiane 1963.*

(Continuare în pag. 14)

DANTE ÎN ARTA PLASTICĂ

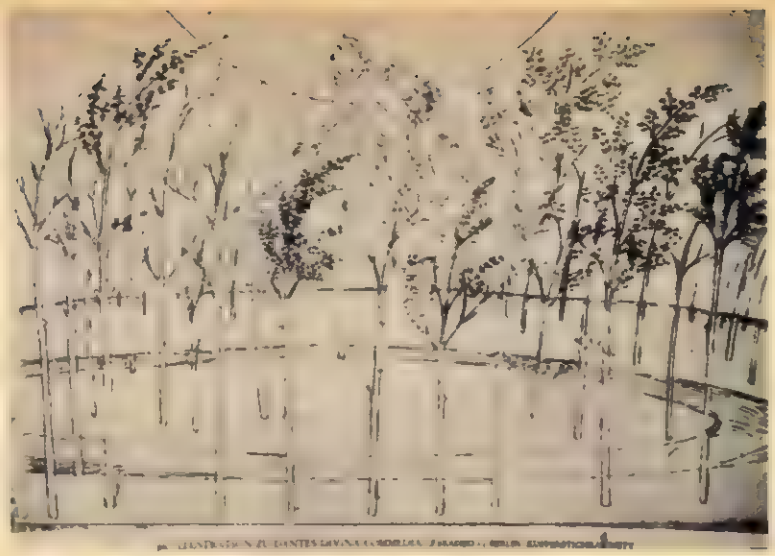

1

1

BOTTICELLI : „Dante și Virgiliu în paradis" — gravură.

2

GIOTTO : Portretul lui Dante — detaliu din compoziția „Paradisul" — Florența.

Orvieto. În panouri mari și într-o serie de medalioane circulare, Signorelli, principal precursor al lui Michelangelo, evocă dramatica povestire poetică a lui Dante. Adolfo Venturi socotește că „arta lui Signorelli, mai mult poate decît orice altă operă din quatrocento, aparține spiritului dantesc, prin patosul și mișcarea ce-i caracterizează marile compoziții" [2].

Gravurile pe aramă ale lui Botticelli, deși pornesc tot de la motivele „Divinei comedii", ajung pe alte căi, mai lirice, de tendință meditativă, să exprime poate mai curînd personalitatea marelui artist decît pe cea a lui Dante.

În lucrarea sa, „Divina comedie în arta secolului al XVI-lea" [3], Corrado Ricci citează aproape o sută de nume de artiști care au ilustrat pe Dante sau care au fost inspirați de opera sa. Nici unul din marile nume ale Renașterii italiene nu lipsește din această înșiruire ; ar fi de ajuns să amintim doar de : Leonardo, Michelangelo, Rafael, Tizian, Correggio, Tintoretto, Veronese, Baccio Bandineli, Andrea del Sarto, Caravaggio, Agostino și Lodovico Carracci ș.a.

Printre aceștia, cel mai aproape de spiritul dantesc se află marele Michelangelo (1475-1564). Grandioasa sa compoziție în frescă, de pe peretele din fund al Capelei Sixtine — „Judecata de apoi" — poate fi socotită una din cele mai strălucite interpretări ale gîndirii poetice a lui Dante.

Dintre cei care au ilustrat propriu-zis textul „Divinei comedii" în secolul al XVI-lea trebuie amintiți, în mod deosebit, pictorul Bernardino Paccetti (1542-1612), autor al unor desene ilustrînd cînturi din „Infernul" [4], precum și doi gravori : flamandul Hans van der Straat, pe care italienii îl numesc Giovanni Stradano (născut la Bruges în 1523 și mort la Florența în 1605) și, mai ales, Federico Zuccari (1540-1609), considerat ca cel mai însemnat ilustrator al lui Dante în grafică, din tot veacul.

Interesul pentru ilustrarea operei lui Dante scade foarte mult în vea-

2

3

4

Federico Zuccari. Diavo

3

DELACROIX : „Dante și Virgiliu în infern" — detaliu.

4

Federico ZUCCARI : „Diavolii."

[2] *Adolfo Venturi „Luca Signorelli interprete di Dante", Firenze 1921.*
[3] *Corrado Ricci „La Divina Commedia" nell'arte del cinquecento, Milano 1903.*
[4] *Transpuse în gravură în sec. al XVII-lea de francezul Jacques Callot.*

MAC CONSTANTINESCU : Ilustrații la „Divina comedie" (1932–1933) – gravuri în lemn.

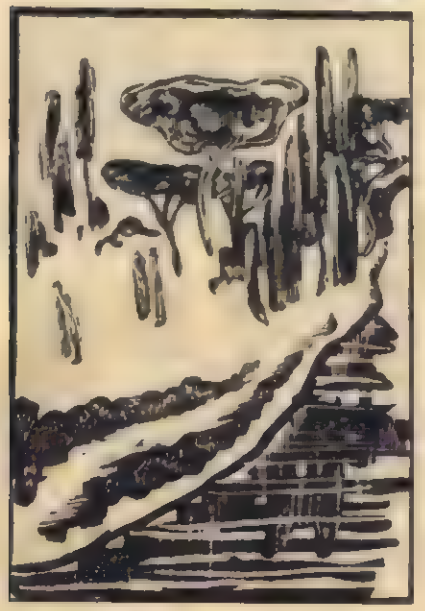

GY SZABO BELA : Portretul lui Dante (1965) – gravură în lemn.

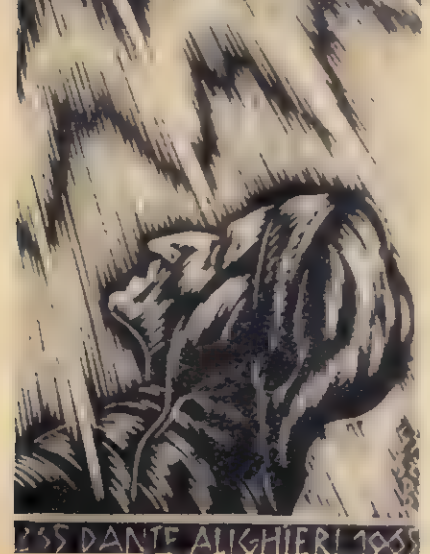

cul al XVII-lea, pentru a spori din nou abia în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, așa cum dovedesc gravurile și desenele create de Francesco Fontebasso, Filippo Marcaggi sau Gaspare Diziani.

În secolul al XIX-lea iconografia dantescă indică un nou flux. Era firesc ca poezia lui Dante să-i atragă în primul rînd pe romantici. Semnificativ este în acest sens primul succes prin care s-a afirmat șeful școlii franceze de pictură romantică, Eugène Delacroix (1798-1863) : compoziția „Dante și Virgiliu în infern", expusă la Paris în salonul din 1822. Alți pictori romantici care s-au inspirat din opera lui Dante mai sînt și francezul Ary Scheffer (1795-1858), autor al tabloului „Dante și Beatrice" sau englezul Henry Holiday (1839-1896), care a abordat aceeași temă în tabloul : „Întîlnirea lui Dante cu Beatrice". Artistul care a meditat poate cel mai mult asupra dragostei lui Dante pentru Beatrice Portinari a fost însă pictorul și poetul Dante Gabriele Rosseti (1828-1882) : italian ce a trăit în Anglia, șeful școlii pictorilor prerafaeliți, și care a ilustrat printr-un ciclu de tablouri „Vita nuova".

De o mare popularitate se bucură, din secolul trecut pînă azi, ilustrațiile la „Divina comedie" ale lui Gustave Doré (1833-1883), gravuri de o concepție plină de verva tipică romantismului.

În țara noastră, prima ediție ilustrată a „Divinei comedii" a apărut abia în anii 1932-1933 : trei volume, „Infernul", „Purgatoriul" și „Paradisul", în traducerea lui Alex. Marcu, cu 34 de gravuri pe lemn de Mac Constantinescu. Sculptorul și gravorul Mac Constantinescu, pe atunci foarte tînăr, s-a achitat strălucit de sarcina grea și plină de răspundere de a fi primul ilustrator al lui Dante în România. Nenumăratele note sau articole publicate pe atunci în presa vremii, semnate de Perpessicius, Adrian Maniu, Ion Călugăru, C. Baltazar, H. Blazian, Al. Busuioceanu, L. Sebastian și mulți alții, arată calda apreciere de care s-a bucurat cea dintîi tălmăcire a lui Dante în plastica românească. Gravurile în lemn ale lui Mac Constantinescu la „Divina comedie", „planșe de purificată spiritualitate" — după expresia lui Perpessicius — „pline de fantezie și de vervă (...) uneori cu amintiri din ilustrațiile populare, alteori cu surprinzătoare elemente de invenție..." (Busuioceanu), „ilustrații compuse din frînturile realității, din aschii fosforescente și din umbre oglindite pe obrazul unui iaz încins" (I. Călugăru), erau, înainte de toate, o interpretare contemporană, îndrăzneață și originală a spiritului dantesc. Iată de ce ele rezistă vremii.

În acest an jubiliar — la șapte veacuri de la nașterea poetului — iconografia dantescă din România s-a îmbogățit cu o nouă operă : 20 de xilogravuri în lemn, ilustrații la „Divina comedie", datorate talentatului gravor clujean Gy Szabo Bela. Pînă la apariția prezentului articol încă nepublicate, expuse însă de curînd la Cluj, gravurile lui Gy Szabo Bela, de puternică inspirație poetică, în stilul sever grafic propriu artistului, vor constitui, fără îndoială, o nouă și prețioasă contribuție a artei noastre la patrimoniul culturii universale.

Faceți ca ea : admirați-le !
Nu faceți ca ea : nu le smulgeți !

LA DRUM

o dată pe an...

În a doua jumătate a lunii mai, turiștii inveterați renunță pentru o singură dată la crestele munților. Tocmai acum cînd, chiar și sus pe înălțimi, mantia albă a zăpezii a cedat definitiv locul ochiurilor de un verde crud al pajiștilor, tocmai acum cînd ploile s-au învolburat și brazii par mai tineri ca oricînd, tocmai acum turiștii își aleg loc de popas mai la șes, la poalele culmilor. Hotărîrea aceasta nu e întîmplătoare. Oare numai caișii în floare și ploaia petalelor lor albe îi reține „jos" ? Cu aceasta ne apropiem doar parțial de adevăr. Determinant este de fapt gîndul care le fuge la minunatul colț străjuit de crestele Făgărașului, cunoscut în toponimia turistică sub numele de „Poiana Narciselor".

Pornind din Brașov pe șerpuitoarea bandă lustruită a drumului național spre Făgăraș, la numai 60 km de la plecare, abătîndu-ne de la șosea spre comuna Vad, ne întîmpină, printre finețe și poieni, un parfum stăruitor. În poiana din dreapta comunei se întinde o imensă colonie de narcise parfumate, care acoperă o suprafață de mai multe hectare.

Am pătruns într-un adevărat colț de rai, încîntîndu-ne de liniștea întinsului de flori albe ce-și leagănă moleșit tulpinile firave, de boarea parfumată și de profilul albăstrui al culmilor masivului Făgăraș ce dantelează orizontul.

Narcisele sînt în floare tocmai în această epocă, „albe ca spuma", cum spune poetul Dimitrie Anghel. Tentația de a le rupe, de a face buchete, de a le smulge fără rost — e mare. Dar cine-și desfață privirile cu vălurirea covorului de flori gingașe trebuie să știe să le și prețuiască. „Poiana Narciselor" a fost declarată, pentru încîntătoarea ei frumusețe, monument al naturii. Obligația morală a turiștilor este de a ocroti acest monument, căci altfel ce vor mai găsi aici la anul ? !

„Poiana Narciselor" a devenit în ultimii ani un element de mare atracție turistică. O.N.T. „Carpați" organizează într-acolo excursii ocazionale cu trenul (pe linia ferată Brașov—Făgăraș, stația Șercaia) sau cu autocarul. Vin aci turiști din toate colțurile țării și nu e surprinzător să-i auzi pe unii numind narcisele, în graiul lor regional, fie coprine, fie zarnacadele...

V. B.

„ARTIȘTII NOȘTRI“

① Absolventa Școlii populare de artă din Sibiu, Luise Pelger, a culeș multe aplauze cu rolul Radei din „Ancheta“.

② Cea mai fină artistă amatoare a colectivului : eleva Iuliana Lipovan.

③ Cavalerul de Ripafrata în viața de toate zilele : medicul Nicolae Lațea.

UMOR

de Neli COBAR

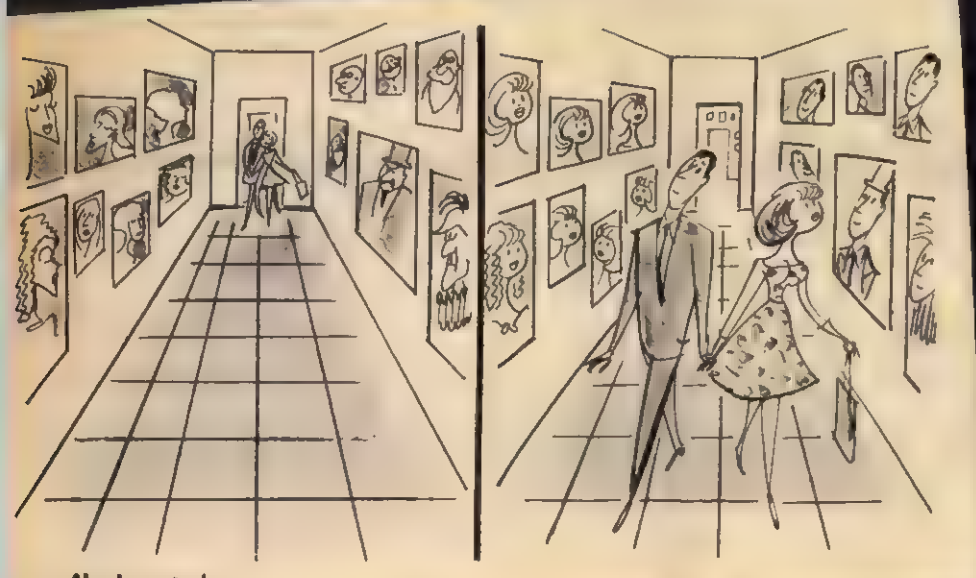

Ah, dragostea!

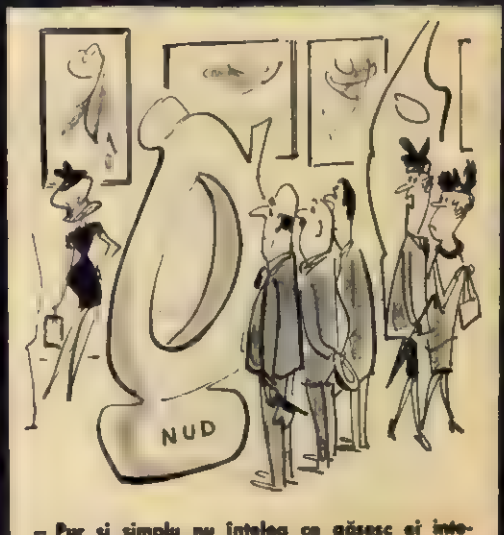

– Pur și simplu nu înțeleg ce găsesc ei interesant la statuia asta?

ÎNTREBAȚI CÎȚIVA ACTORI PROFESIONIȘTI : „DE CÎND AȚI ÎNDRĂGIT TEATRUL?" AMINTIRILE CELOR MAI MULȚI ÎNCEP CU „...ȘTIȚI, DE CÎND ERAM MIC, JUCAM ÎN FAȚA OGLINZII, ÎN APLAUZELE FAMILIEI"...

AMATORII NU-L PREA CUNOSC PE ACEST „DE CÎND ERAM MIC"... ASTA NU ÎNSEAMNĂ CĂ NU IUBESC SCENA DIN TOATĂ INIMA. MUNCITORI SAU MEDICI ÎN VIAȚA DE TOATE ZILELE, FUNCȚIONARI ORI ELEVI, ARTA I-A CHEMAT SPRE EA PE NEAȘTEPTATE.

POATE DORINȚA DE A JUCA TEATRU S-A TREZIT ÎN EI DUPĂ CE ȘI-AU VĂZUT ALȚI COLEGI PE SCENĂ SAU DUPĂ VREUN SPECTACOL DE NEUITAT CU ACTORI VESTIȚI ... CINE ȘTIE ! DAR ASTA N-ARE IMPORTANȚĂ. LUCRUL DE SEAMĂ ESTE ACELA CĂ ARTIȘTII AMATORI (CEI CE-ȘI MERITĂ CU ADEVĂRAT ACEST NUME, CARE SĂ NU UITĂM, ASCUNDE ÎN EL CUVÎNTUL „A IUBI") NU COCHETEAZĂ CU DRAGOSTEA PENTRU FRUMOS ; ÎN TEATRU (ORI ÎN ALTE ARTE) N-AU GĂSIT NUMAI O CALE PLĂCUTĂ DE FOLOSIRE A TIMPULUI LIBER, CI MAI ALES UN MIJLOC DE EXPRIMARE A PROPRIEI SENSIBILITĂȚI ȘI DE ÎNFRUMUSEȚARE A VIEȚII.

„Artiștii noștri", așa le spun oamenii mai peste tot amatorilor ; mai ales în orașele în care s-au înființat teatre populare, ei se află totdeauna în miezul vieții culturale și nu de puține ori li se împrumută numele eroilor îndrăgiți de spectatori. Așa se face că, la Mediaș, bunăoară, aflîndu-ne la Teatrul popular, auzeam mereu vorbindu-se de Cavalerul de Ripafrata, de Mirandolina, de profesorul Miroiu ș.a. ...

UN „NEHOTĂRÎT"

Cînd își sărbătorea apariția în cea de-a 100-a piesă, Adalbert Weiss, muncitor tăbăcar la întreprinderea „8 Mai", a cinstit-o cu scrierea unei lucrări dramatice : „Trandafirul dragostei".

Cînd lucra pe un mare șantier, unde înjghebase o echipă de teatru ai cărei membri își doreau roluri care să li se potrivească, Weiss a scris o altă piesă : „Fiica brigadierului", de data aceasta în cinstea tovarășilor săi de muncă. Iar acum, de mai bine de doi ani, cercetează în muzee și în biblioteci istoria Mediașului, care i-a trezit ideea unei alte piese. Așa stînd lucrurile, s-ar putea spune că artistul amator Adalbert Weiss, interpretul lui Muromschi din „Nunta lui Krecinski", al șefului de gară din „Steaua fără nume" ori al lui Spiru din „Ancheta" (pentru ca lista să fie completă ar trebui să mai adăugăm aici cel puțin 130 de nume) este un nehotărît. Nimeni nu se supără în fața unei astfel de „nehotăriri", al cărei nume adevărat este de fapt veșnica curiozitate a amatorului de a afla cît mai multe din tainele artei. Atras treptat de meșteșugul scrisului, Adalbert Weiss, interpret plin de sensibilitate, nu s-a gîndit niciodată să părăsească teatrul. La Mediaș este unul din slujitorii lui de nădejde.

CAVALERUL DE RIPAFRATA DĂ PRIMUL AJUTOR

În toamna lui '64 teatrul mediașean se afla în comuna Daneș. Spectatorii urmăreau cu satisfacție istețimea Mirandolinei, cînd, o rumoare neobișnuită a cuprins primele rînduri ; unui copil i se făcuse rău. Spre mirarea celor din sală, Cavalerul de Ripafrata, zelosul curtezan de pe scenă, și-a lăsat replica pe jumătate nespusă și a alergat în sală, lîngă puștiul bolnav. Lucrurile s-au lămurit îndată. Interpretul eroului goldonian era neurologul Nicolae Lețea de la Spitalul nr. 1 din Mediaș. O dată primul ajutor dat, medicul s-a urcat din nou pe scenă. Ciudat, și totuși nu prea, amintirea acestui incident îl emoționează în chip deosebit pe artistul amator.

— Nu știu cum să vă spun, mărturisea medicul Lețea, dar această întîmplare, ieșită din comun, cred că n-am s-o pot uita niciodată. Ea a adus unul lîngă altul, în același moment, cele două lucruri ce-mi sînt dragi : profesiunea mea din viața de toate zilele și pasiunea căreia îi închin timpul liber : teatrul. Acesta din urmă m-a atras numai de cîțiva ani. Colegii m-au îndemnat o dată să joc cu echipa spitalului în piesa lui Baranga „Bulevardul împăcării". A... nu, nu-mi cereți aprecieri. În orice caz, se pare că ulterior n-am dat dovadă de prea multă modestie, pentru că, îndată ce am văzut că „mă pot mișca pe scenă", n-am vrut s-o mai părăsesc. Cu atît mai mult cu cît, în ultima vreme, la teatrul nostru popular am întîlnit roluri care se potrivesc cu felul meu de-a fi (era să spun tipului meu de sistem nervos). De aceea poate l-am interpretat pe Ștefan din „Ancheta" nu numai cu forță — cum s-a spus — ci și cu mult drag.

„DE S-AR GĂSI UN ROL ÎN CARE SĂ POT SCRIMA"

Pe Emil Mihu, un funcționar tînăr de la „Emailul roșu", l-am văzut tunînd și fulgerînd la repetițiile piesei „Duminică fără fotbal". Așa cerea rolul : să fie mînios. Dar mînia i se prelungea și în timpul pauzelor. Și avea omul un motiv : de multă vreme și-a dorit să joace un rol care să-i îngăduie să scrimeze. Dar acesta nu s-a ivit încă.

— Credeți-mă, nu țin să fiu cap de afiș. Nu-mi plac cei care se opresc asupra unui singur gen de roluri, cele care îi valorifică mai mult. După părerea mea, aceștia nu caută teatrul, ci se caută pe ei în teatru. Joc cu aceeași bucurie orice rol, fie el principal sau de numai două replici. Nu visez un rol anume (mă refer la caracterul personajului, la felul acțiunii).

E limpede, nu este o ambiție de vedetă, ci o dorință sinceră și foarte la locul ei a unui băiat căruia îi sclipesc ochii cînd vine vorba despre teatru.

Fără îndoială, rolul dorit se va găsi pînă la urmă.

MIȘCAREA ARTISTICĂ DE AMATORI ÎN CIFRE:

Cei peste 1.000.000 de artiști amatori ai țării își desfășoară activitatea în mai bine de 40.000 formații artistice, participante la ultimele concursuri și festivaluri republicane, dintre care:

12.500 echipe de teatru și teatru de păpuși
29.500 soliști vocali, instrumentali și dansatori
9.500 brigăzi artistice de agitație
6.000 ansambluri corale
9.600 echipe de dansuri
3.200 formații instrumentale.

ECHIPA O DESCOPERĂ PE CORINA

E un lucru știut : în teatrul de amatori, firescul, spontaneitatea și sinceritatea interpretării înlocuiesc în bună parte știința riguroasă a scenei. De aceea, la alegerea interpreților își spune de multe ori primul cuvînt asemănarea datelor lor fizice și psihice cu cele ale eroilor. Cînd s-a hotărît să monteze piesa „Este vinovată Corina ?", colectivul mediașean nu avea o actriță apropiată de vîrsta eroinei — 17 ani.

Corina a început să fie căutată prin școlile din oraș. Silvia Panciu, regizoare și interpretă la Teatrul popular, a descoperit-o la Școala medie nr. 2. O cheamă Iuliana Lipovan. Alegerea s-a dovedit a fi cum nu se poate mai potrivită. Înconjurată de artiști amatori ce au în urmă cîțiva ani buni de teatru, Iuliana, înzestrată cu sensibilitate și putere de concentrare, a izbutit să contureze de la început o Corină plină de vibrație și prospețime. Copilăroasă, preferind să vorbească mai mult despre tezele de matematică decît despre rol, eleva Lipovan nu-și ascunde însă bucuria (și, dacă vreți, mîndria) de a debuta într-un colectiv ce și-a cîștigat prețuirea iubitorilor de teatru din oraș cît și a celor din împrejurimi.

O discuție cu un artist amator despre o piesă sau un rol anume se transformă fără să bagi de seamă într-o destăinuire presărată cu crîmpeie de viață. Nici nu s-ar putea altfel. Pasiunile timpului liber, apropierea de valorile superioare ale artei nu pot trăi decît alături de activitatea de toate zilele.

Cum e și firesc, amatorii își doresc din toată inima roluri în care să întîlnească oameni pasionați ai zilelor noastre, dezbaterile de idei izvorîte din viața bogată pe care o trăim. Piesele inspirate din actualitate, eroii capabili să întruchipeze frumusețea morală a semenilor noștri sînt primiți întotdeauna cu entuziasm de colectivele actorilor amatori.

În timpul repetițiilor cu piesele pregătite pentru ultima parte a stagiunii („Duminică fără fotbal" și „Este vinovată Corina ?") actorii Teatrului popular din Mediaș, printre impresiile despre personaje, ne-au mărturisit gînduri care-i frămîntă, dorințe, amintiri. V-am prezentat numai cîțiva dintre membrii colectivului ; bucuriile ca și năzuințele lor sînt însă ale tuturor acelora cărora li se spune cu căldură „artiștii noștri".

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Elena GHERA

SPORT

8 atacuri simultane

În acest original simultan, maestrul Florin Gheorghiu este nevoit să analizeze minuțios și mișcările adversarilor. Doar nu e ușor să ataci pe opt fronturi deodată.

În dimineața zilei de 31 ianuarie 1965, combatanții din orașele Roșiori, Lehliu, Giurgiu, Alexandria s-au văzut amenințați în zona „e 4", iar cei din Călărași, Feteşti, Oltenița și Slobozia în „d 4". Alarmă!

În fiecare localitate au fost convocați urgent membrii consiliului de „război", în număr de șase. Lupta se întrevedea grea. Inamicul comun obținuse victorii în numeroase întreceri mondiale. Trebuiau studiate toate acțiunile întreprinse de el și stabilite tactica și strategia contraatacului. Trebuia...

★

— Alo, 18.12.17? Redacția? Aici Alexandria. Vă rog să primiți „mutarea" noastră: ...a7—a6. Transmite căpitanul echipei de șah, tehnicianul sanitar Victor Beiu.

— Alo? „Steagul roșu"? La telefon căpitanul echipei din Călărași...

— Alo...

Florin Gheorghiu, campionul țării și liderul mondial al juniorilor, susține un simultan de șah prin corespondență cu echipele orașelor din regiunea București.

Inițiat de partidele întîrziate cu anii pe drumul greu al poștalioanelor negustorești din Veneția sau prin vîzduhul străpuns de ageri porumbei călători (anii 1650-1800), șahul prin corespondență s-a oficializat în 1827 cu partidele susținute de echipele Londrei și Edinburghului și s-a extins treptat pînă la înființarea în 1927 a Federației de șah prin corespondență, care din 1948 organizează campionate mondiale cu durată de șase ani pentru fiecare ediție. Actualul învingător al acestui gen de întreceri este belgianul Alberic O'Kelly. Primele ediții au fost cîștigate de australianul Purdy și sovieticul Rogozin.

În cazul nostru este vorba de un concurs de șah (partidă simultan) prin corespondență organizat de ziarul „Steagul roșu", organ al Comitetului regional de partid București și al Sfatului popular al regiunii București, și susținut de paginile aceluiași ziar, în care apar și diagramele celor opt partide cu comentariile respective.

Premiul îl va obține echipa care va învinge, va remiza sau va rezista cel mai mult atacurilor maestrului internațional. În regiunea București, unde numărul jucătorilor de șah participanți la ultima Spartachiadă republicană depășea 80.000, originalul concurs a stîrnit senzație. La Roșiori, Alexandria, Feteşti, Călărași s-au confecționat panouri publice pe care pot fi urmărite partidele. Cînd concursul de șah se afla în stadiul mutării a 4-a, la redacție a sosit o scrisoare (prea tîrziu!) din partea unei echipe de fete din comuna Putineiu, semifinalistă și finalistă în „Cupa satelor": „Deși am rămas în urmă, vă rugăm să ne considerați și pe noi în concurs cu mutările: 1) e2 — e4, e7 — e5; 2) Cg1—f3, Cb8—c6 etc." Nu vă supărați, fetelor! La o viitoare „bătălie" veți participa cu siguranță.

★

La clubul de șah din Roșiori de Vede șase frunți încordate cîntăresc amănunțit variantele numeroase ale unei „spaniole". Un profesor de fizică, un tehnician sanitar, un electrician, un elev în clasa a X-a... Campioana echipelor de șah din regiunea București pregătește mutarea. Iulian Buzu, în calitate de căpitan, ține mult la cei 15 ani de prestigiu ai echipei.

— Simultanul susținut de Florin Gheorghiu — ne-a declarat Iulian Buzu — ne obligă să ne pregătim din punct de vedere teoretic. În general, toți combatanții simultanistului au răspuns ofensiv. Feteștenii au scos la iveală aproape uitatul gambit Budapesta, cei din Lehliu au adoptat contraatacul Marshall ș.a.m.d. Noi ne-am fixat la o „spaniolă" (varianta Cigorin) pentru că e cunoscută teoretic mai mult decît toate deschiderile. Nu merge să joci fantezist cu un specialist ca Florin Gheorghiu și nu vrem să uităm că sîntem în concurs. Sperăm să obținem cel puțin o remiză.

★

Simultanul prin corespondență nu folosește numai celor 48 de șahiști. Cu această ocazie tînărul campion al țării își verifică repertoriul de deschideri, dezmințind cu prisosință părerea că ar practica un șah foarte economic în această privință.

Concursul de șah organizat de ziarul regional „Steagul roșu" este unul din elementele care oglindesc marea dezvoltare pe care a luat-o acest sport în România socialistă. Este de ajuns să ne amintim că în 1925-1926, la turneele de șah prin corespondență organizate de *Revista română de șah* (director Mihail Sadoveanu) participau 4-5 jucători și că un campion național de seniori a fost desemnat din 8 participanți la turneu — ca să înțelegem ce reprezintă cei peste 300.000 de jucători de șah cu cunoștințe avansate care participă la campionatele naționale sau la marile întreceri populare („Cupa satelor", „Spartachiada tineretului", „Spartachiada fetelor" etc).

În țara noastră s-a inițiat primul campionat feminin de șah prin corespondență din lume. Astfel de partide au loc și în cadrul „Cupei Magazin" (peste 1.000 participanți) sau în numeroase campionate pe echipe. La Campionatul mondial de șah prin corespondență, șahiști români ca Sergiu Samarian, Albert Braunștein și alții au obținut rezultate meritorii.

★

Cele opt reprezentative ale regiunii București au așteptat cu nerăbdare continuarea concursului întrerupt la a 20-a mutare prin plecarea lui Florin Gheorghiu la turneul maeștrilor de la Mar del Plata. Ei au urmărit necontenit evoluția peste hotare a tînărului lor adversar care a obținut peste 50% din punctaj; i-au bucurat mult știrile că a fost prezentat de televiziunea argentiniană și că în drum spre patrie a susținut trei zile un simultan la Buenos Aires.

Întors acasă, campionul țării și-a reluat atacurile cu aceeași pasiune. Le urăm tuturor participanților succes!

Paul TUTUNGIU

Un moment de emoție: echipa de șah din Giurgiu pregătește răspunsul la mutarea lui Florin Gheorghiu.

Dezlegarea jocului „POLICROMIE" apărut în numărul 18

ORIZONTAL: 1) CALINESCU — ARSURA. 2) ANEMONA — RADIA — II. 3) BIHOR — FISTICHIU. 4) ALA — INIMI — NA — ARI. 5) LIRA — ARP — AC — CRIȘ. 6) IN — MAREA NEAGRĂ — A. 7) NATURA — SER — RESAC. 8) E — URA — A — A — CEAIR. 9) ARCHEZI — TAIN — AG. 10) ALB — I — UȘIER — GAM A. 11) BANDEROLA — NATAL. 12) LAN — EMINESCU — L — B. 13) ISER — OU — ACUARELE. 14) LT — OLT — AN — INAT — N. 15) IRIȘ — IAVAȘ — TRIL. 16) AURIFERI — ODAI — IS. 17) C — MEI — COAFAT — PLA. 18) HI — LAUNTRU — BRAD. 19) CAZIMIR — MALINE — O. 20) OVIN — SIG — NAL — MOV. 21) LAUDAT — HP — TULIPE. 22) ON — IMEDIAT — SUETA. 23) RANGA — IONEL — ARIN. 24) A — PORTOCALIU — ACU.

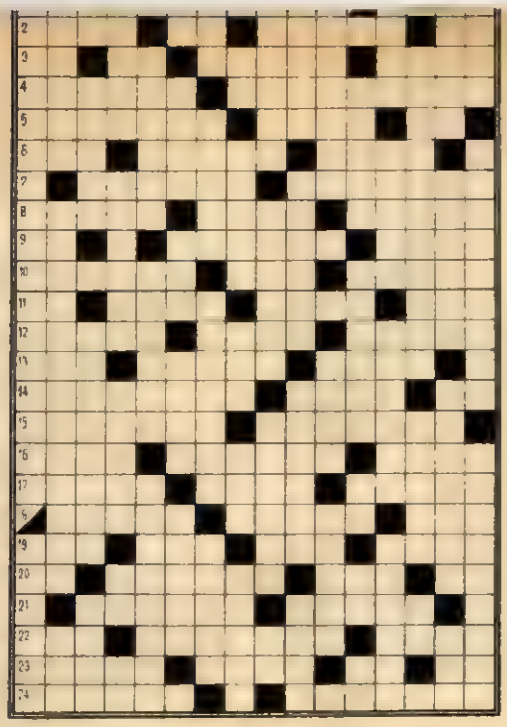

PE CĂRĂRILE TIMPULUI

16/24

ORIZONTAL : 1) În același timp — Timp egal cu o sută de ani. 2) Grafic de organizare a timpului pe ore — Două semestre — Flacără — Neon. 3) Bine ! — Patru la romani — Șes arid — Ziua, luna și anul. 4) După mult timp (pl.) — Scurtează timpul efectuării unor calcule. 5) Aici plouă în fiecare zi — Operă de Paisiello — Telecomunicații (abr.). 6) Graminee — Parte dintr-o competiție sportivă eșalonată în timp — Nicovală. 7) A apăsa vederii pentru scurt timp — Studenți în viitor. 8) „Orologiul spaniol" de Maurice Ravel — Separate de pauză — Privitor la soare. 9) În trecut și în prezent ! — La curcubeu — Una din mesele zilei. 10) Trecutul oglindit în documente — Lac în Carpați — Basma. 11) Pronume — Suită de momente — Pasăre răpitoare — Avanaj. 12) Epocă geologică din paleogen — Instrumente muzicale de demult — Loc de naștere. 13) Zile la romani — Epoci din istoria omenirii — Alternează cu nopțile. 14) Epoca de aur a vieții — Mamifere polare — Post-scriptum. 15) Artistă dramatică — Coautor al piesei „Anii negri". 16) Puțin (reg.) — În timpul de acum — Măiestrie. 17) Ani de viață — Oraș în R. D. Germană — Moment de pornire a cronometrelor. 18) Dată uneori pe față — De aur, când au trecut 50 de ani — Petrecere de simbătă seara. 19) Fire — Poftă de joc... la început ! — Disciplină sportivă — Anotimp. 20) La bere ! — Frecvență cu multe perioade pe unitate de timp — Perioade îndelungate de timp — La termen ! 21) Legat de corpurile aflate la distanțe de mii de ani-lumină — A lăsa de azi pe mâine. 22) Vine după „Noapte bună, copii" — Timp de examene — Ziua care a trecut. 23) „...și „La mulți ani !" — Continent — Măsură agrară — Odăiioară (presc.). 24) Înainte de momentul vorbirii — Senzație frecventă în timpul iernii.

VERTICAL : 1) Epoca actuală — Nu poate fi... trecut prezent ! 2) Pendule arhaice — Repetare, în timp — Pe timp de ploaie. 3) În anale ! — Vestigii ale trecutului — Trimitere la centru — Vara... pe timp de iarnă (pl.). 4) Moment critic — Canicule — Greșeli tipografice... mărturisite — Unite ! — Într-o epocă ! 5) Una din relațiile timpului cu spațiul — O dată pe săptămână — Autorul poeziilor „Trecut-au anii...", „Cu mine zilele-ți adaogi", „Din valurile vremii...", „Sara pe deal" ș.a. 6) Pronume — Nimic — Aproximativ — Personaj din „O noapte furtunoasă" de Caragiale — Apar o dată pe an. 7) Persoană — Masiv în Carpați — Coboară pe Bistrița (pl.) — An școlar. 8) În etate ! — Ceață — Curelușe — Culoare a feței — Melancolic. 9) Fără limite de timp — Interval între două sunete la distanță de o secundă mare (pl.) — A scris volumul de versuri „Scrisoare către anul 2000" — În cuib ! 10) De la o zi la alta (pl.) — Cursuri ce se țin la sfârșitul zilei — Păsări mult apreciate de gastronomi — Râu în Finlanda. 11) Se păstrează mult timp — Faptul zilei — Semne grafice. 12) Semeț — A apucat vremea cadrilului — La început de săptămână ! — Cere ! — Pe cadran. 13) A demonstra — A prevedea în buget — Liniștit — Prezentare. 14) În clipa de față — Zorul celui aflat în criză de timp — În fațiune! 15) Ține de trecutul îndepărtat — Sac de drum — Faze ale lunii — Atribuție. 16) Servit, de obicei, dimineața — Uimitor — Un continent care ar fi existat cândva.

Cuvinte rare : ANAR.

Ion PASCAL

PENTRU 1 IUNIE...

AM VĂZUT ÎN MAGAZINE...

... CITEVA ARTICOLE PENTRU NOU-NĂSCUȚI :

— **jachetele din relon** cu mânecă lungă, raglan, croială ce permite ca, pe măsură ce copilul crește, să le poată purta fără să fie incomodat la umeri. Bonetele care le întovărășesc au și ele o croială nouă, cu o lucrătură elastică, permițându-le să se întindă și să îmbrace perfect capul copilului chiar și la o vârstă mai mare ;

— **bavete din material plastic**, imprimate cu figuri de animale, flori, păsări etc., în culori vii și atractive. Buzunarul cu care se termină apără perfect îmbrăcămintea de eventualele „accidente" Spre deosebire de bavetele existente până acum în comerț, acestea sînt paspoalate cu un șiret moale, de pînză, cu care se și leagă la gît.

... NOUTĂȚI PENTRU CEI CARE AU DEPĂȘIT VÎRSTA DE 1 AN :

— **rochițe din poplin imprimat, cu chiloți din același material.** Fără mânecuțe, închise la spate și terminate cu un volan într-o culoare vie, asortată imprimeului, sînt foarte drăguțe, dînd fetițelor o înfățișare de mici flori de cîmp (măsuri : pînă la 6 ani) ;

— **pantaloneți pentru joacă din „Floreta" imprimat, cu chilot într-o culoare contrastantă** (bleumarin, verde etc.). Sînt ușoare, fiind complet deschise în părți (se leagă doar cu niște funde), dau impresia unor rochițe în cute, iar nuanța închisă a chiloților le face foarte purtabile (măsuri : pînă la 5 ani).

...ȘI PENTRU CEI CARE AU TRECUT PRAGUL ȘCOLII :

— **doux-pièces-uri din stofă subțire,** în diferite culori (roz, galben, bleu, bordo etc.). Există în două modele, ambele cu fustă plisată — unul, mai elegant cu mânecă 3/4, guler rotund și o mică garnitură din catifea, altul gen sport, cu mânecă scurtă, buzunare pe piept și nasturi din metal. Un ansamblu foarte reușit pentru fetele între 6 și 14 ani :

— **pantaloni „turist"** din diagonal mulinè (un fel de doc care imită stofa), cu numeroase buzunare tighelite cu roșu și garnisite cu ținte și cu o emblemă sportivă. Moderni și durabili, sînt deosebit de practici pentru adolescenți.

Puternic ca bătrînul Atlas...

CONSUMÎND

DROJDIA FORTIFIANTĂ

Bogată în vitamine, drojdia fortifiantă este indicată îndeosebi pentru persoanele cu regim dietetic.

Drojdia fortifiantă se administrează concomitent cu cele două mese principale.

dialog cu cititorii

PEȘTII... VORBESC

„Aș vrea să știu cum comunică peștii între ei?"

Virgil CEAUȘESCU
Timișoara

Răspunde ELVIRA MOCANU, director adjunct științific al Institutului de cercetări piscicole.

Faptul că indivizii aparținând unor specii de pești comunică între ei este astăzi bine stabilit de către oamenii de știință, specialiști în materie.

Astfel, unii pești produc diferite zgomote din care unele sînt pur mecanice, altele sînt însă sunete biologice — emise în mod special — în scop de intimidare, de speriere sau de chemare. Mai frecvent emit sunete unele specii de pești tropicali

După cum se știe, sunetul se propagă în apă mai repede decît în aer, iar peștii percep atît vibrațiile sonore, cît și pe cele infrasonore și, probabil, și pe cele ultrasonore.

Deci peștii pot auzi, și multe specii emit și sunete cu ajutorul diferitelor părți ale corpului lor — ca de exemplu vezica înotătoare. Caracterul sunetelor este foarte variat, amintind de bătăile în tobă sau semănînd cu un croncănit, grohăit, fluierat, mormăit etc.

Faptul că multe specii de pești au „voce" este în mod curent folosit de pescari. Astfel, pescarii de pe țărmul Malayei posedă arta de a „trage cu urechea", artă pe care și-o transmit ca pe o taină din tată în fiu. El își scufundă capul în apă, ținîndu-se cu mîna de bordul bărcii, și astfel percep zgomotele produse de pești. El recunosc de exemplu peștele „djupți" după zgomotul pe care-l face cînd se hrănește și care amintește de prăjirea orezului. Bancurile mari de heringi produc un zgomot asemănător cu ciripitul puilor tineri, iar sardeluța — cu foșnetul crengilor bătute de vînt...

Aceste sunete emise de pești constituie obiectul unor cercetări experimentale în scopul folosirii lor practice pe scară mai largă. Putem cita studiile întreprinse de Institutul federal de cercetări piscicole din Hamburg și de unii cercetători din S.U.A. în cadrul problemelor de bioacustică marină

Scopul acestor cercetări este pe de o parte folosirea emisiunii (cu ajutorul unui difuzor) a sunetelor înregistrate pe benzi de magnetofon pentru a atrage pești spre plasele sau navele de pescuit, pe de altă parte, detectarea certă a speciilor de pești prezente cît și a gradului de aglomerare — ambele în vederea obținerii unei siguranțe și a unui randament mai mare al pescuitului.

Încercările de folosire a benzilor de magnetofon la pescuitul codului (Gadus morhua) au dat rezultate bune și este posibil ca această metodă să capete în viitor o aplicație industrială.

NEPALUL

„Doresc să cunosc unele date mai importante despre geografia și istoria Nepalului".

Nicolae COJCARU
Mineciu-Ungureni, reg. Ploiești

Răspunde VASILE INOAN, cronicar de politică externă.

În comparație cu cele două țări vecine — R. P. Chineză și India — Nepalul apare pe harta Asiei ca o fîșie de pămînt dreptunghiulară, de dimensiuni modeste. În ciuda acestei impresii, suprafața sa de 140.798 km este ceva mai mare decît teritoriile Olandei, Danemarcei și Elveției laolaltă

Populația Nepalului numără 9.407.127 de locuitori. Capitala țării este orașul Katmandu, cu aproape 200.000 de locuitori

Zeci de ani Nepalul a fost unul dintre cele mai izolate state de pe glob Fenomenul s-a datorat în parte condițiilor geografice: altitudinea mare la care este situat și munții înconjurători, ale căror ziduri au fost tot atîtea obstacole în calea vizitatorilor străini. Astfel, la granița cu provincia Tibet a R. P. Chineze se înalță către cer pînă la aproape 9 000 de metri cei mai înalți munte din lume. Chomolungma (Everestul) Izolarea țării s-a datorat însă și unor condiții politice. Pînă în 1924 sclavia exista aici în mod legal Anglia, care a pătruns în Nepal încă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, a încheiat în 1816 cu conducătorii statului un așa-zis „tratat de alianță și prietenie". Deși țara a continuat să se intituleze formal „stat independent", ea a fost transformată într-un protectorat britanic. Aplicînd în interesul lor o lege mai veche a feudalilor nepalezi, care nu permitea intrarea în țară a reprezentanților altor state, colonialiștii englezi au interzis Nepalului să aibă relații cu alte țări, în afara Marii Britanii

Mai bine de o sută de ani Nepalul s-a aflat sub stăpînirea feudalilor din neamul Rana, aserviți regimului colonialist, care menținînd monarhia ca paravan, își transmiteau ereditar funcția de „prim-ministru", deținînd toate posturile importante, avînd în stăpînire 80 la sută din întreaga suprafață cultivabilă și își împărțeau între ei peste trei sferturi din veniturile țării.

În Nepal — țară în care de la sud la nord poți întîlni atît clima subtropicală cît și cea a extremului nord — se cultivă orez, porumb, cartofi, bumbac, iută, fructe, se cresc animale, 60 la sută din teritoriul țării este ocupat de păduri. Subsolul dispune de rezerve de cărbune, fier, aramă, zinc, sulf, argint, aur, petrol, wolfram, mică, pietre prețioase, cristal de munte etc. Cu toate acestea industria se află abia la începuturile ei. Țara este slab dezvoltată și din punct de vedere cultural, marea majoritate a populației fiind neștiutoare de carte.

După cel de-al doilea război mondial mișcarea de eliberare națională a poporului nepalez s-a intensificat. O insurecție populară antiimperialistă și antifeudală s-a încheiat cu succes la 18 februarie 1951, cînd la Katmandu a fost proclamată Declarația cu privire la introducerea constituției, la organizarea alegerilor generale și la înfăptuirea reformei agrare. Familia Rana a fost înlăturată de la putere, instaurîndu-se monarhia constituțională, formă de stat existentă și în prezent

În decembrie 1962, în țară a fost introdusă o nouă constituție care stabilea sistemul administrativ al consiliilor municipale, avînd drept organ legislativ suprem Panciaiatul național, care a înlocuit vechiul parlament.

În prezent, în Nepal se iau unele măsuri cu caracter progresist pentru crearea unei industrii naționale și dezvoltarea agriculturii. Pe plan internațional, Nepalul se manifestă ca o țară iubitoare de pace, care duce o politică de neutralitate.

POȘTA NOASTRĂ

ION RACHELEANU, MĂCIN. 1) Vă putem răspunde printr-o veste care — după cum deducem din preocupările dv — vă va bucura: începînd cu unul din viitoarele numere ale revistei noastre vom inaugura o nouă rubrică, destinată automobiliștilor amatori, în care vom insera sfaturi pentru conducătorii auto privitoare la întreținerea autoturismului personal, noutăți din domeniul construcțiilor de automobile etc. În ce privește primul automobil, am răspuns la „Poșta noastră" din nr. 19 unei întrebări similare. 2) Vom publica la rubrica „Cadran internațional" un material în legătură cu stadiul construcției avionului „Concorde".

B. DUMINECĂ, CIMPULUNG, REG. ARGEȘ. 1) Vă indicăm „Istoria cinematografului mondial" de Georges Sadoul (Editura științifică — 1961). 2) În general ne puteți trimite fotografii de orice dimensiuni de la 9 × 12 în sus. 3) Despre aur am publicat un amplu documentar sub titlul „Misterele elementului 79" (Flacăra nr. 1/965) 4) Orașul Mangalia a fost înființat de dorieni pe la sfîrșitul secolului al VI-lea î.e.n. Pe atunci purta numele de Callatis. A jucat un rol politic și economic de seamă printre cetățile grecești de pe țărmurile Mării Negre. Desigur că există un bogat material documentar cu privire la trecutul acestei cetăți; el provine din săpăturile arheologice. Începute încă în anul 1924, mult intensificate în anii puterii populare, și se află expus la muzeul local din Mangalia și la Muzeul de arheologie din Constanța.

VASILE CĂLOIAN, ORAȘUL GH. GHEORGHIU-DEJ. Figura lui Ștefan cel Mare a fost înfățișată în numeroase opere literare cum sînt poeziile lui Bolintineanu, drama lui Delavrancea „Apus de soare", lucrările lui Mihail Sadoveanu „Frații Jderi", „Viața lui Ștefan cel Mare" ș.a. În muzeele din București, Iași și Suceava, ca și la mănăstirea Putna, unde se află mormîntul lui Ștefan cel Mare, se găsesc multe piese ce-i evocă viața și activitatea, precum și portrete ale marelui voievod

MIHAI CONSTANTIN, ORĂȘTIE. Biblioteca Batthyáneum din Alba Iulia a fost înființată de episcopul catolic I. Batthyány (1741—1798) Deci, ea are o vechime de aproape două secole. Biblioteca posedă numeroase manuscrise, incunabule și tipărituri vechi de incalculabilă valoare. Merită să depuneți efortul de a mai încerca o dată s-o vizitați.

V. SILVIAN

PRIMUL TELEFON

„Cine a inventat telefonul?"

V. GEAMĂNU
Tg. Jiu

Răspunde prof. univ. SERGIU CONDREA, de la Institutul politehnic București.

Vorbirea la distanță prin intermediul semnalelor electrice, adică telefonia, a preocupat pe numeroși cercetători, din diferite țări, în a doua jumătate a secolului trecut.

Primul care a realizat un dispozitiv pentru transmiterea prin mijloace electrice a sunetelor muzicale este germanul Philip Reis

În 1861, Reis a inventat și experimentat un aparat pe care l-a numit *telefon*, care transmitea, este drept, destul de imperfect, unele sunete muzicale. Transmițătorul era compus dintr-o membrană întinsă, pe care era fixat un vîrf metalic. Cînd se emitea un sunet, membrana vibra cu aceeași frecvență principală ca și a sunetului. Prin această vibrație vîrful metalic stabilea și întrerupea un circuit metalic prin care trecea un curent.

Receptorul era format dintr-o vergea de fier, cu o bobină înfășurată, prin care trecea curentul de la transmițător.

Acest aparat nu putea transmite însă vorbirea articulată, care are o formă de oscilație mult mai complicată.

În 1868, francezul Charles Bourseul a descris într-o revistă un telefon imaginat de el, bazat pe transformarea vibrațiilor sonore în oscilații electrice. Acest aparat nu a fost experimentat și a fost considerat ca o fantezie interesantă.

În 1876, americanul Graham Bell (care era profesor la o școală de surdo-muți și s-a ocupat mult de aceștia) a realizat primul telefon pentru transmiterea vorbirii în chip inteligibil. Invenția lui a fost prezentată în acel an la expoziția din Philadelphia.

Telefonul lui Bell — în principiu receptorul telefonic de astăzi — reda însă foarte slab sunetele: cu ajutorul lui nu se puteau transmite convorbirile decît la distanțe mici.

În 1878, profesorul D. E. Hughes din Londra a arătat că transmițătorul electromagnetic al lui Bell poate fi înlocuit cu succes printr-un *microfon* cu cărbune.

Puțin mai tîrziu, în același an, Edison a construit un microfon practic, bazat pe acest principiu, iar în 1879 inginerul rus M. Mihalki a utilizat în microfon praf de cărbune, pentru variația rezistenței electrice, mărindu-i astfel eficacitatea.

Aceasta este, pe scurt, istoria telefonului.

OPINII ALE CITITORILOR

LUCIA GALAN — *Botoșani*, IONEL GRIVEI — *Tg. Jiu*, UN GRUP DE CITITORI — *Sibiu*, ȘTEFAN ANUȚZA — *Iași*, DUMITRU DRĂGHICI — *Lupeni*, PETRE FALCOȘ — *Chirnogeni*, CONSTANTIN MĂSUTIS — *Oțelul Roșu*, VALY BARNA — *Tg. Ocna ne-au scris, făcînd aprecieri legate de conținutul și aspectul grafic al revistei. Ni se dau și unele sugestii de noi teme, subiecte etc., deopotrivă de folositoare. Mulțumim tuturor.*

Doi tineri cititori: CONSTANTIN BUSUIOC — *Galați* și TUDOR PETRE — *Feteși, se declară nemulțumiți de faptul că revista noastră acordă prea puțin spațiu unor probleme de „educație cetățenească a tineretului" — cum se exprimă unul din semnatari.*

În același sens ne-au mai scris și alți tineri și noi ne bucurăm că dorințele exprimate de ei reflectă un vădit interes pentru revista noastră. Prin însăși specificul ei, „Flacăra" se adresează tuturor vîrstelor. Aceasta înseamnă că noi ne străduim ca materialele publicate în paginile revistei, prin tematica lor diversă, prin conținutul de idei, prin obiectivul lor informativ, instructiv etc., să-i intereseze și pe tineri, și pe maturi, și pe vîrstnici.

Așteptăm, de aceea, cu interes propunerile tinerilor noștri cititori pentru materiale care îi interesează în mod special. În ce privește planul nostru tematic de perspectivă, el cuprinde — după cum se poate vedea chiar din acest număr — o seamă de anchete, interviuri, reportaje ilustrate, reflectînd aspecte majore din viața tineretului nostru.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze: Maria Titus, elevă, Timișoara, str. Schuricher 16: literatură; Virginia Pascal, studentă, București, str. C. Ivănuș 2, rn. 23 August: ilustrate; Eufrosina Ionescu, elevă, Brașov, str Plugarilor 18: ilustrate; Adela Iordache, studentă, Cluj, str. Hașdeu 27: cu tineri născuți în ziua de 6 aprilie; Mioara Badea, elevă, Cîmpulung, reg. Argeș, str. V. Alecsandri 23: ilustrate; Gh. Țimbolaru, elev, Botoșani, Calea Națională 266: filatelie, cinema, sport; Mimi Tamaș, elevă, Cîmpulung, reg. Argeș, str. Dobrogeanu Gherea 74: teme diverse, ilustrate; Doina Mițâ, elevă, Craiova, str. Breslei 18: sport, ilustrate; Nelu Trincă, lăcătuș, Hunedoara, C.M. 1, ap. 2: ilustrate; Laurențiu Fabris, muncitor-montor, București, intrarea Mentei 4, rn. 16 Februarie, Of. poștal 17: teme diverse.

Microfeleton

DESCOPERIRE SENZAȚIONALĂ

Talentatul regizor Ion Peliculă măsura cu pași repezi biroul studioului, stăpînit de o neliniște creatoare.

— Trebuie să găsesc ceva original. Nu se mai poate. Nimeni n-a surprins pînă acum viața țăranului în ce are mai autentic. E mult convențional în tot ce s-a făcut.

Porni la drum în munți, înarmat cu ustensilele necesare într-o după-amiază de primăvară ploioasă poposi într-un sat cocoțat pe versantul unei păduri gigantice și își instală cartierul general într-un cort ultrautilat, cu scurgere de apă și ferestre de plexiglas.

Dimineața, după ce se rase cu lama preferată, ieși în uliță, căutînd scrutător în toate părțile. Ființa băietani, cu ghiozdane, se îndreptau cu pași măsurați și molcomi spre școală.

— Ce-i cu voi? — îi întrebă Ion Peliculă plin de curiozitate.

— Bună ziua, răspunseră în cor. Mergem la școală.

— Cum, învățați la școală? Formidabil. Iată noul! Ce inspirație că am venit aici. Învață. Pînă mai ieri analfabeți. Acum la carte! Își aduse în grabă aparatele și alergă după ei, urmărindu-i cu obiectivul pînă intrară într-o clădire nouă, cu geamuri mari, moderne și de o curățenie exemplară.

Talentatul regizor, care studiase cu o săptămînă în urmă un tratat etnografic de acum cîteva decenii, se cutremura de plăcere.

— Am dat lovitura! Ce senzație va fi în studio! Cînd mă gîndesc cum îmi pierdeam vremea la Ambasador, la bar, și nu bănuiam ce lucruri interesante se pot descoperi într-un sat oarecare, pierdut de civilizație, aici, în creierul munților!

Conform unui proiect dinainte schițat porni, în aceeași zi, în căutarea unei vetre strămoșești, așa cum auzise că s-ar fi descoperit cu prilejul săpăturilor de la Cucuteni. Bătu la o poartă. Țăranul, cu obișnuita-i ospitalitate, îl invită în casă.

— Vă rog să mă iertați! Tocmai ședeam la masă...

Ion Peliculă rămase de-a dreptul uluit. Pe masă — o masă adevărată acoperită cu material plastic — farfurii.

— Cunoașteți tacîmul? Aveți și furculițe? Nu mîncați cu...? (memoria îi slăbise, nu mai știa exact cum oficiau ritul cei de acum 4 000 de ani).

— Ce spui mata? — îl întrebă țăranul, nedumerit.

— Un moment, vă rog! Aparatul începu să zumzăie înregistrînd fenomenalele descoperiri.

Au farfurii! Fantastic. Te pomenești că... Mergînd spre capătul satului auzi deodată o muzică ciudată. De unde puteau veni acordurile acestea, în pustietatea din jur?

Văzu cu spaimă un aparat de radio cu tranzistori, agățat de umărul unui țăran tînăr, pe cînd un altul mai-mai, să-l răstoarne cu bicicleta, din pricina vitezei exagerate cu care alerga. Întins pe burtă printre bolovani și pietriș, Ion Peliculă filma cu lăcomie ciudatele apariții, în prada unei adevărate frenezii. Sosit în studio, își făcu singur comentariul, montajul și muzica, realizînd un scurt metraj cu titlul: *Unele senzaționale secvențe dintr-un sat strămoșesc.*

— V-am spus eu că numai terenul... acolo descoperi viața adevărată. Cine putea să-și închipuie... auzi domnule: tacîmuri ca la oraș! Furculițe! Aparate de radio!

Și își sorbi whisky-ul cu un aer de superioritate, în fața figurilor perplexe ale colegilor mîndri de temerara expediție și de uluitoarele descoperiri ale colegului lor.

C. N. CONSTANTINIU

cadran INTERNATIONAL

UN PARADOX ȘI IMPLICAȚIILE SALE...

„Trebuie să amintesc cu toată sinceritatea că obligațiile militare ale Marii Britanii în cadrul alianței nord-atlantice înseamnă pentru noi cheltuieli extrem de mari... Noi nu putem și nici nu dorim să ne asumăm la continuare o parte atît de neechitabilă din această povară economică". Frazele citate aparțin premierului britanic Wilson și au fost rostite la recenta sesiune a N.A.T.O. Prin aceasta el nu face decît să îndrepte încă o dată arătătorul spre principalele preocupări ale cabinetului său: dificultățile economice.

De la instalarea partidului laburist la cîrma politicii britanice, problematica economică a invadat pur și simplu paginile gazetelor, emisiunile B.B.C.-ului și televiziunii, dezbaterile Camerei Comunelor, devenind, după expresia unui umorist londonez, best-sellerul anului. Efective sau abia proiectate, măsurile economice guvernamentale încearcă să țină piept celor „o sută de vicii" pe care, după cum denunță gazetele laburiste, echipa conservatoare le-a infiltrat sistemului financiar, comerțului și producției insulare. Programul pentru revitalizarea industriei: suprataxa de import de 15 la sută; dramaticul și masivul împrumut solicitat băncilor străine și Fondului Monetar Internațional pentru oprirea devalorizării lirei sterline; ofensivele repetate pentru lansarea exporturilor britanice; un buget a cărui caracteristică constă în sporirea simțitoare a impozitelor indirecte suportate de masele largi; crearea unor organisme centrale de supraveghere a evoluției economice; în sfîrșit, anunțarea dezbaterii amănunțite în Parlament, la mijlocul lunii iunie, a legii naționalizării industriei oțelului, iată momente care au polarizat atenția comentatorilor în lunile de guvernare laburistă. Impresionante prin alura în care s-au succedat și implicațiile lor în lumea capitalistă, măsurile respective nu au dus pînă acum la depășirea a ceea ce șeful guvernului englez numea „o situație economică de criză națională". De altfel, în condițiile în care majoritatea laburistă în Parlament s-a redus la numai 3 mandate, opoziția înțelege să întîmpine într-un stil ofensiv măsurile guvernului și în primul rînd cele economice. Cu atît mai mult cu cît la Londra se apreciază că datele nerealgice ale sistemului financiar al economiei au rămas aproximativ aceleași: deficitul de 800 de milioane de lire sterline înregistrat de balanța de plăți rămîne aproape neschimbat, cu toată forțarea exporturilor; la 31 mai devine scadentă o primă rată din cele 3 miliarde de dolari, pe care Marea Britanie n-a putut-o achita decît recurgînd la un nou împrumut de 1,5 miliarde dolari de la F.M.I.; sporul impozitelor indirecte se dovedește nepopular, făcîndu-se chiar o legătură cu o creștere similară din aprilie trecut, pentru care laburiștii, atunci în opoziție, îi criticaseră pe conservatori etc., etc. Revenind la discursul de la N.A.T.O. al premierului Wilson, nu se poate neglija adevărul pe care el îl exprimă: obligațiile financiare mibtare sînt un factor de prim ordin în dificultățile economice britanice din întreaga perioadă postbelică. Aceasta fiind realitatea, comentatorii notează drept un paradox faptul că, deși asemenea adevăruri nu sînt spuse rar de liderii laburiști, noul buget militar britanic prevede nu limitarea, ci urcarea cheltuielilor militare cu aproape o jumătate de miliard de lire sterline. Acest paradox explică astfel, mai bine decît alte argumente, de ce se dovedește atît de greu de găsit răspunsul la întrebarea: „Cum se poate obține cel mai mare rezultat din fiecare liră sterlină cheltuită?" — devenită un slogan la modă în administrația britanică.

Cristian POPIȘTEANU

OLANDA ȘI GAZELE NATURALE

Sărăcia de resurse energetice a Olandei este, pare-se, pe cale să își sfîrșit: descoperirea unor vaste rezerve de gaze naturale a adus o schimbare calitativă în geografia ei economică. La Slochteren (provincia Groningen) zăcămintele sînt evaluate la peste un miliard de metri cubi, iar terenurile din provinciile Friesland și Noordholland sînt și mai bogate... Paralel, a început construcția de conducte pentru transportul gazelor. Pînă la sfîrșitul anului 1965, vor fi gata 300 de mile de conducte.

De pe acum însă s-au ivit complicații. Deputații socialiști au declarat în Parlament că autoritățile refuză să publice datele reale privitoare la rezervele de gaze naturale, care potrivit unor afirmații s-ar ridica la 2-4 miliarde de metri cubi. S-a replicat că în momentul de față se duc tratative internaționale pentru contractarea de gaze naturale și, în consecință, dezvăluirea existenței de noi rezerve ar putea influența asupra prețului. Dar argumentul a apărut neconvingător, mai ales dacă se ține seama de anumite interese imediate. Cunoscutul concern anglo-olandez „Royal-Dutch Shell" și monopolul american „Standard Oil Company of New Jersey" au acaparat 50 la sută din acțiunile firmei „Nederlandse Maatschappli" (N.A.M.) căreia îi sînt concesionate terenurile cu gaze naturale.

Așadar, economia Olandei n-a apucat să profite încă de pe urma noii energii și mirosul gazelor a și atras amatori de profituri din străinătate.

Z. F.

INGENIOZITATE

Contrabanda de țigări americane și elvețiene bîntuie cu o furie tot mai mare în Italia de nord. O recentă anchetă a „Gărzii financiare" din Milano a scos la iveală cîteva din ingenioasele metode utilizate de contrabandiști.

Transportul peste graniță se face cu toate mijloacele de comunicație cunoscute, începînd cu trenul (el oferă avantajul cantității: 200.000 de pachete „Turmac" au fost descoperite în... sulurile trucate de hîrtie igienică, care ocupau un întreg vagon de marfă) și sfîrșind cu avionetele de turism (care pot ateriza pe aproape orice teren din interiorul țării). Calea cea mai uzitată rămîne însă automobilul. „Garda financiară" a descoperit un individ care era proprietarul a peste 80 de turisme, dube și camioane, toate avînd amenajări speciale pentru transportul cît mai discret al „mărfii". Din păcate pentru autorități, respectivul s-a dovedit a fi doar un om de paie, care primea 50 000 de lire pentru fiecare mașină înscrisă pe numele său, fără a avea nici cea mai vagă idee despre ceea ce se întîmpla cu ea.

Metodele de desfacere la Milano a țigărilor introduse în mod clandestin dovedesc de asemenea o mare inventivitate. Calea favorită pare a fi „difuzarea" pe stradă. Sute de vînzători mișună prin Piazza del Duomo sau la Porta Genova, oferind trecătorilor pachețele de „Kent" sau „Helga". Unii din ei formează adevărate baraje în mijlocul străzilor, oprind mașinile și strădundu-se să-i convingă pe călători să le achiziționeze marfa. Printre acești vînzători există cîțiva „campioni".

(Continuare în pag. 22)

Un punct pe hartă: DAMASC

Numele evocă foșnetul rochiei cu trenă și luciul rece al spadei. Mătasea moale și oțelul dur, pe care meșteri localnici le lucrează cu neasemuită pricepere din vremuri străvechi, au făcut din Damasc — damasc. Devenit substantiv comun, el a desemnat încă din evul mediu și țesătura cu desene mari care îmbrăca trupul gingaș al frumoasei castelane, și tăișul neiertător al sabiei de la șoldul cavalerului.

La Damasc continuă și azi să se lucreze „damascurile". I-am văzut pe meșteri șezînd pe trotuar, cu spatele rezemat de zidul unei case și repezind ritmic barosul în lama subțire pusă pe nicovală. În stînga, niște foale minuscule, manevrate cu piciorul, întrețin incandescența unui morman de jeratic, de la care oțelul împrumută din cînd în cînd căldura necesară maleabilității în dreapta, un lighean de aramă cu complicate incrustații servește drept cadă pentru baia finală a călirii. Se muncește ca acum un mileniu, fără nici unul din mijloacele tehnice intrate astăzi în uzul curent al siderurgiei. Dar, tot ca acum un mileniu, produsul e impecabil.

Ocupînd o întinsă oază pe colinele Antilibanului, Damascul e unul din cele mai bătrîne orașe ale lumii. Cu 16 veacuri înaintea erei noastre, cînd stăpînirea faraonilor ajunsese pînă aici, el era o adevărată placă turnantă pentru caravanele de cămile, care circulau între Asiria și Egipt, între Babilon și Mediterana. Dominațiile străine s-au succedat: Asiria, Babilonul, Persia, Macedonia (grație lui Alexandru cel Mare), Roma, Imperiul bizantin și cel arab l-au ocupat, rînd pe rînd. Zidurile și fortărețele cu care l-au încins romanii supraviețuiesc pînă azi. Așa cum uriașul bazar, sub ale cărui bolți răsună melopeea ademenitoare a sutelor de negustători, este un vestigiu al arhitecturii secolului XII. Cea mai mare parte a clădirilor de atunci au fost însă rase de pe fața pămîntului de năvala ferocelui Tamerlan, care, în 1401, a masacrat majoritatea populației orașului.

A urmat apoi stăpînirea turcească, iar după primul război mondial „protectoratul" francez. Lupta de eliberare națională, cu puternice tradiții în țară, a continuat în tot acest răstimp, ducînd în cele din urmă la proclamarea independenței naționale. În septembrie 1941 Damascul a devenit capitala Republicii Siria.

Cupolele, minaretele și meterezele dințate ale zidurilor creează orașului o atmosferă particulară, de antică cetate maură. Dar în vechile clădiri, ca și în noile edificii apărute în anii din urmă, se simte ritmul trepidant al vieții moderne. Alături de țesătorii și făurarii manuali, există muncitorii din fabricile textile și de ciment, de produse alimentare și de pielărie. În vecinătatea ulițelor strîmte și întortocheate, în care înlănțuirea a doi care venind din direcții opuse naște probleme de circulație, se află bulevarde largi, pe care le absoarbe autostrada ce duce la apus spre Beirut și la răsărit spre Bagdad și Mosul.

Deasupra caravanelor de cămile, care pătrund pînă în periferii, trec cvadrireactoarele care decolează de pe marele aeroport al capitalei siriene.

Păstrînd amprenta unei lungi și zbuciumate istorii, Damascul este totuși un oraș al zilelor noastre.

Nicolae MINEI

Vedere din Damasc

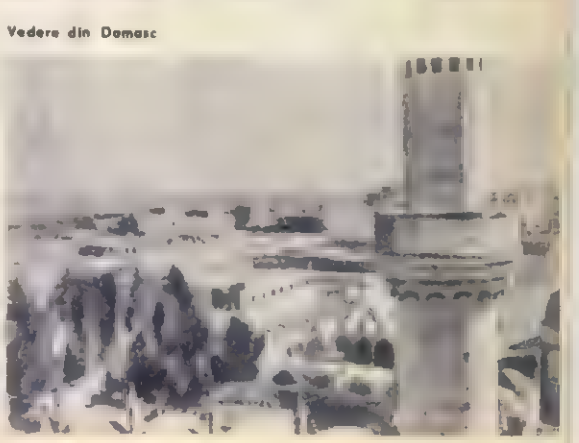

cadran INTERNATIONAL

care au fost arestați pînă acum de peste o mie de ori !

O altă metodă e livrarea la domiciliu. Se citează un caz în care „detaliștul" a nimerit la locuința unui... funcționar al „Gărzii financiare", ceea ce s-a soldat, firește, cu arestarea lui. Un altul însă a pătruns în Palatul Justiției, a vîndut magistraților și avocaților cîteva zeci de pachete și a plecat nestingherit. Ceea ce pare să demonstreze că patima fumatului e mai puternică decît respectul față de codul penal — chiar și la oamenii legii

N. AURELIU

RAFAEL ALBERTI, GRAFICIAN

„Pintar la poesia con el pincel de la pintura" („a picta poezia cu penelul picturii") — aceste cuvinte, pe care cunoscutul poet spaniol le-a spus adeseori, nu sacund în ele nici o figură de stil. În urmă cu mulți ani, cînd primele sale versuri nu văzuseră încă lumina tiparului, Alberti îndrăgise creionul de desen și instrumentele de gravat.

Între anii 1917 și 1921 — după cum ne informează revista italiană „Vie Nuove" — Rafael Alberti arăta cu plăcere, dar numai prietenilor, o serie de desene. Titlurile unora dintre acestea dovedesc sursele de inspirație foarte eterogene ale artistului : „Intrarea în grădină de zarzavat", „Fodoabele balerinei", „Fulgerătoarea atingere ritmică a unui singur vers" (denumirea din urmă arată clar că avem de-a face cu un desen suprarealist).

Cîțiva ani apoi, Rafael Alberti a continuat să deseneze. Ori de cîte ori avea prilejul însă, ținea să sublinieze că această preocupare nu este un capriciu, ci o activitate strîns legată de cea literară ; prin linii și forme, scriitorul își ilustra propriile idei poetice.

Dorința de a nu fi considerat un diletant l-a determinat însă pe poet să renunțe și, după propria sa mărturisire, „abia în 1954 m-am întors lîngă penelul și dalta de gravat. Am publicat o serie de desene inspirate din luptele cu tauri, care acum vor fi expuse alături de opere (cu același subiect) ale lui Goya, Picasso și Gutierrez Solana. La drept vorbind, mă întreb de ce mi se dă atîta încredere ? Mulți ani n-am mai vrut să desenez fiindcă nu voiam să apar ca un diletant... Acum însă am găsit în mine o mare răbdare de meșteșugar, o dragoste puternică pentru lucrul manual. De acea, adeseori îmi dedic timpul gravurilor, desenelor în acvaforte".

Nu demult, colecția de gravuri a poetului Rafael Alberti a fost expusă la Galeriile Penelope din Roma. Presa italiană a numit acest eveniment „o înaltă sărbătoare" culturală.

M. MIHAIL

„PATETIC, BRUTAL, ULUITOR"

„Era un om mărunțel, între două vîrste, cu o privire speriată și cu cele mai obișnuite trăsături din lume. Relatarea lui Alfred Whitley în fața comisiei și a publicului invizibil care urmărea programul stației de televiziune W.J.T.V. era patetică, brutală și uluitoare".

Astfel începe un reportaj apărut recent în ziarul „New York Times" privitor la audierile televizate organizate la Jackson, statul Mississippi, de Comisia pentru drepturile civile. Acest organism oficial american a fost însărcinat să elaboreze un raport și eventuale recomandări către președintele Johnson și către Congres în legătură cu discriminările pe plan electoral și legislativ, împotriva negrilor.

Iată cum descrie reporterul lui „New York Times", Roy Reed, mărturia lui Whitley :

„Whitley lucra ca muncitor de rînd într-o fabrică din Natchez, statul Mississippi. Nu aparține nici unei organizații antisegregaționiste, nu a făcut parte niciodată dintr-o organizație politică sau din cele ce negrii numesc Mișcarea (pentru drepturile civile — n.r.). Și totuși, într-o zi a lunii februarie 1964, după terminarea lucrului, el a fost răpit de opt albi cu gluga trasă pe față și a fost transportat cu mașina la 60 de kilometri depărtare, într-o regiune mlăștinoasă. Acolo, necunoscuții i-au smuls hainele de pe el, l-au întins pe pămînt și l-au bătut cu vina de bou pînă au obosit. Apoi i-au turnat ulei de ricin pe gît și l-au dezlegat".

„După aceea — declară Whitley — unul din albi mi-a strigat : «Tuciuriule, întinde-o», și am început să fug, dar după cîteva clipe m-am împiedicat și am căzut jos. Atunci au început să mă caute cu lanternele, căci se făcuse întuneric, și au tras în neștire cu revolverele în direcția unde mă văzuseră ultima oară"

Negăsindu-l, banda s-a urcat în automobil, lăsîndu-l pe Whitley gol, pe pămînt, în noaptea aceea de iarnă...

Cazul lui Whitley — subliniază corespondentul ziarului New York Times" — nu este de fel izolat. El este frapant poate tocmai prin banalitatea sa. „Comisia pentru drepturile civile a auzit mărturie după mărturie ; i s-a relatat despre nenumărate nelegiuiri asemănătoare cu cea căreia i-a căzut victimă Whitley. Cinci zile au durat audierile".

Desigur că aceste audieri publice joacă un rol folositor, contribuind la demascarea fărădelegilor rasiștilor. Dar, judecînd după amploarea crescîndă și caracterul combativ al mișcării pentru drepturile civile ale negrilor din S.U.A., precum și după cruzimea cu care unele autorități locale încearcă să o reprime, faptele sînt de mult limpezi și nu o nouă anchetă este ceea ce lipsea...

I. NIȚESCU

ORTOGRAFIE... COMPLICAȚII ȘI IMPLICAȚII

Vii și pasionante sînt — și se pare că vor fi și în continuare — discuțiile pe marginea proiectului de reformă a ortografiei limbii franceze. Este a patra sau a cincea tentativă de simplificare de la începutul secolului. Ultima comisie a ținut, din 1961, cînd a fost înființată, și pînă în noiembrie 1964, patruzeci și cinci de ședințe. Rezultatul : 115 pagini dactilografiate care propun „o reformă moderată și prudentă", cu scopul de a elimina „dificultățile gratuite" și în același timp de a face ortografia mai simplă și mai rațională. Recensămintele electronice ale greșelilor comise „în diversele stadii ale școlarității", sondaje ale opiniei publice etc. stau la baza acestei propuneri care, dacă va fi unanim acceptată, va necesita circa cincisprezece ani pentru a fi introdusă în școală. Și încă o precizare a comisiei : „Reforma nu este făcută pentru francezul din 1965, ci pentru cel din anul 2000..."

Pentru ce e nevoie de o asemenea reformă ? Primul argument al comisiei este de ordin pedagogic : învățarea ortografiei „ocupă o parte nerezonabilă a orarelor școlare". Această apreciere atinge opinii contradictorii. Numeroși profesori infirmă părerea că neființă conformă cu realitatea practică. Al doilea argument vizează o sferă mai largă. Autorii afirmă că din cauza dificultăților ortografice se constată o slăbire periculoasă „a pozițiilor limbii franceze față de limbile a căror ortografie a fost judicios simplificată, cum sînt spaniola, germana sau italiana". R. Le Bidois, cronicarul lingvistic al ziarului *Le Monde*, respinge argumentul subliniind că limba engleză care „împarte cu limba noastră tocmai privilegiul de a avea o ortografie ilogică și dificilă" este, în ciuda acestui fapt, foarte răspîndită.

Proiectul invocă și un argument de ordin... economic : „O reformă chiar foarte moderată a ortografiei va duce la o reducere de loc neglijabilă a cheltuielilor de imprimare". Și dă ca exemplu un fragment din celebra operă a lui Anatole France : Thaïs. Fragmentul are inițial 5.000 de cuvinte. Reprodus după ortografia reformată, 300 din acestea sînt simplificate cu unul sau două semne. Drept urmare lipsesc din text cîteva sute de litere, care însumează aproape zece rînduri tipografice...

Se pare că propunerile comisiei nu întrunesc, cel puțin deocamdată, sufragiile unor foruri și persoane care veghează și lucrează de vreme îndelungată cu acest material viu care este limba. Societatea oamenilor de litere și-a și precizat poziția cerînd „să se oprească o asemenea întreprindere împotriva limbii franceze..." Nici Academia franceză nu și-a dat asentimentul și, după opinia unor lingviști, e puțin probabil că va confirma o reformă care riscă să schimbe înfățișarea limbii naționale, să rupă cu tradițiile literaturii și să sape un abis între generații. Dar, ca orice opinii, nici acestea nu sînt definitive.

I. CORIBAN

„PELERINII" AMENINȚĂ AFRICA

În sala bibliotecii Ministerului Libanez al Agriculturii peste 80 de savanți, africani și de pe alte continente, s-au reunit de curînd într-un original consiliu de război. Scopul acestei întruniri consta în elaborarea strategiei luptei împotriva unui pericol care de secole amenință îndeosebi continentul negru. Este vorba de lăcustele numite *pelerin*, insecte care ating pînă la 7 cm în lungime și care pot consuma o cantitate de trei ori mai mare decît propria lor greutate.

Cu pofta lor ruinătoare, ele distrug tot ce este verde, lăsînd locul pustiu, ca în urma celui mai dezastruos incendiu. Regiuni întregi, de sute de mii de hectare, capătă un aspect dezolant.

La Universitatea din Strasbourg (Franța) s-a deschis recent o expoziție de carte românească și de obiecte de artizanat din țara noastră.

23 de avioane distruse, 26 de americani și 4 sud-vietnamezi uciși și 103 răniți — iată bilanțul exploziilor din 16 mai de la baza americană din Bien Hoa (Vietnamul de sud). În fotografie : se efectuează controlul bombelor neexplodate.

Pe pancartele purtate de acești demonstranți pe străzile orașului Tokio scrie : „Yankei, joe mîinile de pe Republica Dominicană !", „Yankei, joe mîinile de pe Vietnam !"

SEISME

În octombrie 1964 instalațiile radar montate pe nave engleze care patrulau în apele Oceanului Indian au reperat la mare altitudine adevărați nori de lăcuste ce se întindeau pe o suprafață de cîțiva kilometri pătrați. Ceva mai tîrziu, posturile de observație de pe coasta Omanului, din deșertul Somaliei și din văile mai ascunse ale Etiopiei, semnalau același lucru.

Aceste lăcuste originare din India și Pakistan și-au instalat platforma de lansare în Peninsula Arabică unde, reproducîndu-se, își pregătesc noua invazie.

Între 1957 și 1961 au fost distruse larvele de pe o suprafață de

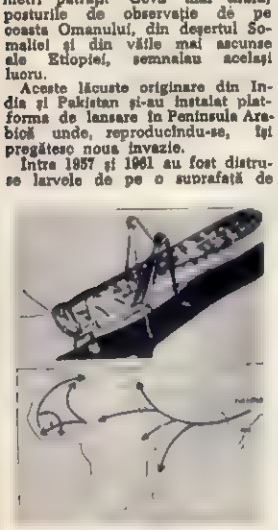

2,5 milioane km². Din 1962 o serie de state africane, avînd alături de ele în această luptă și Franța, au reușit să zădărnicească încercările nepotiților oaspeți de a le devasta pămînturile.

Nu este mai puțin adevărat că și în vechime oamenii reușeau întrucîtva să alunge pericolul cu ajutorul... șgomotelor. Acestea izbuteau să îndepărtare însă lăcustele numai pînă pe pămîntul... vecinului.

De astă dată dimensiunile invaziei ce se pregătește sînt mult mai demne de luat în seamă. Printre statele amenințate se numără: Etiopia, Sudanul, Ciad, Mali, Guineea, Coasta de Fildeș etc. Iată deci că statele africane au cerut sprijinul O.N.U. pentru a putea lupta cu succes împotriva „pelerinilor", avînd în vedere mai ales costul extrem de ridicat al insecticidelor și lipsa de avioane — cele două principale arme ce vor fi utilizate de această dată.

În același timp savanții sînt angrenați în găsirea unor metode mai eficiente pentru distrugerea unui cît mai mare număr de invadatori: atragerea lăcustelor în locuri deja tratate cu insecticide, găsirea unei substanțe care să paralizeze lăcustele etc. De asemenea, se studiază în prezent posibilitatea atragerii lăcustelor deasupra unor vaste întinderi de ape cu ajutorul unor magneți puternici.

N. NICOARĂ

Hector Escobar Serrano, ministrul de externe al Salvadorului, a anunțat că țara sa nu va participa cu unități militare la forța interamericană „din cauza cutremurelor care afectează actualmente Salvadorul". Din această cauză, a spus el, miniștrii de interne ai țărilor Americii Latine nu s-au mai întrunit la 21 mai la Panama.

Dacă în Salvador, în ziua cînd a fost difuzată declarația, pămîntul continua într-adevăr să se scuture, cu o serviabilitate care nu putea să treacă neobservată în cercurile politice, în Ecuador și Bolivia seismografele nu înregistrau nici cea mai mică clintire a scoarței. Și totuși, unitățile militare au fost imobilizate și în aceste țări de seisme care, neîndoios, își avusu epicentrul în viața socială și politică. Arestări, stare de asediu, demonstrații, în Ecuador; grevă generală, expulzarea liderului sindical, fostul vicepreședinte Lechin — iau, după cum transmite *France Presse*, „cea mai gravă criză pe care o înfruntă junta militară" — în Bolivia.

Seismul social-politic latino-american nu dă semne de liniștire și nici nu poate să dea atîta timp cît masele populare sînt silite să ia calea luptei hotărîte și uneori violente pentru a-și asigura satisfacerea intereselor lor vitale. Și totuși seismografii politici de la Washington continuă să afirme că totul se reduce la un „complot", o „conspirație". Observatorii lucizi din emisferă nu știu ce să mai creadă, cum să categorisească aceste afirmații: e oare vorba de o simplă miopie politică sau pur și simplu de încercarea justificării unor viitoare intervenții oriunde dictaturile militare și politice proamericane se dezintegrează. Oricare din cele două explicații poate fi plauzibilă.

Cînd marinarii debarcau la Santo Domingo, o oficialitate americană afirma că există „probe" ale unei viitoare „conspirații" în Ecuador. După un turneu latino-american, Averell Harriman, ambasador cu misiune specială, a declarat că „Venezuela și Columbia par să fie obiectivele prioritare ale conspirației". Acum, pe lista Departamentului de stat este adăugată Bolivia. „Conducătorii sindicali — transmite *France Presse* — acuză ambasada și serviciile secrete americane de a fi influențat guvernul pentru îndepărtarea lui Juan Lechin". „Guvernul yankeu — afirmă posturile de radio ale centrelor miniere din Catavi — vor să facă din Bolivia o a doua Republică Dominicană". În ritmul acesta Statele Unite riscă să descopere că întreaga mișcare politico-socială latino-americană a devenit un „vast complot" pentru simplul fapt că ea îndrăznește să întreprindă acțiuni care nu sînt aprobate în prealabil la Washington.

Enciclopedia britanică arată că „deși efectele teribile ale cutremurelor au atras din toate veacurile atenția omului, investigarea exactă a fenomenelor seismice datează numai de la mijlocul secolului al XIX-lea". Dar tot din secolul al XIX-lea omenirea a căpătat mijloace științifice de investigație a „seismelor" sociale și politice. Cei care în secolul nostru continuă să le atribuie deliberat explicații antiștiințifice nu vor întîrzia să apară în ochii contemporanilor exploratori Cosmosului asemeni primitivilor care considerau că pămîntul le fuge de sub picioare din cauza că se zvîrcolește vreun demon furios.

Dar tot asemeni primitivilor, explicația nu le va ține de cald nici epigonilor lor de azi.

N. LUPU

Pentru prima dată a fost efectuată cu succes în Italia despărțirea prin operație a unor sperii siameze: Santina și Giuseppina Foglia. Fotografia îi înfățișează pe doctorul Luigi Solerio, care a efectuat dificila operație, răspunzînd întrebărilor ziariștilor.

Evenimentele din Republica Dominicană și intervenția armată americană în această țară au continuat să se afle în atenția opiniei publice. În fotografie: militarii americani îi păzesc pe insurgenții dominicani arestați și deținuți într-un lagăr improvizat.

Cu prilejul vizitei în Franța, cosmonauta sovietică Valentina Nikolaeva-Tereștĭkova a fost distinsă cu premiul „Galabert" pentru astronautică, instituit în 1967 pentru stimularea celor mai remarcabile succese în cucerirea și explorarea Cosmosului.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, intrarea 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int.1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. Redactor artistic: Dan BÎRLĂDEANU. În pag. 24 publicitate: fotografie de Ion PETCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

41.505

Filmul lui Otto Preminger: „Prima victorie" — cu care s-a deschis festivalul — reunește cîțiva actori ai căror nume spune multi: Kirk Douglas (în fotografia noastră, alături de Brandon de Wilde), John Wayne, Patricia Neal.

CANNES 1965

Zilele de lucru ale festivalului

Corespondență specială pentru „Flacăra" de Ecaterina OPROIU

Festivalul de la Cannes se află în plină desfășurare. După gala de deschidere, după marea recepție oferită în cele mai selecte saloane ale Cannesului de regizorul Otto Preminger; după emoțiile pregătirilor; după aparițiile strălucitoare ale Michelei Morgan și Ginei Lollobrigida și ale altor alte staruri; după impresia profundă pe care mi-a lăsat-o Olivia de Havilland ca președintă a juriului, o președintă în jurul căreia strălucește azi o frumusețe potolită și plină de înțelepciune; după primele reportaje în care se descriu amănunțit rochiile celei mai discutate prezențe de la Cannes, cîntăreața Sheila, care se pregătește să devină vedetă de film; după efervescența primelor cocteiluri; după ambuteiajele de oameni, nu de mașini, care au avut loc la prima recepție — după toate acestea care constituie introducerea zgomotoasă a oricărei reuniuni de acest fel, participanții au pornit cu seriozitate la lucru.

Este evident, Cannesul care rămîne mereu zglobiu și multicolor, și-a pierdut o parte din efervescența mondenă. Este o pierdere care reprezintă un cîștig din toate punctele de vedere, cu excepția punctului de vedere al stelușelor care-și petrec dimineața pe plaja din fața Palatului, dau spectacole gratuite și pozează pentru fotografi în costume pe care mi-ar fi greu să le descriu aci.

În mod parcă simbolic, festivalul s-a deschis pe o notă gravă cu două filme de război remarcabile. Filmul american „Prima victorie" și filmul sovietic „Ciocîrlia". Și subiectele și stilul celor două filme sînt foarte deosebite. „Prima victorie", filmul lui Preminger, este de fapt povestea unei înfrîngeri. Totul se învîrtește în jurul atacului de la Pearl Harbour și atmosfera filmului este dictată de dezastrul pe care l-au suferit atunci forțele navale americane. „Ciocîrlia" se bazează tot pe un fapt real din timpul celui de-al doilea război mondial, dar faptul nu are dimensiuni istorice, n-a fost consemnat în cărți. Trei prizonieri sovietici și un prizonier francez izbutesc la un moment dat să pună mîna pe un tanc. Soarta celor patru e pecetluită. E clar că pînă la urmă vor fi prinși. Dar pentru cîteva ore, patru întemnițați au redevenit liberi, și-au recîștigat dreptul de a decide asupra vieții, asupra morții lor.

Stilul celor două filme este foarte diferit. Regizorul american vrea să-și dezvăluiască eroii. Tonul său este alb, uneori aproape sec. Cei doi regizori ai filmului sovietic își îmbibă filmul cu efuziuni sentimentale și pe alocuri filmul are accente patetice. Peste ambele filme plutește însă o atmosferă de o mare gravitate, uneori de o gravitate dezndădăjduită. Toți sau aproape toți eroii mor, în amîndouă filmele. Și din cele două finaluri îndoliate pornesc întrebări și se aud apeluri: Omenire, nu uita! Omenire, nu cădea în recidivă!

Un plus de gravitate se resimte nu numai în alegerea temelor (se pare că majoritatea filmelor prezentate în festival vor aduce o notă dramatică). Chiar în producțiile cu caracter comic se simte un fel de seriozitate subterană. Am avut acest sentiment mai ales privind comedia englezească intitulată „The Knack", un cuvînt căruia nu-l pot găsi în limba română alt corespondent decît „șpilul". Acțiunea se petrece în mediul tineretului. Întrebarea care se pune de la primele secvențe pare de ajuns de uşuratică: care-l „șpilul" ca să placi fetelor? Comedia are un umor delirant, delirant mai ales în sensul că autorul are aerul că-și poate permite orice: să facă doi băieți și o fată să străbată Londra nu într-un autobuz, nu într-o mașină, ci călare pe un pat de fier; să amestece scenele reale ale vieții cu scene care se petrec nu pe stradă, nu în parc, ci în capetele eroilor; să fotografieze subconștientul, să filmeze asociațiile de idei, să amestece imaginile cu o frenezie amețitoare. Regizorul filmului se numește Lester și este una dintre cele mai interesante figuri ale acelui curent insular numit „noul val englez". Filmul este cu totul remarcabil prin punctul de vedere al gîndirii cinematografice. Sub frivolitatea aparentă a temei, sub aceste erupții iconoclaste se simte în mod dureros că autorul vrea să știe cu mult mai mult decît care e șpilul? Pe măsură ce avansăm, discuția se lărgește și sentimentul final este că această comedie „furioasă" reprezintă de fapt un fel de strigăt, lansat de un tineret care caută, caută cu deznădejde, caută cu spaimă, caută cu violență o nouă formulă de viață, o nouă etică, un mod nou de a înțelege lumea.

Altă comedie care a stîrnit atenția criticilor este „Yoyo" de Pierre Etaix. „Yoyo" merge pe urmele filmului de debut al autorului, „Îndrăgostitul". Aceeași imaginație debordantă, aceeași dorință de a restitui filmului sonor cîștigurile imense pe care le-a adus perioada mută, aceeași obsesie a gagului. Partea cea mai izbutită a comediei este prima, lucrată — jumătate în glumă și jumătate în serios — după legile filmului mut. Toate scenele care-l arată pe miliardar plictisindu-se în palatul său — parodie a unui pașă modern care trage din narghilea și privește dansul nu al cadînelor, ci al dansatoarelor de charleston — sau scena în care bogătașul își plimbă cățelul (ei în mașină, cățelul pe jos), masa servită unui singur om de o armată de lachei etc., etc. — scenele acestea și multe, multe altele amintesc de arta lui Chaplin. Partea a doua a filmului scade. Rămînem cu impresia că am asistat la o cursă în care alergătorul a pornit tare, foarte tare, dar pe drum și-a pierdut sufluL.

În ceea ce privește filmul nostru, „Pădurea spînzuraților", el va fi prezentat spre sfîrșit, adică marți, 25 mai (aceasta e foarte bine). Celălalt film prezentat în aceeași zi va fi „Fifi la Plume", ultima producție a lui Albert Lamorisse. După cît se pare, stilul și atmosfera filmului francez diferă într-un mod cît se poate de fericit de tonul și atmosfera filmului nostru (ceea ce este tărîș bine, bine din punctul de vedere al psihologiei programării).

Cannes, mai 1965

UZINELE „CARBOSIN“ COPȘA MICĂ

Produc:

NEGRU DE FUM ACTIV DE CONTACT:

- Negru de fum de tambur „Carbonex“
- Negru de fum de canale „Carbomet“

NEGRU DE FUM ACTIV DE FURNAL DE TIP HAF

NEGRU DE FUM SEMIACTIV DE FURNAL:

- Furnal R 300
- Furnal F 110
- Metanex R
- Metanex D

ACID FORMIC:

- Acid oxalic
- Sulfat de sodiu anhidru

PLĂCI DE POLIMETACRILAT DE METIL „STIPLEX“

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 22

Anul XIV nr. 22 (522) — 29 mai 1965

PROFESIA LOR: FRUMOSUL

Zahărul în lume, azi și odinioară

FOTBAL —
În obiectiv: Londra 1966

Foto-reportajul săptămînii

ÎN CINSTEA CONGRESULUI PARTIDULUI

PETROLIȘTII AU CUVÎNTUL

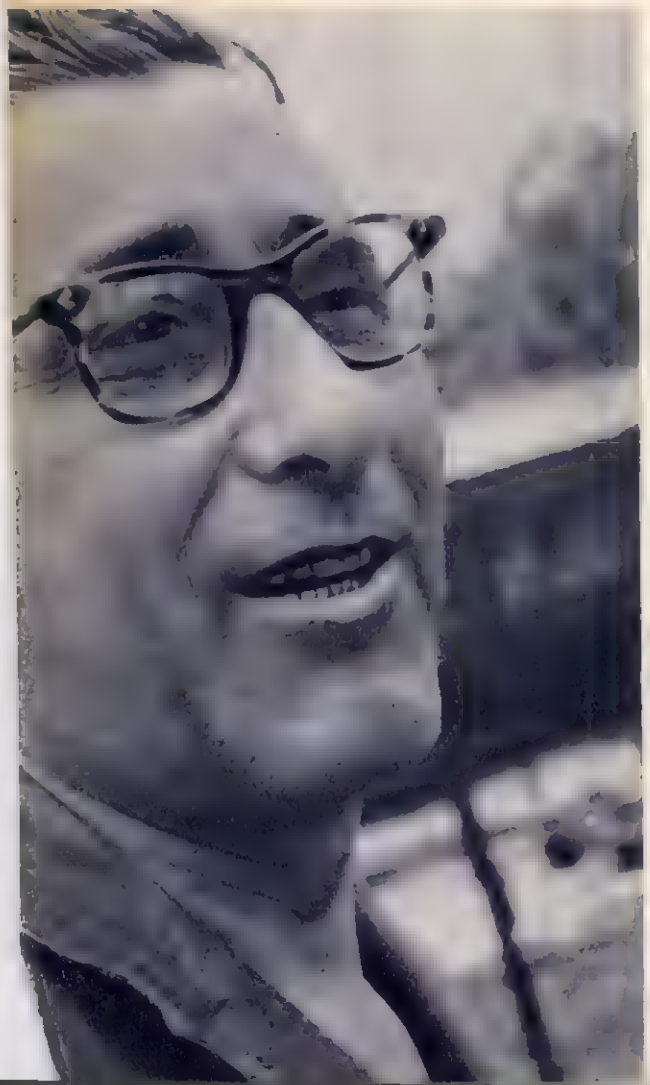

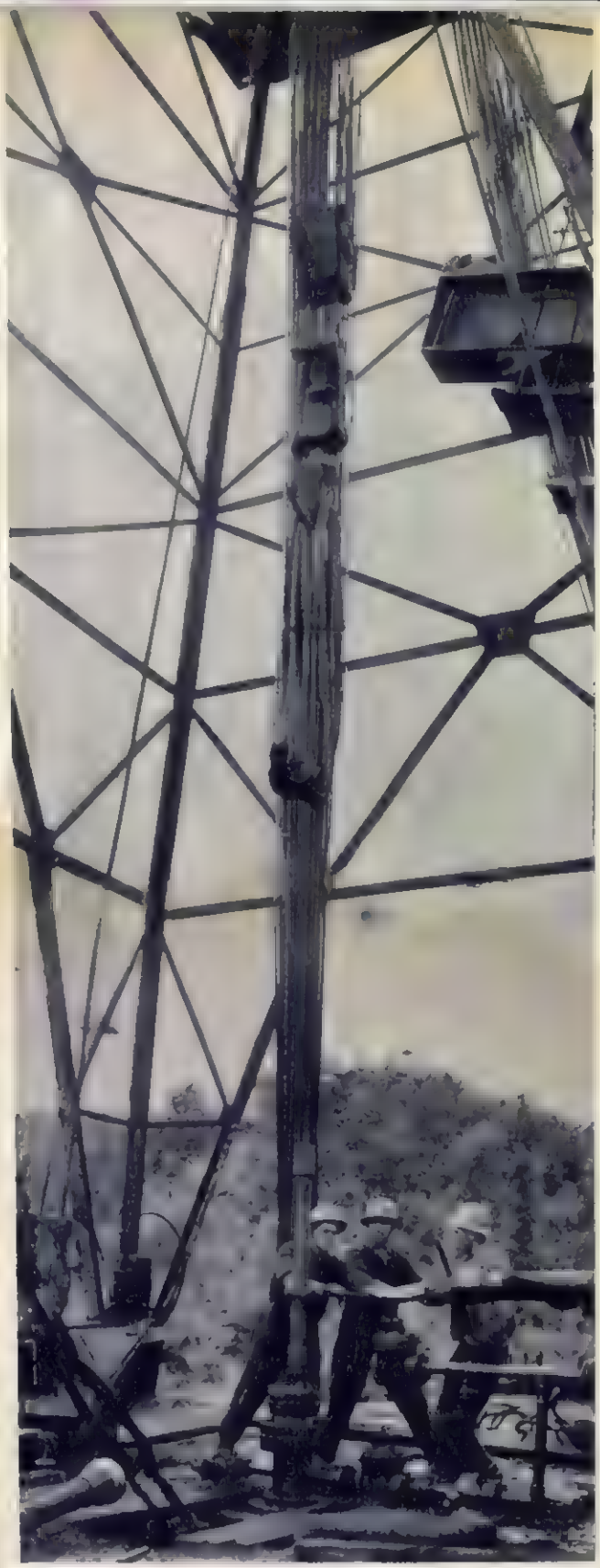

▲ Intervenție de tratament tensoactiv efectuată de sondorii din brigada a IV-a condusă de maistrul Ion Istrate.

◀ Maistrul Ivan State conduce cu competență o brigadă de petroliști căreia îi revine o parte însemnată din răspunderea pentru îndeplinirea angajamentelor întreprinderii.

Mii de metri cubi de gaze de sondă părăsesc zilnic recipientele parcului de separatoare nr. 707, unde au fost puse în aplicare o serie de măsuri tehnico-organizatorice menite să contribuie la sporirea producției și la îmbunătățirea calității.

Parcul de separatoare, deservit de brigada a II-a producție, efectuează prima operație importantă de prelucrare a țițeiului : separarea gazelor.

Din străfundurile dealurilor, acoperite cu livezi și cu sonde, ce se întind între Ploiești și Văleni, urcă în fiecare zi spre lumină, în cantități de sute de tone, aurul negru al adîncurilor ; călătorește nevăzut prin kilometrii de artere subterane, se scurge prin conducte orizontale spre bateriile separatoarelor și spre stațiile de desalinare-dezbenzinare și întreaga sa prezență nu-și are decît cîteva semne distincte : balansul, mereu același, al cumpenelor de oțel de la pompele canadiene și șuvițele subțiri de abur eliberate în aer de bateriile termice. Ca o sevă absorbită de rădăcinile neobișnuit de lungi ale sondelor, petrolul din aceste locuri imprimă activității umane un ritm anume, în ale cărui diagrame — înregistrate cu minuțiozitate, la sediul Întreprinderii de extracție din Boldești — pot fi descifrate preocupările unui entuziast și harnic colectiv.

Sonda 840. Motorul electric ce pune în mișcare mecanismul de pompare a amuțit. De cîteva ore întreaga garnitură de prăjini a pompei de adîncime — sub forma unor lungi snopuri de țiie metalice — așteaptă momentul cînd vor fi scufundate din nou în sondă. Se aplică un tratament complex cu substanțe tensoactive menit să contribuie la sporirea producției de țiței a acestei unități de extracție și cei ce execută operația respectivă — brigada a IV-a de intervenție condusă de maistrul Ion Istrate — lucrează cu febrilitate.

Oricît de multe și oricît de îndepărtate ar fi, sondele reprezintă în fond un singur organism uriaș. Sonda 840 va da, după efectuarea operației de intervenție, un plus de producție de 3-4 tone pe zi. 884 și 473, cărora li se vor izola în curînd sursele subterane de apă ce se infiltrează în strat, vor da un țiței de mai bună calitate, adăugînd și ele cîteva procente în plus la realizările petroliștilor boldeșteni. Și toate celelalte sonde, sute la număr, materializînd deziderateie formulate în planul de măsuri tehnico-organizatorice al întreprinderii de extracție, vor transforma în realitate vie angajamentele luate de colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni de la schela Boldești, în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului.

Aceste angajamente prevăd printre altele :

— O producție globală cu 1.300.000 lei mai mare decît prevederile planului anual din care 827.000 lei pînă la 1 iulie.

— 1.172.000 lei economii peste plan la prețul de cost din care 638.000 lei vor fi înregistrați pînă la 1 iulie.

— Coborîrea pînă la 15 iunie a pompelor la unele sonde.

— Trecerea altor sonde în gazlift cu supape calibrate sau în gazlift cu pompaj (ceea ce va avea ca efect extragerea suplimentară a 830 tone țiței).

— 5.350 tone țiței peste plan din care 3.027 tone pînă la 1 iulie.

— Livrarea țițeiului cu un conținut de impurități mai mic cu 0,35 la sută față de norma admisă.

Ritmul avîntat cu care petroliștii schelei Boldești au pornit să traducă în viață aceste angajamente este o chezășie a succesului lor. Imaginile alăturate redau cîteva aspecte din activitatea pe care ei o desfășoară în aceste zile.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de S. STEINER

Vasile Coman, șeful parcului de separatoare nr. 92 din cadrul brigăzii a II-a producție, înregistrează cu regularitate parametrii funcționali ai instalației.

memento

muzică

● „Johannes Passion" — una din capodoperele creației lui Johann Sebastian Bach, la Filarmonica „George Enescu" ! Inițiativa prezentării acestei vaste fresce vocal-simfonice, tipică pentru marea artă polifonică a barocului muzical, aparține dirijorului D. D. Botez. Cu orchestra și corul Filarmonicii colaborează Emilia Petrescu, Martha Kessler, Miroslav Frydlewicz (R.S.Cehoslovacă), Marius Rintzler, Alexandru Voinescu. Dirijorul corului, Vasile Pintea (simbătă 29 mai, ora 20.00 și duminică 30 mai, tot ora 20.00 : Ateneul R.P.R.).

● Un pianist captivant : Aldo Ciccolini (Italia) din nou la București ! Ascultați-l într-un recital, joi 3 iunie, ora 20.00 și în concertele Filarmonicii „George Enescu", din 5 și 6 iunie (Ateneul R.P.R.)

● O adevărată invazie de cântăreți italieni, mai mari și mai mici, la sala Palatului, simbătă 5 iunie : Salvatore Puma, Aldo Protti, Amelia Benvenutti, Claudia Parada, Miriam Pirazzini, Alfonso Marchica, Silvano Pagliuca, Giuseppe di Campora, Franco Mieli. La pian Giuseppe Ruisi. Arii din opere, ora 20.00.

● Pentru iubitorii muzicii ușoare posturile noastre de radio difuzează simbătă 5 iunie, pe programul II, la ora 21.35 emisiunea : „MIC DICȚIONAR DE MUZICĂ UȘOARĂ : litera A". Întâlnire cu Aznavour, Armstrong, Aurelian Andreescu, artista amatoare Anca Agesmonu, trio „Armonia" și cu încă mulți alții...

televiziune

DUMINICĂ, 30 MAI. „Nu prea Albă-ca-Zăpada și motanul descălțat" de Alecu Popovici, în interpretarea Teatrului de stat din Timișoara. În sfîrșit, o amplă emisiune de teatru pentru copii (ora 9.30) ● Fotbal : întâlnirea dintre echipele României și Cehoslovaciei. În pauză cîntă Doina Badea și George Bunea (după-amiază) ● Filmul lui René Claire „Frumusețea diavolului" cu Michel Simon și Gerard Philipe. Interpretare modernă a mitului faustian (ora 19.35).

LUNI, 31 MAI. „Casa neterminată" — producție a studioului „București". Film în care realizarea e inferioară intențiilor (ora 20.15).

MIERCURI, 2 IUNIE. Fotbal cuplajul mult așteptat, Rapid — Progresul și Dinamo-Buc. — Steaua (după-amiază) ● Debuturi. O nouă emisiune consacrată tinerelor talente, o inițiativă promițătoare a televiziunii (ora 20.00) ● „Oameni sărmani". Film realizat de Studioul de televiziune după cunoscutul roman al lui Dostoevski În regia lui Ion Berna, joacă Leopoldina Bălănuță și C. Rautchi (ora 21.00).

JOI, 3 IUNIE. Filmul „Judecătorul de minori" cu Heinz Rähmann în rolul principal O producție de nivel mediu a cinematografiei vest-germane (ora 21.00).

Leopoldina Bălănuță

VINERI, 4 IUNIE. 30 de minute cu actorul Marcel Anghelescu (ora 21.20) ● Muzică distractivă cu Luminița Cosmin, Norocel Dimitriu ș.a. A se încerca (ora 21.50).

SIMBĂTĂ, 5 IUNIE. Retrospectivă umoristică. După Horia Șerbănescu, evident urmează Radu Zaharescu (ora 21.00) ● Mimul binecunoscut publicului nostru, Marcel Marceau, vestita cîntăreață și dansatoare Zizi Jeanmaire și balerinul Roland Petit apar împreună într-un film de varietăți realizat de televiziunea franceză (ora 21.45).

cartea

● Editorial, cei 85 de ani pe care i-a împlinit recent Tudor Arghezi au fost marcați prin apariția unui nou volum de versuri ale poetului veșnic tînăr — **Silabe** (Editura pentru literatură). Într-o prezentare grafică simplă, cartea prilejuiește bucuria unei noi întîlniri cu scrisul arghezian, același și mereu altul.

● Începeți a întreba prin librării și de noua monografie închinată aceluiași mare poet de criticul și istoricul literar Dumitru Micu — **Opera lui Tudor Arghezi**, una dintre cele mai serioase cărți din cele în care s-a încercat pînă acum o sinteză asupra scrisului autorului **Cuvintelor potrivite**.

● Sașa Pană este prezent în librării cu un volum de nuvele și povestiri inspirate din armata veche și nouă, intitulat **În preajma mutării**. Vădesc un real talent satiric paginile referitoare la unele practici din armata noastră veche.

● Scurte proze satirice inspirate din actualitatea noastră publică Valentin Silvestru în volumul **Giostra cu stecle**. Cea mai mare parte din lucrările de acolo sînt de un haz autentic, fapt pentru care volumul merită luat în mînă, lectura lui fiind mai mult decît agreabilă.

● Editura științifică a tradus din limba rusă volumul — **Planeta noastră necunoscută**, alcătuită de un colectiv de autori care au participat la lucrările și cercetările efectuate în cadrul Anului geofizic internațional.

● Și o lucrare de filozofie : Pavel Apostol — **Inconsecvența argumentării idealist-subiective** (în care se încearcă o definiție mai complexă a idealismului subiectiv).

● Viața marelui jucător de șah rus Aleksandr Alhohin constituie subiectul unui nou roman în curs de apariție la Moscova : **Albele și negrele**. Autor : marele maestru de șah Aleksandr Kotov.

● Revista literară a populației de culoare din S.U.A. „Freedon Ways", a sărbătorit recent pe cunoscutul cîntăreț Paul Robeson, unul din întemeietorii revistei, veteran al luptei pentru drepturile populației de culoare și pentru pace între popoare.

discuri

„OMUL CU MÎRȚOAGA" — o seară de spectacol la domiciliu (pe disc) — este ultima apariție din seria „Teatrul pe disc" a casei noastre de specialitate „Electrecord".

În regia artistică a lui Mihail Pascal joacă : Octavian Cotescu (Chirică), Marcel Anghelescu (Varlaam), Septimiu Sever (Nichita), Dana Comnea (Ana). Nineta Gusti (Fira), Sandu Rădulescu (inspectorul), Florin Scărlătescu (omul cu idei).

Fac roluri mari din roluri mici : Ștefan Mihăilescu-Brăila (provincialul), George Măruță (stăpînul calului), Nicu Dimitriu (proprietarul), George Trestian (aprodul) și Aurel Cioranu (ajutorul de arhivar)

Octavian Cotescu

Un director de pe vremuri ai Naționalului a spus despre piesă că e o „baliverna". În prezentarea discului, criticul Traian Șelmaru arată că „baliverna" a făcut mii de spectacole (în țară, la Berlin, la Paris, la Praga și la Berna). Bună „baliverna"

Ediția pe disc a „Omului cu mîrțoaga" se bucură în afară de excelenta prezentare a dramaturgului și a piesei, și de o ilustrată grafică a mapei Sorin Vladimir Șetran

„Teatrul pe disc" — serie extrem de populară — trebuie să-și completeze urgent rîndurile cu alte opere de seamă ale dramaturgiei românești. Chiar și contemporane. (De ce nu.. ?)

Am vrea pe disc „Moartea unui artist", piesele lui Al. Voitin, ale lui Mirodan etc.

plastică

● *Sala Oneștl : expoziția de grafică și ceramică Paul Erdös* din Baia Mare Memorialul liric din Ilalia. Antichitatea clasică evocată metaforic, exprimînd permanența frumuseții umane. Dar caligrafiei pure și sensibile a graficianului nu-i vin bine nici gigantismul figurilor, nici decorativismul factice ale dantelei imprimate. Farfuriile de ceramică ornate grafic au o rară noblețe

● Secolul XX — a apărut cu ilustrații de Octav Grigorescu la opera lui Proust : o antologie grafică de înaltă ținută artistică.

cinema

● În programul săptămînii curente mai multe filme românești, mai vechi sau mai noi : *Pădurea spînzuraților* (prezentat zilele trecute și la Cannes), *Neamul Șoimărești lor, Merii sălbatici, Gaudeamus igitur, Comoara din Vadul Vechi, Titanic-vals, La patru pași de infinit...*

● *Bine ați venit*, un nou film sovietic ; *Cînd Martin avea 14 ani*, o producție a studiourilor Defa-Berlin ; *Nuntă cu peripeții*, realizare a cineaștilor cehoslovaci — iată cele trei premiere ale săptămînii care începe la 31 mai.

● *Joris Ivens*. Un documentar al studiourilor Defa-Berlin despre creația marelui regizor documentarist olandez Joris Ivens. Vedem în film fragmente din creații celebre ale sale — precum *Ploaia, Borinage, Sena întîlnește Parisul, Cîntecul fluviilor* — filmate pe cinci continente

● Pentru amatorii de comedie și comedie muzicală : popularul comic britanic Norman Wisdom *(Aleargă după o stea, O dată în viață)* în *Spre culmi* ; melodii noi ale compozitorului Philip Green, interpretate de cunoscuți soliști ca Tommy Steele, Michael Medwin, Angela Douglas, în *Asta-i tot ce s-a întîmplat* ; o parodie spirituală *(Joe Limonadă)* și una ratată *(Fernand cow-boy)* ; neapărat, pentru cine n-a văzut sau cine vrea să revadă, *Parisul vesel*, poeticul desen animat al americanului Abe Levitow

● O inițiativă lăudabilă a Arhivei naționale de filme : un ciclu de filme premiate la competiții internaționale în programul de zi al cinematecii. Printre titlurile săptămînii și săptămînilor viitoare : *Doamna cu cățelul, Foma Gordeev, Cer senin, Soarta unui om, Policarp, maestru caligraf, Rocco și frații săi, Bandiții din Orgosolo, Lunga noapte a lui '43, Insula, Omul cu rîsca, Harakiri, Apartamentul, Maria Candelaria, Renul alb, Cînd vine pisica*..

Claudia Cardinale

● Stele ale ecranului mondial în programele acestei săptămîni, Giulietta Masina *(Nopțile Cabiriei)*, Claudia Cardinale și Jean Paul Belmondo *(Cartouche)*, Gérard Barray *(Scaramouche)*, Renato Salvatori *(Soții în oraș)*, Elvis Presley *(Veselie la Acapulco)*. Uneori, însă filmele sînt prea puțin reprezentative pentru interpreții lor.

teatru

„AMPHITRYON 38" de Jean Giraudoux. 2 milenii și... 37 de versiuni au trecut de la creația inițială a lui Plaut. După **Ondine** (Teatrul Național din Cluj), iată al doilea spectacol Giraudoux reluînd într-o viziune proprie tema comediei antice. Dinu Cernescu, regizor îndrăzneț, mereu în căutarea unor forme proprii spectacolelor, ne oferă imaginea modernizată fantezist, luxuriant comic, a unei lumi uitate, într-un spectacol ce va suscita discuții contradictorii. Distribuție cu actori tineri, maleabili intențiilor regizorului, nu toți apți însă genului. Menționi : Anda Caropol, C. Răschitor, D. Dunea. Excelent, ca de obicei, decorul lui Vladimir Popov (Teatrul „Barbu Delavrancea").

POEZIA PE SCENĂ. Multiplul creator care e Jacques Prévert ne e înfățișat în ceea ce are mai caracteristic : opera sa poetică, obiect al unui recital pe scenă în viziunea lui Radu Penciulescu. Un mic nucleu de actori îmbină mișcarea scenică, recitarea, pantomima, dansul, într-o modalitate uneori agreabilă, alteori forțat modernă sau căutat ingenioasă. Supără (mai ales în recital) lipsa de dicție a unor interpreți. Reținem doar — parțial — pe Jeanot Marinescu și Tatiana Iekel. Cel mai bun recitator... chitaristul Adrian Ionescu. O surpriză veritabilă : decorul sugestiv poetic al pictorului Victor Cupșa (Teatrul Mic)

TURNEE. Teatrul Național din Iași în turneu la București. Repertoriu clasic sau cu piese de reputație : **Richard al III-lea** de Shakespeare, **Bălcescu** de Camil Petrescu, **Britannicus** de Racine, **Vrăjitoarele din Salem** de Miller și **Vară și fum** de Tennessee Williams. Am fi dorit și un spectacol cu o nouă piesă originală românească. Ne vom întîlni cu actori interesanți, de bună școală tradițională, ca : Margareta Bacru, Șt. Dănciulescu, George Popovici, I. Lascăr, Ani Braeski — artiști emeriți, N. Veniaș, C. Sava, Ion Omescu, Marcel Finkelescu și cu tineri a căror prezență scenică e interesantă ca C. Dinulescu, Cristina Deleanu, Rodica Mandache, Petre Ciubotaru, Adina Popa etc. Regia spectacolelor e semnată de Dinu Negreanu, Crin Teodorescu și Mircea Marosin

EVA PĂTRĂȘCANU, pe care am întîlnit-o mai puțin în ultima vreme pe scena Naționalului bucureștean, poate fi văzută (în București azi și mîine) în rolul Desdemonei, în reprezentație în spectacolele Teatrului Național din Craiova, Vasile Cosma e Othello, iar Ion Pavlescu — Iago.

CASA CU TREI FETE de Schubert-Bertё. Operetă nu vrea să îmbătrînească — fapt relevat și de cei mai mulți dintre interpreții ei (Teatrul de stat de operetă).

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

RAID ANCHETĂ:
PE PRIMUL PLAN—
CALITATEA!

PROFESIA LOR: FRUMOSUL

Pantofii „Filty" se apropie de linia preconizată actualmente : au tocul mai scund şi mai gros, stau mai montanţi pe picior, mai confortabili.

Am fotografiat şi cîteva creaţii ale fabricii „Dimbovița" care excelează prin noutate şi finisaj îngrijit.

Poate că ideea ar merita reţinută : lîngă valul de mătase imprimată sau lîngă poşeta nou apărută, lîngă ultimul model de pantofi sau de mantou, o carte de vizită cu numele creatorului. În fond, ştim foarte puţin despre autorii frumosului industrial. E nedrept. Iscălitura ar presupune, pe lîngă meritata recomandare, şi un spor de responsabilitate personală, alături de cea implicată în marca fabricii. O adresă precisă unde ar putea fi expediate elogiile şi, dacă e cazul, reproşurile. Calitatea produselor — precum bine se ştie — se află actualmente pe primul plan al preocupărilor industriei noastre. Mai ales în aceste zile cînd, întîmpinînd cel de-al IV-lea Congres al partidului, întregul popor depune eforturi susţinute pentru a produce mai bine, mai frumos, la un preţ de cost mai scăzut.

Poşetele propuse constructărilor de fabrica „Modern" pentru semestrul II au dimensiuni mai mari şi o linie sport, stau mai simple, mai de gust. Modelele vechi, împovărate cu năsturei, buline, bentiţe trasate şi combinate din diferite culori, au început să dispară.

PROFESIA LOR: FRUMOSUL

Am vrut să aflăm mai multe despre creatorii de frumos utilitar. Cine sînt cei care elaborează linia modei ? Care e pregătirea lor ? Cum se documentează ? Ce ne anunță pentru sezoanele viitoare ? Și am plecat la Timișoara, orașul cu multe fabrici în domeniul industriei ușoare. Pantofii cu marca „Guban" sau „Filty" au ca adresă Timișoara. Lustrele și lampadarele ne vin din Timișoara. Poșetele „Modern" și pălăriile sînt produse la Timișoara. Stofele de mobilă ori garderoba nou-născuților se fabrică la Timișoara. Să discutăm deci cu creatorii din Timișoara.

Șiam că nu am pășit cu dreptul, poate că tocmai de aceea am făcut primul popas la fabrica de pălării.

PĂLĂRIERII AU CUVÎNTUL ...

...dar mai întîi întrebăm noi :

— Tovarășe director, aveți în față pe semnatarii mai multor articole critice la adresa pălăriilor pe care le produceți (directorul e netulburat, noi avem ușoare emoții). Putem să vă întrebăm o dată în plus, mai ales că acum avem posibilitatea de a obține un răspuns direct, verbal : de ce oare găsim cu atîta consecvență în magazine atîtea pălării de damă nereușite, cu o linie demodată, cu un colorit strident ?

Tovarășul director Alexandru Iamrik — de altfel o persoană cît se poate de amabilă — nu e de acord cu noi : pălăriile i se par izbutite, la curent cu linia modei (și ne arată în acest sens — ce imprudență ! — o revistă franțuzească de specialitate care nouă ni se pare însă a nu-i susține de loc demonstrația). Vine apoi cu argumente, cu cifre : planul de producție prevede anual 150 de modele noi de pălării — mult ! — ei produc uneori aproape dublu... gama cromatică ajunge la 30 de nuanțe... fetrul are 4-5 calități... Notăm conștiincios totul. Dar ne permitem o replică :

— După părerea noastră, în creație nu atît *cantitatea* are cuvîntul greu de spus. Nu *cît*, ci *ce* anume creezi. Mai ales că adeseori multe din aceste sute de modele „noi" sînt variații neînsemnate pe aceeași temă. Că să vă facem însă pe plac, poftim, vă cerem o precizare cifrică. După cîte am înțeles, creați lunar 20-30 modele noi de pălării.

— Exact (o umbră de mîndrie — sobră — îi tremură în voce).

— Și cîți creatori aveți în fabrică ?

Un moment de liniște. Apoi :

— Secția noastră de creație are patru oameni, între care două fete tinere ce învață abia acum meseria. Avem însă o creatoare foarte pricepută, o modistă cu o vechime de 30 de ani în meserie — se grăbește să adauge directorul. Ea creează de fapt modelele...

(Cîte 20-30 pe lună, remarcăm noi în minte. Ritm de-a dreptul copleșitor.)

— Așadar, de fapt aveți un singur creator.

De astă dată directorul e de acord cu noi. Și noi cu domnia sa : Elisabeta Rusu, creatoarea de modele a fabricii, are multă bunăvoință și experiență, e înzestrată cu o neobosită putere de muncă. Și totuși un singur creator nu ni se pare suficient pentru o fabrică de pălării.

Mai ales cînd e unica de acest fel din țară.

Mai ales cînd pălăria e în general un accesoriu pretențios, ce se armonizează anevoie cu particularitățile figurilor și deci este greu de produs — cu șorți de reușită totală — în serie largă.

Mai ales cînd nu se dispune de o suficient de variată gamă de garnituri — agrafe, nasturi, panglici (așa cum ni s-a spus la secția de creație), aceasta micșorînd posibilitatea de varietate a modelelor.

Mai ales cînd creatorii din diverse fabrici (de țesături, pantofi, pălării, poșete) nu s-au gîndit să se pună de acord pentru a lansa deodată linia și gama cromatică la modă...

À PROPOS ...

Iată o idee venită à propos : cea a colaborării între fabrici pentru a pune de acord coloritul și linia modei la diversele componente ale ținutei vestimentare. Este o chestiune care — după părerea noastră — se află nemijlocit în mîna creatorilor. De astă dată, în mîna creatorilor din chiar aceeași fabrică : la „Modern" se produc și pantofi, și poșete (elemente ce se cer întotdeauna asortate) : pantofii „Filty", pe care desigur îi cunoașteți. Convenabili ca preț și destul de confortabili. Se poate să fi remarcat și poșetele : unele din ele au personalitate...

Dar ideea de care vorbeam se pare că nu le-a venit și modelierilor de pantofi de damă (I. Hlan și A. Iost) și cel al poșetelor (A. Stürzinger), care nu *s-au* gîndit că ar fi nimerit să conlucreze pentru a stabili o armonizare a acestor accesorii. Poșetele se fac din P.V.C. imitînd pielea de crocodil ori boxul, din lucitor lac negru, alb, havan, roșu. Pantofii din piele mată maro , neagră, olive, albă. Greu de asortat unele cu altele !

— Da, *s-ar* putea să aveți dreptate — ne spune tînărul inginer-șef Nicolae Dănilă. N-ar strica, cred, ca Institutul de cercetări în pielărie și cauciuc să stabilească o cartelă comună de culori pentru pantofi, poșete și, eventual, mănuși (precizăm : mănușile se fac tot la Timișoara).

Dar oare pînă a primi sfaturile și hotărîrile unui institut central, nu *s-ar* fi putut porni în fabrică un început de armonizare coloristică, de stil, între aceste două importante accesorii vestimentare ? Întrebarea stăruie încă...

— Vă rugăm să pomeniți neapărat în articolul dv. despre o nemulțumire a noastră — intervine modelierul de poșete. Nu avem suficiente catarame și închizătoare metalice, nu sîntem mulțumiți de mînerele și ramele pe care le avem. Poate că aceasta e una din cauzele pentru care poșetele noastre arată cîteodată sărăcăcioase.

Îi promitem că-i vom satisface rugămintea, cerînd adresa la care să fie trimise doleanțele. Le notăm : fabrica „Brateșul" din Galați și „Victoria" din... Timișoara. Oare nu *s-ar* fi putut rezolva această problemă local, fără a se mai lua via București ?

ARTĂ + TEHNICĂ

Stăm de vorbă cu inginerul Gheorghe Deneș de la fabrica „Bumbacul". Despre artă, spunem noi. Despre tehnică, pretinde dumneaiui. Obiectele disputei stau în fața noastră și anulează de fapt disputa : sînt țesături de artă create cu ajutorul tehnicii. Produsele acestei întreprinderi timișorene sînt de foarte bună calitate (rezistente, lavabile, cu un colorit ferm, nedecolorabil) și oferă într-adevăr satisfacții estetice : ați văzut fără îndoială în vitrine acele țesături din bumbac fin, mercerizat, în contexturi diferite, de la clasicele pepit și carouri la cele care au preluat modelele de pe broderii, dantele și cusături naționale, într-o varietate și o armonie coloristică cu adevărat surprinzătoare. Nouă ni se pare că aici a intervenit mîna artistului. Inginerul ține să ne asigure (ciudată modestie !) că e o simplă treabă de tehnician, că totul depinde de fapt de felul cum se combină, cum se leagă firele în război. Dacă ține neapărat, îi dăm dreptate : la țesăturile din bumbac, creatorii trebuie să fie în primul rînd tehnicieni : și sînt. Inginerul Gheorghe Deneș, ajutat de tehniciana Ursula Ber, conduce secția ce realizează anual 110-120 modele în cîte 7-8 poziții coloristice fiecare. Dar oare unde se termină — în meseria aceasta — tehnica și unde începe imperiul artelor decorative ?

Inginerul Deneș ne face elogiul bumbacului : este, în momentul de față, unul din cele mai prețuite materiale pe piața mondială. Cel din care se fac țesăturile fabricii e de o calitate excelentă, are un luciu nobil — sporit prin posibilitățile actuale de finisare — și, firește, bătrînele sale însușiri de lavabilitate și rezistență. Din coton satinat se fac la ora actuală elegante ținute de ocazie, din cotonade se fac cele mai multe din piesele vestimentare pentru vară.

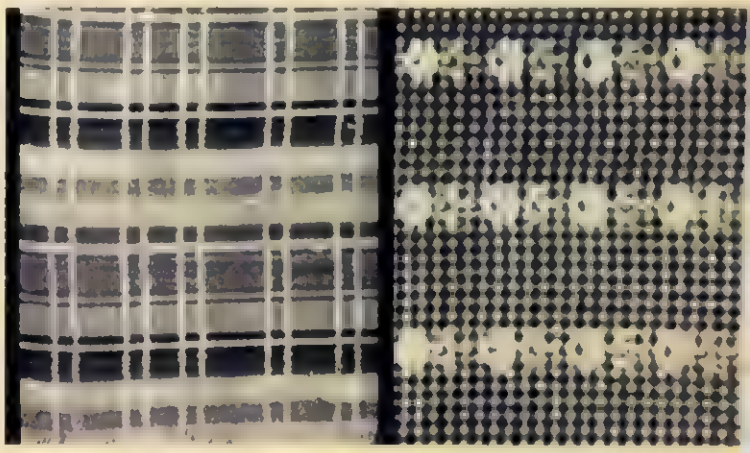

— Și ce noutăți anunță contexturile și coloritul modern ?

Inginerul Deneș ne arată cîteva cataloage cu mostre. Străine și românești. Să renunțăm noi la modestie : multe din țesăturile produse la „Bumbacul" sînt efectiv mai frumoase, mai de calitate ca cele străine... Reținem caracteristicile modei noi : țesături mai pline, cu fire în relief (în genul șantungului), materiale pepit combinate cu flori sau

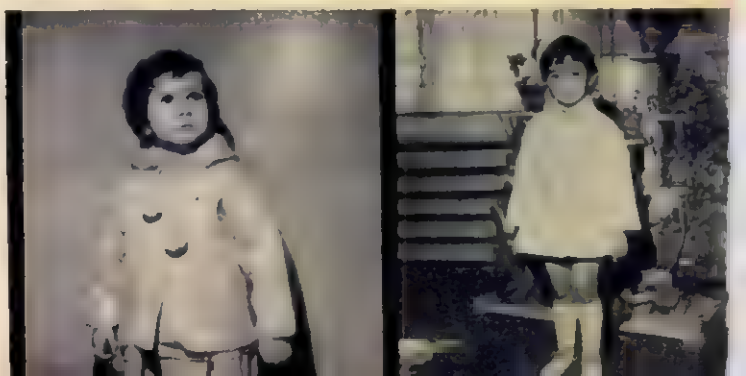

Iată cîteva din pălăriile produse de fabrica timişoreană. Să recunoaştem prin vitrine pălării de feltul celorlalte trei fără bor, cu primelor trei linia modernă, tinerească, nu lipsită de eleganţă ; din păcate, însă, întîlneşti mai des cîrligul sărac, „împodobite" cu cîte un mic moţ sau bentiţă care nu reuşesc de loc să le înfrumuseţeze.

forme geometrice, contexturi spumoase, care imită dantelele.

DACĂ VREŢI SĂ ÎNNOIŢI INTERIORUL CASEI ...

La poarta „Artei textile" am ciocănit cu inima uşor strînsă. Aici, la „Arta textilă", se produce stofă de mobilă. Stofa de mobilă care ne-a nemulţumit atîţia ani : prin inerţie, prin conservatorism. Ani de zile ni s-au oferit aceleaşi stofe cu desene florale pompoase, încărcate, cu arabescuri înghesuite, în aceleaşi nuanţe sărace de bej, bordo şi albastru. Ce vom afla oare nou de la şi despre creatorii din fabrică ?

mai mari cantităţi de stofă pentru mobila ce o produce în fabricile sale. Aici a intervenit se pare o schimbare de optică — binevenită ! — care se reflectă în comenzile făcute „Artei textile" şi care, sperăm noi, se va reflecta tot mai vizibil şi în înfăţişarea mobilelor tapisate din magazine.

Aşadar, pictoriţa Eva Winter şi tehnicianul Gheorghe Klein ne prezintă mostrele celor 10 noi modele care se vor produce anul acesta. E în primul rînd un vizibil spor al calităţii : ţesute din bumbac, lînă şi melană, din viscoză şi rolan, stofele acestea sînt mult mai rezistente, au un desen cu o ritmici-

ÎN LOC DE CONCLUZII

Ne-am oprit în raidul nostru anchetă prin fabricile timişorene şi la „1 Iunie", fabrica care se ocupă de ţinuta vestimentară a celor mai tineri pămînteni. Oricît ar părea de nepretenţioşi în materie de eleganţă, sugarii şi fraţii lor puţin mai vîrstnici dau foarte multe probleme creatorilor de modele, care — să notăm şi aici cîteva cifre — au realizat, numai pentru semestrul I, 8 contexturi noi de tricotaje şi 50 de modele de hăinuţe. Ne-am oprit, rezervîndu-ne timp mai îndelungat (dat fiind numeroasele sale secţii) şi în polivalenta fabrică „Victoria" ; se

esenţială a calităţii — ni se pare prin urmare că rămîne deschisă. Larg deschisă. Sarcinile trasate de partid pentru ridicarea nivelului calitativ al producţiei în toate ramurile economiei naţionale şi exigenţele mereu sporite ale consumatorilor cer o tot mai strînsă legătură între creaţia artistică şi cea industrială. E nevoie de pregătirea unor cadre calificate, avînd cunoştinţe artistice şi tehnice, pentru crearea acestor forme şi produse industriale de uz cotidian. Acolo unde absolvenţii institutelor de arte plastice îşi spun cuvîntul — şi e vorba mai ales de fabricile ce produc ţesături imprimate — rezultatul este vizibil, mărfurile au în-

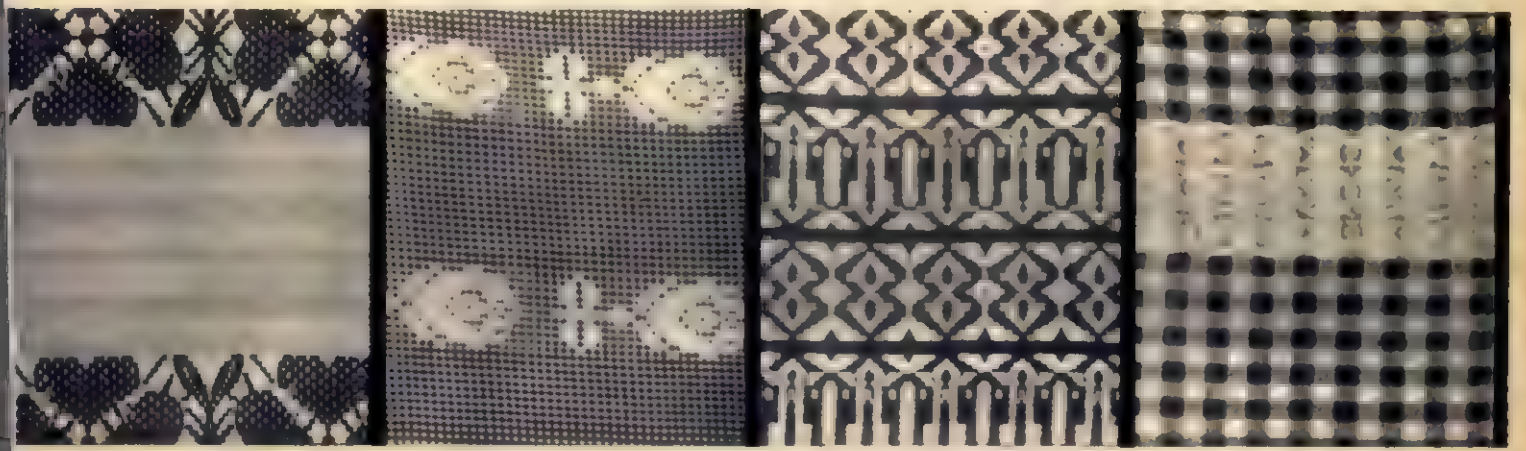

Deşi nu prea fotogenice cînd sînt reproduse în mic şi în alb-negru, cotonadele fabricate la „Bumbacul" îşi demonstrează totuşi şi în această formă frumuseţea şi originalitatea contexturilor.

Aici, la „Arta textilă", am avut cîteva surprize foarte plăcute. Prima, cu privire la componenţa colectivului de creaţie : aici am aflat, în sfîrşit, un absolvent al Institutului de arte plastice. Şi tot aici am descoperit că ceea ce găsim de obicei prin magazine — ca baloturi de stofă — este cu mult sub calitatea produselor actuale ale fabricii. Faptul acesta exprimă poate şi cunoscuta rezervă a lucrătorilor din comerţ (mai ales a celor din sectorul de mobilă !) faţă de lucrurile mai noi, mai îndrăzneţe. Beneficiarul principal al „Artei textile" este însă Ministerul Economiei Forestiere care consumă — în mod firesc — cele

tate largă, generoasă, au textura în relief sau un caracter linos, cu structura deasă şi elastică, ori nopeuri şi bucleuri care apar la suprafaţă, au desene discrete şi rare ca nişte virgule sau dungi uşor vibrate ; iar coloritul nu izbeşte prin contraste puternice ci, dimpotrivă, e liniştitor prin nuanţele sale uşor incerte — olive, bronz, gri, culoarea vişinei putrede... Şi, totuşi, în fabrică continuă să se producă, cu o perseverenţă demnă de o cauză mai bună, vetustul Amur, mătasea pretenţios şi obositor înflorată, în vîrstă de peste 20 de ani, bătrîna „Eroică", „Plutarul", „Boema". De ce oare ?

produc aici cunoscuţii pantofi cu marca „Guban" şi diferitele tipuri de lămpi, foliile din material plastic pentru fulgarine şi feţe de mese, imitaţiile sintetice de piele pentru marochinărie şi accesoriile metalice pentru poşete. Dar asupra acestei fabrici cu un profil atît de variat vom reveni altă dată...

Cum ni s-a înfăţişat deci, în mare, situaţia secţiilor de creaţie din aceste fabrici ? Există, în mai fiecare fabrică, cîte un creator-doi pricepuţi. Unii cu talent. Alţii cu experienţă. Mulţi cu bunăvoinţă. Alţii netrecînd de treapta meşteşugului de atelier. Problema creaţiei de modele — văzută ca o componentă

suşiri superioare. Dar pregătirea pe care studenţii o primesc în cadrul Facultăţii de arte decorative a institutului nu depăşeşte sfera textilelor imprimate şi a ceramicii. Sînt însă atîtea alte sectoare — şi de cîteva am pomenit şi în însemnările de faţă — care aşteaptă intervenţia calificată, bunul gust şi mîna sigură a creatorilor de specialitate. Asupra pregătirii acestora ar trebui poate să mediteze împreună Ministerul Industriei Uşoare — şi desigur şi alte ministere interesate — cît şi Ministerul Învăţămîntului.

Sanda FAUR

Fotografii de S. STEINER

Pentru cei mai tineri cetăţeni, fabrica „1 Iunie" se străduieşte să tricoteze hăinuţe cît mai frumoase, vesele şi comode.

Zahărul în lume, azi și odinioară

Pe glob se produc în fiecare an aproximativ 55 miliarde kg zahăr – un tren fantastic alcătuit din peste 5 milioane de vagoane. Dacă toți cei peste 3 miliarde de locuitori ai planetei ar avea acces la conținutul trenului cu zahăr, fiecare dintre ei ar putea consuma aproximativ 18 kg pe an. Dar, ca atîtea alte dulcețuri ale lumii, în lumea capitalistă zahărul este împărțit extrem de inegal între oameni. Dacă fiecare nord-american *) consuma anual 40 kg de zahăr, un locuitor al Africii nu consuma în același răstimp decît 11 kg, un indonezian sau un filipinez doar 7... În țările dominate de capital, înainte de a da dulceață tuturor, zahărul trebuie să dea profit unora. Înainte de a deveni savoare, zahărul e marfă...

Recoltarea trestiei de zahăr în insula Jamaica. ▼

Poate părea ciudată evoluția zahărului pe pămînt. E ca ascensiunea spectaculoasă a unei vedete căreia lumea îi descoperă dintr-o dată virtuți fabuloase. Azi fabricile de pe întreg globul produc 55 miliarde kg zahăr anual. Dar nu sînt decît 25 de ani de cînd această producție reprezenta exact jumătate — 27 miliarde kg — în timp ce acum 50 de ani, în 1915, producția mondială nu depășea 18 miliarde kg.

Cererea de zahăr a crescut pe măsură ce oamenii au făcut cunoștință cu calitățile sale, cu puterea sa energetică.

Astfel :

1 kg legume = 330 calorii;
1 kg lapte smîntînit = 400 calorii;
1 kg carne de vacă = 1.500 calorii;
1 kg pîine albă = 2.400 calorii;

în timp ce :

1 kg zahăr = 3.920 calorii.

Să fie cristalul de zahăr alimentul ideal, care rezolvă nevoile energetice ale organismului omenesc ? În ultimul deceniu din ce în ce mai mulți specialiști în boli de nutriție avertizează asupra primejdiei pe care o implică consumul prea mare de zahăr (mai ales la oamenii trecuți de 40-45 de ani). Profesorul englez John Youtkin a cercetat îndeaproape, la 70 de oameni, consumul de zahăr și consecințele acestuia. A reieșit că sufereau de afecțiuni vasculare tocmai aceia care consumau o cantitate mai mare de zahăr, în medie 132 grame pe zi. Cei care consumau numai 71 de grame în același răstimp nu prezentau asemenea simptome. Pe baza acestei observații și a multor altora, profesorul englez a pus zahărul în ecuație. Între dulceața din ceaiuri, cafele, prăjituri, ciocolată, bomboane și ateroscleroză — a conchis acesta — există aceeași legătură cu cea dintre substanțele nocive din țigară și cancerul pulmonar. În consecință, reclamele care recomandă consumul

*) Datele se referă la anul 1962.

de dulciuri fără rezerve ar mai trebui poate revăzute.

În fond ce este zahărul? Chimiștii au denumit substanța cu gust dulce, care se obține din trestie și sfeclă, *hidrați de carbon*, deoarece reprezintă o combinație naturală între carbon și apă, produsă prin intermediul fotosintezei. Pînă acum oamenii n-au reușit să obțină zahărul în afara procesului ce se petrece în plante. Zaharina — rod al ingeniozității chimiștilor — deși este de 300 de ori mai dulce decît zahărul, nu are nici una din caracteristicile energetice ale acestuia.

TRESTIA-MINUNE

Spre deosebire de alte alimente — carnea, laptele, cerealele, fructele — a căror istorie se confundă cu cea a omenirii, zahărul este de proveniență mai recentă. Cei vechi nu cunoșteau altă dulceață decît cea a mierei. Pentru a-și prepara ambrozia și nectarul, hrana și băutura nemuririi, zeii înșiși depindeau de albine... Dar în timp ce peste cerul Europei zeii își căutau viața veșnică în miere, sub cerul Asiei creșteau plantele care aveau să aducă cîndva zahărul în casa oricărui muritor...

Ajungînd acum 2200 de ani în India, soldații lui Alexandru Macedon aveau să vadă cu mirare copii sugînd cu plăcere niște bucăți de trestie. Gustînd-o, soldații au constatat cu uimire că trestia are gustul dulce. Din India, trestia-minune e adusă la curțile bogaților califi, unde consumul de zahăr e considerat ca o manifestare a luxului celui mai rafinat.

Meritul de a fi realizat cele dintîi instalații pentru obținerea cristalelor de zahăr revine arabilor și perșilor, care prelucrau încă din secolul al VIII-lea trestia ce creștea în văile fluviilor Tigru și Eufrat. Arabii numeau substanța dulce „șakar", iar perșii, „suckar"...

Croindu-și drum spre apus, trestia de zahăr apare în plantații destul de însemnate în nordul Africii și chiar în Europa. După descoperirea Americii, încă în a doua călătorie a lui Cristofor Columb, în pragul secolului al XVI-lea, trestia de zahăr trece oceanul și se răspîndește în Mexic, în insulele Antile, în America de Sud. Așadar, încă înainte de a da Europei porumbul, America primise din partea acesteia trestia de zahăr.

„BETA VULGARIS" ÎN ATENȚIA OMENIRII

Între timp consumul de zahăr în lume crește de la an la an. Devine din ce în ce mai limpede că trestia de zahăr nu mai e în măsură să acopere nici cererile mereu sporite pe piața mondială, nici pretențiile de cîștig, și ele mereu sporite, ale stăpînilor de plantații și ale negustorilor.

Era în 1747 cînd, în Germania, după cercetări îndelungate și epuizante, profesorul Margraaf a obținut în laboratorul său o importantă victorie în urma căreia „Beta vulgaris" — sfecla obișnuită — s-a văzut deodată înnobilată: rădăcina ei conținea zahăr care nu se deosebea cu nimic de cel extras din trestie.

Timp de 50 de ani rezultatele obținute în laborator de Margraaf aveau să rămînă nevalorificate. Abia în 1802 un discipol al său, Achard, inaugurează prima fabrică de zahăr din sfeclă la Cunern, în Silezia. Începuturile au fost grele și mulți au fost cei care și-au manifestat scepticismul față de viitorul noii industrii. În adevăr, nepregătită îndeajuns pentru trecerea de la starea de „vulgaris" la aceea de plantă folositoare omului, prelucrată cu mijloace rudimentare, sfecla dădea un procent mic de zahăr: 1-5%. Într-un an întreg, fabrica lui Achard n-a reușit să furnizeze decît 4.500 kg zahăr...

„Atitudinea Washingtonului își găsește explicația în mod clar și în interesele economice — scrie ziarul vest-german «Frankfurter Rundschau», referindu-se la evenimentele recente din Republica Dominicană. Aici se află nu numai instalații de producție de origine americană, ci și uriașe investiții de capital particular". Printre acestea — și cele 20 milioane dolari investiți în industria zahărului. În fotografie: aspect dintr-un depozit de zahăr din Republica Dominicană.

SĂ FIE NAPOLEON DE VINĂ?

Și poate că eforturile ar fi fost părăsite, în orice caz amînate, dacă n-ar fi intervenit Napoleon Bonaparte...

Aflîndu-se în război cu Anglia și vrînd să pună piedici comerțului acesteia cu țările Europei, Napoleon a organizat blocusul continental. Corăbiile britanice, împiedicate să ajungă la țărmurile europene, erau în același timp puse în imposibilitate să aducă zahărul din coloniile de peste ocean.

Europa a început să simtă o teribilă foame de zahăr. Oamenii și-au adus atunci aminte de experiențele lui Margraaf, de fabrica lui Achard. Specialiștii au pornit să se ocupe de selecționarea sfeclei de zahăr, de crearea unor noi soiuri cu un procent de zaharoză mai ridicat. Mașinile de separare a zemurilor, de filtrare, de evaporare sînt perfecționate. În scurt timp, datorită extinderii producției de zahăr din sfeclă, Europa a reușit să nu mai depindă de zahărul colonial. În 1830 Franța dispunea de 30 de fabrici, care livrau pieței cîteva milioane kilograme de zahăr. Curînd și Germania își pune pe picioare propria ei industrie de zahăr. Dacă pînă la războiul franco-prusac de la 1870 Franța își asigurase în acest domeniu prioritatea în rîndul țărilor europene, după încheierea războiului primul loc revine Germaniei. În ciuda dificultăților, culturile de sfeclă de zahăr încep să se extindă în Țările de Jos, în Austria, Danemarca, Italia, Rusia. În mijlocul culturilor își înalță siluetele lor masive tot mai multe fabrici de zahăr.

O DATĂ CU FIECARE BUCĂȚICĂ DE ZAHĂR...

Anglia — cu marile ei resurse de trestie din colonii — nu vede cu ochi buni extinderea producției de sfeclă de zahăr în Europa. În 1902 guvernul britanic obține încheierea așa-numitei Convenții de la Bruxelles, la care participă o serie de țări europene. Scopul convenției era de a reglementa prețul zahărului între țările producătoare. Convenția își întrerupe însă activitatea în revărsarea de foc a primului război mondial.

O dată cu celelalte ramuri economice, industria zahărului din lumea capitalistă a cunoscut zguduirile crizelor din anii 1929-1933: scăderea cererii, sporirea stocurilor, prăbușirea prețurilor.

O convenție de inspirație americană încearcă între cele două războaie să ridice prețul zahărului pe calea reducerii producției și limitării exportului. Dar, în loc să le atenueze, convenția nu face decît să accentueze și mai mult contradicțiile dintre țările producătoare de zahăr... Anul 1937 vede născîndu-se o nouă convenție a zahărului între 18 țări exportatoare, inclusiv U.R.S.S., și 4 țări importatoare: S.U.A., Anglia, India, China. Pentru supravegherea aplicării clauzelor și a cotelor de import și export prevăzute în această convenție a fost creat Consiliul Mondial al Zahărului. Consiliul și-a încetat existența în anii celui de-al doilea război mondial.

Producția și distribuția zahărului pun probleme complexe și lumii postbelice.

Nu demult a avut loc la Washington o conferință consacrată problemei zahărului. Cu acest prilej au fost scoase în evidență încă o dată nemulțumirile țărilor Americii Latine în legătură cu politica pe care monopolurile nord-americane o duc în problema zahărului.

Este vorba de faptul că aceste state culeg astăzi roadele prea puțin dulci ale dependenței lor de S.U.A. Pentru a avea la îndemînă o sursă ieftină de zahăr, S.U.A. au stimulat în țările latino-americane extinderea culturilor mult peste nevoile normale de consum intern și de export. Acesta a fost de altfel procesul în cursul

(Continuare în pag. 10)

Zahărul în lume, azi și odinioară

căruia au luat ființă — în zona Antilelor mai ales — adevărate „țări de zahăr". Este edificator exemplul insulei Jamaica, unde la o suprafață de 11.424 km p 50.000 ha sînt cultivate cu trestie de zahăr. Cu toate acestea — după cum s-a subliniat în cadrul conferinței de la Washington — importul de zahăr al S.U.A. din țările Americii Latine se menține scăzut, producîndu-le mari deficituri.

Criza zahărului ascute conflictele economice și sociale existente în țările Americii Latine. Astfel, în statul Trinidad-Tobago a avut loc o grevă a 50.000 de muncitori amenințați de șomaj ca urmare a faptului că numeroase fabrici de zahăr au fost închise din cauza scăderii cererii de export. Greve ale zahărului au avut loc recent în Peru, precum și în alte țări în care zahărul ar putea însemna dulceață, dar nu înseamnă decît amărăciune...

Probleme ale zahărului — prețuri comune, un regulament al organizării pieței, norme în legătură cu suprafețele cultivate cu sfeclă de zahăr în fiecare țară — formează de asemenea obiectul unor serioase divergențe între cele șase țări europene, membre ale Pieței comune.

ZAHĂRUL, ACEASTĂ RARITATE...

A existat o vreme în care și țara noastră a cunoscut amărăciunile zahărului. Aceasta însă nu datorită unei producții prea mari, ci dimpotrivă...

În anii dintre cele două războaie, România apărea în statisticile mondiale cu o producție de zahăr foarte redusă.

Începuturile industriei zahărului în România se leagă de numele savantului P. S. Aurelian, mai tîrziu președinte al Academiei Române. În 1863 el a făcut pe terenurile Școlii de agricultură din Herăstrău — al cărei director era — primele încercări de a cultiva sfecla de zahăr. Rezultatele mai mult decît încurajatoare au stîrnit un viu interes. Un grup de moșieri ieșeni reuniți în societatea „Albina" cer în 1871 guvernului autorizația (neomițînd să pretindă și avantajele respective) pentru construirea unei fabrici. Autorizația (și avantajele) o dată obținute, se apelează la un grup industrial italian, care construiește în 1875 prima fabrică de zahăr în România, la Sascut. În anul 1876 ia ființă „Société anonime sucrière roumaine de Chitila" — înzestrată cu fabrica respectivă. „Anonimatul" n-a împiedicat însă pe nimeni să știe că societatea, ca și fabrica, aparțin prințului Nicolae Bibescu și magnatului belgian Emile Halot...

Cele două fabrici — Sascut și Chitila — încezesc. De altfel, în 1882 prima, fabrica din Sascut, își încetează producția, în timp ce cea de-a doua trece în mîna unor proprietari olandezi, care o predau apoi unui consorțiu german.

„Chestiunea zahărului" face obiectul multor dezbateri parlamentare, a aranjamentelor între diferite grupuri financiare și industriale interesate, a presiunilor exercitate asupra guvernelor pentru a smulge, sub formă de „stimulente", avantaje care în ultimă instanță se răsfrîngeau negativ asupra bugetului statului.

În 1904 proprietarii de fabrici din România constituie cartelul zahărului. Doi ani mai tîrziu membrii cartelului au toate motivele să respire liniștiți: ei obțin de la guvern garanția că acesta nu va acorda timp de 8 ani (pînă în 1912) avantajele curente nici unei fabrici noi ce se va construi în țară. Îndepărtarea oricărei perspective de concurență reprezenta o chestiune vitală pentru cartel.

În anii de după 1900 producția de zahăr în România a început să depășească sensibil consumul. Se întîmplase ceea ce se întîmplă în obicei în asemenea cazuri în țările capitaliste. Fabricanții se grăbiseră să-și plaseze banii într-o industrie care promitea cîștiguri rapide și grase, dar sporirea producției n-a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a puterii de cumpărare a maselor. Orașele și îndeosebi satele consumau extrem de puțin zahăr, deoarece prețul lui continua să fie ridicat. Consumul de zahăr în România rămînea printre cele mai scăzute.

Adevăratul echilibru între producția și consumul de zahăr în România s-a stabilit de-abia în anii noștri. Datorită măsurilor luate de partid și guvern, au fost sporite suprafețele însămînțate cu sfeclă de zahăr, au fost modernizate fabricile existente și s-au construit altele noi. În scurt timp moștenirea grea lăsată de război a putut fi lichidată. Față de 25.600 ha, media însămînțată cu sfeclă de zahăr între anii 1934 și 1938, suprafața însămînțată în anii 1961-1963 a fost de 6 ori mai mare — 168.400 ha. Cele 349.000.000 kg zahăr ale anului 1964 au asigurat necesarul consumului intern.

În trecut statisticile menționau numele României printre ultimii producători de zahăr ai lumii. Azi în aceste statistici România stă înaintea unor țări cu tradiție în producția zahărului, ca Austria, Danemarca sau Suedia.

★

Există astăzi în lume peste 70 de țări producătoare de zahăr, printre care Cuba (peste 5 miliarde kg anual), U.R.S.S. (aproape 4 miliarde kg), Brazilia (3 miliarde kg), Mexic, Indonezia și Argentina (peste 1 miliard kg), R. P. Chineză (aproape 1,5 miliarde kg), India (aproape 3 miliarde kg), S.U.A. (aproape 6,5 miliarde kg).

Experții au calculat că sporirea consumului de zahăr se ridică la 2 miliarde kg în fiecare an. Ținînd seama de creșterea populației, se apreciază că spre 1975 cererea mondială va fi de 100 miliarde kg anual. Un tren fantastic de 100 milioane de vagoane încărcate cu zahăr...

Radu ȚIULESCU

COPERTA NOASTRĂ

DE ZIUA LOR

de Eugen FRUNZĂ

Oare mi-ai reproșa, cititorule, dramul de poezie cu care te întîmpin uneori din textul meu să-i zicem publicistic? Oare mi-ai cere, în cazul de față, un supliment la coperta mai puțin lirică?

Te invit atunci să-ți privești copilul. Pe al tău, dacă-l ai; pe al vecinului; pe al orișicui. Privește-l adînc în ochi, în diminețile de azur ale vîrstei. Și dacă poți, jură că nu te-ai prefăcut subit în cîntec. Însă dacă simți într-adevăr miraculoasa transformare, atunci îngăduie-mi și mie să cînt.

Să cîntăm împreună această țară a noastră cu atîtea vetre fierbinți și izvoare limpezi, cu codri de oțel și de piatră vie, întemeiați din truda omului.

Aici copiii se nasc spre libertate. Aici, de la primii lor pași, copăcel-copăcel, ei învață mersul drept și demn al stăpînilor. Aici soarta lor nu e scrisă în zodii, ci în istoria cea nouă a poporului care-și împlinește năzuințele de fericire și frumos.

Privesc și eu, nu o dată, la joaca lor zglobie și le ascult glasul de argint. Mă închipui uneori la o răscruce a tuturor drumurilor și îi văd cum se răsfiră către școlile de pretutindeni. Sînt atîtea catedre și ghiozdane în țara noastră!

Îi zăresc aplecați asupra manualelor primite în dar și dintre gene lor îmi surîde primăvara.

Îi însoțesc și eu, cu gîndul, în atîtea drumeții, sus, în creștetul nins al munților, jos, prin zăvoaie cu sălcii dulcoase, pe țărmul mării, lîngă hamacul de aur al soarelui.

Îi petrec prin orașele adolescente, pe sub bolți de curînd arcuite, în tăcerușuri străvechi de artă și în cetăți moderne ale industriei.

Da, peste tot fîlfîie cravatele stacojii, zulufii de zeliv și mătăsă. Pretutindeni joacă mîinile lor albe, fragede, întinse către zări și piscuri.

În neîmplinirea trupului lor e un semn de dinccio de noi și de azi. El sînt începutul celor viitoare. El vin să moștenească veacurile. Și zestrea ce le-o dăm e o aripă vrăjită ce arde pe toate comorile muncii. Ei vor lua în primire și cerul și pămîntul, și visul și steagul nostru comunist. Ei vor duce mai departe cel mai omenesc dintre zboruri.

De aceea risul lor e un tezaur sfînt și îl ocrotim cu întreaga noastră ființă.

Veniți, oameni, voi, care abia începeți a fi, neastîmpăraților cu ochi dilatați de basmul lumii, veniți și învățați marea dragoste, dibăcia mîinii, cutezanța gîndului!

De sărbătoarea voastră am cules o floare de mai și, sărutînd-o cu inima, v-o așez pios, în zorii zilei, lîngă frunte.

Fotografie de F. BRANDRUP

Microfoileton

ACASĂ LA VASILESCU

Am acceptat cu mare entuziasm invitația bunului meu amic Vasilescu și, cum nu știam ce-i lipsește în gospodărie, i-am spus la telefon că darul de casă nouă i-l voi face a doua zi. Intrat în apartamentul lui, m-a cuprins un sentiment plin.

— Te rog să mă ierți, Vasilescule, n-am știut. Nu mi-ai spus nimic, ai păstrat discreție... Înțeleg, în asemenea momente...

— Adică ce vrei să spui?

— Vîd peste tot, culoarea asta, care...

— A, nu, dragă! Slavă domnului. De la bunica mea, acum treizeci de ani, n-a mai decedat nimeni...

— Atunci?

— Sînt vase, dragul meu, olărie neagră. E prin orașul. Am cumpărat și eu...

Pe masă, pe șifonier, în hol, și de diverse dimensiuni, negre, mai grase, mai lungi, mai ovale, cîteva scrumiere etc.

— Păsărea aceea de pe televizor e barză?

— E adevărat, are un picior cam lung. Știi... sîrma n-a fost bine tăiată. De fapt e o rîndunică.

— Așa colorată?

— Le-au vopsit și ei, modern. Culori din tub. Nu se mai amestecă. Probabil că le-au rămas verdele și galbenul.

— Penele par să fie de gîscă...

— Nu par, chiar sînt.

— Păi cum vine asta? Rîndunică cu pene de gîscă!

— Folosesc rezervele interne. Probabil că responsabilul și-a cumpărat o gîscă. Ce să facă cu penele? Să le arunce? Le-a valorificat.

— Și bucata asta de lemn, lustruită, pare să aibă desenat pe ea un cap de om.

— Ei și tu: cap de om! Inculț ești, dragul meu. E Eminescu. Marele nostru poet. La steaua care-a răsărit...

— Da, ai și tu dreptate. Are plete. Îmi place pasiunea ta pentru amănunte. Astea dau farmec și intimitate unui apartament. Tu ai rude la abator?

— Ce-ți veni?

— Vîd niște coarne. Coarne adevărate.

— E o lampă, domnule. O lampă de pat. Ultima modă.

— Și nu te simți stînjenit cu ele, pe noptieră? N-ai impresia că...?

— Ce-s aluziile astea deplasate? Te știam cu umor subțire!

— Iartă-mă, te rog. N-am vrut să te jignesc. Dar de cîte ori văd coarne...

— Ascultă, dragul meu, spuneai că vrei să vezi cum sînt instalat și după aceea să hotărăști ce-mi aduci la casă nouă. Dacă vrei să-mi faci plăcerea, cumpără-mi ceva de la un magazin de artizanat. De acolo sînt toate cîte le vezi. N-aș vrea să-mi stric ambianța.

A doua zi am aflat că Vasilescu fusese de curînd numit consilier artistic la UCECOM. Isteț băiat. De-aia mă trimitea la artizanat. Să-i fac reclamă. M-am înfiripat la Vasilescu cu cadoul promis. I-am luat niște trandafiri din hîrtie gofrată și o țărancă cu șepc à la Brigitte Bardot și coafură montantă. Ca să nu-i stric ambianța.

— Ei, așa da! Ai început și tu să te mai gîndești. Ține legătura cu UCECOM-ul.

C. N. CONSTANTINIU

ANCHETA FLACĂRII

prolog la o mare întîlnire (II)

O ACTIVITATE PASIONANTĂ — UN DOMENIU CU LARGI PERSPECTIVE: MECANIZAREA AGRICULTURII

Ing. Ion ŞULEA, şeful laboratorului de mecanizare a lucrărilor solului din Institutul de cercetări de mecanizare a agriculturii.

Alături de celelalte ramuri ale economiei naţionale, agricultura deschide şi ea, în condiţiile ţării noastre, mari posibilităţi de creaţie şi afirmare a tuturor lucrătorilor ei şi îndeosebi cadrelor de specialişti din diferite sectoare de producţie şi cercetare.

Munca în acest domeniu îmbrăţişează multe aspecte. În rîndurile care urmează vreau să mă refer numai la unul singur: mecanizarea procesului de producţie agricolă, care a avut şi continuă să aibă un rol hotărîtor, perspective nelimitate de lărgire şi perfecţionare.

Mecanizatorii din agricultură, tractorişti, tehnicieni şi ingineri mecanici agricoli, au satisfacţia deosebită de a mînui astăzi zeci de mii de tractoare, maşini şi instalaţii de înaltă tehnicitate şi cu un randament ridicat. Este suficient să ne gîndim că în unele sectoare ale agriculturii, cum este spre exemplu cultura cerealelor, sînt mecanizate mai toate lucrările, iar în celelalte sectoare nu poate fi astăzi concepută desfăşurarea procesului de producţie fără sprijinul mecanizatorilor.

Un rol deosebit îl au inginerii mecanici agricoli, a căror activitate tehnico-organizatorică reprezintă un fel de sistem nervos.

O altă parte a inginerilor, specializaţi în probleme de mecanică agricolă, lucrează în uzinele constructoare de maşini, în sectoare de proiectare sau de execuţie, contribuind efectiv la realizarea diferitelor tipuri de utilaje al căror număr a crescut an de an, determinînd extinderea rapidă a gradului de mecanizare din agricultură.

În strînsă legătură atît cu sectorul construcţiilor de maşini cît şi cu cel al unităţilor de producţie agricolă, lucrează inginerii şi tehnicienii mecanici agricoli din cadrul institutelor de cercetări, de proiectare şi de încercări a tractoarelor şi maşinilor, precum şi din reţeaua de staţiuni agricole experimentale.

În toate sectoarele legate de activitatea mecanizatorilor, rezolvarea problemelor presupune o îmbinare strînsă a cunoştinţelor din cele mai diferite ramuri ale ştiinţei şi tehnicii, cum sînt mecanica, organele de maşini, tehnologia materialelor, termodinamica, electricitatea, chimia etc. pe de o parte, iar pe de altă parte a cunoştinţelor legate de viaţa plantelor şi a animalelor, de particularităţile pedoclimatice ale regiunilor ţării, care determină şi metodele agrotehnice cele mai propice fiecăreia din ele. Datorită acestor caracteristici, munca mecanicilor agricoli abordează aspecte dintre cele mai variate, care dau cîmp liber de acţiune iniţiativei lor creatoare.

(Continuare în pag. 12)

Cantina Complexului studenţesc de la Cluj.

prolog la o mare întîlnire

PENTRU CEI CE VOR SĂ-ȘI ALEAGĂ PROFESIUNI ARTISTICE

Paul CONSTANTIN, conferențiar universitar

Dacă alegerea profesiunii este, în general, o treabă foarte dificilă, hotărîrea unui tînăr de a se dedica artelor, trebuie cumpănită cu atît mai serios. Aci „vocația" presupune o sferă de aptitudini incomparabil mai amplă și mai complexă decît în cele mai multe îndeletniciri omenești.

Profesiunile artistice cer talent. Numai că talentul pentru ceea ce numim „artele frumoase" reprezintă un ansamblu de însușiri mult mai variat și mai bogat decît se crede de obicei. Mai întîi, talentul nu constă doar din capacitatea nativă de a observa și a reproduce — oricît de exact — forme și culori din mediul înconjurător, ci, mai ales, din simțul echilibrului formelor și cel al armoniei culorilor, din fantezie și inventivitate și din încă foarte multe alte elemente care compun acea capacitate superioară pe care o posedă artistul, de a transmite spectatorului, prin intermediul frumosului, o multitudine de sentimente și idei.

Fără îndoială că nu există un tip unic de talent plastic, ci tot atîtea feluri de talente cît de variate sînt structurile temperamentale și intelectuale ale fiecărui individ în parte. Precum nu există nici posibilitatea unei definiții, riguros matematice, a ceea ce este, în fond, talentul.

Un lucru este însă cert: ceea ce numim de obicei talent nu reprezintă decît o condiție minimală. Este adevărat, o condiție „sine qua non", dar nu suficientă! Oricît de strălucite sînt însușirile tînărului înclinat spre artă, ele nu ajung pentru dezvoltarea unui viitor creator. Talentul, în sine, se poate atrofia dacă nu este fecundat de o muncă asiduă, disciplinată, de aptitudini și interes deosebit pentru disciplinele teoretice și pentru cultură în general, pentru celelalte arte și, mai presus de toate, de *pasiune*.

S-a spus de multe ori, pe bună dreptate: „ca să faci artă, trebuie să nu poți trăi altfel, să nu poți viețui fără ea". De fapt, o accepție mai largă și, poate, mai adevărată a noțiunii de *talent* ar trebui să includă toate acestea și, în primul rînd, *pasiunea*.

În mod ideal, concursul de admitere în institutele de artă plastică are menirea de a verifica talentul celor ce-și aleg cariera artistică. În realitate însă această probă, oricît de înțelept ar fi organizată, avînd în comisie pe cei mai buni profesori și artiști, nu poate surprinde decît o mică parte din acest ansamblu de însușiri necesare și care, deseori, mimează talentul prin abilitate.

Mai mult decît atît: concursul de admitere nu poate decît să constate anume aptitudini ale candidatului și nicidecum să prevadă viitoarea sa dezvoltare în cei șase ani de studiu: vreme hotărîtoare pentru formarea viitorului artist. Admiterea unui tînăr în anul I al Institutului de arte plastice nu înseamnă, firește, apariția unui viitor artist.

Arhivele învățămîntului artistic din București ne arată că în cei o sută de ani de existență, din miile de nume care au figurat în matricolele școlii, absolvind chiar toți anii de studii și trecînd examenul de diplomă, doar un foarte mic procent — sub 10% — au profesat pictura, sculptura, grafica sau artele decorative. Iar dintre aceștia, foarte puțini s-au afirmat ca adevărate personalități creatoare.

Arta nu se află niciodată pe treptele valorice de mijloc; ea cere, inexorabil, flacără și perfecție, tocmai pentru că rolul ei în societate este deosebit. Artistul, fie că creează modele pentru industrie, fie că decorează construcțiile, fie că cioplește o statuie sau ilustrează o carte, fie că execută decorurile pentru o piesă de teatru sau pentru un film, este, înainte de toate, un *educator al oamenilor*. Sarcină măreață, dar grea și de mare răspundere.

UZINA ȘI ÎNVĂȚĂTURA!

Nicolae NEDELCU, controlor recepționer la atelierul de strungărie-vagoane, uzinele „Grivița roșie"

E frumos să înveți, să studiezi, să-ți îmbogățești zi de zi cunoștințele de matematică, fizică, chimie, biologie etc., toate acestea fiindu-ți necesare în alegerea meseriei, făuririi unui viitor luminos. Decenii în șir, generații și generații își îndreaptă privirile spre școlile de cultură generală, apoi spre institute de învățămînt superior. Dar marea majoritate a tinerilor elevi nu trebuie să uite de marea industrie, motorul continuei dezvoltări a țării noastre. Trebuie să se gîndească și la cuptorul de forjă, la furnale, la construcții de mașini și construirea utilajului chimic. Datorită condițiilor create de partid și guvern, tineretul are posibilitatea să-și completeze studiile după terminarea unei școli profesionale. Printre tinerii care studiază în acest mod mă situez și eu. Intenția mea de la început a fost să devin inginer într-o uzină cu renume frumos, cu un trecut istoric glorios. De aceea, la vîrsta

Studente de la Facultatea de chimie a Universității ieșene în practică la Fabrica de mase plastice din Iași, ascultînd explicațiile maistrului Gh. Roșu de la secția de calandrare.

Fotografie de Ion POPOVICI

de 14 ani am hotărît să urmez şcoala profesională de ucenici C.F.R.-Griviţa roşie, calificîndu-mă în meseria de strungar. Eram mîndru pentru meseria aleasă, contribuiam şi eu, în fiecare zi cu cîte o piesă, la ansamblul unei locomotive. După terminarea şcolii profesionale, am dat examenul de admitere la Şcoala medie nr. 40 la cursuri serale. Am reuşit. În urma acestui pas trebuia să am o voinţă deosebită pentru a termina cu succes această şcoală, ceea ce s-a şi întîmplat. În acest timp, mi-au fost create toate condiţiile necesare de muncă şi de învăţătură. Eram bucuros că în fiecare zi contribuiam şi eu cu o părticică la realizările uzinei şi în acelaşi timp învăţam.

Încă înainte de examenul de maturitate m-am gîndit că trebuie să merg la un institut superior. M-am hotărît să urmez Institutul politehnic. M-am pregătit riguros şi am dat examen de admitere la cursurile serale, pentru că îmi venea greu să mă despart de colectivul de muncă şi de meseria pe care o îndrăgesc. Am reuşit şi acum urmez cursurile Institutului politehnic, la seral, anul I. Gîndurile mele nu se vor opri aici; intenţionez să studiez ani şi ani de-a rîndul şi, dacă voi dovedi cu adevărat capacitate, să fac muncă de cercetare ştiinţifică.

FRÎU LIBER PASIUNII!

Liana VOINESCU, profesor de limba engleză

Frămîntările Violetei Paloga aparţin tuturor generaţiilor. În zilele noastre frămîntările acestea se amplifică tocmai pentru că perspectivele ce se deschid în faţa tinerei generaţii sînt numeroase. Violeta Paloga vrea să devină inginer agronom. Foarte frumos! Să fie sigură că are toate condiţiile create. Frămîntările ei şi faptul că nu le-a putut birui în şcoală îmi readuc în minte una din importantele noastre preocupări, ale profesorilor: să analizăm profund copiii în şcoală, să le depistăm înclinaţiile, să-i ajutăm să-şi poată alege cu mai multă siguranţă drumul pe care-l au de urmat în viaţă.

Sînt sigură că teme legate de orientarea profesională s-au discutat adesea la orele de dirigenţie în clasa Violetei. Dar... Poate că în clasă eleva nu şi-a spus niciodată păsul cu atîta francheţe cum a făcut-o în scrisoarea adresată revistei „Flacăra". Poate...

În orice caz, ezitările sînt fatale în atari împrejurări; ele trebuiau dibuite de profesor în timp util. Astfel, unele situaţii anormale ar putea fi evitate. Mă gîndesc la acei tineri care în urma unei superficiale sau greşite îndrumări se înscriu la institute de studii superioare pentru care, de fapt, nu au nici preferinţe, nici aptitudini deosebite. (Asta nu înseamnă că pledez pentru „influenţele exterioare" în alegerea profesiunii.) Cum altfel decît aşa s-ar putea explica, de pildă, numărul mare de candidaţi la Facultatea de limbi străine, cursuri de limbi cu circulaţie mai restrînsă? Oare toţi candidaţii la examenele de admitere ale acestor facultăţi urmează o anumită înclinaţie? Nu-s unii oare dezorientaţi în ceea ce priveşte alegerea profesiunii?

Fără îndoială, studierea limbilor străine este în epoca noastră un lucru mai mult decît util şi e de dorit ca numărul cunoscătorilor de limbi străine să fie din ce în ce mai mare. Să nu uităm că schimburile economice şi culturale se fac azi pe o scară din ce în ce mai largă. Pe de altă parte însă, atracţia pe care o reprezintă cunoaşterea bogatelor literaturi de limbă engleză sau franceză, de pildă, precum şi posibilitatea unui schimb prietenesc de opinii, prezentarea măreţelor realizări ale ţării noastre făcută în limba interlocutorului-turist (dacă aceasta e o limbă de circulaţie internaţională) constituie suficiente motive pentru studierea unor limbi străine ca engleza, franceza, germana, rusa.

Ceea ce însă n-ar trebui să uite acei tineri care vor să urmeze cursurile institutelor de limbi străine este faptul că facultatea îi pregăteşte în primul rînd pentru a deveni cadre didactice, care să contribuie la rîndul lor la frumoasa operă de instruire a tinerei generaţii. Pentru această meserie, care cere devotament şi un înalt spirit de răspundere, se pregătesc ei în primul rînd.

Revenind la cazul Violetei: eleva să dea frîu liber pasiunii ei şi să devină un bun inginer agronom.

TG. MUREŞ

Moment universitar

Studenţi în timpul unei ore de laborator în sala de histologie a I.M.F. din Tg. Mureş.

Seara, privind de pe terasa unui bloc-turn din noul cartier de locuinţe Mihai Viteazu, te întîlneşti cu viziunea îndrăzneaţă a arhitecţilor şi constructorilor care au creat aici minunate privelişti, desfăşurîndu-se pînă departe peste colinele albastre ale oraşului. Aici, la poalele platoului Cornești, într-o splendidă aşezare se află cel mai tînăr oraş al studenţilor din ţara noastră. Nu sînt decît cîţiva ani de cînd s-a construit aci un cămin modern, apoi a apărut altul şi încă altul... apoi o cantină unde iau masa peste 1.500 studenţi.

Peste 1.100 studenţi tîrgumureşeni se bucură în aceste cămine de cele mai optime condiţii de odihnă şi confort. Dintre cei peste 3.000 studenţi care învaţă la Tg. Mureş, cei mai mulţi urmează cursurile Institutului medico-farmaceutic. Naşterea acestui institut a fost marcată de calendare într-o zi de mai a anului 1945, atunci cînd încă atmosfera mai păstra mirosul prafului de puşcă, în acea vreme cînd peste tot erau încă vii rănile războiului. Se împlinesc de atunci 20 de ani de muncă rodnică în care şcoala medicală din Tg. Mureş s-a impus tot mai mult, creîndu-şi prestigiu atît în ţară cît şi peste hotare.

Alături de cel de la Timişoara, Institutul de medicină din Tg. Mureş, este cel mai tînăr din ţară. Pînă în prezent acest institut a eliberat peste 2.000 diplome de medic şi farmacist.

Putem aminti şi alte cifre interesante care să vorbească despre succesele acestor ani. Numai pentru aparatajul de laborator şi instrumentar medical s-au alocat între anii 1952–1964 peste 10,5 milioane lei. Un mare interes îl stîrneşte microscopul electronic cu o putere de mărire de 100.000 ori.

Una din trăsăturile esenţiale ale activităţii institutului o constituie munca ştiinţifică a celor 170 de membri ai cercurilor ştiinţifice. Aceste colective au luat în cercetare, în cursul ultimilor trei ani, 400 teme de o deosebită importanţă practică şi teoretică.

Aceste succese se datoresc condiţiilor materiale şi de studiu create studenţilor de puterea populară. Studentul de azi este conştient de menirea sa, de răspunderea pe care o va avea mîine, într-un spital, într-o policlinică.

Aurel URZICĂ

Anotimpul liric al

Cine ar vedea în opera de artă un produs exclusiv spiritual, ar ignora o sursă esențială a creației : materia, care nu e doar suport al ideii, ci se încorporează în obiectul gîndirii artistice. Gravura amînteşte acest lucru, fiindcă este o îndeletnicire întemeiată pe un ceremonial meşteşugăresc mai complex. O efigie a gravorului ar trebui să înfățişeze un soi de personaj descins din galeria de artizani medievali din povestirile lui Hoffmann, acei constructori nebuni după muncă, orgolioşi în pasiunea lor de breaslă, iscodind tainele însuflețirii lucrurilor, visători prematuri ai unei cibernetici romantice. Această rigoare industrioasă naşte poezia genului. Marea îndemnitate e efortul, pe care artistul îl notifică în structura imaginii, lăsînd să se vadă fibra materialului şi traiectoria incizilor de ac ori daltă. Dacă pictorul se osteneşte să ascundă ochiului efortul său material, să dea iluzia că arta sa țişneşte prin miracol din sufletul prea plin de emoție şi rupe zăgazul materiei, apoi gravorul vrea să delecteze prin tehnica inteligentă şi iscusită şi nu se sfieşte să arate disciplina uneltelor sale şi limitele materialului său.

Să nu trecem pe lîngă gravură opaci, cu secreta dezamăgire că nu-i pictură, cu subînțelesul repros că-i lipseşte harul unicității. Posesorul tabloului se delectează, nu fără un fior de vanitate, cu unicitatea unui acord cromatic, irepetabil ca un noroc, şi se simte confident gelos al artistului. Amatorul de stampe savurează cu lupa scriitura gravată, nervul fin al inciziei pe metal, asperitatea tăieturii în lemn, tandrețea liniei litografice. El primeşte imaginea ca un mesaj tipărit şi multiplicat, adunînd înțelegerile într-o acoladă a solidarității culturale între inițiații unei scripturi descifrate în comun. Nobleţea gravurii e tirajul şi circulația. Tocmai din aceste forțe de expansiune şi penetrație naşte eroica ei tradiție — de animație ideologică, de coiportare a ideilor sociale, de difuziune a sentimentelor populare

Maturizarea gravurii româneşti se întemeiază pe această funcționalitate socială, care în perioada dintre cele două războaie mondiale a avut efect agitatoric antiburghez, antifascist. Nu e de prisos să amintim această gravitate socială a gravurii nici în fața unei voioase manifestări de lirică decorativitate cum e acum „luna gravurii". E luna ei de vacanță, colorată şi senină, cînd schimbă sarcina de a convinge cu sarcina de a seduce. Aşadar puțină cochetărie e legitimă, puțin fard e de circumstanță.

Dar e bine s-o spunem de la început : unele gravuri au exagerat amabilitatea. Cîteva planşe (o floră dulceagă şi o faună suavă) sînt idilice sub pretextul decorativității. Puține, dar le semnalăm fiindcă există riscul să placă tocmai ele, deoarece tocmai ele păstrează gustul de şerbet al tablourilor fade şi al reproducerilor trivial înrămate în bronz şi ipsos, ca cele ce se vînd în papetării la tejgheaua cu alte hîrtii imprimate pentru tapisat peretele. Aceste tablouri gravate, care par a cere scuze cu umilă grație că nu sînt pictură, abjură demnitatea decorativă a stampei, delicatele ei rigori.

Desigur, decorativul şi accesibilul dau nota expoziției care e destinată simpatiei şi nu zgudu-itoarelor revelații estetice. Dar cei mai mulți gravori au găsit mijlocul să se păstreze gravi în surîsuri şi demni în agreabilitate, poftindu-ne să ne respectăm gustul şi să judecăm, în halatul şi papucii de acasă, cu aceeaşi exigență pe care o avem în duminicala ținută a vizitelor la muzeu. Cele mai frumoase lucruri din expoziție sînt cele care promit odăii noastre nobleţea unui intermezzo meditativ în contextul culturii la domiciliu Aceste imagini nu-s de loc pedante, ci superior delectabile. Ele nu se desolidarizează de obligația de a fi deconectante, dar muzică uşoară se poate face cu demnitate artistică sau fără, şi trebuie să distingem foarte limpede această diferență. E, de fapt, vorba de a încorpora plăcerii optice valori de cultură. Astfel Geta Brătescu amuză nu numai notînd savoarea „Păunului", ci însăşi savoarea liniei flexibile şi pure, devenită semn caligrafic al obiectului. Octav Grigorescu exprimă nu numai bucuria naturii, ci însăşi fantezia omului care inventează din linii o mirifică geografie, te face exploratorul unei vegetații virgine crescute din liane de linii şi eflorescențe de pete. Naturile statice ale Ilenei Micodin, ale lui Corneliu Petrescu şi Marcel Chirnoagă, „Umbrelele" Clarettei Wachtel laudă nu lucrurile, ci plăcerea de a reinventa frumusețea lor. Gingaşă atenție pentru fantezia omului, îl ajută să-şi proiecteze zîmbetul asupra lucrurilor. Toate tind aici să dea odăii un climat de fericită vacanță. „Liniştea" apare în multe titluri ca un laitmotiv. Chiar şi dinamismul lui Ivancenco îi aduce jertfă obişnuita lui agitație de linii frînte şi contraste, desenînd în orizontale o liniște de somnolență... energică şi, astfel, din paradox expresiv, involuntar amuzantă

Lirismul acesta de un casnic e desigur o paranteză în viața gravurii. Unii chiar n-au consimțit să intre între paranteze şi au rămas în cadre solemne, lucrînd imagini de robustă afectivitate şi savante cadențe, cum face Vasile Dobrian, Ecaterina Sylvester, Ludovic Balogh, Imre Drocsay.

Ştim din viață : la ordinea zilei, frumosul. Fiind frumoasă deci, gravura e — prin aceasta — actuală şi populară. Ea bate discret şi fermecător la uşa caselor noastre, ca să pună ordine estetică în unele case, unde arhitectura elegantă e mîhnită de grozăviile picturii cumpărate la magazinele de rame ori moştenite din galeriile de gang. Cînd îşi bate să îngroaşă această sărăcie din casă, gravura e, aşadar, în luna mai, consecventă cu funcția ei populară, într-o postură combativă, de actualitate : pentru bun-gust şi poezie cotidiană.

Anca ARGHIR

GETA BRATESCU : **Păun.**

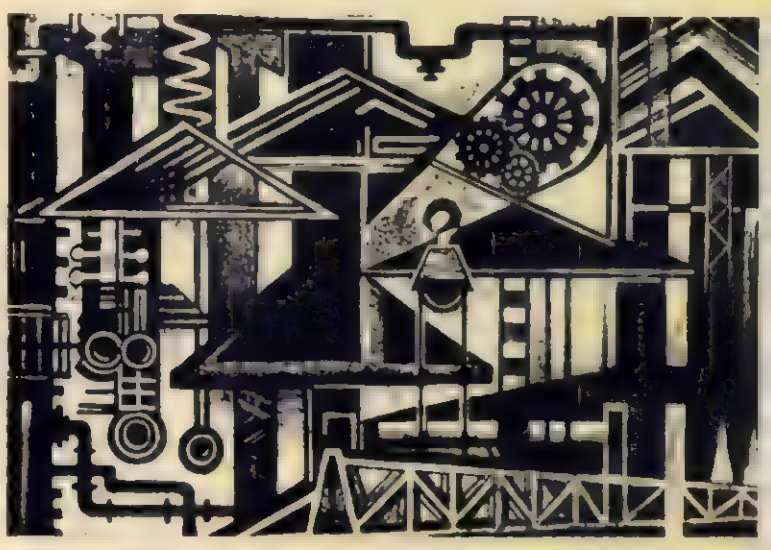

IMRE DROCSAY : **Peisaj industrial.**

CLARETTE WACHTEL : **Umbrele.**

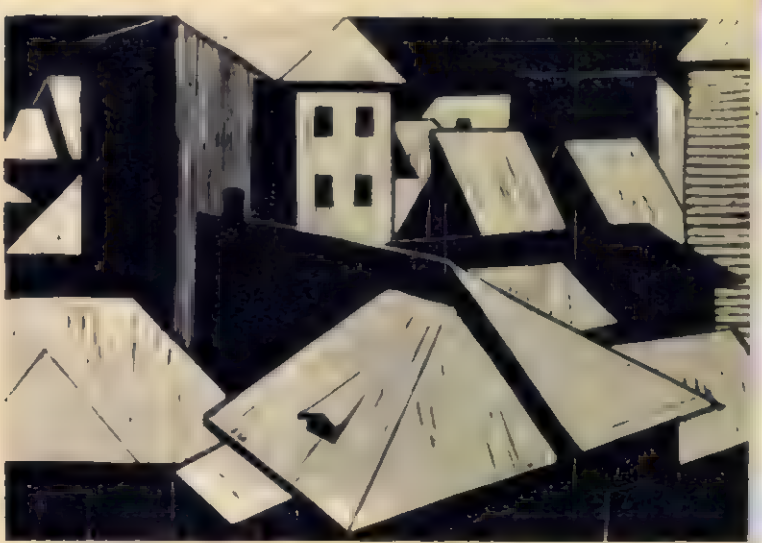

LUDOVIC BALOGH : **Acoperişuri.**

gravurii

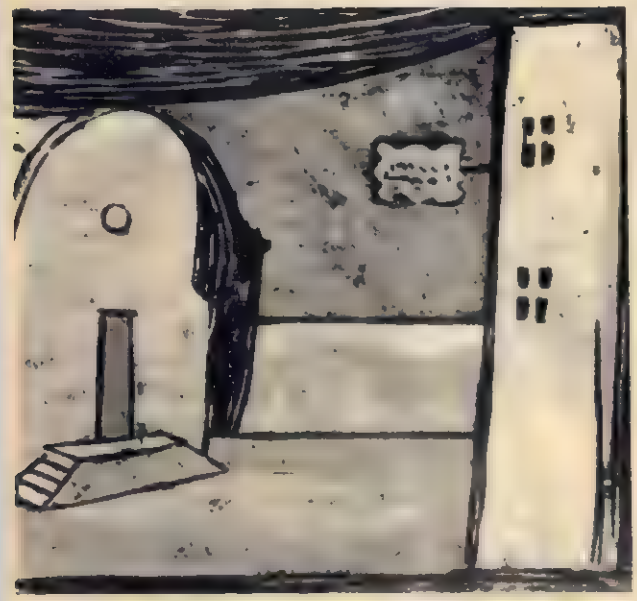

VASILE DOBRIAN : Linişte de-o clipă.

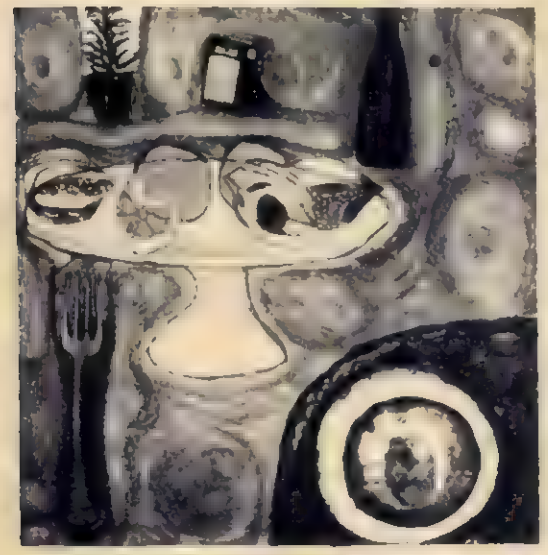

ILEANA MICODIN : Natură statică.

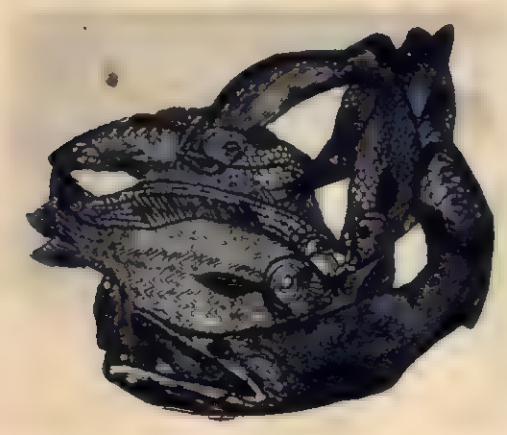

MARCEL CHIRNOAGĂ : Peştii.

POVESTEA VORBEI

Din eufemismele marinarilor

Sînt unele cuvinte care jignesc auzul, fie pentru că sînt vulgare, triviale, fie pentru că evocă noţiuni neplăcute, dureroase ori dezgustătoare, respingătoare — în general lucruri de care nu-ţi place să ţi se vorbească. Cînd eşti pus în situaţia de a zugrăvi o realitate prea crudă, de a evoca idei pe care oamenii le evită din diverse motive, preferi „să nu spui lucrului pe nume" şi recurgi la un eufemism. Cînd vorbeşti cu cineva despre o rudă a sa care a murit recent, în loc de a murit, spui *s-a prăpădit, s-a stins, ne-a părăsit*. Toate acestea sînt eufemisme.

Pentru un marinar, noţiunea care îi este în cel mai înalt grad neplăcută e de bună seamă aceea de „furtună". De aceea a denumit-o cu un cuvînt care să sugereze dimpotrivă, ceva plăcut, dorit. Aşa s-a născut cuvîntul nostru *furtună*, în limbajul marinarilor italieni. *Fortuna* din italieneşte e într-adevăr un eufemism, pentru că însemna de fapt „noroc", „soartă fericită". De la navigatorii italieni l-au luat confraţii lor greci, iar românii l-au împrumutat din limba greacă. Firesc, în limba noastră *furtună* nu mai este un eufemism, fiindcă nu cunoaştem înţelesul originar din italieneşte.

Corăbierilor greci nu le făcea de loc plăcere să călătorească pe o mare care se numea „cea inospitalieră, neprimitoare". Într-adevăr, acesta era sensul vechii denumiri a Mării Negre, *Pontos Axeinos*. Ei au recurs la un eufemism, schimbînd denumirea în *Pontos Euxeinos*, care nu-i mai tulbura, fiindcă *euxeinos* însemna „ospitalier, primitor". Aşa a apărut expresia *Pontul Euxin*.

Sorin STATI

LA DRUM

O PLIMBARE PRIN ÎMPĂRĂŢIA DROPIILOR

Sfătuim pe cel căruia, plăcîndu-i drumeţia, a cutreierat de nenumărate ori codrii şi piscurile Carpaţilor, din Dorna pînă-n Retezat, să se abată o dată şi pe drumurile Bărăganului.

Nu-i fie teamă de arşiţa verii — atunci e Bărăganul mai mîndru, atunci îşi arată el înfăţişarea mai caracteristică ! — căci umbrar şi apă rece ca gheaţa va găsi mereu. Şi-apoi plimbarea prin Bărăgan se face în două „conace" ; unul de dimineaţă, care îţi prilejuieşte uneori cîte un răsărit de soare cum numai în Bărăgan poate să fie, şi, al doilea, în amurgul săgetat de pale încrucişate, de foc şi pară, în înaltul cerului, pe care apoi nu îl mai uiţi toată viaţa. Iar în timpul dogoarei celei mari, în Bărăgan se poposeşte...

Şi pentru ca neobişnuita excursie să nu degenereze într-o hoinăreală fără rost, hai să-i fixăm turistului nostru un ţel precis şi, în funcţie de acesta, un itinerar...

Ţelul plimbării va fi descoperirea celei mai mîndre sălbăticiuni cu pene a ţării noastre — pasăre pe care de mult cea mai mare parte a Europei doar din poze o mai cunoaşte — dropia. Dorinţa de-a vedea cu ochii lui măreaţa podoabă a stepei, pe care mari lăute ale literaturii noastre beletristice — Odobescu, Sadoveanu, Cazaban — au cîntat-o atît de frumos, este legitimă.

Iar itinerarul pe care îl va urma va fi unul cu totul simplu : turistul va lua autobuzul I.R.T.A. ce pleacă de la Obor şi care, după vreo sută de kilometri de drum urmat pe şoseaua asfaltată ce iese din Bucureşti prin Colentina, trecînd prin mai cunoscutele aşezări Afumaţi, Şindrileşti, Urziceni şi Slobozia, îl va lăsa în temeiul Bărăganului, în mijlocul comunei Cocora.

Însetat, după zăpuşeala din maşină, călătorul nostru se va repezi la bufetul de stat spre a da pe gît un pahar de băutură răcoritoare. Mult mai bine va face însă dacă, punîndu-şi pentru moment pofta-n cui, îşi va rezerva plăcerea de a sorbi pe îndelete, aşa cum trebuie să facă omul înaduşit spre a nu se pomeni cu cine ştie ce bucluc, paharul cu apă rece ca gheaţa adusă din adîncul fîntînii cu scripete şi burduf de la vreuna din răspîntiile drumului spre satul cu evocator nume : Colilia, spre care oricare trecător îi va arăta bucuros drumul.

Călătorului nostru îi va fi atrasă privirea — uneori foarte curînd după ieşirea din comună, alteori abia după ceasuri de pîndă — de un grup de puncte albe ce pistruiază uşor nesfîrşitul covor verde aşternut pe pămîntul negru al Bărăganului. Cel deprins a scruta zările, răzbătînd cu ochii prin înşelătoarea perdea de piclă, pe care dogoarea verii o fluturâ pe deasupra şesului încins, va cunoaşte imediat că acele punctişoare se află în continuă mişcare. Cel cu vederea mai slabă, precum şi cel mai puţin deprins a distinge diferitele lucruri pe care natura slobodă le înfăţişează călătorului, va fi nevoit să ducă binoclu la ochi. Iar dacă în lipsa unui asemenea instrument ar încerca să apropie obiectivul curiozităţii sale, va avea prilejul să se încredinţeze că acel cîrd de punctişoare albe este alcătuit din nişte vietăţi tare temătoare. Atît de temătoare, încît pe dată ce drumeţul nostru se va abate din cale, încercînd să facă chiar numai un pas spre ele, îşi vor lua zborul. Şi astfel va înţelege că a avut deosebitul noroc de-a fi văzut cu ochii lui un stol de dropii. Un stol al enormelor păsări pe care snobismul vînătorilor din trecut le împinsese în marginea pierzaniei. Este vorba despre un vînat falnic pe care numai justele măsuri de ocrotire luate — şi mai ales respectate ! — în zilele noastre, l-au salvat de la totala dispariţie.

★

Îl sfătuim pe turistul nostru să cante s-şi completa imaginea pe care şi-a format-o despre anumite năravuri ale vechilor vînători, imagine care neapărat îl va obseda în cursul plimbării prin acea împărăţie a dropiilor. Şi va face mai bine acest lucru abătîndu-se, după ce va reveni la Cocora, de la întîlnirea cu dropiile, pe la casa răposatului vînător ţăran şi îndelungă vreme paznic al vînatului acelor meleaguri, Ionică Mihăilescu. La casa lui aveau mas vînătorii ce cutreierau Bărăganul după dropii sau după prepeliţe — după timp şi anotimp — la masa lui se aşezau, după o scurtă ochire aruncată „blagosloveniei" ce şi azi stă în perete : „Douăzeci franci amendă, celui ce va încerca să bată cîmpii !" Iar dacă, furat de închipuire şi de tăria vinului, cîte unul încerca totuşi să recliteze poveştile cu vulpi purtătoare ale unor coţi de doi stînjeni, pe dată neica Ionică îi punea în braţe enormul brîci, de doi coţi şi mai bine, pe care şi azi se poate citi inscripţia în litere de aur „Brîciul lui Cuza".

Nic. A. STRĂVOIU

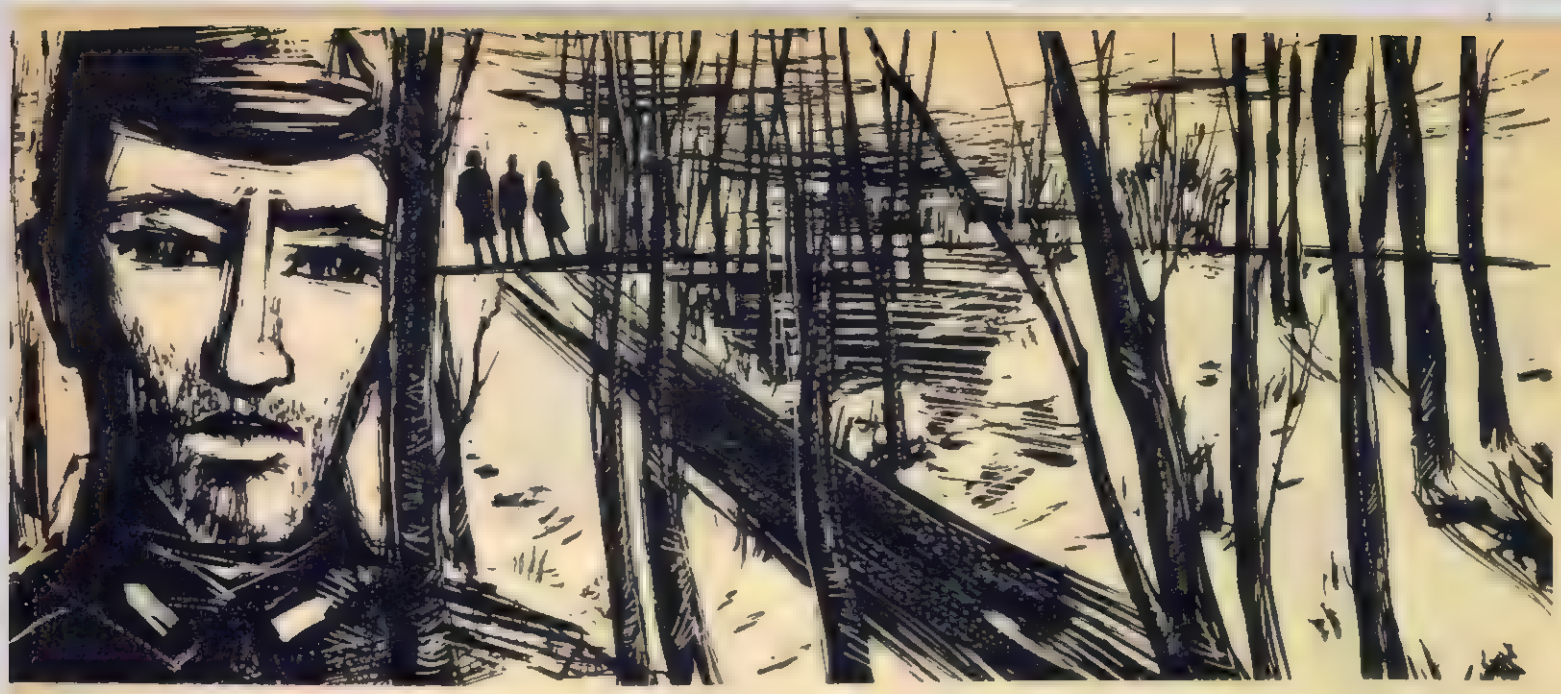

Sub cerul toamnei

Schiță de Ștefan LUCA

1

Îl durea genunchiul. Și-l lovise într-o piatră colțuroasă, în cădere. Păsea cu băgare de seamă, oarecum mirat că nici soldatul deșirat din față, căruia i se bălăbănea gamela legată cu o curelușă de centură, nici gefreiterul din spatele său, morocănos, cu fața ca o placintă abia scoasă din cuptor, nu-l zoresc. Observă doar că fasciștii din față și-a petrecut arma proprie în bandulieră, purtînd în cumpănire ZB-ul. Arma lui, a lui Mănișor.

Îl scăpasem din mînă, în cădere, își spuse. De nu m-ar durea genunchiul, ar mai fi ceva.

Înaintau de-a lungul terasamentului de cale ferată. Aici, pe nesimțite, șinele de oțel urcau ți, o dată cu acest urcuș abia-abia perceptibil, drumeagul ce însoțise cu credință, kilometri întregi, calea ferată, se depărta. Între taluzul înclinat, vrîstat din loc în loc de panglici late de beton, și drum îndrăzneau să se înmulțească salcîmii, sălcii printre care, solitari, se izolau plini de orgoliu plopi foșnitori. Terasamentul urca, se depărta de drum, se făcea tot mai înalt, drumul și lunca pîrîului rămîneau jos, strecurînd în sufletul prizonierului durere. Durerea pusese stăpînire pe el, îi alunga gîndurile și-l întorcea spre cîmpia desfășurată larg înapoi, ca spre un trecut de neîntors.

Îl chinuie cu cruzime și-l silea să se reîntoarcă la acel episod stupid, în care rolul cel mai ridicol îl jucase el însuși. Cei doi fasciști au dat de ei din întîmplare, după toate aparențele, căci prea s-au arătat surprinși, dezorientați. Elevul sergent Mănișor, ocupat să culeagă o pară tomnatică, s-a înălțat pe vîrfuri. A atins cu vîrful degetelor fructul pietros. Vede și-acum fructul, umflat, cu mici puncte negre-roșii, încăpățînat să rămînă atîrnat de pomul zdravăn, cu crengi încurcate. S-a desprins o frunză decolorată și i-a căzut pe ochiul sting. Nu se aștepta. Exact în acel moment a simțit că lunecă. Vîrful piciorului, sprijinit pe-o piatră, scăpase în gol. El s-a prăbușit pe spate, dărîmînd gardul de nuiele uscate pe povîrnîș. Credincioasă, arma l-a urmat. S-a răsucit instinctiv, l-a fulgerat o înțepătură în genunchi și a rămas cîteva clipe năucit. O lovitură în timpiă și uitarea...

Mănișor nu plecase singur în expediție. Ideea fusese a lui Bănică. Au fost cinci inși de acord să ia la ei foaia de cort și s-o umple, pe coasta dealului, cu struguri și poame. Dealurile erau pustii. Țăranii și-au umplut căruțele cu ce-au socotit ei că-l mai de folos în refugiu și o săptămînă la rînd s-au perindat pe șoseaua ce urca spre Sebiș și Gurahonț. Unii, mai temători, au luat-o prin pădure, ferindu-se de drum deschis. Avusu dreptate, căci hitleriștii au bombardat de două ori, fără alegere, tot ce-au întîlnit în botul avioanelor, șerpuind pe cureaua lată a șoselei.

Mănișor, trăind emoții copilărești s-a îndepărtat, urcînd coasta dealului. A întîlnit, aproape de gardul împletit, pomul acela cu coroană ascuțită și crengi încurcate, posomorît, pornit spre vestejire, în frunzișul căruia, ca niște podoabe, atîrnau pere mari, de-un verde dur.

Cînd și-a revenit, caporalul hitlerist îl amenința cu arma. Pușca lui Mănișor se rostogolise cu cîțiva metri mai jos. Țeava pătată de praf intrase într-un smoc de pipirig. I-au făcut semn să se ridice. Hitleristul deșirat, ca îmbrăcat în haine de împrumut, părea foarte tînăr. Un copil crescut repede, dizgrațios. Avea aerul că e încurcat de întîmplare că nu și-ar fi dorit-o. Celălalt, caporalul ursuz, cu obrajii ca o placintă, îi întinsese pușca ZB, trofeul de război, după ce minuise cu dexteritate închizătorul Scoase unul cîte unul cartușele, cîntărindu-le în palmă. Îi făcu semn din cap, un semn lesne de înțeles. Înainte

Au ieșit pe-o cărare, prin porumbiști. Caporalul își scoase

UMOR

– Iartă-mi întîrzierea dar am așteptat la flori!
– Era lume multă?
– Aș! Unul singur, dar era... paznic!

DIN LUMEA NECUVÎNTĂTOARELOR

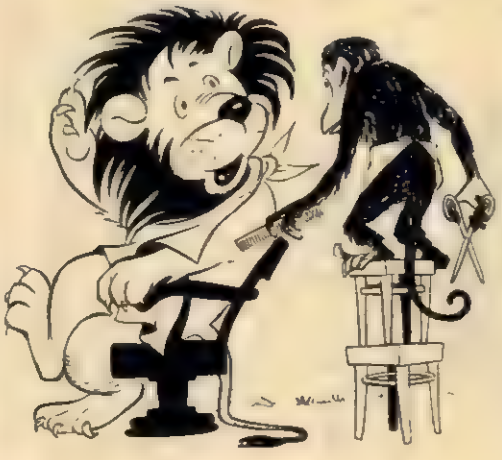

– „Cicero" vă rog!

– Cred că am încurcat ceva!...

baioneta și c-un țăcănit neliniștitor o puse la armă.

În două rînduri Mănișor se gîndise să fugă. Trecuseră amîndouă ocaziile, le pierduse. Ezitase. Un lăstăriș anemic înfrunzit îl ademenise, dar renunțase, săgetîndu-l genunchiul. N-ar fi reușit s-ajungă departe. Pe urmă podul de lemn, malurile abrupte au însemnat încă o speranță irosită.

Au urcat pe rambleul căii ferate, iar Mănișor a înțeles că hitleriștii se îndepărtează de prima linie, pe direcția Cernei. Înaintau ca melcul. Septembrie continua să înșire lîngă celelalte trecute, încă o după-amiază aurie, senină, cu un văzduh pur, aproape ireal.

Nu va ști nimeni, niciodată ce s-a petrecut. Părul tomnatic va mai rodi an de an, pietricica pe care a alunecat va ridica-o cineva vreodată în mînă ? Elevul sergent Mănișor va fi șters din controale. Dar ce rezoluție, ce explicație va fi înscrisă în registru ? Căci trebuie neapărat să existe un asemenea registru, o carte mare, în care să se înscrie : „mort pentru patrie", „rănit grav", „dispărut"... Vai, ce larg teren de interpretare ! Poate să cadă asupra ta un proiectil de aruncător 120 și să te facă praf dar o urmă tot rămîne : un braț, un picior, chipiul ciopîrțit, un semn oarecare, după care te vor recunoaște. Altfel nu se poate. Însă așa cum i s-a întîmplat lui, lucrurile ies din cadrul obișnuit. N-a fost luptă, n-au grohăit aruncătoarele, nu s-a clătinat o frunză. Ba, una singură și o simte încă pe pleoapa stîngă, uscată și cu ceva familiar în legănarea ei capricioasă.

Pentru ei vor zbura cocorii lui Ibykos ? Își reaminti cu o desăvîrșită claritate istorisirea lui Dăneț, în timp ce se argumenta că sînt fapte ce nu pot fi dovedite. Dăneț refuza să creadă. Cocorii lui Ibykos ! Privi în sus. Se alungau nori ușori, aproape imateriali, aducîndu-i larăși cu neașteptate amănunte aminte de pluton. Ciudat i se înfățișă lui Mănișor nouă unghi dela înțelege mîile de întîmplări petrecute în pluton, întîmplări care-i reveneau cu repeziciune în memorie ca la un apel grăbit, ca nu cumva să fie uitate, împletindu-se, trezindu-se una pe alta, ca dintr-o amorțire. Cum tremura Diculescu după ce medicul i-a făcut o injecție cu nu știu ce drăcie ; ce gust imposibil avea tocana de cartofi seara. Sau rîsul căpitanului Vascu, alături de figura angelică a sublocotenentului Andreescu. Andreescu a murit, se spune, ucis de un obuz. Acum le rechema aceste crîmpeie, care, adunate la un loc, însemnau un an din viața lui. Se legau de alți ani, în care se gîndise că va fi odată soldat și apoi nu va mai fi soldat.

Fasciștii nu scoteau nici un cuvînt. Păreau plictisiți, dezgustați. Fumau, iar fuioarele subțiri de fum alburiu se destrămau.

A dispărut oare totul, ca închizîndu-se o ușă grea peste trecut, o dată cu acel pas nenorocit în gol ?...

Pe șold îl apăsa husa murdară a lopeții și tocul baionetei. I-au lăsat-o. Îi fu teamă că fasciștii să nu observe acest amănunt. Nici nu l-au percheziționat. De astă dată nu-i lipseau țigările. Se aflau, opt la număr, în buzunarul sting al vestonului. Veston de vară, căci n-a avut timp să-l schimbe. După marșul istovitor de-o noapte, după apelul nesfîrșit și tărăgăneala cu care li s-au împărțit pesmeții și cartușele, predării echipamentului de vară i s-a fixat un alt termen. De altfel, magazionerii companiilor se aflau încă în satele de pe Criș, în cantonamente. Pesmeți și cartușe... El are exact patruzeci și cinci în cartușieră. Ele îl apăsau, nu lopata și baioneta.

În acel moment, caporalul hitlerist rosti răgușit :

— Halt !

Se opriră în dreptul unui tufiș ceva mai ferit. I se făcu semn să se așeze. Fasciștii se priviră, mutește, apoi s-au așezat și ei. Soldatul scoiori în sacul de merinde și scoase o bucată de pîine și o cutie de conserve.

Mănișor se sili să nu privească în spre ei. Se temea că ochii îl vor trăda. Și nu voia să i se ia baioneta.

Cei doi mîncau. Toată ființa lor se concentrase în jurul gamelei în care soldatul răsturnase fasolea cu carne de porc, asupra jumătății de pîine, tăiată în felii de-o ireproșabilă egalitate. Ochii, obrajii, jocul maxilarelor, tremurul degetelor care prindeau briceagul, unicul, pe rînd, exprimau în cel mai înalt grad frica de-a rămîne nemîncat, de-a nu fi de ajuns.

În clipa aceea soldatul îl întrebă ceva pe caporal. Acesta, înfigînd lama briceagului într-un dumicat de pîine, o plimbă prin gamelă și îmbucă, privindu-l fix, ca și cum l-ar fi rugat să nu-l tulbure într-un asemenea moment, atît de plăcut, demn de respectat. Înghiți și respiră adînc. Cu vîrful briceagului ridicat îi atrase atenția. Apoi întinzînd brațul i-arătă spre pîlcul de copaci.

Ceea ce însemna : acolo.

Acolo îl vor duce, spuneau ochii lui, de-un cenușiu ca nisipul.

Soldatul înțelese și următorul semn al superiorului său. N-avea nevoie neapărat de cuvinte. Se apropie de Mănișor și cu gesturi precise îl descînse. Îi desfăcu buzunarele și scoase țigările, actele. Era cu un cap mai înalt ca Mănișor. Acesta-i contempla mărul lui Adam, proeminent, plin de fire de păr, moale ca pufuL I-i frică să se radă acolo, să nu se taie, își spuse Mănișor. Porni din nou, în aceeași cadență, monotonă.

Oare, acolo ? — se întrebă Mănișor.

Dintr-o dată trupul i se făcu ușor, ca și cum toate puterile i s-ar fi scurs. Începu să tremure. Dar genunchiul lovit nu și-l mai simți.

★

Trăise stări asemănătoare ? Nu-și dădea seama. Știa doar atît, că o durere mai mare o amorțește pe alta, mai puțin intensă. Trăise, da, pe vremuri. În copilărie. Îl duruse o bubă infectată. A venit peste ea o durere de dinți și uitase de bubă. Și-a spart-o fără să vrea și fără să bage de seamă.

Așadar, îl vor împușca acolo. Și îl încolți, necruțătoare, pentru întîia oară în viață, conștiința primejdiei.

Se află prizonier, condamnat și nici o putere din lume nu-i va împiedica pe fasciști să străbată cei trei sute de pași ciți au mai rămas pînă la pîlcul de copaci.

Nu izbuti să-și adune gîndurile. Vedea dinaintea ochilor pîlcul de copaci și, suprapusă, ca-ntr-o imagine trucată la cinematograf, lama briceagului împinsă înainte de cele două degete butucănoase. Îl trecu prin minte, ca o scîlpire, că pe eticheta conservei scria, în românește, fasole albă. Și, fără să vrea, îi veni în minte că pîinea din care trăiau hitleriștii nu putea fi altceva decît pîine militară românească. Ei n-au astfel de pîini rotunde.

Să fi devastat magazia ?

Da, așa ceva trebuie să se fi întîmplat, căci într-acolo se îndreptau cu ei, spre poarta în care...

Deci, nici o speranță. N-au izbutit să forțeze în dreapta, acum ocolesc. Numai că pentru el anume, Mănișor, acest lucru nu va mai avea nici o importanță. El mai are două sute de pași...

★

Pe aici au executat de cîteva ori traversarea unei căi ferate, sub baraj de artilerie. Instrucție-baraj iluziriu, totul ca o glumă, să le pună băieților sîngele în mișcare. Taluzul în pantă de 45 e foarte înalt. Pietre colțuroase de cale ferată, risipite, căzute de pe terasament, s-au rostogolit pînă pe cărărușa care urmează baza taluzului, jos. Ieri, de pe Mocrea, cu un binoclu bun, ar fi reușit să ghicească pîlcul de copaci și trei soldați. N-ar fi trecut neobservați. Dar și Mocrea și badea Chișu, umărul rănit al lui Manea, toate s-au depărtat, așa cum se depărtează pe nesimțite potcoava deșeurilor și nu rămîne decît starea aceasta, nespus de chinuitoare, care-ți stringe inima ca-ntr-un clește, un clește viu, nu inert, tot mai strîns, starea aceasta de singurătate...

Picuri de sudoare i se prelingeau pe sub capelă pe obraji. Se aștepta să fie fierbinți. Le simți numai gustul sărat ca de lacrimi...

Într-o răsucire dureroasă, aproape de delir, își șopti :

— Nu trebuie !

Cel din față își aprinse o țigară. Țăcăni de două ori, din brichetă, fără rezultat. Mîrîi ceva nedeslușit. Flăcăruia izbucni victorioasă. Păru mulțumit.

Mănișor se întoarse brusc înapoi. Caporalul cu ochii în pămînt, cu arma în cumpănire, în dreapta, fuma și el, impasibil, indiferent la lume. Buzele subțiri strîngeau convulsiv capătul țigării, amintindu-i de cutia de conserve, de felul cum își băga în gură, cu evlavie parcă, fiecare bucățură de mîncare.

Mai avenu zece sau cincisprezece metri. Știa că abia atunci, ca îndemnat de resortul mecanic al unui ceasornic, caporalul își va aduce aminte că trebuie să-l împuște pe acest sergent cu galben la capelă, căzut ca din cer în mîinile lor. Da, Onisim știa exact. Așa sînt ei.

— Nu trebuie !

Se întoarse și în aceeași clipă știu ce are de făcut, ca pe timpuri, cînd căuta soluții într-o problemă complicată.

N-a mai auzit că a început bătălia de la Sebiș. N-a mai avut timp. Vertiginos, într-un caleidoscop halucinant, s-au rotit îmbinate la întîmplare frînturi de imagini și tot ca într-o jucărie de sticlă în trei muchii, s-a închegat simetric porunca :

— Nu trebuie !

2

Ne-a găsit seara, în Satul-Mic. Trecuse peste deal. Era frînt de oboseală. Fața-i era zgîriată, vestonul ud și rupt. Tocmai fierbeau fasole.

— Nu mai știu exact cum a fost — ne-a povestit Mănișor. Mai tîrziu s-ar putea să-mi aduc aminte. Acum îmi vine să cred că toate s-au petrecut în vis. Ah, senzația aceea de vid interior, de loc străin în care și respirația pare o corvoadă. Știu doar că hitleristul a căscat niște ochi cît capele. I-am prins pușca de țeavă și am înfipt-o în pămînt. Dracu' știe ce forță am căpătat. A întrat toată baioneta. Un fir de păr, de un fir de păr. Auzi ? Hitleristul n-a strigat. Se lupta să-și scoată pușca din pămînt. Eu m-am repezit în celălalt, care fuma. L-am împins pe taluz în jos, cu amîndouă mîinile. Ne-am rostogolit vreo zece metri. L-am auzit icnind și deodată între trunchiurile de copaci, apa. Fascistul s-a scufundat ca o ghiulea. Pușca mea căzuse sub mal. Știu unde. O s-o iau mîine. Atunci a izbucnit vîjîitul acela, ruperea aceea a liniștii. Și am știut că sînt salvat.

— Da, barajul de artilerie de la Sebiș. Unii ziceau c-au tras două regimente de artilerie deodată.

Ne privi din nou, ca nevenindu-i să creadă. Bănică i-a întins sacul de merinde, masca.

— Le-am găsit sub păr. Ne întrebam, ce-o fi cu tine.

Mănișor nu dădu nici un răspuns. Coborîse pleoapele peste ochii încercănați. Una din zgîrieturi singera încă.

— Ce m-a revoltat mai întîi ? Nu mîncarea, felul cum mîncau, absenți, ca îndeplinind un ritual. Nu-mi păsa că nu mă îmbie. Așa ceva m-ar fi uluit într-adevăr din partea unui fascist. Dar, înțelegeți, indiferența aceasta inumană față de viață. În găoacea lui creierul cu intenții de circumvoluții...

— Vorbește ca Dăneț — observă Bănică.

— Îmi hotărîse soarta. Dar i-a apucat foamea. Putea să-l apuce și altceva..., așa ; nu și-a permis să mînînce. S-a așezat și a mîncat. De împușcat, acolo, între copaci, pentru a-mi arunca apoi cadavrul în apă, era timp. Lui îi ghiorăiau mațele. Asta m-a scos din sărite. I-aș fi virît gheara în ochi, l-aș fi sfîșiat ; m-a înfuriat pînă la uitare felul cum s-a așezat la mîncare, absent, cînd el însuși, mai bine ca oricare din noi, știa că mai sînt cîteva sute de pași pînă acolo...

Ilustrația de Mihu VULCĂNESCU

– Dacă se poartă scurt !...

Rik AUERBACH

– Modestul.

V. CRAIȚA

Gh. CHIRIAC

SPORT

Fotbal

ÎN OBIECTIV: LONDRA, 1966

Belgrad, 29 septembrie 1964. O dată cu lovitura de începere a meciului Iugoslavia — Luxemburg, preliminariile campionatului mondial de fotbal au început.

Pînă la finala de pe stadionul londonez Wembley mai sînt peste 400 de zile.

Lupta pentru calificarea în competiția finală (12-30 iulie 1966) este în plină desfășurare, cele 14 grupe preliminare trebuind să desemnеze echipele cîștigătoare : 9 din Europa, 3 din America de Sud, 1 din zona Americii de Nord și Centrale, 1 din zona Asiei și Australiei (echipele africane s-au retras din competiție).

Și o dată cu ultima lună a acestui an (la 7 decembrie, meciul Italia—Scoția încheie competiția preliminară), 16 federații naționale de fotbal, sute de jucători, zeci de antrenori, arbitri, maseri, tehnicieni, la care se adaugă milioanele de teoreticieni și selecționeri unici (așa cum se consideră fiecare spectator de fotbal de pe glob) vor începe pregătirile pentru turneul final și inevitabilele pronosticuri.

SINGURELE CERTITUDINI

De fapt singurele certitudini în momentul de față le constituie doar prezența echipelor Angliei și Braziliei în turneul final, calificate din oficiu, prima ca țară organizatoare, iar cealaltă, în calitate de campioană mondială a ultimelor două ediții și, implicit, deținătoare a cupei „Jules Rimet". Și, firesc, pronosticurile, sau mai bine zis supozițiile, pornesc de aci : va reuși Brazilia să cucerească pentru a treia oară consecutiv laurii celei mai bune echipe din lume ?

Pentru realizarea acestei unice performanțe brazilienii, cei care au ridicat statul învingătorilor și au creat un muzeu Pele, fac tot ce e posibil.

Pregătirile acestora pentru Londra-1966 au început imediat după Chile 1962. Și primul act a fost cel al întineririi lotului. Au urmat doi ani de tatonări și rezultate paradoxale (să fi fost oare o criză de creștere ?) ca cele din turneul întreprins în Europa în 1963.

Din vechea gardă, trei jucători s-au menținut : calmul și supul portar Gilmar (33 ani), Garrincha, maestru al driblingului (31 ani) și „regele" Pele, cel care de la vîrsta de 17 ani (în prezent are 24) simbolizează arta fotbalului.

La aceștia se adaugă infuzia tineretului, majoritatea în jur de 20 de ani. Carlos Alberto, Ditao, Djalma Dias (apărători), Carlinhos, Gerson, Ademir da Guia, Nair (mijlocași), Jairzinho, Flavio (înaintași), fiind cîțiva dintre aceștia.

Vicente Feola, celebrul antrenor al brazilienilor, este un promotor activ al jocului 4-2-4 ofensiv. Iar nu mai puțin celebrul nr. 10, Pele, este lăsat să joace liber de orice constrîngere prestabilită, avînd o singură sarcină : deplina manifestare a inspirației și a inegalabilelor sale cunoștințe tehnice. Renunțînd la Zito și Didi, fără Amarildo, dar cu Pele încadrat de tineri talentați, Feola cantă o nouă formulă de atac. Și, după cum a declarat, la Londra brazilienii vor avea un atac la înălțimea prestigiului consacrat, cu care speră să intre în posesia definitivă a cupei „Jules Rimet" ce se atribuie echipei cîștigătoare a trei ediții ale campionatului mondial.

Se fac și pronosticuri legate de echipa Angliei, a cărei calificare directă în turneul final ar trebui să fie însoțită și de satisfacția unei comportări demne de renumele celor ce sînt „părinții" fotbalului.

Desigur că englezii vădesc dorința vie a unei bune comportări în fața propriului și exigentului public. Alf Ramsey — succesorul cunoscutului Walter Winterbottom și căruia i s-a acordat pentru prima dată în analele fotbalului britanic funcția de antrenor național, unic învestit cu pregătirea și selecția echipei — n-a făcut încă pînă în prezent nici o declarație asupra planurilor sale. „Secretul" operațiunilor este păstrat și doar meciurile disputate de englezi în acest sezon (Scoția, Ungaria, R.F.G., Suedia, Iugoslavia) mai desconspiră ceva din intenții.

Este interesant de observat că în echipa engleză, alături de cunoscuții Moore (căpitanul echipei), Greaves, Byrne, axul va fi probabil alcătuit de frații Charlton. Cînd Bobby juca al 57-lea meci în echipa națională contra Scoției, ca înaintaș central, fratele său Jackie își făcea debutul ca fundaș central.

PRONOSTICURILE ?

Multe supoziții se fac în jurul echipei Portugaliei, echipa „care vine". De fapt reprezentativa Portugaliei se confundă aproape cu echipa sa campioană Benfica Lisabona, finalistă în acest an a Cupei campionilor europeni.

Benfica face parte din categoria acelor mari echipe, reprezentînd la un moment dat certe valori internaționale și care scot în relief personalitatea jucătorilor lor. Astfel de echipe au fost în decursul anilor postbelici : Honved, Manchester United, Reims, Internazionale, Steaua, T.D.N.A., Anderlecht care au constituit totodată osatura echipelor naționale ale țărilor respective.

Selecționerul echipei, Manuel Afonso, este vechiul antrenor al Benficăi. În lot se află 8 jucători ai acestui club (Costa Pereira, Germano, Raul, Augusto, Eusebio, Torres, Simoes și Coluna). Dintre ceilalți jucători merită relevat Graca de la „Setubal", socotit de către specialiști drept o nouă senzație a fotbalului portughez. În vîrstă de 22 de ani, avînd mari calități fizice și tehnice de mijlocaș sau inter ofensiv. Graca se pare că va juca în sezonul viitor la Benfica, care l-ar fi achiziționat contra sumei de 500.000 franci francezi. Antrenamentele lotului portughez au loc în preajma întîlnirilor oficiale, săptămînal, de marți pînă joi, după aceasta jucătorii reîntorcîndu-se la cluburi în vederea meciurilor duminicale de campionat. Pregătirile lotului se desfășoară într-o localitate la 30 de km de Lisabona.

Portughezii au practicat sistemul 4-2-4 defensiv (cu mult înainte ca sistemul să devină frecvent uzitat), folosind la maximum contraatacul, ceea ce asigură o mare elasticitate jocului.

„Concert-maestru" este desigur Eusebio, a cărui frecventă comparație cu Pele vorbește de la sine.

Comentînd șansele echipelor din grupa sa, Manuel Afonso aprecia jocul valoros de ansamblu al cehoslovacilor, cu schimbările de ritm deprinse din jocul sud-americanilor, iar echipa României constituie pentru el un semn de întrebare.

Debutul echipei noastre în întîlnirile preliminare a coincis cu o victorie asupra reprezentativei Turciei. Victorie numai în ce privește scorul și cele două puncte obținute — pentru că din alte puncte de vedere jocul naționalei noastre nu a dat prea multă satisfacție. Perioadele de joc ofensiv, în continuă mișcare, cu o rapidă circulație a balonului orientată direct spre poarta adversă (perioade în care s-au și înscris cele 3 goluri) au fost mult reduse în raport cu cele în care s-a practicat un joc anost, lipsit de orizont. Înlăturînd aceste deficiențe și practicînd mîine, în meciul cu Cehoslovacia — ca și în celelalte ce-i vor urma — un joc modern, eficace, echipa noastră reprezentativă își poate apăra cu succes șansele în seria sa preliminară.

„FRUMUSEȚEA FOTBALULUI — ATACUL"

Aceasta este opinia antrenorului-selecționer spaniol, Villalonga, cunoscut publicului nostru de la trecutul meci cu echipa Spaniei, de la București. După părerea lui, o echipă care aspiră doar la meciul oferă un spectacol anost, iar publicul se plictisește. Tactica preconizată de Villalonga este : trebuie să marchezi un gol mai mult decît adversarul ! Și această tactică o imprimă el echipei Spaniei, cîștigătoarea Cupei Europei.

Echipa sovietică, cealaltă finalistă a acestei cupe, va fi alcătuită dintr-un lot de 28 de jucători care au efectuat în lunile martie și aprilie turnee de verificare în Iugoslavia și Italia. Alături de veteranii Ianșin, Voronin, Ivanov, Meshi, Metreveli sînt în lot mulți tineri. După declarațiile antrenorului N. Morozov, titularii vor fi aleși nu după criteriul vîrstei, ci după cunoștințele tehnice, forma sportivă și pregătirea psihologică. În ceea ce privește șansele protagoniștilor, el este de părere că hegemonia brazilienilor va lua sfîrșit, mari șanse la titlul suprem avînd echipele Angliei, Spaniei și Ungariei.

Se pare că spre ofensivă tinde și Edmundo Fabbri, selecționerul echipei Italiei. Încercînd o corijare a obișnuitului „catenaccio" (prototip : tactica echipei milaneze Internazionale, campioană intercontinentală) prin mărirea razei de acțiune a jucătorului „măturător", în sensul sarcinilor de atac, Fabbri vrea să alcătuiască o echipă a cărei sudură să fie perfectă. Renunțînd la jucători străini aclimatizați, el a început la cunoscutul centru fotbalistic de la Coverciano, acțiunea de reabilitare a „equadrei azzura". El speră ca Reviera, Bulgarelli, Mazzola și ceilalți să ia parte la marea confruntare de la Londra.

★

Același lucru îl doresc toate echipele angrenate în preliminariile Campionatului mondial de fotbal.

Anul 1965 va fi în măsură să ierarhizeze aceste echipe și să desemneze cele 14 calificate, alături de Brazilia și Anglia, în turneul final — Londra 1966.

P. SLĂVESCU

Sorin Avram pasează lui Pîrcălab și acesta șutează... 2-0 pentru lotul R. P. Române, scor cu care s-a încheiat partida de verificare în compania echipei olandeze Sparta-Rotterdam.

Fotografie de A. NEDELCU

VARIETĂȚI

CĂLĂRIE PE TAPIRI

„Unul dintre cele mai rare genuri de călărie din lume este cea practicată pe tapirul amerikan.

De curînd la Ocala (Florida) a avut loc o astfel de competiție „hipică" al cărui obiect au fost întrecerile pentru Trofeul Tapir. Pe lîngă curiozitatea competiției, interesant este și faptul că totul călăreților a fost alcătuit numai din femei. Și nu s-ar spune că tapirul este chiar așa de blînd atunci cînd simte pe cineva pe grumaz. Patrupedul caută să trîntească călărețul prinzîndu-se cu gheareie de pămînt și clătinîndu-se înainte și înapoi. Fotografia reprezintă pe Deanne Martin „regina" competiției, călărind pe ciudatul animal la începuturile întrecerilor de la Ocala.

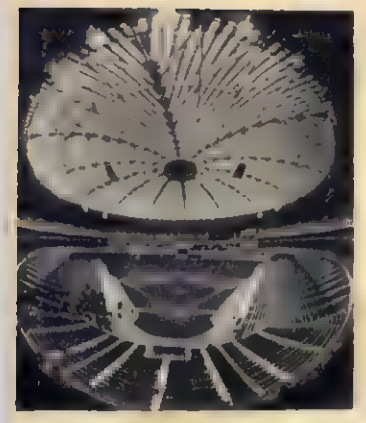

CÎT UN ÎNTREG ORAȘ

Recent s-a inaugurat în orașul american Houston (statul Texas) cea mai mare sală de sport din lume. Pe drept cuvînt, acest adevărat colos din oțel, beton și sticlă numit „Astrodom" are următoarele caracteristici : 63 m înălțime, 217 m diametru, 48.000 locuri, 4.600 ferestre în cupolă și 2.000 surse de lumină. Construit anume pentru base-ball, „Astrodomul" va găzdui însă și alte manifestări sportive.

RECORD AUTOMOBILISTIC FEMININ

Americanca Paula Murphy, în vîrstă de 25 de ani, este prima femeie din lume care a condus un automobil cu motor turboreactor. Ea a stabilit un record mondial feminin, pilotînd mașina „Avenger" pe pista de sare de la Bonneville (S.U.A.). Viteză medie : 364,239 km pe oră.

DIN NOU PRINTRE AMATORI

După cum se știe, după succesul repurtat la J.O. de la Roma, unde a cucerit medalia de aur la proba de aruncare a greutății, atletul american Bill Nieder s-a dedicat boxului profesionist. Dar nu cu succes. După o serie de înfrîngeri, Bill Nieder s-a adresat federației amatoare de atletism din S.U.A. pentru a-i reconsidera ca amator. După multe tergiversări, federația i-a dat deocamdată o jumătate de satisfacție : a acceptat ca Nieder să participe la concursurile interne, dar nu și la cele internaționale.

TURTURICĂ

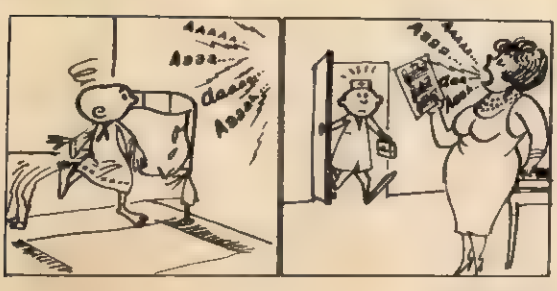

Gh. CHIRIAC

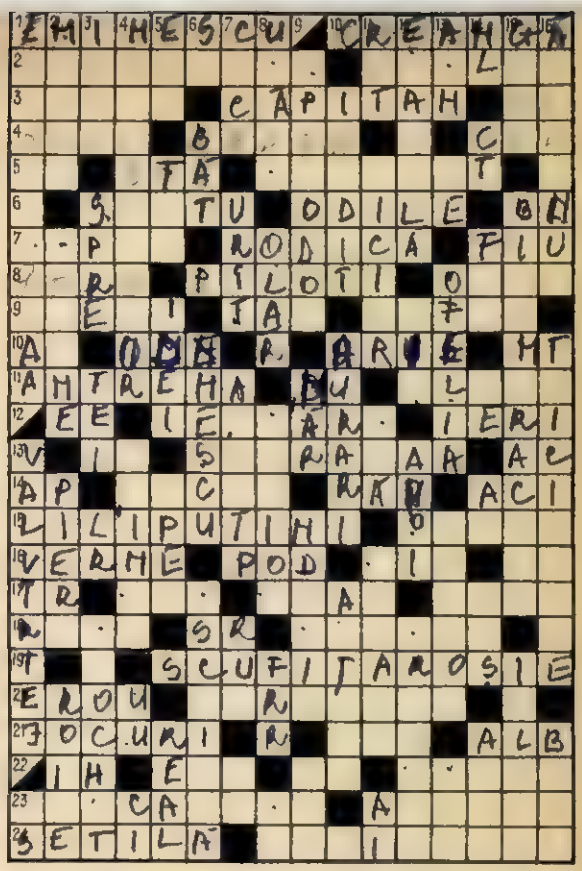

ÎN LUMEA CELOR MICI

16/24

ORIZONTAL : 1) „A fost odată ca-n povești / A fost ca niciodată / Din codru-adînc de mari împărății / O prea frumoasă fată" — Autorul cunoscutelor povești „Harap - Alb", „Capra cu trei iezi", „Punguța cu doi bani". 2) Eroina de la Jiu — Eroul lui Gopo. 3) Părintele spiritual al lui „Vitea Maleev" — Jules Verne povestește despre unul care avea numai cincisprezece ani — Posesiv. 4) Felicitat — Minge de fotbal (fig.) — Artist la circ... și piesă de șah. 5) Consoane — A se opri — Unul mic, „curios", creația Ninei Cassian, e la Teatrul „Țăndărică". 6) „...-Palmă-Barbă-Cot", pitic din lumea basmelor noastre — Personaj din baletul „Lacul lebedelor" de Ceaikovski — Bene ! 7) Numele unui mare pictor — Frumoasa fată dintr-un pastel de V. Alecsandri — Fecior (reg.). 8) Culoare — Cuceritori ai înălțimilor — Eroină din „Apus de soare" de B. Delavrancea. 9) Berbeci (reg.) — Veche unitate de măsură — Celebru cîntăreț mitologic. 10) Posesiv — Cîntece de slavă — Bucată muzicală — Mărit, la capete ! 11) A însufleți — Interjecție... bovină — Dulap de ținut alimentele (reg.). 12) E dublu ! — Absolvire — Ziua trecută. 13) Spetează la războiul de țesut — Fata lui „Badea Pădure" — Pentru cojoc... 14) Ape ! — Boboc în cazărmile de altădată — Negru la inimă ca Zmeul — În acest loc. 15) Eroi din cărțile lui Guliver — Făcea parte din alaiul Albei-ca-Zăpada. 16) Autorul unor minunate cărți de aventuri pentru tineret — Riu în Italia — Scriitor român contemporan — Canele ! 17) Alifie — Faraon egiptean într-o poezie a lui Eminescu — Nume de fată — În parc. 18) Personaj comic în teatrul lui Caragiale — Sere ! — Bunica, în familie ! 19) Eroina unei binecunoscute pățanii cu lupul (2 cuv.). 20) Protagonist (pl.) — Personaj mitologic cu puteri miraculoase. 21) „Baba oarbă", „Capra" ș. a. —Localitate în R.P. Ungaria — Culoare tinerească. 22) Ion Heresou — Instrument muzical egiptean — Notă muzicală — Poveste de dragoste. 23) Pietonl — Capra cu trei iezi (sing.). 24) Veșnicul însetat din povestea lui Creangă — Actori de la Teatrul „Țăndărică".

VERTICAL : 1) Eroina unei cunoscute povești de Ch. Perrault — Viteazul căpitan de pe micul ecran (2 cuv.) — Țese ! 2) Înțelegere — Au oferit copiilor „Fetița mîncinoasă", „O poveste ca-n basme" și nenumărate desene animate — A dispărea — Zborul agitat al albinelor. 3) A presa — Către — Frumosul arbore cîntat de Eminescu — Ler ! — Joc cu bile mici de lemn, care trebuie să treacă prin anumite arcuri metalice, înfipte în pămînt. 4) Știe de toate — Luptă... dreaptă — Interjecție — Cei ! 5) Nume rusesc — Măsuri de greutate chineză — Inspirați — Ale ! — Adesărat. 6) Caier ! — Toiag — Mare compozitor român, autorul unor „Impresii din copilărie" — Încă un bun prieten al copiilor, la micul ecran. 7) Cel fără frică este creația Ninei Cassian — Cu Muma Pădurii (masc.) — Oștire — Stradă... la Paris — Notă muzicală. 8) Publicație științifică periodică (pl.) — Meșter în lut ars — Autorul cărților „Muzicuța cu schimbător" și „M-am făcut băiat mare" — Federația română de rugbi — Rîme ! 9) Eroul lui Gelu Naum, la Teatrul de copii — Fructul de aur din basme — Din țara povestitoarei Selma Lagerlöf — Alt nume de fată. 10) Nou — Aceia care lucrează aurul — Diminutiv de la Aneta. 11) Orășel în Suedia — Băiatul mamei — Oraș în Italia — Poznașul din poveștile noastre populare — Posezi. 12) Degajată — Diminutiv feminin — Pe urmă — Poet italian, despre care se spune că a murit pe cînd rîdea. 13) Peșteră de apă dulce — Poftim — Nefericita logodnică a lui Hamlet — Autoarea poeziei „Zîne de rouă" — De acolo. 14) Nicu Lucian — Cete ! — Girimea sau Ipingescu, eroi ai teatrului lui Caragiale — Pronume — Calul năzdrăvan din basmul dobrogean — Fricos — „Cri-cri-cri / Toamnă gri, / Nu credeam c-o să mai vii". 15) Personaj feminin din „Fîntîna Blanduziei" de V. Alecsandri — Un alt erou de-al lui Alecsandri (2 cuv.) — În turnul de filde. 16) A fost întrecută în fugă de Hipomene (mit.) — Vehicule mult apreciate de cei mici — Armură.

Cuvinte rare : Tar, Aso, Tia, Tai, End, Ian, Rot, Ena, Aum.

Aneta BARTOLOMEU

Dezlegarea jocului „NUMERE", apărut în nr. 19

ORIZONTAL : 1) MATEMATICA — IANUS. 2) INIMA — OPERAȚIUNI. 3) NOTITA — STANA — MIR. 4) UTAN — TREI — ARMATA. 5) LINEALE — TAL — IRAT. 6) EMISFERA — LEAR — TO. 7) SP — CATALOG — VOCI. 8) CUBURI — GRAMADA — M. 9) URA — ASCET — IRADIA. 10) ILF — MAB — CRIN — NR. 11) D — TIP — TROICA — LAL. 12) ETALON — ARFE — PUR. 13) CAZIMIR — DRAGOI — D. 14) ARAP — MOLIE — RESSU. 15) TIR — BIMAN — PUT — OM. 16) LF — LICITATII — UTA. 17) OEDIP — NULITATI — S. 18) N — OTEL — RENA — ETE. 19) INEDITA — AGIL — SD 20) AS — RASE — PROCENTE. 21) RAMA — ZBOR — RAFA ... A. 22) ANI — ETAMINA — OITE. 23) MONOM — NUMA — ANTET. 24) ASANAT — LATIN — APE.

dialog cu cititorii

MEDIAȘUL IERI ȘI AZI

„Aș dori să publicați un istoric al orașului Mediaș".

Grigore GHEORGHE
muncitor la Fabrica de ace de tricotat din București

Răspunde GEORGE TOGAN, muzeograf, Mediaș.

Mănoasa vale a Tîrnavei Mari a fost locuită încă din prima epocă a fierului. Dovadă, urmele unei cetăți din această perioadă descoperite pe Dealul Cetății din Mediaș. După cucerirea Daciei, romanii au refăcut și folosit cetatea ca punct de observație înaintat.

Asupra originii denumirii Mediaș există două ipoteze : ea s-ar trage fie de la numele cohortei a III-a Media din Legiunea a XIII-a romană care a staționat aci, fie de la denumirea „per medias vias" (pe drumul din mijloc) cu care era desemnată cetatea, fiind situată în inima Daciei, la intersecția celor două drumuri principale ale țării.

În epoca feudală, Mediașul se dezvoltă, în jurul cetății ridicate în secolul al XII-lea. Mai tîrziu, în 1501, Mediașul era un important centru meșteșugăresc cu 33 de bresle (față de numai 20 ale Brașovului). În satele din jur se cultiva vița de vie ; dovadă, prima hartă a lui Honterus din 1534, în care regiunea Mediașului figurează sub denumirea de „Țara vinului".

Între anii 1490 și 1534, pentru a fi apărat împotriva turcilor, orașul fu înconjurat de turnuri puternice și de 21 de ziduri lungi de 3 km.

Dintre datele mai importante din istoria Mediașului spicuim :

1474. Răscoala locală a țăranilor români din Mediaș și Șeica împotriva împilării patriciatului săsesc, iar răsculații asaltează cetățuia.

1534. Bătălia de la Mediaș în care rolul hotărîtor l-a jucat oastea lui Petru Rareș. E prins și ucis Aloisio Gritti, o căpetenie a turcilor, care aspira la tronul Ungariei. Țăranii români și sași luptă împotriva jugului turcesc.

1542. Dieta ținută aci proclamă Ardealul ca principat autonom.

1585. Petru Cercel, mazilit de turci, e întemnițat în cetățuie.

1705. Orașul e cucerit de curuți, care se ridică împotriva asupririi habsburgice. Tunurile distrug o parte din zidurile cetății.

1848. Populația medieseană participă la revoluție sub conducerea lui Ștefan Moldovan și St. L. Roth.

1917. Gazul metan este adus prin conducte de la Bazna. Apar noi fabrici. Populația ajunge, de la 12.000 în 1910, la 16.680 în 1920.

În anii puterii populare, Mediașul cunoaște o puternică înflorire. Se dezvoltă numeroase ramuri ale industriei ușoare : a sticlei (fabricile „Vitrometan" și „Geamuri" dau azi circa 30% din producția de sticlă a țării) ; metalurgia producătoare de bunuri de larg consum („Emailul roșu", „Ideal", „Drum nou", „Automecanica") ; pielărie („8 Mai"), textilă („Tîrnava"), conserve („Salconserv") ș.a. Populația ajunge la 41 000 de locuitori, dintre care jumătate muncitori, dublînd-se față de 1940. Au apărut noi cartiere de locuințe (După Stejar, Hula Bazneî), un parc central, numeroase zone verzi, poduri noi peste Tîrnava, străzi asfaltate, iluminație fluorescentă, școli cu 111 săli de clasă, dintre care o nouă școală medie în cartierul Moșnei, un teatru popular, bibliotecă, muzeu, patru cinematografe etc.

Paralel cu înfrumusețarea orașului sînt restaurate monumentele arhitectonice ale trecutului : „Cetățuia" cu pitorescul Turn al trompeților, turn înclinat, înalt de 74 m, vestit pentru frumusețea sa ; Turnul porții pietrarilor, Turnul porții aurarilor ce vor adăposti secții ale muzeului, precum și zidul cetății.

CE STRUNGURI FABRICĂM

„Cînd au fost fabricate pe plan mondial primele mașini-unelte (strungul, freza etc.) și ce tipuri de asemenea utilaje se construiesc azi în țara noastră ?"

Gabriel MATEI
Constanța

Răspunde ing. ȘTEFAN DOGĂIESCU, consilier în Ministerul Industriei Constructoare de Mașini.

Oamenii au încercat din cele mai vechi timpuri să-și ușureze unele mașini-unelte. Dar o dezvoltare mai mare în această direcție a început abia în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, o dată cu apariția mașinii cu aburi, în așa-numita epocă a mașinismului. Astfel a apărut în Anglia, în anul 1765, o mașină de alezat cilindri mașinilor cu aburi, construită de Smeaton ; în același scop — alezarea cilindrilor — John Wilkinson a realizat în 1775 un strung.

De asemenea, în Rusia au apărut în 1718 strungul de copiat și filetat, construit după concepția lui Andrei Konstantinovici Nortov, iar în perioada 1714-1717 mașinile-unelte pentru strunjit țevi de tun la interior și exterior, construite de Iakov Boțiscev.

La începutul secolului al XIX-lea în Statele Unite ale Americii a apărut prima mașină de frezat, construită de Eli Whetney, prevăzută cu avans mecanic. Pentru prima oară a fost construită o mașină-agregat care prelucra prin alezare 12, respectiv 24 de țevi de armă deodată.

Perfecționarea mașinilor cu aburi a dus la crearea posibilităților de antrenare prin transmisii a mașinilor-unelte, înlocuindu-se vechea antrenare manuală sau cu pedală, iar în 1890 a apărut antrenarea mașinilor-unelte cu ajutorul motoarelor trifazate asincrone, care sînt folosite și astăzi.

Evoluția mașinilor-unelte a dus în zilele noastre la agregate moderne, care folosesc mai multe motoare pentru antrenarea lor pe părți. Astfel, mașinile de găurit prin coordonate, mașinile de frezat și alezat, strungurile carusel și alte mașini grele sînt acționate de mai multe motoare electrice, ceea ce duce la o economisire de energie electrică și la simplificarea construcției mașinilor-unelte.

La noi în țară fabricarea strungurilor moderne a început din 1948 la uzinele „Strungul" din Arad. În prezent se fabrică strunguri de creație românească de la Ø 125 la Ø 800.

Strungul reprezentativ e „S.N.-400", care este cu aproximativ 800 kg mai ușor în comparație cu un produs similar din străinătate. Această mașină-unealtă este prevăzută cu o bandă largă de turații și avansuri. De asemenea, acestui strung i se poate atașa și comanda după program cu bandă magnetică.

OPINII ALE CITITORILOR

Ne-au scris din nou o seamă de tineri : ILEANA MITOIU, studentă din Craiova, AUREL ENE, student din Cluj, GIGI SADOVEI, student din Iași, MARIA STOICA, elevă din Cisnădie (Brașov), și FELICIA STELEA, elevă din Novaci (Oltenia).

Așa cum subliniam și în rubrica comentînd „Opinii ale cititorilor" dintr-un număr precedent, asemenea scrisori ne fac totdeauna plăcere. Ele vădesc interesul și simpatia de care „Flacăra" se bucură în rîndul tineretului. Or, acesta este un obiectiv major al activității noastre.

În scrisorile mai sus-amintite tinerii noștri corespondenți au cuvinte de laudă pentru o seamă de reportaje, articole, rubrici apărute în ultima vreme : „Memento", „Fotoreportajul săptămînii", „Cadran internațional" ș.a. Scrisorile cuprind însă și unele observații critice. Așa, de pildă, eleva Maria Stoica ne reproșează că adesea ilustrația fotografică nu se ridică la nivelul textului pe care-l însoțește, referindu-se concret la articolul „Tradiții și contraste scoțiene" („Flacăra" nr. 17) a cărui ilustrație e săracă și nesemnificativă. Corespondenta noastră are — în bună măsură — dreptate : se întîmplă uneori ca accentul muncii noastre să cadă pe text, iar munca de cercetare și selecționare a materialului fotografic ilustrativ să rămînă pe un plan secundar. Va trebui, deci, să depunem eforturi în plus pentru a asigura o ilustrație corespunzătoare. Alte critici se referă la apariția sporadică a unor teme atît de iubite de tineret ca : portrete de personalități din viața artistică, tema muzicii ușoare, a cinematografului, articole și imagini din ținuturi exotice și mai puțin cunoscute din lume ș.a.m.d. În sfîrșit, scrisorile abundă în propuneri — cele mai multe valoroase — de noi subiecte. Citîm cîteva : despre Iașul industrial (Gigi Sadovei), despre activitatea din ultimii ani de viață a regretatului George Călinescu (Felicia Stelea), despre stadiul actual al lucrărilor de pe marile șantiere de la Porțile de Fier și Galați (Gigi Sadovei), despre personalitatea artistică a Veronicăi Micle (Ileana Mitoiu), despre Paganini (Aurel Ene) etc.

Toate propunerile au fost luate în studiu și multe din ele se vor concretiza în materiale ce vor vedea treptat lumina tiparului.

Sperăm că vor fi pe gustul nu numai al celor ce le-au propus.

CEVA DESPRE TENIS

„De unde provine sistemul de numerotare a punctelor la jocul de tenis ?"

Gh. PRICOP
Breaza

Răspunde VICTOR BĂNCULESCU, ziarist sportiv.

E foarte greu de restabilit adevărul în legătură cu sistemul de numerotare a punctelor la jocul de tenis. Ceea ce e sigur, este că, atunci cînd a inventat tenisul (1873), maiorul Wingfield a preluat majoritatea regulilor din vechiul joc francez numit „jeu de paume" (jocul cu palma). O dată acceptată această ipoteză, e mai ușor să găsim originea sistemului de numărătoare din tenisul de azi.

La „jocul cu palma" în aer liber, cîștigînd un punct, jucătorul de la serviciu avea voie să înainteze cu 15 pași, apoi cu alți 15 pași la următorul punct cîștigat și așa mai departe, încît după patru lovituri reușite el ajungea lîngă fileu (întrucît jumătatea de teren măsura pe atunci 60 de pași). Constatîndu-se însă că înaintarea cu 45 de pași este prea avantajoasă, s-a redus avansul la a treia lovitură reușită, la 40 de pași.

De aici provine probabil modul de numărătoare de la tenis, considerîndu-se că 15, 30 și 40 exprimă fidel (și simbolic, ținînd seamă de... strămoș) avantajul obținut de un jucător.

Explicația aceasta este mai plauzibilă decît cea care se referă la monedele de 15 și de 10 sous (vechi monede franceze) pe care le-ar fi folosit pentru pariuri spectatorii la „jeu de paume".

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Ani Ghinea, elevă, Cîmpina, str. Goleștî 1, ap. 11 · cinema, ilustrate ; Lenuș Hociung, studentă, Iași, complexul studențesc, blocul V 1 · teme diverse, ilustrate ; Alexandru Istrate, marinar, Mangalia, str. Oituz 56 · teme diverse, ilustrate ; Costel Biciușcă, strungar, Hunedoara, bd. 1848, bloc 31 scara C, ap. 21 · muzică, ilustrate ; Mara Codreanu și Rodica Frunzaru, Baia Mare, bd. București, bloc V, ap. 1 : literatură, artă, ilustrate ; Siegfried Klein, contabil, Stamora-Germană 237, rn. Deta, reg. Banat : muzică, pictură, ilustrate ; Teodor Pisică, elev, Școala medie Jurilovca, reg. Dobrogea : ilustrate ; Armenia Năstase, funcționară, București, str. Pridvorului 9, rn. N. Bălcescu : teatru, muzică, ilustrate ; Irina Csordas, Salonta, str. Deltei 10, reg. Crișana · teme diverse, ilustrate ; Costel Roman, funcționar, Fălticeni, str. Zorilor 9 · ilustrate ; Lucreția Petruț, tehniciană, com. Independența, rn. Călărași : teme diverse ; Adrian Porcescu, profesor, Craiova, Calea Bresteî 55 : literatură, ilustrate ; Sanda Balaban, funcționară, Brăila, str. Hefites 17 : literatură, cinema, ilustrate ; Lia Hujel, Arad, Școala pedagogică, str. Postăvarul · ilustrate ; Dona Barbatis, tehniciană, Cîmpulung, reg. Argeș, str. Alexandru Voievod 34 · teme diverse, ilustrate ; Vali Stănculescu, elevă, Buzău, str. A. Toma 12 · teme diverse, ilustrate ; Verona Cobel, elevă, Buzău, str. dr. Davila 19 · teme diverse, ilustrate · Lucia Scripcaru, elevă, Focșani, stația C.F.R. : ilustrate, Magda Pristaru, Buhuși, str. Gării nr. 2 A · ilustrate ; Cici Cotorceanu Buzău, str. Fr. Engels 7 · ilustrate, Silvia Ciltun, elevă, București, str. Căroafelor 50, rn. 1 Mai : teme diverse, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

VICTOR IONESCU, CĂLĂRAȘI. Cititorului Mircea Vlădoiu i-am indicat bibliografia cu privire la „Cele 7 minuni ale lumii antice" și nu înțelegem de ce ați socotit necesar să-i mai scrieți și dv. Dacă, totuși, ați dorit să închegați o corespondență cu cititorul nostru, ar fi fost bine să ne fi cerut în prealabil nouă, adresa lui, pentru că poșta nu are nici o vină dacă dv. indicați pe un plic doar numele și orașul de destinație, fără a indica și strada în care locuiește destinatarul scrisorii !

MARIN STOIOV, ARAD. 1) Drama lui V. Alecsandri „Despot-vodă", făcînd parte din tezaurul dramaturgiei noastre clasice, este o permanență în repertoriul teatrelor noastre ; ea a fost și fără îndoială că va mai fi de multe ori prezentată. Dintre cei care au interpretat în ultimele puneri în scenă rolul eroului principal vi-i amintim pe Aurel Rogalschi (Teatrul „C. Nottara") și Ionescu-Gion (Teatrul la microfon). O deosebită creație, în rolul lui Papură-vodă, a avut acum cîțiva ani (pe scena Teatrului „C. Nottara") neuitatul artist al poporului C. Ramadan. 2) Nu avem asemenea adrese și, ca atare, nu vă putem satisface dorința.

T. VASILESCU, SIGHIȘOARA. 1) La diferite facultăți ale Universității din București există cursuri de ziaristică. De pildă : la Facultatea de filozofie, și la cea de limbă și literatură română din cadrul Universității București, la facultățile Institutului de limbi și literaturi străine ș.a. 2) Din ce domenii publică revista noastră ? Cam... ciudată întrebare : doar o aveți în față, pe cît se pare. Să vă „precizăm", totuși : din orice domeniu. Cu condiția însă ca materialul respectiv să slujească idealurilor noastre să informeze în mod just și să-i intereseze pe cititorii noștri.

IOAN MARIANO, BRĂILA ; VLAD NICOLAE, BRĂILA ; E. ȘTEFAN, GALAȚI ; FLORENTIN BOBOC, PIATRA-NEAMȚ, CONSTANTIN SANTO, ROMAN, PAVEL POPESCU, CRAIOVA ș.a. Nu are nici un rost să vă dăm noi, de-a gata, răspunsurile pe care dv. trebuie să le dați la un concurs la care participă mii și mii de tineri.

Colțul automobilistului

CUM SĂ NE ALEGEM UN AUTOMOBIL?

Motor în doi sau în patru timpi?

La cererea mai multor cititori inaugurăm, începînd cu acest număr, o rubrică ce se adresează automobiliștilor, înțelegînd prin aceasta nu numai pe posesorii ci și pe viitorii posesori de autoturisme. În afară de materialele planificate, ne propunem ca la această rubrică să apară și răspunsuri la eventuale întrebări puse de cititorii interesați.

Începem rubrica noastră cu unele date comparative privind diferitele tipuri de autoturisme, considerînd că — pentru cei mai puțin inițiați — confruntarea prospectelor prezentate de uzinele constructoare de automobile nu este totdeauna concludentă.

Astăzi ne vom ocupa de *motorul* cu care orice automobil este echipat. Se întreabă unii : este superior motorul în patru timpi celui în doi timpi ? Există în această privință o prejudecată cu destul de largă circulație, potrivit căreia motorul în doi timpi ar funcționa, chipurile, la o turație mai mare decît cel în patru timpi fapt ce ar constitui un avantaj pentru primul. Afirmația aceasta nu corespunde adevărului. Pentru a dezvolta aceeași putere, motorul în doi timpi are o turație de circa 1/2 față de cel în patru timpi cu aceleași caracteristici. Aceasta, întrucît ciclul în doi timpi se realizează la o singură turație a arborelui cotit, pe cînd la cel în patru timpi e nevoie de două turații. De altfel, turațiile mari nu mai constituie o problemă pentru funcționarea motorului, date fiind condițiile de superfinisare de care dispune industria modernă auto De aceea, chiar la motoarele în patru timpi se folosește în prezent un regim de turații ridicate.

De aici netemeinicia părerii că motoarele în doi timpi, impropriu denumite „turate", ar fi expuse unei uzuri premature. Pe de altă parte, motorul în doi timpi oferă siguranță în exploatare, datorită simplității constructive a distribuției, care este realizată de piston, pe cînd motorul în patru timpi e echipat cu un mecanism de distribuție complex, care obligă la un reglaj frecvent al tacheților. Funcționînd echilibrat, motorul în doi timpi a permis soluții constructive deosebite ca, de pildă, motorul cu trei cilindri (existent la Wartburg).

Un cititor întreabă : „Nu reprezintă oare dezavantaje sistemul de ungere prin amestec, existent la motorul în doi timpi ?" Se știe că la acest motor ungerea se face cu particule fine de ulei, absorbite din carter o dată cu combustibilul. Dar acesta nu este un dezavantaj, ci dimpotrivă, deoarece cantitatea de lubrifiant consumată e proporțională cu energia dezvoltată. Pe de altă parte, acest sistem înlătură consecințele neplăcute ale penelor de ungere datorate fie neglijenței conducătorului, fie defectării relativ frecvente a sistemului de ungere la motorul în patru timpi.

Ar fi însă greșit ca din cele arătate pînă aici să credem în superioritatea absolută a motorului în doi timpi. El este avantajos la autoturismul de putere mică (Wartburg, Trabant, Zaporojeț, DKW, IFA). Are însă și dezavantaje : consumul specific de combustibil e mai ridicat datorită pierderii unei părți din gazele proaspete aspirate ce se evacuează o dată cu cele arse ; răcirea motorului implică o atenție mai mare decît la cel în patru timpi, deoarece la fiecare turație a arborelui cotit se face cîte o aprindere a amestecului carburant ; la ungere e necesar un ulei de calitate superioară (și deci mai costisitor), dozat corespunzător și bine omogenizat cu benzina.

În încheiere cîteva cuvinte despre motorul *diesel* pentru autoturism. Folosirea sa e încă limitată, printre altele de prețul de cost ridicat și de trepidațiile ce se transmit și altor subansamble etc. Motorul diesel prezintă totuși multiple avantaje printre care : siguranța în exploatare datorită absenței instalației de aprindere și a carburatorului ; folosirea unui combustibil ieftin (motorină) ; consum specific cu circa 30% mai scăzut.

Ing. Iulian RODEANU

Verificați-vă cunoștințele!

Din 3 răspunsuri, numai 1 e valabil

1) Care poet clasic francez a avut drept strămoș (bunic) pe boierul olteanu Banu Mărăcine ?
a) Malherbe b) Ronsard c) Villon.

2) Care este cea mai veche clădire de instituție publică din București ?
a) Palatul de justiție b) Palatul C.E.C. c) Arhivele statului

3) Unde se fabrică polistirenul în țara noastră ?
a) Săvinești b) Tîrnăveni c) Borzești

4) Care actriță celebră a continuat să joace cu toate că i se amputase un picior ?
a) Sarah Bernhardt b) Eleonora Duse c) Rachele.

5) Pentru care operă muzicală au fost scrise patru uverturi ?
a) Manon b) Rigoletto c) Fidelio.

6) Care este statul cu cea mai densă populație de pe glob ?
a) Olanda b) Belgia c) Austria.

7) Care este cea mai mare planetă a sistemului solar, fiind de aproape 13 ori mai mare ca Pămîntul ?
a) Saturn b) Mercur c) Jupiter.

RĂSPUNSURI

1 — b; 2 — c; 3 — c; 4 — a; 5 — c; 6 — a; 7 — c.

Consumați

SUCUL DE ROȘII,

produs din roșii proaspete de cea mai bună calitate.

■ Gust plăcut ■ Bogat în vitamine

Se livrează în sticle de 250, 330 și 550 ml și în cutii de tablă de 150 și 420 ml.

cadran internațional

Fotografia îl înfățișează pe fostul dictator al Venezuelei, Marcos Perez Jimenez, în fața unui tribunal special din Caracas. Precum se știe, după răsturnarea sa de la putere, în 1958, el s-a „retras" în Statele Unite, la Miami, pe coasta Floridei. Extrădat în cele din urmă la insistențele autorităților venezuelene, a fost trimis nu demult în judecată sub acuzația de delapidare a unor mari sume de bani din bugetul statului. După cum transmit agențiile de presă, în cursul desfășurării procesului au avut loc demonstrații în fața clădirii tribunalului, manifestanții cerînd judecarea și pedepsirea lui Jimenez și pentru crimele de care s-a făcut vinovat în perioada dintre anii 1948-1958. Pe pancarte puteau fi citite numele persoanelor asasinate de poliția secretă a lui Jimenez.

UN SUBIECT DE ACTUALITATE

Nu era de așteptat ca printre multiplele subiecte de dispută din cadrul relațiilor interoccidentale să-și facă loc un eveniment petrecut în urmă cu 150 de ani, în 1815. Este vorba de înfrîngerea lui Napoleon la Waterloo de către ducele de Wellington cu ajutorul trupelor prusace comandate de generalul Blucher

Cunoscînd starea dificilă a relațiilor franco-vest-germane și căutînd să dea vizitei reginei Angliei în R. F. Germană semnificația politică a unei posibile coaliții anglo-vest-germane, organizatorii britanici ai turneului au inclus într-unul din discursurile oficiale — se pare din indicația primului ministru Wilson — următorul pasaj „Cînd mă gîndesc la numeroasele și vechile legături dintre această țară și Marea Britanie, îmi amintesc în mod special de trecerea Rinului de către Blucher la Kaub în momentul crucial al istoriei, acum 150 de ani, cînd el a adus un sprijin de neprețuit trupelor britanice" Acest pasaj și-a găsit o oglindire specială în pagina întîi și în titlurile mari ale multor ziare vest-germane, ceea ce evident a stîrnit enervarea unor ziare franceze. Într-un comentariu dedicat acestei remarci, ziarul *Frankfurter Rundschau* scrie : „Nu este de loc rău să se reamintească generalului De Gaulle că vest-germanii nu depind numai de Franța, cu toate că Franța rămîne vecinul lor cel mai apropiat". Referindu-se la remarci asemănătoare apărute în diferite ziare vest-germane, cotidianul francez *Le Monde* scrie : „Bineînțeles că această aluzie (cuprinsă în discurs — n.n.) a fost subliniată în pagina întîi de către ziarele care sînt gata să găsească accente antifranceze în voiajul reginei." Ziarul *Paris Presse* califică întregul incident drept o „gafă enormă". *Le Figaro* este însă de părere că a sosit timpul ca statele vest-europene să renunțe la „comemorarea victoriilor pe care le-au obținut în trecut unele asupra altora" Este evident însă că victoriile trecute n-ar stîrni atîta zarvă dacă nu ar fi vorba de contradicțiile din prezent.

Bătălia de la Waterloo a ajuns subiectul actualității internaționale numai pentru că Anglia, nemulțumită de respingerea de către Franța a candidaturii ei la Piața comună și de poziția franceză în NATO., încearcă să inițieze o campanie de izolare a aliatului francez, campanie în cadrul căreia nici un mijloc nu rămîne nefolosit.

Desigur că, după cum prevăd multe ziare, o ripostă franceză nu va întîrzia să vină cu prilejul oferit de apropiata comemorare a morții lui Napoleon și — mai ales — cu prilejul întîlnirii la nivel înalt franco-vest-germane care va avea loc peste două săptămîni.

N. LUPU

COLOCVIUL NEW-YORKEZ: „PACEM IN TERRIS"

Curierul de peste Atlantic ne-a adus ultimul număr (mai 1965) din *Saturday Review* în care găsim reproduse dezbaterile recentului simpozion care s-a ținut la New York sub auspiciile Centrului pentru studierea instituțiilor democratice cu sediul la Santa Barbara—California.

Consacrat temei „Pacem in terris", colocviul, care a reunit peste 60 de personalități venite din 20 de țări din Răsărit și Apus (S U A , U.R S S , Japonia, Italia, Franța, Belgia, India, R S.F Iugoslavia, R P Polonă, Mexic etc) și-a propus să dezbată aspecte principale ale cunoscutei encicilice date de fostul papă Ioan al XXIII-lea sub aceeași titulatură. Dincolo de confruntarea punctelor de vedere, deseori radical diferite, dezbaterea, care a durat trei zile, desfășurîndu-se în fața unuia din cele mai numeroase asistențe americane care a participat vreodată la asemenea colocvii — aproximativ 2.000 de persoane — a reliefat interesul major pentru soluționarea problemelor internaționale în spiritul asigurării păcii. În intervențiile lor oamenii de stat, savanții, diplomații, ziariștii prezenți au abordat felurite aspecte ale coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri social-economice diferite, mulți dintre participanți insistînd asupra necesității de a examina problemele în litigiu exclusiv pe cale pașnică, prin tratative între părțile interesate. „Ideologiile de astăzi — a spus cunoscutul istoric britanic A. Toynbee — au același drept ca și vechile credințe de a urmări propagarea lor prin convingere pașnică" În această ordine de idei, profesorul american Linus Pauling, de două ori laureat al Premiului Nobel (pentru fizică și pentru pace) a subliniat : „A venit timpul să dăm ascultare îndemnului fostului papă Ioan și să încetăm agresiunea militară, să punem capăt acestui război murdar din Vietnamul de sud, să promovăm negocierile pașnice aplicînd în felul acesta în practică principiile moralei și justiției".

Multe din punctele de vedere constructive exprimate cu prilejul colocviului au însemnat o implicită critică la adresa orientării acelei politici de încordare concretizate în intervențiile S.U.A. în Vietnam și Republica Dominicană.

Referindu-se la necesitatea întăririi colaborării între state, fostul președinte al Adunării Generale a O.N.U., diplomatul pakistanez Zafrulla Khan, judecător la Curtea internațională de justiție de la Haga, a accentuat că „Independența și suveranitatea națiunilor sînt condițiile necesare ale cooperării internaționale".

În decursul discuțiilor au fost exprimate și numeroase alte opinii în sprijinul înlăturării cauzelor încordării din relațiile internaționale, avansîndu-se idei în problemele securității europene și Germaniei, lichidării multiplelor fenomene ale subdezvoltării, consolidării O.N.U. și dreptului internațional, combaterii colonialismului și discriminărilor rasiale, măsurilor în vederea dezarmării, interzicerii armelor nucleare, retragerii trupelor și bazelor de pe teritorii străine etc. Calificat chiar de presa americană drept o prestigioasă masă rotundă pentru căutarea mijloacelor de realizare a coexistenței pașnice, simpozionul „Pacem in terris" a exprimat neliniștile, îngrijorările, certitudinile și speranțele unor cercuri influente față de problemele vitale ale păcii lumii.

Cristian POPIȘTEANU

CRONOS ȘI TARIFELE VAMALE

Anul trecut s-au produs în lume 100 000.000 ceasuri. Un gigantic concert de tic-tacuri, cu ajutorul căruia omenirea își gospodărește mai bine relațiile cu neobositul Cronos.

Pentru cei ce le-au cumpărat, ceasurile, evident, nu prezintă nici o problemă. Ele indică, pur și simplu, banala oră exactă. Dar pentru cei ce le fac, mai ales pentru producătorii elvețieni, din mîinile cărora au ieșit în 1964 peste 45 000.000 ceasuri, gingașele

În cadrul celui de-al 54-lea Tîrg din Paris, deschis recent în Parcul Expozițiilor de la Porte de Versailles, Republica Populară Română este prezentă cu un stand turistic, organizat de O.N.T. „Carpați".

La spectacolul cu opera „Don Carlos", prezentat pe scena Teatrului Național din Praga, cu prilejul Festivalului muzical internațional „Primăvara la Praga", și-a dat concursul și baritonul român Nicolae Herlea. Iată-l (dreapta), alături de cîntărețul sovietic Ivan Petrov, răspunzînd aplauzelor publicului.

Cu prilejul împlinirii a 60 de ani, marele scriitor sovietic Mihail Șolohov a fost decorat cu Ordinul Lenin. În fotografie : M. Șolohov împreună cu Aleksandr Korneiciuk, care împlinește și el aceeași vîrstă.

mașinării de măsurat timpul ridică multe probleme dificile, unele din ele oglindindu-se și într-un conflict cu caracter diplomatic.

...Totul a început în 1954, cînd, la recomandarea comisiei americane de tarife vamale, Administrația S.U.A. a majorat taxele vamale la 50 la sută din valoarea importului de ceasuri elvețiene. Măsura fusese luată la insistența unor fabrici de specialitate din S.U.A., pentru care masivul import de ceasuri „Made in Switzerland" reprezenta o concurență stînjenitoare. Protestele împotriva acestei acțiuni, calificată drept „protecționistă", nu au fost de nici un folos. În schimb exportul de ceasuri elvețiene în S.U.A. a scăzut vertiginos. De la un volum de 83 milioane dolari în 1953 la 65 milioane dolari în 1963

Anul trecut se părea că, în sfîrșit, barierele ridicate în calea exportului de ceasuri elvețiene spre S.U.A. se vor ridica întrucîtva. E drept, mai existau două plîngeri ale unor fabrici americane — „Elgin National Watch Co" și „Hamilton Watch Co" — care cereau punerea sub embargou a importurilor elvețiene de produse de ceasornicărie. Dar, din cele 28 puncte ale plîngerilor, comisia de tarife respinsese 20, ca nefiind în concordanță cu prevederile legii tarifelor din 1930, iar pentru restul de 8 ceruse lămuriri suplimentare. În cercuri competente se considera că fusese înlăturat obstacolul cel mai puternic și că liberalizarea așteptată de un deceniu la importul de ceasuri elvețiene urma să vină cît de curînd.

La 27 aprilie 1965 comisia de tarife a anunțat însă că deschide o anchetă de fond asupra unui nou memoriu prezentat de cele două companii americane. Vestea a fost primită cu o vie iritare de societățile elvețiene interesate. Ziarul **Tribune de Gèneve** scrie că hotărîrea comisiei „apare ca o manevră de diversiune" „menită „să întîrzie momentul în care președintele Johnson se va pronunța pentru reîntoarcerea eventuală la tariful existent înainte de 1954 ."

Încercînd să atenueze impresia defavorabilă produsă de măsura comisiei, ambasada americană la Berna a dat publicității un comunicat prin care în fapt o justifică. Mai multe ziare elvețiene au primit și publicat acest comunicat, la care au adăugat însă note redacționale în care „se deploră" măsurile comisiei tarifare.

În zilele următoare, presa elvețiană a revenit cu noi comentarii în care subliniază inconsistența juridică a procedurii comisiei. „Suisse horlogère" organul oficial al Camerei elvețiene de orlogerie, își exprimă părerea că „un nou obstacol a apărut pe drumul care conduce spre reglementarea problemelor în suspensie între S.U.A. și Elveția. Publicația își manifestă îngrijorarea că „audiențele publice pe care le va organiza comisia tarifelor în iulie pentru a asculta părțile interesate va furniza companiilor americane o ocazie în plus pentru a căuta să creeze o atmosferă nefavorabilă cauzei elveține".

...Așadar, după cum se vede, tic-tacurile au și considerabile implicații economico-politice, aducîndu-l pe Cronos în mijlocul unei acute controverse tarifare.

U. VĂLUREANU

MISIONARII HÎRTIEI

O dată cu creșterea numărului statelor independente din Africa, necesitățile culturale ale acestui continent — inclusiv cele de informare — au crescut considerabil. Acum 35 de state africane consumă în fiecare an un milion tone de hîrtie pentru tipărituri, dar necesitățile sînt evaluate — pentru următoarele două decenii — la patru milioane de tone anual. Pentru ca africanii să citească mai mult, problema hîrtiei devine deci primordială, iar FAO (Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură) a convocat o conferință specială pentru discutarea acestei probleme.

S-a creat o situație paradoxală : deși pădurile africane sînt atît de bogate în lemn, totuși țările Africii nu produc în condițiile actuale suficientă hîrtie, astfel încît ea este importată, împuținînd rezervele de devize. Marii furnizori — Canada și țările nordice — dețin un cvasi-monopol. Pentru a înlătura această dependență, statele africane studiază posibilitatea fabricării hîrtiei din eucalipt, o esență lemnoasă bună pentru producerea pastei de celuloză și deci a hîrtiei, urmînd în acest sens exemplul Australiei. Desigur că pădurile africane conțin și alte esențe lemnoase potrivite pentru industria celulozei.

. . Abia au început discuțiile privitoare la această producție, că marile companii au și trimis misiuni de studiu în Africa, făcînd oferte pentru investițiile legate de utilajul complicat al fabricării hîrtiei pentru rotativă, cu condiția — bineînțeles — să li se dea garanții că dețin monopolul în acest domeniu. „Misionarii hîrtiei", cum au fost denumiți reprezentanții acestor grupări industriale, au anunțat că le trebuie zece ani ca să amortizeze investițiile, dar în nici un caz nu sînt dispuse să acorde credite, utilaj și tehnicieni statelor africane pentru punerea în funcțiune a unor fabrici de hîrtie al căror control să aparțină exclusiv africanilor.

Z. FLOREA

APLAUZE LA SCENĂ DESCHISĂ

Turneul Teatrului de Comedie din București în cadrul celei de-a 12-a stagiuni de la Paris a Teatrului Națiunilor a luat sfîrșit. Seară de seară, între 20 și 25 mai, spectatorii prezenți în sala teatrului Sarah Bernhardt au răsplătit cu aplauze la scenă deschisă măiestria interpretării ca și ingeniozitatea punerii în scenă a celor 3 spectacole prezentate : „Rinocerii" de Eugen Ionescu, „Umbra" de E. Șvarț și „Troilus și Cressida" de Shakespeare. Nu numai primirea călduroasă a publicului a subliniat succesul artiștilor români, ci și aprecierile elogioase făcute de personalități marcante ale vieții artistice și de cronicari prestigioși. Iată cîteva spicuiri concludente :

Referindu-se, de pildă, la spectacolul cu „Rinocerii", Jean Jacques Gautier scrie în **Le Figaro** : „A fost interesant pentru noi să vedem spectacolul prezentat de Teatrul de Comedie din București cu «Rinocerii». După cum ne așteptam, românii au știut să capteze și să rețină atenția noastră, mai ales prin calitățile actorilor".

Ocupîndu-se de cea de-a doua piesă prezentată de Teatrul de Comedie, **L'Humanité** remarcă : „Ca și în «Rinocerii», artiștii români au oferit publicului o frumoasă demonstrație de teatru inteligent și poetic, realist în felul său. La fel ca Radu Beligan în piesa lui Ionescu, Iurie Darie, în piesa lui Șvarț, se dovedește un comedian cu sensibilitate. Sanda Toma (prințesa) reușește aici o nouă compoziție... Iarina Demian, pe care am ghicit-o ca o perfectă actriță în cheinerița din «Rinocerii», întruchipează personajul fetei de moravuri ușoare cu o măiestrie pe cît de solidă, pe atît de nuanțată. Jocul lui Gheorghe Dinică este, de asemenea, caracterizat prin nuanțare".

Iar ziarul **Le Monde** scria după spectacolul cu „Troilus și Cressida" : „....Spiritul de sinceră veselie pe care și-l reclamă Comedia din București se exprimă fără rețineri în cea de-a treia și ultima piesă prezentată de ea..."

Sintetizînd parcă toate aceste aprecieri, A. M. Julien, directorul Teatrului Națiunilor remarcă : „Rar am văzut o companie aptă să interpreteze cu strălucire trei piese atît de diferite. Spectacolul cu «Rinocerii» este cu deosebire interesant fiindcă tălmăcește cu fidelitate și fără părtinire înțelesul exact al piesei. Nici un moment nu ne gîndim că Radu Beligan este un actor. Pentru un actor acesta este un suprem elogiu. Literalmente toți actorii sînt cu totul remarcabili..."

CANNES 1965

Sub cerul mai mult sau mai puțin însorit al Cannes-ului, ultima jumătate a festivalului a înscris în agendă discuții mai mult sau mai puțin pasionante în jurul unor filme ca „Plutonul 317" (Franța), „Planele mecenice" (Spania) ; alteori, cum s-a întîmplat cu filmul actriței suedeze Mai Zetterling, „Îndrăgostiții", opiniile cineaștilor s-au împărțit distinct : pe de o parte un „contra" din partea celor șocați și scandalizați, pe de altă parte un „bravo" spus din toată inima de admiratorii care nu s-au ferit să numească filmul splendid. Splendid pentru că este o denunțare vibrantă a situației de inferioritate socială a femeii în țările capitaliste.

Au fost însă și filme aplaudate în unanimitate, ca „Olimpiada de la Tokio" a lui Kon Ichikawa, care a realizat nu o simplă înregistrare pe peliculă a Jocurilor Olimpice, ci a compus un adevărat poem închinat omului, forței și frumuseții sale (în sală, la proiectarea filmului, se aflau cunoscute vedete ale lumii sportive - surorile Goltschel, Lionel Terray, Alain Gottvales, Mary Rand) ; după cum au fost și producții primite cu răceală generală, cum s-a întîmplat cu „Trădarea" lui Costas Manoussakis, o peliculă plină de stîngăcii regizorale și neclarități de concepție a scenariului.

În ziua de 25 s-a vizionat filmul românesc „Pădurea spînzuraților", realizare de Liviu Ciulei, după romanul lui Liviu Rebreanu. Așteptat cu interes (Ciulei era cunoscut unor cineaști printr-o realizare a sa de acum cîțiva ani „Valurile Dunării" care a luat premiul la Karlovy-Vary) filmul a fost întîmpinat cu căldură ; măiestria regizorală, interpretarea plină de sensibilitate și firesc a actorilor au fost subliniate prin cuvinte elogioase.

Madeleine MICHEL

Cannes, 25 mai 1965

Oaspeți ai Cannes-ului : Michèle Morgan, Kon Ichikawa, Henri-Georges Clouzot și Pierre Schoendoerffer.

Participanții la „marșul păcii", desfășurat pe străzile Romei au demonstrat cerînd încetarea intervenției armate în Vietnam și Republica Dominicană.

Numai în zilele de 19, 20 și 21 mai forțele antiaeriene ale R. D. Vietnam au doborît 10 avioane americane din cadrul unor formațiuni care au bombardat o serie de localități nord-vietnameze. Numărul total al avioanelor americane doborîte din august 1964 în spațiul aerian al R. D. Vietnam se ridică la 295. Fotografia înfățișează pe unul din piloții avioanelor doborîte, capturat de ostași ai armatei populare vietnameze.

Pe străzile din Santo Domingo, înaintea armistițiului încheiat în scopul de a se ajunge la o reglementare pașnică a conflictului dominican.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PRODUSE DE CALITATE
UTILE, MODERNE, FRUMOASE

CUMPĂRAȚI PRODUSELE COMPLEXULUI INDUSTRIAL DE FAIANȚĂ ȘI STICLĂ SIGHIȘOARA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

23

Anul XIV nr. 23 (523) — 5 iunie 1965

- CREIERUL UZINEI
- A avea simțul modei
- Actualități cinematografice

FOTOREPORTAJUL SĂPTĂMÎNII

Aici iau naștere uzinele de mîine.

Au cuvîntul arhitecții. Ei materializează, printre altele, și estetica viitoarelor combinate chimice.

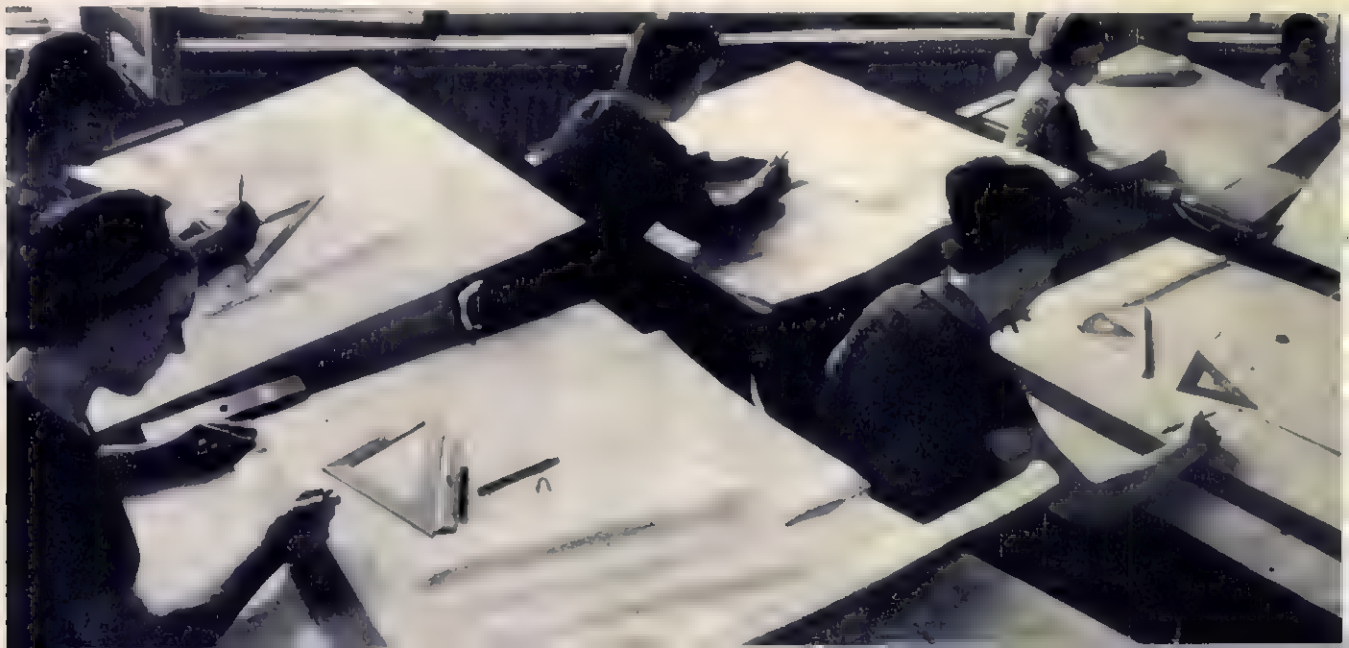

Unde se nasc uzinele

Întrebarea „Unde se nasc uzinele", avînd pretenția unui răspuns atotcuprinzător, obligă desigur la o enumerare de mai mari proporții. Uzine se nasc pretutindeni, dintr-un capăt în altul al țării, adesea în locuri netulburate pînă nu demult de freamătul specific al șantierelor, astăzi integrate definitiv în circuitul mereu mai amplu al industrializării socialiste. Pretutindeni, de la Baia Mare la Turnu Măgurele, de la Oradea la Năvodari. Și totuși...

INSCRIPȚIE PE O INTRARE. Și totuși actul venirii pe lume al marilor obiective industriale se „redactează" de cele mai multe ori în București. Pe strada Mihail Eminescu nr. 19, bunăoară. Aici, într-un bloc cu opt etaje, se află Institutul de proiectare pentru industria chimică anorganică și a metalurgiei neferoase, IPRAN. Deși clădirea e în aparență una obișnuită, trebuie spus că ea are totuși o importanță aparte. Cîteva zeci de fabrici și uzine noi apărute în ultimii ani în țară au fost concepute și au căpătat contur, prin desene și calcule, în încăperile ei. Combinatul chimic din Turnu Măgurele, Uzinele de cupru și acid sulfuric de la Combinatul „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Baia Mare, Uzina de alumină din Oradea și cea de aluminiu de la Slatina sînt numai cîteva din „produsele" institutului. Ritmul în care își desfășoară activitatea colectivul de specialiști de la IPRAN este cel puțin la fel de viu ca și pe oricare șantier de construcții. Numai că aici totul se petrece în liniște.

ORA — UNITATE DE MĂSURĂ. Pentru măsura cantitativă a muncii depuse la realizarea unui proiect există o unitate consacrată : ora cu multiplii ei : ziua, săptămîna, luna, anul. Predat într-un timp mai scurt — adică economisind un anumit număr de ore din timpul prevăzut pentru elaborarea lui — proiectul ajunge pe șantier mai repede, deci se poate asigura un front continuu de lucru pentru constructori. Aceasta nu reprezintă însă decît una din caracteristicile sale. Ca și în celelalte domenii de activitate, criteriul esențial rămîne și aici tot calitatea.

E vorba de calitatea obiectului proiectat, a instalației, fabricii, uzinei reprezentate în proiect. Înainte de a începe să fie transpus în beton, metal sau material plastic etc., proiectul este, ca să spunem așa, un ansamblu ideal. Calitatea lui rezultă din aceea a soluțiilor adoptate, din eficacitatea lor tehnico-economică. A asigura la timp documentația completă a unor obiective industriale care să corespundă cît mai bine cerințelor prevăzute, iată ce înseamnă preocuparea pentru calitate în domeniul de activitate specific proiectanților. Așadar, avînd în centrul atenției ansamblul material al construcției, adică ceea ce trebuie să se realizeze pe șantier pe baza planurilor elaborate de ei, specialiștii IPRAN-ului participă într-o măsură hotărîtoare la ridicarea calității unor mari lucrări industriale, chiar dacă forma nemijlocită pe care o dau ei acestora este aceea a desenului pe hîrtie de calc.

ANGAJAMENTE. Ținînd seama de toate acestea, putem desprinde principalele direcții în care se îndreaptă atenția colectivului de la IPRAN în aceste zile cînd se transpun în fapt angajamentele luate în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului. Vom cita cîteva date :

— Angajamentul inițial de a depăși cu 1.203.000 lei cifra producției globale prevăzută în planul pe 1965 — reprezentînd valoarea muncii prestate la elaborarea proiectelor și a asistenței tehnice acordate șantierelor — a fost mărit pînă la 1.444.000 lei, din care 945.000 lei se vor realiza pînă la 1 iulie. La cele 8.000 zile scurtări termene de proiectare, cît se angajaseră inițial să realizeze pînă la sfîrșitul anului, au fost adăugate încă 7.000 de zile, din care 8.500 pînă la 1 iulie.

— Cifra beneficiilor peste plan a crescut, conform angajamentelor luate, de la 150.000 inițial la 600.000 lei pînă la sfîrșitul anului, din care 400.000 lei înainte de 1 iulie.

— Prin alegerea judicioasă a soluțiilor constructive indicate în proiecte se vor economisi pe șantiere importante cantități de materiale valoroase ca lemn, oțel-beton, metale neferoase etc., asigurîndu-se în același timp folosirea unor cantități sporite de prefabricate, materiale plastice și altele.

PRIMELE REZULTATE. Realizările de pînă acum atestă ritmul viu în care se desfășoară în prezent activitatea colectivului de la IPRAN. Pe baza lor putem conchide că aceste angajamente vor fi îndeplinite la termenele prevăzute. Cifrele dau, în această privință, indicii sigure.

La IPRAN, în liniștea sălilor ocupate cu mari planșete, lucrează pentru marile șantiere ale industriei chimice, cu același avînt care a cuprins întreaga țară, oamenii unui șantier aparte, șantierul creației.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Elena GHERA

O ultimă verificare a schiței, înainte de a trece la definitivarea pe planșetă. În fotografie, inginerul Emil Stoicoiu, proiectant la atelierul metalurgie neferoase.

Prima formă „în spațiul tridimensional" a unui proiect de ansamblu, macheta, este examinată minuțios de către specialiștii din conducerea institutului.

Gabriela Ionescu se numără printre fruntașii atelierului de arhitectură de la IPRAN.

memento

discuri

Un virtuos al clavecinului (din secolul al XVII-lea) readus printre noi de doi virtuoși contemporani : Janos Liebner și Hans Pischner. E vorba de Louis Caix d'Hervelois și de una din compozițiile sale **Sonata în la minor** (pe un disc „Electrecord" — ECD-1083).

Pe același disc și în aceeași interpretare :

● Georg Philipp Telemann — al cărui nume era mai cunoscut la timpul său (1681—1767) chiar decît al lui Bach — cu **Sonata în mi minor.**

● **Duet pentru viola da gamba și clavecin și Paysans en rondeau,** două exemplificări ale barocului instrumental din secolul al XVIII-lea, aparținînd lui Ernst Christian Hesse, pun în valoare scriitura pentru viola da gamba a unui virtuos de acum 200 de ani.

● Directorul Operei de stat din Berlin, Hans Pischner, printre altele și un excelent clavecinist, a imprimat pentru „Electrecord" **Patru mici divertismente** de Joseph Haydn. Muzică ocazională, scrisă ca atare, dar interpretată ca de zile mari.

teatru

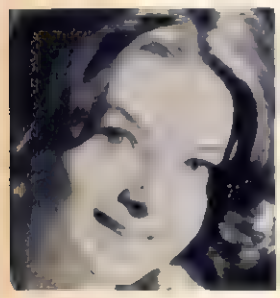

Mariana Mihuț

BILLY MINCINOSUL de Keith Waterhouse și Willis Hall. Autorii fac parte din familia „tinerilor furioși" englezi. Fără a releva valori literare deosebite, piesa încearcă să surprindă lupta — destul de palidă — a eroului principal cu mediul provincial stupid și conformist. Regizorul Mihai Dimiu a compus spectacolul — pe datele sale psihologice — cu tinerii interpreți Cornel Dumitraș (Billy), Mariana Mihuț, Athena Demetriad, Violeta Andrei, Traian Stănescu etc. (Teatrul Muncitoresc C.F.R.).

Decada. Spicuim pentru dumneavoastră din programul decadei teatrelor dramatice: RĂZBUNAREA SUFLERULUI de V. I. Popa (Teatrul de stat din Timișoara) ; ZOO de Vercors (Teatrul de stat din Ploiești) ; MOARTEA UNUI ARTIST de Horia Lovinescu (Teatrul maghiar de stat din Cluj) ; BĂLCESCU de Camil Petrescu (Teatrul Național din Iași) ; CONSTRUCTORUL SOLNESS de Ibsen (Teatrul Național din Cluj).

În cadrul decadei, teatrele bucureștene vor prezenta în această săptămînă următoarele spectacole : ȘCOALA NEVESTELOR (Teatrul B. Delavrancea), OPERA DE TREI PARALE (Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra), PĂLĂRIA FLORENTINĂ (Teatrul Muncitoresc C.F.R.), FRANK AL V-lea (Teatrul evreiesc de stat).

ANEMONE PENTRU VICTOR de Mircea Crișan și Radu Stănescu. Deși umorul e adesea gros, comedia e... debilă din lipsă de construcție dramatică, precum și din cauza inconsistenței personajelor și a hazului forțat. Păcat că „materialul" literar ce ar fi rezistat unui scheci a fost hipertrofiat, pentru a deveni comedie muzicală, interpretată la un nivel modest de către secția de estradă a Teatrului muzical din Brașov.

NUNTĂ LA REVISTĂ... deși încă în divorț cu calitatea interpretativă a actorilor și cîntăreților, cu fantezia regizorală și coregrafia... Cîteva fîricele melodice nu fac cît un... marș nupțial (Teatrul B. Delavrancea)

NIMIC NU SE PIERDE, DRAGUL MEU de I. Hristea. O nouă realizare a directorului de scenă Vlad Mugur în colaborare cu V. D. Popa pe scena Teatrului Național din Cluj. Distribuția cuprinde pe Silvia Popovici, Septimiu Sever, Silvia Ghelan, Aurel Giurumia.

cartea

● A apărut, nu demult, ediția a II-a (ușor revăzută) a romanului **Bietul Ioanide** de G. Călinescu. Încercați să mai găsiți cartea prin librării. Dacă nu, apelați la serviciile bibliotecilor. Se cuvine citită în orice caz.

● **Tragedia lui Hamlet,** prinț de Danemarca, text anglo-român, îngrijit și tradus, cu Prefață, Introducere, Note și Comentarii, de Vladimir Streinu (Editura pentru literatură) constituie o experiență în felul ei unică în lume, în legătură cu această piesă. Același om cumulează aci funcția de editor în limba originalului, de traducător (excelent !), de comentator al celorlalte traduceri europene și românești, de interpret al sensurilor textului etc. Este o realizare care face mare cinste autorului ei și care închide în ea o semnificație culturală de înaltă ținută.

● Pentru cei ce doresc să-și perfecționeze în continuare cunoștințele de limba engleză, Editura științifică a început tipărirea cărții **Călătoriile lui Gulliver** de Jonathan Swift. Prima parte (A Voyage to Lilliput), cu un cuvînt înainte, note și vocabular alcătuite de N. Burghelea, a apărut recent. Inițiativa ar trebui extinsă și asupra celorlalte limbi de largă circulație, dîndu-se în același timp aparatului critic o mai aplicată și elastică turnură didactică.

● Acad. G. Oprescu a îngrijit, tradus și prefațat o ediție selectivă a **Jurnalului** lui Delacroix. Cartea a apărut la Editura Meridiane. În aceeași editură au apărut și o serie de **Pagini despre artă** ale lui K. H. Zambaccian, nu în toate privințele bine selectate de M. Mihalache. Pentru **Însemnările unui amator de artă,** publicate cvasiintegral, cartea merită achiziționată.

● Universitatea din Columbia (S.U.A.) a decernat recent Premiile Pulitzer. În domeniul romanului a fost premiată Shirley Ann Grau ; în domeniul dramaturgiei — Frank D. Gilroy ; în domeniul istoriei — Irwin Unger ; pentru poezie — John Berryman.

● Cunoscutului scriitor german Johannes Bobrowski i s-a atribuit Premiul Heinrich Mann al Academiei R. D. Germane pentru romanul **Lewins Mühle** (Moara lui Lewin), apărut simultan în R.D.G. și R.F.G.

● Marele premiu pentru literatură al principatului Monaco — premiu a cărui importanță depășește cu mult granițele micului principat — a fost acordat scriitoarei belgiene Françoise Mallet-Joris (laureată a Premiului Femina pe 1958) pentru întreaga sa creație.

televiziune

Nelly Nicolau-Ștefănescu (în „Gaițele")

DUMINICĂ 6 IUNIE. Pentru amatorii de.. nostalgii fotbalistice, televiziunea organizează un meci între foștii internaționali. În pauze, le vor da o replică muzicală : Pompiliu Stoian, Luiza Costache, C. Stănescu și Cristian Popescu, acompaniați de orchestra condusă de George Grigoriu (după-amiază) ● Varietăți „Cu mască și fără mască". O nouă deghizare a acestei emisiuni (19,30)

LUNI 7 IUNIE Filmul „Viața ușoară". Comedie satirică sovietică (20,15) ● Seară de muzică de cameră. O recomandăm din toată inima (22 10)

MIERCURI 9 IUNIE. „Gaițele" de Al. Kiritescu. Piesa românească dintre cele două războaie, poate cu succesul de public cel mai constant, într-o nouă versiune scenică realizată de Teatrul Muncitoresc C.F.R. (20,00).

JOI 10 IUNIE. Premieră la „Vai-Virtej" : Hieroglifele n-au mărturisit totul (19,20) ● „Pruncul, pruncuța și turcul" (20,40) ● Atlas folcloric : zona Făgăraș-Sibiu, una din cele mai interesante din acest punct de vedere (22 10)

VINERI 11 IUNIE. În ciclul „Vă place muzica ?", un dialog inedit cu orga, harpa și clavecinul. Prezintă Alfred Mendelsohn, cîntă Liana Pasquali, Mihai Rădulescu și o formație corală (19,20) ● Muzică distractivă cu Gigi Marga și Al. Imre (21,35).

SÎMBĂTĂ 12 IUNIE. O foarte interesantă emisiune pentru copii și tineretul școlar : prezentarea lucrărilor micilor desenatori și pictori, reunite recent într-o Expoziție națională (19,20) ● Teleenciclopedia. O emisiune care și-a cîștigat repede numeroși aderenți (20,00) ● Păpuși lumești. Cîntecele de Vasile Alecsandri, „dichisite" și regizate de Ion Fințeșteanu și interpretate de un grup de studenți ai Institutului de artă teatrală și cinematografică (20,45) ● Retrospectivă umoristică : Horia Căciulescu. Atuul „comicului biologic" (22,15)

muzică

● În 11 iunie se încheie tradiționalul festival internațional de muzică **Primăvara la Praga.** Ca de obicei „maiul praghez" a strîns în frumosul oraș de pe Vltava nume ilustre. Apreciați și dv : Charles Munch, Annie Fischer, Sergiu Celibidache, Mstislav Rostropovici, Georg Solti, Paul Klecki, André Navarra, Georges Prêtre, Ghenadi Rojdestvenski, Georg Szell, Byron Janis, Nicolae Herlea... Pentru anul acesta, bun rămas primăverii pragheze.

● Pianistul **Corneliu Gheorghiu** va da un recital axat pe o idee seducătoare în meditul ei. Ne va prezenta secolele și muzica lor, reflectîndu-le în două oglinzi paralele. De pildă : „Preludiu și fugă" de Johann Sebastian Bach — „Preludiu și fugă" de Dmitri Șostakovici ; „Gavotă" de Gluck — „Gavotă" de Prokofiev ; Sonată de Scarlatti — Sonata a III-a pentru pian de George Enescu... Aflați și restul programului la 11 iunie, în Sala mică a Palatului R.P.R., ora 20.00

● Recitalurile de săptămîna aceasta au un profil deosebit : iată că și cvartetul de femei al Filarmonicii de stat „George Enescu" (**Eva Lupaș, Victoria Mănescu, Jeannine Costescu, Elena Botez**) abordează muzica de cameră în școala vieneză, clasică și modernă : Mozart (cvartet și cvintetul cu clarinet, cu contribuția lui Aurelian Octavian Popa) și Anton Webern (cinci piese pentru cvartet de coarde). 9 iunie, Sala mică a Palatului R.P.R., ora 20 00

La radio, emisiuni „în nocturnă" :

● Ascultați pe calea undelor, „Panorama jazului" la 7 iunie, ora 23,20, pr. I.

● Pentru prima oară melomanii din țara noastră vor putea asculta o lucrare de Hans Werner Henze, tînăr și celebru compozitor contemporan din R.F.G. : opera „Elegie pentru tineri îndrăgostiți. 11 iunie, ora 23.05, pr. II.

plastică

● La Pavilionul C, în parcul Herăstrău, tradiționala **Expoziție de 1 iunie** cu desene ale copiilor : eterna lor candoare, actuala lor înțelegere reflectată asupra basmului și realității. Să distingem între autenticele expresii ale copilăriei naive, pe de o parte, și exercițiile pedante cu rigla în mîna stîngă și un adult plin de sfaturi la umărul drept, pe de altă parte.

● Sala C.C.S. : **Expoziția cercurilor de amatori.** Ca și în alte dăți, îi preferăm pe amatori cît mai sinceri în relațiile lor cu pictura, cît mai detașați de exemplele „profesioniștilor".

cinema

OLIVER TWIST. O nouă incursiune a regizorului englez David Lean în lumea personajelor lui Ch. Dickens. După *Marile speranțe, Oliver Twist.* Adăugăm recomandării noastre cîteva nume din prestigioasa distribuție a filmului : Alec Guinness, Robert Newton, Kay Walsh, Francis L. Sullivan

WINETOU. Un film pentru grădinile de vară în care, din păcate, — cum s-a întîmplat și în *Comoara din lacul de argint,* al acelorași realizatori din R.F. Germană — farmecul eroilor și aventurilor lui Karl May se estompează pînă spre dispariție.

RABY MATYAS. Ecranizare după romanul scriitorului clasic maghiar Jokai Mor, regizată de György Hintsch. Din distribuție face parte și actorul Pager Antal care a fost distins anul trecut cu premiul de interpretare masculină la Cannes

HOCHEIȘTII. Faima hocheiului sovietic i-a inspirat regizorului R. Goldin acest film artistic cu subiect sportiv, din care momentele de mare atractivitate nu lipsesc

NUNTĂ CU PERIPEȚII, premieră, film din R.S. Cehoslovacă. O comedie satirică cu adrese directe la convenienție și prejudecăți, interpretată antrenant de buni actori, printre care și Jirina Bohdalova, pe care o cunoaștem din *Cînd vine pisica*

BINE AȚI VENIT, premieră, producție a studioului „Mosfilm", Recomandăm acest film al regizorului debutant Elem Klimov — de care, desigur, se va mai auzi — pentru calitatea satirei în combaterea șablonului și formalismului din munca de educare a pionierilor. De reținut și jocul dezinvolt, savuros al interpreților copii

ZILELE SIGHIȘOAREI. La Combinatul de sticlă și faianță din Sighișoara : izvorul inepuizabil al folclorului și tradiția secolelor de ceramică populară, înaltul nivel tehnic și fantezia modernă a artiștilor sticlei. Un scurt-metraj inedit al studioului „Al. Sahia".

Dublă întîlnire cu melodiile compozitorului Philip Green în : ASTA-I TOT CE S-A ÎNTÎMPLAT, unde le interpretează cu antren (dar fără prea multă fantezie) un grup de soliști dominat de Tommy Steele, și în SPRE CULMI, unde folosesc drept fundal comediei bufe pe care o practică, nu fără succes, Norman Wisdom.

Alec Guinness

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

CREIERUL UZINEI

Inginerul proiectant I. Gavriș și maistrul A. Marcu de la sectorul producție verifică felul în care s-au aplicat soluțiile proiectate, urmărind îmbunătățirea fixării ferestrei exterioare a vagonului.

Teribilele nave ce-i poartă pe cosmonauți prin spații, vasele care colindă mările și oceanele, blocurile turn care micșorează distanța dintre cer și pământ, firul de borangic care în mîna țărăncii din Muscel se transformă în capodoperă folclorică, tractorul românesc care duce gloria țării noastre peste meridianele lumii, rochița pentru tînăra fată de 18 ani – toate acestea și toate celelalte lucruri care ne bucură și ne înfrumusețează viața poartă nevăzut, în marea lor intimitate, efortul unei munci de creație. Adică a unei munci de concepție.

Despre această muncă se vorbește tot mai mult în zilele noastre. Și pe bună dreptate. Calitatea tuturor produselor, mari sau mici, e hotărîtă în bună măsură de activitatea pe care o desfășoară oamenii muncii de concepție.

Se caută o nouă soluție pentru clapa inferioară la ușa de intrare a vagonului de marfă acoperit de 60 tone. La planșetă, inginerii Ștefan Mureșan și Mihai Scorțeanu.

Se verifică locul de amplasare a lămpilor fluorescente de pe coridorul vagonului.

Omul care coordonează întreaga activitate de concepție a uzinei, inginer-șef C. Bakony.

Inginerul Sorin Ghidău de la serviciul constructor-șef lucrează la reproiectarea unor subansamble și repere în vederea reducerii greutății proprii a vagoanelor de marfă (fotografia din pag. 7).

LUCRURI NOI LA O UZINĂ VECHE

Dacă cineva ar fi ispitit să întocmească o largă monografie despre cea mai veche fabrică de vagoane din România — cea de la Arad — și printre capitolele acestei monografii unul l-ar intitula, să zicem, „creierul uzinei", n-ar avea mare bătaie de cap. Pentru simplul motiv că acest creier — adică munca de concepție — de la nașterea uzinei (1892) și pînă la eliberare s-a dezvoltat foarte puțin. Însă dacă ar fi să vorbim despre acest creier al marii uzine arădene de-a lungul ultimelor două decenii, ar trebui să consemnăm multe zile de trudă, multe nopți albe, multe căutări, multe încercări, unele eșecuri, dar mai ales multe bucurii petrecute în acest laborator viu. Ne mărginim însă la activitatea mai recentă în acest domeniu și discutăm cu binevoitoarea noastră gazdă, constructorul șef, inginerul Ștefan Mureșan.

— *Vă rugăm să ne vorbiți, tovarășe inginer, despre felul în care se desfășoară munca de concepție în uzina „Vagonul". Care este lucrul cel mai nou în acest domeniu ?*

— Serviciul constructor-șef al uzinei noastre și-a început activitatea în 1965 în condițiile unei reorganizări totale. Am socotit că munca de concepție reclamă un nou mod de organizare, care să slujească mai bine și pe proiectant, și pe constructor.

— *În ce constă noul în organizarea acestei munci ?*

— În compartimentarea pe grupe. Înainte, munca de concepție era prea generală, fapt care aducea neajunsuri. Acum, creierul uzinei noastre își desfășoară activitatea în cadrul următoarelor grupe : vagoane-marfă, vagoane-călători, instalații de iluminat și încălzit, boghiuri și nucleul verificare și control stas.

— *Puteți să ne spuneți cîteva cuvinte despre avantajele acestei organizări ?*

— Noua organizare creează condiții de specializare, pe tip de vagon și subansamblu chiar, iar ceea ce e extrem de important e faptul că întărește în mod evident simțul răspunderii personale.

— *Întotdeauna se aprobă proiectele ?*

— Documentați-vă și veți vedea. Vă spun totuși : nu.

IOAN GAVRIȘ, VASILE COMȘA ȘI ALȚII

Are dreptate inginerul Ștefan Mureșan. Munca de concepție implică în destule rînduri refaceri, uneori esențiale. Proiectanții Ioan Gavriș, Vasile Comșa și alți specialiști sînt oameni cu experiență și se bucură de stima tuturor muncitorilor. Și totuși se mai întîmplă ca unele din proiectele lor să nu corespundă întru totul de la început cerințelor. Așa s-au petrecut lucrurile cu prima ușă a noului vagon de călători, executată după proiectul lui Vasile Comșa. Pe bună dreptate călătorii s-au arătat nemulțumiți : funcționa greu mecanismul de închidere și deschidere a ușii vagonului. Existau deficiențe în ce privește introducerea rulmenților la pivotul ușii. Ușa a fost proiectată din nou. De acum poate nici un călător, nici măcar cel veșnic grăbit, n-o să zică : „Cine dracu' a făcut ușa asta ?"

DESPRE CONFORT ȘI VITEZĂ

Probabil că mulți dintre dumneavoastră ați văzut la Expoziția realizărilor economiei naționale a R.P. Române noile vagoane de clasă. Poate ați și călătorit cu ele. Ați observat coloritul plăcut al compartimentelor, scaunele și fotoliile odihnitoare și i-ați felicitat pe constructori. Poate v-ați gîndit și la proiectanți. Vagoanele acestea elegante le-au frămîntat multă vreme mintea. Proiectanți, tehnologi, muncitori cu multă experiență, ingineri au colaborat în permanență pentru a găsi procedeele cele mai eficiente și mai economice. Ei au studiat tot ce e nou în materie de confort și viteză și au găsit soluțiile corespunzătoare. Frîna automată a noilor vagoane de clasă, cu dispozitiv de evitare a blocării roților, aparate de rulare și suspensie, permit vagonului românesc viteze pînă la 160 km pe oră.

ÎN PRESCRIPȚIILE INTERNAȚIONALE

Da, despre noile vagoane de clasă, cît și despre unele tipuri de vagoane de marfă, se poate spune că se încadrează perfect în prescripțiile internaționale. Cîte ceva am spus despre vagoanele de clasă. Se cer două cuvinte și despre cele de marfă. Vagonul descoperit de 60 tone, cu patru osii (autodescărcător) sau cel acoperit, tot pe patru osii și tot de 60 tone, confirmă că cei care l-au conceput și l-au executat au avut în vedere esențialul : reducerea greutății proprii și creșterea capacității de transport. Un exemplu va fi mai lămuritor. Vagonul de minereu a avut o tară proprie de 24 tone și o capacitate de transport de 50 tone. Noului vagon-gondolă, care-i corespunde, constructorii de la Arad i-au redus greutatea proprie cu două tone și i-au mărit capacitatea de transport cu 10 tone.

GRIJĂ PENTRU PROIECTANȚI

Există încă la uzina „Vagonul" destul loc pentru mai bine în domeniul muncii de concepție. Există, de pildă, o problemă veche care nici pînă acum nu și-a găsit rezolvarea. Este vorba despre grupa de studiu, adică despre inexistența acestei grupe. Or, se știe, într-un asemenea domeniu de activitate, studiul și informația la zi, cu tot ce este nou în țară și străinătate, pot sluji cu eficacitate munca de concepție. Nici condițiile de lucru ale proiectanților nu sînt dintre cele mai bune. Există la „Vagonul" șase săli de proiectare. Toate sînt mici, necorespunzătoare. Doina Risting, Stela Jivan și alte desenatoare fruntașe s-ar bucura dacă într-o bună zi, după atîtea cereri repetate și insistente, s-ar vedea în posesia unor aparate de desen. Procurarea aparatelor de desen credem că nu solicită eforturi prea mari. Aceste aparate se fabrică în țară, la Uzina de mecanică fină din București, și ca atare nu există nici o greutate obiectivă pentru procurarea lor. Se impune deci să se dea proiectanților de la „Vagonul" ceea ce li se cuvine.

La ora cînd citiți aceste rînduri, toți oamenii de la serviciul constructor-șef se găsesc în plină întrecere pentru a-și îndeplini în mod exemplar angajamentele luate în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului nostru. Pînă la 1 iulie a.c. vagonul basculant de 40 m³ va fi complet reproiectat, aducîndu-i-se îmbunătățirile solicitate de beneficiari.

Creierul uzinei arădene se găsește în plină efervescență. Beneficiarii, cei din țară și de pe alte meridiane ale lumii, îi așteaptă roadele.

G. MINIȘAN
Fotografii de A. MIHAILOPOL

COPERTA NOASTRĂ

Floarea GOLOPENȚA de la Filatura de mătase naturală din Lugoj.

Fotografia de Sorin Dan

Zîmbet

de Eugen FRUNZĂ

Privind fotografia, vă opriți probabil la zîmbet. E primul care vă atrage atenția. Cel puțin cu mine așa s-au petrecut lucrurile. M-am uitat o clipă și mi-am spus : voi scrie despre zîmbet.

Un mare meșter a zugrăvit cîndva din penel și din har zîmbetul care străbate veacuri. Cred că despre Gioconda lui s-au scris biblioteci. Și pe merit. Pentru că, prin uimitoarea sa discreție, captivînd și sugerînd, zîmbetul acesta e unic în portretistica universală.

Dar fie-mi permise cîteva rînduri despre zîmbetul obișnuit, nefiltrat de sensibilitatea vreunui geniu al picturii. El aparține omului satisfăcut de rostul său, celui ce merge pe drumul propriei împliniri și contribuie la marea împlinire obștească. E zîmbetul ce-l surprindem atît de des în viața noastră de toate zilele.

De cîte ori nu l-am întîlnit pe chipurile celor din jur ! De cîte ori nu l-am văzut, multiplicat pe mii de fețe, în halele uzinelor, lîngă mașini complicate și supuse, în zgomotul întortocheat al șantierelor, în laboratoare sau pe sălile institutelor de învățămînt. Dar în zilele de sărbătoare, sub steagurile fucate în vînt, în coloanele multicolore ce se revarsă peste țară !

Mi-au rămas în amintire atîtea întîmplări și zîmbete.

Nu-l uit pe maistrul de la „Grivița roșie" în clipa cînd, la o ședință de bilanț, secția sa era citată ca exemplu de hărnicie și disciplină. Îmi revine în memorie zîmbetul unui tînăr macaragiu care, ieșind din schimb, constata că realizase cea mai înaltă performanță din cariera sa. Îmi amintesc de întîlnirea cu un prieten al meu, profesor de matematici, la sfîrșitul unei sesiuni de examene. M-a întîmpinat cu un zîmbet larg, dăruitor : „Hai la o halbă, trubadurule ! — a exclamat prinzîndu-mă de braț. Sînt mulțumit. S-au prezentat foarte bine băieții".

Aflu despre originalul viu al portretului de pe copertă că a absolvit în 1963 Școala profesională de textile. De la intrarea în fabrică a obținut mereu rezultate frumoase. După montarea unor mașini automate și-a însușit în cel mai scurt timp noul proces tehnologic. Lucrează cu redepănătoare și se bucură de renume bun pentru calitatea firelor de mătase care trec sub ochii ei atenți. E o lucrătoare temeinică și rezultatele muncii sînt pe măsură.

Cred că zîmbetul tînăr și nedramuit îl mărturisește deschis biografia. Dar oricît de particular, al ei și numai al ei — zîmbetul acesta îmi apare totuși, în nenumărate ipostaze, pe alte și mereu alte chipuri.

Zîmbetul e o capodoperă a naturii, cu infinite sensuri și nuanțe. El vine dintr-un adînc inefabil al ființei și exprimă sintetic ceea ce uneori cuvintele, chiar multe, nu sînt în stare să definească. Iar zîmbetul despre care vorbesc și pe care îl recunosc și acum pe copertă, are un sens al său, specific, al muncii rodnice, biruitoare, închinate patriei socialiste.

Orașul se recomandă singur

Locuințe noi, străzi noi, tăiate pe locul unor maidane, sute de metri pătrați de parcuri și grădini — iată cu ce te întîmpină Brăila de la bun început.

Nu știu de ce, dar chemarea aceea din paginile lui Sebastian „Dar nu vezi, nu vezi că au înflorit salcîmii ?" — pentru unii poetică și poate asta le era de ajuns — mi s-a părut totdeauna dureroasă ; desluşeai parcă în ea o rugăminte stăruitoare de a nu trece cu vederea, pentru nimic în lume, un lucru frumos, poate singurul cu adevărat frumos, din Brăila anilor trecuți : armatele de salcîmi înșirate de-a lungul drumurilor. Dar cuvintele scriitorului, oricît de încărcate cu sensibilitate erau ele, rămîneau din păcate o amintire livrească și o dată ajuns în Brăila, cu ani în urmă, te trezeai hărțuit de „mesagerii" orașului : noroiul străzilor (pînă în 1945 se pavaseră doar 200 m² de drum), cartierele vestite prin mizeria lor — Comorofca („cea bătăioasă"), Brăilița, Karakioi („cel chefliu"), locuințele armatorilor, țipătoare prin amestecul de podoabe arhitecturale baroce, rococo și ceva care nu era nici una, nici alta. Zeul-Dunăre (o Dunăre — de ce să n-o spunem ? — mînjită cu pete de ulei, obosită și murdară de atîtea porturi cîte a spălat) părea să guverneze destinul orașului : străzile fuseseră tăiate după sistemul concentric-radial, astfel încît, în orice parte te-ai afla, să poți ajunge repede la fluviu; inima plăpîndă a activității economice era acolo, pe malul lui. Considerat în trecut punct de tranzit, Brăila a cunoscut viața specifică a orașelor noastre portuare de pe cheiurile cărora erau încărcate zilnic mii de tone de grîne, lemn de construcții, cherestea, petrol etc., ce aveau să poposească apoi în alte țări, dintre care multe își aveau reprezentanțe comerciale în oraș.

★

Brăila a devenit în anii noștri un important centru industrial, a căpătat o altă personalitate și o altă înfățișare. Miezul vieții economice se află în cele 14 întreprinderi republicane, în întreprinderile de construcții, de industrie locală, în cooperativele meșteșugărești. Uzina „Progresul", puternică unitate industrială, dotată cu mașini de înaltă tehnicitate, execută produse cunoscute în întreaga țară : excavatoare, rulouri compresoare, utilaj pentru industria siderurgică, chimică, constructoare de mașini.

Angajamentele mobilizatoare luate în întrecerea socialistă ce se desfășoară cu însuflețire în cinstea celui de-al IV-lea Congres al P.M.R. vorbesc despre hotărîrea colectivului de a îndeplini exemplar sarcinile trasate de partid. Muncitorii, tehnicienii și inginerii de aici au hotărît — printre altele — să depășească principalii indicatori ai planului pe acest an cu : 5.000.000 lei la producția globală ; 5.000.000 lei la producția marfă ; 1.500.000 lei economii la prețul de cost ; 1.500.000 lei beneficii ; 250 tone oțel lichid, 1.500 piese turnate și forjate ; 20 concasoare cu trior.

În anii din urmă s-au pus bazele unei ramuri industriale cu totul noi : cea chimică. La numai cîțiva kilometri de Brăila, la Chiscani, s-a înălțat un modern combinat de celuloză și hîrtie menit să valorifice una din inepuizabilele comori — odinioară risipite în vînt — ale Deltei : stuful. În etapa finală, fabricile combinatului vor prelucra 760.000 tone de stuf pe an, ceea ce echivalează cu exploatarea — anuală — a unei suprafețe de pădure de aproape 340.000 hectare.

Entuziasmul și hărnicia muncitorilor și specialiștilor din întreprindere s-au concretizat în rezultatele obținute la sfîrșitul anului trecut, cînd producția de celuloză a crescut cu 31.344 tone în comparație cu anul 1961. În actuala întrecere socialistă în cinstea Congresului partidului, colectivul și-a sporit angajamentele luate pe acest an : prevederile planului vor fi depășite cu 6.000.000 lei la producția globală, cu 10.000.000 lei la producția marfă, iar productivitatea muncii va crește cu 3 la sută.

Pentru deservirea combinatului a fost construit un port special, înzestrat cu flotă și instalații moderne ; un cheson scufundat în Dunăre asigură consumul de apă al combinatului, un adevărat Setilă în această privință, dacă ne gîndim că apa pe care o înghite ar fi în stare să împlinească nevoile unui oraș de peste 200.000 locuitori.

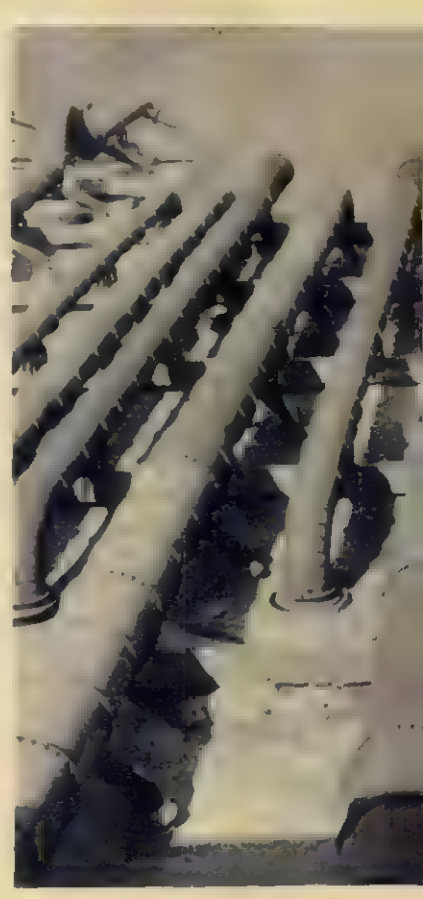

În ultimii ani, brăilenii au adus Dunării un dar — poate modest pentru măreția ei — dar demn de luat în seamă : o faleză amenajată după toate regulile frumosului.

IE NOUĂ CĂLĂTORIE NOUĂ

O altă bogăție a Luncii și Deltei Dunării, lemnul de salcie și plop, cunoaște metamorfoze complexe în cadrul Fabricii de plăci aglomerate ; aici, datorită instalațiilor complet automatizate, în mai puțin de 15 minute cele două linii tehnologice realizează aproape trei tone de producție.

Cînd, cu cîțiva ani în urmă, cineastul francez Henri Colpi a sosit în Brăila, pentru a începe filmările la „Codin", a fost silit să-și modifice ritmul de lucru prevăzut ; terenurile virane alese drept platou de filmare așteptau și alți oaspeți — constructorii. Echipa de cineaști a trebuit să se grăbească, pentru a lăsa locul celor veniți să înalțe case, să aducă tinerețe și culoare orașului, plămădit cîndva parcă așa, „de ochii lumii", cum s-ar spune, cu cîteva clădiri arătoase în centru dar și cu dezolante cîmpuri ale nimănui în imediata vecinătate a arterelor principale. Pe aceste întinderi au răsărit blocuri ce-și etalează armonia în culori. Îndeplinind programul elaborat de cel de-al III-lea Congres al P.M.R. s-au ridicat numeroase construcții care au schimbat fața orașului ; numai în ultimii cinci ani s-au construit 2.400 apartamente, pe o suprafață locuibilă de 77.500 m². Străzi mari, ca Republicii, Victoriei, Galați, cu cît înaintau spre Dunăre cu atît deveneau mai triste, pentru ca în cele din urmă să moară înfundate într-un teren viran, sînt astăzi purtătoare ale noului citadin ! O adevărată mîndrie a brăilenilor este bd. Karl Marx, arteră nouă, una din cele mai largi din țară. Împodobit cu vegetație și străjuit de blocuri noi ce însumează peste 1.100 de apartamente, bulevardul coboară în trepte monumentale înspre faleza Dunării, amenajată și ea cu gust și pricepere.

Fața orașului au împrospătat-o nu numai construcțiile de locuințe, dar și mulțimea de zone verzi și parcuri ; într-un interval de cinci ani, suprafața lor s-a mărit cu 89,5 ha. La crearea acestor oaze de verdeață și bucurie și-au adus contribuția brăilenii care, entuziaști, au înscris în statistica locală a anului trecut un număr de 7.641.107 ore de muncă patriotică.

★

Mulți ani, colindatul pe malul Dunării, pescuitul în baltă ori filmele ce le prezentau cele cîteva cinematografe erau singurele distracții ale brăilenilor. Dorinței lor firești de a avea un teatru i s-a răspuns în 1932 prin cîteva fraze batjocoritoare apărute într-un cotidian ce exprima punctul de vedere al guvernanților : „Menirea teatrelor e mai mult ideală și vremurile de azi sînt tare concrete... Teatrul e un fel de «țara piere și baba se piaptănă»".

Despre intensitatea vieții culturale a Brăilei de azi vorbesc activitățile celor două teatre înființate în anii noștri — unul de proză și altul de păpuși — cu afluența lor de spectatori (în 1964 — 136.600 și, respectiv, 76.000) ; vorbesc sălile pline ale cinematografelor (ultimul, terminat de curînd, are o capacitate de 800 locuri) ale modernului club al uzinelor „Progresul", cărțile de impresii ale Muzeului de artă și istorie.

Educația tinerei generații este asigurată astăzi de aproape 800 cadre didactice ; elevii au la dispoziție un număr de 34 de școli cu 314 săli de clasă (numai între 1959 și 1964 s-au construit 7 școli și 2 laboratoare), iar în acest an se va da în folosință o nouă școală de 8 ani în cartierul Brăiliței.

. . . . . .

Nu trebuie să-ți spună nimeni : „Dar nu vezi că au înflorit salcîmii" ori „Nu vezi că au înflorit trandafirii" (una din pasiunile localnicilor) ; frumusețea de azi a Brăilei, croită pe măsura și în ritmul zilelor noastre, a anilor socialismului se recomandă singură. Și nu numai pe ea. Vorbește și în numele celei pe care o va aduce viitorul.

M. MIHAIL

Întîmplări în Fălticenii zilelor noastre

Pe aici, prin aceste moderne conducte, își fac drum gazele ce se recuperează la Combinatul de fibre artificiale din Brăila.

Filatura de in și cînepă din Fălticeni

CĂLĂTORIE NOUĂ CĂLĂTORI

Anul trecut, în miez de vară, cînd se coc merele „sîntilieşti", mă frigea dorul după iarmarocul din Fălticeni, după serile cu lună de la „Băncuţa", cu liniştea din jur şi priveliştea odihnitoare a Şomuzului... De-abia în ăst an, cu primăvară tîrzie, dorul şi-a găsit împlinire. Fălticenii de altădată, fixat în literatură de Mihail Sadoveanu ca un tîrg patriarhal în care nu se întîmpla nimic deosebit, mi-au apărut într-o lumină nouă.

ÎNTÎMPLĂRILE CU BLOCURILE CARE NU SPERIE ŞI NU SUPĂRĂ CĂSUŢELE CU ŞINDRILĂ

În Fălticeni s-au construit şi se ridică noi blocuri. Te întîmpină chiar cum ajungi din gară-n deal un grup de clădiri : A, B, C, D. S-au îmbogăţit Fălticenii noştri cu blocuri noi şi pe strada Nicu Gane, iar pe Maior Ioan, în partea de sus a tîrgului, lîngă impozanta clădire a Centrului şcolar agricol de azi, se conturează un nou microraion fălticenean. Toate acestea însă capătă în Fălticenii noştri o notă aparte. Noile construcţii se aşază cu modestie, fără ostentaţie, lîngă căsuţele bătrîneşti atît de mult evocate în literatura sadoveniană.

Se înalţă noul, se înlătură vechiul, dar ne bucură faptul că tîrnăcopul umblă cu grijă pe lîngă uliţele cu farmecul lor deosebit, care păstrează în curţile caselor scunde, cu cerdac, cu pomi ce dau roade bogate, cu straturi de trandafiri, multe amintiri culturale. Urci în pas domol fosta stradă Rădăşeni, azi Ion Creangă. E atîta linişte şi frumuseţe, atîta curăţenie şi preocupare gospodărească, încît îi feliciţi în gînd pe modeştii şi tăcuţii locatari. La numărul 30, pe o tăbliţă, scrie : „Aici a fost casa în care a stat Ion Creangă pe cînd învăţa la şcoala de catiheţi din Fălticeni". Pe partea cealaltă, la numărul 23, se află căsuţa în care a copilărit pe nedreptuitatul scriitor şi publicist Vasile Savel.

Urci uliţa pînă-n deal ; aproape de capăt dai de fosta „crîşmă a lui Oişie", amintită de Mihail Sadoveanu, crîşmă în ograda căreia, în jurul unei mese simple, cu ţăruşi bătuţi în pămînt, printre merii cu crengi aplecate de greutatea fructelor, se frigeau pui la ţiglă şi se bea vin din ulcele... Imediat, la capătul uliţei, este fosta gospodărie a marelui scriitor, cu pomii bătrîni din faţă, cu prisaca, cu grădina adîncă din dosul casei...

Există, prin urmare, valori culturale ale trecutului, exprimate şi prin existenţa unor căsuţe în care au trăit, au gîndit, au creat cărturari de prin acele locuri. Toate aceste căsuţe, grădini, uliţele liniştite care păstrează parcă atmosfera de meditaţie şi de creaţie de pe vremea lui Creangă, Sadoveanu, Gane, Gorovei, Savel, Dragoslav — primesc cu acea cunoscută şi apreciată ospeţie moldovenească *noul*, blocurile de locuinţe, micul complex panoramic din centru al cooperativei „Zorile" şi — cu multă dragoste — fabricile, construite în socialism.

Acesta este, aşadar, Fălticenii anului '65, vechiul tîrg provincial scos la lumina zilei datorită industrializării socialiste a patriei. Un strălucit bilanţ cu care cetăţenii oraşului ies în întîmpinarea istoricului eveniment din viaţa partidului şi poporului nostru : cel de-al IV-lea Congres al partidului.

ÎNTÎMPLARE ŞI ÎNTÎMPLĂRI

Altădată, cînd veneam acasă, mă opream cîteva clipe în faţa unui atelier modest, în dreapta drumului care duce de la gară sus, pe deal, în tîrg. Avea un titlu pompos : „Fabrifag" şi folosea doar o mînă de lucrători. În stînga, pe-un lot al „tîrgu-vitelor", unde se aşezau, prin iunie, panoramele, apăruse o mică uzină electrică, iar mai încolo o moară. Pe Strada Mare, din clădirea unei tipografii, răsunau bătăile unui motoraş. Asta era „industria" Fălticenilor, cu cei cîţiva muncitori în salopetă care veneau la întrunirile sindicale din „casa Iorgandopol".

Acum, n-am mai suit, drept în sus, către centrul oraşului, ci am trecut peste şine, spre strada 11 Iunie, unde se află moderna întreprindere forestieră din localitate.

— Întreprinderea noastră, dotată cu utilaj modern — ne informează tov. Gh. Corneanu, preşedintele comitetului sindical — va cunoaşte în

IN CINSTEA CELUI DE-AL IV-LEA CONGRES AL PARTIDULUI

Întrecerea socialistă care se desfăşoară cu o deosebită amploare în întreaga ţară cuprinde şi colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile fălticenene, care în cinstea apropiatului Congres al partidului şi-au sporit angajamentele luate la începutul acestui an. Cele cîteva cifre pe care le spicuim din mulţimea angajamentelor sînt semnificative în această privinţă : „Vom spori producţia globală cu 400.000 lei şi producţia marfă cu 500.000 lei, din care 300.000 lei şi respectiv 200.000 lei pînă la 1 iulie", raportează oamenii muncii din întreprinderea forestieră.

La filatura de in şi cînepă din localitate, muncitorii, tehnicienii şi inginerii au hotărît să obţină în cinstea Congresului 250.000 lei economii la preţul de cost, din care 130.000 pînă la 1 iulie, şi să mărească valoarea producţiei globale cu 500.000 lei peste prevederile planului, din care 300.000 lei pînă la 1 iulie.

Casa din Fălticeni în care scriitorul Mihail Sadoveanu şi-a scris o mare parte din opera sa. În apropierea ei se află „Dumbrava minunată", şi iazul din „Nada Florilor".

PE SCURT DESPRE FĂLTICENII ZILELOR NOASTRE

Vechiul tîrg în care altădată „nu se întîmpla nimic" a devenit în ultimele două decenii un oraş industrial a cărui populaţie a crescut de la 9.000 de locuitori (1944) la 17.000 (1965). A apărut şi s-a dezvoltat marea întreprindere forestieră din localitate, în incinta căreia îşi desfăşoară activitatea fabrici de mobilă, de binale, de lăzi şi de cherestea aburită. A intrat în producţie filatura de in şi cînepă.

În ultimii patru ani a fost înfiinţată o modernă fabrică de conserve şi fructe şi tot în acest răstimp au fost construite 376 apartamente şi o şcoală medie cu 16 clase. În 1961, reţeaua de alimentare cu energie electrică a oraşului a fost racordată la sistemul energetic naţional, iar lungimea totală a reţelei de apă atinge astăzi 32 de km. S-a ridicat un complex al cooperaţiei meşteşugăreşti, un centru şcolar agricol, un cinematograf cu 450 locuri, iar în prezent se află în curs de construcţie o policlinică şi o şcoală de 8 ani.

E NOUĂ

următorii ani noi transformări pe linia introducerii tehnicii celei mai înaintate. În viitor unitatea noastră va fi dotată cu o linie de garaj cu descărcare automată, cu benzi rulante etc.

Mă opresc în fața unei clădiri impunătoare. Citesc firma: *Clubul muncitoresc al întreprinderii forestiere*. Pe vremuri cunoșteam la Fălticeni cluburi ale moșierilor, ofițerilor în rezervă, vînătorilor...

Cel de astăzi are trei sute de locuri. Aici se țin conferințe, se joacă piese de teatru, iar în bibliotecă se găsesc peste nouă mii de volume.

★

La Fălticeni se află o uliță veche, astăzi purtînd numele satului Broșteni, care pornește din fosta stradă Tîmpești și duce către un cimitir. La jumătatea drumului acestei uliți se desface alta, Cotești, la capătul căreia se zărește, dominant, turnul filaturii, una din cele mai mari fabrici din țară pentru prelucrarea inului și a cînepei. Pe locurile acestea se afla un teren pe care lipovenii din satul Manole cultivau, cu mari strădanii, cînepă. Harnicii lipoveni își vindeau produsul, anevoie agonisit, unor negustori din tîrg, trăgînd apoi cîte-o beție cruntă, mușcînd din pîini imense și bînd din stacane în multele crîșme din orășel. Pe aceste locuri s-a ridicat construcția impunătoare care funcționează din 1957: filatura „Faltin"...

— Noi, muncitorii vechi, ne amintim cu mîndrie de începuturile fabricilor și de pionieratul acelor vremuri, cînd cu mîinile și cu spinările noastre am pornit la treabă — ne spune Vasile Turanschi, șofer la filatură.

— Noi nu eram atunci specialiști — intervenі Mihai Onofrei. Eram salahori: eu, Gh. Nimițeanu, Nicolau Vultur, Gh. Bîrzoieș. Am urmat apoi diferite școli de calificare.

Pavel Tenciu era muncitor, astăzi e maistru, ca și Costache Anasia care au fost scoși din producție și trimiși la cursul de trei ani la București. Fața lui Victor Varduca, rîde. Și el — fost magazioner — a făcut școala de trei ani, iar astăzi lucrează ca maistru. De atunci și pînă astăzi salariul său a crescut de peste patru ori.

Toate acestea și multe altele mi-au adus în minte o întîmplare petrecută prin 1923. Cîțiva muncitori de la „Fabrifag", cîțiva ucenici de la tipografie, o mînă de funcționari comerciali și elevi hotărîră să sărbătorească ziua de 1 Mai. Poliția a intervenit cu brutalitate, interzicînd orice manifestație publică închinată zilei solidarității internaționale a oamenilor muncii.

Am revăzut Fălticenii în 1965. În vechiul tîrg unde odinioară „nu se întîmpla nimic" au defilat de 1 Mai mii de muncitori.

I. FELEA
Fotografii de Tr. PROSAN

cititorii fotografiază

„Mineri din Asău"
Constantin BUTE — orașul Gh. Gheorghiu-Dej.

„Triaj"
Ing. Aurel DULA — Petroșeni.

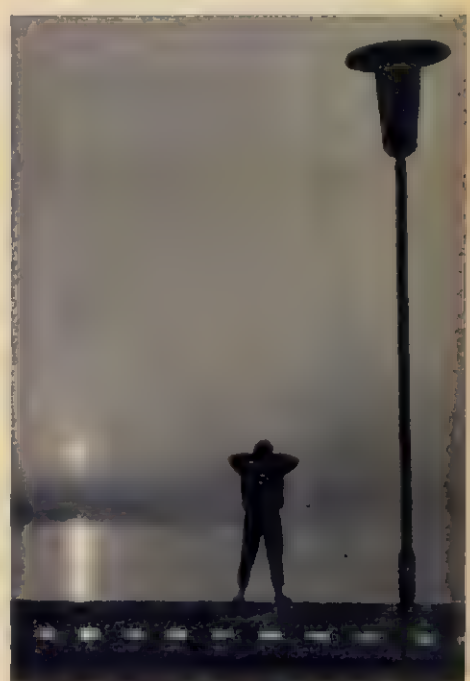

„În zori pe țărmul mării"
Fr. NUSS — Sibiu.

„Un vapor urcă pe Dunăre"
Maxim GHERASIM — Tulcea.

„CINCI MINUTE DE GÎNDIRE"

Şantier cinematografic

Este binecunoscută pasiunea regizorilor noştri documentarişti pentru arta pe care o slujesc. Pentru toată lumea, filmele studioului „Alexandru Sahia" sînt mărturii clare. Gazetarilor le este dat, în plus, să audă — nu de puţine ori — şi răspunsul „n-aş părăsi documentarul pentru nimic în lume". Şi-i credem. De aceea, chiar atunci cînd îl părăsesc (totuşi) pentru scurt timp, n-o luăm drept o încercare de evadare ci, aşa cum se cuvine, drept dragoste (şi, dacă vreţi), curiozitate pentru lumea cea nemărginită a filmului în general.

Documentaristul Virgil Calotescu nu avea de gînd ca în acest an să se despartă vreo clipă de grupa sa de creaţie de la studio. E drept că nu-i dădea pace ideea unui film artistic (cu titlu bine stabilit : „Dracul nu locuieşte în iad") dar, după cum ne-a mărturisit, asta era o treabă despre care s-ar fi putut discuta peste un an, doi. Pînă într-o bună zi, cînd scriitorul Ion Băieşu i-a povestit scenariul la care tocmai lucra... Calotescu a uitat imediat de „Dracul care nu locuieşte în iad" şi s-a apucat de lucru la primul său film artistic : „Cinci minute de gîndire".

◀ Îl vom revedea pe Silviu Stănculescu despre ale cărui calităţi cinematografice au vorbit (în măsura în care i-au îngăduit rolurile) filmele „A fost prietenul meu", „La patru paşi de infinit", „Merii sălbatici"

— *Ce v-a determinat să luaţi această hotărîre atît de bruscă ?*

— M-a cucerit felul în care Băieşu a surprins relaţiile dintre cîţiva oameni, contemporani de-ai noştri, diferiţi în ceea ce priveşte structura sufletească, preocupările, mediul de activitate. Întîmplarea, viaţa de fapt, apropie pe un medic de pacientul său : acesta din urmă, un inginer deosebit de talentat — specialist în meseria lui, deşi nu are decît 30 de ani — uşor ameţit de succese, puţin teribilist, este victima unui accident în urma căruia îşi va pierde vederea. Medicul, un bun cunoscător al sufletului omenesc, va încerca să-i refacă încrederea în viaţă. În linii simple, foarte simple, cam aceasta ar fi tot. Filmul nu se poate povesti. Nu este ceea ce se cheamă „un film de acţiune" ci, dacă vreţi, unul psihologic. Pătrunderea, cu fineţe, fără zgomot şi nu pe căi bătătorite, în sufletele unor oameni complecşi este ceea ce m-a atras în scenariul lui Ion Băieşu şi asta aş vrea să o pot reda pe ecran.

— *Aţi vorbit, şi cu prilejul altor interviuri, despre cei doi eroi ai dumneavoastră. În multe din fotografiile luate în timpul filmărilor remarc însă chipul unei fete de o frumuseţe sobră. De ce nu spuneţi nici un cuvînt despre ea ?*

— Ca să nu se creadă că filmul va avea neapărat o poveste de dragoste care să îndulcească totul, care să-i facă pe unii să spună „se termină cu bine". E drept, în desfăşurarea unor acţiuni intervine cu discreţie o soră de spital, Ileana. În timpul filmărilor am dat mai multă

Vîrsta de aur şi de argint a comediei

Există care o curbă a genurilor artistice care, înregistrîndu-şi maxima, descreşte obligatoriu ? Sau o modă capricioasă ce stinge răsunătoare glorii ca să le reînvie, apoi, cu strălucire nouă, încărcată de faima — uşor nostalgică — a trecutului ? Evoluţia comediei cinematografice, sinuoasă şi contradictorie stîrneşte de multe ori astfel de întrebări. După „epoca de aur" a „slapstik"-ului american, a burlescului fantastic francez şi a grotescului german, se pare că nimic nu va mai egala performanţele. Revăzute după trei decenii, comediile lui Chaplin, Buster Keaton, Max Linder, fraţii Marx rezistă cu succes, prin spontaneitatea gagului, inventivitatea, verva situaţiilor, nervul ritmului nemaiatinse după aceea. Culegerile antologice datorate lui Youngson (**Vîrsta de aur a comediei, Cînd comedia era rege** etc.) provoacă astăzi unor creatori adevărate complexe.

Veteran al genului, americanul Frank Capra, regizorul care l-a lansat pe Harold Lloyd, se întreba nu demult îngrijorat : „Ne-am dezobişnuit oare să rîdem ?" Dimpotrivă, îi răspunde, în cadrul unei discuţii teoretice purtate în cîteva reviste de specialitate, un tînăr cineast francez care se consacră, cu inteligenţă, comediei moderne — Pierre Etaix (autorul spiritualului **Îndrăgostitul**). Dar comicul a evoluat ; astăzi rîdem din alte pricini, chiar dacă mecanismul gagului rămîne, în timp, acelaşi (o expoziţie, o confirmare şi „la chute" — căderea, cum numeşte Etaix deznodămîntul comic, poanta). Comicul modern e mai cerebral, mai elaborat, din păcate mai puţin accesibil, mai puţin popular ca în perioada de aur a filmului mut. La Keystone, Mack Sennett îşi realiza miniaturile de un act într-o singură zi de filmare. Gagul avea spontaneitate, se năştea pe platou ; astăzi, Jacques Tati lucrează trei ani la o comedie de 10 acte. Etaix declară că nu improvizează niciodată la filmare : „Am întotdeauna în minte imaginea precisă a ceea ce vreau ; pe platou apar doar detalii suplimentare, acel neprevăzut ce dă farmec filmului". Întrebat (la o recentă întîlnire) de cineaştii români, despre felul în care va realiza la Buftea coproducţia româno-franceză — „Sărbătorile galante" — cunoscutul cineast René Clair reamintea butada sa celebră : „Filmul e gata : nu-mi rămîne decît să-l imprim pe peliculă". Şi, într-adevăr, scenariul prezentat studiourilor noastre de către regizorul francez prevede cu rigurozitate desfăşurarea fiecărei situaţii comice şi a celui mai nesemnificativ — în aparenţă — detaliu. Verva se naşte din replica spirituală, minuţios cizelată, din relaţiile — paradoxale — ale personajelor între ele şi ale personajelor faţă de situaţia absurdă în care se găsesc în acest „război" de operetă. Am luat exemplul ca să demonstrez esenţa comicului '64 aparţinînd — de data aceasta — nu unui modern navigator al „noului val", ci unui clasic al comediei, care a parcurs pînă acum o interesantă evoluţie ; de la comicul fantastic al **Parisului care doarme**, la cel profund, de esenţă filozofică, din filmul realizat la Hollywood, **S-a întîmplat mîine**, pînă la satira modernă, de mare virulenţă socială, **Tot aurul din lume**, René Clair, a purtat comedia cinematografică prin toate sonele tematice şi artistice posibile. Chiar dacă uneori preferăm rafinamentul baletului comic **Milionul** ori fineţea psihologică a celor **Doi timizi**, peripeţiilor — cam monotone — ale încăpăţînatului ţăran din **Tot aurul din lume**, un lucru e cert : comedia lui Clair înregistrează o radicalizare substanţială a direcţiei critice şi o creştere a amplitudinii unghiului, a perspectivei tabloului social pus sub reflector.

În acest sens merită semnalate eforturile creatorilor englezi de comedie, mult mai ancoraţi astăzi în realitate, mai antrenaţi în critica moravurilor, a conventionalismului burghez, decît confraţii lor francezi ce cultivă un umor mai intelectual, adesea neaccesibil. De la pitorescul creionării unor tipuri comice clasice : timidul îndrăgostit, persona) preferat al actorului Norman Wisdom (**Alerg după o stea**), la subtile analiză a unor complexe psihice : obsesia tehnică a neîndemînaticului **Ghinionist**, ingenuitatea catastrofală a **Spărgătorului** etc., sfera comediei moderne engleze se extinde ; am vizionat filme ce ţinteau în obsesia erotică a unora (personajele din **Nu-i loc pentru al treilea**) ori birocraţia şi tembelismul unor funcţionari ai Scotland Yardului incapabili să stăvilească perfecţionarea mijloacelor „tehnice" ale pungaşilor Londrei (**Braţul nedrept al legii**). Această amuzantă satiră, întîmpinată cu succes în ţara noastră, construită după toate legile (bune) ale comediei burleşti (şi de situaţii) nu lărgeşte însă, decît sub raport tematic, perspectiva comediei moderne. Mai interesant, ca demonstraţie artistică de înnoire a genului, mi se pare filmul american contemporan, desigur, nu în ansamblul lui. Filmele **Apartamentul** şi **7 ani de căsnicie** ne-au dat prilejul să cunoaştem o subtilă investigare filozofico-socială întreprinsă de un cunoscut cineast, Billy Wilder, în care comicul atinge uneori rezonanţe tragice. El introduce personajul comic (ca şi Chaplin, odinioară ori genialul Buster Keaton) într-o poveste reală profund dramatică, realizînd efecte ciudate, complexe, răscolitoare. În **Apar-**

consistență acestui personaj, schimbînd, cînd a fost cazul, unele date ale scenariului. O cerea nu numai o anumită logică internă, ci și prezența cinematografică deosebit de expresivă a interpretei, studenta Luminița Iacobescu. Să revin însă la ceea ce spuneam la început : despre o poveste de dragoste propriu-zisă nu poate fi vorba ; cel mult de un început, la care spectatorul se va gîndi după ce a ieșit de la cinematograf.

— *Fiind vorba de un film al cărui centru de greutate se află în analiza psihologică, bănuim că, în calitate de regizor, ați fost preocupat în mod deosebit de jocul actorilor. Vă cerem un lucru prea greu solicitîndu-vă să caracterizați, în cîteva cuvinte, interpretarea dată celor doi — pacientul și medicul — de către Ion Besoiu și Silviu Stănculescu ?*

— Cu alte cuvinte, îmi cereți să fiu primul cronicar al filmului. Nu, nu e ușor. Tot ceea ce pot să vă spun este că acum, cînd privesc ce-am filmat (peste 80% din metraj), mi se pare că cei doi actori sînt cum nu se poate mai potriviți pentru rolurile respective.

. . . . . .

Oricine a văzut materialul filmat ori a asistat la scenele de lucru de la sanatoriul Balotești ori de la Combinatul chimic de la Brazi, îi dă dreptate regizorului ; Ion Besoiu trece cu spontaneitate de la o stare sufletească la alta, este mînat de un veșnic neastîmpăr, fără să pară o clipă ușuratic. Personajul său are un farmec băiețesc cînd trebuie și un soi de impulsivitate gravă unde trebuie.

Celălalt interpret, Silviu Stănculescu (ale cărui pregnante calități de actor de cinema nu au fost, poate, îndeajuns de relevate de către presă cu prilejul discutării filmului „La patru pași de infinit"), aduce liniștea și certitudinea de care simți că este nevoie atunci cînd tensiunea spiritelor tinde să se înfierbînte peste măsură. Este unul din acei actori de interiorizare care știe ce înseamnă joc reținut, cenzurat, dar care simte și momentul cînd gheața ar amenința să sleiască interpretarea.

. . . . . .

Au mai rămas de turnat puține scene. La Buftea, în cabinele de postsincronizare, lucrul este în toi. Echipa nu-și ascunde nerăbdarea de a vedea filmul omenește, de la început pînă la sfîrșit, nu pe bucățele. Lucru lesne de înțeles. Iar cel mai puțin răbdător este regizorul. Mai ales că, e cam grăbit, arzînd de dorul de a realiza noul său film... documentar : „Se caută o școală".

M. MIHĂILESCU

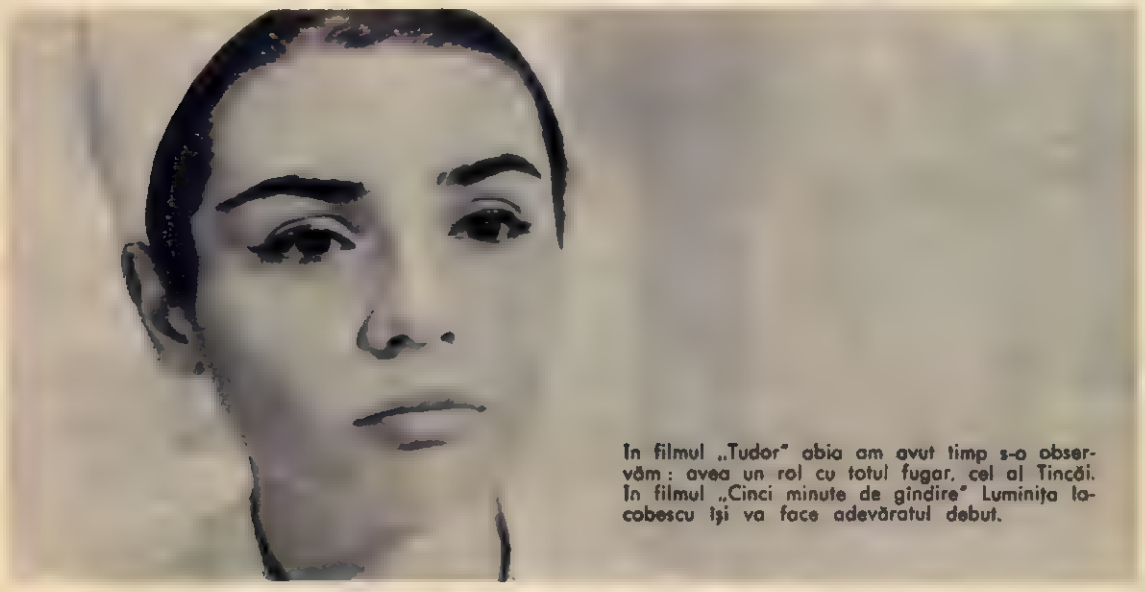

In filmul „Tudor" abia am avut timp s-o observăm : avea un rol cu totul fugar, cel al Tincăi. In filmul „Cinci minute de gîndire" Luminița Iacobescu își va face adevăratul debut.

PE PLATOURI ȘI ÎN CULISE

NU NUMAI FLORI, CI ȘI MUZICĂ. Anita Ekberg, aflată la Viena, unde urmează să înceapă turnarea unui nou film, a fost întîmpinată de o mică orchestră al cărei membri, după cum se vede și din fotografie, au fost bucuroși că au prilejul să cînte în cinstea cunoscutei vedete (foto 1).

„CINE ȘI-AR PUTEA DORI CEVA MAI MULT ?" — se întreabă revista suedeză „Morgenavisen", comentînd o comedie muzicală a lui Arne Matsson — „Băieții în albastru" — în care „în tot pasul întîlnești fete drăguțe, melodii fascinante și raze de soare strălucind deasupra

Mediteranei albastre" și care, adăugăm noi, este o adevărată producție internațională : muzica a fost adaptată, într-un stil modern, după o operetă ungurească, de către compozitorul norvegian Mona Iversen. Alături de actorii suedezi distribuția filmului cuprinde pe dansatorul Dirch Passer și pe membrii corpului de balet al Teatrului Național din Skopije (filmul a fost turnat în întregime în Iugoslavia). Cine și-ar putea dori ceva mai mult ? Poate cei (și știm bine, sînt foarte mulți aceștia) care nu pot uita emoționantul film, realizat cu ani în urmă, al lui Arne Matsson : „N-a dansat decît o vară".

O BUCURIE PENTRU ADMIRATOARELE (ȘI ADMIRATO

O bunicuță, cea mai simpatică dintre bunicuțe ; regizorul englez Alexander Mackendrick a ales-o drept personaj principal al comediei sale „Uciga-ți de femei" (în fotografie : actrița Katie Johnson).

tamentul, de pildă, personajul creat de Jack Lemmon evoluia în tiparele (de loc închistate) ale unui clasic erou comic care încasează, rînd pe rînd, palmele (morale) ale unei societăți egoiste, cinice, agresive. Dar cine e, pînă la urmă, cel cîștigat, în toată această bastonadă intelectuală modernă ? Tocmai el : candidul, generosul, romanticul tinăr credul. Pentru că și-a păstrat, într-o societate plictisită, sterilă, incompatibilă cu fericirea, capacitatea de a fi fericit : adică de a avea încredere în oameni, în sentimente, în adevăr.

E aici o deplasare în cadrul aceluiași gen — de la comedie spre dramă, dar o dramă tonică, optimistă, cum e finalul **Apartamentului** sau deznodămîntul farsei (aparent burlești, în esență profund poetice) tot a lui Wilder, de care aminteam într-un număr trecut al revistei „Flacăra" : **Unora le place cald.** De data aceasta, în contextul amuzantei comedii burlești (iată că genurile pot fi reactualizate, cu o condiție : să atingi modelul clasic, depășindu-l pe un plan superior), regizorul american introduce un personaj cu o biografie tragică : cîntăreața alcoolică interpretată cu o grație tristă de regretata Marilyn Monroe.

Limitele — odinioară fixe — ale genurilor sînt depășite astăzi cu succes în arta cea mai tinără dintre toate — cinematografia. Ceea ce reprezentase cîndva o revoluție în literatura dramatică (comedia amară a lui Pagnol, Mihail Sebastian sau teatrul — mai modern — ionescian) revoluționează astăzi cinecomedia. Lucrul acesta ni-l demonstrează cu strălucire comediile de un sarcasm tragic ale lui Pietro Germi : admirabilul **Divorț italian** ori mai palida **Seducă și abandonată** ca și violentele rechizitorii sociale de un umor „negru", ades macabru, ale filmelor spaniole gen **Placido, Calabuch** etc. Desigur, procesul este în curs de definire și de aceea nu avem încă măsura adevăratelor sale valori. Un Keaton modern, care să îmbine ingeniozitatea peripeției comice cu ascuțimea analizei psihologice și adresa satirei cu grația demonstrației comice, n-a apărut încă — sau poate se ascunde pe undeva, încă nedescoperit.

Oricum, dacă la ora actuală piața mondială e invadată de pelicule de duzină ce creează comediei falsa reputație de „gen minor", să nu neglijăm cele cîteva semne ce-i prevestesc, dacă nu o eră de aur, măcar una de argint în care să se înscrie nu succese izolate, ca astăzi, ci o producție pe scară largă.

Alice MĂNOIU

Cineaștii japonezi nu se dau în lături de la realizarea unor comedii „a căror acțiune se scaldă în gaguri. Imaginea noastră înfățișează o scenă din filmul lui Hideo Suzuki „Wall-eyed Nippon".

RII) LUI GÉRARD BARRAY ! Această fotogmie a fost aleasă — din albumul său personal — de însuși popularul actor. O publicație franceză s-a adresat unui număr de 17 actori, cu o solicitare puțin obișnuită : fotografia pe care ei înșiși o consideră cea mai reprezentativă pentru personalitatea lor. Barray s-a oprit la aceasta (foto 2).

ACTRIȚA ANNIE GIRARDOT ȘI REALIZATORUL PHILIPPE CLAIR au obținut Premiul Georges Courteline pentru filmul „Décile et des claques".

MARCELLO MASTROIANNI se pregătește să apară pe scenă sub înfățișarea lui Rudolf Valentino într-un spectacol de teatru muzical.

a avea simțul modei

Neașteptat de punctuale la întîlnirea din prag de anotimp, ultimele numere ale revistelor „Moda" și „Modern" readuc în discuție situația (mai puțin trandafirie decît modelele de pe copertele celor două publicații !) din domeniul acelei ramuri a artelor decorative pe care o numim cultura vestimentară. Indulgența cu care întîmpinam în urmă cu ani primele încercări în acest dificil gen publicistico-didactic — albumul cu modele editat la *Fabrica de confecții și tricotaje-București* sau colecția „Tiparul practic", lansată de cooperația meșteșugărească — nu se mai „poartă". La mai multă exigență ne invită nu numai evoluția gustului public, ci însuși nivelul actual al celor două publicații, cu haina lor grafică frumoasă și cu evidenta lor tentativă de a se autodepăși.

CÎND IEI ÎN MÎNĂ REVISTA „MODERN"...

...constați că într-adevăr ea ar putea susține în mod decent comparația cu un jurnal de modă de nivel mediu din străinătate. Și aceasta atît ca aspect, cît și prin stilul modei pe care o promovează, începînd chiar cu coperta, elegant compusă, care evidențiază drept caracteristic pentru moda primăverii '65 un taior creat la *Arta modei*; este vorba despre o variantă

1

2

3

4

1 Pe coperta revistei „Modern", o ținută preferată de multe femei, costumul „stil Chanel" într-o interpretare inbutită (creație — Arta modei).

2 Două taioare din colecția F.C.T.—București sintetizează tendințele modei actuale — simple și confortabile — promovate de creatorii noștri din industria ușoară.

3 Bleumarin cu alb, o combinație clasică și mereu la modă, prezentată de revista „Modern".

4 Un text clar și edificator însoțește pagina din revista „Modern" consacrată costumelor bărbătești realizate la F.C.T.—București.

5 N-ar fi oare timpul să se renunțe la asemenea draperii prezentate de revista „Moda" drept „elegante rochii de interior" ?

6 Nu ! Asemenea modele lipsite de gust, asemenea ațitudini sofisticate nu pot fi prezentate drept prototip al eleganței actuale ! (Revista „Moda".)

7 Concepția despre eleganță a revistei „Moda", ancorată undeva în jurul anilor '30, cu tipul vampei fatale, drapate în dramatice valuri negre, nu mai corespunde gustului nou în modă.

5

6

7

— interesant rezolvată în colorit și garnitură — a mult apreciatului și confortabilului „costum Chanel". Cu acest model revista se plasează de la prima impresie pe făgașul modei actuale, care se îndreaptă către o eleganță sobră și funcțională, adaptată imperativelor vieții cotidiene, către o stilizare dictată de ponderea specifică, mereu în creștere, a confecției industriale în raport cu aceea manufacturată.

Ca organ al Ministerului Industriei Ușoare, e normal ca revista „Modern" să militeze pentru o modă practică, simplă și tinerească, pentru o modă ușor de rezolvat prin mijloacele tehnologiei industriale. Majoritatea modelelor oferite de întreprinderile producătoare de îmbrăcăminte demonstrează că o asemenea concepție asupra modei nu presupune în mod obligatoriu monotonie și sărăcie. O demonstrează jonglînd cu abilitate în jurul cîtorva idei de bază ale modei sezonului: pentru zi, rochia tub netăiată în talie, rochia sarafan sau rochia gen chemisier (amintind cămașa bărbătească); pentru taior, „chanelul" necambrat (fără guler, rotunjit în jurul gîtului) sau croiala clasică, semicambrată, cu guler și revere și încheiată la un rînd sau două rînduri de nasturi; iar pentru pardesiu, linia dreaptă sau redingota în diferite variante. Pot fi citate în acest sens paginile prezentînd variantele pardesiului în acest sezon (pag. 6—7), taioarele realizate la *Mondiala*-Satu Mare (pag. 9) și cele semnate de *F.C.T.-București* (pag. 16 și 41) ca și ansamblul compus din blazer și vestă roz cu fusta în carouri (pag. 13), rochiile și costumele de tricot prezentate de fabrica *Tînăra gardă*, ca și impermeabilele semnate *Arta modei* și *F.C.T.-București*.

A AVEA SIMȚUL MODEI...

...înseamnă a alege cu un ochi sigur, dintre multiplele sugestii ale modei, acele tendințe care au șanse să se impună prin accesibilitate și naturalețe, lăsînd deoparte tot ce depășește măsura, tot ce siluiește natura. Un costum ca acel prezentat de *F.C.-Arad* (pag. 4) cu pelerina care împiedică mișcarea mîinilor sau un model ce îngreuiază silueta, ca rochia nervurată realizată la *Arta modei* (pag. 10), nu pot strage prea multe sufragii. Așa cum nu prea au șanse să placă pardesiul pepit (pag. 5) și taiorul roz cu rever de mătase (ultima copertă), care adaptează în mod hibrid și neinspirat elemente ale stilului „Chanel".

Efortul revistei „Modern" de a-și educa cititorii, de a-i orienta asupra caracteristicilor modei actuale nu se rezumă la textul — poate prea sumar — care deschide revista. Schițele de tendință, completate cu tiparele din suplimentul tehnic, alcătuiesc un „material didactic" valoros și la zi. Aceluiași rol îi răspunde și pliantul cu schițe desenate, care oferă soluții concrete diverselor probleme vestimentare puse de vîrstă, siluetă, împrejurări. Paginile fotografice sînt însă insuficient valorificate în slujba educației estetice. Grupate pe criteriul întreprinderii producătoare (chiar atît de drastice să fie imperativele publicității ?), modelele nu pot fi decît rareori interesant prezentate pe o idee tematică. Cînd se întîmplă astfel, ca în pagina 8, cu modele ilustrînd tema „bleumarin cu alb" sau în pagina 37, consacrată costumelor bărbătești elegante — rezultatele sînt evidente și intenția educativă mai eficientă.

Cultura îmbrăcămintei se manifestă în primul rînd prin caracterul organic — și perfect adaptat la împrejurare ! — al ținutei vestimentare în ansamblul ei. Nu se poate, așadar, considera desăvîrșită compoziția costumului fără accesoriile perfect armonizate. Fotografiind însă multe din modelele de pardesie și taioare fără pantofii, pălăria și poșeta asortate, revista nu-și îndeplinește în întregime chemarea educativă. Dar poate că această lipsă e de imputat mai puțin revistei „Modern", cît industriei însăși care ne rămîne datoare la capitolul accesorii.

FOTOGRAFIA DE MODĂ — ARTĂ RIGUROASĂ

Din păcate, asemenea circumstanțe atenuante nu pot fi acordate și revistei „Moda". Cui, dacă nu acestei publicații a Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești, i s-ar fi putut pretinde să ofere creații originale și organic compuse ? Cine mai dispune de posibilitatea de a apela la măiestria celor mai buni meseriași și fără nici una din constrîngerile legate de producția industrială în serie ? Cu asemenea atuuri, creatorii s-ar fi putut manifesta nestingheriți. Dacă existau. Se pare însă, după cum se prezintă „creațiile" popularizate de revista „Moda", că avem de-a face aci (publicația e editată de cooperativa *„Casa de modă"*) cu o seamă de croitori excelenți — multe piese sînt ireproșabil executate — dar nu și cu un colectiv de creatori adepți ai unei concepții artistice moderne. Nu vrem să ignorăm : — firește — specificul activității lor : deservirea unei clientele mai restrînse, care își impune uneori gustul pentru o eleganță ostentativă, originală cu orice preț. Plasîndu-se însă la remorca acestui, să-i zicem, gust, „Moda" îl vehiculează intens : prezentă în cabinele de probă ale *tuturor* cooperativelor de croitorie din țară, ea ajunge să ofere unui număr imens de consumatori drept chintesență a modei de primăvară '65 asemenea elucubrații hibride ca ansamblul de pe coperta revistei — un pardesiu de tweed roz purtat peste o rochie crem cu niște aplicații stîngace de dungi și lalele roșii și completat cu o pălărioară din celofan argintiu ! — sau ca rochia din două culori de jerseu cu aplicații de frunze din mătase imprimată. Ce să mai vorbim despre rochiile de gală care pledează pentru o concepție despre eleganță ancorată undeva în jurul anilor '30, cu tipul vampei fatale, drapate în dramatice văluri negre (modelul nr. 3841) sau unduind într-un ansamblu de satin imprimat... ca blana de leopard (nr. 3842) ! Preluînd fără discernămînt și — să-i spunem pe nume — fără cultură elementele cele mai absurde din moda străină, combinîndu-le în mod arbitrar, copiind în mod servil fotografierea atitudinilor manechinelor din „l'Officiel" sau „Vogue", se ajunge la monumente de prost gust ca „femeia în pliseuri roz" sau cele două draperii prezentate drept „elegante rochii de interior". Ne îngrijorează gîndul că unele fete tinere care — o știm cu toții — visează în taină să semene cu frumusețile de pe revistele de cinema sau de modă, și-ar putea lua drept model manechinele din revista „Moda", în rochîe cu broderie artistică sau cu trandafiraș din voal ! Să ne înțelegem : nu este vorba de tinerele prezentatoare, cărora nu le lipsește nici grația, nici o anumită eleganță naturală. Avem însă în vedere modelele prezentate, regia fotografiei de modă și prezentarea grafică, ce pornesc de la o concepție vetustă, dulceagă. Gesturi nefirești, expresii arogante, iluminație dramatică, abuz de flori de măr și magnolii, un întreg decor aparținînd fotografiei de atelier de altădată, țin de o estetică depășită, străină de stilul modern al vieții noastre. Caracteristicile fotografiei actuale sînt dinamismul, echilibrul, măsura ; ar fi așadar timpul să se părăsească formele învechite și să se întemeieze gustul nou în modă pe noțiunea ce stă la baza conceptului însuși de modă, chiar de la obîrșia latină a cuvîntului (modus-măsură). Nu degeaba spunea și bătrînul Horațiu : „Est modus in rebus..."

Ana ROMAN

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Cîteva sugestii pentru îmbrăcămintea bărbătească

Tovarășe Alexandru Ciobanu, tată, vă satisfacem dorința și publicăm în numărul de față cîteva sugestii pentru îmbrăcămintea bărbătească. Rețineți mai întîi că moda actuală recomandă cu precădere sacourile la un rînd, ușor cambrate în talie și cu șlițuri în mijlocul spatelui sau la cusăturile laterale, cu reverul mai lung și răsfrîngerea lui mai adîncită. Pantalonul e ceva mai larg decît pînă acum și se poartă cu sau fără manșetă. În materie de stofe, favoritele rămîn în continuare țesăturile fantezi, carourile de diferite dimensiuni, pepitul, tweedul, dungile fine etc., iar culorile la modă sînt nuanțele de maro, de castaniu-auriu, gri-închis, graf. Adolescenților și bărbaților tineri le recomandăm sacourile fără guler, vestoanele din stofă combinată cu jerseu, iar pentru vară, binecunoscutele cămăși-bluzon.

Și acum, răspunsurile la cele cîteva întrebări precise ale dv.

1) Da, se poartă (din nou !) bretelele, dar nu la vedere, ci numai sub haină sau — dacă e vorba de un bluzon purtat peste pantalon — sub bluzon.

2) Vestele continuă să rămînă la modă ; fiind un accesoriu vestimentar elegant, vesta poate fi confecționată și dintr-un alt material decît cel al costumului, însă armonizat coloristic. Firește, se poartă mai ales la ocazii, dar și la o ținută de după-amiază sau sport : la un sacou din tweed — de exemplu — o vestă monocromă din velveton sau o stofă subțire într-o nuanță asortată.

3) Cravatele mai înguste sînt recomandabile în special la o ținută de seară.

4) Se poartă în continuare — în sezonul călduros — cămașa albă și cravata neagră. De preferință, pantalonul să fie într-o nuanță închisă.

5) În zilele călduroase — și mai ales pe litoral — bărbații pot purta sandalele fără ciorapi.

6) Accesoriile decorative ni se par cu totul nepotrivite unei ținute vestimentare decente.

Teatru

decada: provincia și capitala

Un atelier artistic... pe scenă. G. Kovács, artist al poporului, în rolul sculptorului Manole Crudu. Spectacolul cu „Moartea unui artist", jucat de Teatrul maghiar de stat din Cluj (în regia lui O. Rappaport) sugerează valențele artistice ale acestui colectiv.

Provincie : teritoriu în afara Capitalei.

Provincialism : mentalitate care ține de locuitorii din afara Capitalei.

Să fie exacte definițiile dicționarelor ? Cele geografice, da.

Cele cu implicații teatrale — nu !

Pentru că în acest început de vară teatrele din provincie vor încerca să ne arate — și poate or să ne convingă — că granița dintre Capitală și provincie, în artă, devine tot mai imperceptibilă.

În acest început de vară ne vom întîlni deci la o adevărată sărbătoare a teatrului românesc, o trecere în revistă a celor mai bune realizări ale sale, confirmînd nivelul general atins de această artă în țara noastră.

Ne aflăm încă sub impresia emoțiilor pricinuite de lectura cronicilor pariziene care elogiază turneul românilor pe malul Senei : Teatrul de Comedie la Teatrul Națiunilor. Primele 9 cronici. Excelente. Arta noastră scenică s-a afirmat strălucit în configurația artei mondiale !

În această lumină, către acest climat creator se îndreaptă de o bună bucată de vreme străduaniile unor diverși creatori, de generații diferite, abordînd uneori stiluri diverse, folosind variate mijloace de expresie, dar urmărind cu toții un unic obiectiv : o artă teatrală dedicată omului epocii noastre socialiste, o artă străbătută de umanism și mesaj partinic.

Și iată „asaltul" provinciei spre Capitală la acest festival, denumit *Decada teatrelor dramatice*. Diversitatea repertoriului — de la Shakespeare la V. I. Popa, Horia Lovinescu și Osborne — diversitatea de generații a regizorilor, ne sugerează o întîlnire dintre cele mai plăcute.

Vom cunoaște sau vom reîntîlni colective ce și-au afirmat personalitatea, maturitatea expresiei lor scenice — ca teatrul din Timișoara, ce nu-și dezminte atracția, lăudabilă, pentru „premierele pe țară" (și de astă dată „Răzbunarea suflerului" de V. I. Popa e o pildă) ; Teatrul Național din Cluj a cărui prezență artistică a fost unanim salutată pentru „Constructorul Solness" sau Teatrul Național din Craiova care ne înfățișează „Othello" ; nu lipsesc nici două tinere colective entuziaste, mereu în căutarea unor forme de reprezentare cît mai moderne, mai sugestive : Teatrul de stat din Piatra Neamț și cel din Satu Mare.

Evident, acest peisaj teatral, această bogată trecere în revistă e nu numai plăcută, ci și utilă. Confruntările vor fi revelatorii, concluziile vor îmbia la noi căutări, la păstrarea acelei neliniști fără de care nici o creație nu trezește în inima spectatorului o vibrație similară cu cea a primului gong de pe scenă.

Pentru că ne interesează în mod deosebit modalitatea în care dramaturgia lui Horia Lovinescu e primită pe trei scene (la Petroșeni — „Citadela sfărîmată" ; la Galați — „Surorile Boga" ; iar la Teatrul maghiar de stat din Cluj — „Moartea unui artist") și totodată felul în care artistul poporului Kovács creează rolul principal din piesa prezentată la Cluj ; mijloacele prin care Ion Cojar a transpus scenic, cu o fantezie bogată, mesajul poetic al Ecaterinei Oproiu transmis prin piesa „Nu sînt turnul Eiffel" ; ne interesează evoluția ascendentă, ca regizor, a tînărului critic Emil Mandric, creator la Ploiești al spec-

la psihiatru

UMOR DE PESTE HOTARE

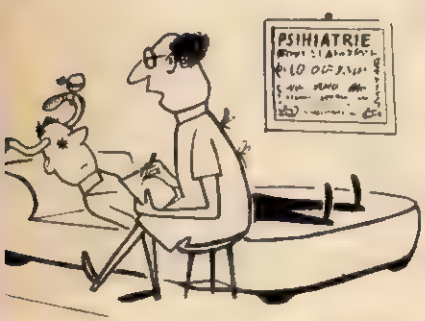

— Curaj! Soția te înșală cu un biciclist...

— Care din dv. este clocănitoarea?...

— Să pofteacă pacientul cu complexe de cîrtiță...

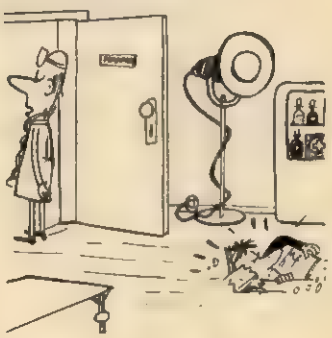

—... Și de cînd te crezi cal?

Un teatru care ne-a obișnuit cu premierele pe țară : Piatra Neamț. Infirmînd titlul poeticei piese a Ecaterinei Oproiu („Nu sînt turnul Eiffel") cei doi interpreți principali, Eugenia Dragomirescu și I. Ogășanu, sînt la... înălțime și la propriu și la figurat. Același lucru se poate spune și despre realizatorul spectacolului — Ion Cojar (care nu apare în fotografie).

tacolului „Zoo" de Vercors. Schimb de experiență — dar nu numai atît.

Lupta împotriva inerției — poemul lui Labiș — a devenit aici lupta împotriva „provincialismului" — înțeles ca desuetudine, praf pe decor, rugină și rutină în versiune regizorală.

Ce fac regizorii noștri din provincie ?

Îi vom vedea în multe din cele 13 (în teatru superstițiile nu-și au locul) spectacole.

Ce au devenit tinerii absolvenți ?

Îi vom vedea „la lucru" în toate cele 13 spectacole !

Păcat că nu ni se oferă însă mai mulți autori tineri, mai multe piese originale, îndrăznețe, izbutite. În sfîrșit, poate e greu să se realizeze toate, deodată !

Dar decada nu e prezentată numai de provincie.

„Gazdele", începînd cu Teatrul Național și terminînd cu Teatrul „Barbu Delavrancea", ne vor înfățișa ceea ce au realizat mai bun în ultima vreme.

Sperăm că schimbul de politețe dintre „gazde" și „invitați" va fi nu formal, ci în folosul publicului.

Decada vă invită, așadar, să ne întîlnim cu tot ceea ce s-a realizat mai bun în teatrul românesc în ultima vreme. O întîlnire pe care o așteptăm deopotrivă, actori, regizori, scenografi, critici și mai ales spectatori.

Și nu ne putem dori altceva decît ca decada să dureze... o întreagă stagiune.

Ca nivel calitativ, ca realizări, ca interes din partea publicului, ca un fapt tipic pentru arta noastră nouă.

Al. P.

— Soră, nu-l pierde din ochi pînă cînd telefonez eu...

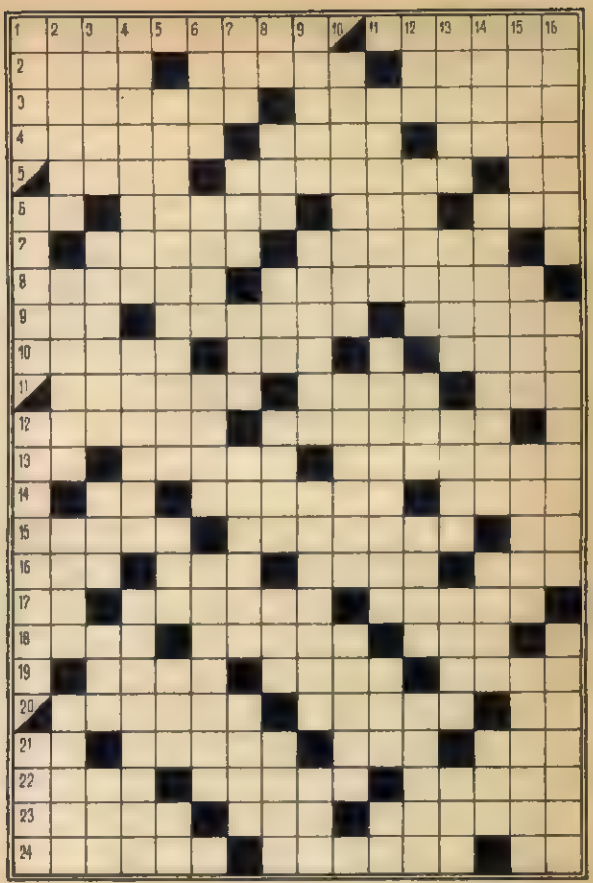

BUNĂ DISPOZIȚIE

16/24

ORIZONTAL : 1) Provoacă rîsul — Și ea provoacă rîsul... 2) ...și el provoacă rîsul — ...' iar el nu iubește rîsul — Scriitor clasic rus, autorul povestirii „Cînd te întreci cu gluma". 3) Reprezentații teatrale cu cîntece, dansuri și glume — De rîsul lumii (pl.). 4) Dans modern, un fel de du-te-vino — Aperitiv la șprit — A sufla ușor, vorbind de vînt. 5) Erou troian — Fragili — Conjuncție pariziană. 6) Teme ! — Împărat indian (1542—1605) — Diminutiv feminin — Refren din concertul lunii. 7) Antipodul bunei dispoziții — A se veseli. 8) Ademeniți — Farmecul „Periniței" (pl.). 9) Repriză la jocul de volei — Personaj folcloric, glumeț și poznaș — Exclamații de bucurie. 10) Clipite — Cura de apă — Lipsit de stamine și pistil (bot.). 11) Muzică... distractivă — Animale... vesele — A chiui. 12) Pulsează de viață — În bună dispoziție (fem.). 13) Notă muzicală — Locuitoare din Olimp — Personaj din operata „Văduva veselă" de Lehar. 14) 3,14 — Jucat în ritm de dans — Oră. 15) Expresie a veseliei — Vin... cu bună dispoziție — Bec ! 16) Răsărit — Umede — Vehicule citeodată alegorice — Rîu mult cîntat de... olteni. 17) În lanț — Ca mingea (masc.) — O față-i rîde și alta-i plînge (mit.). 18) Cîțuși de puțin vesele, ba dimpotrivă — Autorul cîntecului „Salut voios de pionier" — Holdă. 19) Rîu în Germania — Continent — Problemă distractivă. 20) Stîrnesc rîsul prin înfățișarea lor — Scriitor german, autorul volumului „Jocul vesel de culori" — Aluminiu. 21) Mai scurt decît Alecu — Ciobani — Prefix pentru viață — Campioni. 22) Glumă moldovenească — Joc cu bani și pe bani — Neprelucrate. 23) Unde te simți cel mai bine — O bați să prinzeapă iapa — Vestit parc vienez de distracții. 24) Personaj întotdeauna bine dispus, dintr-o operă de Mozart — Rîs forțat — Cute !

VERTICAL : 1) Spectacol din care ciovnii sînt nelipsiți — Presă pentru strivit strugurii — Îndrăgostit — Autorul unei opere de astronomie în limba latină (sec. X). 2) Scriitor clasic de limbă idiș, autorul povestirii „Amîndoi au rîs" — Scopuri — Autorul poeziei „La hanul tinereții" — Se-nvîrtesc.. cîntînd. 3) Jilav — Te face uneori să rîzi, alteori să plîngi — Interjecție — Haină — Glumă cinematografică. 4) Boală la cabaline și bovine — Farmec, frumusețe, încîntare — Nu prea rîde (fem.). 5) Marele autor al piceior „Nevestele vesele din Windsor", „Comedia erorilor" ș.a. — Rocă vulcanică — Supărare (reg.) — Ăchi ! 6) Fată care gătește mîncarea (reg.) — Comedie de Maiakovski — Călătorie cu întoarcere la punctul de plecare — Zeița care l-a prefăcut pe regele Lynkeus în rîs (mit.). 7) Cureluțe de mezină — În dublu exemplar este titlul unei comedii muzical-coregrafice, producție a cinematografiei americane, care a rulat cu succes pe ecranele noastre — Strigătul corbului — Focare de veselie în timpul vacanțelor, pentru elevi și studenți — Aruncînd mărul discordiei între meseni, la nunta lui Peleu cu Thetis, a stricat buna dispoziție a nuntașilor. 8) Cioian — Fruct — Pronume — Magazie portuară — Interjocție — Pictor român. 9) Început de veselie — Petreceri cu dans — Îți creează bună dispoziție (pl.) — Patrupede de tracțiune. 10) Cîntec... regional — Stîrnită — Joc popular îndrăcit. 11) Autorul melodiei „Flautistul vesel" — Mese vesele (pl.) — Diviziuni de timp — Pentru (abr.). 12) Măsura lui Cuza (pl.) — Autorul poeziei „Veselie" — Localitate în U.R.S.S. — Adevărat — Se distrează moderat. 13) A cînta cu vocea tremurată (reg.) — Excepțională (fig.) — Garofițe (reg.) — Preț obligatoriu — Bine... bine dispus. 14) Sat în raionul Tg. Mureș — Clasic al comediei românești, jucat astăzi în toată lumea, autorul schiței „Moment distractiv" — Toată lumea-i a lui — Afară din terenul de sport. 15) Șirag — Nicovală — Poet român, autorul poeziei „Rîsul" — Zeița dragostei și a veseliei din mitologia ogipteană. 16) Te transportă în al șaptelea cer... — Luceafărul poeziei românești, autorul versurilor „Și mi-i ciudă cum de vremea / Să mai treacă se îndură, / Cînd eu stau șoptind cu draga / Mînă-n mînă, gură-n gură" — Clasic al dramaturgiei franceze.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare : IUM, ASAF, HUTA, IHOD, AKBAR, BĂSTET.

SPORT

DUPĂ ROTTERDAM- PREMIZE OPTIMISTE PENTRU PARIS

Pe planșele de scrimă ale recentelor campionate republicane (prima manșă) desfășurate în sala Floreasca.

Ori de cîte ori este vorba de un concurs de scrimă, preferințele spectatorilor se îndreaptă invariabil către floretiste. Prima manșă a finalelor campionatelor republicane nu a făcut excepție de la această adevărată regulă ; în ziua în care pe planșele de la Floreasca erau programate asalturile floretistelor, tribunele au fost aproape pline.

Atenția publicului bucureștean este desigur justificată. Fiindcă nu-i puțin lucru să poți urmări, într-un singur concurs, un buchet de autentice „stele" : o campioană mondială de senioare (Olga Orban-Szabo, Buenos Aires — 1962), două campioane mondiale de tineret (Ana Ene, Gand — 1963 și Ecaterina Iencic, Rotterdam — 1965) și, alături de ele, Ileana Drîmbă, vicecampioană mondială, în două rînduri, anul trecut la Budapesta și de curînd în Olanda. Cele patru reputate trăgătoare au răsplătit din plin interesul ce li s-a purtat, oferind asalturi pline de acuratețe, etalîndu-și întreaga lor gamă de procedee tehnice. A strălucit Olga Orban-Szabo, dar în imediata ei vecinătate s-a aflat Maria Vicol, „umbra" ei, cum o denumesc, sugestiv, antrenorii. De ani de zile cele două floretiste își dispută întîietatea pe plan național, se războiesc aprig. Este deosebit de îmbucurător faptul că Maria Vicol revine în actualitate (după un sezon mai puțin concludent) într-un moment foarte important pentru scrima românească, în preajma examenului nr. 1 al anului, Campionatele mondiale de seniori.

Concursurile din ultima vreme, cel desfășurat la Como, unde floretistele noastre au ocupat un loc III (prin Maria Vicol) și același loc pe natiuni. și cel mai recent de la Paris, dotat cu Cupa Jantie, unde trăgătoarele țării noastre Olga Orban-Szabo și Maria Vicol au ocupat locurile II și respectiv III (din 64 concurente), aduc cu acuitate în discuție o problemă larg dezbătută în cercurile specialiștilor străini. Confirmă oare floreta feminină românească înalta ei clasă ? Are ea o valoare constantă și bine determinată ? Poate fi pusă ea pe același plan cu cele mai avansate din lume ?

Răspunsul la toate aceste întrebări l-am solicitat unor specialiști, care au urmărit evoluția floretistelor țării noastre în toate marile concursuri desfășurate în anii din urmă.

Pentru început să dăm... cuvîntul dl. Alphonse Lucien, antrenorul echipei feminine de floretă a Franței. E un vechi specialist, care și-a sărbătorit nu demult o jumătate de secol de activitate pe planșele de scrimă ; nu i-a scăpat nici un campionat mondial al armelor albe, nici o ediție a Jocurilor Olimpice, începînd cu Anvers, în 1920, și terminînd cu Tokio...

Dl. Lucien este destul de concis: „Pentru mine floretistele din România constituie o revelație. De unde numai cu 10-15 ani în urmă, ele căutau, pe dibuite, să-și facă loc în arena internațională acum, iată, avem în față o veritabilă pleiadă de floretiste. Este un salt uriaș".

Cu referire la apropiatul campionat mondial, dl. Lucien a ținut să precizeze : „Personal sînt convins că la actuala ediție a «mondialelor» floreta feminină românească va juca un rol de prima mînă, la individual ca și la echipe. Floretistele din România vor fi principalele rivale ale fetelor mele".

Iată și opinia dr. Lajos Torday, fostul președinte al Comitetului de organizare a primei ediții a campionatelor mondiale de scrimă pentru tineret de la Budapesta, antrenor și cunoscut arbitru internațional : „Școala feminină de floretă din România a ajuns să fie printre cele mai temute din Europa și chiar din lume. În sprijinul acestui adevăr pledează rezultatele răsunătoare obținute la marile competiții din ultimul deceniu, campionate mondiale și jocuri olimpice, începînd cu Melbourne, în 1956 (cînd Olga Orban s-a clasat pe locul II, după englezoaica Sheen — n.n.).

Dr. Torday cunoaște bine realitățile scrimei feminine din țara noastră : „În cluburile și asociațiile sportive din România există azi multe elemente de rezervă, tineri și tinere care după ani de pregătire forțează porțile consacrării. De aici garanția că floreta feminină românească își va menține și chiar îmbunătăți pozițiile cucerite".

Un alt interlocutor, dl. Gian Carlo Brusati, specialist ce face parte din conducerea Federației italiene de scrimă, fost membru în aproape toate juriile ultimelor ediții ale campionatelor mondiale și olimpice, spune : „Sînt unul dintre cei care au susținut ideea organizării concursului triunghiular de floretă feminină Italia-România-Ungaria, deoarece am apreciat valoarea ridicată, echilibrul calitativ al celor trei școli. Acum triunghiularul a ajuns la a VI-a ediție. Mai mult, la ultimele două ediții au participat, la cererea lor, și floretistele din Franța. În această competiție, România s-a aflat de fiecare dată printre fruntașele întrecerii, școala românească de floretă și-a confirmat tăria".

În sfîrșit, iată și punctul de vedere al dl. H.P.S. van Oosten, din conducerea Federației olandeze de specialitate, membru al Federației internaționale de scrimă și director tehnic al celei de-a II-a ediții a campionatelor mondiale pentru tineret : „Programarea campionatelor mondiale de tineret în Țările de Jos a fost de bun augur culorilor românești ; Gand și Rotterdam au coincis cu tot atîtea victorii ale școlii românești de scrimă. Și acum ca și în alte ocazii

Campioana mondială de senioare din 1962, Olga Orban-Szabo și actuala campioană mondială de tineret, Ecaterina Iencic, în pauza dintre două asalturi la prima manșă a „republicanelor".

floretistele din România mi-au lăsat o excelentă impresie".

În legătură cu viitorul apropiat, dl. Oosten s-a pronunțat astfel: „Sînt convins că despre floretistele României vom mai auzi vorbindu-se elogios".

Specialiștii amintiți mai sus au scos în relief valoarea floretiștilor României. N-au amintit însă și despre unele scăderi ale trăgătoarelor țării noastre, despre acele oscilații atît de supărătoare, ca la J.O. de la Tokio îndeosebi. În Japonia, deși reprezentantele României au terminat întrecerea în plutonul fruntaș, ele nu au oferit satisfacții depline. S-au găsit scuze, justificări. Adaptabilitate dificilă, formulă de concurs neobișnuită, arbitraje nu totdeauna obiective. În parte, aceste circumstanțe nu sînt de neglijat. Dar pentru a le preveni — pentru că de ele ne vom mai lovi indiscutabil și în viitor — trebuie să folosim și... antidotul: o pregătire multilaterală, mobilizare psihică deosebită și adecvată și o gîndire tactică desăvîrșită. Așa cum au dat dovadă la Rotterdam Ecaterina Iencic, Ileana Drîmbă și chiar și Marina Stanca (locul 5). În acest sens Rotterdamul ne poate oferi premize optimiste pentru viitor. Viitorul însemnînd, de fapt, marele examen de la începutul lunii iulie, din capitala Franței — Campionatele mondiale de seniori.

Tiberiu STAMA
Fotografii de Paul ROMOȘAN

P.S. În paranteză fie zis, antidotul de care aminteam ar prinde bine și băieților — floretiștilor, spadasinilor și sabrerilor. Se pare că cel puțin floretiștii țin seamă de aceasta dacă ne gîndim la recenta victorie înregistrată de ei în cadrul Concursului internațional de la București, în confruntarea cu echipa Uniunii Sovietice, campioană olimpică.

TURTURICĂ

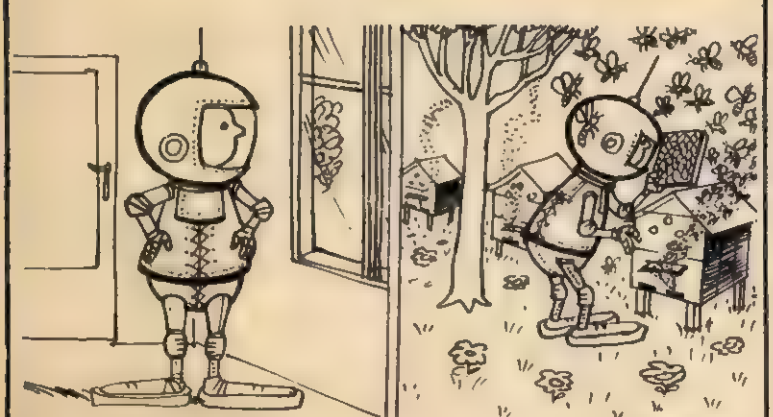

Gh. CHIRIAC

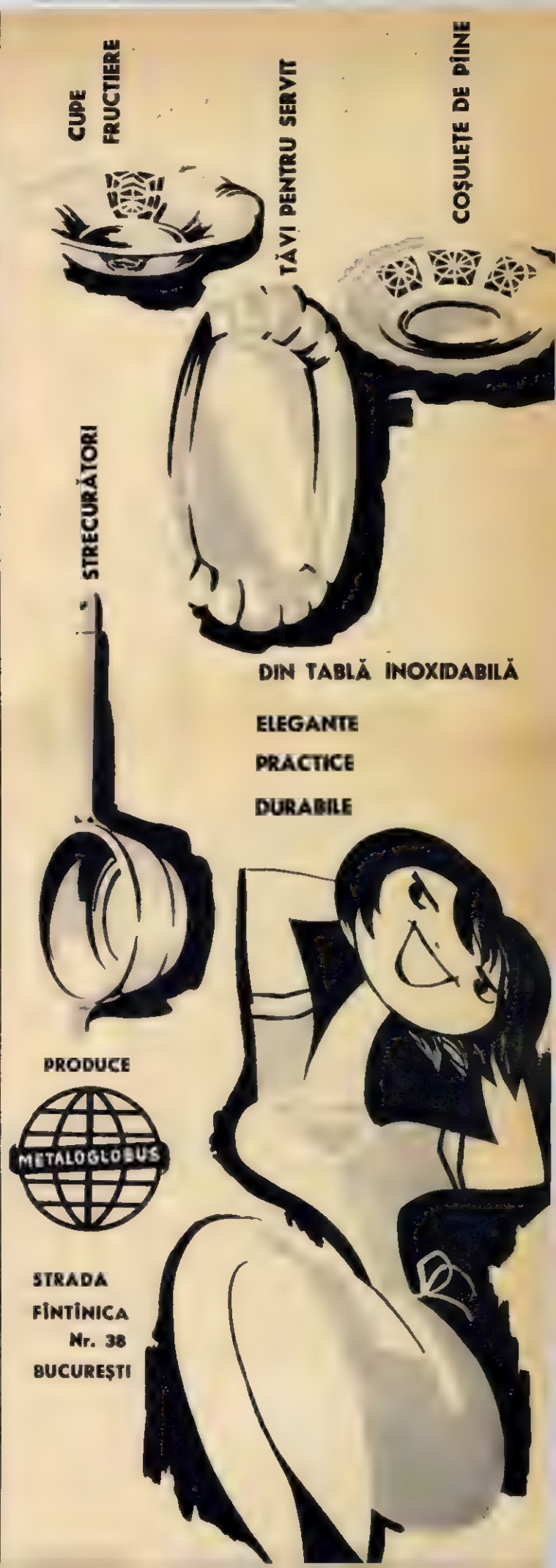

dialog cu cititorii

DACĂ S-AR TOPI GHEȚURILE POLARE...

„Cu cît ar crește nivelul apelor oceanice dacă s-ar topi ghețurile polare? Unul din noi (D. Agache) afirmă: cu aproximativ 17 m! Celălalt susține: cu 2-3 m! Care este adevărul?"

A. TODIRESEI și D. AGACHE, studenți str. Mihail Sadoveanu 6, bloc 3, Iași

Răspunde conf. univ. VIRGIL. HILT, Facultatea de geologie-geografie, Universitatea din București.

Întrebarea dv., deosebit de interesantă și importantă, și-au pus-o de multă vreme unii dintre cei mai de seamă geologi și geografi ai lumii. Înainte de a se da un răspuns este util de amintit că din suprafața totală a Pămîntului (510 milioane km²) mările și oceanele ocupă două treimi; aceasta înseamnă că oceanul planetar este de două ori mai întins decît uscatul. Oamenii de știință au evaluat volumul apelor oceanului planetar la aproximativ 1.370.000.000 km³.

Rămîne constant în decursul timpului sau crește și descrește nivelul apelor oceanului planetar?

Schimbările care se produc în nivelul apei mărilor și oceanelor și care exercită o mare influență modificatoare și asupra aspectului general al fizionomiei suprafeței terestre, se datoresc, fie variațiilor produse în volumul masei oceanice (variații cauzate de extinderea sau retragerea ghețarilor), fie modificării capacității de înmagazinare a bazinelor oceanice, provocate de mișcările tectonice ale scoarței terestre, fie modificării geoidului, care atrage după sine și schimbări ale nivelului hidrosferei oceanice.

Referindu-ne la prima cauză (extinderea sau retragerea ghețarilor), se poate arăta, pe baza unor calcule, bineînțeles aproximative, că o eventuală topire a calotei glaciare care are o suprafață de 16.000.000 km² și un volum de 20 900 000 km³, ar provoca o ridicare a nivelului mărilor și oceanelor cu circa 50 m. Numai din topirea calotei glaciare groenlandeze nivelul oceanului planetar ar crește cu 8 m.

După calculele glaciologului american Daly, ultima calotă glaciară (Würm), care avea 34.300 000 km² și care la o topire totală ar fi trebuit să dea o cantitate de apă de 30.000.000 km³, repartizată uniform pe întreaga suprafață a oceanului planetar, ar fi dus la o ridicare a nivelului acestuia cu 85 m!

Cercetările întreprinse în ultimul timp asupra calotei de gheață dovedesc că glaciațiunea actuală a Antarctidei se află într-un stadiu de regres, căci intrarea apei în calota de gheață este mai mică (cu $0,14 \cdot 10^{18}$ grame pe an) decît pierderea în apă; acest lucru duce la ridicarea nivelului oceanului cu 1,1 mm pe an — cifră care coincide de altfel cu datele observațiilor asupra nivelului mărilor și oceanelor făcute în ultimii ani și care arată că nivelul acestora s-a ridicat în medie cu 6,2 mm.

Reducerea glaciațiunii Antarctidei se produce concomitent cu o încălzire a climei.

MĂNĂSTIREA NEAMȚ ȘI COMORILE EI

„Cît e de veche Mănăstirea Neamț și ce relicve de valoare se păstrează între zidurile ei?"

I. MACOVEI
Fălticeni

Răspunde GEORGE POTRA, doctor în științe istorice.

Despre Mănăstirea Neamț — în mod cert cea mai veche din Moldova — nu avem mărturii istorice care să ne permită să-i stabilim cu precizie momentul întemeierii.

Existentă în anul 1393, ea pare să fi fost construită într-o perioadă anterioară. Tradiția locală, consemnată de altfel și de cronicari, susține că întemeierea mănăstirii se datorează unor călugări veniți din părțile Dunării. În afara oricăror presupuneri, Petru Mușat rămîne însă considerat adevăratul ctitor al mănăstirii.

Lăcaș religios vast, cuprinzînd în vremurile de strălucire ale secolelor al XV-lea și al XVI-lea aproape o mie de călugări între zidurile sale, Mănăstirea Neamț a fost în același timp un punct important al rezistenței moldovene împotriva atacurilor străine. Adaptîndu-se acestor nevoi, ea s-a înconjurat cu ziduri puternice, întărite din loc în loc cu turnuri de apărare.

În ansamblul de clădiri al Mănăstirii Neamț, ca principal monument arhitectonic se impune biserica construită în anul 1497 de către Ștefan cel Mare. Apreciată ca cel mai reprezentativ monument arhitectonic al domniei sale, ea constituie o sinteză fericită a vechilor elemente arhitecturale cu noi elemente de plan (pridvor, gropniță).

În decursul istoriei sale, Mănăstirea Neamț s-a afirmat ca un centru cultural de prim rang, grupînd între zidurile ei renumiți cărturari (cum a fost, de pildă, Grigore Țamblac), caligrafi și miniaturiști, tipografi.

Alături de copierea de manuscrise, mănăstirea s-a făcut cunoscută și prin cărțile apărute în tipografia înființată înăuntrul zidurilor ei, la începutul secolului al XIX-lea, de mitropolitul Veniamin Costache. La Neamț apare, pentru prima dată în traducere românească, în anul 1826, lucrarea „Descrierea Moldovei" a lui D. Cantemir.

Muzeul mănăstirii, creat în urma ultimelor restaurări (în care statul nostru a investit nu mai puțin de 12 milioane lei), conservă de asemenea importante valori artistice: sculpturi în lemn, ferecături de argint, broderii, icoane pictate de N. Grigorescu, tipărnițe vechi de lemn și fontă.

Prin vechimea sa, prin vasta și îndelungata sa acțiune cultural-artistică, prin tezaurul de valori ce cuprinde, Mănăstirea Neamț se înscrie printre cele mai însemnate monumente istorice ale patriei noastre.

POVESTEA CHITAREI

„De cînd se cîntă la chitară, cum a evoluat ea în decursul vremii și ce instrumente de acest fel se fabrică azi în țara noastră?"

G. BALABAN
Tulcea

Răspunde SIMION MIHAIL, tehnician la fabrica de instrumente muzicale „Doina".

Chitara, instrument muzical de origine orientală, a fost adusă în Spania de către mauri prin secolul al XII-lea. Dar abia după vreo patru sute de ani, prin secolul al XVI-lea, chitara cunoaște o largă răspîndire, mai întîi în Peninsula Iberică, apoi în Franța și în țările din Europa meridională.

Prin cuceritorii spanioli ai continentului sud-american chitara pătrunde și aici și se răspîndește rapid — în prezent fiind principalul instrument de acompaniere a cîntecelor popoarelor din America de Sud și Centrală.

Tot de la spanioli a rămas și numele chitarei (guitarra).

Ca formă, chitara nu a suferit de-a lungul istoriei sale modificări esențiale. A variat însă numărul de corzi. Primele chitare — sau chiterne — aveau patru rînduri de corzi duble, în secolul al XVII-lea aveau cinci rînduri și abia în 1801 un lutier parizian (Marechal) adaugă a șasea coardă.

În epoca romantismului, o dată cu apariția romanței sentimentale, chitara este din nou la modă, iar virtuoși ai chitarei din secolul al XIX-lea, ca Moretti, Carulli, Carcassi, Aguado, Sor, Huerta, Bosch, o ridică la nivelul unui veritabil instrument de concert.

În zilele noastre, instrumentiști celebri, printre care A. Segovia, ce fac cunoscuți prin măiestria artistică a interpretării la chitară.

O cotitură în istoria chitarei s-a produs în ultimele decenii, o dată cu amplificarea electrică și introducerea chitarei în muzica ușoară. Cutia de rezonanță dispare, corzile vibrează în fața unei doze electromagnetice montate pe corpul instrumentului. Vibrațiile sînt preluate de amplificatoare, care fac ca volumul sunetului să nu mai fie o problemă.

Într-un timp relativ scurt, chitara electrică pășește triumfal pe scenele de concert. Dintr-un instrument de acompaniament devine un important instrument solistic și de orchestră. Compozitorii de muzică ușoară pun la dispoziție numeroase și variate lucrări, iar interpreți ca Django Reinhardt, Les Paul, Sal Salvador, Jim Hall se fac celebri în lumea întreagă.

În pas cu acest ritm rapid de evoluție a chitarei, industria de instrumente muzicale creează numeroase și variate tipuri de chitare electrice și mijloace de amplificare.

În țara noastră, la fabrica de instrumente muzicale „Doina" s-au produs și sînt în curs de punere în fabricație chitare electrice cu amplificatoare cu tranzistori, chitare electrice de concert cu amplificatoare de mare putere, chitare BAS și, după o idee a chitaristului Petrică Niculae din Galați, o chitară-havaiană cu două guri, interpretul putînd trece de la un instrument la altul doar prin apăsarea unui buton.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze: Silvia Coltun, elevă, București, str. Garoafelor 50, rn. 1 Mai; teme diverse, ilustrate; Finița Dragomir, elevă, Buzău, str. Clochinescu 31: ilustrate; Zamfir Christache, București, str. Edgar Quinet 5, rn. 30 Decembrie: cinema, muzică, sport, ilustrate; Luigi Nitomit, elev, București, str. ? Noiembrie 68: teme diverse ilustrate; Lenica Socaci, elevă, Arad, str. Miorița 9: teatru, film, ilustrate; Petre Roman, laminator, Oțelu Roșu, str. Ștefan cel Mare 16, rn. Caransebeș: teme diverse; Mihai Tănase, elev, Iași, aleea M. Sadoveanu 66: ilustrate; Ștefania Baciu, elevă, Moreni, str. Ana Ipătescu 62, rn. Cîmpina: teme diverse, ilustrate; Cristina Predescu, elevă, Arad, str. 7 Noiembrie 52: literatură, muzică, ilustrate; Lucia Tapelea, desenatoare, Craiova, fd. Corlățeanu 24: ilustrate; Mimi Lăcusteanu, elevă, Cluj, str. Moților 56, et. I, ap. 8: teme diverse, ilustrate; Ion Voineag, Făurei, str. Mircea Vodă, rag. Galați: teme diverse; Gigi Lichezian, electrician, Timișoara, Piața N. Bălcescu 1, ap. 13: ilustrate; Marcela Banaru, elevă, Brașov, Strada de mijloc 93: sport, muzică, ilustrate; Ion Savu, elev, Buzău, str. Pompiliu Ștefan 10 bis: ilustrate; Elena Von, învățătoare, Bacău, Calea Mărășești, bl. 10, et. 4, sc. A: teme diverse, ilustrate; Clementina Constantin, Buzău, str. Unirii 147 ilustrate.

OPINII ALE CITITORILOR

CONST. CEAPKI din Galați e puțin supărat pe noi (la drept vorbind, nu fără temei: ne-a scris de mai multă vreme fără a primi un răspuns pînă azi). Dar supărarea — sperăm — nu l-a împiedicat să revină cu o scrisoare interesantă în care ne face cunoscută opinia sa în legătură cu unele rubrici din revistă care ar trebui — după părerea sa — dezvoltate, reluate mai des, extinse. Concret, corespondentul nostru se referă la rubrica „Arta de a privi un tablou". Ni se propune ca — atunci cînd va fi reluată — să fie prezentată una din operele marelui Rembrandt. Cititorul nostru din Galați ar dori de asemenea ca ciclul de reportaje „Călătorie nouă" să apară la intervale mai apropiate; în același sens pledează și pentru notele de călătorie de peste hotare. În sfîrșit, ar dori să găsească în revistă mai multe noutăți cinematografice, prezentări ale vieții și operei unor personalități artistice (de pildă Constantin Tănase) etc. Trebuie să-i răspundem corespondentului nostru că unele dintre aceste materiale au fost de mult publicate (de exemplu despre Constantin Tănase); alte propuneri sînt rezolvate în numerele aflate sub tipar (sau chiar în numărul de față: ciclul „Călătorie nouă"); altele își vor găsi concretizarea în numerele viitoare. În orice caz, părerile trimise au fost utile. Drept pentru care îi mulțumim.

POȘTA NOASTRĂ

CONSTANȚA BĂDOIU, BUZĂU. 1) Nu sîntem în măsură să vă răspundem de ce întîrzie o altă publicație. În consecință, adresați întrebarea dv. redacției respective. 2) Am cerut colaboratorului nostru Sorin Stati să vă explice originea denumirilor de „Mosi" și „Drăgaica"; într-unul din numerele viitoare vom publica acest răspuns. 3) Am arătat în repetate rînduri că nu publicăm adresele artiștilor de cinema și ale interpreților de muzică ușoară de peste hotare.

C. LUPAȘCU, ORAȘUL GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ. Împăratul roman Nero — mai exact: Lucius Domitius Nero Claudius — a domnit între anii 54-68. El a fost fiul lui Domitius Ahenobarbus și al Agripinei, a patra soție a împăratului roman Claudius. Otrăvindu-și soțul și înlăturîndu-l de la tron pe fiul acestuia, Britannicus, Agripina l-a asigurat lui Nero tronul. Domnia lui s-a caracterizat printr-un șir nesfîrșit de fărădelegi (printre alte i-a ucis pe: fratele său vitreg Britannicus, pe mama sa, Agripina, pe soțiile sale Octavia și Poppoea etc., etc.). I se atribuie incendierea Romei (anul 64) act pe care l-ar fi comis — zice-se — pentru a putea cînta măreția orașului în flăcări (Nero avînd despre el părerea că este un mare artist).

I. REBRIȘOREANU, PAȘCANI. Vă recomandăm să citiți romanul „Spartacus" de Rafaello Giovagnoli (Editura tineretului) și veți afla tot ce doriți să știți despre sclavii și liberții gladiatori din Roma antică.

C. EFSTATIADE, BACĂU. 1) Vom ține seama de sugestia dv. și vom publica prezentări ale vieții și activității unor artiști de valoare din cinematografia mondială, în rîndurile cărora se numără și Jean Marais. 2) Bineînțeles că la baza operetei lui Fr. Lopez „Secretul lui Marco Polo" stau unele date din viața vestitului călător genovez din secolul XIII-XIV; dar opereta este totuși un gen cu legile sale — ea nu este un documentar științific care să redea fapte strict autentice, de cele mai multe ori grăuntele de adevăr istoric neservind la nimic altceva decît la a da friu liber fanteziei autorului. 3) Informații despre activitatea lui Elvis Presley vom mai publica. 4) Nu publicăm asemenea adrese.

V. SILVIAN

Microfeliton

RECLAMA

Vitrinele sînt tot mai atractive. (Trecem cu vederea cele prea încărcate în care zelul unor responsabili transformă cartea de vizită a magazinului într-o bibliografie completă din care nu lipsește nici ultimul balot.)

Stofe în zeci de nuanțe, veselă de toate dimensiunile, discurile Electrecordului — de la Maria Lătărețu la Concertul pentru vioară și orchestră al lui Beethoven — dulcețuri și făinoase, castraveți de seră etc., etc.

Abundența de mărfuri impresionează dar, în același timp, contrariază. Omul nu s-a dezlipit încă de psihologia egoistă și firească a unicatului vestimentar și culinar. Dorește ce-i mai bun. Decît o marfă proastă mai degrabă una mai bună, cum ar spune un vechi personaj rămas în literatura umoristică drept model al imbecilității.

Zeci de sorturi de biscuiți și pișcoturi. Pe care să le cumperi ? Iată rolul reclamei.

Dar, citeodată, din exces de bilanț și socoteli de trimestru, se bate toba tocmai cu mărfurile proaste. Ca să se vîndă. Mai există și reclamă, să-i spunem, tautologică. Pare că pasionează forurile de resort, căci o găsim din abundență pe panouri și în vitrine.

E bine că mi se atrage atenția să folosesc pompierii dacă îmi ia casa foc și mi se dă și numărul unde pot să-i solicit. Cine știe, în deruta catastrofei, aș putea să telefonez la Aragaz. De asemenea să economisesc bani la C.E.C. (Cît mai multă reclamă.)

Dar pare ciudat cînd sînt invitat să consum dulciuri, ca și cum descoperirea zaharicalelor ar aparține trustului de cofetărie și eu sînt prima generație care aud de asemenea produse savuroase. Mi se pare că reclama nu trebuie considerată un act formal. Reclama sinteză, reclama generalizantă, reclama pe ramuri mari de activitate, mi-o fac, ca să spun așa, singur. Cînd vreau să-mi cumpăr nasturi, nu este nevoie să mă invite cineva ; mă duc la mercerie și îmi aleg ce-mi trebuie. Ceea ce îmi lipsește e reclama produsului, cu calitățile și particularitățile lui.

Asta-mi trebuie. Văd în magazinele cu autoservire zeci de sorturi de biscuiți, din fabrici deosebite. Intru într-un magazin cu produse chimice și sînt derutat în fața cutiilor cu tot soiul de vopsele și lacuri. Pe care să o cumpăr ?

În locul discuției interminabile, în care vînzătorul constată totala mea ignoranță în materie, aș vrea să intru în magazin cu acrul competent al specialistului și cu însumi să-i pretind cutare produs, deoarece îl cunosc exact însușirile. Dar ca să-mi satisfac micul orgoliu am nevoie de reclamă în presă, în unitățile comerciale, pe stradă. Genul de reclamă pe care îl pretind o și invitație la calitate.

Cutare sau cutare produs al fabricii X sau Y să fie recomandat în reclamă concret cu calitățile pe care le are, să pot să-l aleg și să-l apreciez eu, cumpărătorul. Ei, aici să vă văd, tovarăși directori de fabrică ! Dacă n-o să-mi placă, o să vă scriu direct. Adresantul nu va mai fi necunoscut.

C. N. CONSTANTINIU

CANNES 1965

„PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR"

Premiul pentru cea mai bună regie

Marea competiție care a întrunit la startul ei realizări de seamă ale cinematografiei acestui an și-a desemnat cîștigătorii.

Alături de filmul „The Knack" al regizorului englez Richard Lester, deținătorul marelui Premiu al festivalului, alături de filmul japonez „Kwaidan" al binecunoscutului Masaki Kobayashi care a obținut Premiul special al juriului și de alte producții de valoare, cinematografia românească a cunoscut un succes de prestigiu prin filmul lui Liviu Ciulei „Pădurea spînzuraților" distins cu premiul pentru cea mai bună regie.

Din delegația noastră la Cannes a făcut parte și actorul Victor Rebengiuc căruia, la sosirea pe aeroport, i-am solicitat un interviu fulger.

— *Cum l-ați privit pe Bologa în seara premierei de la Cannes în atmosfera festivă și dătătoare de emoție a festivalului ?*

— Aproape cu sufletul la gură. Mă gîndeam nu la puterea de înțelegere a publicului ci la puterea lui de răbdare (să nu uităm : festivalul a adus o sumedenie de filme grave, multe aveau în centrul acțiunii, războiul). După ce mi-au mai trecut emoțiile am început să studiez sala, încercînd să deslușesc reacțiile ei. Filmul era privit și ascultat în liniște, cu atenție, poate chiar cu încordare.

— *Principalul reproș adus filmului de către cronicarii străini, lungimea lui, v-a descurajat ?*

— Sincer vorbind, deși cronicile — după cum prea bine știți — erau pline de cuvinte elogioase, totuși (poate și din cauza emoțiilor) am simțit că ne scade puțin entuziasmul. Cu atît mai mult cu cît eu personal cred că filmul este într-adevăr un pic cam lung ; trebuie totuși să mai tăiem ceva din el ; nu știu unde, nu știu cît dar ceva trebuie rupt chiar dacă vom simți că sîngerăm.

— *Dintre filmele pe care ați avut prilejul să le vedeți în timpul festivalului, care v-au reținut atenția în mod deosebit ?*

— S-ar putea să pară curios dar un film la care m-am dus cu neîncredere, „Tarahumara", o producție mexicană (la noi n-au mai venit de mult realizări de seamă ale cineaștilor mexicani), a sfîrșit prin a mă cuceri ; început oarecum sub semnul banalității filmul cîștiga treptat valori nebănuite. În schimb am fost nerăbdător să văd ultima creație a italianului Francesco Rosi „Clipa adevărului", dar în afară de realism ascuțit ce se învecinează cu arta documentarului nu a împlinit așteptările mele de iubitor al filmelor lui Rosi.

Henry Chapier, critic cinematografic, redactor șef adjunct al ziarului „Combat", care a fost oaspete al primului nostru festival de la Mamaia, a avut amabilitatea de a răspunde prin telefon întrebărilor redacției noastre :

— *Domnule Chapier, dacă ați fi făcut parte din juriul Festivalului de la Cannes, v-ați fi dat votul pentru filmul nostru ?*

— Înainte de a decide juriul, aprecierile noastre, ale cronicarilor, au fost și ele tot un vot dat unei opere cinematografice mature. „Pădurea spînzuraților" și-a propus un lucru îndrăzneț : să dezbată pe ecran o problemă cu substrat moral și filozofic, la care oamenii epocii noastre atît de complexe țin mult : care sînt căile de cunoaștere a conținutului exact al valorii morale în circumstanțe excepționale (în cazul filmului — războiul) și în viața cotidiană, cît de dificile și de relative sînt aceste căi. Ciulei a desfășurat această dramă a cunoașterii cu inteligență și talent, nu s-a pierdut în teoretizări seci, ci a izbutit să facă un film despre oameni și pentru oameni, un film în care umanismul generos al ideilor vorbește singur.

— *Noțiunea de regie se îmbogățește — dacă nu pe zi ce trece, în orice caz într-un timp destul de scurt — cu sensuri tot mai complexe. Ce înțelegem de fapt, acum, printr-o „regie bună" ? Și, făcînd legătura cu premiul dobîndit la Cannes de „Pădurea spînzuraților", prin ce s-a impus regia filmului ?*

— Astăzi, regia nu se mai mulțumește să fie un simplu meșteșug, priceperea de a povesti cinematografic niște lucruri. Simțim tot mai mult cum ceea ce se cheamă regia filmului devine o concepție, o privire personală a cineastului asupra unui fapt de viață, a unui subiect. Este ceea ce am întîlnit în filmul pe care România l-a prezentat la Cannes. Liviu Ciulei n-a făcut din aducerea pe ecran a romanului lui Rebreanu o frescă istorică (sau numai o frescă istorică), ci o analiză subtilă, complexă, a raporturilor dintre oameni. El a înțeles că, la drept vorbind, un roman — oricît de bun ar fi el — nu poate fi ilustrat ; a desprins tîlcul lui adînc, l-a interpretat și îmbogățit. De aceea, comparația cu sursa literară (care este mai bun, filmul sau cartea ?) nu-și mai are rostul. Filmul are lumea lui, viața lui, rostul lui, de sine stătătoare. Aș numi „Pădurea spînzuraților" un film al interogării propriei conștiințe, al întrebărilor născute din căutarea înfrigurată a certitudinii, a echilibrului, a fericirii. La aceste întrebări nu se dau răspunsuri obligatorii, se lasă multă libertate de gîndire. Construcția filmului este subordonată acestei concepții. Metaforele lui nu sînt simple frînturi de poezie sau de dramă, ci adevărate parabole filozofice.

— *V-a supărat lungimea — mult discutată — a filmului ?*

— Pe mine, personal, nu. O găsesc justificată. M-au nemulțumit însă pe alocuri ritmul prea greoi, în ciuda mișcărilor repezite (uneori nemotivat de repezite ale aparatului de filmat), precum și începutul puțin retoric și teatralismul interpretării unor scene.

Declarații culese de Magda MIHĂILESCU

Oaspeți la Cannes : regizorul Liviu Ciulei cu trei dintre interpreții filmului : Gina Patrichi, Ana Szeles și Victor Rebengiuc.

Seară de premieră : se prezintă filmul românesc „Pădurea spînzuraților".

cadran INTERNAȚIONAL

UNDE SE DUCE AURUL?

Din 1959 pînă în momentul de față rezervele de aur ale Statelor Unite s-au micșorat necontenit. Numai anul acesta, pînă la jumătatea lunii mai, din tezaurul american a dispărut aur în valoare de 950 milioane dolari... De asemenea și rezervele valutare ale Statelor Unite au scăzut, de la 22 miliarde dolari cu un sfert de secol în urmă, la aproximativ 14 miliarde și jumătate în cursul celui de-al doilea trimestru al acestui an.

Care sînt canalele scurgerii aurului de la Fort Knox ?

Un rol important în acest proces îl joacă cheltuielile militare. Anul acesta, de pildă, se vor cheltui cel puțin 1.500 milioane dolari numai pentru susținerea acțiunilor agresive din Vietnam.

O altă cauză a micșorării rezervelor de aur și valutare ale S.U.A. o constituie exporturile de capital. În 1964, două treimi din exporturile americane de capital ridicate la un total de 2,3 miliarde dolari, s-au îndreptat spre Europa occidentală. La începutul acestui an, valoarea capitalurilor americane investite în țările din apusul Europei era de 11 miliarde dolari, față de numai 2 miliarde în 1950.

Cum au evoluat însă în ultimii cinci-șase ani depozitele de aur ale statelor din Europa occidentală ? Rezervele în aur ale Angliei au sporit de la 2.263 milioane dolari la 2.439, ale Belgiei de la 776 la 1.392, ale Franței de la 617 la 3.451, ale Germaniei occidentale de la 325 la 4.081, ale Olandei, de la 737 la 1.601, ale Italiei de la 346 la 2.148, ale Elveției de la 1.458 la 2.599.

Deși oficialitățile americane au făcut diferite demersuri pentru reducerea acelor exporturi de capital, care pot contribui la mărirea deficitului balanței de plăți nu există deocamdată semnele debutului unui asemenea proces. Cercurile de afaceri de peste Ocean sînt mai sensibile față de profiturile pe care le realizează în țările vest-europene decît la faptul că din tezaurul american pleacă în fiecare an sute de milioane de dolari sau, cum adesea s-a întîmplat, chiar cîteva miliarde.

Un vechi slogan al cercurilor monopoliste afirma : ceea ce este bun pentru Ford (sau Morgan, sau oricare alt mare concern) este bun și pentru America.

Astăzi, o dată în plus, hemoragia aurului american demonstrează netemeinicia unei asemenea aserțiuni.

Eugen PHOEBUS

SOSIM CÎND PLECĂM!

Putem călători cu avioanele supersonice ?... Cu mai bine de o sută de ani în urmă oamenii își puneau o întrebare oarecum similară : putem călători cu trenul ? E foarte periculos pentru om — — îi avertiza pe deputați marele fizician Arago, în 1836. Apoi a venit ora automobilului. Bătrînii academicieni au depus un memoriu arătînd că 100 km/h este limita absolută a vitezei permisă corpului uman ! Avioanele supersonice de cursă lungă — aflate în faza de proiectare — vor zbura în principiu la aproape 20.000 m

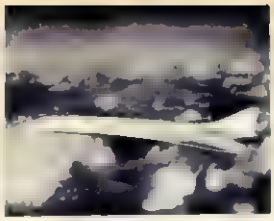

Macheta avionului Concorde.

altitudine, cu o viteză de 2,2 Mach (aproximativ 2.335 km/h ; proiectul franco-englez „Concorde") și 3 sau 3,5 Mach (un proiect american). Odinioară tunelele îi înspăimîntau pe eroicii călători cu trenul ; acum pasagerii supersonicelor sînt amenințați de pericole reale provenite din viteza considerabilă și mediul exterior prin care se deplasează avionul la asemenea altitudine.

Din punct de vedere medical trei grupe de probleme sînt în discuție : acelea pe care le pun altitudinea, viteza și adaptarea psihologică.

Atmosfera exterioară pe care o va străbate avionul este incompatibilă cu viața. De la 15.000 metri altitudine presiunea aerului este foarte slabă. Omul trebuie protejat creîndu-se în cabină o presiune similară cu cea terestră ; în caz contrar survine moartea prin embolie gazoasă. Apoi ozonul... Căci la 20.000 m altitudine ne aflăm în zona acestui gaz care are efecte toxice și iritante asupra organismului (moartea survine din cauza edemelor pulmonare și a hemoragiilor). Se pare că proiectul „Concorde" a soluționat problema : aerul este reconditionat în aparate construite în cea mai mare parte din nichel. Se știe că acest metal este un bun absorbant și catalizator al ozonului...

Printre pericolele înaltei altitudini se numără și radiațiile cosmice, galactice sau solare. Ele variază cu altitudinea, latitudinea geomagnetică și în timp ; protecția împotriva lor a fost elucidată însă mai mult teoretic.

Aerul care se lovește de pereții avionului provoacă un zgomot aerodinamic mai mare de 140 decibeli ; el va trebui diminuat prin insonorizări pînă la un nivel acceptabil : 70 decibeli.

Dacă viteza exercită asupra călătorului un efect mecanic, nu este de loc neglijabil nici efectul fiziologic pe care îl vor avea de suportat atît pasagerii cît și echipajul. Fusele orare, de pildă, vor fi devansate, iar călătorul de pe avioanele supersonice, datorită vitezei, va „trăi" permanent aceeași oră ! Va sosi cînd... pleacă. Omul ca și animalele este supus succesiunii zilelor și nopților. Acest ritm condiționează funcțiile biologice capitale : circulația și respirația, somnul și digestia, temperatura corpului și activitatea glandelor endocrine etc. Ruperea acestui ritm biologic are efecte foarte grave și experiențele au demonstrat-o. Timp de 2 luni trei maimuțe au fost supuse unor schimbări permanente de orar și toate au dat semne violente de nevroze : una era foarte agitată, alta complet căzută într-o stare de prostație, iar a treia a murit de coronarită acută.

Rămîne să vedem dacă specialiștii vor rezolva toate aceste impedimente pînă în 1970—1975, cînd urmează a fi puse în funcțiune, pe liniile intercontinentale, avioanele supersonice.

I. CORIBAN

O AFACERE PROSPERĂ — „VÎNZAREA PEISAJULUI"

Un recent raport al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică evidențiază, o dată mai mult, că „vînzarea peisajului" — cum i se spune turismului în Occident — constituie o afacere de prim ordin. Numai în anul 1964, un număr de circa 35.000 000 vest-europeni au cheltuit circa 6.000.000.000 dolari pentru transporturi, alimentație și cumpărături în scopuri turistice.

Datele din raportul O.C.D.E. indică totodată și repartiția — inegală — a profiturilor între statele interesate. În ciuda eforturilor majorității țărilor de a-și asigura o „balanță turistică" activă sau, în orice caz, cît mai echilibrată, în anul 1963 Republica Federală Germană a marcat un deficit de 586 000 000 dolari, Anglia — 128.000.000, Belgia — 64.000 000, Suedia — 34.000 000 și Turcia — 13.000.000. Cele mai favorizate au fost Italia, cu un profit anual de 749 000 000 dolari, și Spania, cu 611 000 000. Se știe de altfel, că în economia națională a acestei ultime țări turismul ocupă un loc de frunte.

În ultima vreme — se subliniază în raport — factorul „preț" joacă un rol tot mai însemnat, în sensul că sînt preferate acele țări care pot oferi vizitatorilor condiții cît mai avantajoase. Cu alte cuvinte, bătălia se dă pentru captarea cetățenilor cu venituri medii. Aceasta este și elementul nou, reliefat de raport, și totodată explicația succesului obținut în ultimii ani de țări ca Grecia, Portugalia și Spania.

Tocmai de aceea și în Franța se conturează în momentul de față tendința de a se spori numărul localităților turistice pe coasta Atlanticului și în Alpi și de a se construi hoteluri de clasa a doua, mai puțin elegante și confortabile, dar asigurînd o deservire la prețuri accesibile. Norvegienii elaborează planuri asemănătoare privind faimoasele fiorduri.

„Vînzarea peisajului" constituie pentru țările (și companiile) interesate un important izvor de venituri și tocmai de aceea dă naștere unei lupte de concurență tot mai acerbe.

Cu aproape patru secole în urmă, scriitorul englez Robert Burton nota în lucrarea sa „Anatomia melancoliei", parafrazîndu-l pe Seneca : „Dacă ai văzut un singur promontoriu, un singur munte, o singură mare, un singur fluviu, le-ai văzut pe toate" Ce-ar spune astăzi stoicul dacă, acolo unde se află, pe tărîmurile întunecate ale Tartarului, i s-ar înmîna o copie după ultimul raport al O.C.D.E. despre turism ? Raport care dovedește cu prisosință că oamenii veacului XX doresc să vadă, cel puțin ca turiști, tot mai mulți munți, tot mai multe fluvii, tot mai multe mări, chiar dacă se afirmă că seamănă între ele ca două picături de apă„.

I. NIȚESCU

„REICH-UL SUD-AFRICAN"

O carte recent apărută la Londra aduce, pentru prima oară, o viziune de ansamblu — o viziune de coșmar — asupra acțiunii de înăbușire a conștiințelor, de reprimare a adversarilor politicii de apartheid practicate de guvernul rasist african al lui Verwoerd. Autorul, Brian-Percy Bunting, un ziarist profesînd în momentul de față la Londra, unde s-a refugiat după ce autoritățile sud-africane îi tăiaseră orice posibilitate de a lucra, și-a intitulat semnificativ lucrarea : „The Rise of the South African Reich" (Ascensiunea Reich-ului sud-african)

B. P. Bunting arată, de pildă, că o lege din 1963, așa-numita lege asupra publicațiilor și distracțiilor, împuternicește guvernul Verwoerd să interzică circulația oricărui ziar și a oricărei cărți, importate sau editate în Africa de Sud, să interzică orice reprezentație cinematografică și teatrală sau orice expoziție de artă socotită indezirabilă. Mai mult, guvernul poate interzice chiar și activitatea oricărui artist, romancier, poet sau sculptor sud-african și poate aplica amenzi și pedepse grele ca închisoarea pentru contravenienți

Guvernul Verwoerd și-a creat o oficină de propagandă, așa-zisa Fundație sud-africană, care are

Turneul Teatrului de operă și balet din București la Sofia s-a bucurat de un frumos succes. În fotografie : după una din reprezentațiile operei „Oedip" de George Enescu, artiștii sînt călduros felicitați.

În fața cartierului general al trupelor americane de la hotelul „Embajador" din Santo Domingo, femei dominicane protestează împotriva intervenției militare a S.U.A. în treburile interne ale țării lor.

B. P. Bunting

misiunea de a prezenta într-o lumină frumoasă realitățile sud-africane. Fundația își desfășoară activitatea și în interiorul țării. Președintele ei, Sir Francis Guingand, a fost șeful statului-major al lui Montgomery între 1942 și 1945, iar acum este directorul a circa douăzeci de companii sud-africane. Deși are la dispoziție mijloace aproape nelimitate, rezultatele dobîndite de fundație sînt însă — după cum afirmă B. P. Bunting — cvasinule.

D. HÎNCU

SOARTA UNUI „SPION... CINSTIT"

Nu numai secretele de fabricație, dar și proiectele de reclame, considerate adeseori hotărîtoare pentru lărgirea piețelor de desfacere, formează obiectul spionajului economic dintre monopolurile americane. În fața unei instanțe din New York a venit spre judecare cazul lui Eugene Andrew Mayfield, acuzat că a vîndut unei companii rivale un plan secret în valoare de un milion dolari. Acuzatul, în vîrstă de 28 de ani, a lucrat la firma „Prokter & Gamble" și, în schimbul sumei de 20 000 dolari, a predat companiei „Colgate-Palmolive" un document de 168 de pagini, în care era descrisă „strategia" pentru lansarea unei noi *paste de dinți*. Prudenți, cei de la „Colgate-Palmolive" au acceptat planul numai după ce au anunțat în prealabil F.B.I.-ul.

Succesiunea evenimentelor a amintit perfect scenariul unui film cu gangsteri. Mayfield a telefonat din Chicago la New York unui funcționar al companiei „Colgate-Palmolive" pe care-l cunoștea, stabilind o întîlnire la aeroportul internațional Kennedy, și anume la toaleta birourilor firmei „Trans World Airlines". Acolo a avut loc schimbul documentului contra sumei de bani stabilite anterior ; la ieșire însă, Mayfield a fost interceptat de agenții F.B.I., care-l urmăriseră.

Acum, în fața judecătorului Leo Rayfield din Brooklyn, desfășurarea procesului a scos în evidență nu numai un caz senzațional, dar și o anumită morală : compania căreia i s-a făcut oferta să achiziționeze documentul respectiv s-a temut să nu fie trasă pe sfoară. Pe de o parte planul putea fi fals și deci cei 20.000 de dolari să fie aruncați în vînt, iar pe de altă parte putea fi o încercare pentru discreditarea unei firme concurente. În consecință Mayfield n-a fost crezut că este „un spion cinstit" și s-a trezit pe banca acuzaților, încheindu-și o carieră care se anunțase încurajatoare

Z. FLOREA

DE PESTE DOUĂ VEACURI

În mijlocul pădurilor din sudul Suediei se află fabrica de sticlă Kosta

Aceasta a fost înființată în 1742 de doi nobili suedezi. Anders Koskull și Georg Bogislaus Stael von Holstein, care au și dat denumirea uzinei : Ko de la Koskull și Sta de la Stael von Holstein Kosta este considerată uzina mamă a întregii industrii suedeze de sticlă. La început, producția principală o constituiau geamurile, care erau suflate cu gura. Apoi, cu trecerea vremii, au început să se producă aci servicii și sticlărie de artă care au adus Kostei faima sa mondială

Desenatorii au jucat un mare rol în cucerirea acestui renume Primul desenator care a lucrat pentru Kosta a fost Gunnar Gison Wennerberg, fiul cunoscutului poet cu același nume. El a lucrat aci cu începere din 1698

Unul din vasele realizate de meșt. sticlei de la Kosta.

Printre artiștii care au desenat pentru Kosta se numără de asemenea Edwin Ollers, Ewald Dahlskog, Sven Erikson, Sven Erik Skawonius și Elis Bergh.

Astăzi, Mona Morales-Schildt și Vicke Linstrand realizează creații expresive atît în domeniul sticlei artistice cît și al serviciilor de băuturi

UN OM DE AFACERI CU IDEI

Dacă armele n-ar ucide, negoțul cu asemenea produse ar fi o simplă afacere ca toate celelalte. A demonstrat-o, încă o dată, cunoscutul om de afaceri, actualmente secretar al Departamentului Apărării al Statelor Unite, Robert McNamara.

Părăsind postul de președinte al companiei de automobile Ford, șeful de azi al Pentagonului lăsa în urmă o afacere prosperă, numele său fiind legat mai ales de marele succes comercial înregistrat de firma Ford cu modelele Thunderbird și Falcon. Nu sîntem în măsură să apreciem întreaga sa activitate în noua muncă, dar oricine poate spune fără greș că lui îi revine meritul de a fi organizat cele mai mari afaceri cu arme din istoria Pentagonului. La scurt timp după plecarea de la Ford, McNamara a organizat I.L.N. sau Programul Logistic Internațional care a primit, între altele, sarcina să „promoveze colaborarea logistică și standardizarea" armamentului între aliați și să elimine, prin vînzarea de arme, dezechilibrul balanței de plăți americane. În scurt timp vînzările au crescut de la 107 milioane lire sterline în 1961 la un miliard cinci sute milioane dolari anual. Numai pentru operațiile de promovare a vînzărilor, reclamă, relații în vederea prospectării pieței armamentului se cheltuiesc anual cinci sute milioane dolari.

Cum era și de așteptat afacerile Pentagonului au stîrnit nemulțumiri în rîndurile negustorilor de arme din Europa occidentală. Generalul englez Thompson, exponent al acestor cercuri, a scris că acțiunea de standardizare a armamentului în N.A.T.O. a ajuns să însemne pentru americani „acceptarea de către aliați a ideilor și echipamentului american". Pe lista plîngerilor din diverse surse mai figurează :

— presiuni făcute asupra R.F.G. de a cumpăra arme americane inferioare celor britanice ;

— eliminarea de pe piață a tancului englez Chieftain „printr-un program necinstit americano-vest-german cu privire la dezvoltarea unui nou tanc" etc., etc.

În fața ofensivei americane, negustorii de arme vest-europeni nu s-au mulțumit numai să se plîngă Trecînd la contraofensivă, ei au lansat formula unor coproducții franco-engleze, anglo-italiene, franco-vest-germane, mai ales în domeniul aeronautic. De teamă ca nu cumva aceasta să ducă la o îngustare a pieței, McNamara a lansat o nouă idee profitabilă pentru Statele Unite care a fost propusă miniștrilor apărării din țările participante la alianța atlantică, întruniți la începutul acestei săptămîni la Paris. Fostul președinte al Fordului a propus constituirea unei Piețe comune a armamentului. Să luăm numai un exemplu a ceea ce ar însemna în mod practic această propunere. Industria aviatică americană are o forță de muncă de 1 290 000 muncitori și înregistrează anual vînzări în valoare de peste șapte miliarde și jumătate lire sterline. Întreaga industrie corespunzătoare vest-europeană folosește cinci sute de mii de oameni, înregistrînd vînzări anuale de aproape nouă sute milioane lire sterline. O integrare de genul Pieței comune în acest domeniu ar însemna în primul rînd consolidarea dominației americane după principiul : peștele cel mare îl înghite pe cel mic.

Din punctul de vedere al afacerilor Pentagonului ideea este ingenioasă. Numai că armele nu constituie produse ca toate celelalte. Ele ucid și de aceea în fond totul se reduce la mai multă ingeniozitate în răspîndirea morții.

Unii comentatori își exprimă regretul că Robert McNamara n-a rămas la Ford. Cine știe cîte modele aducătoare de confort și rapiditate în comunicații nu ar fi fost produse grație ideilor lui

N. LUPU

DIFICULTĂȚI LATINO-AMERICANE

În legătură cu evenimentele recente dintr-o serie de țări latino-americane, ziarul **New York Times** publică un articol din care citîm : „Perioada actuală este o perioadă în care tulburările par endemice. Columbia, Bolivia și Guatemala întîmpină dificultăți în aceeași măsură ca și Republica Dominicană... Generalul Imbert în Republica Dominicană, președintele Valencia în Columbia, generalul Barrientos în Bolivia și șeful guvernului guatemalez, colonelul Peralta, se ridică într-un singur glas pentru a condamna pe comuniști. Aceasta este o tactică sigură pentru cîștigarea sprijinului S.U.A." — scrie ziarul remarcînd în continuare că, în realitate, în aceste țări „nu comunismul este elementul care constituie pivotul principal al acestor dificultăți".

„Columbia — se arată mai departe în articol — a manifestat primele indicii de criză în momentul cînd încordarea politică s-a acumulat pe slăbiciunile economice, politice și sociale care datează de multă vreme. Resentimentele împotriva intervenției militare americane în conflictul dominican au contribuit la încordare ; răscoalele din patru localități și dezordinile studențești, larg răspîndite, au silit guvernul să declare starea de asediu

În Bolivia, structura guvernamentală, întotdeauna slabă, a fost zdruncinată atunci cînd junta lui Barrientos a hotărît să aibă o explicație radicală cu liderul mișcării muncitorești, Juan Lechin, și cu muncitorii care-l sprijină. Au urmat răscoalele, arestările, ocuparea minelor și proclamarea stării de asediu

În Guatemala, dictatura militară reacționară încearcă să impună o nouă constituție care este făcută pe măsura intereselor consacrate și ale bisericii romano-catolice. Aceasta ar bloca efectiv reforma agrară, care reprezintă de secole o necesitate stringentă în Guatemala. Ministrul adjunct al apărării a fost asasinat. Atît timp cît poporului guatemalez i se refuză dreptatea socială, situația revoluționară potențială se va menține".

Publicînd această fotografie, săptămînalul american „U. S. News and World Report" scria nu demult : „Haosul este acum mai vizibil în mîinile de cositor... (din Bolivia n. n.) Mîinile sînt reci, umede, lipsite de măsuri de protecție a muncii..."

Timp de cinci zile s-a desfășurat la Cairo conferința primilor miniștri ai țărilor arabe. Precum se știe, la această întrunire, care a examinat un cerc larg de probleme ale lumii arabe, Tunisia n-a fost reprezentată, în urma conflictului creat de declarațiile președintelui Burghiba. Fotografia înfățișează un aspect din sală ; în prim plan, locul gol al Tunisiei.

Pe ruta Maraton-Atena s-a desfășurat recent un „marș al păcii", considerat de presa greacă drept cea mai impunătoare manifestație de acest fel din Grecia în anii postbelici. În primele rînduri s-au aflat cei care au demonstrat împreună cu copiii lor, al căror viitor vor să-l știe asigurat.

Unul din elegantele holuri ale noului aeroport „Domodedovo", dat de curînd în folosință în capitala sovietică.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1714. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

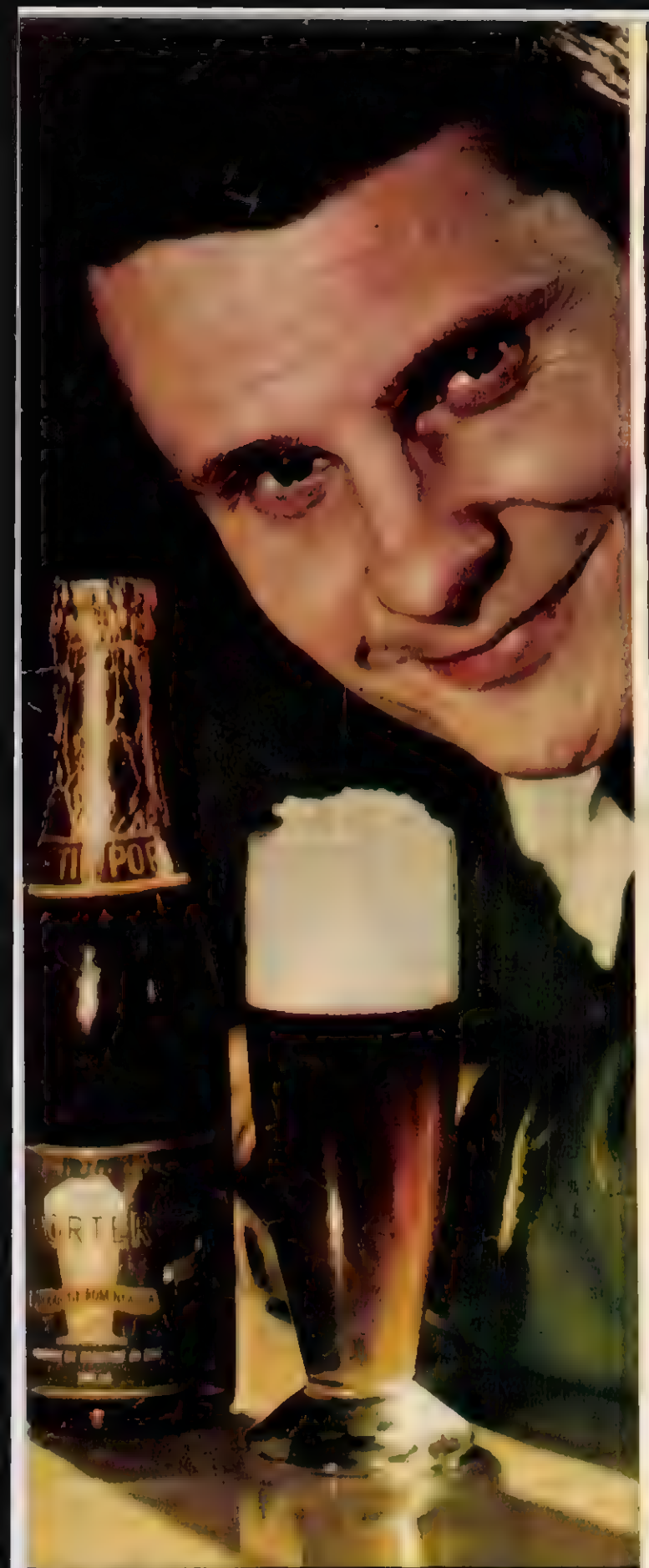

Consumați bere tip PORTER

Berea tip Porter, de culoare brună, obținută din mai multe feluri de malț, are un extract ridicat în mustul inițial, un conținut bogat de hamei și alcool.

SÎNT STICLE CARE CONȚIN

...MINIATURI ARTISTICE

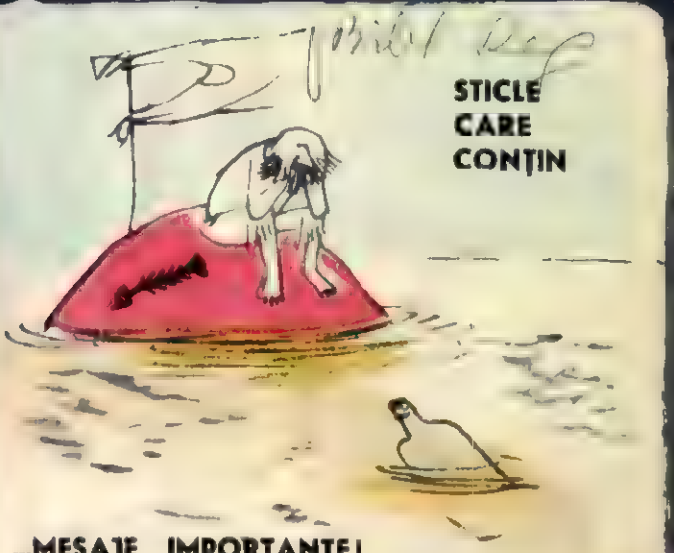

...MESAJE IMPORTANTE!

ȘI STICLE CARE CONȚIN

...SĂNĂTATEA DV.

Apele minerale: Borsec, Buziaș, Biborțeni, Bodoc, Harghita Sîncrăieni-Cluc, Lipova, Vîlcele, Zizin și Covasna sînt indicate pentru masă.
Pentru tratarea bolilor de nutriție — stomac, ficat, intestine — vă recomandăm apele minerale medicinale: Slănic Moldova, Hebe, Malnaș și Căciulata.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

24

Anul XIV nr. 24 (524) — 12 iunie 1965

400.000 VOLȚI PE VALEA OLTULUI

TEATRU:
Profiluri dintr-o generație

A 1 — „AUTOSTRADA SOARELUI"

Întregul popor a primit cu entuziasm

MĂREȚUL PROGRAM AL ÎNFLORIRII PATRIEI

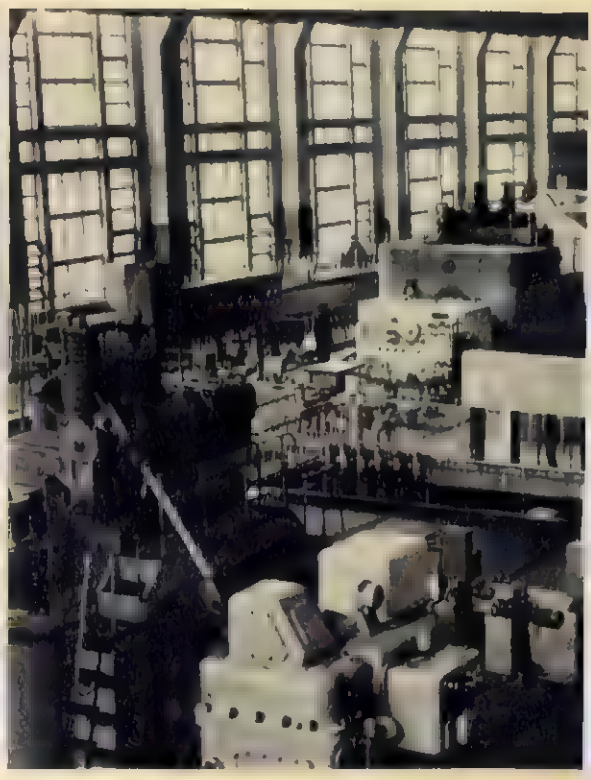

Poporul nostru a primit cu un sentiment de entuziasm și mîndrie proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966–1970 și cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966–1975.

Acest vast program economic este o continuare firească a liniei politice generale a partidului nostru. Trăsătura lui esențială este realismul profund al obiectivelor stabilite, aprecierea științifică, bazată pe realitățile și posibilitățile țării și poporului nostru de a înfăptui mărețele perspective.

Prevederile proiectelor de Directive au drept bază realizările și succesele obținute de clasa muncitoare, de întreg poporul român în decursul anilor din urmă și mai cu seamă în perioada planului de șase ani. „La baza tuturor acestor realizări, dobîndite prin munca plină de abnegație a poporului – se spune în proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale – stă politica Partidului Muncitoresc Român, întemeiată pe aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste la condițiile țării noastre, capacitatea sa de a mobiliza imensa energie a oamenilor muncii, toate resursele materiale ale țării în opera de construcție socialistă".

Marile transformări revoluționare care au înnoit fața țării în ultimele două decenii au confirmat justețea liniei generale a partidului nostru. „Partidul Comunist Român – se arată în proiectul de Statut al P.C.R. – forța politică conducătoare în Republica Populară Română, slujește cu fidelitate interesele și năzuințele vitale ale poporului".

Întregul nostru popor este profund convins că toate obiectivele înscrise în proiectele de Directive se vor realiza cu succes. De aceea ele sînt dezbătute cu temeinicie. Experiența anilor de construcție socialistă permite oamenilor muncii să facă prețioase propuneri, să aducă importante contribuții la valorificarea de noi rezerve și să-și spună cu competență cuvîntul la stabilirea concretă a unor sarcini.

Acum, în preajma celui de-al IV-lea Congres al partidului, în toate sectoarele vieții economice domnește o vie activitate. Angajamentele luate în cadrul întrecerii socialiste prind viață. În fiecare zi primim vești despre realizarea integrală și chiar depășirea acestor angajamente. Proiectele de Directive constituie și ele un puternic și mobilizator imbold.

Cîmp larg tehnicii nucleare

Introducerea energiei electrice de origine nucleară în balanța energetică a țării, prevăzută în proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966-1975, va situa România printre țările înaintate din punctul de vedere al folosirii la scară industrială a celei mai importante aplicații actuale a tehnicii nucleare. Specialiștii în domeniul fizicii și tehnologiei reactorilor nucleari, formați în ultimii ani la Institutul de fizică atomică al Academiei R. P. Române, așteaptă cu nerăbdare să-și aducă aportul la această mare lucrare atît de caracteristică glorioasei epoci de desăvîrșire a construcției socialismului în R. P. Română.

Avînd în față rezultatele cercetărilor științifice obținute pînă acum la noi în acest sector, avem convingerea că aportul nostru va fi substanțial. El cuprinde în prima etapă atît rezolvări de probleme de tehnică nucleară cît și contribuții la formarea cadrelor de exploatare și întreținere.

Este o mare mîndrie pentru mine să mă număr printre cei care se străduiesc să-și aducă contribuția lor modestă la marea operă de ridicare a nivelului tehnic al economiei noastre naționale, pe liniile trasate prin Directivele partidului.

Prof. univ. Florin CIORĂSCU
membru corespondent al Academiei R. P. Române, director adjunct științific al Institutului de fizică atomică

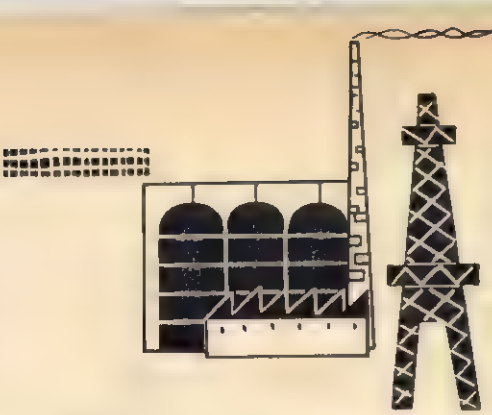

Creșterea producției industriale în perioada 1966-1970

Producția globală industrială va crește cu circa 65%

Grupa A de la 100 la 170

Grupa B de la 100 la 160

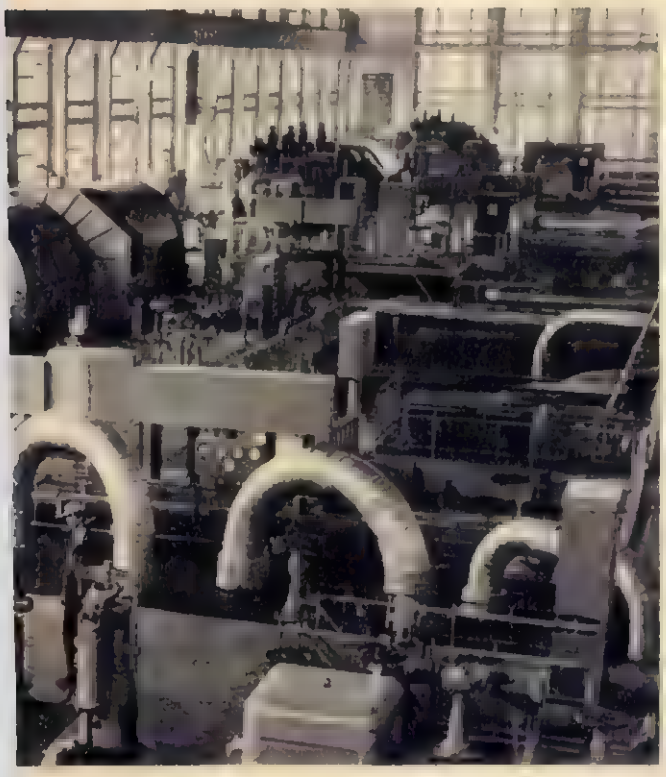

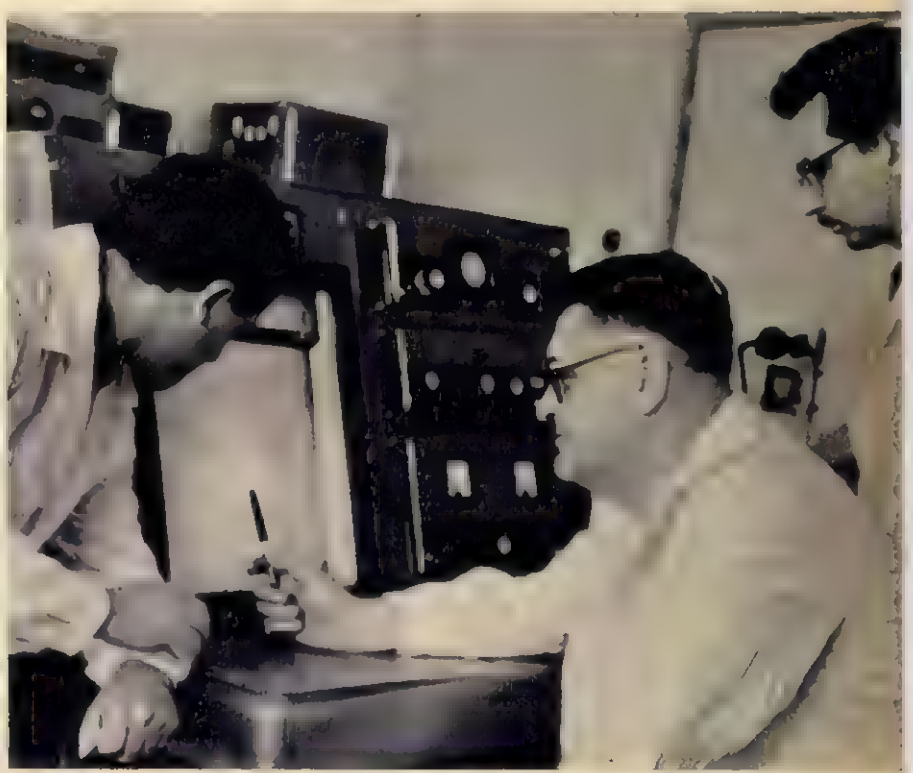

Mașini-unelte de înaltă tehnicitate

Uzina noastră este creația acestui șesenal și se află actualmente în plină dezvoltare. Fabrica de mașini-unelte și agregate din București a luat ființă cu scopul de a realiza agregate grele, necesare dezvoltării continue a industriei noastre socialiste.

În preajma celui de-al IV-lea Congres al partidului, ponderea industriei socialiste reprezintă 90 la sută din produsul social total. Industrializarea a dus România pe drumul progresului continuu. Esențial în politica de industrializare promovată de partid a fost și va fi și în continuare dezvoltarea cu prioritate a producției mijloacelor de producție.

Proiectul de Directive subliniază totodată că: „Producția de mașini-unelte va da un aport însemnat la reînnoirea și creșterea parcului de mașini din economia națională".

Întregul nostru colectiv își dă seama că prin măsurile stabilite de proiectul de Directive, conducerea de partid a pus accentul pe calitatea și complexitatea crescîndă a acestor mașini și agregate. Este vorba de realizarea unor mașini cu dispozitive de acționări hidraulice, pneumatice, electrice și de dotarea acestora cu echipamente de programare. Noi ne străduim ca produsele noastre să îndeplinească toate aceste cerințe tehnice, ca ele să fie la nivelul tehnicii actuale.

Sarcinile care ne revin nouă, constructorilor de mașini-unelte, sînt deosebit de importante. Colectivul nostru este hotărît să și le ducă la îndeplinire și, urmînd îndrumările date de partid, să lărgească gama de fabricație a agregatelor, să asimileze noi produse și să-și sporească participarea la realizarea întreprinderilor industriale care se vor construi sau se vor reutila, cu un procent cît mai însemnat de utilaje fabricate în țară.

Valentin BÎRTA
inginer șef de producție, F.M.U.A.B.

La Centrala termoelectrică Brazi

Prevederile proiectului de Directive referitoare la producția de energie electrică și termică pun în fața noastră, a energeticienilor, sarcini complexe. E firesc să fie așa. Amploarea pe care o va lua în viitorii cinci ani industria noastră socialistă va presupune o dezvoltare corespunzătoare a bazei energetice a țării. Ritmul de creștere preconizat este impresionant. Ca specialist îmi dau seama cît de înalt va fi nivelul la care se va ridica această importantă ramură industrială și mă bucur că printre cei ce vor aplica în practică aceste prevederi ne vom număra și noi, cei ce lucrăm în cadrul termocentralei Brazi.

Există în specificul activității noastre cîteva elemente esențiale ce caracterizează aspectele cantitative și calitative ale muncii pe care o prestăm. Unul dintre acestea este și cantitatea de combustibil convențional pe kWh de energie produsă și pe Cigacalorie.

Pînă la 31 mai noi am economisit o cantitate de combustibil convențional de 3.700 tone, îngrijindu-ne ca agregatele să funcționeze la parametri optimi și preîntîmpinînd opririle accidentale. Angajamentul reînnoit al colectivului nostru prevede ca pînă la sfîrșitul anului să producem peste plan o cantitate de 31.000.000 kWh, din care 21.000.000 pînă la 1 iulie. În acest fel termocentrala Brazi va contribui la sporirea producției de energie electrică a țării.

În curînd noi vom asigura și o importantă cantitate de energie termică pentru termoficarea noilor cartiere ale Ploieștiului. Conducta ce se va instala în viitorii cîțiva ani va înconjura orașul ca o adevărată „centură caldă", trimițînd ramificații în mii de apartamente construite

F.M.U.A.B.

Una din uzinele care fabrică agregate complexe pentru industrie (fotografia din stînga)

Brazi.

„Inima" termocentralei: sala mașinilor (fotografia din mijloc).

Institutul de fizică atomică.

Discuție în laboratorul de radiospectroscopie asupra rezultatelor obținute cu o instalație de rezonanță paramagnetică electronică, concepută și realizată de către cercetătorii din acest laborator (fotografia din dreapta).

---

pînă acum sau ce se vor construi de acum înainte. Așadar, proiectul de Directive ne găsește în plină activitate. Noi, energeticienii de la Brazi, ne vom strădui să răspundem cu cinste chemării pe care ne-o adresează acest proiect mobilizator.

Gheorghe VĂTAV
inginer șef al Centralei termoelectrice Brazi

Perspectivele producției agricole

Proiectul de Directive prevede pentru viitorii cinci ani o dezvoltare remarcabilă a producției industriale în toate sectoarele și un spor de produse agricole și agroalimentare care

(Continuare în pag. 4)

În perioada 1966-1970 numărul de salariați va crește cu circa 900 mii, această creștere urmînd a se asigura prin folosirea sporului natural al populației apte de muncă și prin atragerea în rîndul salariaților a circa 400 mii din populația ocupată în prezent în agricultură.

vor acoperi necesitățile mereu crescînde ale consumului și ale industriei. Nouă, specialiștilor din agricultură, ne revin, deci, sarcini sporite.

La realizările de pînă acum ale gospodăriei noastre vom mai adăuga în viitor și altele. Pe unele le putem întrevedea. Altele se vor contura pe parcurs, favorind din planurile de perspectivă ce se vor elabora în lumina Directivelor Congresului al IV-lea al partidului.

Apreciez ca pe un fapt binevenit preocuparea pentru specializarea gospodăriilor de stat. Unitatea noastră, de pildă, este specializată în producția strugurilor de masă. Aceasta ne-a permis să ne concentrăm eforturile spre a obține o producție de 20.000 kg/ha în primul an de rod. M-a impresionat faptul că proiectul de Directive prevede dotarea agriculturii cu tractoare cu caracteristici diferențiate. Mai cu seamă această măsură va avea bune rezultate în sectorul horticol, permițînd utilizarea forței de tracțiune a mașinilor în mod rațional, după cerințele solului și ale fiecărei operațiuni.

În încheiere aș vrea să arăt că lucrătorii de la G.A.S. Manasia sînt hotărîți să răspundă cu cinste sarcinilor ce le vor reveni pentru sporirea continuă a producției agricole.

Alexandru FILOTTI
inginer șef al G.A.S. Manasia, raionul Urziceni, reg. Ploiești

Milioane metri pătrați de țesături de bumbac pe an

Interlocutorul nostru este inginerul șef al fabricii bucureștene „Răscoala din 1907", E. CARACAȘIAN.

— Ceea ce proiectul de Directive enunță pe larg — precum se știe, în sectorul nostru, al industriei ușoare, se va înregistra substanțiala creștere de 50-55% — se oglindește foarte evident și în producția fabricii noastre : numai în cursul acestui an și al anului viitor ea va crește de cinci ori.

— Aceasta înseamnă că veți ajunge la 5 milioane m² de țesături de bumbac pe an ?

— Exact. Notați că sînt, majoritatea, țesături din fire fine și că le vom realiza prin montarea unor utilaje noi, de cel mai modern tip.

— Și angajamentele dv. în cinstea apropiatului Congres al partidului ?

— Le-am reexaminat chiar ieri și vă pot comunica exact unele modificări intervenite. Ne angajasem să depășim valoarea producției globale cu 868.000 lei și am sporit suma cu încă 100.000 lei ; la țesăturile de vigonie angajamentul nostru prevedea o depășire a planului de producție cu 2.100 kg, acum l-am urcat pînă la 3.000 kg ; vom da de asemeni, peste beneficiul planificat, încă 100.000 lei.

— Iar în ce privește sortimentele ? Fabrica dv. trebuie să răspundă necontenit de frumos cotidian, mereu în creștere, a cumpărătorilor.

— Ne străduim : avem planificate 30 de modele noi ; am adăugat încă șase în cinstea Congresului.

Cheia de la poarta adîncurilor

La uzinele „1 Mai" din Ploiești și în toate uzinele din țară prevederile proiectului de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale au fost citite cu atenție de fiecare om.

Ne-am adresat tocmaiului inginer șef AUREL BIVOLAN, care răspunde de producția de sape cu role.

— Cum apreciați importanța pe care proiectul o acordă utilajelor petroliere ?

— Noi producem multe tipuri de instalații și utilaje. Sapa cu role, de exemplu, este, ca să spun așa, cheia adîncurilor pe care le străbat coloanele sondelor în foraj. De calitatea ei depind multe din realizările sondorilor. Deci un obiectiv spre care se îndreaptă cu precădere atenția noastră este mărirea durabilității și a vitezei de lucru a sapelor.

— De ce depinde îmbunătățirea continuă a calității sapelor de foraj ?

— Ar fi multe de spus. Aceste unelte, în ciuda dimensiunilor lor relativ reduse și a aparenței simplități, cer multă atenție acelora care le produc. Noi ne străduim în prezent să restringem limitele toleranțelor de prelucrare pînă la mărimi de ordinul micronilor, introducem măsurători foarte precise ale durității și ne preocupăm chiar de reproiectarea reperelor existente, în așa fel ca performanțele sapelor noastre să atingă nivelul celor mai bune produse similare realizate pe plan mondial.

— Ce vă propuneți să realizați în viitor ?

— În primul rînd vom continua lupta pentru calitate. Experimentăm și vom introduce treptat în producție o serie de metode noi. Cu colaborarea uzinei „Ceramica" din Ploiești am reușit să punem la punct tehnologia unor duze de injecție din ceramică dură, ceea ce prezintă o serie de avantaje constructive și funcționale. Ne vom strădui să răspundem cu cinste sarcinilor viitoare, fiind convinși că în felul acesta vom contribui, în măsura posibilităților noastre, la traducerea în fapt a vastului plan de dezvoltare a întregii economii naționale pe care recentul proiect de Directive l-a conturat în liniile sale principale.

În epoca maselor plastice...

Fabrica noastră, ca de altfel întreaga industrie chimică, a cunoscut în cursul șesenalului o dezvoltare impetuoasă în toate sensurile. Față de anul 1959 volumul producției a crescut de 8 ori, am realizat anual, de-a lungul șesenalului, peste 100-150 de repere. Planul de șase ani a constituit pentru noi o experiență bogată.

Proiectul de Directive arată că producția de mase plastice și rășini sintetice va crește de 3-3,3 ori. Trăim într-adevăr o epocă a materialelor plastice și creșterea prevăzută este stabilită în mod cît se poate de rațional și științific. Partidul a acordat încă din primii ani ai construcției socialiste un rol important industriei chimice, care a ajuns astăzi una din ramurile de bază ale economiei naționale. Proiectul de Directive subliniază încă o dată rolul chimiei și prevede ca în viitorii cinci ani să se realizeze în industria chimică o creștere a producției, în medie, cu 16,5 la sută anual.

Colectivul nostru urmînd indicațiile date de partid își va îndrepta atenția spre înmulțirea sortimentelor, spre îmbunătățirea calității lor și va da noilor unități cadre temeinic pregătite, specializate.

Mihai IUCACI
directorul Fabricii de mase plastice din București

Prefabricate mai multe, mai bune, mai ieftine

Convorbire cu VIRGIL CIUFU, inginer șef al întreprinderii de panouri prefabricate din beton armat și precomprimat „Progresul".

— Care sînt angajamentele dv. în cinstea Congresului partidului ?

— Să depășim planul la producția globală cu 4,5 milioane lei, la producția marfă tot cu aceeași sumă, să realizăm în plus panouri pentru 70 de apartamente...

— Vă rugăm să ne spuneți dacă aceste angajamente au prins viață.

— Evident. Planul producției globale a fost depășit cu 4.976.000 lei, cel al producției marfă cu 4.929.000 lei. Mai menționez că printre angajamentele noastre figurează și economiile peste plan prin reducerea prețului de cost (600.000 lei) și 600.000 lei beneficii peste plan. La economii am realizat în patru luni 469.000 lei, iar la capitolul beneficii de care vă vorbeam 502.000 lei, tot în patru luni. Pînă la Congres, bineînțeles, ne vom respecta angajamentele la fiecare capitol.

— V-ați gîndit și la îmbogățirea sortimentelor ?

— Înainte de a răspunde la întrebarea dv., vreau să insist asupra proiectului de Directive, care precizează : „Ca soluții constructive, pe lîngă folosirea betonului armat, se va extinde folosirea construcțiilor metalice, precum și a unor materiale ușoare și eficiente". Este o indicație foarte importantă. Trebuie să subliniez uriașa importanță pe care proiectul de Directive o acordă promovării tehnicii avansate, îmbunătățirii organizării producției, ridicării nivelului de calificare a cadrelor. Nu poți să nu fii mîndru avînd în fața ochilor acest vast tablou al țării noastre peste optiva ani. Utilizarea construcțiilor metalice ne va obliga pe noi să ne îndreptăm și mai mult atenția asupra îmbunătățirii calității produselor noastre, asupra îmbogățirii sortimentelor, obiective a căror importanță e subliniată în proiectul de Directive.

— Care sînt planurile dv. în aceste direcții ?

— Bucureștenii vor avea prilejul să le vadă concretizate în viitorul cel mai apropiat. Este vorba de panourile prefabricate din beton care au aplicate pe ele plăcuțe colorate și care vor împodobi fațadele blocurilor ce se vor construi începînd din anul acesta. În ceea ce privește noile sortimente mă limitez să vorbesc doar de grinzile T din beton precomprimat, care se vor folosi la construcțiile industriale și care, prin dimensiunea lor, vor facilita accelerarea ritmului de ridicare a halelor.

Modernizarea traficului feroviar

Șaisprezece ani au trecut de cînd am început să-mi desfășor activitatea de șef de stație în triajul din Ploiești. Nu e o perioadă prea îndelungată, dar în acest interval de timp am fost martorul unor schimbări importante. Am citit cu atenție proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale și m-au impresionat și entuziasmat prevederile lui. Nu există sector de activitate care să nu cunoască creșteri importante ale producției ; aș vrea să amintesc faptul că numărul maxim de vagoane pe care le puteam manevra acum 16 ani în stația noastră în interval de două ture (24 de ore) era de 1.800. Se lucra cu frîne manuale și cu macazuri comandate manual. Astăzi compunem și descompunem într-o zi și o noapte trenuri cu un număr de peste 4.000 de vagoane, utilizînd macazuri electromecanice și frîne cu comandă electropneumatică. Dar, așa cum rezultă din prevederile proiectului de Directive recent publicat, nouă ne sînt rezervate și alte importante sporiri ale capacității de producție.

În primul rînd electrificarea liniei București—Brașov va spori cu mult traficul feroviar pe această secție. Trîiajul nostru va ajunge să aibă o capacitate zilnică de peste 5.500 de vagoane, fapt ce va fi pe deplin posibil prin centralizarea electrodinamică a stației. Lucrările legate de introducerea acestei modernizări au și început, aflîndu-se în prezent într-un stadiu avansat. Pentru noi, feroviarii, a ține pasul cu cerințele mereu crescînde ale economiei în plină dezvoltare înseamnă a transporta mai repede și mai economic tonaje sporite, a reduce la maximum timpul de staționare și de manevră. Sîntem convinși că utilizînd noile mijloace pe care le avem azi la dispoziție (la cele arătate mai sus voi adăuga și introducerea tracțiunii diesel la manevră), vom reuși să răspundem cum se cuvine sarcinilor ce ne vor sta în față.

Alexandru BECHERU
șeful stației Ploiești-triaj

În fotografie : pe liniile triajului din Ploiești compunerea și descompunerea trenurilor se face într-un ritm din ce în ce mai rapid.

Sistemul electroenergetic național va fi extins prin construirea de linii electrice de transport și distribuție, realizîndu-se 2.800–3.000 km linii de 220–400 kV și aproximativ 25.000 km linii de 20 și 110 kV.

(Din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966–1975).

400.000 VOLTI PE VALEA OLTULUI

Echipa de vopsitori condusă de Viorel Mincea realizează adevărate performanțe alpine.

400.000 VOLȚI PE VALEA OLTULUI

Șeful de lot Ion Uhr a fost unul dintre cei care au deschis drum curentului electric la Bicaz, Brad-Vașcău, Sadu V-Sibiu. Iată-l acum participînd la construcția liniei de 400 kilovolți de pe Valea Oltului.

Tot pe calea aerului sînt transportate și subansamblele ▶ stîlpilor de susținere.

COPERTA NOASTRĂ

Oamenii care lucrează aici sînt porecliți „electricieni aburători" și trebuie să recunoaștem că au o explicație. Coperta vi-i înfățișează pe Dumitru Enache și Tudor Drăghici care, la o înălțime amețitoare, execută cu sînge rece montarea lanțului de izolator.

Fotografie de S. STEINER

O impunătoare schelă în filigran de oțel se înalță pe munte, în vecinătatea norilor.

Pe Valea Oltului, în comuna Cîineni, se află „statul major" al constructorilor liniei de înaltă tensiune de 400.000 volți Luduș-Slatina. Sute de oameni în salopete albastre, echipați cu căști de protecție, utilaje moderne de mare putere, un elicopter care se rotește în cercuri largi pe deasupra munților, purtînd instalații metalice grele, toate acestea arată că aici se realizează o importantă construcție. Pe șeful șantierului, inginerul Ovidiu Costin l-am găsit în biroul său, instalat într-o casă tipic oltenească, împreună cu inginerul șef Ulpiu Nedelcu. Înconjurați de schițe și hărți studiau traversarea căii ferate în zona de nord a liniei și executarea transporturilor de materiale cu ajutorul funicularului la borna 356 situată în cheile Topologului, la o înălțime de 120 metri.

— Linia la care lucrăm — ne spune inginerul Ovidiu Costin — este una din primele linii de 400 kilovolți din țara noastră. La realizarea ei participă împreună cu noi constructorii din Cluj și București. Linia va alimenta cu energie electrică combinatul de la Slatina și orașul București. Întreprinderii de construcții și montaje energetice-5 Sibiu, căreia îi aparținem, îi revine o porțiune lungă de 113 kilometri, de la Sibiu și pînă la Dedulești, unde se face joncțiunea cu constructorii altei întreprinderi. Aceasta este cea de-a șaptea linie transcarpatică de înaltă tensiune construită de întreprinderea noastră.

De la Sibiu, linia de 400 kilovolți străbate cîmpia Cibinului, îndreptîndu-se spre Carpații Meridionali. Ea traversează pasul Turnu-Roșu, se cațără pe versantul sudic al munților, urcă creasta Clăbucetului și de aici, avînd în dreapta masivul Cozia și în stînga crestele prăpăstioase ale Munților Făgăraș — Surul, Negoiul, Paltinul — traversează căldarea Loviștei. Sărind din stîncă în stîncă, linia trece apoi cheile Topologului, urcă pieptiș pantele Munților Frunții, de pe culmea cărora, în zare, spre est, se vede hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș, iar de aici ajunge în zona dealurilor subcarpatice, într-un peisaj mai calm, mai puțin dramatic.

Traseul este greu, accidentat, lipsit de căi de acces, cu pante depășind uneori 40°. Specificul acestui traseu a impus folosirea unor mijloace tehnice adecvate: tractoare grele, funiculare forestiere, un elicopter adaptat în mod special cerințelor și dotat cu cuve cu declanșare automată, pentru transportul balastului, cimentului și betonului gata preparat. Pentru prima dată proiectantul a prevăzut aici montarea stîlpilor metalici de susținere în subansamble de circa 500 de kilograme, fapt care permite o ușoară manipulare a lor, precum și transportul lor cu elicopterul.

În ciuda traseului dificil și a condițiilor speciale de muncă constructorii de pe șantier, avîntați în întrecere în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului, au înregistrat importante succese. De la începutul anului productivitatea muncii a crescut cu 4,6 la sută, valoarea producției globale realizate reprezintă 101,1 la sută față de cea planificată, iar prețul de cost a fost redus cu 1,76 la sută. În același timp a fost înscrisă la capitolul economii suma de 110.000 lei.

Fotoreportaj de S. STEINER

Inginerul Ovidiu Costin, șeful șantierului, împreună cu inginerul șef Ulpiu Nedelcu elaborează amănuntele viitoarei etape de lucru.

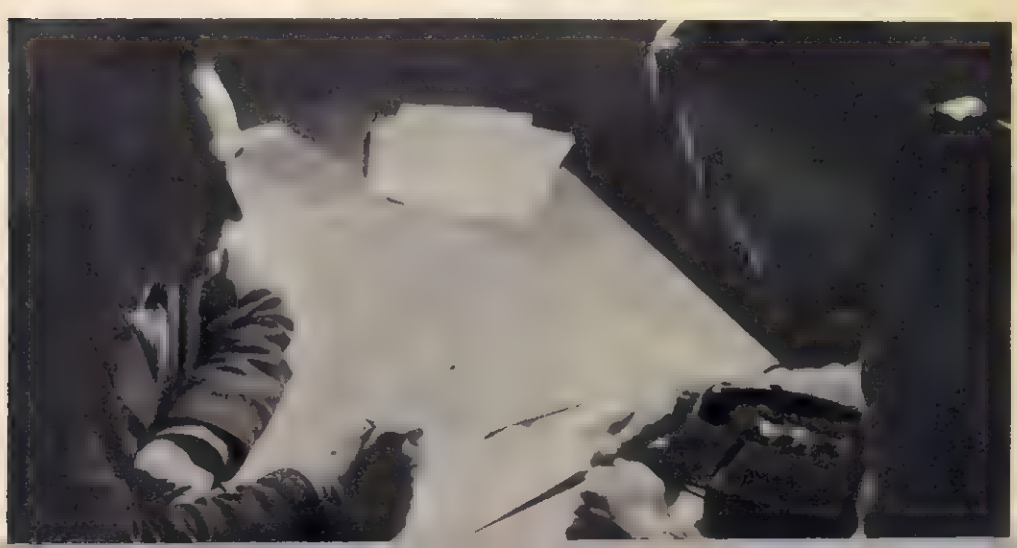

PROFILURI DINTR-O GENERAȚIE

CIND GIURCHESCU GLUMEȘTE... O scenă din „Pălăria florentină" la Teatrul Mănăstirea-C.F.R.

Cînd, după succesele Teatrului de Comedie la Paris, oamenii de teatru francezi au vrut să-i cunoască pe regizorii celor trei spectacole, ei s-au aflat în fața a doi tineri: unul de 34 de ani, celălalt de 30. Lucian Giurchescu și David Esrig sînt reprezentanții unei întregi generații care s-a adăugat cam în ultimul deceniu forțelor vîrstnice, sînt reprezentanții unei noi școli regizorale românești, ale cărei succese incontestabile le exprimă și realizările lor scenice.

În aprilie 1964, cu prilejul întîlnirii de la București a Institutului internațional de teatru, revista „Teatrul" a publicat 17 portrete de regizori tineri. Delegații străini au văzut un fenomen deosebit de interesant în acest aflux de forțe noi și mulți dintre ei au povestit ori au scris, în țările lor, despre „cei 17". De fapt, numărul tinerilor regizori valoroși este mai mare și lista oricînd riscă să fie incompletă. Nivelul calitativ al spectacolelor prezentate în aceste zile ale Decadei teatrelor dramatice reprezintă de altfel contextul general în care s-au afirmat regizorii pe care îi prezentăm mai jos, contextul unei arte aflate într-o ascendență continuă și care se anunță mereu mai înfloritoare. Dacă am încerca să desprindem cîteva trăsături comune acestor regizori, am putea spune că pentru ei toți teatrul nu mai este o artă a vedetei, ci a colectivului, nu un meșteșug al declamației, ci al expresiei complexe vizual-auditive, nu o transpunere brută a realității, ci una poetică și în același timp nu o retragere din fața vieții, ci o modalitate de a pătrunde în esențele ei. Între aceste coordonate, fiecare își definește tot mai precis stilul personal, preferințele, preocupările și posibilitățile. Vom încerca să schițăm, extrem de sumar, cîteva profiluri. Dar fiind vorba de personalități în mers — și încă într-un mers rapid — ne cerem scuze dacă imaginile vor ieși puțin... mișcate.

PENCIULESCU: știința de a pune întrebări

Ceea ce te frapează în spectacolele lui Radu Penciulescu e claritatea. Textul devine sub mîna lui cristalin. Regizorul nu iubește artificiile: „De n-ar fi iubirile..." s-a jucat pe o simplă estradă. Totul concentrat pe idei, pe relațiile dintre personaje. Dar drumul spre această esențializare nu e neted, linear. Este o luptă dramatică pentru fiecare grăunte de adevăr cîștigat și limpezit, smuls materiei informe, ideilor preconcepute, dificultății de a comunica, neînțelegerii și erorii. Legea de bază: a nu simplifica, a nu-ți închipui că posezi dezlegările în buzunarul de la vestă. („Cel căruia toate lucrurile îi sînt de la bun început clare este, după părerea mea, pur și simplu un prost", spunea Maiakovski.)

La Penciulescu spectacolul este un proces de cunoaștere, care avansează din întrebare în întrebare. Pătrunzi treptat în miezul caracterelor, al conflictelor. Cine are dreptate, Proca sau Athanasescu? („Steaua polară" de S. Fărcășan.) Ce-i izolează și îi înfricoșează mereu pe cei doi oameni aflați ca într-un „balansoar" al nesiguranței și al încercărilor de apropiere neizbutite? („Doi pe un balansoar" de W. Gibson.) E oare întemeiată suspiciunea lui Horia Drăgan față de Nicolae Roșca? („Oricît ar părea de ciudat" de Dorel Dorian.) Interpretarea nu-ți servește soluții facile, de-a gata mestecate. Trebuie să cauți, să te frămînți cu actorii împreună, să judeci tu însuți.

L-am compara pe Penciulescu cu acela care recuperează pămînturi inundate, înaintînd dîrz, palmă cu palmă. Terenul cucerit astfel e parcă mai prețios. Și mai uman. „Doi pe un balansoar" începe simplu, obișnuit ca un flirt mărunt. Apoi relațiile dintre Jerry și Gittel devin din ce în ce mai bizare, mai îngrijorătoare, mai insuportabile. Perspectiva se lărgește, detaliile personale compun biografii, biografiile se transformă în destine. Întîmplarea unei seri devine episodul unei iubiri nerealizate, lunga călătorie prin întunericul singurătății, istoria izolării oamenilor și irosirii vieților într-o lume de piatră și de neon.

GIURCHESCU: spre un teatru popular

Cel dintîi regizor care a obținut succes în București cu Brecht a fost Lucian Giurchescu. Și aceasta, pentru că el a renunțat la toate prejudecățile abstracte despre „distanțare" și „brechtianism", a făcut din „Puntila" și „Svejk în al doilea război mondial" spectacole de o mare strălucire și vervă, a mers cu adevărul și umorul textului drept la inima spectatorului. Cu un bun-simț sigur, cu „flerul" meseriei de teatru, el ocolește sofismele, scoate în evidență ceea ce este viu într-o piesă — acțiunea, situația, caracterul.

Punînd în scenă comedia „Sonet pentru o păpușă" de S. Fărcășan, el a scos în plină lumină umorul scînteietor al textului, a conlucrat cu autorul la eliminarea unor lungimi, a unor părți prea expozitive, la înlocuirea lor cu elemente dinamice, a dat intrigii mai mult cheag și a realizat una din „loviturile" stagiunii.

Giurchescu nu se împacă cu ceea ce este greoi, pedant și plictisitor. Spectacolul să fie o bucurie a spiritului, o sărbătoare comună

IN CAUTAREA UNUI STIL TRAGIC MODERN. Toma Dimitriu și Ilincu Tomaroveanu în „Moartea unui artist" (regia Horea Popescu).

REDESCOPERIND UN SHAKESPEARE CONTEMPORAN. „Uitați-vă la ei! Aștia sînt cei care au venit să cucerească Troia!", strigă Thersit (actorul Gh. Dinică). Regia D. Esrig.

a actorilor și a spectatorilor! Nimic din ceea ce este omenesc să nu rămînă străin scenei — și atunci teatrul va fi popular. De aceea Giurchescu apelează cu plăcere la forme dintre cele mai directe de comunicare cu publicul, la muzică, dans, la gagul dus pînă la mijloace clovnești. Vodevilul, un gen iubit de mase, era firesc să-l atragă, și el a demonstrat de curînd, cu „Pălăria florentină" de Labiche, că acest gen n-a murit. Într-un ritm drăcesc se desfășoară cortegiul încurcăturilor și al coincidențelor, vesela și colorata defilare a tipurilor burlești, cortegiul farselor însoțite de cuplete comice, și pleci de la spectacol fredonînd o dată cu interpreții: „Hai cu nunta prin Paris, ura, ura, ura / Că mireasa-i ca un vis, ura, ura, ura..."

HOREA POPESCU: poezia marilor dimensiuni

Horea Popescu e ceea ce am numi un regizor *de forță*. El știe să se ridice deasupra cotidianului, să dea spectacolelor sale ample sensuri metaforice. În montarea sa, „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită" își căpăta proporțiile istorice la care a gîndit-o Brecht; ea reprezenta nu numai evocarea unei cariere politice nefaste, dar și „epopeea" tragică a unei întregi etape întunecate din istoria omenirii. Bursa din Chicago era un tablou hiperbolic al junglei „civilizate" a banului; consiliul de administrație al trustului conopidei se asemăna unui „consiliu al zeilor" atotputernici ai societății capitaliste; în florăria lui Givola simțeai că se pune la cale soarta milioanelor de oameni; înmormîntarea lui Dullfeet se încheia printr-un dans grotesc, înspăimîntător, al lui Arturo Ui și al acoliților săi printre pietrele funerare ale cimitirului. Comicul și monstruosul atingeau deopotrivă, în această reprezentație, dimensiuni enorme, împletindu-se într-o sinteză de neuitat...

În „Moartea unui artist" de Horia Lovinescu, regizorul a construit, tot la proporții majore, o lume a creației, a cărei emblemă ar putea fi silueta sculptorului Crudu, cu dalta în mînă, cioplind în atelierul său — imagine care apare la un moment dat imensă, profilată pe fundalul scenei. Lupta pe care o dă Manole Crudu cu propriile sale spaime, îndoieli și slăbiciuni, apare ca un simbol modern al unui alt meșter Manole, ca o afirmare a superiorității speciei omenești asupra morții, asupra mărginirii individului. Prin integrarea organică a simbolului într-un conflict contemporan, prin adîncile sale semnificații filozofice, spectacolul a însemnat o contribuție la formarea unui stil monumental în arta interpretativă a vremii noastre.

ESRIG: zborul fără limite al fanteziei

David Esrig e un imaginativ, scena reprezintă pentru el un tărîm al minunilor. Aici totul trebuie să fie posibil. Inventivitatea regizorului ne poartă din surpriză în surpriză. Mai ales cu ultimele sale spectacole (*Umbra, Troilus și Cresida*), Esrig se dovedește apt nu numai să înlănțuie zeci de idei ingenioase și neașteptate, dar să făurească din ele lumi coerente, aparținînd pe de-a-ntregul fanteziei, dar purtînd totodată, ca orice fapt de artă autentică, marca adevărului. Viziunea lui, pe care n-ai fi bănuit-o înainte, îți apare după spectacol firească, de la sine înțeleasă.

În „Troilus și Cresida", pe urmele lui Shakespeare, Esrig descoperă o lume uimitoare care stătea parcă ascunsă între filele textului și a ieșit acum la iveală, impunîndu-se cu forța veridicității artistice. Ahile și Aiax sînt găligani cu mutre de nătărăi; Patrocle, cu gentuța sub braț și glasul pițigăiat, arată într-adevăr ca o „cățea a lui Ahile", înțeleptul Nestor e un ramolit și un palavragiu caraghios; Agamemnon și Ulise sînt pe cît de perfizi pe atît de lași: cînd aud trîmbițele troienilor cad cu nasul în pămînt; frumoasa Elena pare culeasă dintr-un bordel de port internațional; Paris e un fante sclivisit, cu mustăcioară, în vreme ce lui Menelau numai coarnele îi lipsesc la vedere ca să-l crezi bou de-a binelea. Oare nu așa îi apar omului lucid de astăzi figurile legendare ale „marilor războaie" de cucerire?

CERNESCU: dărîmarea miturilor

E o tendință comună multora dintre regizorii generației de care ne ocupăm, aceea de a răsturna reprezentările șablonarde și superficiale ale vieții, de a satiriza clișeele de gîndire. Această tendință și-a găsit expresii dintre cele mai reușite în creațiile lui Dinu Cernescu. Deși spectacolele sale sînt deseori „trăsnite", întemeiate pe cea mai liberă și mai nesecată ficțiune, o sete de adevăr și de real e

Andrei BĂLEANU

(Continuare în pag. 10)

UN INDEMN LA LUCIDITATE.
Stilul grotesc al spectacolului lui Pintilie „Biedermann și incendiatorii" și-a găsit în Mircea Albulescu și Octavian Cotescu interpreți fideli.

PERSONAJE ȘI MANECHINE.
Caragiale poate rîde într-un fel nou, afirmă Valeriu Moisescu.

PROFILURI DINTR-O GENERAȚIE

ceea ce le însuflețește. Piesa de teatru e pentru Cernescu un fel de ecran translucid îndărătul căruia se ascunde o realitate încă neexplorată. De aceea regizorul s-a aplecat cu interes asupra piesei unui debutant, „Stăpînul apelor" de C. Pastor, unde a găsit elemente ale unei observații autentice despre viață. „Somnoroasa aventură" de T. Mazilu i-a oferit prilejul de a satiriza autoiluzionarea, incapacitatea unor personaje ca Gherman sau Ogaru de a pricepe esența realităților noi din jurul lor.

Dar performanța lui Cernescu în această stagiune a fost „Tigrul" de Murray Schisgal. Cele două personaje ale piesei (datorită și interpretării excelente a Ilenei Predescu și a lui Ștefan Iordache) apar pe de o parte așa cum se văd ele însele: el, un neconformist plin de curaj, care jonglează cu noțiunile cele mai subtile ale culturii, ea, o femeie plină de inteligență și demnitate; iar pe de altă parte, așa cum sînt în realitate: un tînăr derutat a cărei revoltă se irosește, și una dintre acele cuconițe bine situate care se ocupă de opere caritabile și care îmblînzește cu ușurință „tigrul", aducîndu-l la un călduț conformism. Confruntarea iluziei cu realitatea prilejuiește momente scenice de mare savoare. Astfel, căutarea formelor inedite, folosirea grotescului sau a caricaturii constituie la Cernescu, ca și la majoritatea colegilor săi, nu o preocupare în sine, ci o modalitate proprie de a oglindi esențe ale existenței reale.

PINTILIE: Ironist sau sentimental?

Reprezentanții acestei generații de regizori resping unanim sentimentalismul lacrimogen și retoric. Vremea melodramei a trecut și unele spectacole se însărcinează să înregistreze decesul ei, supunînd hazului public „ah"-urile și „of"-urile fără acoperire.

Printre succesele lui Lucian Pintilie se numără la loc de frunte „Biedermann și incendiatorii" de Max Frisch; „omenia" burghezului „cumsecade", care oferă incendiatorilor fasciști pînă și chibriturile cu care-i vor aprinde casa, este aci ridiculizată cu vehemență.

Regizorul mînuiește violent și precis armele cele mai ascuțite ale satirei. Totuși, Pintilie este și realizatorul unor spectacole de caldă umanitate și lucrează în momentul de față la un film liric, inspirat de o poveste de dragoste în anii luptei ilegale a comuniștilor. Sarcasmul și lirismul, așa cum le înțelege Lucian Pintilie, nu se exclud reciproc. Cum explica el însuși într-un interviu, critica emoțiilor neselectate, a înduioșărilor plîngărețe nejustificate, nu este menită să cultive o atitudine rece față de viață, ci să ducă la purificarea și înnobilarea sentimentelor.

MOISESCU: pilot de încercare

Spectacolele lui Valeriu Moisescu au darul să stîrnească adesea controverse aprinse; lui îi revin într-o serie de cazuri și meritele și riscurile experimentării unor interesante inițiative teatrale. Exagerările și imperfecțiunile au abundat în asemenea experiențe. Dar pilotul de încercare, înfruntînd pericole, e oare mai puțin necesar decît profesionistul ponderat al cunoștințelor regulate?

Cel mai recent dintre „scandalurile" provocate de Moisescu se datorește interpretării noi pe care a dat-o unor schițe dramatizate ale lui Caragiale. Elementul pitoresc, subliniat îndeobște pînă acum, apare aici mai puțin accentuat, regizorul a căutat să dea textului semnificații larg-generalizatoare, filozofice, a văzut în personajele caragialești figuri simbolice ale unei lumi ce pășea pe calea dezumanizării; el a tratat cele cîteva episoade comice ca ipostaze ale acestei lumi trîndave, înecate în automatisme. „Sacrilegiu!", au strigat unii. Dar ceea ce era de demonstrat a fost demonstrat și anume că opera complexă a lui Caragiale oferă posibilitatea unor interpretări scenice foarte diverse. Spectacolul lui Moisescu este un punct de vedere într-o discuție care abia începe și care va fi purtată, fără îndoială, nu numai prin articole sau viu grai, ci mai ales prin spectacole felurite, printr-o varietate de transpuneri contemporane ale textelor caragialești.

★

Spațiul ne obligă să ne oprim. Dar fără Margareta Niculescu, Ion Cojar și Crin Teodorescu, fără Mihai Dimiu sau Cornel Todea, George Teodorescu și Ion Taub, Călin Florian și Farkaș Istvan, fără Vlad Mugur sau Ion Simionescu, Sanda Manu, Harag György, Geta Vlad, D. D. Neleanu, Petre Sava Băleanu, Ion Maximilian, Emil Mandric, Ion Barna, Ștefan Lenkisch, Dan Alecsandrescu tabloul acestei admirabile generații regizorale, între 30 și 40 de ani, este departe de a fi complet. Continuînd cele mai bune tradiții, ei au îmbogățit limbajul specific teatral. Nu fără tentative neizbutite, nu fără eșecuri sau parțiale neîmpliniri, ei au adus în teatrul nostru o mai intensă folosire a convențiilor și totodată mai puțin convenționalism desuet, au adus un bagaj propriu de fantezie și de adevăr, de viață și originalitate.

Andrei BĂLEANU

13 interviuri la marginea Dunării

În urmă cu două săptămîni străbăteam sudul Olteniei. Am făcut un popas mai mare la Vișina-Veche. O comună oarecare, așezată aici din vechime; nerînduită la mare vedere, nici pe linie principală de cale ferată, nici la șosea națională asfaltată, Vișina-Veche nu e un punct de atracție pentru călătorul comod. Dar și aici, ca-n toate satele României, s-au petrecut în anii noștri o seamă de lucruri noi care au sporit caratele grînelor ce cresc pe aceste pămînturi, modificînd totodată felul de trai și de muncă al țăranilor din partea de sud a României.

Sîntem deci la marginea Dunării, într-o comună cu totul obișnuită. Intervievăm oameni pe care-i găsim pe cîmp și-n comună. Deci despre lucruri mai noi petrecute la Vișina-Veche.

OMUL CU PĂRUL CĂRUNT

1

Străbatem cu piciorul și cu șareta, sub un soare arzător, satul și cîmpia.

Ne oprim la marginea unei tarlale cu sfeclă de zahăr. Se apropie de noi un om tînăr, cu părul argintiu.

Întrebăm:

— Cu cine vorbim?

— Cu Marin Vrancea, președintele cooperativei agricole de producție.

— Cînd a fost înființată cooperativa dumneavoastră?

— În 1950.

— Care sînt anii în care ea s-a dezvoltat cel mai mult?

— Cei care s-au scurs de la Congresul al III-lea al partidului, pînă acum. În 1961 în comuna noastră s-a întîmplat un eveniment memorabil: toți oamenii au intrat în cooperativa agricolă de producție. Din acel an am trecut la dezvoltarea intensivă a ramurilor de producție. În 1964 producțiile medii la majoritatea culturilor au fost mai mari decît cele pe care le-am planificat.

La porumb, de pildă, avînd un teren bun, ne-am propus să obținem 2.400 kg boabe și am recoltat 3.823 kg; la orz am planificat 1.600 kg la hectar și am cules 3.300 kg; și la grîu și la alte culturi am depășit producțiile planificate. Toate acestea au sporit simțitor puterea economică a cooperativei noastre.

Marin Vrancea ne vorbește și despre alte succese ale cooperativei agricole. Ne comunică un lucru care-l bucură mult: pentru succese deosebite obținute în producția agricolă, în întărirea economico-organizatorică, Cooperativa agricolă din Vișina-Veche a fost declarată în 1964 unitate fruntașă pe raion.

DE LA ÎNFLORIREA LILIACULUI PÎNĂ-N TÎRZIUL TOAMNEI

2

Șareta ajunge într-un loc cu vegetație bogată: grîne verzi pînă la brîu, trifoliene pline de sănătate spre care vitele, chiar sătule fiind, privesc pofticioase. Aici e și grădina de legume, unde lucrează femei și multe fete.

Intrăm în vorbă cu o fată de 18 ani, Ioana Lia.

— E mare suprafața cultivată cu legume în cooperativa dv.?

— Acum e destul de mare. Dar acum zece ani, cînd eram eu pionieră, mi-a spus tata că legumele și zarzavaturile se cultivau doar pe două hectare. Azi grădina noastră se întinde pe 30 de hectare.

— Nu știi ce venituri v-a adus grădina anul trecut?

— De ce să nu știu? Aproape 500.000 lei.

Se pare că în acest an cooperativa agricolă va obține și mai multe venituri de pe urma legumelor, deși suprafața nu e mai mare ca anul trecut. Pentru că oamenii țin seama de indicațiile date de specialiști, de nevoile pieței. Ei și-au organizat munca în așa fel încît livrează legume de la înflorirea liliacului pînă la căderea brumelor tîrzii, de toamnă.

CE AFLĂM DE LA UN CIOBAN

3

N-are nici bîtă și nici bundă întoarsă, deși e cioban. După veșminte, dacă n-ar fi lîngă oi, i s-ar stabili cu greu ocupația. Omul e cufundat în lectura unei cărți. Îl stingherim pe Gheorghe Marinescu, dar n-avem încotro.

— Aveți multe oi?

— Aproape 1.200, merinos, dar acest efectiv îl micșorăm și într-un viitor nu prea îndepărtat nu vom mai avea oi fiindcă sînt cooperative agricole care au condiții mai bune pentru creșterea oilor. Noi ne vom preocupa intens de creșterea vacilor și a porcilor.

Gheorghe Marinescu ne vorbește despre starea sanitară a animalelor din cooperativa lor. E bună. E bine de reținut acest fapt: în urmă cu 25 de ani, în fosta plasă Corabia exista un singur cadru veterinar pentru toate comunele. Azi numai la Vișina-Veche sănătatea animalelor e apărată de un medic veterinar, un inginer zootehnist și de un tehnician veterinar.

VASILICA DĂNCIULESCU PUNE PUNCTUL PE I

4

Iată-ne la ferma de porci. Intervievăm o femeie între două vîrste :

— După construcții, se pare că aveți mulți porci.

— Mulți, dar nu destui. Anul trecut am avut 913, acum, 1964 și există condiții să creștem mai mulți.

— Cunoașteți situația și la taurine ?

— Cunosc. Și aici, dintr-un punct de vedere , stăm foarte bine cu încărcătura la suta de hectare. Din 1960 și pînă acu' în fiecare an a crescut numărul taurinelor proprietate obștească. Azi avem peste 760 capete.

— Asta e un lucru foarte bun.

— Foarte bun, tovarășe, dar eu vreau să pun punctul pe i. Acum stăm bine cu încărcătura, dar stăm mai așa cu disproporția. Din 760 și ceva de taurine, vaci cu lapte sînt doar 180. Nu-i bună proporția. Dar o reparăm noi. Avem o problemă mai grea : producția de lapte e încă destul de scăzută la noi în comună. Nu putem fi de loc mulțumiți cu 1.532 litri lapte pe cap de vacă. Trebuie să ajungem la cel puțin 2.000 litri.

RESPONSABILUL CU CIFRELE

5

Ne reîntoarcem în comună. La sediul cooperativei agricole îl întîlnim pe contabilul șef, Ion Dincă.

— În 1950 aveam un fond de bază de 30.047 lei, iar animale proprietate obștească : una vacă și cîteva perechi de boi. Fondul de bază a crescut în fiecare an și paralel cu el s-a dezvoltat averea obștească. În 1963 fondul de bază era de 3.658.000 lei, iar în 1964 a ajuns la 4.600.000 lei. În acest an se prevede o creștere sensibilă. De bună-seamă că atît dinamica fondului de bază cît și a averii obștești oglindesc creșterea continuă a producției agricole. Cît privește veniturile bănești în 1964 ele au fost de 4.315.000 lei, iar în acest an am planificat să se apropie de 5.500.000 lei.

Contabilul șef ajunge la un capitol interesant : datoriile bănești ale cooperativei către stat.

— Cu ani în urmă aceste datorii au fost destul de mari. Azi sînt mici. Devenind mai bogați, am reușit să ne plătim o bună parte din datorii. Cooperativa agricolă e puternică. Trăiește pe picioare proprii.

O ÎNVĂȚĂTOARE CU OCHII DE CER

6

— Numele dumneavoastră ?

— Maria Henteș.

— Ce lucruri noi în materie de învățămînt s-au petrecut în ultimii ani la Vișina-Veche ?

— Multe. Prin 1961 în comună erau 13 cadre didactice. Azi, 22. Avem școală nouă de 8 ani ; localul, cu etaj, nu se deosebește cu nimic de cel al unui liceu de oraș. Pînă la Congresul partidului va fi complet gata.

— Ați făcut vreun sondaj în rîndul elevilor cu privire la alegerea profesiei ?

— E o problemă cheie și stă în atenția noastră. Vă spun un lucru : mai multor elevi le-am pus aceeași întrebare : „Cînd veți fi mari unde vreți să munciți ?" Au răspuns așa : „Pe locomotiva diesel", „la combinatul de la Îșalnița", „în agricultură".

Rîde învățătoarea și în ochii ei de cer se citesc toate visele elevilor ei.

TOTUL PENTRU „COPII-PROBLEMĂ"

7

În brațele unei femei tinere, un copil de cîteva luni dovedește indisciplină totală. Mama l-a adus la medic.

— N-are nimic voinicul dumitale. Fii liniștită.

Doctorul vorbește rar. După ce ne prezentăm îi spunem :

— Nu sînteți oltean.

— Nu, mi-s bănățean. Dar mă simt bine printre oltenі.

— Care boală v-a dat cel mai mult de lucru ?

— Reumatismul. Acum îmi dă mai puțin. Am introdus profilaxia recidivelor reumatismului Sokolski-Bouillaud la toți cei în cauză.

— Cum stați cu mortalitatea infantilă ?

— În anul acesta din copiii care s-au născut n-a murit nici unul. Avem însă și „copii-problemă".

— Ce-nseamnă asta ?

— Copii care din diverse motive au o constituție mai slabă. Toată atenția noastră e îndreptată spre ei. Toți aceștia primesc gratuit laptele pentru suprasalimentare, iar pînă la vîrsta de 16 ani absolut toți copiii beneficiază de medicamente gratuit.

Mai aflăm ceva : în 1965 suma afectată medicamentelor pentru copii a fost dublată față de anul trecut.

PREMIUL I PE RAION

8

Ilie Vlad, secretarul sfatului popular comunal, ne vorbește despre acțiunea de înfrumusețare a comunei, despre munca patriotică a cetățenilor :

— Anul trecut am obținut premiul I pe raion în cadrul întrecerii patriotice.

— Vorbiți-ne despre necazuri mai vechi care astăzi nu vă mai supără.

— Păi ar fi mai multe : pe o distanță de 16 km aveam un drum raional care-ți hurducea ficații ; acum e nou și-ți face plăcere să-l străbați.

Ilie Vlad ne vorbește despre cei 6.000 de pomi ornamentali plantați în acest an, despre pavarea străzilor, despre un parc care se naște lîngă gară, despre multe acțiuni menite să înnoiască și mai mult Vișina-Veche.

4

8

VIȘINA VECHE

10

11

MARIN IORGA SE DUCE LA MOARĂ

9

Pe drumul ce du
harnici țărani din Vișina
„Macină într-un
Grîu frumos d
Omul are de ce
familia sa a primit 6.1
— Ce mai faci,
— Păi făcut cas
Marin Iorga își

GICĂ AMZULESCU ARE CLIENȚI PUȚINI

10

La Vișina-Veche,
Gică Amzulescu, ne
— Aveam un cl
suptului și-i plăceau s
vărăștii din brigada ar
nici la rînd l-au urzic
rîndul oamenilor. Mai
Aflăm de la mil
tați cu păstrarea avut
mai înaintați oameni
spus și continuă să-și

PLOILE VOR CĂDEA DIN OLT

11

Pămîntul Vișinei e darnic. Dar poate fi și mai darnic. Un om de statură mijlocie, brigadierul Ion Simion, ține să ne spună.

— Statul ne-a pus la dispoziție mașini moderne, semințe din soiuri bune; se stabiliră ingineri în cooperativa noastră. Toate sînt bune. Dar avurăm ani cînd ploile ne ocoliră și-am fost tare supărați. Auziți? În 1966, Oltul ne va uda 450 hectare. Facem irigații. O să ne procurăm și chimice mai multe. Atunci n-o să mai fim mulțumiți cu producțiile medii pe care le obținem azi.

RAPID ȘI LA TIMP

12

După Marin Bătrînca, ajutorul cel mai de preț pe care l-a primit lucrătorul pămîntului e mecanizarea.

— Munca în agricultură era foarte grea. Acu' e mai puțin grea. Nu-și mai rupe omul oasele. Ari, semeni, grăpezi, prășești, seceri cu ajutorul mașinilor. E mai greu la recoltatul porumbului. Tot cu mîna. Dar citii cu în gazetă că nu va trece multă apă pe Olt și Dunăre și frații noștri de la „Semănătoarea" vor termina o straşnică combină pentru recoltarea porumbului. Așa, da. Le vom face toate rapid și la timp... (Are dreptate Marin Bătrînca. În 1970 — așa cum prevede proiectul de Directive — cooperativele agricole de producție vor fi deservite de 320 stațiuni de mașini și tractoare, dotate cu un număr mare și variat de mașini care vor executa lucrările agricole în termene mai scurte și de mai bună calitate.)

DE CE-ȘI FACE ION SIMA VEACUL LA BUFET

13

Ion Sima se apropie de vîrsta patriarhilor. Își face veacul la bufet. Nu e bețiv, dar cum omul e paznic de noapte, nu poate dormi toată ziua și atunci vine la bufet, mai mult să audă povești decît să bea.

— Nea Ioene, o voie să stăm la masa dumitale?

— Cine zice să nu? Ședeți.

— Matale ce mai zici?

— Păi ce să zic, domnule? Noaptea la pază, dimineața un puișor de somn, un pic pe acasă, și mai mult pe la bufet. Nu-s băutor, da-mi place aici. Văzurăți Vișina noastră Veche? Dar e nouă, domnule. Că-n tinerețele mele nu prea făcură domnii nimic. Acu', la bătrînețe, văzui cum merge Vișina mea repede în toate privințele. Păi aflași dumneata că numai din primăvară și pînă acu' 90 de vișineni își înălțară case? Văzurăți școala, căminul, magazinul universal? Toate le făcurăm în ultimii patru ani.

LA O BERE ÎN COLECTIV

Seară. Peste cîteva ore plecăm din Vișina. Marin Vrancea ține neapărat să bem o bere. Primim cu plăcere. Vin și cîțiva din brigadierii lui. Toți sînt transpirați și plini de praf. I-a obosit soarele și praful. O bere e binevenită. Oamenii discută cu ardoare despre culturile de grîu care sînt de toată frumusețea. Și porumbul se arată frumos. E adevărat, pe-alocuri s-au ivit nesfîrșite neplăceri. Dăunătorii. Toate brigăzile au început însă contrastacul — cu insecticide — împotriva lor. Oamenii discută aprins despre lucrările de întreținere care trebuie făcute rapid și la cel mai înalt nivel agrotehnic. Brigadierii s-au angajat ca în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului toate lucrările agricole să fie făcute în așa fel încît să nu primească nici un calificativ sub „foarte bine".

EXISTĂ LOC PENTRU MAI MULT

Cei 13 cetățeni pe care i-am intervievat exprimă, în bună măsură, opinia locuitorilor din Vișina-Veche. Oamenii au vorbit frumos, cu legitimă mîndrie, despre realizările lor.

Există însă în această comună loc pentru mai mult. Resursele locale se cer folosite din plin. Vișina stăpînește un pămînt fertil a cărui dărnicie nu și-a spus în întregime cuvîntul. Recoltele acestor pămînturi se cer pe măsura fertilității, pe măsura mijloacelor moderne cu care se lucrează. Într-un viitor apropiat gradul de fertilitate a acestor pămînturi va fi și mai mare. Așa cum prevede proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului, în anul 1970 agricultura patriei noastre va primi peste 1,1 milioane tone îngrășăminte chimice în substanță activă, de 3,5 ori mai mult ca în 1965. De bună seamă că și pămîntul Vișinei Vechi va cunoaște binefacerea acestor îngrășăminte.

Ne permitem să facem cîteva sugestii: la Vișina-Veche există un iaz mare, adînc, de toată frumusețea. E o creație a țăranilor cooperatori. Dar acest iaz — în afara faptului că e sursa cea mai apropiată de apă pentru facerea cărămizilor — cam stă degeaba. N-a fost de multă vreme repopulat cu pește și la ora actuală cooperativa agricolă are puține păsări de apă — rațe și gîște — care s-ar simți de minune aici. Și-a ce privește întreținerea unor instituții, e loc pentru mai bine, pentru mai frumos. Nu se cade ca localul sfatului popular să aibă pereții coșcoviți, ca o casă veche, lăsată în părăsire.

Am părăsit Vișina-Veche cu impresii prospete, frumoase. Poate o călătorie viitoare în această comună de la marginea Dunării ne va da sentimentul unor împliniri și mai bogate.

George CIUDAN

Fotografii de Elena GHERA

...ce spre moară, în fruntea carului cu boi, pășește unul din cei mai ...: Marin Iorga. Ca să-i pară drumul mai scurt, omul fredonează: ... moară ... astă-vară".

...să fie mulțumit. Anul trecut pentru zilele-muncă făcute de el și ... kg porumb, 2.382 kg grîu, 14.656 lei, fasole, zahăr etc.

...nea Marine?

...i. Cu multe camere, că-mi aduse ginere și am două nepoate. ...ontinuă drumul spre moară fredonînd.

...ca în toate comunele, există un post de miliție. Șeful, plutonierul ...orbește despre necazuri mai vechi.

...ent, Eftenie Gavrilescu, care mi-a dat mult de lucru. Avea darul ...odalurile. Ani de zile mi-am bătut capul cu el. I-am rugat pe to...tică de agitație să-mi dea o mînă de ajutor. Și mi-au dat. Dumi...it cu cîntece și strigături. Am o mare bucurie. Azi Eftenie e în ...bea el, dar cu măsură și nu mai face scandal.

...ție că tot mai puțini sînt „clienții" dumisale scandalagii, cei cer...dui obștesc etc. Conferințele de la căminul cultural, opinia celor ...in comună, folosirea celor mai variate mijloace de educație și-au ...spună cuvîntul cu bune consecințe.

Note de călătorie

Construcția autostrăzii constituie un important factor de dezvoltare economică a regiunilor pe care le străbate. Noi întreprinderi se nasc și se vor naște în preajma ei. În fotografie : o fabrică de bere în curs de construcție la apropierea localității Ferentino.

„A 1" este o afacere rentabilă pentru tot felul de firme comerciale. Dacă te răzbește foamea, de pildă, te poți opri la unul din numeroasele bufete și restaurante organizate de cunoscute întreprinderi alimentare ca Motta sau Ferrari.

Viaductul din fotografia pe care o reproducem — una din cele 400 de lucrări datorită cărora curbele, serpentinele, diferențele de nivel au fost în bună măsură evitate — a fost ridicat în porțiunea muntoasă dintre Florența și Bologna.

A1 - „AUTOSTRADA SOARELUI"

Via Appia, via Aurelia, via Flaminia, via Emilia — ca să nu amintim decît pe cele mai cunoscute — au brăzdat pămîntul Italiei încă din perioada care marchează hotarul dintre era noastră și cea anterioară ei. Vechile șosele romane au asigurat într-o măsură însemnată extinderea imperiului și au determinat timp de 2000 de ani sensul circulației peninsulare, imprimînd direcția multor circuite economice interne și externe. Ele există și astăzi fără să-și fi schimbat numele și nici măcar, în linii mari, traseele. Este adevărat că cele mai descoperi, deasupra pietrișului bătătorit de latini, civilizația noastră a întins un strat de asfalt. Dar și azi mai întîlnești în Italia, ca și în alte țări europene care au făcut cîndva parte din vechiul imperiu roman, șosele, poduri și viaducte care înfruntă cu dîrzenie nu numai secolele, dar și trepidația incomparabil mai mare a traficului rutier modern.

Deși în decursul ultimelor două sute de ani cerințele strategice ale unor invadatori au îmbogățit rețeaua rutieră italiană în special spre granițele nordice ale țării, în perioada postbelică extinderea activității economice și afluxul crescut al circulației — căroru vechile drumuri, inclusiv căile ferate, s-au dovedit incapabile să le facă față — au impus și crearea unor noi mijloace de legătură.

Cea mai eficientă soluție fiind considerată construirea de autostrăzi, în octombrie 1964 a fost dată în folosință principala verigă a noului sistem, notată pe indicatoare cu „A 1".

Această șosea care, asemenea unei osaturi puternice, leagă Milanul cu Napoli, creînd un drum fără semafoare pe o distanță de 765 km, a fost botezată de italieni, amatori de nume evocatoare, „Autostrada del Sole" — „Autostrada soarelui".

Privind harta rețelei de comunicații rutiere italiene, Milano apare ca un centru de intersecție, ca un ghem al firelor ce îl leagă de toate punctele cardinale. Aici autostrada „A 1" se întîlnește cu un alt sistem de șosele, terminate sau în curs de terminare, care îmbrățișează întreaga regiune nordică. La Milano își are punctul terminus și autostrada care, pornind de pe coasta adriatică, de la Mestre, străbate bogatele provincii venețiene și cîmpiile Padului, trecînd pe lîngă orașe de mare tradiție istorică, economică și artistică ca Padova, Vicenza, Brescia, Bergamo. Tot de la Milano pleacă autostrada care duce spre riviera italiană de pe malurile Mării Ligurice, la marele port Genova și mai departe, urmărind coasta litoralului, pînă la Savona. Autostrada care trece prin capitala industriei italiene de automobile, Torino, ca și cele două mai scurte care fac legătura cu Elveția în apropierea marilor lacuri Maggiore și Como converg de asemenea în apropierea capitalei lombarde.

„TRIUNGHIUL INDUSTRIAL" ȘI INSTABILITATEA

Desigur, construcția rețelei nordice n-a fost întîmplătoare. Nordul este regiunea cea mai industrializată a Italiei, regiune care, după cel de-al doilea război mondial, a cunoscut o deosebită dezvoltare. Despre triunghiul industrial Milano-Torino-Genova s-a scris cu destulă insistență. Această noțiune nu trebuie desigur înțeleasă numai în sensul că marile întreprinderi producătoare s-au concentrat exclusiv în cele trei unghiuri ale figurii geografico-geometrice. Industria a împînzit întreaga regiune.

Nordul italian a fost ani de-a rîndul țelul unei imense emigrații interne, absorbind sute de mii de brațe de muncă care nu-și găseau folosință în regiunile mai slab dezvoltate ale Mezzogiorno-lui — sudul — și ale Italiei insulare.

Perioada de progres economic care a caracterizat în special ultimul deceniu s-a concretizat și localizat tot în nord, avînd drept centru Milanul. Vechiul Mediolanum latin, devenit în perioada evului mediu unul dintre principalele centre bancare și comerciale ale Europei, nu și-a dezmințit nici în epoca noastră faima. În jurul Domului, al castelului contelui Sforza, al bisericilor ce conțin capodoperele celor mai mari maeștri ai Renașterii italiene, al teatrului liric Scala și al multor altor monumente, se întinde un mare oraș, cu o viață activă, trepidantă.

În ultimul an în Italia s-a făcut simțită o stagnare a economiei, ale cărei efecte se pot observa și la Milano. Criza producției industriale italiene, cu toate aspectele ei colaterale — falimente, concedieri, creșterea numărului șomerilor, stagnarea construcțiilor etc. — s-a resimțit în special în triunghiul industrial. În noile cartiere milaneze de locuințe întîlnești la tot pasul afișe care invită la cumpărarea sau măcar închirierea unor apartamente ori localuri pentru birouri sau întreprinderi. Schelele unor clădiri în curs de construcție par să fie abandonate. Și aceasta în condițiile în care în Italia există o „foame" de locuințe din partea maselor largi, care nu pot însă plăti uriașele sume cerute drept chirie. În urma politicii de reducere a creditelor și de blocare a salariilor dusă de Banca Italiei, pe piață se simte și o acută lipsă de bani, care a atras după sine scăderea cererilor interne de echipament industrial și bunuri de consum, ducînd la nefolosirea parțială a capacităților de producție.

PE „A 1" SPRE SUD

La cîțiva kilometri după ce părăsești Milanul treci prin porțile de acces ale autostrăzii „A 1". Ți se înmînează un tichet pe care îl vei preda la capătul călătoriei, unde vei plăti și taxele de drum. Pe ambele sensuri ale autostrăzii — avînd între ele o largă fîșie plantată — se circulă pe cîte două tronsoane, al treilea — demarcat printr-o linie galbenă — fiind pus exclusiv la dispoziția celor care staționează și a celor care părăsesc autostrada sau intră în șuvoiul ei dintr-o șosea colaterală. Dacă pe parcurs ai nevoie de benzină sau

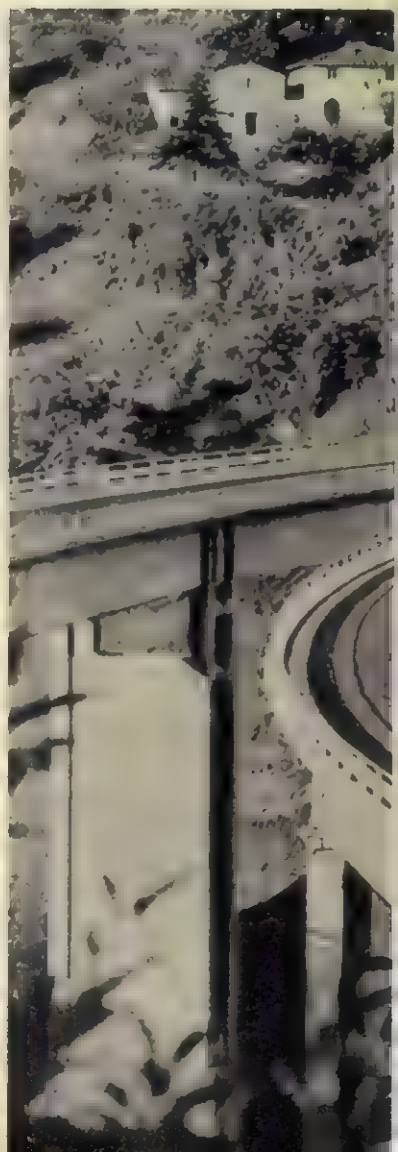

de un control la mașină, numeroase stațiuni aparținînd celor mai diferite societăți îți stau la dispoziție. Dacă te răzbește foamea, te vei putea opri la unul din nenumăratele bufete sau restaurante deschise de cunoscute întreprinderi alimentare, ca Motta sau Pavesi, iar dacă ai uitat să cumperi la plecare un cadou, vei găsi un sortiment destul de variat în marile magazine construite deseori asemenea unor imense poduri de-a curmezișul autostrăzii, pe toată lărgimea ei, la o înălțime de patru etaje. „A 1" constituie, în mod evident, un „business" rentabil pentru un foarte mare număr de firme.

Drumul pînă la Florența nu prezintă prea mult interes din punct de vedere al peisajului. Cîmpia netedă, distanțele mari dintre așezări lipsesc ochiul de variație, iar podurile drumurilor locale care traversează din loc în loc autostrada constituie o prezență atît de regulată încît pînă la urmă plictisesc prin insistența lor. Doar marile panouri care anunță că ne apropiem de o stație de benzină, că trecem prin dreptul Parmei, Reggio-Emiliei sau al Modenei, reclamele unor firme sau indicațiile de circulație mai înviorează monotonia peisajului, a zumzetului mașinii care gonește cu peste 100 de km pe oră. În genere, media orară legal admisă pentru circulația pe autostradă variază, în funcție de porțiunea parcursă, între 100 și 130 pe oră, adăugîndu-se un plus de 15% pentru vehiculele a căror construcție permite depășirea a 200 km pe oră.

ÎNTÎLNIRE CU SATUL ITALIAN

Regiunea Emiliei-Romagna, așezările ei rurale îți evocă unele aspecte ale agriculturii italiene. După cum spuneam, procesul destul de intens de industrializare prin care a trecut nordul țării a atras spre orașe un număr important de țărani care nu aveau de loc pămînt sau aveau prea putin. În Italia există o tendință marcată de părăsire a activității rurale. Satele se depopulează, lipsesc în special tinerii și specialiștii. În agricultură s-a investit incomparabil mai puțin decît în celelalte sectoare economice și urmările acestui fapt pot fi ușor apreciate în întîlnirea, chiar și superficială, cu satul italian. Dacă așezările rurale din nord și-au schimbat radical înfățișarea, cele din centrul țării par foarte vechi, casele avînd parcă aceeași vîrstă cu bisericile ridicate în evul mediu. Fără îndoială, ele păstrează o mare doză de romantism și constituie o atracție turistică, dar acestea sînt elemente care nu ameliorează cu nimic situația țăranului italian.

Agricultura italiană mai are de dus o luptă grea și în cadrul Pieței comune europene. Se știe că anul trecut problema prețurilor unitare ale produselor agricole a cauzat mari neînțelegeri. Datorită diferențelor dintre structurile agriculturii țărilor membre, ale nivelului de mecanizare etc., prețurile de cost diferențiate au cauzat adevărate „războaie" economice.

...Părăsim problemele satului italian și totodată autostrada pentru un scurt popas la Florența. Șirul oamenilor de artă și știință care au trăit și creat aici ori ale căror opere sînt păstrate la Florența — dintre care v-am putea aminti cîteva nume ilustre ca Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rafael, Botticelli, Giotto, Donatello, Verrocchio, Pisano, Ghiberti, Pico della Mirandola, Brunelleschi, Alberti — aproape nu are sfîrșit. La fiecare pas ești martorul unor mari creații. Aproape fiecare clădire — palat sau biserică — își are povestea și locul său în istoria artei. Pur și simplu nu știi unde să zăbovești mai întîi, în fața căreia dintre nenumăratele capodopere ale acestui oraș, unul din leagănele Renașterii italiene.

PITORESC ȘI INGENIOZITATE INGINEREASCĂ

...De la Florența decorul „Autostrăzii soarelui" se schimbă radical. Abia ieșită din oraș, șoseaua începe să urce pantele șirului muntos al Apeninilor. Dacă pînă acum drumul a fost oarecum monoton, de aci înainte te încîntă nu numai peisajul, dar și soluțiile găsite, ingeniozitatea unor lucrări inginerești.

Pînă la Roma drumul urcă și coboară înălțimi apreciabile, dar serpentinele, curbele au fost eliminate aproape în întregime. Panta este așa de lină încît urcușul abia se observă. Aceasta datorită faptului că pe porțiunile muntoase s-a recurs la o serie de mari construcții — poduri, viaducte, tuneluri — dintre care multe au o înfățișare de-a dreptul maiestuoasă. „A 1" dispune de peste 400 de asemenea amenajări, dintre care 38 de tuneluri. Mi s-a părut interesant faptul că fiecare pod, tunel sau viaduct este prezentat în prealabil călătorului printr-un panou, pe care figurează numele și dimensiunile sale exacte. Această porțiune a costat mai mult desigur decît cele din șes — 794 milioane lire pe kilometru ; am fost informat că fiecare kilometru de autostradă a revenit în medie la 350 milioane lire, devizul întregii lucrări fiind de 272 miliarde lire italiene.

Dacă pînă la Florența măsurile de securitate ale circulației erau totdeauna prezente, aici, în sectorul alpin, ele devin de-a dreptul insistente. Nu mă refer numai la frecvența semnalelor care te avertizează că urmează un tunel sau un pod și nici la cele care indică posibilitatea existenței unui strat de gheață sau a unui curent de aer mai puternic pe o anume porțiune, ci în special la sistemul telefonic automat care stă la dispoziția călătorilor — și autorităților — la fiecare al doilea kilometru de șosea. Instalat în mijlocul unui mare panou cu instrucțiuni, telefonul te pune imediat în legătură cu diferitele servicii ale autostrăzii, la care poți apela pentru o reparație, remorcare sau pentru a le anunța vreun accident. Aceste măsuri sînt dublate de prezența poliției „stradale", care veghează cu multă strictețe ca regulile circulației să nu fie încălcate.

Matei GALL

(Continuare în pag. 16)

A1 - „AUTOSTRADA SOARELUI"

...Peisajul este încîntător. Treci peste dealurile pe care se află satul Chianti, care a împrumutat numele său vinurilor roșii produse de podgoriile din apropiere. Apoi ți se înfățișează nenumărate sate mici, cu case vechi, strînse în jurul unei biserici și mai vechi, cu pomi veșnic verzi care îți evocă tablourile Renașterii italiene, cărora le-au servit adesea drept decor. Așa e de pildă satul Baschi, așezat în imediata apropiere a autostrăzii, cu casele sale sprijinindu-se reciproc, apărînd parcă biserica din centru, declarată monument național. Trecînd peste viaducte foarte înalte și se deschid văi adînci, iar în depărtare apar piscurile înzăpezite ale Toscanei. La Arezzo întîlnești un alt oraș-muzeu, care te impresionează atît prin poziția sa naturală, cît și prin bisericile romanice și gotice, prin frescele lui Piero della Francesca, amintirea lui Petrarca și colecțiile de artă etruscă.

După Arezzo ai impresia că pătrunzi într-o regiune de vis. Peisajul abundă în culmi stîncoase, izolate, pe vîrfurile cărora apar sate, cetăți și orașe fortificate, ca din basmele copilăriei. Par imposibil de escaladat, ca niște locuri fermecate, și ai crede că e nevoie de o vrajă ca să ajungi la ele. Neputînd rezista ispitei, am părăsit încă o dată autostrada pentru a descifra aceste ciudățenii ale peisajului italian. Ajungem în preajma unei stînci foarte înalte. De la depărtare nu se văd decît pereți aproape verticali, peste care omul a mai ridicat ziduri de apărare. Deasupra lor se înalță turnurile unor biserici sau acoperișurile unor case. Aflăm că sîntem în localitatea Orvieto. O serpentină circulară tăiată în rocă te apropie tot mai mult de vechea așezare din vîrf. Aici totul pare că a rămas neschimbat de secole: în centru o bazilică de un alb scînteietor în stil romanic, dar cu puternice influențe gotice, iar alături case mici de o frumusețe încîntătoare, multe transformate în muzee, adăpostind relicve ale civilizației etrusce descoperite aici, capodopere ale secolelor Renașterii sau lucrările artiștilor olari din localitate. Străzile — înguste că abia poți trece pe ele cu mașina — sînt străjuite de mici magazine sau restaurante în care se vînd vase, cusături, vinurile și mîncărurile specifice regiunii. Vinul obținut din strugurii ce se coc pe dealurile din preajma cetății Orvieto era cunoscut încă de pe timpul împăratului Nero.

CĂLĂTORIA PE AUTOSTRADĂ — AVANTAJE ȘI DEZAVANTAJE

...La Roma ajungem pe înserate.

Ne controlăm consumul. Distanța Milano-Roma a fost parcursă — timp efectiv de mers pe autostradă — în aproximativ cinci ore, fără să fi forțat alura. Trebuie spus că autostrada constituie azi în Italia mijlocul cel mai rapid de comunicație terestră. Trenul cel mai bun, „Settebello", pe care l-am întîlnit în apropiere de Florența, parcurge aceeași distanță în șase ore și un sfert. Celelalte trenuri rapide și expuse fac până la opt ore. Într-un anumit sens, viteza care poate fi realizată pe autostradă concurează chiar și cu avionul. Deși timpul de zbor este doar de o oră și 40 de minute, formalitățile de îmbarcare și debarcare, aerodromurile aflate uneori la distanțe apreciabile de oraș, lungesc durata călătoriei, apropiind-o de cea a drumului pe autostradă.

Se pune problema dacă folosirea autostrăzii este economică. Adăugînd la consumul de benzină și ulei — în afara uzurii mașinii — și taxele destul de ridicate care se percep pentru folosirea autostrăzii, stabilite în funcție de distanța parcursă și puterea vehiculului, se obține o sumă destul de mare, variind între 35 și 40 lire pe kilometru. Desigur, taxele au și un caracter prohibitiv; nu toată lumea poate și vrea să le plătească, continuînd să folosească vechile și cunoscutele șosele. Dar, comparați cu tarifele trenurilor, chiar și ale celor mai ieftine, nemaivorbind de cele ale avioanelor, o călătorie cu mașina avînd la bord 3-4 persoane este totuși mai convenabilă. Probabil că așa se explică de ce autostrada — deși intrată de curînd în funcțiune — devine tot mai frecventată de mașini de cele mai diferite categorii, aparținînd unor oameni cu venituri variate, și de ce este tot mai des folosită de mașini de mare tonaj pentru transportul mărfurilor perisabile sau al celor care ocupă un spațiu redus. Autostrada pune astfel la îndemîna economiei italiene și o puternică armă în lupta de concurență cu celelalte state membre ale Pieței comune. Exportul cărnii, al zarzavaturilor proaspete, al fructelor sudice, al florilor, are nevoie de un mijloc de transport rapid și ieftin. Or „A 1" corespunde perfect acestui scop. Timpul de transport al fructelor din Napoli, de exemplu, s-a redus prin mijlocirea „Autostrăzii soarelui" la jumătate.

MEZZOGIORNO — UN ȚINUT AL SOARELUI

De la Roma autostrada o ia spre Napoli și Salerno — capătul sudic al lungii căi fără semafoare. De fapt aici e ținutul „soarelui", pe care vrea să-l evoce și denumirea șoselei: Napoli cu golful său, Salerno, insulele Capri și Ischia, Pompeiul și Vezuviul, calea maritimă spre mările calde, spre Sicilia — denumiri a căror rezonanță atrage anual milioane de turiști.

Aici în sud — în Mezzogiorno — natura a fost chiar mai darnică în frumusețe decît în restul țării. Dar aceasta este totodată cea mai săracă regiune a țării. Mezzogiorno — cu excepția orașului Napoli — e rămas din punct de vedere economic mult în urma restului Italiei. Nu întîmplător unul dintre obiectivele principale ale planului italian de dezvoltare pe următorii cinci ani prevede reducerea diferenței între sudul și nordul țării, între sectorul agricol dominant în sud și celelalte sectoare ale economiei italiene. Planul prevede investiții în agricultură și lichidarea șomajului. Dacă planul acesta ar reuși să soluționeze într-o măsură rămînerea în urmă a Mezzogiorno-lui, denumirea „Autostrăzii soarelui" ar fi poate mai justificată.

UN „ANGEL" DE PESTE 2.000 KM ȘI PERSPECTIVELE LUI

În planurile de viitor ale I.R.I. (societate mixtă, de stat și particulară, care se ocupă de construcția autostrăzilor) se prevede continuarea rețelei de autostrăzi. De la punctul cel mai sudic al actualei „A 1", deci de la Salerno, s-a proiectat construirea unei autostrăzi care, traversînd peninsula, va lega Marea Tireniană de Marea Adriatică. De aici se va îndrepta apoi spre nord, urmînd aproape continuu linia litoralului adriatic pînă la Bologna, unde cele două autostrăzi paralele care vor străbate Italia în toată lungimea ei se vor întîlni; de la Bologna, această a doua autostradă se va îndrepta spre Veneția, închizînd astfel un inel care va constitui o rețea rutieră dintre cele mai moderne, cu o lungime de peste 2.000 km.

Deși încă prea devreme pentru a aprecia întreaga importanță a noii rețele este de pe acum evident că ea va schimba direcția traficului rutier. Este probabil că cei ce vor dori să ajungă repede la Roma sau într-un oraș așezat pe unul dintre transversalele rețelei de autostrăzi vor prefera „A 1" vechilor șosele Appia sau Flaminia. Desigur, există și un număr mare de italieni pe care această nouă construcție îi neliniștește: oamenii și orașele ocolite acum de marele trafic rutier au și început să resimtă urmările acestei schimbări. Nu este vorba numai de transportul turistic, dar și de o serie de orașele care speraseră într-o industrializare apropiată și care se văd acum întrecute de altele, care au avut norocul de a fi așezate în apropierea „Autostrăzii soarelui".

Dar indiferent de aspectul pozitiv sau negativ pentru o regiune sau alta, pentru un oraș sau altul, „Autostrada soarelui" rămîne o realizare incontestă a tehnicii italiene și un stimulent al activității economice.

Matei GALI

Un dar

Povestire de G. CHIFELEA

Meșterul Niga deschide îngîndurat ușa odăii. Tremură încă. O stare ciudată, de plutire parcă, îl poartă pașul ușor, prea ușor pentru vîrsta lui. și totuși ceva, ca un glas lăuntric îl oprește în loc. Nu-l lasă să intre. Ideea pensionării îi supărase mereu, ori de cîte ori își aducea aminte că se apropie de soroc. În ultima vreme însă, pe măsură ce zilele treceau, gîndul acesta îl neliniștea de-a binelea. Cum putea să-și părăsească el sculele și să trăiască stingher, între patru pereți, ca o cîrtiță? Era încredințat că singurătatea îl va măcina repede, îl va ucide. Niciodată n-a fost prea vorbăreț, nici prietenos n-a fost măcar! Dar fabrica îi devenise a doua familie. Își iubea meșteșugul lui de sticlar, migălosul lui meșteșug... Apoi lucrătorii, oamenii... Să munci-ești atîția ani împreună cu ei și deodată să te rupi, să dispari...

Dar acum, tată, nimic din toate temerile lui, nimic... Ce farmec or fi avut în vorbele lor băieții ăia de l-au înviorat atît? La un moment dat parcă-l năuciseră. Ciorpor cu toții în jurul lui. Se străduie să-și amintească o vorbă, un cuvînt măcar din cîte îi spuseseră, dar nu e în stare. Emoția trăită între ei îl mai stăpînește încă...

Bătrînul se încruntă și surîde în același timp. Pășește încet, cu grijă, ca și cînd dincolo de prag ar trebui să se ivească o făptură nedorită, dar așteptată, bănuită de mult. „Dar Sitaru, ce-o fi vrut să spună Sitaru cînd i-a dăruit cupa? Parcă l-a înțepat în inimă. Lucrătorul rîdea, vorbea și rîdea. El însă nu prea l-a înțeles. Și, totuși, nu erau glume vorbele lui. Sitaru nu e omul care aruncă vorbe aiurea"...

În odaie mirosea acru, a fum de țigară învechit. Privește în jur și nu știe de ce, lucrurile i se par așa, dintr-o dată altfel de cum le știa. Fugare, cîntătu-rile îi alunecă printre vaze de sticlă, peste bibelouri și lustre. Împrăștiate în dezordine, piesele acelea cizelate de mîna lui parcă-i vorbesc. Cîtă vreme s-o fi scurs de cînd n-a mai avut ochi pentru ele? Tușește încet și se așază stingher pe pat. Simte o oboseală ușoară, dar e liniștit și, curios, nu se simte de loc însingurat. Ca niciodată ar vrea să vorbească, să se știe ascultat de cineva. Anton și Irina i-au promis că vin după-amiază la el. Ce copii buni! Fără îndoială că va veni și Sitaru, nu-l rabdă pe el inima...

Din nou amintirea lucrătorului îl face să tresară. Ce-o fi vrut să spună el cu vorbele acelea, ce-a vrut?!...

Deodată, ca și cînd și-ar fi adus aminte de o datorie, sare din pat. Se duce la scrinul de lîngă fereastră să-și caute ochelarii. Îi găsește. Cu mișcări grăbite scoate din buzunarul hainei un pachețel. Încet, ca ieșită din însăși tremurul mîinilor lui, o cupă micuță, din sticlă verzuie se arată strălucind între hîrtiile de ziar. E darul, darul lor! Parcă-l frige. Își așază ochelarii pe nas cu un gest rapid, ca un tic, și tot grăbit, tot șoviător se apropie din nou de fereastră. Citește. „La mulți ani! Amintire din ziua pensionării!"

Cînd a primit cupa n-a putut citi scrisul de pe ea. Se fistîcise, n-avea ochelarii la

CU COPIII, DESPRE COPII

Desene de Rik AUERBACH

– Bine, dar... copiii cuminți nu beau vin!
– Exact! Dar ani-a fost cuminte și... îl podepsesc!

el, era prea emoționat. Acum însă, scrisul acesta îi amintește totul, totul, înțelege... Aceleași vorbe pe care i le-a spus Sitaru, acolo, în mijlocul oamenilor. Numai că el a mai adăugat ceva, da, da... „Îți mulțumim, tovarășe Niga, ne-ai ajutat să facem cel mai frumos dar din cîte s-au dat unui pensionar!" Rîdea, rîdea, și nu vorbele lui, ci rîsul acela și ochii lucrătoruhui l-au scormonit în inimă. Îl privea într-un anumit fel, așa, parcă dintr-o parte. Toată secția îl privea. I-au strîns mîna și l-au aplaudat ca pe un, ca pe un... După aceea Anton și Irina l-au condus acasă. Au vorbit mult. Dar numai el. I-au promis că vin și după-amiază la el, și el tăcea.

Bătrînul se întoarse brusc. Așază cupa pe masă și o privește lung. Acum înțelege tîlcul vorbelor lucrătorului. Fără să vrea le traduce cu glas șoptit, duios, așa cum le-a simțit, cum de fapt trebuia să le șoptească Sitaru: „Ne-ai ajutat în sfîrșit să facem un dar frumos. Te-ai lăsat cam greu, tăticule, dar noi îți mulțumim!"...

Rămîne cîteva clipe nemișcat, cu gîndurile duse. Revede parcă ziua în care primise să le arate la cercul de „minim tehnic" tot ce știa el. Nu mai poseda cine știe ce secrete, mulți îl depășiseră chiar, dar mărunțișurile acelea de meșteșug, cîteva chichițe simple, trebuiau arătate, explicate...

Întoarce cupa cu partea scrisă spre el și începe s-o examineze atent. O compară cu vaza de alături. Tot de el i-a fost dăruită, cu ani în urmă, atunci, da, chiar atunci cînd a primit să le fie dascăl. Cupa n-are cusur. Nu poate reproșa nimic în ceea ce privește sculptura sau culoarea. I se pare că vede și mîna care a lucrat-o. Trebuie să fie a Irinei sau a lui Szabo, dacă nu chiar a lui Sitaru. Dar bronzul de pe gravura vazei a pălit, se șterge... O muncă irosită. Și asta din pricina lui. Bătrînul se posomorăște, dar numaidecît ochii i se luminează. Cupa, gingașul dar de astăzi, îi arată parcă schimbarea petrecută în el. Își plimbă ochii de la una la alta, gînditor. „Oare le-am dat eu tot ce știu? N-a mai rămas nimic ascuns, nimic?... Ar fi nedrept"... Se înfioară de propriile-i gînduri. „Nu — continuă el cu ochii pironiți pe fereastră — nu le-am arătat tot!" Se mișcă hotărît. Își șterge ochelarii și se îndreaptă spre garderob. Scoate un sertar, cu mîini sigure. Îl ridică și-l pune pe masă. E doldora de hîrtii. Dintre filele galbene și mototolite praful se înalță ca un nor subțire. Se înecă. Dar bătrînul nu se sinchisește. Nu se întreabă de cînd n-a mai umblat acolo, caută, cotrobăiește. Se așază pe scaun și continuă înfrigurat. Foi zmîngălite, scris întortocheat, strîmb. Linii și cifre șterse, trase cu cerneală, cu creionul. Plicuri, fotografii, cîte un fir de iarbă — o viață de muncă singuratică și de dibuiri încăpățînate.

Gîndurile îi zboară undeva pe meleagurile ardelene. Se vede copil slab și jigărit, odraslă de sticlar... De la tatăl său a învățat „sculptura" în sticlă. Era mic, înzestrat cu o răbdare de fier și cu o mînă dibace. Executa piese îndrăznețe care încîntau și emoționau totodată. După primul război mondial, mina nu a fost căutată pretutindeni. Atunci a început primele dibuiri în arta pe care o posedă astăzi. Dar tot atunci i s-a înfiripat în suflet și germenul egoismului. Lucra singur, închis în sine, fără prieteni. Era o lege moștenită în familie, care nu-i dădea voie să-și înstrăineze meseria. „Nu e bine să-ți vinzi meșteșugul decît pe bani — îi spunea taică-su adesea — lumea e rea, și dacă n-ai, nimeni nu-ți dă"...

Acum caută altceva. Cîteva notițe pregătite cu doi ani în urmă tot pentru fabrică. N-a apucat să le dea, nu știe de ce, dar știe că ele nu trebuie să mucezească acolo, în sertar...

Un caiet cu coperte tari alunecă de pe vraful de hîrtii. Bătrînul dă să-l prindă. Caietul alunecă mai departe și se rostogolește pe podea stîrnind o ușoară trombă de praf. Îl culege și-l răsfoiește clătinînd din cap. Pe la colțuri filele-i sînt mucegăite, umede parcă. „1934 — București". Rupe foaia și o mototolește. 1934! Fusese chemat de unul Petrovici care voia să deschidă o fabrică de sticlărie. Bucureștii, ce miraj!... Și-a lăsat casa și rudele și a venit. Dar ce decepție! Șapte ani a lucrat numai borcane și sticle de oțet! Arta sa, pentru care muncise atît, se rezuma numai la cîteva fușerae particulare. Azvîrle caietul cu ciudă. Îi e lehamite să se mai uite și în hîrtoage. Oglinda garderobului îi profilează chipul albit, împovărat parcă de rama grea a ochelarilor. Se zărește și fără să vrea cată spre portretul de deasupra patului. Din ramă îl privește un alt Niga, mai tînăr, mai puternic. Și parcă-i reproșează ironic: „N-ai lăsat în urma ta nimic, nici un copil n-ai avut măcar, să-l înveți meșteșugul tău..."

Dar cei din fabrică? Zburdalnicii ăia care-l supărau și-l înveseleau, cine erau? Anton, Szabo, Irina, Predeanu, Anca, Sitaru. nu-i spuneau mereu papa, moșule, tăticule? Într-o zi careva i-a zis „moș Arțag". Atunci s-a supărat. El nu era arțăgos, nu se certa cu nimeni, lucra tăcut între polizoarele lui și sticlele de ulei. Dar ei îl iubeau, îi cereau mereu sfaturi. Sitaru îl sfătia cel mai des. Se ocupa cu pictura. Îi era drag Sitaru, cel mai drag, deși toți erau copiii lui, toți... Numai că el, Sitaru, avea ceva tare simpatic și blajin care l-a atras, l-a eliberat de gîndurile lui egoiste și l-a învățat să vadă oamenii, omenia... Așa este, de ce să n-o recunoască?

Portretul din perete a devenit serios. I se pare lui sau i-a dispărut zîmbetul acela ironic? Ce-i pasă, important este să se întoarcă la copiii aceia și să le dea tot, tot...

Cu o repeziciune de care nu s-ar mai fi crezut în stare, meșterul Niga se întoarse din nou spre sertar. Trebuie să găsească schițele și însemnările pregătite acum doi ani. Mîinile-i tremură înfrigurate. Răsfoiesc, triază, aruncă. Hîrtiile alunecă, zboară, se împrăștie de-a valma pe jos, în jurul mesei. În sfîrșit găsește ceva. Citește curios și așază de-o parte. Mai trebuie, mai are și altele... Gîndurile îi zburdă vesele. Cîteva discuții cu ei, așa ca între prieteni. Ce dacă e pensionar? N-a îmbătrînit încă și fabrica îl cheamă, oamenii îl iubesc, îl vor primi tot ca și azi... I-au dovedit-o!...

Găsește un nou teanc de notițe, un dosar. Îl scutură de praf și începe să-l frunzărească zorit. Ochelarii i-au căzut de pe nas, într-o parte, dar nu-i îndreaptă. Ochii îi lucesc. Se ridică de la masă și cu dosarul sub braț, strîns ca și cînd s-ar teme să nu-l piardă, se duce la fereastră și o deschide. Citește mai departe, frunzărește. Afară ceața s-a risipit. Vîntul rece de toamnă se repede pe fereastra deschisă și-i împrăștie restul hîrtiilor rămase pe jos, le amestecă.

După-amiază o să vină Anton și Irina, i-au promis. Dar pînă atunci? I se pare prea mult, prea greu trece timpul și nu mai are răbdare, nu... O să se ducă el la fabrică, el...

Își vîră notițele în buzunar și se îndreaptă spre cuier. Are impresia că dacă mai întîrzie un minut, rămîne cu o datorie neplătită.

Ilustrațiile de A. BANU

N. R. Autorul schiței de față este strungar-matrițer la „Tehnometal". A mai publicat în revista „Flacăra" și în „Luceafărul".

– Mămico, roag-o pe tanti să stea jos!...

– Ce moci urît, tăticule! Mai bine-mi făceai lecțiile...

– Sînt-ai venit, tăticule!...

SPORT

La 60 de ani după disputarea ultimelor întreceri de triplu salt fără elan la jocurile olimpice, proba ce părea definitiv uitată, întrunește la București peste 2.000 de concurenți !

Lipsită de caracterul oficial al unei competiții, proba se bucură însă de atributul unei selecții riguroase. De aceea micii concurenți (cei mai în vîrstă sînt născuți în anul 1951 !) se străduiau din răsputeri pentru a-și dovedi calitățile fizice și — de ce nu ? — măiestria.

Și în urma celor 6 concursuri de selecție, din miile de candidați care au participat la cele 3 probe de control (o alergare de viteză și 2 sărituri) aproximativ 300 de copii au primit învestitura de ucenici ai atletismului. Acesta a fost unul din „concursurile de admitere" organizate de școala sportivă experimentală „Viitorul" din cadrul Centrului de antrenament și cercetări științifice „23 August" — București.

„TOAMNA SE NUMĂRĂ BOBOCII"...

...spune un vechi proverb. Și, într-adevăr, în fiecare toamnă, o dată cu începerea tuturor cursurilor școlare, și școala sportivă „Viitorul" începe să-și numere... bobocii. Mii de copii vin aci, pentru ca în fața exigenților examinatori (medici, profesori de educație fizică și sport, pedagogi) să arate cum știu să lupte cu centimetri și secundele, cum lovesc balonul de fotbal sau de volei, cum fandează pe planșa de scrimă sau cum evoluează la aparatele din cocheta și moderna sală de gimnastică.

Iar în funcție de aptitudini și dorințe, cei mai mici sportivi bucureșteni sînt încadrați în cele zece secții ale școlii.

Școala sportivă „Viitorul" organizează și îndrumă activitatea de educație fizică a grupelor de copii, juniori și tineret în sporturile de bază și în special la atletism.

În prezent, în cadrul școlii sînt cuprinși 859 elevi, din care 514 sînt legitimați la diferite discipline sportive : atletism (309), gimnastică (108), volei, fotbal etc.

CINE SÎNT PERFORMERII

Intrăm în sala de gimnastică. La aparate evoluează o serie de tineri. Sînt elevii profesorului Mircea Bădulescu de la școala sportivă „Viitorul". Ni-i recomandă pe toți, ne vorbește despre aptitudinile fiecăruia, despre felul cum evoluează și în general despre programul de pregătire al „clasei" de gimnastică. Vă recomandăm și noi pe doi dintre ei : Cornel Bălan și Nicolae Achim.

Primul este elev în clasa a X-a la Școala medie nr. 15 și fruntaș la învățătură. Nicolae este mai mic cu un an, în clasa a IX-a la Școala medie nr. 29. Dar s-a revanșat asupra prietenului și colegului său de club, în privința notelor : este cel mai bun din clasă.

Cum a ajuns gimnast ? Datorită fotbalului ! Datorită lui s-a înscris la școala sportivă „Viitorul". Și într-una din zilele de antrenament, armonia culorilor și a luminii filtrate de uriașele geamuri de sticlă, l-au atras în sala de gimnastică. Iar aci, armonia corpului omenesc reliefată în mișcările la aparate, l-a atras definitiv spre această disciplină sportivă. Și de 3 ani, fiul ajustorului Achim de la uzinele „23 August" urcă cu perseverență treptele măiestriei sportive...

Împreună cu Cornel Bălan, Nicolae Achim face parte din lotul reprezentativ de tineret (secția de gimnastică deține de altfel 4 titluri de campioni R.P.R. la juniori și unul de campion republican școlar). Nicolae nu și-a uitat nici „prima dragoste" : în timpul liber, alături de carte și film, fotbalul este un plăcut divertisment.

Dar pentru elevii Costică Aldea de la școala „E. Racoviță", Dragoș Belea de la Școala medie nr. 1 sau Ion Stanciu de la Școala de 8 ani Dobroești, fotbalul nu este doar un divertisment, ci o pasiune statornică. Și ca ei trei mai sînt încă mulți în cadrul celor 3 echipe de copii ale școlii „Viitorul", pregătite cu grijă și dragoste de profesorii M. Bîrsan, C. Ardeleanu și M. Rotărescu.

De obicei, cînd te referi la rezultatele unei echipe de fotbal începi cu palmaresul. Referindu-se însă la echipa școlii, care activează în seria I a campionatului orășenesc (copiii născuți în 1949), vom începe cu alte caracteristici, care ni se par mai grăitoare. Acești copii sînt împreună de 3 ani, săptămînă de săptămînă, la orele de antrenament, la meciurile duminicale, în plimbări, distracții și discuții despre școală, despre cărți și filme și, bineînțeles, despre pasiunea lor comună : fotbalul. Ei sînt prieteni, se ajută și se stimează reciproc atît pe teren cît și în afara acestuia. Și la fel se comportă și în disputa sportivă, față de adversari : micii jucători n-au avut nici o abatere disciplinară.

Iată acum și performanța lor sportivă : echipa școlii „Viitorul" deține locul I în campionatul orășenesc, fără meciuri pierdute și cu golaveraj 31 : 3.

Poate că la un asemenea exemplu n-ar strica să mediteze chiar și unii dintre fotbaliștii care au depășit de mult vîrsta a.b.c.-ului sportiv !

EXPERIMENT ȘI PALMARES

La școala sportivă „Viitorul" terenurile gazonate și pista de zgură se află alături de laboratoarele de biochimie și psihologie — sălile de sport alături de ateliere de prototipuri și material documentar. Iar procesul de instruire înglobează firesc kinograme, fotografii, planșe, o largă bibliografie de specialitate autohtonă și străină.

Aci se urmărește ca pe baza unei bune și armonioase dezvoltări fizice și psihice, în funcție de particularitățile vîrstei, să se creeze condițiile atingerii performanțelor sportive. De aceea miile de ore de antrenament sînt completate prin cele 11.300 de examene medicale efectuate în anul 1964.

În acest sens, lucrarea prof. Rodica Siclovan „Observații

Aproape toate disciplinele sportive „își dau întîlnire" în programul școlii. Bineînțeles, fotbalul nu poate lipsi. Iată cîteva aspecte din pregătirea practică a tinerilor sportivi. (De n-ar ulta mîine ce învață astăzi...) 1) Exerciții de condiție fizică ; 2) Trecerea de fundaș ; 3) Mingea la poartă.

Fotografii de S. STEINER

asupra criteriilor de selecție și a conținutului pregătirii la un grup de tinere voleibaliste" este rodul unei munci stăruitoare și competente pentru ca dintr-un număr de fete cu o bună condiție fizică să rezulte o echipă omogenă și cu valori individuale certe, la nivelul mondial al voleiului. Actualelor componente ale echipei (deținătoare ale titlului de campioane școlare republicane) le sînt deschise porțile consacrării.

Alături de gimnaști, voleibaliste și fotbaliști, atleții școlii se pregătesc și ei temeinic pentru a prelua ștafeta sportului de performanță românesc.

Deținînd patru titluri de campioni R.P.R., două recorduri republicane și locul II pe echipe la campionatul republican de juniori în anul 1964, atleții „Viitorului" nu vor să-și dezmintă numele școlii ale cărei culori le apără.

Pregătindu-se sub îndrumarea antrenorilor Simionescu C., Rugină Gh., Sîrbu E., Simion M., ei au stabilit în acest an patru recorduri republicane de juniori în sală. Iar echipa de lupte greco-romane a școlii a promovat în categoria A. Componenții ei luptă alături de maeștrii acestui sport, cei care au adus țării noastre titluri mondiale și olimpice.

De curînd, după o serie de succese, tînărul boxer C. Stanev a debutat în echipa națională. El este unul dintre cei 3 campioni republicani la juniori, pregătiți de antrenorul T. Niculescu, în cadrul școlii sportive „Viitorul". Unul dintre sutele de elevi, care, pășind de mici pe terenurile de sport ale acestei școli, se dezvoltă armonios, cheltuiesc energie, își dezvoltă talentul, în folosul mișcării noastre sportive.

S. GABRIEL

Antrenament la „cleșe" de gimnastică. Protagoniști: Cornel Bălan (la inele) și Nicolae Achim (la paralele).

Fotografii de R. SCURTU

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

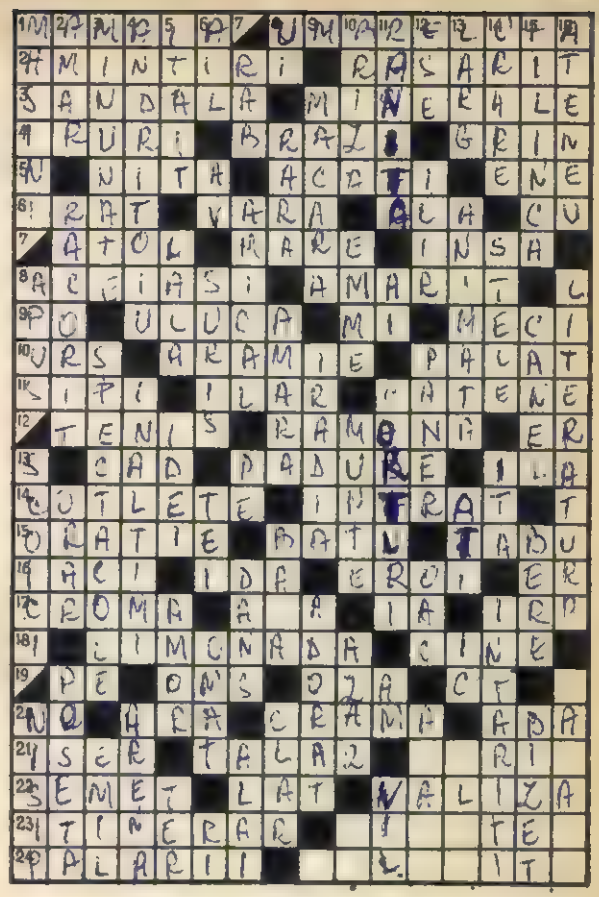

VĂRATICA

16/24

ORIZONTAL: 1) Perlă a Mării Negre — Apărătoare de soare (dim.). 2) Suveniri — În zori. 3) Încălțăminte de vară — Apa... vieții (pl.). 4) Aliți — În decorul munților — Scriitor sovietic. 5) Diminutivul lui Ionița — Salcîmi — Morfeu. 6) Venit domnesc (od.) — O rudă călduroasă — Acela — Aramă. 7) Insulă de mărgean — Ispită de vară — Dar. 8) Tot ei — I s-au înecat corăbiile. 9) Fluviu italian — Gard — Notă muzicală — Dispută papnică. 10) Mare consumator de miere — Una care a fost la mare — Clădire impunătoare. 11) Pești din Marea Neagră — E de rîs, zău... — Laturi ale unui triunghi dreptunghi. 12) Sportul alb al verii — O veche melodie — Erbiu. 13) Pic — Cadru — Refren din folclor. 14) Fripturi la grătar — Pătruns. 15) Urare de nuntă — Nepotul lui Gengis-Han — Interdicție (fig.). 16) Animale tibetane — Diminutiv feminin — Cei trei muschetari și cei 7 magnifici — Ere ! 17) A colora — Postav țărănesc — Servește ! — Curelușe de mașină. 18) Băutură răcoritoare — Întrebare. 19) Deasupra — Organizația Mondială a Sănătății — Oraș în Spania — Cota. 20) Număr (abr. inv.) — A lucra pămîntul — Încăpere răcoroasă cu băuturi răcoritoare — Abia (olt.). 21) Pictor român — Val... — ... de la mare. 22) Vîrf înalt — Întins — Parteneră de voiaj.. 23) Traseu — Atracția grădinii de vară (pl.). 24) Apără capul contra insolației — Jocul sărutului.

VERTICAL: 1) Fiat, Wartburg, Moskvici — Amurg — Materie primă de pe... plajă — Pe plajă din abundență. 2) Pelin de mal — După baia de mare — Program — Articol feminin. 3) Priveliști încîntătoare — Vara se desfășoară în aer liber (pl.) — Nume masculin. 4) Poet român contemporan — Farmecul munților — În mijlocul circului. 5) Apărut (reg.) — Lac în Munții Rodnei, atracție turistică — Inspirație (pl.) — Țintașul inimilor — Fluviu de coastă spaniol. 6) Specie de liliacee — Avocat (abr.) — Zîmbet — Copaci eminescieni — Zăpadă — Reuni !. 7) Oraș în R. P. Ungară — Prietenesc — Cupe ! — Twist — Mulțime de oameni. 8) A vui — Distanțată — Stațiune balneară în Bărăgan — Pictor român contemporan — Semn. 9) Mașină de ridicat — A împrăștia căldură — Iubit cu pasiune. 10) Aderea dulce a mării — Două rîuri în Elveția — Altă atracție estivală — Oraș în Siria — Camee ! 11) O poartă turistul în spate — Poseni — Adăposturi sezoniere la munte sau la mare — Acum —Vîrtej de apă (bân.). 12) Est-Sud-Est — Din neamul ilirilor — Coș — Vorba broaștei — Vestit lutier din Cremona. 13) Departe în mare — Însuflețită — Armăsari — Pană — Nume masculin. 14) Felicitare — Pe cerul unei nopți de vară (pl.) — Fir — Fortificați. 15) Talangă — Prietenul copiilor — Ispititoare băuturi pe caniculă — Autorul operei „Pescuitorii de perle". 16) Lăcaș cultural bucureștean — O îndrăgesc milioane de oameni — Perla Bucegilor.

Încrucișarea: Dumitru IACOBESCU
Definițiile: Sandu NAUMESCU

Cuvinte rare: GRIN, SIPI, BATU, OZA, TKB, AIL, RAB, EMME, AZAZ.

Dezlegarea jocului „ÎN LUMEA CELOR MICI", apărut în nr. 22

ORIZONTAL: 1) CATALINA — CREANGA. 2) ECATERINA — OMULET. 3) NOSOV — CAPITAN — TA. 4) URAT — BALON — N — CAL. 5) SD — STA — ELEFANT — A. 6) A — STATU — ODETA — BN. 7) REPIN — RODICA — NAT. 8) ECRU — PILOTI — OANA. 9) ARETI — TAR — ORFEU. 10) SA — ODE — R — ARIE — MT. 11) ANTRENA — MU — ALMAR. 12) EE — IERTARE — IERI. 13) V — IT — SMARANDA — AC. 14) AP — RACAN — RAU — ACI. 15) LILIPUTANI — PITIC. 16) VERNE — ASO — PAS — NL. 17) IR — TLA — ERNA — ALEE. 18) RICA — SR — DECANA — T. 19) T — R — SCUFITA ROȘIE. 20) EROI — HERCULES — Z. 21) JOCURI — R — TAT — ROZ. 22) IH — EUD — LA — IDILA. 23) TRECATORI — ANIMAL. 24) SETILA — MARIONETE.

Dezlegarea jocului „BUNĂ DISPOZIȚIE", apărut în nr. 23

ORIZONTAL: 1) CARAGHIOS — COMICA. 2) ILAR — URSUZ — CEHOV. 3) REVISTE — RIDICOLI. 4) CHACHA — MICI — ADIA. 5) ENEA —CASANTI — ET. 6) TM — AKBAR — TIA — CRI. 7) E — ALEAN — BUCURA — E. 8) ATRASI —SARUTARI. 9) SET — PACALA — URALE. 10) CLIPE — RIU — O — AGAM. 11) USOARA — RISI — IUI. 12) ARTERA — DISPUSA — N. 13) MI—ZEITA — CAMILLE. 14) O — PI — DANSAT — CEAS. 15) RISET — BAUTURI — BC. 16) EST — UDE — CARE — JIU. 17) ZA — SFERIC — IANUS. 18) ACRE — MERES — LAN — M. 19) T — ERBE — ASIA — REBO. 20) PAIATE — ERNST — AL. 21) AL — OIERI — BIO — ASI. 22) SAGA — RISCA — BRUTE. 23) ACASA — SEA — PRATER. 24) FIGARO — RICTUS — TE.

dialog cu cititorii

MARILE CENTRALE ATOMO-ELECTRICE

„Care sînt cele mai mari centrale atomoelectrice din lume“ ?

Iulian ȘTEFĂNESCU
str. Republicii 25, Bocșa

Răspunde ION UDREA, șef de secție adjunct la Institutul de fizică atomică al Academiei R. P. Române.

Ajunse în faza de instalații industriale, centralele atomoelectrice se găsesc în fața unei probleme majore — problema competitivității, energia produsă de ele trebuind să nu depășească costul celei produse în centralele termoelectrice clasice. Experiența tehnico-economică dobîndită pe plan mondial arată că principala cale de atingere a competitivității este creșterea puterii, în primul rînd a reactorului și în mod corespunzător al centralelor.

La cea de-a treia conferință de la Geneva, din august 1964, a rezultat că reactorii cu o putere electrică de 500.000 kW ce sînt realizabili pînă în 1970, devin competitivi.

Căile și ritmul de dezvoltare a energeticii nucleare diferă desigur de la o țară la alta, fiind condiționate de resursele în combustibil clasic și de posibilitățile industriale.

Vorbind de cele mai mari centrale atomoelectrice din lume situația se prezintă astfel în principalele țări producătoare de utilaj și materiale nucleare :

În U.R.S.S. sînt în funcțiune centrala de la Troisk de 600 000 kW, cu șase reactoare și cea de la Novovoronej de 210 000 kW, cu un reactor. Pe malul Mării Caspice se construiește o centrală de 350 000 kW. Sînt în studiu centrale de 400.000 pînă 1.000.000 kW.

În S.U.A. funcționează centrala Dresden de 200.000 kW și Yankee de 175.000 kW. În construcție sînt : Connecticut Yankee de 462.000 kW, San Onofre de 375.000 kW, iar planificate pînă în 1970 sînt centralele de la Bodega Bay de 313.000 kW, Malibu de 463.000 kW, Nine Mile Point de 500.000 kW și Oyster Creek de 515.000 kW.

Se elaborează proiecte pentru centrale de pînă la 1.000.000 kW. În Anglia, țară care resimte un deficit de energie, se află în funcțiune o serie de centrale de puteri mari și în construcție un număr și mai mare. În funcțiune sînt : Berkeley de 275.000 kW cu două reactoare, Broadwell și Hunterston de cîte 300 000 kW cu cîte două reactoare fiecare, Hinkley Point de 250 000 kW cu un reactor. Se construiesc și urmează să intre în funcțiune între 1965-1969 centralele : Dungeness de 550.000 kW, cu două reactoare, Sizewell de 580 000 kW, cu două reactoare, Oldbury de 500.000 kW, cu două reactoare și Wylfa de 1.180.000 kW, cu două reactoare.

În Franța funcționează centralele EDF-2 de 170 000 kW ; în 1966 se termină construcția centralei EDF-3 de 320 000 kW, iar în 1968 a centralei EDF-4 de 500 000 kW. Se întrevede construcția centralei EDF-5 de 500.000 kW. O centrală similară va fi livrată Spaniei.

În Canada se construiește centrala Candu de 200.000 kW și se proiectează o alta de 1.000.000-2.000.000 kW, cu reactoare de cîte 500 000 kW fiecare

În Italia funcționează trei centrale : Latina de 200.000 kW, procurată din Anglia, Selni de 272 000 kW și SENN de 160 000 kW, importate din S.U.A.

În India sînt în construcție două centrale — la Tarapur de 380.000 kW, de provenință americană și la Rana Pratap Sagor de 200.000 kW, de provenință canadiană.

Din succinta prezentare a realizărilor și perspectivelor diferitelor țări în domeniul energeticii nucleare se vede că țările producătoare de centrale atomoelectrice vor dispune în 1970 de reactoare cu puteri de 500.000 kW — puteri socotite astăzi că vor atinge competitivitatea.

Și în țara noastră se prevede utilizarea energiei nucleare pentru producerea de energie electrică și termică. După cum se prevede în proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970, precum și cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966-1975, în anii care urmează va începe construirea primei centrale electronucleare din țara noastră. În 1975 cantitatea de energie nucleară astfel obținută va fi echivalentă cu cea realizată din aproximativ 2 milioane tone combustibil convențional.

POȘTA NOASTRĂ

PAL BAJA, IAȘI. Farul din Alexandria, una din cele „7 minuni ale antichității“, a fost construit în secolul al III-lea î.e.n. din ordinul regelui Ptolemeu Filadelful, pe mica insulă Pharos. În același secol, sub doi regi din aceeași dinastie a Ptolemeilor, a fost construită și celebra bibliotecă de care ne întrebați. După cronici foarte vechi, biblioteca ar fi avut 700 000 de volume în anul 47 î.e.n., cînd a fost distrusă parțial cu prilejul cuceririi orașului de către romanii comandați de Cezar. Opera de distrugere a fost continuată cu prilejul unor lupte religioase în anul 389 și desăvîrșită la ordinul califului Omar, în 641.

LIVIA WAGNER, CARACAL. De mai multe ori am anunțat că nu publicăm adresele vedetelor ecranului universal. În ce privește artiștii români, le puteți scrie pe adresa Centrului de producție cinematografică din București, raionul 30 Decembrie, Piața Scînteii nr. 1.

NIC VASILIU, IAȘI. Vă mărturisim că nu ne este prea clară întrebarea dv. Vă referiți la ortografie, cînd la stil. Dacă e vorba de ortografie, atunci desigur că există o sumă de reguli precise, fixate de un for autorizat — respectiv de Academie. Dacă însă e vorba de stil, nimănui nu-i poți impune un stil sau altul — și opere de valoare s-au creat și se vor crea în toate stilurile. În ce privește stilul în scris, fiecare creator în parte are stilul său. Marele naturalist francez Buffon (1707-1788), în discursul rostit cu prilejul primirii sale la Academia Franceză („Discurs asupra stilului“ — 1753) a spus : „stilul e omul însuși“. Ca atare, nimeni nu vrea — și nici nu poate — să impună într-o publicație sau într-un domeniu de creație un stil unic.

ALEXANDRU NETEA, CLUJ. Mulțumim pentru sugestiile date. Am și început să publicăm reportaje despre orașele patriei reluînd ciclul pe care l-am intitulat „Călătorie nouă“. Săptămîna trecută am vorbit despre Brăila și Fălticeni. De asemenea vom publica documentare despre viețile și operele unor mari personalități din domeniul culturii. În numărul 21, de pildă, am acordat spațiul cuvenit marelui poet italian Dante Alighieri. Despre viața și creația lui Beethoven s-au scris nenumărate lucrări ; dintre acestea vă recomandăm în mod deosebit cartea lui Romain Rolland „Viața lui Beethoven“ (Editura tineretului — 1957).

V. SILVIAN

COPII DUPĂ BRÂNCUȘI? NU SÎNT DE ACORD

Am citit cu interes convorbirea cu arhitectul Const. Mosinschi publicată în „Flacăra“ nr. 18/1965 sub titlul „Mîine, în parcurile bucureștene“. Printre proiectele de înfrumusețare a parcurilor Floreasca și Herăstrău — proiecte care cuprind o seamă de idei valoroase, originale, menite să sporească frumusețile Capitalei noastre — se află și cel al perspectivei „Brâncuși“, cu care însă nu mă pot declara de acord. Și iată de ce.

Potrivit acestui proiect în parcul Herăstrău — citez din interviu — „aleea dinspre Piața Aviatorilor va deveni perspectiva «Brâncuși»“... „La capătul peluzei celei largi ne-am gîndit la amplasarea «Coloanei fără sfîrșit». Ceva mai jos, pe peluza ce coboară spre lac, «Poarta sărutului». Pe latinsul din apropierea lecului — «Masa tăcerii», toate fiind replici ale monumentelor de la Tg. Jiu“

În primul rînd trebuie stabilit : ce valoare artistică poate avea o replică, deci o imitație, o copie, fie ea cît de fidelă, în comparație cu originalul ? Ce valoare poate avea o replică a operelor marelui sculptor român cu renume mondial, Constantin Brâncuși ?

În al doilea rînd : intenționează oare autorii proiectului să atragă prin aceste replici privirile admirative ale vizitatorilor, pentru a-i scuti totodată de oboseala unui drum pînă la Tg. Jiu, unde se află originalele ? Iar dacă am apucat-o pe calea replicilor, de ce n-am amenaja în parcul Herăstrău și o replică a... apei Jiului, pentru a da o mai deplină ambianță brâncușiană „Mesei tăcerii“ ?

Vreau să cred că nu voi fi singurul care se ridică împotriva multiplicării operelor lui Brâncuși. Ar fi bine ca monumentele lui de la Tg. Jiu să rămînă unice. Așa cum unică e și piramida lui Keops.

Mai bine s-ar ridica o statuie marelui Brâncuși, spre mîndria nu numai a Gorjului său natal, dar și a întregii țări, un monument închinat aceluia care a dus faima poporului nostru peste hotare, aceluia care s-a inspirat din folclorul românesc, creînd și nu imitînd.

Șerban CONSTANTIN
Valcea, bl. 1, sc 1, ap. 13, reg. Hunedoara

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Emilda Miloș, elevă, Zalău, str. Gh. Lazăr 10 : teme diverse, ilustrate ; Ion Kardos, Reșița, str. Eftimie Murgu 17 : teme diverse ; Pompiliu Lăzărescu, elev, Lugoj, str. 7 Noiembrie 30 : filatelie, ilustrate ; Dediu Mărioara, asistentă medicală, Bacău, str. Bicaz 142 : ilustrate ; Lenuța Aldea, elevă, Buzău, str. Dobrogeanu Gherea 249 : ilustrate ; Virginia Pascal, studentă, București, str. Const. Ivănuș 2, ra. 23 August : muzică ușoară, ilustrate ; Paula Girea, elevă, Buzău, com. Smîrdan : teme diverse, ilustrate ; Dora Chiricescu, elevă, Arad, str. Horea 2, ap. 3 : literatură, filatelie, ilustrate ; Maricela Lupu, învățătoare, Galați, str. Plugari 22 : ilustrate ; Luciana Banu, dactilografă, Buzău, str. Dr. Davila 2 : ilustrate ; Mariana Soare, elevă, București, str. Litovoi Voievod 13, ra. 1 Mai : muzică ușoară, ilustrate ; Melania Ciucă, elevă, Turnu-Severin, str. Carpați 38 : literatură, artă ; Emil Gavrilă, mecanic, Sighișoara, str. Dragoș Vodă 21 : teme diverse ; Elena Hobeanu, Craiova, str. Unirii, bl. B1, et. II, ap. 9 : teme diverse, ilustrate ; Tatiana Ursu, studentă, Iași, Complexul studențesc nr. 2, bl. 5 : teme diverse, ilustrate ; Ilie Cinezan, tehnician mecanic, Brașov, str. Hărmanului 17 : teme tehnice, ilustrate ; Aurora Bora, Craiova, str. Maior Sonțu 16 : teme diverse, ilustrate ; Lidia Dragomirescu, muncitoare, București, str. Popa Farcaș 50, ra. Tudor Vladimirescu : ilustrate.

VECHIMEA ORAȘULUI SUCEAVA

„Cît e de vechi orașul Suceava ?“

Ilie MARCEL
Galați

Răspunde GRIGORE POIT, muzeograf principal la Muzeul regional Suceava.

Orașul Suceava a luat ființă pe la mijlocul secolului al XIV-lea în urma dezvoltării unei așezări rurale. Denumirea de Suceava a primit-o de la rîul pe malul căruia este situată. La data cînd scaunul domnesc este mutat de Petru I Mușat de la Siret aci, așezarea de pe rîul Suceava avea de acum un pronunțat caracter urban. Ceea ce trebuie subliniat este faptul că aici orașul și nici Cetatea de scaun Suceava nu sînt creații ale unor coloniști străini, fără a se contesta totuși și un anumit aport din partea unor specialiști în construcțiile de cetăți, aduși de poate hotare de către voievod.

Primul document emis din cancelaria domnească de la Suceava datează din 1388.

Pe vremea lui Ștefan cel Mare — epoca celei mai mari înfloriri a Sucevei medievale — orașul a depășit cu mult vechile limite. Ateliercle meșteșugărești erau situate spre periferie, iar în preajma Curților domnești din imediata apropiere a cetății se aflau depozitele și magaziacle negustorilor. Orașul nu depășea numărul de 15.000 locuitori.

Nesiguranța a făcut ca aici să nu se construiască locuințe trainice. Cetatea de scaun, Curtea domnească, mai puțin de 20 biserici din piatră sau cărămidă, cîteva locuințe boierești și un număr de case ale unor negustori — iată cele mai de seamă construcții ale orașului. Celelalte case, de obicei, erau construite din lemn sau simple bordeie săpate în pămînt. Să ne reamintim că, numai pe vremea lui Ștefan cel Mare Suceava nefiind apărată decît de șanțul ce o înconjura dinspre sud și vest, a fost jefuită și arsă în trei rînduri (1476, 1485 și 1497), fără a mai spune că asemenea atacuri au avut loc și mai tîrziu, cu prilejul unor lupte pentru domnie sau al războaielor turco-polonezе. Cetatea de scaun, însă, construită pe un pinten de deal, spre răsărit de oraș, niciodată nu a putut fi cucerită prin forța armelor.

În anii stăpînirii burgheze oficialitatea nu s-a străduit să facă prea multe pentru conservarea vechilor monumente — pe de o parte — și pentru ridicarea economică și urbanistică a orașului — pe de altă parte — cu toate că se vorbea mult despre gloria lui Ștefan cel Mare, a Sucevei, a cetății sale nebiruite. Suceava trăia doar prin amintirile trecutului ei !

Abia regimul nostru democrat-popular a dat Sucevei impuls de viață nouă. Combinatul forestier și cel de hîrtie și celuloză din lunca Sucevei, construcțiile social-culturale, între care Institutul pedagogic de 3 ani, Complexul școlar petrolchimie, mai multe complexe meșteșugărești, noi școli medii și elementare, magazine moderne, blocurile care au schimbat înfățișarea orașului — iată numai cîteva din realizările cu care se mîndrește Suceava de azi.

În cursul viitorului plan cincinal pe baza politicii partidului de îmbunătățire continuă a repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării — așa cum prevede proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970 — regiunea Suceava, deci și orașul nostru, alături de celelalte regiuni și orașe ale țării, vor cunoaște o dezvoltare tot mai

memento

discuri

■ De zici Maria Lătăreţu, zici cîntec oltenesc (c-a făcut-o maică-sa olteancă) ; de zici Maria Lătăreţu, zici glas de mierlă, limpede şi undulos... unul din glasurile cele mai ascultate de toată ţara la emisiunile de muzică populară. Un disc mediu (EDP-1087) vine să întărească cele de mai sus. Şi nu uitaţi să ascultaţi (fiţi atenţi !) : **Şi-am un cal de-l zic cocor...**

■ Şi la Sibiu se găsesc voci pricepute la : **Zi bădiţă-n frunză iară** sau **Spune bade-adevărat.** Ascultaţi-o pe Maria Cotîrlea, acompaniată de „Cîndreiul" — dirijor N. Irimescu (EPC-560).

■ Din altă parte a ţării se face auzită Ştefania Stere-Polovence : **Ochepică dobrogeancă, Sînt ţărancă dunăreană !** E o voce... de la mare (EPC-556).

■ Şi nici Georgeta Anghel nu se lasă mai prejos : **De cînd mama m-a făcut, Frunză verde grîu curat, Băieţaş din Tîrgu-Jiu** te întorc din nou spre oltenî ! (EPC-557).

■ De la Olga Stănescu (pe discul EPC-558) aflăm : **Doina Rucărului, Cine bate potecuţa** şi alte puncte cardinale în geografia muzicală discografică editată de „Electrecord".

■ Pentru amatorii de muzică populară pe disc am sugera un disc mare (de 30 cm), un fel de antologie muzicală, cu cei mai populari cîntăreţi ai noştri. Ar fi o mare şi plăcută surpriză !

teatru

VLAICU VODĂ de Al. Davila. G. Calboreanu la a doua sa... domnie în rolul titular, reluat de artist după 30 de ani. Interesant de urmărit evoluţia Irinei Răchiteanu-Şirianu în dificilul rol al doamnei Clara. Regizorul Sică Alexandrescu a folosit, alături de vechea generaţie de actori, tineri interpreţi ca Ilinca Tomoroveanu (Ana), Ion Caramitru (Mircea). Spectacol menit să facă parte din repertoriul permanent al primei noastre scene, amintind vechile tradiţii ale acestui teatru (Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" — sala Comedia).

Irina Răchiteanu-Şirianu

DRAGOSTEA NEVESTELOR. Tînărul scriitor Ion Gheiu Destelnica este autorul unei piese de o interesantă factură populară, cu un limbaj viu, în ciuda unor inegalităţi şi stîngăcii în construcţia dramatică (Teatrul de stat din Galaţi).

CITADELA SFĂRÎMATĂ de Horia Lovinescu (cel mai prezent autor în decada teatrelor dramatice : 4 spectacole). O piesă ce-ar fi trebuit să rămînă permanent în repertoriul Teatrului Naţional din Bucureşti, prezentată de Teatrul de stat din Petroşeni într-o inscenare sobră, dramatică. În regia Mariettei Sadova apar Ana Colda, Gh. Iordănescu, Ion Anghelescu-Moreni etc.

INSPECTORUL DE POLIŢIE de J. B. Priestley — realizat de regizorul C. Anatol la Teatrul de stat din Reşiţa. Semnalăm un debut — acela, ca scenograf, al tînărului pictor timişorean Romulus Peneş.

A 12-a NOAPTE de Shakespeare, tot pe scena unui teatru care nu a-a putut lăuda în ultima vreme cu realizări prea remarcabile : teatrul din Turda. O colaborare mai bogată cu Teatrul Naţional din Cluj ar fi fost folositoare. Regia artistică : Ion Dan. Remarcabilă scenografia pictorului sibian Erwin Kuttler.

ŞEFUL SECTORULUI SUFLETE de Al. Mirodan. Doi interpreţi cu totul remarcabili : cunoscutul actor de film Sebastian Papaiani şi Adina Atanasiu-Poenaru (Teatrul de stat din Sibiu).

Decada. Spicuim din programul decadei teatrelor dramatice :

PRIVEŞTE ÎNAPOI CU MÎNIE de J. Osborne — Teatrul maghiar de stat din Satu-Mare.

FII CUMINTE, CRISTOFOR ! de A. Baranga — Teatrul de stat din Braşov.

ŞTAFETA NEVĂZUTĂ de Paul Everac — Teatrul de stat din Tîrgu-Mureş.

OMUL CARE ŞI-A PIERDUT OMENIA de Horia Lovinescu — Teatrul „C. I. Nottara".

SURORILE BOGA de H. Lovinescu — Teatrul de stat din Galaţi.

cartea

■ Două noi monografii privind personalităţi ale literaturii noastre : D. Păcurariu — **Ion Ghica** şi Valeriu Ciobanu — **Hortensia Papadat-Bengescu.** Atît marele memorialist, cît şi scriitoarea cu un loc atît de marcat în evoluţia romanului românesc din acest secol au găsit în cei doi autori cîte un interpret familiarizat cu metodele şi mijloacele istoriei şi criticii literare, cu o frază vie şi densă.

■ Mai căutaţi prin librării mult discutatul şi valorosul volum al lui Ştefan Bănulescu **Iarna bărbaţilor.** Tehnica cea mai nouă se cuplează organic cu cea tradiţională pentru a reliefa o umanitate tulburătoare, cu trăsături şi virtuţi nebănuite, trăind experienţe nu o dată cruciale.

■ **Biblioteca pentru toţi** îşi inaugurează noua-i formulă grafică cu volumul **Plumb** de G. Bacovia. Viitoare apariţii în colecţie : E. A. Poe — **Prăbuşirea casei Usher** şi **Aventurile lui Gordon Pym,** F. Dürrenmatt — **Romulus cel mare,** Camil Petrescu — **Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război** şi altele. Oare numerele epuizate, din seria — să-i zicem — cu formula grafică veche, n-ar trebui suplimentate cu noi tiraje ?

■ Ultimele două volume din seria **Opere alese** de Gala Galaction (editor şi bibliograf T. Virgolici, prefaţator D. Micu). Cuprins : **Roxana, Papucii lui Mahmud, Doctorul Taifas, La răspîntie de veacuri** — lucrări apărute între 1930-1935.

■ Cu **Domnul Daltaban de Seraschier,** Al. Duiliu Zamfirescu (fiul scriitorului Duiliu Zamfirescu) îşi continuă ciclul **Perieţii diplomaţi,** format din mai multe romane inspirate din viaţa aparatului diplomatic burghez. Reţinem vocaţia caricaturistă şi descriptivă a autorului. Mai puţin, sondajele lui în mediile muncitoare.

■ Autorul **Djamilei** („cea mai frumoasă poveste de dragoste" — Aragon), Cinghiz Aitmatov este din nou prezent în librării cu zguduitoarea povestire **Ogorul mamei,** bine tradusă de Igor Block.

■ N. Gogoneaţă şi Z. Ornea ne prezintă un studiu despre **A. D. Xenopol,** marele nostru istoric, insistînd, după o succintă biografie, îndeosebi asupra concepţiei sale sociale şi filozofice şi schiţînd în acelaşi timp locul lui Xenopol în istoria gîndirii istorice şi filozofice moderne europene.

■ În vitrinele librăriilor poloneze poate fi văzută o **Istorie gramatică a limbii române** alcătuită de Halina Mirska-Lasota, lector de limba română la Universitatea din Varşovia.

■ Editura „Bompiani" din Milano va publica noul roman al lui Alberto Moravia **L'Attenzione** — peripeţiile unui ziarist care s-a hotărît să scrie un roman. Cartea are profunde implicaţii sociale.

cinema

AL DOILEA FESTIVAL AL FILMULUI ROMÂNESC DE LA MAMAIA, 20-27 IUNIE 1965. În program figurează următoarele filme artistice de lung-metraj : **Pădurea spînzuraţilor** (regizor : Liviu Ciulei, film distins cu premiul pentru cea mai bună regie, la Cannes), **Gaudeamus igitur** (regizor : Gh. Vitanidis, distins la Festivalul filmelor pentru tineret de la Gottwaldov), **Neamul Şoimăreştilor** (regia : Mircea Drăgan), **Cartierul veseliei** (regia : Manole Marcus), **Harap-Alb** (regia : Ion Popescu-Gopo), **Dincolo de bariere** (regia : Francisc Munteanu), **Runda a 6-a** (regia : Vladimir Popescu-Doreanu). Iată şi cîteva scurt-metraje din programul festivalului : **Istoria unui drum, Şcoala de la Meri, Ciucurencu, Pescuim la depărtări, Pictura copiilor, Centru înaintaş, Zbor la înălţimi, Marile emoţii mici, Callatis.** Sub emblema pelicanului alb, deci, cinematografia română îşi trece în revistă realizările ultimului an.

FIUL CĂPITANULUI BLOOD, premieră — coproducţie hispano-italiană. Film de aventuri din lumea piraţilor şi a lupilor de mare, cu nenumărate suspense-uri. Divertisment estival de aventuri. Cu Alessandra Panaro (Cerasella). În regia lui Tulio De Micheli.

FEMEIA NECUNOSCUTĂ, premieră — film al studiourilor din Republica Arabă Unită. O melodramă tipică cu tradiţionalul happy-end. Regizor : Mahmut Zulficer.

ARENA CIRCULUI, premieră — producţie a studiourilor din R.P.D. Coreeană. Un film de acţiune densă, în anii ce premerg şi imediat următori eliberării ţării.

Liviu Ciulei

■ Dintre filmele de curînd intrate pe ecrane : NUNTĂ CU PERIPEŢII, comedie cehă jucată cu vervă de buni actori ; BINE AŢI VENIT, o satiră reuşită a regizorului sovietic Elem Klimov ; OLIVER TWIST, tipic „cinema '47", realizat de David Lean ; WINNETOU, un nou Karl May după şi cum la fel cu anteriorul **Comoara din lacul de argint.**

■ Actori cunoscuţi ai ecranului mondial în filmele săptămînii : Marina Vlady şi Emanuelle Riva (în **Climate**), Paolo Stopa, Marcello Mastroianni (**Casa Ricordi**), Alec Guiness (**Oliver Twist**), Ia Savina (**Doamna cu căţeluş**), Norman Wisdom (**Alerg după o ştea, Spre cubul**), Christian Marquand şi Maria Schell (**O viaţă**).

muzică

■ **Un festival de muzică sovietică** aduce pe afişele Filarmonicii „George Enescu" prezenţe atrăgătoare : alături de Dmitri Şostakovici (Concertul nr. 2 pentru pian şi orchestră, op. 102, solist Alexandru Demetriad) întîlnim pe G. Sviridov, S. Tsintadze şi S. Gadjibekov cu trei compoziţii în primă audiţie. Dirijor Mircea Cristescu (Ateneul R.P.R. — 12 şi 13 VI).

■ **Jazul şi influenţa lui în muzica simfonică** este tema concertului educativ dedicat tinerilor din întreprinderi, instituţii şi şcoli. Vorbeşte J. V. Pandelescu (sala mică a Palatului — 13 VI).

■ O celebră **Mélisande** : soprana **Jeannine Michaud** de la Opera din Paris (spectacolul „Pelléas şi Mélisande" de Claude Debussy la Opera bucureşteană — 19 VI).

Recenzii ale vieţii muzicale din ţară, la Bucureşti :

■ La 16 VI (sala mică a Palatului) cvintetul de suflători din Cluj (Octavian Simon — flaut ; Marton Szöverdi — oboi ; Ioan Riteş — clarinet ; Bela Barabas — fagot ; Augustin Kedveş — corn). În program, din muzica secolului XX : D. Milhaud, P. Hindemith, L. Comes, A. Schönberg.

■ La 18 VI (sala mică a Palatului) instrumentiştii din Arad (Marta Lazăr — pian ; Aladar Farcaş — vioară ; Ladislau Deriza — violă ; Oleg Rudic — cello ; Gheorghe Crişan — contrabas ; Gheorghe Mureşan — flaut) vor interpreta muzică de cameră de Iosef Haydn, Franz Schubert, Nicolae Brînzeu.

plastică

SALA MAGHERU. Gravură de Elvira şi Fred Micoş. Un meraj artistic între spontaneitatea cu observaţie instantanee şi cu linie promptă, aeriană şi sprinţară (Elvira) şi meditaţia cu înclinări spre fabulos şi cu forme suculente, uneori sugerate de obiectele artei populare (Fred). Iconografie : Elvira Micoş — **Zestrea, Păgărăşancă,** seria point-sèche nr. 18 - 22 cu pescari şi dansatori. Fred Micoş — **Peisaj cu luntă, Peisaj cu păsări, Interior ţărănesc, Oboga, Luminile oraşului, Cor sătesc.**

televiziune

Pierre Brasseur

DUMINICĂ, 13 IUNIE. Filmul francez **Porte des Lilas,** în regia lui René Clair. A se revedea în special pentru creaţia lui Pierre Brasseur (19.45) ■ **Recomandaţia** de Max Maurey. Scenetă comică interpretată de doi aşi ai comediei : Gr. Vasiliu-Birlic şi Al. Gingaru (21.15).

LUNI, 14 IUNIE. Film documentar despre **Mihail Eminescu,** realizat de Studioul de televiziune. Menţionăm că scenariul şi comentariul aparţin regretatului Tudor Vianu (20.00) ■ Premieră a teatrului în studio cu piesa **Neînţelegerea** (Le Malentendu) de Albert Camus. Un eveniment pentru iubitorii teatrului (21.00).

MIERCURI, 16 IUNIE. **Orizont '70 :** masă rotundă pe tema „Industrializarea socialistă" (20.00) ■ **Andrea de Anna Barnassin.** Piesă maghiară contemporană cu subiect inspirat din viaţa şi preocupările morale ale tineretului. Echipa de interpreţi e formată din actori ai Teatrului Mic, printre care Doina Şerban şi Constantin Codrescu (20.20)

JOI, 17 IUNIE. **Clubul tineretii** (19.45) ■ Prezentarea, cu ajutorul Arhivei naţionale de filme, a unuia dintre cei mai sensibili şi inteligenţi actori : **Gérard Philipe** (21.50).

VINERI, 18 IUNIE. Montajul coregrafic **Cîntecul pădurii** de Skorulski. Transmisiune de la Kiev (21.00).

SÎMBĂTĂ, 19 IUNIE. Retrospectivă umoristică : **Ziri Şerban.** A se încerca (21.00) ■ Timpul vacanţei..., timpul chitarelor. Montaj liric-muzical cu **Gică Petrescu, Maria Moraru, Ioana Radoslav, Anca Agemolu** ş.a. (21. 30).

Notă. **Redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în**

cadran

INTERNAȚIONAL

CÎND SE LASĂ NOAPTEA NEAGRĂ...

În patru provincii din Belgia s-a lăsat de curînd „noaptea neagră", după denumirea în cod a manevrelor militare americano-belgiene. Organizatorii operațiilor de război fictive „Dark Night" au vădit însă destul de puțină originalitate în alegerea temei strategice : un inamic „roșu" (se putea altfel ?) hărțuiește „armatele aliate", pe Rin, pregătind o străpungere spre vest ; „inamicul roșu" contează pe un sprijin local al partizanilor, care au misiunea de a angaja acțiuni de natură să perturbeze liniile de comunicații ale adversarului în provinciile Limbourg, Liège, Namur și Luxemburg. „Partizanii", reprezentați de 350 militari belgieni și americani (aceștia din urmă „specialiști în luptele de guerilă"), stau ascunși în păduri sau la fermieri complici.

Așadar, într-una din nopți „partizanii" trec la acțiune, „sabotînd" căi ferate și „dinamitînd" poduri... Forțele de antiguerilă pornesc la rîndul lor o vastă operație de „curățire" a regiunilor în care mișună „partizanii".

Trimisul special al ziarului „La libre Belgique", care a urmărit îndeaproape manevrele militare, a notat un șir de situații de un inedit nu lipsit de accente comice.

...Undeva, în provincia Namur, de pildă, militarii cotrobăiesc în gospodăriile țărănoști în căutare de „partizani". Li se răspunde pe un ton batjocoritor : „O percheziție ? Dar vrem să vedem ordinul judecătorului de instrucție". Alții pretind că o oarecare clădire din gospodărie aparține unui membru al familiei „din nefericire absent" și că, deci, nu pot permite pătrunderea unor străini. Într-o mănăstire maica stareță afirmă că nu găzduiește „partizani". Se dovedește însă contrariul. În disperare de cauză, forțele de antiguerilă au recurs la un ultim argument : cel sunător. Ne-am dus prin sate — povestește un ofițer — și americanii au început să ofere dolari contra informații. Dar nimeni n-a acceptat tîrgul și militarii au plecat cu coada-ntre picioare...

La statul major al manevrelor, colonelul B. Reichling nu și-a ascuns decepția în fața reprezentanților presei :

Contam mult — a spus el — pe colaborarea populației, care să ne ajute. Dar speranțele ne-au fost înșelate. Mai degrabă decît să-i denunțe pe „partizani", ei îi ascund și se opun la percheziții. Iar reporterul ziarului sus citat a înfățișat astfel „culoarea locală" :

„«Partizanii» — se ascundeau prin ferme, dar în regiune domnea aceeași tăcere ca și în urmă cu 20 de ani. Și totuși n-a existat nici un cuvînt de ordine. Dimpotrivă, autoritățile ceruseră locuitorilor să sprijine manevrele și să denunțe prezența «partizanilor». Dar oamenii din partea locului și-au reluat pur și simplu obișnuințele de altădată"...

Cînd, după „noaptea neagră", gorniștii au sunat ivirea zorilor, s-a constatat că basmul cu „inamicul roșu" în Ardeni n-a găsit crezare în rîndul populației.

E. MLADIN

GLUGI ȘI PELERINE

Aproape simultan au apărut în Statele Unite două lucrări consacrate Ku-Klux-Klanului și semnate ambele de profesori de la Universitatea din Florida. Acesta e un stat „sudic", judecînd după busola segregaționismului din S.U.A., ceea ce face cu atît mai semnificativă atitudinea autorilor, care condamnă fără echivoc organizația rasistă de tristă celebritate.

Volumul intitulat „Ku-Klux-Klanul — un secol de infamie", de William Peirce Randel, se ocupă îndeosebi de primii ani de existență a „cavalerilor" cu glugi și pelerine albe. Bandele teroriste, alcătuite în 1866 din plantatorii deposedați de sclavi în urma războiului de secesiune, „aveau ca obiectiv principal — subliniază autorul — să împiedice orice transformare democratică a sudului. În acest scop, ele au săvîrșit adevărate orgii de asasinate, jafuri, maltratări și incendieri". Într-un singur district, Ku-Klux-Klanul a ucis 153 de oameni în mai puțin de trei ani.

Autorul consacră o mare parte a lucrării sale combaterii unor teze care încearcă reabilitarea Ku-Klux-Klanului cel puțin pentru perioada sa inițială, arătînd că „de la început, țelurile acestei organizații au fost violent antidemocratice, iar metodele utilizate au revoltat orice minte cinstită prin înfiorătoarea lor barbarie".

„Americanismul în glugă" de David M. Chalmers se ocupă de cea de-a doua perioadă a Ku-Klux-Klanului, inaugurată în 1915 și care se continuă pînă în zilele noastre. „Terenul de activitate s-a lărgit acum, scrie autorul. Persecuția se îndreaptă nu numai împotriva negrilor, ci și a catolicilor și evreilor. Muncitorii și în special membrii sindicatelor sau greviștii sînt atacați cu aceeași ferocitate ca și oamenii de culoare".

Chalmers scoate în relief caracterul banditesc al modului în care e condusă organizația. Șefii ei își rețin pînă la 80 la sută din cotizații și certurile dintre diverșii „Vrăjitori" și „Vulturi supremi" se nasc aproape întotdeauna în clipa cînd se ajunge la împărțirea prăzii. Adesea disputele se transformă în fucălerări care se soldează cu morți și răniți. În alte cazuri divergențele au drept consecință sciziuni și formarea de organizații paralele, dintre care fiecare pretinde că este veritabilul „Klan".

Sînt aspecte ridicole, dar care nu micșorează cu nimic primejdia reprezentată și astăzi de Ku-Klux-Klan. Aceasta e concluzia la care ajung cele două lucrări despre care am vorbit mai sus. Activitatea teroriștilor cu glugi și pelerine provoacă indignarea unor pături din ce în ce mai largi ale opiniei publice americane, care cer tot mai insistent adoptarea de măsuri menite să ducă la desființarea Ku-Klux-Klanului — chiar înainte ca el să-și sărbătorească centenarul.

N. MINEI

„IL MULINO DELLA FORTUNA"

Se spune că Thomas Alva Edison, întrebat fiind de o tînără fată „care este lucrul cel mai minunat din lume", ar fi răspuns : „Un fir de iarbă". Împrumutînd, poate, cuvintele celebrului inventator (sau mai curînd cu gîndul la Whitman ?) una din colecțiile editate de casa Paoline din Italia poartă titlul, semnificativ de altfel, pentru operele apărute aici, de „Filo d'Erba". În această colecție apar opere clasice ale scriitorilor din diferite țări.

Alături de scriitori ca Turgheniev, Korolenko, R. L. Stevenson ș.a., au fost traduși și o serie de scriitori români, dintre care amintim : I. L. Caragiale (mai multe schițe reunite sub titlul : Giustizia — Justiție), Rebreanu (La foresta degli impiccati — Pădurea spînzuraților), Sadoveanu (La stirpe dei Falconieri — Neamul Șoimăreștilor) și Ion Slavici (Schițe).

Ultima operă românească care a văzut lumina tiparului la Edizioni Paoline este „Il mulino della fortuna" — Moara cu noroc — de Ion Slavici, a cărei versiune italiană este semnată de Luigi Basevi. Caracterizînd „Moara cu noroc" drept „o dramă intensă", cu personaje dantești, editura o recomandă cu căldură cititorilor ca un mijloc de cunoaștere a realităților sociale din Transilvania într-o perioadă de adînci transformări.

Tot în capitala Italiei au apărut în ultima perioadă o serie de lucrări ce reflectă realizări din diferite sectoare ale științei românești. De pildă, ultimul număr al revistei lunare „Nuntius Radiologicus", de sub conducerea prof. dr. L. Turano de la catedra de radiologie a Universității din Roma, este dedicat în întregime radiologiei românești. Articolele, semnate de oameni de știință români — prof. dr. Gh. Schmitzer (Probleme teoretice ale radiologiei contemporane), prof. dr. T. Spîrchez și alții — permit specialiștilor italieni o mai bună cunoaștere a rezultatelor obținute de radiologii români.

Revista „Archeologia" a societății arheologilor italieni inaugurează cu cel mai recent număr al său publicarea unui șir de articole despre arheologia românească — primul fiind semnat de acad. C. Daicoviciu și intitulat : 20 de ani de cercetări arheologice în România.

N. NICOARĂ

La Campionatele mondiale de lupte libere disputate la Manchester (Anglia), luptătorul român Francisc Bolla a cucerit medalia de argint la categoria 57 kg, obținînd în același timp și titlul de campion european — fiind primul clasat dintre luptătorii europeni la respectiva categorie.

După 97,57 ore de zbor, nava cosmică americană „Gemini-4", avînd la bord pe cosmonauții James McDivitt și Edward White — care a părăsit cabina pentru a evolua timp de 20 de minute în spațiul cosmic — a amerizat în Oceanul Atlantic, la 70 km de locul dinainte stabilit. Fotografia îi înfățișează pe cei doi cosmonauți în interiorul navei „Gemini-4".

Peste 10.000 locuitori din portul japonez Sasebo au manifestat împotriva prezenței submarinelor atomice americane în apele Japoniei și împotriva agresiunii americane în Vietnam.

UN „CÉZANNE" PĂRĂSEȘTE FRANȚA...

„National Gallery" din Londra a achiziționat nu demult din Franța, pentru suma de 74 milioane franci noi, una din capodoperele picturii mondiale. „Les grandes baigneuses", lucrare aparținînd lui Paul Cézanne, și-a cucerit astfel unul din primele locuri printre tablourile cel mai scump vîndute.

Această îmbogățire a patrimoniului artistic britanic a fost anunțată în mod solemn în Camera Comunelor și a fost celebrată în Anglia ca prima mare realizare a guvernului laburist în domeniul artei. În schimb, în Franța, vînzarea celebrului tablou al lui Cézanne a stîrnit o serie de proteste, formînd și obiectul unor aprinse discuții în Parlament.

Cum s-a ajuns la vînzarea tabloului ?

Acesta face parte din seria celor trei mari compoziții ale lui Cézanne, intitulată „Les grandes baigneuses", dintre care una se află în muzeul din Philadelphia, alta aparține Fundației Barnes, tot din Philadelphia, iar a treia se afla, pînă deunăzi, la Neuilly, în casa unui mare colecționar de artă. Considerat drept unul din tablourile cele mai reprezentative ale geniului artistic al lui Cézanne, el nu putea fi exportat în străinătate decît pe baza unei decizii guvernamentale. Căci în Franța se aplică încă din 1944 măsura ca nici unul din tablourile considerate de forurile competente ca aparținînd patrimoniului artistic național să nu poată fi vîndut în străinătate.

Și totuși, „Les grandes baigneuses" a fost vîndut în Anglia, pare-se în baza unei autorizații de export a tabloului eliberate de Ministerul Afacerilor Culturale. Cei ce-și exprimă nemulțumirea față de acest lucru aduc în sprijinul poziției lor argumentul că, dintre toți marii pictori francezi, Cézanne era și așa cel mai prost reprezentat în muzeele franceze, nouă zecimi din operele lui aflîndu-se în străinătate.

Cît privește autoritățile, ele au invocat următorul argument : lucrarea celebră, într-adevăr realizată, singura care a fost denumită în lumea criticii „Les grandes baigneuses" este cea aflată în colecția Barnes din New York. Tabloul în jurul căruia s-au născut discuțiile, nefiind decît una dintre numeroasele pînze ale lui Cézanne, reprezentînd femei ce se scaldă, s-a considerat preferabil să se consacre fondurile rezultate din vînzarea acestuia cumpărării unor lucrări ce lipsesc din patrimoniul național, cum ar fi de pildă operele lui Seurat, pictor prea puțin prezent în colecțiile franceze.

P. B. MARIAN

UN SATELIT... POLIȚIST

„Early Bird" — Pasărea matinală — primul satelit artificial de telecomunicații plasat pe o orbită fixă în raport cu Pămîntul, s-a dovedit a avea și valoroase aptitudini... polițiste. El a colaborat cu succes la prinderea unui hoț pe care poliția din Canada îl căuta de patru ani !

Cum s-au petrecut lucrurile ?

Cu prilejul unei emisiuni transatlantice de televiziune, retransmise prin satelit, între Scotland Yard, F.B.I. și poliția canadiană au fost schimbate fotografiile unor infractori puși sub urmărire. Între acestea s-a aflat și portretul lui George LeMay, în vîrstă de 39 de ani, autor al unei spargeri comise în 1961 la o bancă din Montreal (Canada), cu care prilej furase patru milioane dolari.

Printre telespectatorii care au vizionat acest program s-a aflat și un locuitor din Fort Lauderdale, Florida, Statele Unite. Lui i s-a părut că există o mare asemănare între portretul văzut pe micul ecran și simpaticul domn René Roy. Acesta, proprietar al unui yacht cu care naviga de vreo șase ani prin apropiere, cobora adeseori pe țărm, pentru cumpărături. Și, ciudat, plățile le făcea întotdeauna cu bilete nou-nouțe de 100 dolari...

Sesizată, poliția locală a efectuat cercetări și a constatat că René Roy nu e nimeni altul decît mult căutatul George LeMay. Evident, acesta a fost imediat arestat. Cînd a aflat împrejurările care au dus la prinderea sa, LeMay a făcut remarca ironică: „A fost nevoie nici mai mult nici mai puțin decît de un satelit ca să pot fi prins".

Florin UDREA

George LeMay, după arestarea sa. Și această imagine a fost transmisă cu ajutorul televiziunii peste Atlantic.

SECRETUL

Ambasadorul american Taylor a putut, în sfîrșit, săptămîna aceasta, să ajungă la Washington. Criza politică a regimului sud-vietnamez și înfrîngerile militare l-au împiedicat timp de zece zile să răspundă la chemarea administrației.

Oare a putut să plece din cauză că situația ar fi mai bună ?

Un purtător de cuvînt american declara că ambasadorul ar fi părăsit Saigonul cu sentimentul că regimul sud-vietnamez „va putea de acum înainte să depășească fără prea multe dificultăți obstacolele pe care le mai are de înfruntat". Or, după cum transmite France Presse, chiar în ajunul plecării lui Taylor, șeful regimului de la Saigon „a dat publicității o importantă punere la punct care readuce criza la punctul anterior..."

Există destule precedente, pe lîngă faptul sus-menționat, care îndreptățesc părerea că ori de cîte ori ambasadorul este chemat de la Saigon sau primește înalți oaspeți cu „misiune specială" de la Washington, treburile merg mai prost și nu mai bine ca înainte.

Întrevederile prilejuite de asemenea deplasări sînt dominate de întrebările : Ce se întîmplă ? De ce regimul este instabil, iar pe cîmpul de luptă se pierde teren ? Evident, răspunsul este unul, numai că cei care întreabă și cei ce sînt întrebați nu pot sau nu vor să-l găsească, după cum recunosc chiar sursele americane competente Diplomatul american Mecklin, care a fost șeful serviciului american de informații la Saigon în perioada 1962–1964, caută să demonstreze într-o carte publicată recent că totul s-ar datora faptului că „însăși Misiunea americană nu este conștientă cît de rău merge războiul, deoarece ea trăiește într-o lume a iluziilor". Ziaristul Halberstam relatează în altă carte următorul episod, mai edificator. Administrația trimisese o comisie aleasă dintr-un înalt diplomat și un general pentru a ancheta situația la fața locului. După încheierea misiunii, cei doi s-au prezentat în fața Consiliului Securității Naționale căruia i-a fost dat să asculte cu stupoare două rapoarte cu totul opuse unul altuia. Ceea ce l-a determinat pe președintele de atunci, Kennedy, să întrebe : „Sînteți siguri, domnilor, că amîndoi ați vizitat aceeași țară ?" Ziaristul american Fall este de părere că episodul își păstrează deplină actualitate. „Această întrebare — scrie el — este valabilă și astăzi, cînd se compară declarațiile oficiale recente și faptele încăpățînate ale situației vietnameze".

După cum spuneam, răspunsul este unul : nimic nu poate înfrînge voința de libertate a poporului vietnamez. Dar atît timp cît călătoriile diplomatice pe ruta Saigon—Washington și invers nu vor asigura transmiterea și înțelegerea profundă a acestui prețios secret, la îndemîna oricărui om politic realist, atît timp asemenea convorbiri vor rămîne doar etape inutile pe parcursul spre abisul agravării războiului.

N. LUPU

DRUMURILE UCIGAȘE

„New York Times" relatează că numărul victimelor provocate de accidente de automobil în 1964 pe teritoriul S.U.A. este de 48.000.

Statele Unite dețin astfel recordul în ceea ce privește accidentele rutiere. În acest clasament sui-generis ele sînt urmate de Germania occidentală, care a înregistrat în 1964 16.000 accidente mortale (cu 15% mai mult decît în 1963) și Franța — 11.184.

Pornindu-se de la aceste cifre alarmante s-a căutat să se analizeze cauzele accidentelor. S-a constatat astfel că excesul de viteză și consumul de alcool sînt cele mai frecvente cauze ale acestora. De asemenea s-a observat că o serie de măsuri luate de S.U.A. — cum sînt panourile pe șosele, avertizările prin radio, supravegherea drumurilor de către agenții de circulație care urmăresc cu mașinile sau motocicletele pe cei ce depășesc viteza legală — nu au dat rezultate satisfăcătoare. O serie de experți în materie explică acest fapt prin blîndețea regulamentelor din S.U.A. față de încălcările regulilor de circulație. De pildă unui conducător auto arestat în stare de ebrietate nu i se poate confisca permisul de conducere decît pe baza unui verdict al tribunalului și numai în cazul cînd, în această stare, a comis o infracțiune cu urmări grave.

Și la Paris s-a constatat că 80% din accidente sînt provocate de alcool. Medicii afirmă că numai un gram de alcool la un litru de sînge (adică chiar atunci cînd s-a băut un pahar, două la masă) încetinește cu 30-35% reacțiile auditive și vizuale. Totodată multe accidente au loc din cauza aglomerării șoselelor — consecință a dezvoltării insuficiente a rețelei de autostrăzi.

Cît privește excesul de viteză, o serie de psihologi susțin teorii după care acesta își are explicația în dorința cetățeanului mijlociu de a-și „afirma personalitatea". Un complex de inferioritate l-ar determina, zic ei, să gonească la volanul mașinii, „dîndu-i iluzia că este astfel mai dinamic, independent și întreprinzător".

Lăsînd la o parte astfel de speculații ale psihanaliștilor, este clar faptul că accidentele rutiere au cauze mai profunde, de ordin social și economic, printre care lenta dezvoltare a rețelei de șosele în raport cu avîntul uriaș al comerțului cu automobile. O altă cauză este ușurința cu care se acordă permisele de conducere. Lipsa unor sancțiuni drastice față de cei ce violează regulile de circulație constituie o a treia cauză

I. MIHNEA

Aspect de la o recentă demonstrație organizată la Oslo (Norvegia) în semn de protest împotriva politicii rasiste, a autorităților sud-africane.

Forțele patriotice sud-vietnameze au repurtat în ultima vreme o serie de succese importante, îndeosebi în regiunea Cia Lai. În fotografie : membri ai unui detașament al forțelor patriotice, pe poziții.

Nu este vorba de un decor de film ci, pur și simplu, de mutarea unei clădiri. Datînd din secolul al XVII-lea, această casă din Hereford (Anglia), care era situată într-o zonă de demolare, a fost astfel salvată și amplasată temporar într-un alt loc.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Cl. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

EXECUTĂ PE BAZĂ DE COMENZI ŞI REPARTIŢII, PRODUSE PENTRU:

INDEPENDENTA SIBIU

Industria minieră: **ciocane de abataj, ciocane perforatoare, filtre cu vid, concasoare şi granulatoare giratorice, suflante, pompe de vid, mori cu ciocane etc.**

Industria siderurgică: **cubilouri, captoare, maşini de sablat, site vibratoare, dozatoare, amestecătoare, desbătătoare, bătătoare pneumatice, maşini automate de format, maşini de format prin aruncare etc.**

Industria chimică: **ventilatoare pentru turnuri de răcire, filtre de vid, lanţuri cu role şi zale scurte pentru utilaje petroliere, presă, holendre, propelere, suflante, pompe mori cu cuţite pentru mase plastice etc.**

De asemenea execută utilaje pentru industria alimentară, industria construcţiilor şi materialelor de construcţii.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

25

Anul XIV nr. 25 (525) — 19 iunie 1965

VIITORUL PORT CONSTANȚA

Actualități cinematografice

Ce știți despre Turul Franței?

Acad. prof. E. Macovschi despre chimia materiei vii

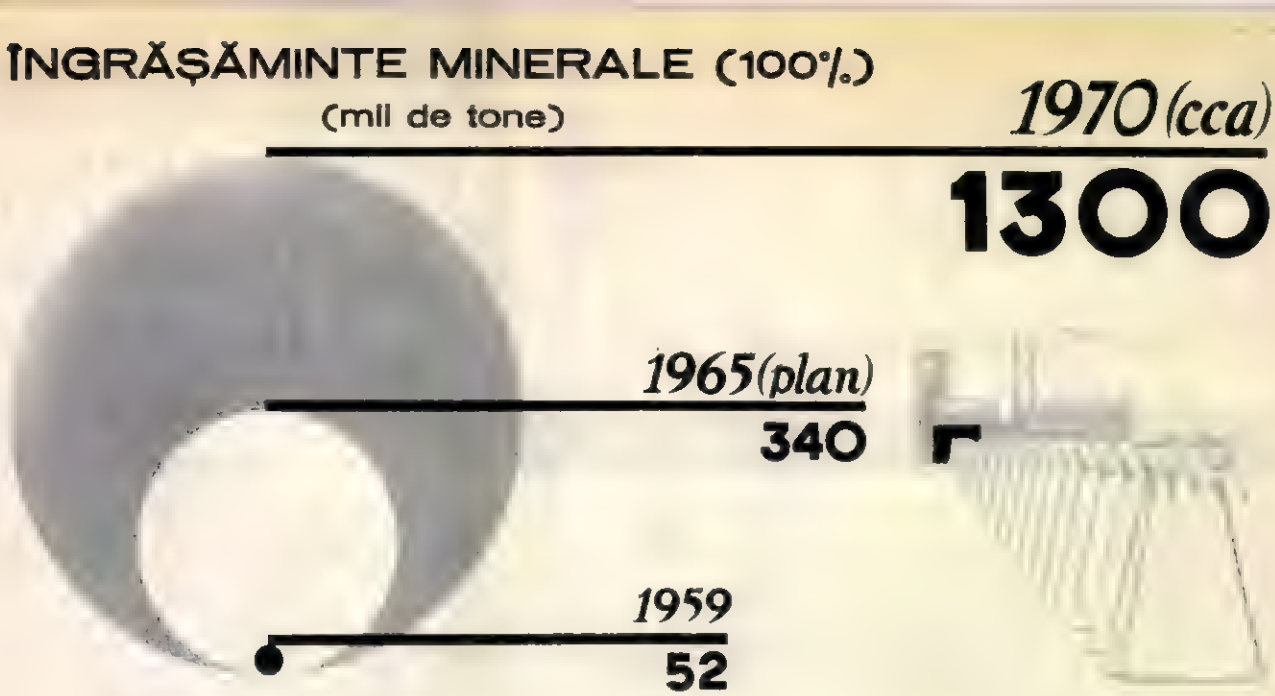

PENTRU OGOARELE AN

De la un capăt la altul al țării, întregul popor, ca un singur om, dezbate mărețul program de continuă înflorire și bunăstare a României socialiste: Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român. Un capitol cu pondere deosebită a acestui program se referă la creșterea producției agricole vegetale și animale.

„Flacăra" s-a adresat, prin redactorul său George Ciudan, cîtorva specialiști — cadre de conducere în Consiliul Superior al Agriculturii — pentru a informa cititorii noștri asupra perspectivelor ce se deschid în fața agriculturii românești în viitorul apropiat.

ULUI 1970

La cooperativa agricolă de producție din comuna Movilița, raionul Urziceni, ca la multe alte unități agricole socialiste, „plouă" cînd e nevoie : se fac irigații prin aspersiune.

◀ Imagini ca acestea pot fi văzute la multe unități agricole socialiste din țară, evidențiind dezvoltarea creșterii animalelor. În fotografie : complexul zootehnic al Gospodăriei agricole de stat-Craiova.

IRIGAȚII ȘI CHIMIZARE

Primul interlocutor este inginerul Gheorghe Tușa, adjunct al secției de cereale și plante tehnice din Consiliul Superior al Agriculturii.

— *Vreți să ne vorbiți despre viitorul agricol al României ?*

— Întrebarea e foarte cuprinzătoare, dar încerc să răspund. Voi începe cu investițiile. Este cunoscut faptul că în perioada 1966-1970 agricultura va primi din fondurile statului investiții în valoare de peste 35 miliarde lei, la care se adaugă contribuția din fondurile proprii ale cooperativelor agricole de producție. Mai sînt 9 miliarde lei ce vor fi investite în principalele ramuri industriale care deservesc agricultura în scopul dezvoltării producției. Investițiile vor fi îndreptate cu prioritate pentru construirea unor noi unități de creștere a animalelor în cadrul gospodăriilor agricole de stat, pentru completarea parcului de mașini și tractoare, construcții de sere, plantații de vii și pomi, stațiuni de mașini și trectoare.

— *În Proiectul de Directive se acordă mare importanță lucrărilor de hidroameliorații. Ce puteți spune cititorilor în acest sens ?*

— În ultimii ani, în ce privește hidroameliorațiile, am obținut succese frumoase. Perspectivele pe care ni le deschide Proiectul de Directive sînt uriașe. Gîndiți-vă, în 1970 vom avea peste 600 mii hectare irigate. Și nu uitați un fapt : la sfîrșitul acestui cincinal suprafața redată circuitului agricol — prin lucrări de îndiguiri și desecări — va ajunge la circa 1,5 milioane hectare.

— *În noul cincinal se acordă mare atenție chimizării agriculturii...*

— Da, cantitățile de îngrășăminte chimice livrate agriculturii la nivelul anului 1970 vor depăși 1,1 milioane tone substanță activă.

— *Ce înseamnă aceasta ?*

— Pentru fiecare kg de substanță activă de îngrășămînt se realizează în medie un spor de recoltă de 7-10 kg grîu, 8-15 kg porumb irigat, 50-125 kg sfeclă de zahăr.

— *După cît știu, dumneavoastră vă preocupați în mod deosebit de plantele tehnice. Ce ne puteți spune despre perspectiva lor ?*

— Suprafața cultivată cu sfeclă de zahăr va crește la circa 200.000 hectare, floarea-soarelui își va desfășura frumusețea pe aproximativ 500.000 hectare, iar culturile de in pentru ulei și cele de ricin vor căpăta și ele noi dimensiuni, atît pentru acoperirea nevoilor interne cît și pentru disponibilități la export.

MECANIZARE ÎN TOATE SECTOARELE

Ne adresăm conf. univ. ing. Chiriac Vasiliu, adjunctul secției de mecanizare din Consiliul Superior al Agriculturii :

— *La sfîrșitul anului 1970 agricultura României va dispune de 115 mii tractoare fizice, de 47 mii combine pentru cereale și un mare număr de alte mașini agricole cu caracteristici și performanțe ridicate. Cum se va manifesta această creștere a parcului de tractoare în ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole ?*

— Creșterea parcului de tractoare se poate aprecia prin substanțiala scădere a sarcinii pe tractor fizic, între cele două etape ale noului cincinal. Astfel, la începutul anului 1966 vom avea circa 125 hectare, iar la finele cincinalului 85 hectare de teren arabil pentru un tractor fizic. Ca urmare a creșterii numărului și tipurilor de tractoare, se va intensifica ritmul de desfășurare a lucrărilor în cîmp, mărindu-se gradul de mecanizare și scurtîndu-se termenele de efectuare a acelor lucrări la care gradul de mecanizare este maxim. Voi arăta că în timp ce gradul de mecanizare a lucrărilor la recoltarea porumbului va crește pînă la 45% pe țară (la gospodăriile agricole de stat 100%) la recoltarea cerealelor păioase, la care gradul de mecanizare este deja 100% pe țară, se va scurta termenul de efectuare a recoltării la 8 zile lucrătoare și chiar mai puțin.

— *Vă rugăm să arătați, în cîteva cuvinte, importanța noilor tipuri de tractoare care vor fi folosite în agricultură.*

— În Proiectul de Directive se prevede că în agricultură se va introduce o gamă mai variată de tractoare de puteri și tipuri diferite și se va extinde mecanizarea lucrărilor

(Continuare în pag. 4)

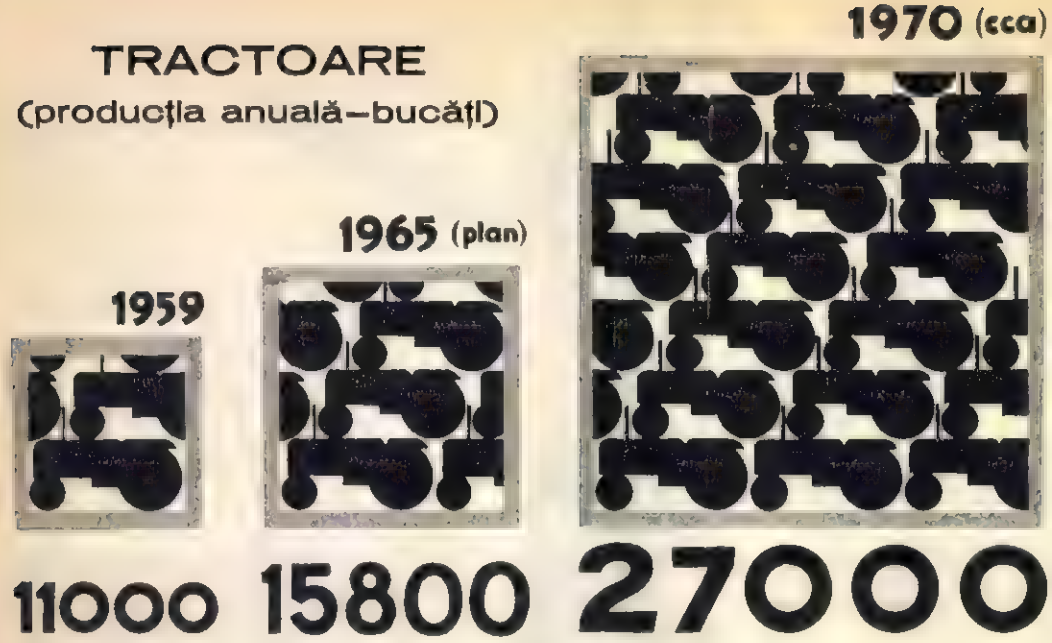

agricole în zonele de deal și de munte.

Actuala bază tehnică a agriculturii satisface în bună măsură cerințele mecanizării lucrărilor în culturile de cîmp, dar nu asigură efectuarea mecanizată a unor lucrări specifice din cultura cartofului, a sfeclei de zahăr, din viticultură, pomicultură, legumicultură și în lucrările pe pante.

Prin specializarea gospodăriilor agricole de stat, pe suprafețe întinse se va practica monocultura, fiind indicată folosirea tractoarelor de mare putere în agregat cu mașini de mare productivitate. Pentru mecanizarea lucrărilor specifice din cultura cartofului, a sfeclei de zahăr și a legumelor sînt necesare tractoare de putere mai mică însă cu lumină mare de trecere și cu pneuri înguste. În viticultură sînt necesare tractoare cu lățime redusă, în pomicultură cu genunchi mică, pe roți și pe șenile, iar pentru lucrările pe pante — tractoare monoax.

— *Cum credeți că va influența marea diversitate a mașinilor agricole care vor lucra pe ogoarele patriei noastre, asupra pregătirii mecanicilor agricoli?*

— Proiectul de Directive prevede că, la sfîrșitul perioadei, în agricultură vor lucra aproape 140 mii de mecanizatori. Ținînd seama de sortimentul lărgit de mașini și de creșterea gradului de complexitate a acestora, pregătirea viitorilor mecanici agricoli va trebui simțitor îmbunătățită. Adaptarea la noile cerințe ale programelor de cursuri, a tematicii lucrărilor practice și de laborator, a conținutului practicii din producție și ridicarea nivelului de predare a cunoștințelor vor contribui la asigurarea unei temeinice pregătiri profesionale a mecanicilor agricoli, corespunzătoare noilor condiții de muncă din agricultură.

DESPRE CIREZILE ȘI TURMELE VIITOARE

Ultimul nostru interlocutor este inginerul Cazimir Moldovan, adjunct al secției de creștere a animalelor din Consiliul Superior al Agriculturii.

— *Cum se vor realiza principalele sarcini privind dezvoltarea creșterii animalelor în următorii cinci ani?*

— În 1970 trebuie să se ajungă la 5 milioane bovine, peste 6,5 milioane porcine, circa 13 milioane ovine. Ținînd seama de efectivele de animale existente în momentul de față în țara noastră, cifrele prevăzute în Proiectul de Directive sînt pe deplin realizabile. Pentru aceasta însă vor trebui întreprinse o serie de acțiuni importante. În primul rînd, este necesar să se organizeze în condiții mai bune acțiunea de reproducție a animalelor. În cadrul acesteia, aplicarea metodei de însămînțare artificială, care în ultimii ani a dat bune rezultate, trebuie extinsă și îmbunătățită în scopul realizării unor indici și mai înalți de fecunditate și al folosirii mai intensive a reproducătorilor masculi. O grijă deosebită va trebui acordată satisfacerii integrale a necesarului de reproducători din speciile taurine, porcine și ovine în stațiunile și punctele de montă, în taberele de vară de pe pășuni, pe pășunile de munte și în comunele din zona necooperativizată a țării. Paralel cu realizarea efectivelor prevăzute se va acorda atenție sporită îmbunătățirii structurii turmelor, în direcția creșterii efectivelor matcă, mai ales la taurine.

De asemeni pentru creșterea productivității animalelor este necesar să se organizeze o alimentație și îngrijire corespunzătoare a efectivului de femele pentru ca ele să poată fi date în perioada optimă la reproducție, să asigure un procent ridicat de natalitate și să dea produși sănătoși și viguroși.

— *V-ați putea referi la îmbunătățirea calitativă a efectivelor și la sporirea producției medii?*

— În vederea realizării producțiilor de carne, lapte, lînă și ouă prevăzute în Proiectul de Directive, paralel cu sporirea numărului de animale se prevede îmbunătățirea calitativă a acestora. În acest scop se impune organizarea de ferme de producere a reproducătorilor în gospodăriile agricole de stat și chiar în unele cooperative agricole de producție, unde să se desfășoare cu o deosebită atenție lucrările de selecție și să se aplice un regim corespunzător de alimentație și de întreținere a animalelor de reproducție. Măsurile luate pentru cointeresarea lucrătorilor în sporirea producției globale și marfă vor ajuta din plin la realizarea acestor sarcini.

— *Mai sînt însă multe de făcut în privința organizării alimentației animalelor pe bază de rații echilibrate...*

— Pentru a da viață prevederilor din Proiectul de Directive este necesar ca în cadrul preocupărilor noastre să stea organizarea unei baze furajere corespunzătoare, care să poată asigura animalelor o rație echilibrată, bogată în proteine, extinzîndu-se cu precădere, așa cum se prevede în proiect, cultura lucernei, trifoiului, sparcetei, ovăzului, orzului etc., executîndu-se lucrări de îmbunătățire a pășunilor și fînețelor naturale, organizîndu-se treptat producerea de nutrețuri combinate.

— *Vreți să ne vorbiți pe scurt și despre îmbunătățirea asistenței sanitare-veterinare?*

— La sporirea numărului de animale și a producției vor contribui și măsurile privind îmbunătățirea asistenței sanitare-veterinare. Pe baza măsurilor prevăzute în Proiectul de Directive privind sporirea producției și a sortimentelor de produse biologice și medicamentoase și mărirea numărului de dispensare și laboratoare veterinare, acțiunile de prevenire și combatere a bolilor vor putea fi duse cu o mai mare eficiență.

Măsurile privind dezvoltarea creșterii animalelor, alături de celelalte prevederi cu privire la agricultură cuprinse în Proiectul de Directive, vor înnoi și mai mult fața satelor noastre în anii ce vin.

De 115 mii tractoare fizice, de 47 mii combine pentru cereale și un mare număr de alte mașini agricole cu caracteristici și performanțe ridicate va dispune agricultura României la sfîrșitul lui 1970.

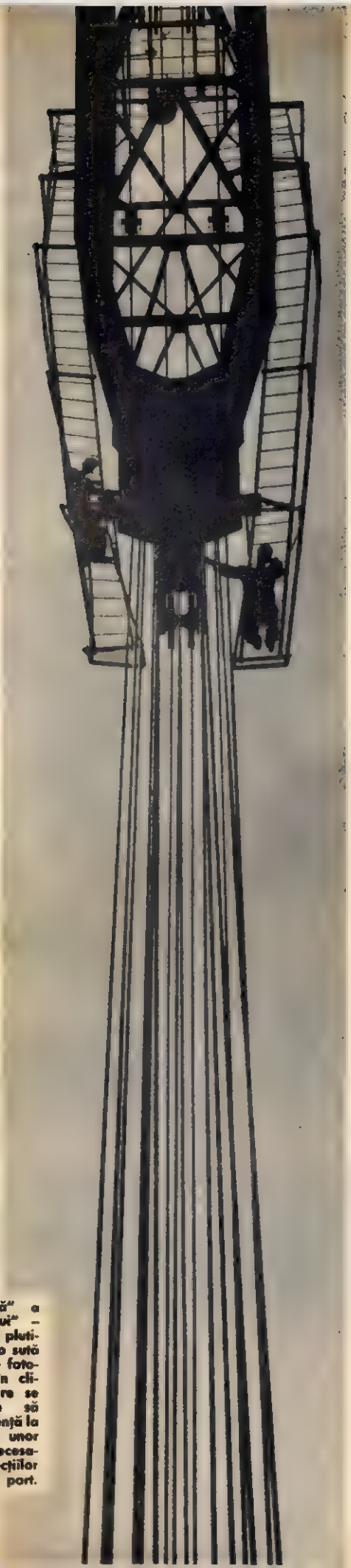

O „mînă" a „Gigantului" – macaraua plutitoare de o sută de tone – fotografiată în clipa în care se pregătește să dea asistență la instalarea unor utilaje necesare construcțiilor viitorului port.

viitorul port CONSTANȚA...

...se naște azi. Lucrările de extindere, începute recent, au menirea de a transforma actuala poartă maritimă a României într-un port de trei ori mai mare ca cel de acum. Aceste lucrări oglindesc dezvoltarea continuă a relațiilor comerciale internaționale ale țării noastre.

Constanța. Vapoare vin, vapoare pleacă. De la răsăritul soarelui și pînă la apus. Și fiecare salută din mers, după uzanțe marinărești, la intrarea sau la ieșirea din port. De un timp încoace același salut se adresează de multe ori unor oameni care lucrează în larg, aproape de o extremitate a portului, acolo unde-i și drumul navelor. Sînt constructorii viitorului port.

DUPĂ 70 DE ANI

Șantierul pentru extinderea portului Constanța s-a deschis la 1 decembrie 1964. Această mare lucrare coincide cu un eveniment important din istoria marinei noastre comerciale: se împlinesc 70 de ani de la nașterea navigației maritime românești (evenimentul va fi sărbătorit la 1 august în cadrul Zilei marinei).

În 1895, pe vremea cînd primele nave maritime sub pavilion românesc au plecat în cea dintîi cursă — e vorba de „Meteorul" și de „Medeea" — portul Constanța era înzestrat doar cu un dig de piatră de 200 m, un altul de lemn, cîteva linii ferate și cîteva magazii. Toată activitatea consta în descărcarea unor butoaie cu măsline și încărcarea cu cereale a unor nave cu tonaj redus.

Unele amenajări moderne încep aci în 1896 și se termină 13 ani mai tîrziu, fără a atinge însă nici pe departe nivelul marilor porturi ale lumii. Motivul ? Proiectele inițiale au trebuit să fie reduse în raport cu posibilitățile financiare ale statului. Mai ales că această „mare lucrare" a început și sub auspicii proaste: un scandal public cu implicații financiare provocat de un antreprenor francez (Hallier), căruia i se reziliase concesiunea construirii portului. Scandalul s-a soldat și cu un proces rămas de pomină, la care a pledat, la București, faimosul avocat parizian Raymond Poincaré, viitorul președinte al Franței.

Saligny, care a preluat lucrarea, s-a străduit totuși să folosească cît mai bine banii acordați de stat. La 10 septembrie 1909, la inaugurarea portului Constanța, el a subliniat în discursul său: „Tehnicienii și inginerii români ieșiți din Școala noastră de poduri și șosele sînt cei care au lucrat la concepera și executarea portului Constanța".

ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI NEPTUN

Festivitatea inaugurării lucrărilor de extindere a portului Constanța, la 1 decembrie 1964, a fost marcată printr-o primă demonstrație practică: o autobasculantă a stopat în fața mării, a făcut „stînga-mprejur" și, punîndu-și în funcție cricurile, a expediat în valuri primele zece tone de piatră. Din clipa aceea un șir nesfîrșit de autobasculante cară, una după alta, din minut în minut, ziua și noaptea, materia primă cu care constructorii pătrund metru cu metru în împărăția lui Neptun...

Sîntem acum abia după șase luni de la semnarea actului de naștere al viitorului port și iată că în fascinan-

F. URSEANU

(Continuare în pag. 6)

Dana zero. Așa arată ea azi. Aici se încarcă acum și materia primă (piatra) cu care se construiesc în larg digurile portului de mîine.

Macaraua-pod pivotantă — „robotul" — execută o serie de operații importante în construcțiile hidraulice.

tul decor marin dintre far și cazino a și intervenit ceva nou : o săgeată uriașă, albă, pătrunde adînc printre valurile albastre ale mării. „Săgeata" — lungă de 200 metri la ora cînd scriem aceste rînduri (ea crește zilnic cu 2-3 metri) — este o părticică din digul de larg care va delimita spre nord (atunci cînd va avea 2.500 metri) portul de mîine. Ritmul de creștere a devenit și mai viu în ultima vreme. Este rezultatul angajamentelor luate de constructori în cinstea Congresului partidului : pînă la mijlocul lui iulie digul va trebui să ajungă la 300 m, va fi complet finisat pe o porțiune de 122 m, iar economia peste plan de 70.000 lei, propusă pentru anul acesta, va fi realizată pînă la 19 iulie.

Digul se naște dintr-un munte de calcar pe care autobasculantele întreprinderii constructoare — I.C.H., cum i se spune pe scurt — îl mută pur și simplu din vechea și cunoscuta carieră de piatră Ovidiu direct pe fundul mării. Este aceeași carieră care a furnizat și lui Saligny, la începutul secolului, piatra necesară actualului port și — probabil — și pe aceea pe care elenii, cu vreo două milenii și jumătate în urmă, sau mai tîrziu romanii au folosit-o la construirea instalațiilor portuare ale Tomisului.

DRUMUL PIETREI

Pentru ca digul de care pomenim să se nască, marea a trebuit să înghită pînă acum peste un sfert de milion de tone de piatră. Această treabă de a aduce aici piatra de la o distanță de 30 de kilometri cade în sarcina șoferilor. Am avut prilejul să cunoaștem pe unul dintre ei : conductorul autobasculantei nr. 52051-DB — șoferul care s-a bucurat de onoarea de a răsturna primul în mare bolovanii de calcar folosiți la extinderea portului. Aurel Mocanu — acesta-i numele său — are în buzunar un act căruia îi acordă simbol de diplomă : bonul nr. 1. De fapt, actul cu care se mîndrește l-a obținut într-o adevărată întrecere între conductorii autobasculantelor pentru sosirea cu prima încărcătură de piatră la țărmul mării. Pentru necesitățile șantierului s-a construit o șosea botezată ad-hoc „drumul pietrei".

ÎN LUPTĂ CU VALURILE

Printre navele aflate în port sînt și cîteva care atrag atenția în mod deosebit. Ambarcațiile respective plutesc de obicei în preajma marilor macarale care le încarcă cu materia primă necesară construcțiilor portuare. Plină ochi cu bolovani, o asemenea navă — o gabară cum o numesc specialiștii — turtită și mai mult în apă decît în afară, pare de departe o broască țestoasă care înoată pe suprafața mării. Ea merită atenția unui reporter. Desigur nu pentru înfățișarea exterioară, ci pentru aportul pe care îl aduce marilor construcții portuare : cu asemenea ambarcații sînt transportate și așezate pe fundul mării

(Continuare în pag. 8)

O întîlnire în inima șantierului între constructori și beneficiari. De la stînga la dreapta : ing. Nicolae Zeicu, directorul Direcției regionale a navigației civile-Constanța, ing. Nicolae Petre, șeful lotului diguri de larg (care dă și explicațiile în legătură cu desfășurarea lucrărilor), ing. Ion Țigaret, șeful investițiilor la direcția NAVROM-Constanța și Emanuel Cojocaru, maistru pe șantier.

În fiecare zi : „săgeata" albă înaintează cu 2–3 metri în împărăția lui Neptun...

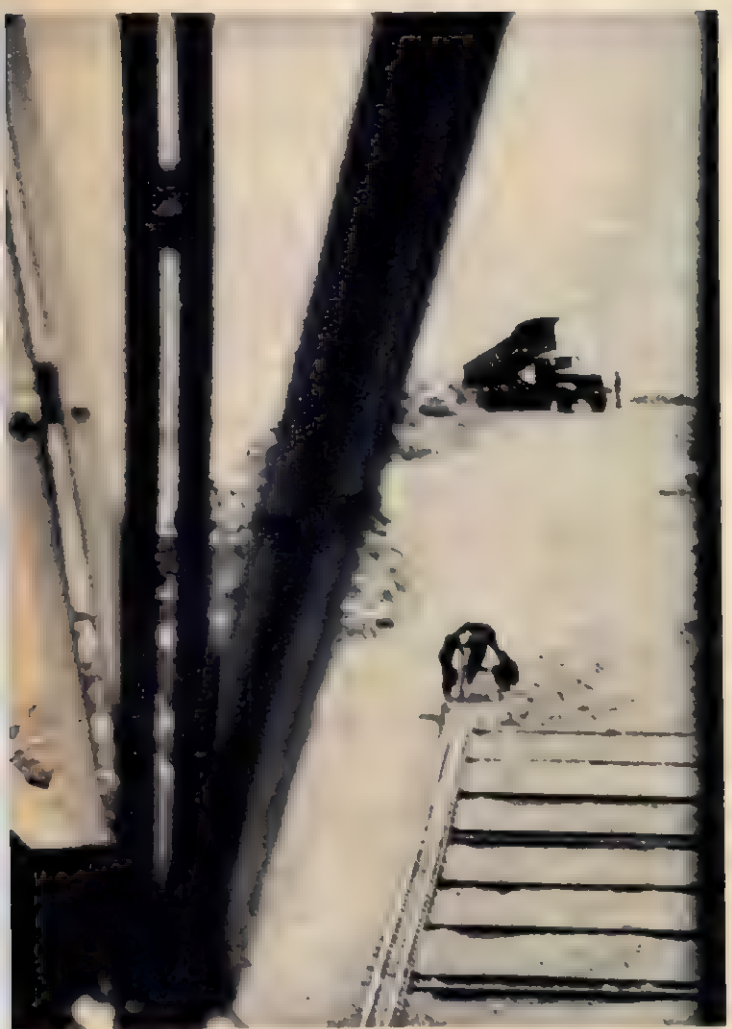

blocurile de piatră care consolidează digurile viitorului port. E vorba de o operație grea, mai ales că în primele șase luni de existență a șantierului, stihiile mării au fost mereu dezlănțuite. Echipajul gabarelor a descoperit însă posibilitatea de a transforma aceste „broaște țestoase" în nave basculante. Apa mutată dintr-un tanc în altul al ambarcației face ca ea să se încline (pînă la 45 grade) în direcția dorită și să lanseze în mare încărcătura de piatră acolo unde trebuie. În acest fel, încă din primele luni productivitatea muncii a crescut simțitor. Din păcate însă aceste „broaște țestoase" suferă... de rău de mare : nu suportă furtunile de gradul 3. Rezistă numai la cele de gradul 1 și 2. Marea prea înfuriată sau hula joacă gabara ca pe o coajă de nucă. S-a întîmplat — și aceasta nu demult — ca o furtună ivită pe neașteptate să pună în primejdie o gabară și echipajul ei. Numai iscusința și curajul marinarului Traian Calciu și ale tovarășilor săi au evitat un naufragiu.

Lupta cu marea nu va mai constitui în viitor o problemă pentru constructori : pe digul care înaintează spre larg — adică pe „săgeata" de care vorbeam la începutul acestui reportaj — a fost instalat recent un robot din oțel și fontă. El va prelua într-o bună măsură și treaba pe care o fac „broaștele țestoase" atunci cînd suferă de „rău de mare". E vorba de o macara-pod pivotantă, condusă de numai patru oameni, care poate executa o serie întreagă de lucrări importante în construcțiile hidraulice. Chiar pe timp de furtună robotul ridică un bloc greu de 25 de tone, plimbîndu-l ca pe un fulg deasupra valurilor pe o rază de 40 metri. Apoi îl așază exact unde trebuie, fără să greșească : macaraua pivotantă folosește o sondă acustică cu ultrasunete, cu care explorează fundul mării. Lucrul acesta îl făceau pînă acum scafandrii.

„Robotul" cîntărește el însuși 500 de tone, posedă o uzină proprie care-i furnizează energia electrică de care are nevoie și, fiind montat pe șine, înaintează o dată cu digul. El poate fi zărit pe o rază de cel puțin 10 kilometri.

ÎN PORT: AZI ȘI ÎN VIITORII ANI

În anii puterii populare a început construirea de nave maritime și fluviale după proiecte românești. Nave construite la șantierele de la Galați, Turnu-Severin sau Oltenița străbat mările și fluviile lumii. Acum a venit și rîndul extinderii primului nostru port maritim. Acest lucru se realizează tot după proiecte românești, cu specialiști români. Constanța va trebui să devină un port modern, bine utilat, cu un trafic comercial anual sporit cu 23 milioane tone față de cel de azi și cu o capacitate de trei ori mai mare decît în momentul de față.

Lucrările începute recent pentru extinderea spre sud a portului vor continua în ritm susținut, astfel că — așa cum prevede Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale, în ceea ce privește transporturile și telecomunicațiile — pînă în 1970 să se execute digurile de adăpostire și o parte din lucrările interioare.

Portul de mîine va putea să primească la cheiurile sale cargouri cu o capacitate de 16.000 tone dw, nave mineraliere de 30.000 tone dw, petroliere pînă la 45.000 tone dw. Lucrările portuare de la Constanța răspund unor cerințe impuse de dezvoltarea traficului maritim al țării noastre. România întreține în prezent legături comerciale cu peste 100 de țări. În acest an, de pildă, se transportă cu flota noastră maritimă de aproape șase ori mai multe mărfuri ca în 1950. Și majoritatea lor pleacă sau vin prin Constanța. La ora cînd facem aceste însemnări, danele și magaziile portului conțin instalații de foraj cu destinația Madras, Calcutta, Bombay ; sare de la Tg. Ocna pentru Yokohama ; covoare fabricate la Cisnădie cu destinația Tokio ; sodă calcinată și utilaj pentru industria chimică livrate Braziliei. Un vapor sub pavilion grecesc, „Ghikos", încarcă prin „Romtrans" geamuri pentru New York ; altul, hîrtie pentru Anglia. Cargoul „Boussar", sub pavilionul Republicii Democrate Germane, transportă viori, mandoline și violoncele fabricate la Reghin pentru o firmă din Anglia. Ne sosește minereu din Brazilia, adus de un vapor turcesc („Umran"). Trei cargouri, unul românesc, „Oltenia", și două grecești, „Panaghia" și „Mastrandredas" ne aduc bumbac din Republica Arabă Unită și Siria. Importăm de asemenea piei crude din Argentina și citrice din Israel. Cîteva sute de camioane românești fabricate la Brașov așteaptă sosirea în port a vaporului cehoslovac „Julius Fucik", care le va transporta în Extremul Orient... Activitate febrilă care face ca portul să nu adoarmă o clipă ; nici ziua, nici noaptea. Și aceasta, în timp ce dincolo de actualele lui diguri constructorii ridică altele noi, prefigurînd viitoarea poartă maritimă a României.

F. URSEANU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

SIMBOLUL UNUI PORT

Un port este întotdeauna intrarea principală a țării, un port este întotdeauna firma, fațada și simbolul unei țări sau ale unei regiuni, în el se realizează acea osmoză dintre ceea ce este național și ceea ce este internațional, ritmul activității din el poate constitui de cele mai multe ori pulsul activității unei întregi țări.

Și asta, cu atît mai mult cu cît, pentru noi, Constanța nu înseamnă numai un port oarecare ci startul spre porturile principale ale lumii.

Iar dacă ne gîndim că în 1964 au poposit aici 1 000 de nave și că volumul mărfurilor expediate a crescut cu 210.000 tone într-un singur an, ne dăm seama că acel ritm mediu anual de creștere a producției noastre globale — care a fost de 14,4 la sută pe ultimii șase ani — se simte din plin și în pulsațiile ponticului nostru organism portuar.

Proiectul de Directive prevede „terminarea sistematizării portului Constanța în limitele actuale și continuarea în ritm susținut a lucrărilor de extindere spre sud a acestui port..." El mai prevede că va crește „capacitatea flotei noastre maritime cu circa 420 mii tone prin înzestrarea cu nave mineraliere, tancuri petroliere, cargouri de mărfuri generale etc., cu eficiență economică ridicată în efectuarea transporturilor pe distanțe mari". Acesta este un amănunt, unul dintre nenumăratele amănunte și referiri concrete ale proiectului dezvoltării noastre pe următorii cinci ani. Dar tocmai prin valoarea lui de amănunt el reușește să ne dea o imagine substanțială a grandioaselor armonii care stau în baza acestui proiect : marea își are și ea partea de bucurie, ducînd spre depărtări faima României socialiste.

Constanța este și astăzi unul dintre porturile moderne ale lumii, unul dintre porturile bine utilate, cu un înalt grad de mecanizare. Dimensiunile îi sînt substanțiale, traficul intens. Cu toate astea se va dezvolta încă mult. Iată : de pe acum se fac marcate pe albastrul mării dungile albe de piatră crudă — pe care n-au avut timp să o înverzească algele — ale noilor diguri. Îmbrățișarea lor trasează pe vasta arie marină dimensiunile impresionante ale noului port. Dar, la un calcul real, aceste dimensiuni nu ni se mai par de loc neconforme cu întreaga noastră realitate economică : portul nu crește decît atît cît să reprezinte nevoile noastre reale de transport și trafic maritim. Dezvoltarea lui între brațele largi ale noilor diguri corespunde fidel dezvoltării întregii țări.

Cresc danele, cresc bazinele, se perfecționează instalațiile, capătă deosebită amploare șantierul naval, apar sub pavilion românesc, purtînd la pupa numele vechiului port pontic, nenumărate noi nave mineraliere și tancuri petroliere și cargouri și traulere. Dar aceasta nu înseamnă altceva decît dovada cea mai evidentă a creșterii siderurgiei noastre, a industriei noastre petroliere, a exportului nostru de mașini, de materiale de construcții. Avem nevoie de nave mineraliere pentru că producția noastră siderurgică va produce 4,1 milioane tone fontă, 6,3 milioane tone oțel, 4,4 milioane tone laminate ; avem nevoie de tancuri petroliere moderne, perfecționate, pentru că numai în cinci zile de zile valoarea produselor obținute dintr-o tonă de țiței a crescut cu 43 la sută, avem nevoie de cargouri pentru că numeroase țări solicită tractoarele noastre, utilajul nostru petrolier, cimentul și hîrtia noastră. Prin produsele românești, faima acestui port bătrîn de mai bine de două mii de ani ajunge astăzi în întreaga lume. Ea ajunge o dată cu faima întregii țări, cu faima acestei țări de la Carpați și Dunăre și Marea Neagră a cărei dezvoltare are, pentru întreaga lume, o rezonanță atît de armonioasă. Pentru că, așa cum spunea primul secretar al partidului nostru, „deși se referă îndeosebi la dezvoltarea economiei, prevederile Directivelor reprezintă de fapt un program de dezvoltare multilaterală a întregii noastre societăți..."

E societatea României socialiste.

Cornelia LEU

COPERTA NOASTRĂ

Început de sezon pe litoral. În fotografie o imagine de la Mamaia.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

ce faceți după ora 3 ?

HUNEDOARA ARE CUVÎNTUL

În cîte feluri te ocazii n-am auzit, n-am spus noi înșine în chip de scuză : „Nu am timp...“ Totuși, la o recapitulare atentă, descoperi că, în ultima săptămînă, bunăoară, puteam găsi vreme și pentru o piesă sau un film, că semnul din cartea abia începută ar fi trebuit să înainteze mai repede și, cu puțină osteneală, n-am fi scăpat nici excursia de pe Valea Oltului... Da, parcă o dată consumat, începem să prețuim încă mai mult timpul, timpul nostru liber. Și, neîndoielnic, recapitulările stimulează hotărîrea ca de îndată să dăm orelor mai mult conținut. E drept, uneori nu depinde exclusiv de noi să ducem pînă la capăt noile planuri. Intervin o seamă întreagă de factori care condiționează cheltuirea timpului liber potrivit temperamentului, pretențiilor și gusturilor noastre.

E puțin probabil că cineva ar putea să conteste profundul interes pentru o temă ca cea enunțată mai sus. O dată mai mult ne-a fost confirmată această convingere la Hunedoara, într-una din duminicile trecute, cînd invitații noștri în jurul „mesei rotunde“ au primit să-și consume un ceas, două din timpul lor liber într-o discuție despre... timpul liber.

Să vi-i prezentăm pe interlocutorii noștri : cunoscutul maistru oțelar Ștefan Tripșa, Erou al Muncii Socialiste ; Ioan Mareș, șeful agenției O.N.T.-Hunedoara ; deputații Malvina Topliceanu și Constantin Toma ; Aurel Botezan, procuror ; Ioan Török, sportiv ; Lazăr Filip, activist de partid ; inginerii Vladimir David și Ion Cioroianu de la Uzina cocso-chimică și de la oțelăria nouă a Combinatului siderurgic ; Zorița Lesnic, bibliotecară ; Simion Cotîrlă, directorul Casei de cultură ; Simion Cara și Florin Izdrăilă, de la Comitetul orășenesc pentru cultură și artă.

Problema timpului liber are multiple fațete. În cele ce urmează ne vom opri, mai ales, asupra felului cum se desfășoară la Hunedoara activitățile culturale și sportive, cît și cum au „acces“ hunedorenii la aceste modalități de consumare a timpului liber. Bineînțeles, fiecare cetățean are gustul și înclinațiile sale proprii. Important este să i se ofere o gamă cît mai variată de „servicii“, din care să poată alege și care să satisfacă cele mai exigente cerințe.

Așadar : Ce faceți după ora 3 ?

Ștefan Tripșa : Întrebarea se referă, probabil, la hunedoreni, în general...

Reporter : Da, firește. Și cum dv., cei de față, îi reprezentați... aceasta înseamnă că ne interesează, în egală măsură, și felul în care-și petrece timpul liber fiecare dintre cei prezenți. Deci și dv., tovarășe Tripșa.

Ștefan Tripșa : Mie îmi place să ies cîteodată la pescuit, după cum sînt foarte fericit dacă am prilejul să ascult un concert de muzică populară românească sau să văd o piesă bună. Cît despre fotbal...

Simion Cara : ...e o pasiune foarte răspîndită.

Ion Cioroianu : Din păcate, în ultima vreme hunedorenii nu se bucură prea des de spectacole reușite pe stadion propriu — mă refer tot la fotbal. Poate și pentru că echipa noastră... Dar nu, totuși să nu ne desolidarizăm...

Reporter : Dacă am înțeles bine, în spusele dv. de mai înainte, tovarășe Tripșa, există o anume rezervă... Spuneați cam așa : „...sînt fericit cînd pot să ascult un concert sau să văd o piesă bună...“ Adică, hunedorenilor nu li se oferă în mod curent asemenea prilejuri ?

Ștefan Tripșa : Prilejuri li se oferă și nu s-ar putea spune că puține. Dar frecvența lor...

Reporter : Poate ne ajută tovarășii de la Comitetul orășenesc pentru cultură și artă să lămurim mai exact.

Florin Izdrăilă : Da, avem la îndemînă cîteva cifre — în trei luni s-au prezentat la Hunedoara 25 de spectacole. Adevărat, cam inegal distribuite în timp. Bunăoară, în luna ianuarie frumoasa noastră sală de la Casa de cultură a fost puțin folosită din acest punct de vedere. Mai exact spus, în răstimp de patru săptămîni au avut loc... patru spectacole.

Reporter : Aveți la combinat o formație de teatru ale cărei calități au fost recunoscute de specialiști și care a fost distinsă și cu titlul de laureată la concursul pe țară...

Constantin Toma : O, dar ea singură nu poate face față cerințelor orașului. Mai pleacă și în deplasări. Gîndiți-vă : populația Hunedoarei a crescut în 15 ani de mai bine de zece ori și proporțional cu numărul cetățenilor pretențiile s-au înmulțit și ele, exigențele sînt altele...

Reporter : În statistica pe care tovarășul Izdrăilă a avut amabilitatea să ne-o transmită adineaori, citesc, printre altele, două cifre, care pot, întrucîtva, să nedumerească : la un concert de muzică ușoară și românească au participat 2.257 de spectatori, pe cînd piesa lui Ștefan Berciu, „Hipnoza“, a fost văzută doar de 640 de hunedoreni. Să înțeleg de aici că lucrările dramatice sînt mai puțin îndrăgite la Hunedoara ?

Simion Cara : Poate că muzica ușoară și cea populară sînt mai accesibile...

Ioan Mareș : Nu, nu cred că aveți dreptate. Dacă la „Hipnoza“ au venit mai puțini spectatori aceasta se datorește faptului că nu i s-a făcut prezentarea cuvenită prin stația de radioamplificare și prin alte mijloace care ne stau la îndemînă. Într-o localitate în care funcționează permanent un teatru, cu un repertoriu relativ stabil, oamenii află unii de la alții și din cronicile dramatice cum este cutare sau cutare piesă. Dar la noi, unde se prezintă un spectacol sau două cu o lucrare dramatică, dacă n-am fost avizați asupra ei se poate lesne întîmpla ca sala să nu aibă, într-o seară, toate locurile ocupate.

Zorița Lesnic : Mai intervin și alt fel de situații, care sînt de natură să nască anumite rezerve. Iată de pildă, într-o sîmbătă, recent, mulți hunedoreni și-au procurat bilete pentru piesa „Doi pe un balansoar“, în interpretarea teatrului din Tg. Mureș. În ajunul așteptatului eveniment s-a anunțat însă că „din motive tehnice“ turneul respectiv nu mai are loc. Explicația ni s-a părut multora neîndestulătoare și faptul în sine ne-a nemulțumit profund. E limpede că programul proiectat de noi trebuia revăzut, schimbat.

Ștefan Tripșa : Desigur, în cazul cînd am fi avut o formație permanentă — și proprie ! — de proză lucrurile s-ar fi petrecut altfel. Era vorba ca o trupă a teatrului din Petroșeni să se statornicească la Hunedoara. Era vorba... Stagiunea noastră permanentă a rămas încă o dorință...

Malvina Topliceanu : Și copiii din orașul nostru și-ar dori spectacole pe măsura înțelegerii lor. Sînt la Hunedoara 14.000 de elevi dintre

(Continuare în pag. 10)

LA STADION!

AȘA DA!

care mulți mai cred în autenticitatea existenței marionetelor. Ca să nu mai vorbim de numărul preșcolarilor amatori de asemenea desfătare. Poate că Teatrul de păpuși din Alba-Iulia, care a dobîndit o bună și recunoscută experiență, ne-ar putea ajuta...

Reporter: În schimb emisiunile Televiziunii îi răsplătesc din plin pe copii pentru această absență despre care aminteați, nu este așa ?

Constantin Toma: Fiindcă a venit vorba, de un timp încoace — și în tot mai multe familii — televizorul reprezintă și el aproape întreaga săptămînă un mijloc de destindere, informare și instruire. Uneori însă ni se oferă niște „surprize" care numai bucurie nu pot aduce. Să vă dau un exemplu : pentru o anumită zi era anunțat un medalion „George Vraca". Am rămas atunci acasă, ba chiar mi-am amînat niște treburi destul de urgente. Ei bine, am așteptat pînă la sfîrșitul emisiunii crezînd că poate s-a schimbat ordinea în programul acelei zile, dar degeaba. Ceea ce mă interesa pe mine și, mai mult decît sigur, nu numai pe mine, n-a mai fost transmis în ziua aceea.

Ioan Török: La capitolul „televizor" aș vrea să spun și eu ceva. „Jocul cu balonul rotund" deține cel mai mare număr de simpatizanți, dar în Hunedoara se practică și alte discipline sportive : volei, handbal, tenis de masă și de cîmp, atletism și așa mai departe. În afara meciurilor de fotbal televiziunea noastră transmite rareori și alte confruntări sportive de ținută.

Ștefan Trippa: Dacă tot am revenit la sport aș trebui, după părerea mea, să mai facem cîteva completări cu titlu de propunere, în același timp ele constituind și un deziderat al hunedorenilor : la Cinciș, prin construcția barajului, s-a creat un întins lac artificial. Cred că el poate să fie valorificat în același chip ca și cel de la Vălîug, din vecinătatea Reșiței. Mă refer în special la posibilitățile ce s-au creat — deocamdată parțial — pentru sportul pe apă. Și mă mai gîndesc la ceva: la organizarea unor competiții cicliste de masă, la un centru de înot pentru copii care ar oferi cetățenilor Hunedoarei — mari și mici — un plus de preocupări binevenite.

Reporter: Împrejurimile orașului dv. sînt deosebit de pitorești. E de așteptat deci ca deprinderea excursiilor să fie proprie multor hunedoreni...

Ioan Mareș: Într-adevăr, agenția O.N.T. din localitate este tot mai mult solicitată. În afara localităților turistice din regiune se organizează — de multe ori la solicitarea cetățenilor — excursii pe numeroase trasee în toată țara. Anul trecut, numărul turiștilor aflați în evidența noastră a depășit cifra de 12.000. Și după toate aparențele, în 1965 vom avea o statistică mai bogată încă. Numai acum, de curînd, principalele unități productive — C.S.M. și I.C.S.H. — ne-au comunicat peste 3.000 de cereri de excursii.

Reporter: Și ținta excursiilor din apropiata perspectivă ?

Ioan Mareș: Insula Ada-Kaleh, excursii pe Valea Oltului-Sovata și... ce ni se va mai propune. Turismul e un sport accesibil atît tinerilor cît și celor mai în vîrstă.

Reporter: Și în afară de excursii, sport, spectacole, biblioteci, în ce mod își petrec timpul liber tinerii din Hunedoara ?

Aurel Botezan: Casa de cultură și clubul „Siderurgistul" oferă tinerilor posibilitatea participării la diverse activități cultural-educative ; „Joia tineretului", ședințele cenaclului literar, recenzii de cărți, reuniuni cu program artistic și dans sînt cîteva dintre ele. Datorită faptului că tineretul e de asemenea numeros în Hunedoara, sălile unde se pot organiza după-amiezi și seri de dans au devenit neîndestulătoare...

Filip Lazăr: ...Și pentru că tangoul și valsul sînt acum depășite, ar trebui să ne gîndim împreună la înființarea unor cursuri de dansuri moderne. Chiar și nouă celor care nu mai sîntem adolescenți nu ne-ar strica să ne punem la curent cu ele... În altă ordine de idei, datorită faptului că în blocurile-turn locuiesc aproximativ 3.000 de tineri, m-am gîndit că un club pentru ei ar fi fost foarte nimerit. Evident însă, proiectanții n-au avut în vedere acest lucru... Și n-ar strica poate să-l aibă pe viitor. Fiindcă într-un ansamblu nou de locuințe, chiar locuit în exclusivitate de familiști, o sală unde să se poată juca șah, table, popice, biliard ori tenis de masă ar crea bune posi-

AȘA NU!

bilități de destindere oamenilor după ce se întorc de la lucru.

Aurel Botezan: Am remarcat că la Casa noastră de cultură s-au abandonat concursurile „Cine știe, cîștigă" pe teme culturale și tehnice. Reluarea lor ar stimula aptitudinile tinerilor — și nu numai ale tinerilor — în chip divers și eficient.

Simion Cotîrlă: Observația dv. e binevenită și mi-am notat-o ca atare.

★

Întîlnirea în jurul „mesei rotunde" desfășurîndu-se într-o duminică dimineața, n-am vrut să abuzăm de bunăvoința invitaților noștri obligîndu-i să-și sacrifice prea mult din... timpul lor liber.

Iată, așadar, că cei ce plămădesc oțelul nu sînt doar autorii eroismului cotidian de la furnale sau laminoare, ci în același timp oameni ce-și pretind lor înșiși, în primul rînd, orizonturi dintre cele mai cuprinzătoare, și „după ora 3".

Anchetă realizată de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Traian PROSAN

PERSPECTIVELE ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

O PROBLEMĂ DE IMPORTANȚĂ VITALĂ

CHIMIA MATERIEI VII — ÎN ACTUALITATE

Interviu cu acad. prof. Eugen Macovschi

PREOCUPĂRILE BIOCHIMIEI, EA ÎNSĂȘI AFLATĂ LA CONFLUENȚA MAI MULTOR ȘTIINȚE, DEVIN TOT MAI LARGI: DE LA „MECANISMUL" DE OBȚINERE A PORUMBULUI HIBRID LA COMBATEREA BOLILOR VIROTICE, DE LA CIBERNETICĂ LA DESCIFRAREA FENOMENELOR VIEȚII

Biochimia este una din cele mai vaste și mai complexe discipline ale științei moderne, cu tot mai multe implicații — unele cunoscute, altele încă nebănuite — în cele mai diferite domenii. În legătură cu cîteva probleme actuale cu caracter mai general ale biochimiei, precum și cu rezultatele obținute de cercetătorii români, ne-am adresat directorului Institutului de biochimie al Academiei R. P. Române, acad. Eugen Macovschi.

— *În ultimii ani cele mai importante aspecte ale biochimiei contemporane au fost dezbătute la două mari congrese internaționale. Ați fost prezent, după cîte știm, la ambele...*

6.000 de oameni de știință discută...

— Da, am participat și la congresul din 1961 de la Moscova și la cel care și-a desfășurat lucrările anul trecut la New York. De fiecare dată au luat parte aproximativ șase mii de oameni de știință din aproape toate țările lumii.

— *Care sînt direcțiile principale spre care își îndreaptă astăzi atenția biochimiștii?*

— La cele două congrese s-au dezbătut un număr imens de probleme; totuși, din noianul de preocupări s-au desprins anumite orientări. La Moscova, o atenție specială a fost acordată *biochimismului formațiilor corpusculare intracelulare* — cum sînt nucleul, mitohondriile, nucleolii, centrozomii, ribozomii etc. — fără a neglija, desigur, celelalte probleme ale biochimiei, iar la New York, în centrul atenției s-au aflat *acizii nucleici* și rolul lor în chimia biologică.

— *De ce tocmai asupra acestor probleme se concentrează biochimiștii?*

— Explicația este simplă: în afara interesului lor teoretic, ele se află în strînsă legătură cu biochimia aplicată la biologie, medicină, agronomie, industria fermentativă și cea alimentară. Să ne gîndim, de pildă, la acizii nucleici. Ei joacă un rol fundamental în ereditate, iar cunoașterea și dirijarea acesteia este

(Continuare în pag. 12)

importantă în multe privințe, de pildă pentru obținerea unor rase de animale și soiuri de plante cu calități superioare, dorite de noi. Cercetarea acizilor nucleici ajută și la cunoașterea virusurilor, dînd soluții în vederea combaterii bolilor virotice. Biosinteza și metabolismul proteinelor, fermenților și enzimelor prezintă interes atît pentru medicină cît și pentru agricultură. De fapt, fără cunoașterea biochimismului celular nu pot fi înțelese fenomenele vieții în general și tocmai de aici se așteaptă soluții în combaterea cancerului și altor boli.

— *Din cele ce ne-ați spus reiese că biochimia, care a apărut la confluența biologiei și chimiei, are contingențe și cu multe alte științe.*

— Firește: ea caută să rezolve prin mijloace chimice o serie de probleme importante ale biologiei și, prin urmare, ale medicinei, agronomiei etc. Astăzi, biochimia ar fi de neconceput nu numai fără biologie, dar și despărțită de fizică, de matematică, de anumite aspecte ale tehnicii, bionicii, automaticii și ciberneticii. De altfel, cele mai moderne mijloace de investigație în biochimie sînt cele de chimie fizică, care presupun cunoașterea atît a acesteia din urmă cît și a matematicii. Desigur, biochimistul nu e specialist nici în fizică, nici în matematică, nici în medicină, dar pentru a-și dirija cercetările el trebuie să posede cunoștințe profunde în toate aceste domenii. Faptul că biochimia modernă a devenit o știință polivalentă și cu largi conexiuni permite stabilirea unei colaborări fructuoase între biochimiști și specialiștii din alte domenii.

Cercetări românești recente în domeniul hibridării plantelor

— *După această succintă „călătorie" în lumea biochimiei... universale, să ne oprim, tovarășe academician, la locul unde ne aflăm, adică aici, la Institutul de biochimie al Academiei R. P. Române.*

— În sectorul nostru de cercetare, care presupune o investigare teoretică, însă cu evidente, multiple și însemnate aplicații practice, noi ne străduim să înfăptuim indicațiile partidului cu privire la dezvoltarea științei în țara noastră. „ȘI ÎN VIITOR TREBUIE SĂ SE ACORDE ATENȚIE FOLOSIRII ÎN CERCETARE ȘI ÎN ACTIVITATEA PRACTICĂ A TOT CEEA CE ȘTIINȚA ȘI TEHNICA MONDIALĂ CREEAZĂ MAI BUN — sublinia primul secretar al C.C. al P.M.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta întîlnire a conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de știință. TOTODATĂ COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI, GUVERNUL, SUBLINIAZĂ ÎNSEMNĂTATEA DEOSEBITĂ A CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE PROPRII ȘI CONSIDERĂ CĂ TREBUIE MANIFESTATĂ TOATĂ GRIJA PENTRU DEZVOLTAREA ÎN CONTINUARE A ACESTEIA. A RENUNȚA SĂ CERCETĂM NOI ÎNȘINE ÎNSEAMNĂ A RĂMÎNE ÎN URMĂ FAȚĂ DE DEZVOLTAREA MONDIALĂ".

— *Ce tematică abordează colectivul pe care îl conduceți?*

— Ea este axată, în prezent, pe două mari probleme: în primul rînd, cercetarea mecanismului biochimic al hibridării la plante, inclusiv al fenomenului heterosis...

— *Fenomenul heterosis?...*

UN „FILM" DE LA INSTITUTUL DE BIOCHIMIE AL ACADEMIEI R. P. ROMÂNE

Acad. E. Macovschi la „masa de lucru". „Astăzi, biochimia ar fi de neconceput nu numai fără biologie, dar și despărțită de fizică, de matematică, de anumite aspecte ale tehnicii, bionicii, automaticii și ciberneticii".

Cu acest aparat de electroforeză continuă se separă proteinele vegetale. (Biochimista L. Botoșeneanu, din laboratorul de metabolism vegetal.)

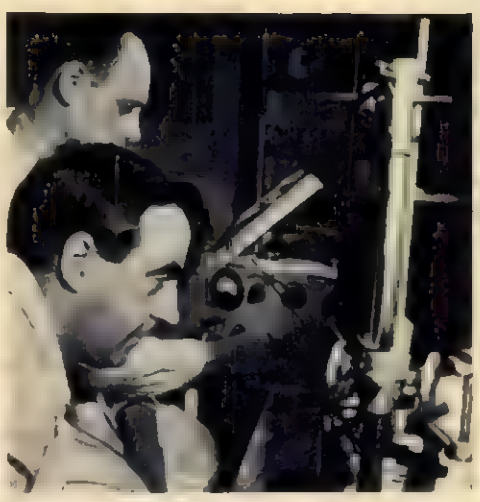

În ce mod transformările biochimice determină contracția mușchilor? Stimularea electrică a mușchilor unei broaște poate furniza date importante în această privință. (Cercetătorii H. Schell și C. Medeșan, din laboratorul de metabolism animal.)

Ghiveciul ce apare în primul plan nu are un rol decorativ. Aci, în laboratorul de biochimie vegetală, cercetătoarea Irina Marinescu stabilește echilibrul apei în frunzele diferitelor plante.

— *Este vorba de manifestarea luxuriantă a unor însușiri biologice, obținută, în anumite condiții, ca rezultat al hibridării. În al doilea rînd, ne ocupăm de stabilirea bazelor biochimice ale excitabilității, mai ales la componentele sistemului neuromuscular.*

— *În ce constă contribuția specialiștilor din institut în domeniul hibridării plantelor?*

— După cum știți, plantele hibride au o mare importanță în agricultură datorită productivității lor sporite. Biologii obțin hibrizi valoroși, dar bazele *biochimice* ale hibridării sînt insuficient cunoscute. Or, cunoașterea lor prezintă interes științific și practic, deoarece în acest fel se poate ajunge la dirijarea cu precizie a proceselor hibridării în sensul imprimării caracterelor ereditare dorite viitoarei plante. În transmiterea caracterelor ereditare un rol de seamă revine acizilor nucleici. Investigațiile noastre în această direcție implică studierea atît a acestor acizi cît și a translocării lor în organismul vegetal, precum și studierea acțiunii acizilor nucleici izolați din unele plante asupra metabolismului altor plante.

Simplă și ingenioasă: metoda capilară

Evident, fie că e vorba de acizi nucleici, fie că e vorba de alte substanțe, pentru a studia modul în care acestea acționează este necesar să fie introduse în plantă — dar cum?

— *Prin injectare nu e posibil?*

— Nu. Partea lemnoasă a tulpinii nu e elastică, de pildă, ca mușchiul unui animal. Prin injectare se pot introduce în plantă doar cantități mici de lichid, or noi avem nevoie de cantități relativ mari. Atunci, colectivul nostru a elaborat o metodă originală, „metoda capilară". Este foarte simplă. Priviți.

Acad. E. Macovschi ne arată un fitil cu unul din capete înfipt în tulpina unei plante, iar celălalt capăt într-un tub de sticlă, unde se află un lichid.

— Astfel, planta poate absorbi oricîtă substanță dorim noi. Metoda aceasta — despre care ni s-au cerut amănunte din U. R. S. S., Polonia, R.D.G., Franța, Olanda, R.F.G. — ne-a permis să dovedim că diferitele substanțe introduse în plante pot modifica biochimismul acestora. Cu ajutorul metodei capilare se lucrează și în stațiunile din Drăgășani și Bistrița (reg. Cluj) ale Institutului de cercetări hortiviticole la unele probleme legate de sporirea productivității la vița de vie și la pomii fructiferi. Metoda amintită joacă un rol important în dezlegarea problemelor eredității, deoarece permite introducerea acizilor nucleici în organismele vegetale și contribuie, de asemenea, la stabilirea relațiilor dintre enzime (fermenți) și plante, ceea ce duce la rezolvarea unor probleme de fitopatologie.

Spre „vaccinarea" plantelor?

— *Este deci vorba de lupta împotriva bolilor la plante?*

— Exact. Plantele, de pildă pomii, se îmbolnăvesc din pricina unor microorganisme patogene, de obicei ciuperci. Acestea, ajungînd în interiorul plantei, produc fermenți ce

o atacă și o distrug. Desigur, și planta, la rîndul ei, produce substanțe capabile să inactiveze enzimele produse de microorganisme. Cercetările preliminare au arătat că — în anumite condiții — unii fermenți introduși în plante devin inactivi. Dacă aceste rezultate vor fi confirmate, se va putea elabora poate o metodă de „vaccinare" a plantelor pentru ca atunci cînd sînt atacate de microorganisme patogene să aibă posibilități sporite de apărare. Metoda capilară permite efectuarea acestor cercetări pe plante întregi și vii.

— *Într-unul din laboratoare am observat o serie de plante tăiate în două, de sus pînă jos, și apoi legate la loc. În ce scop această... disecare ?*

— Nu e vorba de disecare, ci de o altă metodă elaborată la noi. Planta e tăiată în două pînă la rădăcină, ba uneori chiar și rădăcina. Între fragmente se pune o foiță de material impermeabil și apoi tulpina e legată spre a reveni la forma inițială. Dacă vrem să cercetăm acțiunea unei substanțe o introducem în una din părți, cealaltă rămînînd ca „martor". Este un martor extrem de obiectiv, deoarece face parte chiar din același organism vegetal. Astfel, rezultatele concrete se obțin cercetînd doar un mic număr de plante și se elimină necesitatea de a apela la calculul statistic.

Am asistat apoi la cîteva experiențe făcute cu aparate simple prin care se demonstrează teoria adsorbtivă, elaborată în institut, privitoare la translocarea substanțelor în plante.

— *În ce constă noua teorie ?*

— Problema translocării substanțelor în plante preocupă de mult pe biochimiști. Se afirma că substanțele sînt translocate în plante prin fasciculele conducătoare fie datorită diferențelor de presiune osmotică, fie datorită altor cauze, de exemplu metabolismului plantei. Colectivul nostru a demonstrat că multe substanțe migrează prin plantă în condiții asemănătoare celor ce se realizează în cromatografie (separarea substanțelor dintr-o soluție pusă pe hîrtie sugativă — n.r.). Aceasta este important, de pildă pentru stabilirea condițiilor de circulație în plante a diferitelor enzime, acizi nucleici, substanțe nutritive și altele. Lucrările publicate în acest sens au primit o serie de aprecieri pozitive de la specialiști de peste hotare.

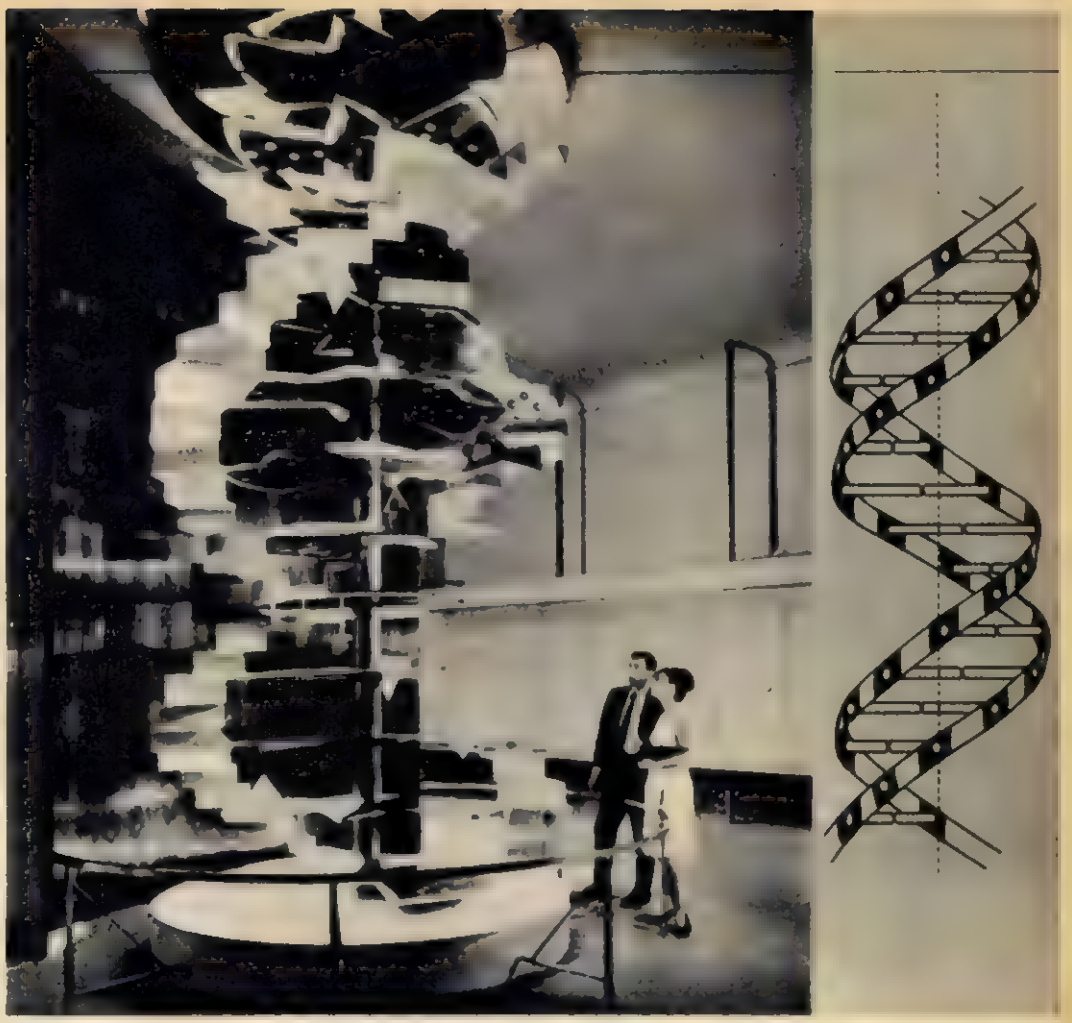

Această scară uriașă reprezintă în realitate o singură moleculă de ADN, considerabil mărită, expusă la Muzeul american de istorie naturală. Studiul acizilor nucleici (din care face parte și ADN) stă în centrul atenției biochimiei contemporane, pentru care problemele eredității înseamnă o preocupare majoră.

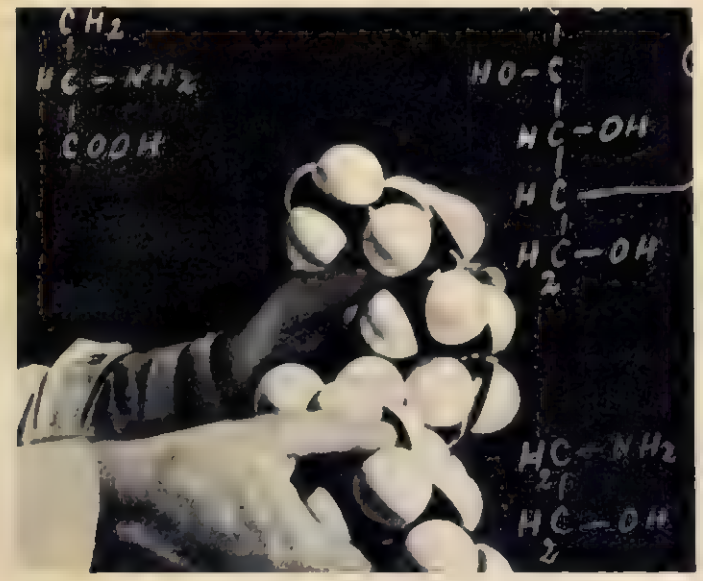

Biochimia este, într-un anumit sens, chimia moleculelor din organisme. De multe ori modele „simple", ca cel din fotografie, constituie rezultatul unor cercetări complexe și îndelungate.

Intervine fosfagenul

— *V-am ruga să ne vorbiți și despre cercetările cu privire la excitabilitatea materiei vii — după cîte știm una din principalele probleme ale biologiei.*

— Dintre diferitele aspecte teoretice ale excitabilității materiei vii abordate la noi, aș vrea să mă opresc doar la unul, care mi se pare mai important. Mă refer la rolul fosfagenului în excitabilitatea musculară. Cu ani în urmă s-a afirmat că fosfagenului îi revine aici un rol important. Se lucra însă pe mușchi extrași din organismul viu. Noi am pornit pe altă cale : am găsit o metodă de urmărire a fenomenelor biochimice ale excitabilității „in vivo", adică în condițiile organismului viu și întreg. Rezultatul : s-a dovedit că fosfagenul nu are rol în excitabilitatea musculară în ansamblul ei, ci participă la alte fenomene care se produc în mușchi în cursul excitării și care sînt investigate în momentul de față. Studierea acestor probleme a atins un grad înalt în anii planului șesenal. În acest timp s-au dezvoltat și au adus o contribuție însemnată la lucrările efectuate o serie de tineri cercetători ca V. Gheție, M. Șerban, V. Alexandrescu, S. Vasu, H. Schell, D. Tănăsescu, D. Moțet-Grigoraș și alții.

Obiectivele pe care colectivul Institutului de biochimie și le-a propus pentru viitorul plan cincinal — spune acad. Macovschi în încheiere — sînt și mai largi. Baza materială de care dispune astăzi îi permite să efectueze studii mai ample, contribuind astfel la elucidarea unor probleme practice importante ce țin de creșterea plantelor, de zootehnie și medicină. De asemenea, vor fi dezvoltate și investigațiile teoretice cu perspective de largă aplicabilitate. Este linia trasată cu claritate în Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970 : „ORIENTAREA GENERALĂ A CERCETĂRILOR ARE LA BAZĂ DEZVOLTAREA CERCETĂRII FUNDAMENTALE ȘI A CELEI APLICATIVE, ÎMBINATE ARMONIOS ; STRÎNGEREA CONTINUĂ A LEGĂTURII ȘTIINȚEI CU PRACTICA CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE, SPORIREA APORTULUI ȘTIINȚEI ÎN REALIZAREA OBIECTIVELOR PLANULUI ECONOMIC ȘI A SARCINILOR PRIVIND DEZVOLTAREA SOCIAL-CULTURALĂ A ȚĂRII NOASTRE".

Interviu consemnat de
Dan LĂZĂRESCU

FILM

ȘANTIER cinematografic

Se turnează o scenă de exterior din filmul „Răscoala".

Reîntîlnire cu interpreta „Surîsului în plină vară" (Florina Luican) și cu un actor cunoscut din teatru : Gheorghe Popovici-Poenaru.

„SERBĂRILE GALANTE" AU ÎNCEPUT

Fontenoy, 11 mai 1745. Două oști strălucitoare, conduse de comandanți galanți, garnisiți cu peruci albe, costume și arme scumpe, se apropie înaintînd din direcții opuse. De o parte, francezii regelui Ludovic al XV-lea, de cealaltă, o armată mixtă alcătuită din englezi, olandezi și austrieci. Avangărzile se opresc față în față. Amabili, politicoși — bărbați de salon — ofițerii se salută respectuos. „Faites tirer vos gens", propune binecrescutul lord Hay Dar politețea pariziană are ultimul cuvînt : „Non, monsieur ! à vous l'honneur !" invită contele d'Auterroches.

Curtoazia aceasta intempestivă, burlescă și tragică deopotrivă, care a costat în cîteva secunde viața a numeroși francezi, reprezintă una dintre cele mai sugestive exemple ale „războiului în dantele". Vremurile cînd soldații, echipați ca de paradă, aveau posibilitatea de a muri elegant, grațios, ca la operetă, după capriciile și vanitatea comandanților mari și mici, reprezintă și cadrul istoric al comediei cinematografice „Serbările galante", film scris și regizat de René Clair (coproducție franco-română : S.N.E. Gaumont-Paris—studioul cinematografic „București").

Nu știm în ce măsură, scriind scenariul, cineastul francez a avut în vedere și faptul istoric pomenit mai sus. Adevărul e că nenumăratele bătălii mărunte purtate de-a lungul secolelor se aseamănă în multe privințe unele cu altele. Lupta de la Fontenoy, transpusă pe pînză de pictorul Horace Vernet (1836) ni-i înfățișează pe comandanți, victorioși, contemplînd mîndri rezultatele măcelului. Povestea imaginată de René Clair se deschide și se sfîrșește tot cu un tablou asemănător. Privindu-l, cîțiva dintre contemporanii noștri pătrund, o dată cu comentariile ghidului și prin solicitudinea gagului cinematografic, în plin secol al XVIII-lea. „Ei bine, întreabă la sfîrșit unul dintre vizitatori, ce s-a întîmplat după sfîrșitul războiului cu nenumărații soldați și oameni simpli care au pătimit atîtea în răstimpul aventurii militare ?" „Nu știm, le răspunde ghidul, — enunțînd cu acest prilej ideea centrală a filmului — cronicarii vremii nu consemnează asemenea fapte mărunte".

Filmul se va compune dintr-o suită de scene „nostime", refăcute după modelul numeroaselor farse militare de acum două veacuri, dar transparența aluziilor și virulența satirică îndreptată împotriva războiului va depăși cu mult granițele veacului al XVIII-lea.

O armată întreagă de pictori, croitori, peruchieri, mecanici, zidari, fierari etc. au pregătit cu febrilitate marea bătălie care se va dezlănțui lîngă... lacul Buftea. S-au confecționat în acest scop sute de uniforme, nenumărate săbii, puști, tunuri, iar în preajma studiourilor a fost ridicată o cetate în mărime naturală. (În paranteză fie spus, falsa perspectivă realizată cu ajutorul camerei de luat vederi va putea mări cu mult zidurile fortăreței, supradimensionînd toate cele trei laturi ale decorului.)

„Serbările galante" vor însemna o experiență dificilă dar valoroasă pentru

toți membrii echipei românești, conduse de regizorul Gh. Vitanidis, arhitectul M. Bogos și pictorul de costume Nelly Merola. Vreme de cîteva luni, cineaștii români vor avea, așadar, plăcerea de a urmări și de a participa, cadru cu cadru, la nașterea unui film de René Clair.

. . . . . .

LA PORȚILE PĂMÎNTULUI

...Cheia o deține deocamdată scriitorul D. R. Popescu și regizorul Geo Saizescu. „Porțile", sperăm, vor fi larg deschise și marelui public, de altminteri plăcut impresionat de comediile anterioare ale tînărului regizor („Doi vecini", „Un surîs în plină vară").

— ...Știi doar că de data aceasta nu este vorba de o comedie, ne informează regizorul Geo Saizescu. Sau mai exact spus, elementele de comedie se vor împleti, la fel ca în viața noastră de toate zilele, cu întîmplări mai puțin comice. Vom rîde sau nu vom rîde, la fel ca în obișnuitul trai cotidian, observînd sau neobservînd momentele de comic sau grotesc din jurul nostru, ajutați, evident, în cazul de față de măiestria și abilitatea realizatorilor — desigur, în măsura în care vom reuși să înfăptuim ceea ce ne-am propus.

— Ce v-a determinat totuși ca, deocamdată cel puțin, să abandonați genul comediei cinematografice propriu-zise.

— Întrebarea mă îndeamnă să folosesc butada unui cunoscut umorist : vreau să fiu luat în serios. De fapt, noul nostru film are „ab initio" un izvor afectiv : dragostea și admirația pentru activitatea și viața geologilor din patria noastră. Astăzi, în era vitezelor supersonice, cînd „mica" noastră planetă este colindată în lung și-n lat, cînd amatorii de senzațional se alimentează din relatările speologilor sau din istorisirile mirifice ale exploratorilor din ultimele păduri virgine — pămîntul mai ascunde, chiar sub tălpile noastre, secrete și bogății nebănuite.

Este binecunoscută marea importanță pe care partidul și statul nostru o acordă muncii de explorare a zăcămintelor minerale, parte componentă, organic integrată în politica de industrializare socialistă a țării. Lărgirea continuă a bazei de materii prime, sporirea în primul rînd a rezervelor de țiței, gaz metan, minereuri neferoase, minereuri nemetalifere ș.a., toate acestea prevăd pentru următorii ani — potrivit Directivelor celui de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român — un amplu program de cercetări geologice. Ori și aci, ca în toate domeniile, omul — prin hărnicia, priceperea și abnegația sa — reprezintă factorul hotărîtor, „cheia" spre necunoscutele porți ale pămîntului.

— Care este subiectul filmului ? — am întrebat noi, amintindu-ne pe loc de un cunoscut principiu de estetică cinematografică potrivit căruia un film bun nu poate fi povestit, ci doar văzut și comentat.

— O suită de întîmplări simple, aparent banale. Patru tineri geologi (actorii George Constantin, Sebastian Papaiani, Gh. Popovici-Poenaru și Ilinca Tomoroveanu) colindă munții întocmind prin prospecțiuni o hartă geologică. Cei patru ingineri vor avea de înfruntat, ca în orice muncă de pionierat, vitregiile naturii. Și cum nu există în lumea aceasta doi oameni care să semene perfect între ei, personajele noastre vor avea de înfrînt totodată numeroase bariere ridicate de caracterele lor diferite, de panouri și carențe felurite, de dispute mai mult sau mai puțin fortunoase ce se nasc în mod firesc în mijlocul unui colectiv de oameni tineri. O serie de întîmplări aparent comune și tocmai de aceea greu de povestit.

. . . . . .

FILMUL „RĂSCOALA" ÎN PRAGUL COPIEI STANDARD

Într-o mașină elegantă (da, fără glumă, cea pe care o vedeți fotografiată alături ar fi putut fi în mod real una dintre cele mai luxoase autovehicule din Bucureștii anului 1907) Nadina și căpitanul Tănăsescu străbat satul Amara. Șoferul oprește brusc, coboară și bate [illegible] copilul săteanului Serafim Mogoș.

Scena aceasta a constituit pentru echipa regizorului Mircea Mureșan ultima secvență filmată în exterior.

Ei bine, dacă în răstimpul iernii — așa cum relatam într-o însemnare trecută — cerul cenușiu, necesar filmărilor în decor natural, s-a lăsat cam mult așteptat, anotimpul tinereții s-a dovedit în schimb mult mai darnic în zilele înnourate, întrunind toate calitățile unei toamne „cinematografice" (membrii echipei de filmare s-au numărat, credeam, printre puținii cetățeni din România care au apreciat capriciile recentei primăveri)

Cu concursul binevoitor al naturii și printr-o judicioasă organizare, colectivul condus de regizorul M. Mureșan a trecut cu bine examenul cel mai greu al filmului : transpunerea pe peliculă a ciocnirii dintre răsculați și armată. Secvențele acestea, care necesitau prezența în cadru a tuturor interpreților, au putut fi terminate în limitele graficului prevăzut (legat în mod nemijlocit de programul unor actori sociți din toată țara și condiționat de părăsirea la timp a decorului natural, afectat lucrărilor agricole de primăvară.)

Din distribuție fac parte : Nicolae Secăreanu (Miron Iuga), Ilarion Ciobanu (Petre Petre), Ernest Maftei (Marin Stan), Matei Alexandru (Serafim Mogoș), Colea Răutu (Cosma Butuc), George Aurelian (prefectul), Ion Besoiu (Grigore Iuga), Constantin Codrescu (Boldeanu), Adriana Nicolescu (Nadina), Lica Gheorghiu (nevasta învățătorului), Ana Felicia Chiriță (Florica), Cristina Tacoi (Angheliina).

La ora cînd apar aceste rînduri s-au sfîrșit chiar și filmările efectuate în studio. Realizatorii se ocupă în prezent cu montajul și sonorizarea materialului [illegible].

Liviu MAIOR

PUNCTE CARDINALE

PENTRU PRIMA OARĂ ÎMPREUNĂ: BRIGITTE BARDOT ȘI JEANNE MOREAU

„VIVA MARIA"

Uneori, regizorii — fără voia lor — fac daruri de toată frumusețea unor gazetari care se dau în vînt după lucruri senzaționale : subiecte în stare să aprindă focul curiozității, subiecte cum doar în visele reportericești se strecoară.

Louis Malle, unul din reprezentanții tinerei generații de cineaști francezi, s-a apucat de lucru la noul său film „Viva Maria" și, în același timp, a făcut să tresară multe, foarte multe inimi : în fruntea distribuției se află, pentru prima oară alături, Brigitte Bardot și Jeanne Moreau, actrițele socotite la ora actuală cele mai reprezentative pentru ecranul francez... Dar... nu cumva sînt ele rivale de temut ? Cum se vor împăca oare în timpul filmărilor ? Iată întrebarea numărul unu a celor mai mulți dintre gazetarii care cu cîtva timp în urmă s-au repezit spre locurile de filmare : în Mexic. Căci, dacă filmul i-ar fi adus unul lîngă altul pe Jean-Paul Belmondo și Alain Delon, să zicem, sau oricare alte două vedete masculine „la modă", poate istoria (o anumită istorie) a cinematografiei n-ar fi înregistrat un atît de mare spor de curiozitate. Dar știți, femeile sînt femei și — chiar dacă nu și-ar fi scos ochii — cele două stele „ar fi putut să se urască", după cum spunea cu delicatețe un co-respondent de la „Paris Match".

Aflate însă în fața aceluiași aparat de luat vederi, actrițele și-au dovedit încă o dată nu numai talentul ci și inteligența și bunul-simț ; ca să astîmpere spiritele și-au mărturisit deschis prietenia, au pus capăt întrebărilor neliniștitoare, iar pe platou, în timpul repetițiilor sau al filmărilor, se străduiau în egală măsură să dea consistență celor două personaje principale ale filmului lui Malle : Maria I și Maria II : prima (Brigitte), fiica unui revoluționar irlandez sosit în Mexic în timpul războiului civil ; cea de-a doua (Jeanne Moreau), cîntăreață într-un modest circ ambulant. Evenimentele sociale (așa cum sînt ele văzute de regizor) le vor atrage pe cele două Marii în viltoarea lor, le vor pune pușile în mînă.

Deocamdată e greu să se spună ce va fi filmul lui Malle.

Colaboratorii apropiați ai regizorului nu au văzut încă decît bucăți din film ; montajul lui nu și-a spus ultimul cuvînt. Scriitorul Gregor von Rezzori, cunoscător al scenariului și martor al filmărilor, mărturisește : „Cine a citit scenariul (semnat de Louis Malle și Jean-Claude Carrière — n.r.) are impresia că doi vechi camarazi de școală s-au întîlnit după mulți ani și și-au propus să scrie din nou, într-un limbaj modern, povestea unui film văzut de mult, în copilărie ; a ieșit astfel un western ironic (doar pe alocuri și sentimental) și cu o vădită doză de critică socială".

Iar coautorul scenariului, Jean-Claude Carrière, într-un articol recent, nu-și ascundea admirația pentru veridicitatea atmosferei, pentru chipul în care Malle a știut să ocolească pitorescul ieftin. Dacă lucrurile stau așa, ultima realizare a lui Louis Malle poate fi așteptată cu nădejde.

Magda MIHĂILESCU

Cetatea „Serbărilor galante", așa cum a fost imaginată și proiectată de pictorul scenograf francez Georges Wakhévitch. Fotografia a fost realizată în timpul construirii decorului.

SPORT

Caravana Turului Franței, cu cicliștii înșirați pe șoselele înalte din preajma Alpilor.

Înconjurat de jandarmi și oficiali, ziariști și manageri, antrenori și medici, mecanici și agenți de publicitate, Jacques Anquetil își duce bicicleta pentru a cincea oară la victorie în Turul Franței.

TURUL FRANȚEI

Turul Franței a fost în primul rînd un succes de presă. Oamenilor obișnuiți să citească „Misterele Parisului" în foiletoane li s-a oferit o nouă poveste cu „va urma", mai reală, mai palpitantă, mai apropiată de înțelegerea lor. Un foileton trăit.

De altfel, creatorul competiției a fost un ziarist, Henri Desgrange, directorul ziarului „l'Auto", care a găsit astfel cel mai bun mijloc publicitar pentru lansarea gazetei sale.

În 1903, în anul creării sale, „Turul Franței" (cu un titlu împrumutat din memoriile de turist ale lui Stendhal) nu măsura decît ceva mai mult de 2.000 km și se disputa în 6 etape. I-a trebuit doar cîțiva ani pentru a ajunge, la ediția a IV-a (1906), la aproape 5.000 km, trecînd pe lîngă toate frontierele țării, într-o întrecere de o lună de zile (căci se alerga la două zile o dată).

Popularitatea competiției a crescut enorm din momentul în care cicliștii au fost puși să înfrunte munții. Trimiși pe drumurile înalte din Pirinei și din Alpi, cicliștii stîrneau o admirație pe care n-o egala decît imaginația celor rămași acasă. Desgrange a făcut o socoteală simplă dar eficientă : sedentarilor, care vor peripeții fără să se deranjeze, el le-a oferit această aventură sportivă în numeroase episoade. Căci, la început, darea de seamă detaliată a fiecărei etape nu putea fi citită decît în ziarul organizatorului !

De atunci, s-au mai schimbat lucrurile. Astăzi, toate gazetele din lume (plus radioul și televiziunea) urmăresc zilnic isprăvile „uriașilor șoselei" (cum sînt numiți marii campioni cicliști). Succesul competiției a fost considerabil de la început, iar exemplul a devenit molipsitor. Cursa aceasta — un eveniment al ciclismului mondial — a fost copiată de belgieni în 1908 iar de italieni în 1909. Răsunetul ei a ajuns și în România, unde prima întrecere de acest fel se organizează în 1910, sub titlul „Circuitul Munteniei" (pe parcursul : București-Cîmpina-Sinaia-Tîrgoviște-Butimanu-București). Un „tur ciclist al României" cu adevărat se desfășoară pentru prima oară abia în 1934, din inițiativa ziaristului Vasile Canarache, actualul director al Muzeului de arheologie din Constanța.

Necesitatea de a ține an de an treaz interesul publicului pentru Turul Franței, de a-i solicita curiozitatea, a făcut pe organizatori să inoveze mereu. Sporirea numărului de kilometri pînă la peste 5.500, avea și ea o explicație. Într-o epocă în care velodromul — cu probele sale monotone — nu mai reușea să capteze atenția spectatorilor, apariția curselor de fond pe șosea a transportat spectacolul acasă la oameni : pe străzile orașelor, la marginea ogoarelor, peste poduri, printre munți. Desgrange a instituit etapele contracronometru și a inventat apoi bonificațiile la sfîrșit de etapă. Căutînd să echilibreze situația dintre fondiști, buni cățărători și sprinteri, el

CUPA REVISTEI „FLACĂRA"

DUPĂ 24 DE ETAPE

Încă două etape și campionatul republican de fotbal — competiția sportivă de cea mai mare amploare din țară — ediția 1964—1965 va lua sfîrșit !

O dată cu descernerea titlului de campion și atribuirea Cupei Republicii Populare Române se vor decerna și alte cupe și distincții printre care cupa revistei „Flacăra". Ea se atribuie — după cum se știe — echipei din categoria A care, prin jocurile bune prestate în deplasare, și-a adus contribuția la ridicarea nivelului fotbalului românesc.

Cum se înfățișează, după 24 de etape (fiecare echipă nu mai are, practic, de jucat decît un singur meci în deplasare), lupta pentru trofeul oferit de revista noastră ?

Din totalul de 14 echipe doar 3 — din păcate — pot emite pretenții la cupă : Rapid *(11 puncte),* Steaua *și* Dinamo *(cîte 10 puncte, golaveraj în favoarea echipei* Steaua*). Fiecare din cele 3 echipe mai are de susținut cîte un meci pe terenul adversarului. Lupta este, apoi, foarte deschisă, echipele concurente avînd șanse apropiate de a termina în frunte. Cu un punct în plus, dar și cu o întîlnire grea (la Brașov),* Rapid *își păstrează prima șansă.* Steaua *își va încerca norocul la Cluj iar* Dinamo *la Constanța.*

După 12 meciuri jucate în deplasare, trei echipe : Dinamo *(Pitești),* UTA *și* Minerul *înregistrează o „performanță" care ar trebui să dea de gîndit jucătorilor și conducătorilor respectivelor cluburi : nici un meci cîștigat pe terenul adversarului.*

îngreuna de fapt mereu cursa, dînd prilej unui scriitor să publice pe atunci o carte intitulată : „Turul suferinței".

Era epoca romantică a pionierilor, a cicliștilor pasionați, care încălecau biciclete grele, pedalînd pe orice vreme, în orice condiții, cu același entuziasm. Era epoca zidaruhui luxemburghez François Faber (cîștigător al turului în 1909), care putea termina o etapă cu o oră avans față de urmăritorii săi ! Era epoca parizianului Eugène Christophe care, în 1913, rupîndu-i-se furca bicicletei pe vîrful Tourmalet, a coborît pe jos 14 km cu bicicleta pe umăr pînă în prima comună, unde, timp de 3 ore, la forja unui potcovar, și-a reparat furca singur (așa cum cerea regulamentul) și apoi a reluat cursa, terminînd etapa în noapte !

Dintre ceilalți eroi ai epocii, trebuie să amintim pe triplul învingător (1913, 1914, 1920) Philippe Thys (Belgia), a cărui performanță a fost egalată de Louison Bobet abia peste 35 de ani ; pe cei trei frați Pélissier (dintre care Henri a cîștigat ediția 1923) ; apoi pe André Leducq (1930 și 1932), Antonin

Din epoca romantică a Turului Franței : René Pottier (sus) cîștigătorul ediției din 1906 și Lucien Petit-Breton (jos) cîștigătorul ediților din 1907 și 1908.

Magne (1931 și 1934), belgianul Sylvère Maes (1936 și 1939) și alții.

Dar o dată cu trecerea anilor, caracterul pur sportiv al întrecerii a început să fie sacrificat altor interese. Organizarea, tot mai fastuoasă, mai amplă, mai spectaculară, impunea cheltuieli sporite pe care un singur ziar nu le putea suporta. Imixtiunea firmelor comerciale, cu tot cortegiul lor publicitar în caravana competiției, a denaturat întrecerea. Cicliștii — reprezentînd diverse mărci comerciale — s-au transformat în oameni-sandviș pentru reclama firmelor ale căror nume le poartă pe tricouri, pe chiloți, pe caschete, pe bicicletele... Instituirea întrecerii pe echipe naționale nu a reușit să altereze acerba concurență transpusă de pe plan sportiv pe plan comercial.

Acum, nu mai contează decît vedetele. Supercampionii sînt căutați cu luminarea sau creați peste noapte. Ziarele scriu așa : „Campionul firmei X a cîștigat etapa Y, încălecînd bicicleta marca Z etc." Lirismul e desuet. Ceea ce nu exclude apariția unor mari campioni, cum au fost italienii Gino Bartali și Fausto Coppi, elvețienii Ferdinand Kubler și Hugo Koblet, francezul Louison Bobet, luxemburghezul Charlie Gaul, spaniolul Federico Bahamontes, toți cîștigători ai Turului Franței, o dată sau de mai multe ori. Ar trebui să adăugăm și pe cei doi participanți belgieni, excelenți cicliști, care nu au reușit niciodată să obțină victoria finală : Rik van Steenbergen și Rik van Looy. Deasupra tuturor acestora, statistica așază pe cel ce ne este și mai proaspăt în memorie — fără a avea totdeauna calitățile predecesorilor săi, pe Jacques Anquetil, ciclistul francez care, la 31 de ani, are înscrise în palmares cinci victorii (număr record !) în Turul Franței (1957 și apoi consecutiv 1961-1964). Anul acesta, după ce a cîștigat cursa Bordeaux-Paris, Anquetil a preferat ghidonului volanul de automobil și parbrizul, pentru a-și transmite impresiile de însoțitor al Turului Franței ziarului „l'Humanité".

Dar dacă pomenim atît de puțini dintre participanți, doar pe cei cîțiva ași, atunci ce fac în cursă zeci și zeci de alergători care cel mai adesea se pierd în anonimat ? În afara soliștilor există, în acest gigantic ansamblu, masa coriștilor obscuri dar devotați, care și-au ales o grea carieră. Italienii i-au numit „gregarii", probabil pentru atitudinea de supunere oarbă de care trebuie să dea dovadă. Căpitanului de echipă „gregarii" îi aduc de mîncare, îl stropesc cînd e cald, îi repară bicicleta (după ce i-au dat-o pe a lor), îi duc trena în pluton, împiedică pe adversarii lui să demareze, frînează plutonul făcînd zid cînd șeful lor evadează etc. Este însă adevărat că, potrivit tradiției, la rîndul său „campionissimo" împarte cu întreaga echipă premiile cîștigate de-a lungul etapelor. Iar celor ce au neșansa de a avea un căpitan de echipă fără succes nu le rămîne decît nădejdea de a obține un loc mai bunicel în clasament și de a semna implicit un contract pentru turneul velodromurilor provinciale ce urmează invariabil fiecărei ediții a Turului Franței.

Dar orice roman foileton scade din interes cînd e lipsit de eroi. Turul Franței a avut nevoie în ultimii ani de o infuzie de sînge proaspăt. Și organizatorii (ziarele „l'Équipe" și „Le Parisien Libéré") au optat pentru o probă concomitentă cu bătrînul tur (care împlinește 62 de ani) și au creat „Turul viitorului" („Tour de l'Avenir"), acum la a cincea ediție, cu prima participare a cicliștilor români. Confruntarea paralelă între cicliștii profesioniști și amatori este avantajoasă ambelor tabere și nu e rară constatarea că mediile orare realizate pe aceleași trasee de către amatori sînt mai ridicate decît ale cicliștilor de profesie. Dar beneficiul material, dincolo de cel moral, interesează în primul rînd pe organizatorii Turului Franței, care au de acoperit cheltuieli de 2,5 milioane franci noi la fiecare nouă ediție...

V. BĂNCIULESCU

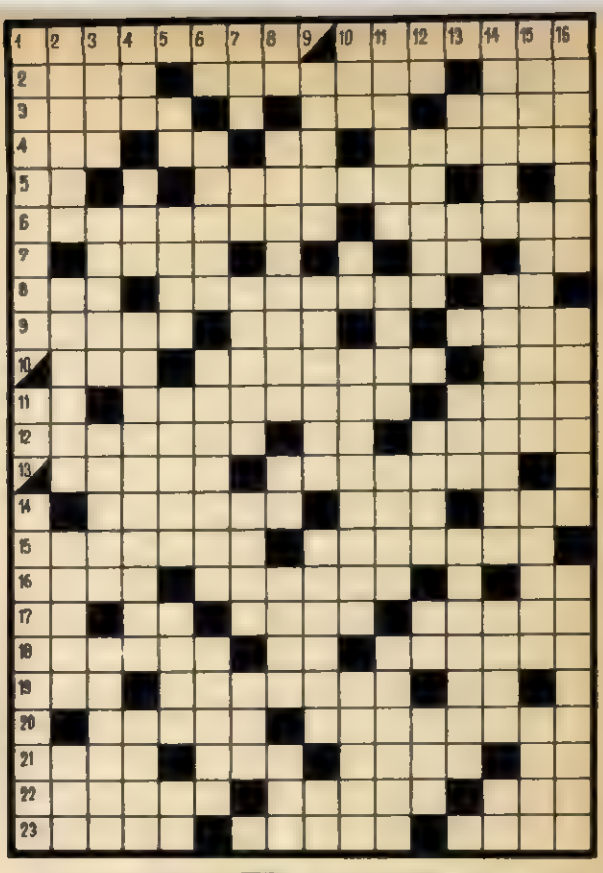

FLĂCĂRI

16/23

ORIZONTAL : 1) Compozitor francez, autorul oratoriului „Ioana pe rug" — Autorul baletului „Flăcările Parisului". 2) Poet român contemporan, autor al poeziei „Cincisprezece flăcări" — Tînăra care a aprins flacăra la prima „Olimpiadă de balet" de la Varna — Există una și la gura sobei. 3) A dat Roma pradă flăcărilor — Poate fi voltaic, în care caz e incandescent — Drum spre stele 4) Diminutiv feminin — Patru roman — Pere ! — „Flacăra Moraru". 5) Incuviințare — Înflăcărare (pl.) - 6) Ansamblu muzical — Născute din soarele arzător. 7) Fără înflăcărare — Pronume — În plină străfulgerare ! 8) Localitate în Pirineii Orientali — A condus, pe muntele Olimp, festivitatea de aprindere a flăcării olimpice pentru Olimpiada de la Tokio — Editură, pe scurt. 9) Scenă de circ — Mai mic decît un ou — Flăcări la inimă. 10) Pronume — Zeița ce purta ca semn distinctiv o facă — Cureluțe. 11) Bun de tipar — Poartă flacăra muzei Euterpe — Ucenic (fr.). 12) Țară în a cărei capitală a ars în toamnă flacăra olimpică — În adevăr ! — Locuitori din Țara Oașului. 13) Ținut... — ...cu atinci. 14) Reînnoiau în fiecare primăvară flacăra din templul zeiței Vesta — Terci de mămăligă — La dreapta, pentru Jolan. 15) Redută cucerită de dorobanții români în focul luptelor de la 1877 — Formație sportivă din Baia Mare. 16) A te face ca para — În flăcări — Ține ! 17) Din Iberia ! — Cere ! — Încă o dată — Înflăcărare. 18) Carnet de bonuri — Ochi de lanț — Fiicele Terrei ce purtau într-o mînă o facă, în cealaltă un pumnal (sing.) - 19) Localitate în S.U.A. — Zeița ce aprindea torțele la flăcările Etnei ca s-o caute pe Proserpina — Sec ! 20) Imploră — Trași la țărm. 21) A bate încă — Nume feminin — I-a declarat Zîței o dragoste înflăcărată în „O noapte furtunoasă" — Notă muzicală. 22) Autorul simfoniei „Ovidiu" — Încălzesc fără să ardă — Îi aparține ciclul de poezii „Flăcări și umbre". 23) Metal de culoare roșiatică — Tînără fată din drama „Orașul în flăcări" de M. Davidoglu — Fierbi, se roșesc ca para.

VERTICAL : 1) Oraș cu flăcări permanente — Bej ! — Înfrigurată. 2) Muncitor la cuptoarele cu flăcări — Roșu de minie — Automat (fig.) — Pe mai multe voci. 3) Coșuri pentru flăcările balaurului din poveste (sing.) — Tatăl lui Till Ulenspiegel care, în romanul lui De Coster, a pierit în flăcările rugului — Venus i-a aprins în inimă flacăra dragostei pentru frumoasa Elena — Autorul poeziei „Floarea neagră". 4) Insulă daneză — Interjecție — Autor al volumului „Orașul flăcărilor" — Piată în natură pentru măcinat (mold.). 5) Pronume — Altă localitate în S.U.A. — Acolo arde flacăra iubirii (pl.) — A da din nou — Înflăcărată la urmă ! 6) George Constantinescu — Zeița romană în al cărei templu ardea flacăra sacră — Înflăcărată — A pune la punct. 7) Diminutiv de față — Locotenent — Flacără — Legumă (pl.) — Lună. 8) Soare antic — Umbrele salvatoare — Notă muzicală — Unde luminoase — Localitate în Nigeria. 9) Oraș în R. P. Bulgaria — Fin — Surprinsă — Notă scoasă din flăcări ! 10) Riu în Anglia — Înflăcărat după dînsa — Știința sănătății — Cadru pentru „Cartagina în flăcări". 11) Unealtă agricolă — Aidoma — Acoperit de nea — Hagina din „Arhipelagul în flăcări" de Jules Verne. 12) Măsură... în flăcări ! — A coti — Localitate în Italia — Particulă a optativului — A ști (arh.). 13) Zamfir Hristea ! — Casă ! — Prefix de egalitate — „Flacăra". 14) Inima în flăcări (pl.) — Luceafărul versului românesc, autor al poeziei „Ca o făclie" — Din nou — Undă ! 15) A scris fabula „Rodiile, merele și rugul" — Semnează volumul „Flăcări" — Vechi greci — Emoție în scenă. 16) Fruct ce se coace în anotimpul cald — Face obiectul filmului „Flăcări pestinse" — Locuitori din Grecia care organizau în vechime vestitele sărbători ale flăcărilor.

Sofia BUCUREȘCU

Cuvinte rare : RIA, INAS, ERINIE, ENO, UTE, ENKA, ABO, AIR, OCRE.

Dezlegarea jocului „VĂRATICĂ" apărut în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) MAMAIA — UMBRELUTA. 2) AMINTIRI — RASARIT. 3) SANDALA — MINERALE. 4) IRURI — BRAZI — GRIN. 5) N — NITA — ACATI — ENE. 6) IRAT — VARA — ALA — CU. 7) ATOL — MARE — INSA. 8) ACEIASI — AMARIT — L. 9) PO — ULUCA — MI — MECI. 10) URS — ARAMIE — PALAT. 11) SIPI — ILAR — CATETE. 12) TENIS — RAMONA — ER. 13) S — CAD — PADURE — ILA. 14) COTLETE — INTRAT — T. 15) ORATIE — BATU — TABU. 16) IACI — IDA — EROI — ER. 17) CROMA — ABA — IA — IRA. 18) A — LIMONADA — CINE. 19) PE — OMS — OZA — CT — S. 20) NO — ARA — CRAMA — ABI. 21) ISER — TALAZ — MARIN. 22) SEMET — LAT — VALIZA. 23) ITINERAR — MITITEI. 24) PĂLĂRII — PERINIȚA.

dialog cu cititorii

EMINESCU ȘI DANTE

„În ce măsură a cunoscut Eminescu opera lui Dante ? A tradus el ceva din opera marelui florentin ?"

Victor BRATU
Sighișoara

Răspunde EMIL MANU, critic literar.

G. Călinescu presupune, în monumentala sa lucrare dedicată Operei lui Eminescu ca și în completările apărute în „Studii și cercetări de istorie literară și folclor", 1-2/1956, că poetul „ar fi umblat la Viena și pe la cursul de limbă italiană al lui Caltaneo, de vreme ce-i frecventa pe acela de limbi romanice al lui Mussafia". În manuscrisele poetului apar fraze întregi redactate în limba italiană și chiar transcrieri de texte, ca acela al cantonetei „Santa Lucia".

Legătura poetului cu opera lui Dante e certă. Eminescu a scris terține după modelul terținelor lui Dante și chiar „versuri cu o structură adînc dantescă", după expresia lui G. Călinescu în articolul „Triumful principiilor conservatoare" Eminescu face referiri directe la „Divina comedie" scriind : „Dante a avut cuviat, cînd a zis că locașul celor răi, iadul, e pavat cu bune intenții".

Mite Kremnitz, în amintirile ei, evocă o scenă semnificativă care pledează în favoarea tezei de mai sus : după ce o sărutase pe Mite Kremnitz, poetul scoase din raft **Divina comedie**, deschizînd-o la **Cîntul V : Quando legemmo il disiato riso.**

Un alt izvor care ne conduce spre preocupările dantești ale poetului este **Dicționarul de rime**, unde este înregistrată și o rimă la **Dante — Rhadamante**

Reise clar din toate aceste izvoare că Eminescu citise pe Dante în original sau în traducere.

Nu se știe însă nimic pînă în momentul de față despre o traducere din Dante a lui Eminescu.

AL ȘASELEA SIMȚ?

„Există oare al șaselea simț ?"

Lelia ȘTAN
Constanța

Răspunde VLADIMIR GHEORGHIU, cercetător principal la Institutul de psihologie al Academiei R. P. Române.

Termenul „al șaselea simț", care a recăpătat o anumită circulație în special prin intermediul literaturii științifico-fantastice, are mai mult un sens metaforic, el desemnînd în genere actele de comunicare sau de percepție realizate prin modalități cu totul diferite de cele indeobște cunoscute. Fiziologul francez Charles Richet, autorul unei cărți purtînd chiar titlul „Al șaselea simț", înțelegea prin aceasta, tocmai acea cunoaștere a realității care se obține pe alte căi decît cele senzoriale obișnuite. Richet, care atrăgea atenția asupra dificultății de a studia astfel de procese, se referea îndeosebi la efectele sugestiilor mintale, la așa-numitele fenomene telepatice.

Problema pe care și-o pun oamenii de știință este de a cerceta prin mijloace riguroase de investigație dacă există într-adevăr astfel de forme cu totul particulare de reflectare a realității și, în caz afirmativ, să elucideze natura acestora Pe calea unor cercetări desfășurate de regulă cu participarea unor savanți de diferite specialități (fiziologi, psihologi, fizicieni etc.) și pe baza unor procedee și tehnici moderne, s-au obținut în ultimii ani date noi asupra unor modalități de reflectare puțin obișnuite

Nu demult savanți din U.R.S.S. și S.U.A., ca și din alte țări, s-au ocupat în mod amănunțit de studierea cazurilor de vedere extraoculară, evidențiată la anumiți oameni la care, în împrejurări speciale, s-a dezvoltat capacitatea de a vedea cu ajutorul degetelor. Recent au fost publicate și informații privind posibilitatea realizării vederii extraoculare prin intermediul unor zone cutanate ale obrazului. Pare astfel să se confirme ipoteza emisă cu mulți ani în urmă, că în piele s-ar găsi dispozitive și structuri microscopice capabile să realizeze fotorecepția

Oameni de știință au început să acorde mai multă atenție și studierii unei probleme atît de controversate ca aceea a sugestiilor mintale. În această direcție merg de pildă cercetările prof. L. Vasiliev de la Universitatea din Leningrad, care, împreună cu un colectiv de cercetători, a imaginat procedee complexe și ingenioase destinate investigării comunicării la distanță. O serie de cercetări se referă, de pildă, la provocarea somnului hipnotic **de la distanță**. Într-un număr de 260 de experiențe de acest gen, desfășurate în condițiile unui control riguros, numai în șase cazuri a eșuat producerea stării hipnotice de la distanță, iar trezirea din această stare a eșuat (tot de la distanță !) numai în 21 de cazuri

Este nevoie, firește, de eforturi multiple și de timp pentru a se produce lumină în astfel de probleme deosebit de spinoase, care nu de puține ori au constituit obiectul unor preocupări pseudoștiințifice mistificatoare. Pentru oamenii de știință nu există însă probleme „tabu"

UN TEATRU CENTENAR

„Doresc să cunosc cîteva date mai importante din trecutul teatrului botoșenean"

Elena STROESCU
Sucoava

Răspunde MIHAI FLOREA, cercetător principal la Institutul de istoria artei al Academiei R. P. Române.

Botoșani, unul din orașele cu cea mai veche tradiție teatrală din țară, a găzduit în anul 1838 spectacolele date de Costache Caragiale, împreună cu cîțiva diletanți, într-una din încăperile Școlii domnești al cărei director era Nicolini. S-au jucat „Uniforma lui Wellington" de Kotzebue, „Plumper" de Junger și o piesă patriotică, „Ștefan cel Mare", presupusă a fi de Gh. Asachi. „Sala" nu cuprindea mai mult de 40 de scaune. De la acest „teatru" și pînă la cel de astăzi, care poartă numele lui Mihail Eminescu și poate primi în fiecare seară cîteva sute de spectatori, iată o istorie de mai bine de un veac, în care pe scenele și în grădinile de vară botoșenene s-au perindat trupe, actori și interpreți muzicali de mare faimă, ca Mihail Pascaly, Matei Millo, Grigore Manolescu etc

După plecarea lui C. Caragiale din localitate, cîțiva fii de boieri împreună cu alți tineri încearcă să mențină interesul pentru teatru, înșghebînd spectacole ocazionale în 1849 și în 1857, prilejuri cu care juniî actori improvizați s-au arătat „vrednici de aplausul privitorilor".

Înmulțindu-se numărul celor dornici să se apropie de acest „miracol" care este teatrul, precum și al celor dispuși să treacă peste prejudecăți și să îmbrățișeze profesia de actor, devine tot mai stringentă nevoia unui local destinat anume reprezentațiilor publice. Astfel se construiește în 1860 teatrul „Petrache Cristea", devenit în veacul nostru sală de cinematograf. Un amănunt pitoresc : în toți nu existau scaune, acestea trebuind să fie aduse de acasă de către spectatori. Slujitorii trimiși după spectacol să transporte scaunele înapoi, le încurcau adesea, dînd bătaie de cap proprietarilor pînă și le găsea fiecare pe ale lui. În această sală joacă Aristizza Romanescu în 1885 și Constantin Nottara în 1888.

Prin 1893-1895, șubrezindu-se și devenind periculos, teatrul „Petrache Cristea" este închis. Foarte căutată ajunge la sfîrșitul secolului Sala Meserieșilor, pe a cărei scenă a dat reprezentații în 1900 Agatha Bîrsescu, însoțită de trupa celebrului teatru vienez Burgtheater, jucînd „Hedda Gabler" și „Strigoii" de Ibsen.

O nouă clădire, purtînd numele proprietarului ei, Mihalache Popovici, este inaugurată în toamna anului 1901. De sala „Popovici" sînt legate numele unor mari actori ca Aglae Pruteanu, care joacă aici „Nora" și „Dama cu camelii" în 1902, Ermete Novelli, care reprezintă „Moartea civilă" în 1905, C. Tănase, care vine cu operete „Husarii la manevră" în 1910 etc.

În 1914 a fost ridicată o frumoasă construcție, Teatrul „Eminescu", care a funcționat pînă în 1944, cînd s-a năruit, distrus de bombardament. Pe scena Teatrului „Eminescu" au răsunat viorile lui Enescu și Kreisler, vocea lui Leonard, glasul lui Vraca.

Reconstruit în anii noștri, teatrul adăpostește spectacolele trupei locale, precum și pe cele ale altor colective care vin în turneu în acest oraș, astăzi devenit un centru cultural care dezvoltă, în condițiile noii orînduiri, tradițiile teatrale și muzicale moștenite de la înaintași

POȘTA NOASTRĂ

Victoria Ignat, Șerbești, reg. Bacău. Regretăm foarte mult, dar din numărul pe care ni-l solicitați nu vă putem trimite nici măcar un singur exemplar, tirajul fiind epuizat.

Tatian Severin, Sibiu. Informația pe care ne-o trimiteți nu este nouă, iar fotografia ce-o însoțește nu întrunește nici pe departe minimul de calități care să o facă nu numai publicabilă într-o revistă, dar măcar reproductibilă din punct de vedere tipografic. Dacă nu dispuneți de alte mijloace de fotografiere, nici nu îndrăznim măcar să vă dăm obișnuitul sfat „mai încercați" !

Ion Breazu, Brașov. Vă vom publica adresa și vom lua în considerare și propunerea de a da în revistă mai multe materiale despre învățămîntul artistic.

Petre Danciu, Cluj. Nu putem să vă spunem dacă materialul dv. este sau nu publicabil, pînă nu vom fi în posesia lui. Deci, trimiteți-ne atît documentarul despre diamante, cît și celelalte lucrări care credeți că ne-ar putea interesa.

Constantin Busuioc, Galați. 1) Castelul Bran a fost construit în secolul al XIII-lea și destinat să apere principalul drum economic ce lega Transilvania de Țara Românească în secolele următoare el a suferit numeroase modificări. Astăzi castelul adăpostește un interesant muzeu. 2) Adresa o vom publica la rubrica respectivă

Nicolae Caloță, Bărbătești, reg. Oltenia. Nisipurile mișcătoare (sau dunele) sînt movile de nisip ce iau naștere în unele regiuni lipsite de vegetație — adesea pe țărmurile joase ale mărilor și lacurilor ori pe cursurile inferioare ale unor rîuri și fluvii și anume în ținuturile aride și semiaride străbătute de aceste ape. În general, aceste movile de nisip, luînd naștere sub acțiunea curenților de aer, sînt orientate transversal față de direcția vîntului dominant, avînd un versant lin (îndreptat în direcția din care bate vîntul) și un altul abrupt (în partea opusă). Există însă și așa-numite dune longitudinale, cu versanți simetrici. Aceste nisipuri se numesc mișcătoare pentru că, sub acțiunea vîntului, se deplasează dintr-un loc în altul. Și la noi în țară — pe terasele Dunării, în Deltă și pe cursul inferior al unor rîuri, ca și pe litoralul Mării Negre, există asemenea nisipuri. Oarecare suprafețe acoperite cu nisipuri mișcătoare există chiar și în regiunea dumneavoastră. Pentru recuperarea acestor suprafețe se procedează la fixarea nisipurilor mișcătoare cu ajutorul vegetației, plantîndu-se vii sau livezi.

Dan Trufaș, Brad. Adresați-vă Editurii Meridiane — care a editat și va mai edita lucrări de această natură — și veți primi informațiile dorite. Adresa editurii : Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie, București

V. SILVIAN

OPINII ALE CITITORILOR

Sever Barba — Timișoara, salută inițiativa noastră de a populariza în cadrul unei rubrici speciale activitatea fotografilor amatori. Este de părere că apariția acestei interesante rubrici ar putea fi și mai frecventă

Mulțumim pentru aprecierea. În limitele posibilului rugămintea cititorului nostru va fi satisfăcută

Dan Victor — Comarnic (Ploiești), după o seamă de aprecieri laudative la adresa progreselor făcute de revistă în ultima vreme, ne face cîteva propuneri. Unele din ele au fost satisfăcute cu anticipație (rubrica „Colțul automobilistului"), altele au fost luate în studiu. Ni se par deosebit de interesante propunerile făcute cu privire la profilul rubricii „Sport". Mulțumim pentru ajutor.

Lică Filip — miner din Vulcan (Hunedoara), își exprimă satisfacție pentru apariția noii noastre rubrici „Colțul automobilistului". Ca unul care se pregătește să devină în curînd posesorul unui autoturism, speră că în rubrica noastră va găsi sfaturi utile.

Ing. D. German — Reșița, e generos cu laudele la adresa celor mai multe din rubricile noastre permanente și, în general, a materialelor publicate. O singură nemulțumire : caricatura originală (cea reprodusă din revistele străine fiindu-i însă pe placi). Cum observațiile sale în acest sens sînt fără o argumentare susținută am fi bucuroși ca cititorul nostru să ne scrie ce anume îl nemulțumește. E vorba oare de tematică sau de modul în care sînt rezolvate grafic caricaturile ? Cu alte cuvinte unde vede el o carență în caricatura originală și ce ar trebui făcut pentru a satisface gusturile cele mai exigente în domeniul respectiv ?

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Luci Gajnea, Buzău, str. N. Bălcescu 50 : teme diverse, ilustrate ; Ion Dumitru, laborant-chimist, Brăila, fundătura 13 Decembrie 1918 nr. 8 : teme diverse, ilustrate ; Ani Gajnea, Tîrgoviște, str. Pîrvan Popescu 58 : teme diverse, ilustrate ; Voina Serdin, elevă, Buzău, str. Brosteni 28 : ilustrate ; Narcisa Kerbela, funcționară, Brăila, str. Rubinelor 12 ; literatură, ilustrate ; Th. Veterinar și Ion Ghințoiu, com. Budești, rn. Roman, of. Dulcești : literatură, medicină veterinară ; Maricica Tudor, elevă, Buzău, str. Patriei 52 ; cinema, ilustrate ; Cornelia Podăriu, Școala pedagogică Arad, str. Postăvarul 52 : muzică ușoară, ilustrate ; Silvia Babii, elevă, Buzău, str. Verestean 17 : ilustrate ; Virgil Goia, elev, Ploiești, str. 16 Februarie 34, sc. C, ap. 60, bloc Vest ilustrate ; Pavel Gruia, turnător, Reșița, bd. 23 August, bl. 3 : ilustrate ; Viorica Pavel, Măcin, Casa regională C.E.C. ilustrate ; Elena Brelev, elevă, Slatina, str Tudor Vladimirescu 52 : cinema, ilustrate ; Nicolae Budicu, muncitor, Arad, bd Eroul Necunoscut 15 : muzică ușoară, ilustrate.

„ROMÂNIA pe meridianele culturii"

„Este o adevărată sete de România" — declara Tudor Arghezi după o călătorie făcută nu demult peste hotare. Străinii știu acum că pot găsi în România nu numai grîu și petrol — adăuga maestrul Arghezi — ci și un prețios tezaur cultural, ale cărui valori au trecut fruntariile țării.

Printre manifestările care au ilustrat aprecierea de care se bucură azi pe plan internațional cultura noastră s-a numărat recent și expoziția „România pe meridianele culturii" organizată de Institutul român pentru relații culturale cu străinătatea.

Exponatele — numeroase fotografii, traduceri din literatura noastră științifică și beletristică, afișe, volume de reportaje și studii despre țara noastră, distincții acordate peste hotare unor reprezentanți ai României, precum și textele explicative ce le-au însoțit — au prezentat concret și multilateral imagini ale prezenței culturii românești în lume. Chiar și numai faptul că peste o sută de savanți, scriitori și artiști din R.P. Română au fost aleși în ultimii ani membri în 200 academii străine este o convingătoare mărturie a prestigiului pe care și l-au cîștigat știința și arta românească. Pe unul din panourile expoziției solii cîntecului și jocului nostru popular — ansamblurile folclorice „Barbu Lăutaru", „Rapsodia română", „Perinița" — sînt primiți cu entuziasm în mari metropole ale lumii. Alte panouri au înfățișat afirmarea artei noastre vocal-interpretative. Erau prezente numele unor soliști ca Nicolae Herlea — care a repurtat succese de prestigiu pe scenele celebrelor teatre lirice „Scala" din Milano, „Metropolitan" din New York, „Bolșoi" din Moscova — Dan Iordăchescu — cuceritorul tuturor celor patru mari premii ale tradiționalului festival de la Hertogenbosch (Olanda) — precum și ale altor cîntăreți care s-au impus în anii din urmă pe scenele lumii.

Expozițiile de arhitectură prezentate la New York, Moscova, Cairo, Budapesta, Varșovia s-au bucurat de asemenea de aprecierile specialiștilor și ale publicului.

Pe unul din panourile rezervate teatrului — o frază : „România are acum un teatru cu care s-ar mîndri orice țară". Autorul citatului — regizorul englez Ben Ley. Succesele teatrului nostru la festivalurile de la Paris, Veneția, Moscova, prezența unor lucrări din dramaturgia română în repertoriile teatrelor de peste hotare, cooptarea R.P. Române în Comitetul executiv al Institutului internațional de teatru sînt tot atîtea dovezi ale afirmării internaționale ale dramaturgiei și artei noastre scenice. Nemuritoarele comedii ale lui Caragiale sînt jucate azi în 60 de teatre din Europa, Asia, America de Sud. Interesul de care se bucură în lume limba și literatura noastră reiese și din faptul că limba română este studiată în aproape 80 institute de învățămînt superior din 30 de țări. Lucrări a peste 130 scriitori români — dintre care opere ale lui Mihail Eminescu, Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Zaharia Stancu sînt larg cunoscute peste hotare — au fost traduse în 40 de țări.

Pe panourile și în vitrinele consacrate științei, lucrări de specialitate purtînd semnăturile academicienilor E. Carafoli, C. D. Nenițescu, A. Kreindler, Al. Rosetti, Caius Iacob, O. Sager s-au învecinat cu imagini ilustrînd participarea savanților noștri la diverse manifestări științifice internaționale, la care au adus contribuții originale, apreciate de cele mai de seamă personalități ale științei mondiale.

Expoziția a reflectat și bogata activitate a R.P. Române în cadrul U.N.E.S.C.O., prezentînd în imagini fotografice numeroasele manifestări — colocvii internaționale, reuniuni, conferințe, aniversări, expoziții — organizate de comisia națională română. Un text bilanțier informa că țara noastră a întreținut în ultimii ani relații culturale de amploare mai mare cu 70 de țări și, în afara activității în cadrul O.N.U. și U.N.E.S.C.O., este afiliată la 208 organizații internaționale culturale și științifice cu caracter neguvernamental, contribuind și pe aceste căi la promovarea și întărirea coexistenței pașnice, la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate popoarele lumii.

Datorită înfloririi științei, culturii și artelor, stimulării lor de către statul nostru democrat-popular, precum și lărgirii schimburilor culturale, țara noastră, atît de puțin cunoscută odinioară, se bucură azi de stimă și prețuire pînă departe dincolo de hotarele ei. Este o constatare pe care o faci cu un sentiment de legitimă mîndrie.

D. Ș.

1 La expoziția organizată de I.R.R.C.S.

2 Teatrul lui Caragiale pe scene din R. P. Chineză, Argentina, Italia.

3 Lucrări a peste 130 scriitori români au fost traduse în 40 de țări.

1

2

5 4

Oameni de teatru despre DECADĂ

HORIA LOVINESCU DESPRE „OMUL CARE ȘI-A PIERDUT OMENIA" :

„Piesa aceasta reprezintă pentru mine realizarea unui gînd mai vechi, legat de ceea ce socotesc a fi *teatru popular*. M-a pasionat ideea unei piese de acest gen, plecînd de la o ideație filozofică și folosind mijloace de expresie diverse, complexe : text, muzică, dans, pantomimă. E o formulă care cred că solicită intens spectatorul și care m-ar îndreptăți poate să-mi subintitulez piesa drept un «muster modern»".

În fotografia nr. 1 : o imagine din spectacolul cu piesa „Omul care și-a pierdut omenia" realizat pe scena Teatrului „C. I. Nottara" în regia lui Dan Nasta.

CU ECATERINA OPROIU DESPRE DEBUTUL SĂU ÎN DRAMATURGIE :

— Dacă ați fi regizor care ar fi ideea care ar domina spectacolul cu „Nu sînt turnul Eiffel" ?

— ...Ar fi următoarea : socialismul a creat condițiile generale pentru ca oamenii să fie mai fericiți. Dar sfaturile populare nu pot împărți bonuri de fericire fiecărui cetățean. Statul a construit șoseaua națională. Fiecare ajunge la ea cum îl taie capul. Unul ajunge tăind de-a dreptul peste cîmp, altul rătăcind printre brusturi și urzici. Iar altul poate să n-ajungă de loc. Fericirea personală este o problemă de răspundere personală „Pentru fericire trebuie să sapi, să semeni, să plivești, să-ți bătătorești degetele, să-ți strivești călcîiele..."

— ...Și cam ce-ar fi în accepția piesei ideea de fericire ?

— Nu m-am gîndit încă la un aforism și nici la o definiție universal valabilă. Pentru mine fericirea nu este de loc o stare extatică, nici o stare de beatitudine. Ea este zbuciumul, este chinul omului de a deveni mai bun.

— Și pentru ce „Nu sînt turnul Eiffel" ?

— Pentru că într-adevăr nici un om nu e turnul Eiffel. Nici un om nu este un monument. Nimeni nu-i făcut din fier și din beton, pentru că — ce bine ! — aparținem materiei vii și în fiecare zi devenim mereu alții și pentru că putem să facem ca această devenire să marcheze mereu o autodepășire. Singura consolare pentru faptul că nu sîntem nemuritori mi se pare această putere a omului de a se întrece pe el însuși.

CĂLIN FLORIAN DESPRE SPECTACOLUL SĂU CU „OTHELLO" :

— Marea dramaturgie clasică rămîne pentru regizor o permanentă școală pe care o „frecventează" toată viața ca discipol. E o școală despre care nu poți afirma niciodată că ai absolvit-o. Cu toate că m-au bucurat, în munca mea, întîlnirile cu Maiakovski (Baia), Anouilh (Ciocîrlia), Max Frisch (Biedermann), Kruczkowski (Prima zi de libertate) și am făcut „anticameră" și la Brecht (la care n-am ajuns încă din cauza aglomerației), nu mi-am putut înfrîna dorința de a-mi încerca forțele cu dramaturgia clasică. Aflați în plinе dezbateri și polemici teoretice despre teatrul total, despre teatrul absurd sau antiteatrul, cred totuși că dramaturgia lui Shakespeare oferă posibilitățile cele mai variate, mai diverse, mai complexe pentru un regizor.

În fotografia nr. 2 Othello (Vasile Cosma) și Iago (Ion Pavlescu) în frumosul spectacol clasic al Teatrului Național craiovean.

TOMA CARAGIU DESPRE PIESA LUI VERCORS, „ZOO" :

O piesă pasionantă, adînc umană. Bucureștii că am prezentat-o pentru prima dată publicului. Am avut de înfruntat un rol dificil, solicitînd în permanență toate „uneltele" cerute actorului de teatrul modern în sensul esențializării și a expresiei scenice lapidare. De la rolul din „Opera de trei parale", pînă la acesta, e o cale mai lungă decît de la... Ploiești în Schitu Măgureanu, la Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra. Am avut alături de noi un tînăr regizor, Emil Mandric, cu care am gîndit spectacolul, l-am compus pe intențiile lui Vercors, l-am adus pe scenă, cred, firesc, fără ostentație, pornind de la o galerie de portrete umane. Dacă spectacolul a avut succes — meritul regizorului e major.

În fotografia nr 3 : Toma Caragiu în rolul pastorului savant din „Zoo" sau „Asasinul filantrop".

Iată și o imagine (fotografia nr. 4) din spectacolul ieșean cu piesa „Bălcescu" de Camil Petrescu.

Fotografii de Ion MICLEA

Microfeliton

SUBIECT CUNOSCUT

Se renovează restaurantele. Unele mai greu, dar se renovează. În camerele afumate, având decorații interioare realizate cu ajutorul jeților sparte de la etajul superior, se construiesc pereți din ceramică în culori pastelate. Ferestrele — imense — au rame de aluminiu. Mobilierul — confecționat într-o geometrie modernă — e comod și odihnitor. Au apărut înăuntru baruri și tonomate. Mai mare dragul — cum ar zice un țeșean sosit pentru treburi curente în Capitală.

(E păcat că tovarășii de la trust scapă din vedere amănuntele și socotesc fața de masă albă un accesoriu inutil, iar furculița materie primă pentru amatorii de pop-art.).

Impresionante sînt și vitrinele frigider, ca niște transatlantice albe, încărcate cu tot soiul de mărfuri comestibile.

Au rămas aceiași — nerenovabili — ospătarii. Eternii ospătari. Subiect consumat, intrat în literatura umoristică, în revistele de la estradă și gata să pătrundă și în tragediile antice, dacă nimic nu e în perspectivă să se schimbe.

Tipul cel mai frecvent e imperturbabilul agresiv. Definiția nu e paradoxală, agresivitatea fiind ultimul argument în fața consumatorilor cu pretenții. Se recunoaște după indolență. Stă într-un colț, cu mîinile la spate, ca la vernisaj. După două-trei apeluri patetice se îndreaptă spre masa clientului, cîntărindu-l din ochi în ceea ce privește apetitul și disponibilitățile financiare. (Ăsta vrea o halbă — își spune — să se răcorească.)

— Mîncați ceva ?

— Nu — îi răspunzi timid. Vreau o halbă.

Pieacă. Pentru el ai dispărut în neant, masa e considerată liberă. Dacă te enervezi, ridici tonul ori îl chemi mai energic, tună și fulgeră.

A doua categorie sînt șuetarii. Au mesele lor unde comentează fotbalul, meciurile de box, ultimele tipuri de mașini etc.

— La mine nu veniți ?

— De-abia ați intrat. Nu vedeți că servesc pe alții ? N-am zece mîini.

Și continuă conversația, ca și cum s-ar afla în concediu de odihnă, pe o banoț, la Băile Herculane.

Mai puțin răspîndit, dar există, e ospătarul-mamă-excesivă. Adică acel gen de mamă care îți sufocă odrasla la capitolul gastronomic. Îi ceri o friptură. Îți aduce întîi roșii cu brînză și o porție de sarmale.

— N-am cerut așa ceva.

— Aveți încredere. Specialitatea casei. Nu se poate. Trebuie să mîncați. Trufandale, cu foi de viță. Sînt grozave.

N-ai încotro și le consumi. Urmează apoi o salată specială, pateuri calde, un pește proaspăt cu o jumătate de lămîie.

— Bine, dar...

— Nu există. Chiar dacă refuzați nu vă las. N-ați mîncat în viața dv. Aranjăm noi...

Friptura e însoțită de condimente speciale, un sos cum nu s-a mai văzut. La plată (bea și el o halbă) constați că de fapt ți-ai consumat economiile pe trei zile.

Printre ospătarii maturi circulă și pui de ospătari (fete și băieți) proaspeți ieșiți de la cursurile speciale. Au un aer visător, o candoare captivantă și o neîndemînare cuceritoare.

Se ține după cei mari, în rodaj. Dacă le soliciți ceva, îți răspund mirat :

— Ce vreți de la mine! Eu învăț.

Trec lunile și puii cresc. Se împart automat în trei categorii : imperturbabili agresivi, șuetari și ospătari-mamă. S-au rodat !

Mai rămîn desigur și ospătari cumsecade : să-i facem profesori și să-i înmulțim prin scriptaritate.

C. N. CONSTANTINIU

memento

discuri

■ Luigi Ionescu posedă o voce bună. Bogată, generoasă, timbru plăcut. Cîntărețul are stil, nerv, sentiment. Verificați pe discul EDC-567

■ Cele de mai sus nu se pot spune și despre repertoriu. Prima bucată, „Poveste de noapte" (A. Giroveanu), este o melodie interesantă cu niște cuvinte... invers. O greșeală de tipar ne informează că e vorba de un slow-dock. Bine că nu e scris chiar... rock, fiindcă nici nu e așa ceva.

■ A doua bucată sau piesă (cum vreți !) e un madison bine ritmat de Radu Șerban cu text acceptabil de Maximilian, E intitulat „De la un timp" (ceea ce n-are nici o legătură cu afirmația unora că de la un timp Luigi Ionescu se lasă imitat de Modugno).

■ „Te aștept" (un tangou cha-cha de Fl. Delmar) nu-i oferă nimic solistului. În schimb îl oferă lui Al. Imre, în fruntea orchestrei „Electrecord", prilejul unor delicioase și meticuloase demonstrații de instrumentație ingenioasă, cu adresă.

■ Em. Ionescu a compus un (sau o) bossa-nova „Pe cine ai să iubești ?". Cu semn de întrebare. Ca și melodia, textul și interpretarea. Tot Al. Imre „săracu", se zbate, orchestrînd cu vervă.

televiziune

DUMINICĂ 20 IUNIE. Film pentru copii în premieră pe țară : Robinson Crusoe (9,30) ■ Fotbal : Progresul—Știința-Cluj și Steaua—C.S.M.S. în pauză : program muzical-distractiv cu Doina Hoadrea, Radu Zaharescu, formația Gelu Solomonescu ș.a. ■ D-ale moftangiilor. Momente de I. L. Caragiale — a doua parte a spectacolului Institutului de artă teatrală și cinematografică, regizat și prezentat de Ion Finteșteanu (19,45) ■ În seria unor filme de televiziune consacrate marilor înfăptuiri ale socialismului : „Galați — un nou oraș al oțelului" (21,00) ■ Concert de estradă cu Bimbo Mărculescu, Marica Munteanu, Luchi Mariașescu, Nicolae Nițescu și Trio Caban. Obișnuitul concert duminical de muzică ușoară (21,15).

LUNI 21 IUNIE. Drumurile celui de-al cincilea continent. Film documentar sovietic despre Australia (20,45) ■ Vitrina discului (21,40).

MIERCURI 23 IUNIE. Filmul cehoslovac „Maria" (20,30). După cum se vede, televiziunea ne oferă o seară mai puțin „încărcată".

Ion Finteșteanu

JOI 24 IUNIE. Revista spectacolelor Comentariul spectacolelor Decadei teatrelor dramatice (20.00) ■ A doua „filă" a atlasului folcloric : zona Maramureș-Oaș-Lăpuș (21.00).

VINERI 25 IUNIE Prin muzeul Enescu cu pianistul Corneliu Gheorghiu. O emisiune cu un titlu foarte promițător (21.10) ■ Profesii noi în Deltă. Film realizat de televiziune, care își propune să dezvăluie noul peisaj social și economic al acestui colț pitoresc al țării (21.35).

SÎMBĂTĂ 26 IUNIE. Premieră a teatrului în studio : comedia „Tezaurul" de Paul Everac. O comoară din timpul romanilor și... unele probleme morale ale oamenilor de azi (20.50) ■ Retrospectivă umoristică : Nae Roman (22.30).

cartea

■ Sub titlul **Arta veche românească**, Corina Niculescu publică (în română, engleză, franceză și rusă) ghidul secției de artă veche românească a Muzeului de artă al R.P.R. E o inițiativă ce se cuvine serios încurajată.

■ A apărut ediția a doua a pătrunzătoarei cărți a lui G. Călinescu — **Impresii asupra literaturii spaniole**. Revăzută mai ales în litera decît în substanța ei (cum era și firesc), este o carte de căpătîi pentru orice iubitor al acestei literaturi și definitorie pentru autorul ei.

■ Sub titlul **Nume de persoane**, acad. Alexandru Graur publică la Editura științifică o lucrare importantă privind sistemul de formare a numelor în diverse limbi și mai ales în română. Expresia clară, elegantă și simplă face ca lucrarea să fie accesibilă chiar și nespecialiștilor.

■ Ov. Trăsnea aduce prin lucrarea : **Morala socialistă. Clasa muncitoare — promotoarea noii morale**, apărută recent la Editura politică, o contribuție remarcabilă la relevarea sistematică a procesului de formare și consolidare a moralei socialiste în țara noastră. O carte ce ajută la o pătrundere mai adîncă în structura morală a omului nou.

■ G. Călinescu și C. P. Arbore au publicat în Colecția **Pe harta lumii** (Ed. științifică) o carte despre **Thailanda** (geografie, istorie, economie, obiceiuri, cultură etc.). Am aștepta și am cumpăra cu cei puțin tot atît interes asemenea cărți închinate unor țări mai aproape de noi : Grecia, Turcia, țările nordice, iberice etc. Pe cînd ?

■ O bună selecție din operele marelui savant Ion Cantacuzino (**Oeuvres choisies**) publică Editura Academiei. Prefața (ar fi putut fi tradusă și ea în franceză) aparținînd prof. dr. I. Mesrobeanu constituie un bun ghid pentru a ne orienta în viața și opera savantului de notorietate mondială.

■ Vom citi în curînd **Lunatecii**, romanul poetului Ion Vinea, mort anul trecut (la 17.IV.1965 ar fi avut 70 de ani). O carte ce stă, printr-o serie de date ale sale, în vecinătatea romanului **Craii de Curtea-Veche** al lui Matei I. Caragiale și care înseamnă o contribuție la dezvoltarea acestui gen de proză în contemporaneitate.

■ Editura științifică ne oferă cartea decedatului istoric Silviu Dragomir închinată lui **Avram Iancu**. În sfîrșit, această mare personalitate a istoriei noastre moderne este privită mai complex, mai în contextul vremii, luminîndu-i-se din adînc chipul el.

■ În editura „Editeurs Français Réunis" a apărut cartea cunoscutei zariste franceze Madeleine Riffaud **Corespondentul special transmite**, însumînd articolele scrise între anii 1944 și 1962. Cartea cuprinde și corespondențele despre războiul din Algeria și cele recente despre luptele din Vietnamul de sud.

■ Editura Gallimard publică un nou roman al lui Aragon, **La mise à mort**. Pentru aceeași editură, scriitorul pregătește un studiu asupra lui Matisse. În editura Laffont apare o ediție combinată a operelor sale împreună cu cele ale Elsei Triolet.

cinema

■ Aflat la a doua sa ediție, intrat de pe acum în tradiție, Festivalul național al filmului de la Mamaia este gata de start. În competiția lung-metrajelor, trei filme artistice cunoscute (PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR, GAUDEAMUS IGITUR, NEAMUL ȘOIMĂREȘTILOR) și patru inedite : CARTIERUL VESELIEI (regizor și coscenarist, împreună cu Ioan Grigorescu, Manole Marcus), DE-AȘ FI HARAP-ALB (scenariul și regia : Ion Popescu-Gopo), DINCOLO DE BARIERĂ (scenariul și regia : Francisc Munteanu), RUNDA A VI-a (regia : Vladimir Popescu Doreanu).

■ Regizori și filme de scurt-metraj la Mamaia '65 : Ion Bostan (CĂLĂTIȘ, PRIETENUL MEU MAX), Mirel Iliești (CONCERTO GROSSO, DRUMUL), Sergiu Nicolaescu (ZBOR LA INFINIT), Pavel Constantinescu (LA CEL MAI ÎNALT NIVEL, FAPT DIVERS), Jean Petrovici (ȘCOALA DE LA MERI), Doru Segal (MARILE EMOȚII MICI), Titus Mesaroș (SPRE CER), Gabriel Barta (...ȘI ATUNCI, CENTRUL ÎNAINTAȘ), Dona Barta (TEMĂ CU VARIAȚIUNI), Erich Nussbaum (CIUCURENCU), E. Szeckler (ACOLO UNDE DUNĂREA ÎNTÎLNEȘTE CARPAȚII).

■ Un punct „forte" în programul săptămînii cinematografice : premiera filmului AMERICA, AMERICA, distins cu premiul Oscar pentru regie (1964), cu „Scoica de aur" și premiul Federației internaționale a presei cinematografice la San Sebastian, 1964. Autor : cunoscutul om de teatru și cinema american Elia Kazan. O evocare tulburătoare, o viguroasă dramă epică cu evidente implicații psihologice.

■ Altă atracție a săptămînii, în premieră : DE DOI BANI VIOLETE, producție franceză, scenariul și regia : cunoscutul dramaturg Jean Anouilh. Reconstituirea vie a atmosferei pariziene, imediat după primul război mondial. Bun jocul protagoniștei, actrița Dany Robin.

■ Cerințele „estivale" (greșit înțelese) au coborît ștacheta exigenței în programarea filmelor. Rulează prea mult și la prea multe cinematografe pelicule fără valori artistice : REGINA CÎNTECELOR, ELENA DIN TROIA (în reluare !?!) ; predomină comediile, cu și fără muzică, unsori cu puțin haz dar întotdeauna fără pretenții (tip SPRE CULMI, ALERG DUPĂ O STEA, VESELIE LA ACAPULCO, SPĂRGĂTORUL, AȘ-TA-I TOT CE S-A ÎNTÎMPLAT) : s-au deschis larg porțile melodramei (FEMEIA NECUNOSCUTĂ, CERASELLA, NE ASUMAM RĂSPUNDEREA) : filmele de aventuri sînt în largul lor (de la LALEAUA NEAGRĂ, oricum, mai „răsărit", la WINNETOU sau la debilul FERNAND COW-BOY. Publicul

Elia Kazan

este pus în fața unor pelicule foarte puțin semnificative pentru stadiul actual al filmului mondial. Semnal de alarmă D.R.C.D.F.-ului.

muzică

Alegeți spectacolul preferat ! Un final de stagiune cu oaspeți de peste hotare, pentru toate gusturile :

■ La Filarmonica „George Enescu" dirijorul **Samo Hubad** din Iugoslavia interpretează repertoriul clasic de mare circulație : Idila Siegfried de Richard Wagner, Concertul pentru pian și orchestră de Robert Schumann (solistă Liana Șerbescu) și Simfonia a V-a de Ceaikovski (19 și 20 VI — Ateneul R.P.R.).

■ Totuși, mult așteptatul **Balet modern din Pecs** (R. P. Ungară) sosește la București pentru trei spectacole (sala mare a Palatului R.P.R., 20 VI ; sala Teatrului de operă și balet, 21 VI ; sala Teatrului C.C.S., 22 VI). Tînărul coregraf Imre Eck a format unul din cele mai interesante ansambluri de balet din Europa, demonstrînd prin mijloace inedite resursele expresive contemporane ale dansului — mijloace care dezvoltă și îmbogățesc tradițiile clasice ale genului.

■ Ați auzit de **Toni Dallara** ? Talentatul cîntăreț și compozitor italian de muzică ușoară poate fi ascultat „pe viu", împreună cu **Grazia Sei** și orchestra **Erminio Fornaciari**, între 23 și 27 VI, în sala Palatului R.P.R.

plastică

MUZEUL SIMU. Retrospectiva unui mare pictor, pe nedrept ignorat : Vasile Popescu — încă unul din dinastia peisagiștilor lirici, original prin romantismul naiv proiectat în spații magice de verde vegetal, albastru acvatic, alb calcaros, un poet al culorii, pur, exuberant și visător.

SALA DIN CALEA VICTORIEI Rodica Pandele : pictură pur și simplu decorativă, menită exclusiv să împodobească un interior și care nu exprimă altceva decît plăcerea de a fi culori și de a răsuna tare în retină.

Florin Piersic

teatru

FIZICIENII de Fr. Dürrenmatt. După **Vizita bătrînei doamne** și **Frank al V-lea**, Teatrul de Comedie prezintă **Fizicienii**, una din cele mai tulburătoare piese — prin profunzimea investigațiilor psihologice, ca și prin mesajul social — ale cunoscutului dramaturg elvețian. Un spectacol de calitate, emoționant, viu, dramatic, realizat de regizorul Lucian Giurchescu. Cei trei fizicieni sînt : Florin Scărlătescu, Mircea Șeptilici, Mihai Pălădescu. Directoarea senatoriului : Nineta Gusti. La armonia interpretării scenice a contribuit ambianța scenografică a lui Dan Nemțeanu.

IUBESC PE AL 7-LEA. Examen de sfîrșit de an... teatral. Debutantul Coman Șova prezintă o comedie lirică, cu eroi și gînduri din zilele noastre. De reținut acest „Alain Delon" bucureștean care e Florin Piersic și pe : D. Dunea, Rodica Popescu, Anda Caropol, St. Cremenciuc, Emil Hosu (Teatrul Barbu Delavrancea).

COPACII MOR ÎN PICIOARE, singura piesă din dramaturgia spaniolului Alejandro Casona jucată de teatrele noastre (deși opera sa cuprinde lucrări mult mai interesante) s-a prezentat în premieră și la Pitești, în regia tînărului Jean Stopler, care duce o muncă statornică pe scena acestui oraș, meritînd subliniată creația unei remarcabile artiste : Telli Barbu — în rolul bunicii.

VEDERE DE PE POD de Arthur Miller. Conflict de tragedie antică adus în contemporaneitate. Spectacol realizat cu dăruire de colectivul Teatrului de stat din Oradea — secția română.

ALLO, ICI PARIS ! Onorabil spectacol de circ — music hall, dar nu chiar așa cum ne-am fi așteptat... (Circul de stat).

Dramaturgie originală. Astă-seară, urmînd decadei, începe săptămîna dramaturgiei românești. De la Al. Davila la Dorel Dorian, Horia Lovinescu, T. Mazilu, Ionel Hristea, Coman Șova, teatrele bucureștene pun în scenă lucrări românești clasice și contemporane prezentate în ultima vreme. Și totuși, bilanțul putea fi mai bogat... cantitativ și calitativ.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

INTERNATIONAL

CECUL DE 1.000 DE DOLARI...

Începutul lui iunie a fost marcat de noi scăderi ale cursului lirei sterline. Banca Angliei a fost nevoită să intervină în cîteva rînduri, cheltuind aproximativ 100 milioane de dolari, pentru a opri reducerea continuă a valorii monedei britanice.

Faptul a prilejuit readucerea în actualitate, în presa occidentală, a unei anecdote care circula în Statele Unite în perioada anilor '30. Potrivit acesteia, cineva a cumpărat o mașină și a plătit-o cu un cec de 1.000 de dolari. Încrezător în valabilitatea documentului, vînzătorul mașinii a utilizat acest cec pentru a cumpăra cu el soției un mantou de vizon. Blănarul a utilizat același procedeu pentru a se aproviziona cu furnituri. Ș.a.m.d. În total vreo 20 de persoane și-au făcut diferite cumpărături cu aceeași hîrtie de valoare. Ultimul posesor al cecului s-a prezentat la bancă pentru a primi pe el bani gheață. Spre surprinderea lui, la ghișeu i s-a spus că cecul nu poate fi onorat, întrucît este lipsit de acoperire.

Păgubașul a convocat atunci pe toți ceilalți care s-au folosit de cec în vederea realizării operațiilor comerciale de care au avut nevoie și, după ce le-a prezentat situația, le-a făcut următoarea propunere pentru a se putea ieși din impas : întrucît cecul a servit la finanțarea a 20 de operații financiare în valoare de cîte 1.000 dolari, iar fiecare operație a adus cîte un beneficiu mediu de 150 dolari, cei 20 de oameni să pună deoparte cîte 50 de dolari pentru a-l despăgubi pe cel care a avut prosta idee de a fi vrut să transforme cecul în bani lichizi. Iar celui care a falsificat cecul și a făcut cu el prima plată (cea a automobilului) s-a propus să i se trimită o scrisoare de mulțumire pentru că a dat posibilitatea celorlalți 19 să facă afaceri cu o hîrtie lipsită de orice acoperire !

Anecdota își are ticul ei. Ceea ce se întîmplă astăzi cu lira sterlină se aseamănă întrucîtva cu povestea unei monede lipsite de sprijinul material necesar pentru a avea pe deplin valoarea înscrisă pe ea.

Din considerente care nu au nimic de-a face cu solidaritatea dezinteresată, dolarul sare acum în ajutorul lirei. Cu o anumită hîrtie (dolarul), guvernul englez și cercurile financiare americane cumpără de pe piețele financiare ale lumii capitaliste o altă hîrtie (lira sterlină). Dar dolarul însuși este amenințat în vremea din urmă, acoperirea sa în aur fiind micșorată datorită scăderii rezervelor de aur de la Fort Knox.

Pînă cînd va putea continua acest joc ? Greu de precizat. În orice caz, presa britanică este destul de pesimistă în privința perspectivelor.

Eugen PHOEBUS

PAPA CERVI LA 90 DE ANI

Ar fi vrut să moară eroic, împreună cu cei șapte fii ai săi, în casa așezată de fasciști la marginea satului Campegine. De n-ar fi fost cu dinții nevestele și copiii .. Ca să-i salveze, bărbații s-au predat. Dintre toți, doar bătrînul tată a rămas în viață, asculțînd în miez de noapte din celula în care era deținut salvele plutonului de execuție care-i ucideau copiii pe un poligon de tir din Reggio Emilia. Atunci, la șaptezeci de ani, Alcide Cervi a trebuit să ia totul de la capăt. Casa, arsă pînă în temelii, trebuia reconstruită ; pămîntul trebuia lucrat ; nepoții trebuiau să fie crescuți și dăscăliți. Acum pămîntul are alți tuditori, dar Alcide Cervi, la nouăzeci de ani, își mai face de lucru pe lîngă stupi, mai plivește buruienile prin grădină.

Zilele acestea, cînd întreaga Italie a sărbătorit a nouăzecea aniversare a tatălui-martir al celor șapte eroi, cînd mesaje din partea unor personalități de seamă din țară și de peste hotare au omagiat demnitatea în sacrificiu și în lupta pentru libertate a familiei Cervi, bătrînul și-a evocat amintirile și, o dată cu ele, un secol de istorie a Italiei. Cervi este numele unei familii de țărani în care lupta pentru dreptate constituie o tradiție moștenită din tată în fiu. Străbunul Gelindo Cervi a fost doar un plugar analfabet, dar cu un simț de clasă evident. Participînd la răscoalele țărănești din 1869, ișcate în jurul „taxei pentru măcinat", a fost arestat împreună cu alți șaizeci de demonstranți. De la el a învățat Alcide Cervi să nu se teamă de nimeni și, mai ales, respectul de sine, respectul pentru propriile sale drepturi. În același principii s-a străduit să-și crească fiii și apoi nepoții.

În cămăruța-muzeu unde se păstrează acum lucrurile care au aparținut celor șapte eroi, unde se mai vede globul pămîntesc pe care l-a cumpărat cîndva Aldo sau cărțile de apicultură pe care le citeau și tatăl și fiii, nonagenarul vorbește unui corespondent al ziarului „l'Unità" despre prezent și viitor : „Am împlinit nouăzeci de ani și uitați-vă — spune el, arătînd paginile de știri externe ale ziarelor de pe masă — Santo Domingo, Vietnam, atîția oameni care mor, atîția oameni care năvălesc cu arma în casa altora ! Dar ce-și închipuie ei ? Că e suficient să ai arme, că ajunge să omori oameni ? Doar sînt pe lume atîția frați Cervi !"

Convingerea că și alții înfruntă încercările cu tot atîta demnitate ca ei îi insuflă însă lui Alcide Cervi încredere într-o lume mai bună „unde poate exista bunăînțelegere între oameni care nu au aceleași idei, care nu cred în aceleași lucruri, dar vor să rămînă liberi și să trăiască în pace".

A. R.

„PARLAMENTUL NEOFICIAL" ÎN PERICOL

—corespondență din Atena—

Cafenelele au inundat trotuarele cu mese și scaune, spre bucuria atenienilor. Lîngă un pahar de oranjadă, limonadă sau o ceașcă de cafea se discută cu pasiune, ore întregi, probleme politice la ordinea zilei. Nu există știre politică internă cît de cît importantă care să nu fie aci comentată și paracomentată, cafenelele justificîndu-și astfel denumirea glumeață de „parlament neoficial" ce li s-a dat cu multe decenii în urmă. Aci se citesc ziarele în colectiv, se „formează" zeci de guverne și parlamente — și nu numai grecești — aci se adună atenienii care au rude la țară pentru a auzi vești din satele de unde au plecat cu ani și ani în urmă. De asemeni cei care nu au telefon acasă așteaptă la cafenea chemările din provincie sau chiar din oraș. Iar meseriașii și funcționarii particulari se întîlnesc aci pentru a afla noutăți în legătură cu problemele muncii lor... Și, în sfîrșit, pensionarii stau la mese pe lîngă cei tineri, ascultînd și completînd discuțiile cu amintiri despre evenimentele politice ale vremii lor.

În ultimul timp însă numărul cafenelelor a început să scadă vertiginos. Acolo unde a dărîmat buldozerul, s-a ridicat apoi o nouă construcție ; parterul, înainte rezervat cafenelei, a fost ocupat de un restaurant modern, un magazin de bijuterii sau de o societate străină de transporturi aeriene. Aceasta a fost soarta celor mai multe cafenele din centrul Atenei, dominat acum de construcții zvelte de marmură, sticlă și metal, cu mai multe etaje.

Cafenelele au început să fie considerate o afacere nerentabilă. Făcînd o medie a consumației pe client, cifra nu se ridică la mai mult de 5-7 drahme, pentru că băuturi alcoolice nu se consumă, prețurile la celelalte băuturi sînt fixe, iar impozitele plătite de cafenele pentru spațiul pe care-l ocupă mesele și scaunele în exterior au crescut în ultimii ani cu sută la sută, reducînd profiturile patronilor. Apoi, conform datelor existente, cheltuielile de administrare și prețurile materiilor prime necesare acestor localuri au crescut cu 65 la sută. Faptele sus-menționate au determinat pe mulți proprietari de cafenele să-și vîndă localurile sau să le transforme în magazine, restaurante etc.

Numărul exact al cafenelelor nu este cunoscut, însă se apreciază că în întreaga țară mai există circa 35.000 și că numai în Atena și suburbii sînt aproape 5.000 de cafenele. În afara lor mai există circa 15.000 surori vitrege ale cafenelelor — un soi de prăvălii unde se servesc și sucuri, cafea etc.

„Multe vînturi nepriel nice s-au abătut asupra cafenelelor", spunea recent președintele federației acestor localuri vorbind despre perspectiva dispariției în viitor a „parlamentului neoficial".

C. ALEXANDROAIE

„IILE" LUI MATISSE

În cunoscutul dicționar enciclopedic „Petit Larousse" (ediția 1965, ca de altfel și în cele anterioare) textul referitor la marele pictor francez Henri Matisse (1869-1954) este ilustrat cu o reproducere după un tablou al acestuia, intitulat „Bluză românească", tablou aflat în Muzeul de artă modernă de la Paris și care înfățișează o tînără îmbrăcată într-o ie.

Matisse a realizat de altfel mai multe asemenea tablouri, cu același titlu.

La Muzeul de artă al R.P.R. se află de asemenea una dintre aceste „bluze", un desen în peniță semnat și datat 1939, pe care autorul a scris și următoarele cuvinte : „*En hommage au musée de Bucarest, Henri Matisse*".

Acest omagiu se răsfrînge desigur în primul rînd asupra artei populare românești care l-a inspirat pe artist. În lucrările sale în care sînt înfățișate tinere femei

Aspect de la expoziția „România în plin progres", deschisă nu demult la Atena.

În parcul laboratorului Arago din Banyuls-sur-Mer, Franța, a fost așezat un bust al savantului român Emil Racoviță, care a lucrat mult timp aci ca director adjunct.

Cu prilejul împlinirii a 750 de ani de la semnarea Magnei Charta, în Anglia au avut loc o seamă de manifestări deosebite. Festivitățile oficiale au început în capitala britanică, în fața catedralei St. Paul.

îmbrăcate în bluze din portul național românesc, cu broderii în culori armonios îmbinate, Matisse se dovedește un mare admirator al artei populare românești. Cu bluzele (îi) primite în dar de la colegul și prietenul său pictorul român Theodor Pallady, Matisse și-a îmbrăcat modelele sale pentru a crea aceste frumoase tablouri, al căror motiv se vede că i-a plăcut mult, deoarece l-a repetat de mai multe ori.

P. VOICULEȚ

AFRICANII ȘI LIMBA SWAHILI

Din punct de vedere lingvistic în Africa există în momentul de față o situație paradoxală, explicabilă prin trecutul de împilare colonială. Limbile oficiale cele mai răspîndite — engleza, franceza, portugheza — sînt limbile unor state străine, extraafricane. Alături de ele încep să se afirme ca limbi oficiale (în afară de arabă, vorbită în partea de nord a continentului) limbile străvechi vorbite de grupuri mai importante ale populației africane : limba amhară (Etiopia), limba swahili (Africa răsăriteană), burunda (Burundi și Ruanda), limba malgașă (Madagascar). Mai există în plus o puzderie de limbi și dialecte locale, vorbite de grupuri restrînse de persoane.

Această situație constituie unul din impedimentele cele mai serioase în calea unității, atît a Africii ca tot, cît și a fiecăruia dintre statele africane în parte (datorită fărîmițării lingvistice, unui locuitor din centrul Congoului, de pildă, care nu știe decît limba maternă, îi este imposibil să se înțeleagă cu un locuitor din sudul țării). Problema adoptării unei limbi străine ca limbă de circulație interafricană este, evident, exclusă. Lingviștii africani consideră că limba cea mai aptă pentru acest scopul propus este swahili. Ea are un vocabular, o structură gramaticală și un sistem de scriere cu nimic inferioare limbilor europene. În această limbă pot fi exprimate nuanțele cele mai subtile ale gîndirii. Recomandînd dezvoltarea limbii swahili ca limbă comună a populației africane, lingviștii africani întruniți în urmă cu cîtăva vreme la Abidjan consideră în același timp că nimic nu trebuie să-i împiedice pe locuitorii fiecărui stat african în parte să-și dezvolte pe toate căile și limba maternă.

Participanții la conferință au aprobat totodată un plan care prevede pînă în 1980 generalizarea învățămîntului elementar în Africa ; se preconizează, de asemenea, ca la această dată 20 la sută din absolvenții învățămîntului elementar să urmeze mai departe cursurile învățămîntului mediu.

D. Ș.

„CAMPIONII"...

Cu prilejul campionatelor mondiale de bridge, disputate de curînd la Buenos Aires, a izbucnit un scandal care a stîrnit vîlvă. Doi jucători britanici, alcătuind una din cele mai puternice perechi din lume, au fost învinuiți de folosirea unor procedee necinstite.

Totul a început în ziua meciului Anglia—S.U.A. În timpul partidei, Jay Becker, membru al echipei americane, a constatat că unul din cei doi jucători britanici — Terence Reese — ține în mîini cărțile într-un mod nefiresc. Întorcînd involuntar capul spre dreapta, unde se afla cel de-al doilea jucător al echipei engleze, Boris Schapiro, Becker și-a dat seama, mirat, că și acesta cuprinde cărțile într-un mod ciudat. Intrigat, jucătorul american a continuat să-i urmărească pe cei doi și a ajuns la concluzia că ei își comunică mereu ceva prin numărul degetelor pe care le țin pe dosul cărților și prin modul variat în care își așază degetele pe cărțile de joc.

În întîlnirea următoare, Becker, împreună cu un alt jucător american, căruia îi comunicase observațiile sale, a continuat să studieze pe jucătorii englezi. Aceleași concluzii : cei doi își semnalizau într-un mod ingenios cărțile pe care le aveau. O nouă supraveghere secretă în timpul meciului Anglia—Italia și semnalele cu ajutorul degetelor au început chiar să fie descifrate — întrucît între evoluția partidelor și comunicarea „digitală" s-a văzut că există strînsă legătură, aceasta din urmă permițînd celor doi jucători englezi să se informeze asupra cărților „tari" pe care le avea fiecare dintre ei.

În timpul partidei echipei engleze cu cea argentiniană

Jucătorii americani au efectuat în secret o serie de fotografii și, cu puțin înaintea meciului Argentina—Anglia, au anunțat oficialitățile britanice prezente la campionatul mondial despre descoperirea lor și le-au arătat „cifrul". În timpul meciului, Reese și Schapiro — evident, neavizați — au folosit același mod de semnalizare și împotriva partenerilor argentinieni.

Sesizată și ea, Federația internațională de bridge a hotărît ca meciurile echipei engleze să fie considerate pierdute, echipa acesteia trecînd astfel de pe locul doi pe ultimul.

Reese și Schapiro, care au părăsit imediat Buenos Aires, au declarat la înapoierea la Londra că nu recunosc acuzațiile ce li se aduc și că americanii au înscenat întreaga acțiune întrucît echipa Statelor Unite a pierdut partida jucată cu ei. Spusele lor nu au fost însă prea convingătoare...

Florin UDREA

O AFACERE DUBIOASĂ...

Demisia lui Herbert Klotz din postul de subsecretar de stat al comerțului a produs senzație în S.U.A. Apoi, s-a aflat că numele lui „a fost amestecat" — potrivit expresiei revistei „U.S. News and World Report" — într-o afacere dubioasă. Deși n-a fost acuzat direct, totuși compromiterea era prea evidentă ca H. Klotz să mai rămînă „la datorie"... Iată despre ce e vorba.

Comisia senatorială pentru acțiuni și schimburi la bursă a prezentat unei instanțe judecătorești o plîngere împotriva a 13 înalți funcționari — printre care mai mulți directori ai companiei „Texas Gulf Sulphur" — acuzîndu-i că au păstrat secretă descoperirea în Canada a unui zăcămînt important de minereuri — pe terenuri concesionate respectivei companii. Între timp, cei ce aflaseră secretul (sau au fost avizați) au avut grijă să cumpere la bursă cît mai multe acțiuni ale respectivei companii, mizînd pe creșterea firească a cursului lor în momentul cînd veniturile obținute din noua exploatare vor fi înregistrate în bilanț. Previziunile celor ce mizau pe o îmbogățire bruscă au fost întru totul justificate, cota acțiunilor „Texas Gulf" sporind de la 23 la 70 de dolari.

Klotz a recunoscut că a cumpărat 2.000 de acțiuni ale acestei companii la un preț considerat „avantajos", dar a adăugat — pentru a se disculpa — că în momentul tranzacției nu știa nimic despre minereul de cupru și zinc descoperit în apropierea localității Timmins, provincia Ontario...

Pînă să se stabilească ce fel de legături există între Herbert Klotz și Thomas Lamont, director la „Morgan Guaranty Trust Company" și la „Texas Gulf", sau vreunul din ceilalți acuzați care din noiembrie 1963 pînă la deschiderea acțiunii judiciare au devenit posesorii a 31.200 de acțiuni „cu perspectivă", Klotz a trebuit să renunțe la postul ministerial.

Iar comisia pentru acțiuni și schimburi la bursă încearcă să determine înapoierea acțiunilor cumpărate pe calea mai sus-arătată către foștii deținători care au fost astfel păcăliți. O serie de comentatori își exprimă însă îndoiala că pînă la urmă justiția va opta definitiv pentru aplicarea acestei măsuri.

Z. FLOREA

ROL ȘI INSTRUMENTE

Cînd a venit la putere, premierul Harold Wilson și-a anunțat intenția de a folosi Commonwealthul ca unul din principalele instrumente ale reactivării rolului Angliei în lume. Timpul care a trecut de atunci a demonstrat că totul depinde de răspunsul la întrebarea : ce fel de rol ? Să luăm bunăoară ultima conferință a Commonwealthului care a început joi la Londra. Una din problemele care s-au impus preocupărilor centrale ale conferinței este intervenția americană în Vietnamul de sud, care a fost viu criticată de majoritatea participanților. Cum poate în aceste condiții guvernul englez să facă din Commonwealth principalul instrument al reactivării rolului internațional al Angliei, cînd politica externă engleză își asumă cu perseverență misiunea compromițătoare de sprijinire fără rezerve a politicii americane în Vietnamul de sud ?

Săptămînalul englez „Observer", alături de alte publicații engleze, găsește că singura ieșire constă în renunțarea la acest rol. „În aceste condiții — scrie «Observer» — o dezaprobare deschisă a politicii lui Johnson ar fi mai indicată decît o aprobare acordată cu inima îndoită..."

Există semne certe că politica de sprijinire a intervenției americane nu împiedică numai folosirea Commonwealthului așa cum dorea Harold Wilson, dar pune sub semnul întrebării în ultimă instanță însăși existența cabinetului. Săptămînalul „Sunday Telegraph" semnalează că „deputații aripii stîngi laburiste sînt pe punctul de a porni rebeliunea împotriva guvernului în chestiunea Vietnamului. Unii dintre ei amenință să se ridice împotriva sprijinului fără rezerve acordat de Wilson americanilor, retrăgîndu-i sprijinul lor în Camera Comunelor. O asemenea inițiativă ar dezlănțui cea mai mare criză internă în sînul partidului laburist și l-ar compromite iremediabil în ochii țării".

Corespondentul politic al ziarului „Times" consideră că nu numai stînga laburistă este profund nemulțumită. El vorbește și de deputații de centru. „Nu poate fi exclusă pe de-a-ntregul posibilitatea — subliniază corespondentul — ca politica de fermă aliniere cu Washingtonul dusă de domnii Wilson și Stewart să provoace și repulsia altor membri ai cabinetului. În actuala situație a guvernului trebuie oricînd considerată posibilă izbucnirea unor profunde deosebiri de păreri asupra politicii externe în interiorul cabinetului".

Următorul incident, care a pus guvernul englez într-o postură cel puțin delicată, nu putea decît să agraveze poziția precară a politicii de sprijinire a intervenției. Recent, un purtător de cuvînt al departamentului de stat al S.U.A. a anunțat o nouă treaptă a „escaladării" : autorizația dată trupelor terestre americane să întreprindă acțiuni ofensive împotriva forțelor patriotice. Conform politicii de sprijin automat, purtătorii de cuvînt englezi au anunțat în Camera Comunelor că guvernul englez a fost informat în prealabil de această autorizație. Ce s-a întîmplat însă ? În fața îngrijorării opiniei publice mondiale care a reacționat cu putere la această nouă acțiune agresivă, purtătorul de cuvînt al Casei Albe a venit, după două zile, cu precizarea că „nu a intervenit nici o modificare în ce privește misiunea încredințată forțelor americane", și că de fapt totul ar fi fost o neînțelegere provocată de o greșeală a purtătorului de cuvînt al Departamentului de stat. De astă dată exponenții politicii engleze nu au putut să lămurească dacă ei știau dinainte că fuseseră informați greșit, dacă au fost informați și despre precizarea Casei Albe și dacă în general știu mai multe decît americanii despre politica elaborată la Washington.

Nu este un rol de invidiat acela de a sprijini ceea ce nu-ți place și a spune că știi ceea ce n-ai aflat. Este deci lesne de înțeles că se găsesc din ce în ce mai puține instrumente gata să ajute la o asemenea performanță.

N. LUPU

Pichete de demonstranți pe străzile New Yorkului cer să se pună capăt intervenției americane în Republica Dominicană.

Știrile transmise în aceste zile din Vietnamul de sud de corespondenții de presă relatează atît despre puternicele lovituri date de forțele patriotice trupelor sud-vietnameze și americane, cît și despre instabilitatea politică de la Saigon. Fotografia înfățișează o imagine din timpul unei recente demonstrații studențești antiguvernamentale.

De curînd a fost dată traficului „magistrala adriatică", în lungime de 291 km, care leagă orașele iugoslave Sibenik și Dubrovnik.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 26. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

M.I.P.C.
UZINELE CHIMICE „9 MAI"
BUCUREȘTI

Am lansat pe piață

NGRĂȘĂMINTE PENTRU TRANDAFIRI

Acest produs, bogat în substanțe nutritive (azot, fosfor și potasiu) stimulează creșterea vegetativă a plantei și sporește formarea de flori mari și frumoase (fiind experimentat de farul de specialitate). Îngrășământul pentru trandafiri se va livra în pungi de polietilenă cu un conținut de 100 gr. Folosirea lui se va face conform instrucțiunilor specificate pe ambalajul respectiv și anume: primăvara, la înmugurire, se tratează pământul din jurul trandafirilor cu îngrășământ, presărînd circa 200 gr pe metru pătrat, după care se udă cu apă; tratarea cu îngrășământ se repetă după circa 2 luni de la prima tratare.

UZINELE 9 MAI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

26

Anul XIV nr. 26 (526) — 26 iunie 1965

FLUVIUL ENERGIEI

Sînteți pentru mobila modernă?

AU CUVÎNTUL CUMPĂRĂTORII

Imagini portugheze

Dincolo de Costa do Sol

CHIMIA ÎN ANII VIITORI

Stabilind, în linii generale, dimensiunile și profilul principalelor ramuri ale industriei noastre în viitorii cinci ani, proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. a arătat că industria chimică va crește de 2,3 ori în 1970, față de 1965, cu un ritm mediu anual de 18,5 la sută. În aceste zile, cînd oamenii muncii din întreaga țară participă cu însuflețire la discutarea acestui important document al partidului, se conturează din ce în ce mai precis sarcini concrete pentru toate ramurile de activitate. Redactorul nostru Nicolae Rădulescu a adresat unor cadre cu munci de răspundere din sectorul industriei chimice următoarea întrebare: Care va fi contribuția specifică a întreprinderii sau instituției în care lucrați la realizarea obiectivelor prevăzute în proiectul de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970?

Redăm răspunsurile primite.

În noul peisaj industrial al patriei, uzinele chimice înscriu o notă caracteristică. În fotografie: vedere generală a Combinatului de cauciuc sintetic din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

La cel mai înalt nivel tehnic

În programul elaborat de partid, Direcției generale a lucrărilor capitale din Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei îi revin sarcini de o deosebit de mare răspundere. Esențialul, pentru îndeplinirea lor, este de a se asigura din timp toate condițiile necesare pentru realizarea fiecărui obiectiv prevăzut, cu toți parametri fixați prin plan și la termenul stabilit.

Instalațiile noi ce urmează a se construi, deși vor reprezenta capacități mai mari și vor fi, multe din ele, mai complexe decît cele de pînă acum, trebuie să fie realizate într-un timp sensibil mai scurt, factorul întârzi în funcțiune la termenul planificat și pe cît posibil mai devreme având un rol hotărîtor.

Or, în acest sens, pe lîngă organizarea și dotarea corespunzătoare a organizațiilor de construcții și montaj ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei, care au experiență în realizarea obiectivelor mari, un rol de seamă în pregătirea și desfășurarea lucrărilor de construcții și montaj îl are asigurarea din timp a proiectelor complete, cu soluții tehnice și economice bine alese și fundamentate. Acestea trebuie să permită organizarea lucrărilor după metodele cele mai moderne, care să asigure timp scurt de execuție, o calitate superioară a lucrărilor și o mai mare eficiență economică.

Lucrătorilor din direcția noastră generală le revine deci sarcina ca, pe baza profilului bine stabilit al tuturor obiectivelor ce urmează a se construi în viitorul cincinal, să elaboreze împreună cu celelalte direcții generale competente din minister și institutele de proiectări, temele pentru contractarea instalațiilor ce urmează a se realiza.

Încheierea contractelor de import de instalații trebuie realizată într-un ritm intens, conform programului stabilit. La încheierea acestor contracte este important să se asigure instalații care să corespundă celor mai înalte performanțe din punct de vedere tehnic și economic, la nivel mondial. Ele trebuie să reprezinte, din punct de vedere constructiv, soluțiile cele mai moderne.

Ținînd seama de experiența acumulată în lucrările anterioare, ne propunem o colaborare mai strînsă cu proiectanții, pentru analiza aprofundată a soluțiilor în timpul proiectării, spre a avea astfel, în cît mai mare măsură, garanția că documentația tehnică elaborată este în totul corespunzătoare și pentru a cîștiga timp la avizarea ei.

Recrutarea și pregătirea cadrelor de exploatare a noilor instalații stau de asemeni în atenția noastră.

În acest domeniu experiența cîștigată pînă acum demonstrează capacitatea elementelor tinere de a-și însuși în timp relativ scurt cunoștințele teoretice și practice pentru a conduce instalații complexe, cu un înalt grad de automatizare, la nivelul de exigență al tehnicii moderne.

Am convingerea că sub îndrumarea înțeleaptă a partidului colectivul nostru, însuflețit de mărețele obiective cuprinse în proiectul de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al P.M.R., va depune toate eforturile pentru ca sarcinile ce ne revin să fie îndeplinite cu succes.

Ing. A. MOLDOVEANU
director tehnic al Direcției generale lucrări capitale din Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei

Legătură mai strînsă între teorie și practică

110 000 cadre de specialiști cu pregătire superioară, 270.000 mp suprafață de săli de curs, laboratoare, biblioteci ce vor sta la dispoziția studenților în viitorii cinci ani, (plus o serie de cămine și cantine noi însumînd 15.000 de locuri) sînt prevederi care arată că partidul nostru acordă o atenție deosebită învățămîntului universitar. În industria chimică vor lucra în viitorii cinci ani ingineri cu o temeinică pregătire teoretică și practică, dintre care o bună parte vor fi absolvenți ai facultății noastre. Lor li se vor asigura condiții de studiu din ce în ce mai bune și, desigur, sarcina cadrelor didactice este de a-i ajuta să aprofundeze cunoștințele de specialitate cerute de practica industrială.

În actuala organizare a învățămîntului tehnic superior se prevede la sfîrșitul anului IV de studii, o perioadă de practică de 8 săptămîni în decursul căreia fiecare dintre viitorii ingineri dublează cîte un inginer cu experiență. După absolvire, ei mai lucrează (de obicei în altă întreprindere) încă 4-8 săptămîni pentru a strînge materialul necesar întocmirii proiectului de diplomă. Repartizarea la locul de muncă are loc abia după susținerea examenului de stat și, în cele mai multe cazuri, nu se ține seama de specialitatea în care se încadrează subiectul proiectului de diplomă. Astfel energia intelectuală cheltuită pentru elaborarea proiectului își pierde o bună parte din eficacitate.

Consider că ar fi bine dacă repartizarea în producție a viitorilor ingineri s-ar face la începutul anului IV și tot atunci s-ar fixa și subiectul proiectului de diplomă, bineînțeles avîndu-se în vedere și preferințele studenților. Practica de 8 săptămîni s-ar desfășura astfel în viitorul loc de muncă, iar viitorul inginer ar fi privit ca un cadru al întreprinderii și s-ar bucura de tot sprijinul colectivului de aici. În acest fel s-ar putea ajunge și la scurtarea perioadei de acomodare a tinerilor ingineri (deci la reducerea timpului de stagiu) și ar contribui la legarea cît mai strînsă a preocupărilor acestora de problemele nemijlocite ale producției.

Conf. univ. Iosif DRIMUȘ
șeful Catedrei de tehnologie organică și combustibili de la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" — București

În obiectiv: eficiență economică maximă

Realizările industriei chimice în cadrul planului șesenal constituie o puternică bază tehnico-materială care asigură în

viitor o dezvoltare impetuoasă a acestei ramuri industriale.

Colectivul de lucrători al institutului nostru a contribuit, prin proiectele elaborate, la realizarea marilor unități din domeniul industriei chimice organice și petrochimice. Uzina de fibre sintetice Săvinești, Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Combinatul chimic Borzești, Fabrica de mase plastice Iași, Uzina de detergenți Ploiești și multe altele se înscriu la loc de frunte printre obiectivele la a căror realizare a contribuit și institutul nostru.

Pentru noi, lucrătorii din proiectare, indicațiile date de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, la Conferința organizației de partid a orașului București prezintă o importanță deosebită. Aceste indicații arată că fiecare leu investit trebuie să aducă un beneficiu, că statul nostru face investiții și dezvoltă producția nu numai de dragul producției, ci se gândește și trebuie să se gândească la eficacitatea economică a investițiilor pentru că numai pe această bază se poate asigura creșterea venitului național și crearea de noi acumulări.

În viitor va trebui să se depună toate eforturile pentru folosirea judicioasă a fondurilor de investiții, pentru introducerea tehnicii avansate în proiectele elaborate, ținînd seama totodată ca realizarea întreprinderilor proiectate să se facă cu maximă eficiență economică.

În cadrul activității pe care o depune în prezent, colectivul institutului nostru își concentrează toate forțele pentru asigurarea cu proiecte și asistență tehnică a secțiilor de chimie organică aflate în construcție la Combinatul chimic Craiova, a noilor secții din cadrul Combinatului petrochimic Brazi ș.a.

Ne ocupăm în același timp de elaborarea studiilor tehnico-economice și a proiectelor noilor unități industriale a căror construcție va începe în anii viitori.

La noile instalații un accent deosebit se pune pe calitatea superioară a produselor ce vor rezulta, pe extinderea la maximum a gradului de mecanizare și automatizare, pe creșterea productivității muncii și pe ridicarea nivelului tehnic al execuției și montajului.

De asemenea tindem să scurtăm intervalul de timp dintre faza de cercetare și cea a realizării industriale a obiectivelor propuse. În acest scop, contăm pe o colaborare mai strînsă între proiectanți și cercetători. Realizările din anii trecuți arată că în toate cazurile unde a existat o asemenea colaborare, au putut fi realizate — pe baza procedeelor tehnologice românești — o serie de instalații care funcționează astăzi în foarte bune condiții. Astfel, putem cita : Uzina de detergenți Ploiești, secția de cracare electrică a gazului metan de la Combinatul chimic Borzești, secția de stiren de la Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și altele.

Ing. Ervin BODNAR
director al IPROCHIM

Contribuția uzinei „Grivița roșie"

Pentru traducerea în viață a prevederilor proiectului de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. în legătură cu dezvoltarea industriei chimice, uzina „Grivița roșie" va participa la realizarea unora dintre utilajele tehnologice necesare obiectivelor industriale aflate în construcție. În vederea îndeplinirii sarcinilor cuprinse în proiectul de Directive, sarcini care prevăd ca 2/3 din instalațiile și utilajele necesare înzestrării ramurilor economiei naționale să fie produse în țară, ne propunem să intensificăm acțiunea de a asimila cele mai noi și mai eficace metode de fabricație, de a folosi cu maximum de randament utilajele și instalațiile de înaltă productivitate cu care uzina noastră a fost înzestrată. Pentru a livra industriei noastre chimice utilajele corespunzătoare, în special fabricilor de acid sulfuric, amoniac,, uree etc., studiem în prezent construcția unor vase de înaltă presiune (300-500 atmosfere), iar pentru a ușura fabricarea acestora folosim procedeul cunoscut sub denumirea de „Multyloer", care ne permite să sporim productivitatea muncii prin reducerea cu peste 80% a operațiilor de roluire și calibrare.

Vom asimila și construi instalații de fontă silicioasă, fontă acidă și ferosiliu, pe care le vom livra fabricilor care produc substanțe corosive. În acest scop au fost luate măsuri tehnico-organizatorice pentru realizarea unei coloane din fontă cu diametrul de 2.800 mm. Prin simplificarea procesului tehnologic, în acest caz, se eliberează importante suprafețe productive, creîndu-se astfel posibilitatea realizării unui spor de producție pe aceleași suprafețe.

Ing. Ștefan ALDEA
director general al uzinei „Grivița roșie"

ÎN 1970, ÎN COMPARAȚIE CU 1965, INDUSTRIA CHIMICĂ VA PRODUCE:

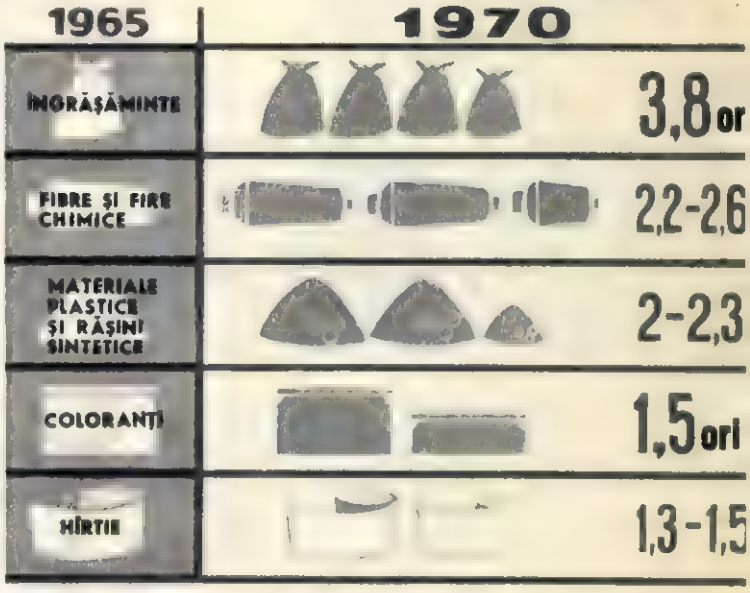

memento

discuri

Un excelent disc cu muzică de dans modernă în interpretare orchestrală. La pupitru : Alexandru Imre (un animator de prestigiu). În compartimentele orchestrei („Electrecord") cîțiva entuziaști, animați de cele mai bune intenții muzicale. Cuprinde :

■ **Dansul umbrelușelor**, de Rockin (foarte cunoscut din interpretarea formației Ray Connif), este cîntat de orchestră și o formație vocală (excelentă) ținută la secret. Și ce-o să fie dacă se află ? Altceva : la toate piesele existente pe disc se comunică titlul în limba engleză. Fără traducere. La „Dansul umbrelușelor", însă, numai în română. Să fie Rockin pseudonimul vreunui compozitor autohton ?

■ Restul lucrărilor : **Pachanga** (de fapt denumirea unui dans), **Muskrat ramble** și **Why wait** sînt interpretate la cea mai mare tensiune ritmică. Am fi curioși să cunoaștem și traducerea ultimelor două titluri. Din simplă curiozitate...

■ Alexandru Imre conduce și îndrumează o orchestră de mare vogă. Ascultînd acest disc (EDC-570) putem constata o diversitate interpretativă. Dar diversitate nu înseamnă lipsa unui stil propriu. Pe acesta însă îl recunoaștem mai greu la „Electrecord".

televiziune

Irinel Liciu

DUMINICĂ, 27 IUNIE. Fotbal : Rapid-Crișul ; Dinamo-Petrolul. În pauze cîntă Luminița Dobrescu, frații Mentzel ș.a. — formația Enrico Fanciotti (după-amiază) ● Filmul „Valsul nemuritor". Viața lui Johann Strauss povestită de regizorul francez Julien Duvivier. Doar pentru iubitorii operetei (19.20) ● Lanțul logic al chimiei Film documentar realizat de Studioul de televiziune (21.00) ● Melodii celebre... în armonii noi, cu Irinel Liciu, Gabriel Popescu, Vali Niculescu, Ion Buzea, Ion Alexe ș.a. (21.30).

LUNI, 28 IUNIE. Zborul neîntrerupt. Film liric polonez (20.15).

MIERCURI, 29 IUNIE. Transmisiune de la teatrul „C. I. Nottara" a piesei „Act venețian" de Camil Petrescu. O poveste de dragoste desfășurată în decorul somptuos al Renașterii italiene. Căutarea absolutului în dragoste, temă specifică dramaturgiei lui Camil Petrescu (20.00).

JOI, 1 IULIE. Debuturi. Tineri interpreți din rîndul artiștilor amatori (20.00) ● Orizont '70. Din ciclul de emisiuni prefigurînd viitorul României socialiste (21.00).

VINERI, 2 IULIE. 8 compozitori, 8 melodii... „Mitingul" compozitorilor de muzică ușoară pe micul ecran. Cîntă Luchi Marinescu, Constantin Drăghici, Nicolae Nițescu ș.a. (21.20) ● Întîlnire cu unul din cei mai populari actori : Ștefan Ciubotărașu (22.00).

SIMBĂTĂ, 3 IULIE. „Cireșarii" : Enigma din Peștera Neagră. Debutul unei serii de emisiuni inspirate din cunoscutul roman al lui Constantin Chiriță (19.20) ● Retrospectivă umoristică : Al. Lulescu și Nicu Constantin (22.00).

cartea

■ Vom avea în curînd o **Istorie a matematicii în România**, al cărei prim volum se află sub tipar la Editura științifică. Autor : G. Șt. Andonie. Lucrarea completă e concepută în trei volume.

■ Tot la Editura științifică a apărut și o bună **Introducere în filozofia matematicii** a lui Stephen Körner.

■ În Editura politică a apărut o lucrare economică deosebit de importantă : **Dezvoltarea complexă și echilibrată a economiei naționale**, elaborată de un grup de economiști, cadre didactice din învățămîntul superior și cercetători de specialitate.

■ În aceeași editură : volumul — elaborat de un colectiv — **Capitalismul contemporan și teoria economiei.**

■ P. P. Panaitescu, istoricul binecunoscut, tipărește la Editura Academiei o carte de real interes științific și cultural : **Începuturile și biruința scrisului în limba română.**

■ O carte demnă de atenție, în contextul fiorului dezvoltării arhitecturii și urbanismului la noi, pare a fi cea a lui D. Hardt — **Materiale plastice în arhitectură și construcții**, pe care ne-o pune la îndemînă Editura tehnică.

■ În colecția „Natura fără taine", a Editurii științifice, dr. E. Bittman discută o serie de chestiuni legate de **Electricitatea corpului omenesc**, pe care am fi dorit-o însă mai cursiv scrisă.

■ Au apărut **Texte alese** de J. H. Pestalozzi, traducere, studiu introductiv, note și comentarii de Ioaif Antohi. (Editura didactică și pedagogică.)

■ **Bineveniță** — traducerea cărții lui G. Cogniot — **Materialismul greco-roman** (Editura politică).

■ În foarte bune condiții tehnice, cu numeroase reproduceri și cu o prefață densă de Dan Grigorescu, recenta apariție Cucurenecu (editura „Meridiane") constituie un binevenit prilej de cunoaștere a operei valorosului artist. Mai semnalăm un **Jiquidi** (text de Jack Brutaru) și **Pagini despre artă** de Zambaccian, în aceeași editură.

■ **Maiakovski și teatrul său** se intitulează studiul publicat recent de profesorul Rippelino din Roma — una din cele mai complete analize ale acestui aspect al creației marelui scriitor.

■ Vladimir Pozner a scris un nou roman : **Spania, prima dragoste**, a cărui acțiune se petrece în anii războiului civil în Spania.

teatru

Stagiune estivală. Timid (poate și datorită... condițiilor meteorologice) a început stagiunea estivală. Din păcate și în acest an, în ciuda existenței unor grădini propice, repertoriul estival (dacă se poate numi repertoriu) e încropit la întîmplare, cu piese din programul obișnuit al teatrului. Proverbul vechi e valabil în cazul de față : bunul gospodar își face iarna... repertoriul estival.

Litoral. Fără a prezenta un interes cu totul deosebit, programul teatral de pe litoral e susținut în această perioadă de Teatrul de stat din Constanța — activ prin numeroasele sale secții (proză, estradă, operă, păpuși).

FEMEIA ÎNDĂRĂTNICĂ de Shakespeare, e unul din spectacolele notabile ale teatrului mai sus citat, mai ales prin strădania celor doi interpreți : Dan Herdan și Ileana Ploscaru.

Păpuși. Pentru micii spectatori, localnici sau vilegiaturiști, Teatrul de păpuși din Constanța prezintă BĂIATUL ȘI GHETUȚA, mnn-zantă piesă satirică, în spectacolul realizat de entuziastul regizor Claudiu Cristescu.

SE CAUTĂ UN MINCINOS — comedie (despre care v-am mai relatat) cu unele bune intenții satirice. Spectacolul bucureștean, alternînd comicul buf cu grotescul, reușește să stîrnească în general veselia spectatorilor, în ciuda unor inegalități artistice. Debut regizoral : actorul Cornel Cîrbea (teatrul „Barbu Delavrancea").

IFIGENIA ÎN TAURIDA de Goethe — în admirabila versiune românească a lui Al. Philippide — e prezentată de Teatrul de stat din Bacău. La capitolul „îndrăznelii" notăm inițiativa tînărului actor I. Buleandră care a încercat spectacolul (jucînd și un rol principal). Protagonista (Ifigenia) : Kitti Stroescu.

COMEDIA ZORILOR de Mircea Ștefănescu, în ciuda unui ton ușor desuet, oferă totuși prilejul unor spectacole generos lirice, cu bune „partituri" pentru interpreți. Pe scena teatrului din Bacău ea a fost pusă de I. G. Rusu. Cei patru interpreți : Ana Cristi, Bogdan Mușatescu, Lică Nicolae, Constantin Constantin.

REVISTA ÎN VACANȚĂ. Sperăm că umorul acestui spectacol de „mare montare" va depăși pe acela al unui mare afiș-reclamă de un gust îndoielnic cu „cel mai mare" și „cea mai..." (teatrul satiric muzical „C Tănase").

Stela Popescu

muzică

În cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului, filarmonicile și orchestrele simfonice din țară organizează între 23 VI și 5 VII zile ale muzicii românești. La București ascultați :

■ **Concert de muzică de cameră** : lucrări de L. Feldman, D. Constantinescu, T. Olah, D. Capoianu, A. Vieru (30 VI).

■ **Concert simfonic** al Orchestrei Radioteleviziunii, dirijor Iosif Conta — lucrări de Th. Grigoriu, T. Olah, Șt. Niculescu, A. Mendelsohn (1 VII)

■ **Concert de lieduri** de : M. Jora, T. Ciortea, Z. Vancea, D. Popovici, Al. Hrisanide, M. Marlé, F. Donceanu, Valentin Gheorghiu, H. Jerea, O. Gheciu, C. Țăranu (2 VII).

■ **Concert simfonic** al orchestrei filarmonice „George Enescu". Dirijor Mircea Cristescu — solist Ștefan Gheorghiu. Lucrări de Gh. Dumitrescu, P. Bentoiu, W. Berger (3 și 4 VII).

■ În țară concertele se desfășoară : la **Craiova** (23 VI), **Iași** (25-26 VI), **Cluj** (26 VI), **Brașov** (27 VI), **Oradea** și **Galați** (28 VI), **Satu-Mare** (29 VI), **Ploiești** (30 VI), **Tg. Mureș** (30 VI), **Botoșani** (2 VII), **Timișoara**, **Arad** și **Bacău** (3 VII), **Sibiu** (5 VII) cu concursul unor soliști din Capitală și din țară ; la pupitru — dirijorii formațiilor locale.

plastică

Sala Oneștl. H. Catargi : compoziție, peisaj, portret — volume de o arhitectură internă, triumfai echilibru de puritate geometrică și relief al materiei, culori nobil rafinate, o creație care afirmă programatic și grav suveranitatea rațiunii constructive în pictură.

Sala Oneștl. Eugen Mihăescu, în sala de alături, la antipodul acestei atitudini, încearcă un romantism al artificiilor puse să execute performanțe de sugestie poetică. Dar alămurile ingeniozității acoperă coardele sentimentelor...

Sala Magheru : Wanda Sachelarie pictează mișcarea cromatică a lucrurilor privite ca un carnaval de forme, dezarticulate după logica acestei dinamici și după emoția acestei candori Dar, prin abuz de insistență, procedeele devin automatisme vizuale, expresivitatea se subțiază.

Sala Magheru : Ion Pană — un puternic temperament artistic în patul procustian al picturii decorative simbolistice.

cinema

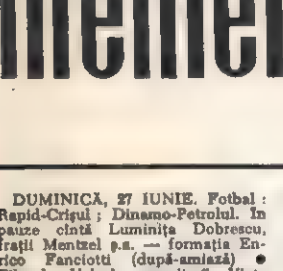

Domenico Modugno

■ O premieră care va avea, neîndoios, mulți spectatori dintre amatorii muzicii ușoare : ÎNTÎLNIRE LA ISTRIA, protagonistul fiind Domenico Modugno. În filmul regizat de Mario Matolli mai joacă cîțiva actori cunoscuți, printre care Antonella Lualdi.

■ Cinematografia cehoslovacă este prezentă pe ecranele noastre cu o nouă realizare, în premieră : SĂRITURĂ ÎN ÎNTUNERIC. Filmul, cu bune reușite artistice, este inspirat din lupta comuniștilor cehoslovaci împotriva ocupației fasciste în timpul celui de-al doilea război mondial. La baza acțiunii stau unele evenimente reale petrecute în toamna anului 1943.

■ Studiourile Defa sînt reprezentate, în premieră, cu un film polițist, de aventuri, PENSIUNEA BOULANKA, regizat de Helmut Krätzig (el a mai experimentat genul în **Medicamentul care ucide**). Prin retrospecții este refăcută povestea vieții unui traficant de stupefiante și carne vie. O actriță binecunoscută în distribuție : Christine Laszar (**Piraților aerului, Moartea are o față**).

■ De văzut neapărat filmul regizorului american Elia Kazan AMERICA, AMERICA, aflat în a doua săptămînă de programare ; este o realizare cinematografică de mare prestigiu. Acțiunea începe în ultimii ani ai secolului trecut și conține multe referiri autobiografice. Rezultatele artistice ale evocării sînt dintre cele mai bune : filmul are mare concentrație dramatică, sondajul psihologic capătă remarcabilă profunzime. Pentru cinefili, extrase din filmografia lui Elia Kazan : **Panică pe stradă** (1950), **Viva Zapata** (1951), **La est de Eden** (1954), **Baby Doll** (1958), **Fluviul sălbatic** (1960).

■ După un subiect propriu, dramaturgul Jean Anouilh a regizat DE DOI BANI VIOLETE, prezentat zilele trecute în premieră pe ecranele noastre. Acțiunea filmului — la Paris, cîțiva ani după primul război mondial. În rolul principal — Thérèse, o fată tînără și dragă, vînzătoare într-o florărie — actrița Dany Robin, pe care am mai văzut-o în **Strengăria** și **Misterele Parisului.**

■ În ciclul de filme neorealiste italiene programate la cinemateca (simbătă 25 și duminică 26 iunie a.c.) rulează MARELE RĂZBOI, filmul regizorului Mario Monicelli, cu Alberto Sordi și Vittorio Gassman.

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

CONTRIBUȚIA DIFERITELOR FORME DE ENERGIE PRIMARĂ DIN RESURSE INTERNE ÎN ACOPERIREA NECESITĂȚILOR DIN ANUL 1975, ÎN RAPORT CU REALIZĂRILE DIN ANUL 1965

	Unitatea de măsură	1965	1975
ȚIȚEI	milioane t	12,55	13,5-14
GAZE ASOCIATE PETROLIERE	miliarde mc	4	aprox. 4,5
GAZ METAN	miliarde mc	13,7	19-20
CĂRBUNI	milioane t	12	35-40
ENERGIE NUCLEARĂ	milioane t cc	—	aprox. 2
ENERGIE HIDRO	miliarde kWh	0,87	10

FLUVIUL ENERGIEI

- CE PUTEȚI FACE CU UN KWH?
- ÎN PLUS: 80.000.000 „BRAȚE DE MUNCĂ"
- DUNĂREA PUSĂ LA TREABĂ
- KILOWAȚI „SLABI" ȘI „TARI"

La cinstea Congresului al IV-lea al P.M.R., constructorii de pe șantierul Termocentralei Fîntînele au terminat de curînd — cu 15 zile mai devreme — turnarea fundației cazanului de la grupul de 100 MW

FLUVIUL ENERGIEI

Intensificarea efortului pentru descoperirea de noi rezerve de combustibil, creşterea producţiei de energie primară prin dezvoltarea într-un ritm mai accentuat a extracţiei de cărbune şi folosirea resurselor hidraulice, începerea utilizării energiei nucleare, extinderea termoficării industriale şi urbane, instalarea a 10.000 MW capacităţi noi, concentrarea puterii în centrale mari, dezvoltarea industriei construcţiilor de maşini şi a industriei electrotehnice — iată foarte succint cîteva din prevederile proiectului de Directive cu privire la dezvoltarea energeticii R. P. Române în perioada 1966-1975, adoptate la recenta Plenară a C.C. al P.M.R.

★

A fost nevoie de şase decenii de electrificare ca România burgheză să ajungă la o putere instalată de 600.000 kW. Astăzi dispunem de 3.500.000 kW. Raportul încă nu exprimă totul, kilowaţii de astăzi sînt mai „tari". Concentraţi în unităţi mari, lucrează fără întrerupere, mai economic, cu consum de combustibil mai redus ; în 24 de zile se realizează în prezent mai multă energie electrică decît s-a produs în decursul întregului an 1938. Cum s-ar zice, într-un an cît în 14 din trecut ! Iar pentru viitorii zece ani prevederile sînt şi mai măreţe : în centralele electrice se va instala o putere de circa 10.000.000 kilowaţi — aproape de trei ori mai mult decît avem astăzi.

NUMAI CREŞTEREA PUTERII INSTALATE VA FI EGALĂ CU ACEEA A 17 ROMÂNII ANTEBELICE !

Aceşti kilowaţi vor fi concentraţi în unităţi şi mai mari ca pînă acum, vor lucra şi mai bine, vor consuma energie primară şi mai puţină, vor permite o valorificare şi mai bună a resurselor secundare. De pildă, aburul, după ce-şi va fi dat puterea sa giganticelor turbine, va mai putea fi folosit fie în scopuri tehnologice, fie în termoficarea industrială şi urbană. Pînă în 1975 producţia de energie electrică va creşte la 55-60 miliarde kWh.

Ce înseamnă acest fluviu uriaş de energie ? *Uriaş* de vreme ce operăm numai cu milioane şi miliarde !

Directivele ne dau răspuns şi la aceasta. Pe cap de locuitor cantitatea de energie electrică produsă va creşte de la 925 kWh în 1965 la 1.700 în 1970 şi la 2.850 kWh în 1975. Pînă în 1972-1973 efectiv fiecare locuitor al ţării se va putea folosi de aceşti kilowaţi deoarece va fi terminată şi electrificarea rurală. Iar aceasta nu înseamnă numai lumină sau articole electrocasnice în locuinţele ţăranilor, ci şi schimbări calitative în producţia agricolă — clocitori, aparate de muls, maşini de tocat, instalaţii de irigat acţionate electric.

La nodul hidroenergetic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeş constructorii sînt în întrecere cu timpul. Majoritatea lucrărilor prevăzute să fie terminate la finele anului vor fi gata în octombrie. În felul acesta se scurtează şi termenii intrării în funcţiune a primului agregat al centralei electrice. Aici fiecare jumătate de litru de apă reţinută dincolo de baraj va dezvolta o putere de un kilowatt.

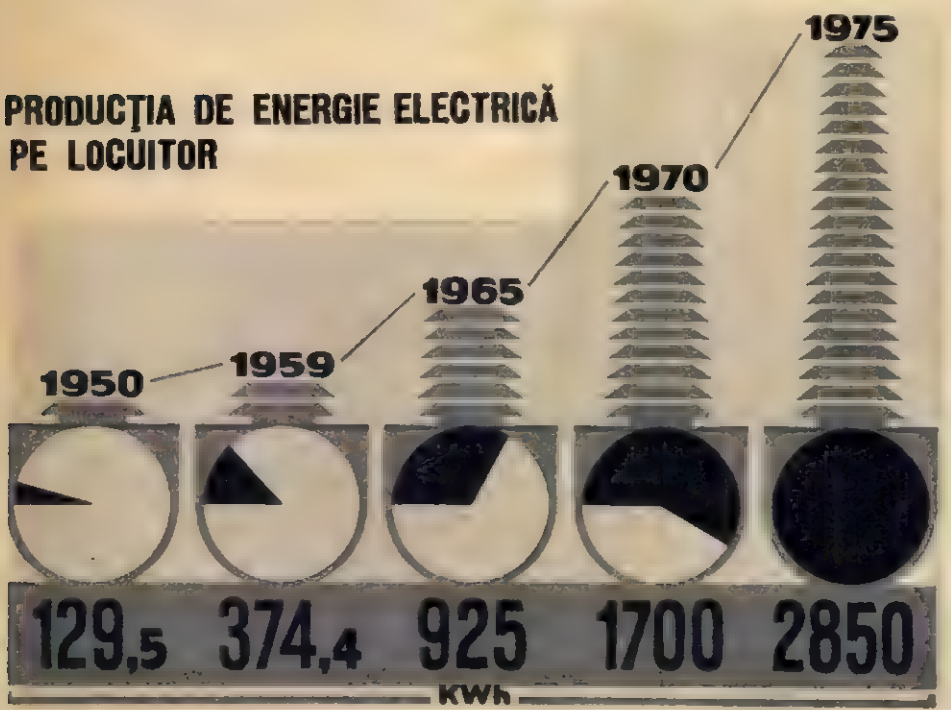

PUŢINĂ DESCIFRARE : COMPARAŢII, UNITĂŢI DE MĂSURĂ

Nu toţi ştiu însă ce înseamnă miile, milioanele şi miliardele amintite mai sus. Să ne întoarcem la unităţile de măsură şi mai ales la conţinutul lor.

Orice muncă se efectuează cu cheltuială de energie, care poate să apară sub forme diferite şi poate trece dintr-o formă într-alta. De pildă căldura şi lucrul mecanic pot fi transformate în energie electrică, şi invers. Ridicînd o greutate de un kilogram la înălţimea de 1 metru am efectuat un lucru mecanic de 1 kilogrammetru. Pentru nevoile practicii se foloseşte o unitate mai mare, „calul-putere" sau CP. Un CP este egal cu 75 de kilogrammetri, iar un kW este o putere suficientă pentru a ridica o greutate de 102 kg la înălţimea de 1 m într-o secundă.

Se spune că primul care a introdus „calul-putere" ca unitate de măsură a fost inventatorul englez Watt, care s-a angajat să construiască o maşină cu abur a cărei putere să fie egală cu aceea a unui cal. Însă foarte rar poate fi întîlnit calul care să fie în stare să desfăşoare, fie şi pen-

ECONOMIA ENERGETICĂ ŞI UNELE PROBLEME ALE CERCETĂRII

de acad. prof. Remus RĂDULEŢ
directorul Institutului de energetică al Academiei R.P. Române

Alături de proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966-1970, proiectul de Directive cu privire la valorificarea surselor energetice şi electrificarea ţării în perioada 1966-1975 reprezintă un document de excepţională însemnătate pentru întregul popor, în opera de construcţie socialistă.

Dacă, din punctul de vedere energetic, actualul şesenal a însemnat depăşirea nivelului mediu mondial în producţia anuală de energie primară pe locuitor, cincinalul 1966-1970 constituie faza în care vom depăşi — pentru prima oară în istoria ţării — nivelul mediu mondial şi în producţia anuală de energie electrică pe locuitor, deci reprezintă etapa aşezării noastre mai temeinice printre ţările industriale ale lumii.

Sporirea considerabilă a producţiei şi consumului de energie primară prevăzută în proiectul de Directive urmează să fie obţinută cu economisirea rezervelor noastre de ţiţei şi gaze. Ea se va baza deci în principal pe sporirea masivă a producţiei de cărbuni şi în special de ligniţi, pe mărirea substanţială a ponderii energiei hidraulice în bilanţul energetic, precum şi pe intervenţia energiei nucleare, combustibilii fluizi urmînd să fie folosiţi în măsură crescîndă ca materie primă în industria chimică. Traducerea în viaţă a tuturor acestor prevederi — sarcină de onoare pentru toţi cei ce muncesc în ramurile respective — ridică probleme complexe pe linie nu numai de producţie, ci şi de cercetare.

Planificarea unui bilanţ cu repartiţie optimă a fluxurilor pe diferitele lanţuri energetice dintre sursele de energie primară şi consumator, bunăoară, cere respectarea unor foarte numeroase condiţii, impuse de conservativitatea energiei, de particularităţile transportului purtătorilor de energie, ca şi de relaţiile dintre parametri centralelor şi ai consumului. De aceea, programarea pe calculatoare aritmetice, care rezultă din nevoia verificării metodicilor utilizate, reclamă o aparatură electronică de mare capacitate, de care nu dispunem încă în ţară. Optimizările aducînd însă economii considerabile, procurarea de calculatoare cu performanţele şi specializarea necesară nu ar facilita numai verificarea experimentală a rezultatelor cercetărilor, ci ar avea şi o mare utilitate economică.

De asemenea creşterea considerabilă, în bilanţul de energie, a ponderii cărbunilor — deci şi a ligniţilor, care constituie principala noastră rezervă — impune intensificarea cercetărilor în domeniul folosirii lor energetice optime, în condiţiile specifice ţării noastre.

La rîndul ei, dezvoltarea sistemului energetic naţional unic în măsura prevăzută pentru următorii zece ani, utilarea lui cu agregate energetice de puteri foarte mari, extinderea liniilor de transport de energie, de 220 şi 400 kV, ca şi nevoia de a mări siguranţa de funcţionare a sistemului, impun desfăşurarea pe un front larg a cercetărilor de electroenergetică şi electrotehnică. Mai trebuie relevat faptul că electrificarea nu numai permite, ci şi implică lărgirea cîmpului de folosire a energiei electrice — şi, în legătură cu aceasta, apare necesară extinderea cercetărilor în sectorul aplicaţiilor electrochimice industriale, electrometalurgice şi electrotehnologice.

Acestea sînt doar cîteva din multiplele probleme şi direcţii de cercetare pe care le impune dezvoltarea bazei energetice şi electrificarea ţării în viitorii zece ani, menite să aducă o nouă şi însemnată contribuţie la înflorirea patriei noastre.

---

tru scurt timp, o astfel de putere. În medie puterea sa este de vreo trei ori mai mică.

Să lăsăm însă calul. Şi omul face uneori muncă fizică grea. Iar un kilowatt instalat ar egala munca a opt oameni. Aceasta înseamnă pentru noi, la ordinul celor 10.000.000 de kilowaţi ce se vor instala, un adaos de optzeci de milioane braţe de muncă! Fiecare motor acţionat electric, fiecare fabrică nouă va da de lucru la mii şi mii de oameni calificaţi, capabili să folosească puterea electricităţii pentru a produce tot felul de bunuri.

Cu un singur kWh putem să extragem şi să scoatem la suprafaţă 75 kg de cărbune sau să laminăm 50 kg de metal, ori să confecţionăm două perechi de încălţăminte ; un kWh este suficient pentru prepararea a 90 kg pîine, muiatul a 45 de vaci, călcatul a 40 de cămăşi etc., etc.

DE CE TOCMAI ELECTRICITATEA?

Rolul extraordinar pe care-l joacă electricitatea în viaţa modernă se datorează şi unui şir de calităţi tehnice ale acesteia. Astfel, energia electrică poate fi transportată la mari distanţe mult mai uşor decît orice alt fel de energie. Cu patru, cinci sau şase decenii în urmă (muncitorii mai bătrîni, pensionari azi, îşi amintesc de acel timp) energia se transporta, de regulă, în cadrul întreprinderii, sub formă de mişcare mecanică. De la maşina cu aburi un ax străbătea pereţii fabricii, iar de la acesta, prin curele de transmisie, energia se transmitea la maşinile-unelte. Închipuiţi-vă numai hăţişul de curele şi axe! Azi energia produsă într-un loc poate fi folosită la zeci şi sute de km depărtare. Motoarele unor uzine din Galaţi sau Brăila primesc acum, prin intermediul liniilor de înaltă tensiune, curent electric de la hidrocentralele de pe Bistriţa sau de la Centrala termoelectrică din Borzeşti.

Nu numai atît. Energia electrică se caracterizează printr-o mare divizibilitate şi o mare concentrare a producţiei. Dintr-un fluviu gigantic de energie electrică, prin intermediul unor dispozitive relativ simple, pot fi separate şuviţele necesare pentru alimentarea unor lămpi-indicatoare sau a unor motoraşe electrice. Iar spre acestea curentul se scurge prin conductori izolaţi şi ascunşi în pereţi sau sub duşumele.

Energia electrică mai are calitatea de a se transforma uşor în alte feluri de energie — mecanică, termică, luminoasă, radiantă, chimică. Ea ne permite să efectuăm un şir de procese tehnologice care nu pot fi împlinite în nici un alt fel. Galvanoplastia, galvanostegia, obţinerea de metale cu o puritate de cel mai înalt grad, metalurgia aluminiului, automatizarea în toate domeniile, aplicaţiile electrofizioterapeutice, cinematograful, televiziunea, radioul, telefonul, telegraful... toate sînt de neconceput fără existenţa energiei electrice. Tot ce înseamnă viaţă modernă este legat într-un fel sau altul de electricitate.

Una din moderne staţii de transformare de 220 kV funcţionează la Slatina.

„CONSERVE DE SOARE"

Pentru a produce uriaşe cantităţi de electricitate sînt necesare şi resurse corespunzătoare de energie primară — cărbuni, ţiţei, gaze, cursuri de apă. Ţara noastră dispune de ele. Dar partidul arată că în energetică trebuie folosite mai raţional resursele existente, punîndu-se un accent deosebit pe valorificarea cărbunilor şi energiei apelor. Din acest motiv va spori de peste trei ori extracţia de cărbune şi de mai bine de unsprezece ori valorificarea resurselor hidraulice. Şi încă un fapt semnificativ : va începe folosirea în scopuri energetice şi de termoficare a energiei nucleare. S-ar putea pune întrebarea, de ce această preferinţă pentru cărbune şi puterea apelor ?

Azi, chiar petrochimia noastră în plină şi rapidă dezvoltare permite să scoatem o mie şi una de produse din ţiţei şi gaze petroliere

AL. PLĂIEŞU

(Continuare în pag. 8)

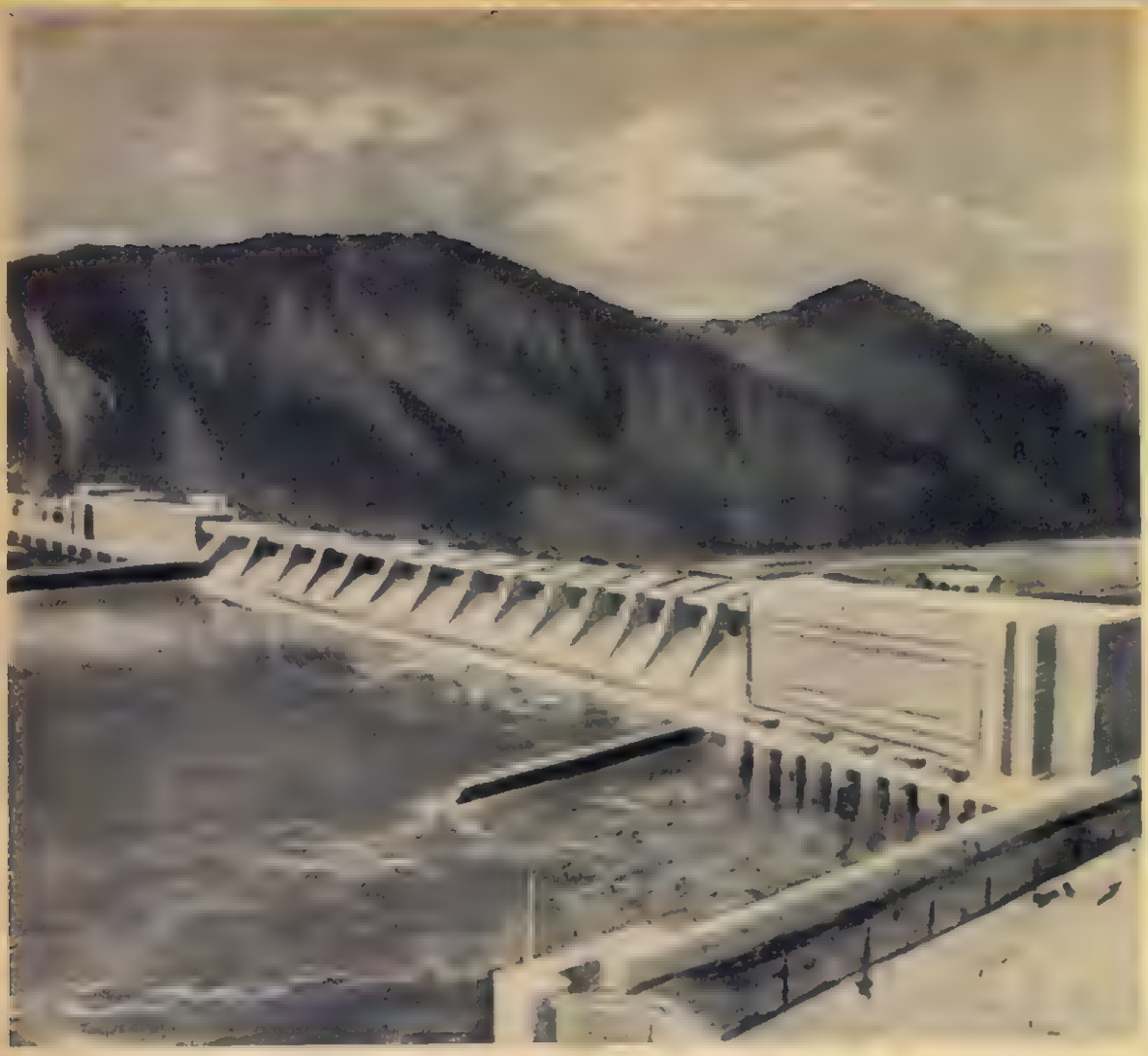

Puternicul sistem hidroenergetic de la Porțile de Fier va avea pe partea românească o putere instalată de peste 1.000.000 kW și tot pe atît pe partea iugoslavă.

sporind valoarea lor de zeci și sute de ori, folosirea acestui combustibil în focarele cazanelor de aburi ar fi echivalentă cu arderea ciorapilor, tricotajelor și stofelor din fire sintetice, a obiectelor din mase plastice și a multor alte produse. Deci e preferabil să utilizăm cărbunii și să continuăm politica de economisire a rezervelor de țiței și gaze în vederea folosirii lor, pe o perioadă de timp cît mai îndelungată, ca materie primă în industria chimică și în scopuri tehnologice.

Ce sînt cărbunii ? Energie solară concentrată. Asimilația clorofiliană, fotosinteza — al cărei rezultat este creșterea și dezvoltarea plantelor — nu se poate realiza decît sub acțiunea soarelui. Iar pădurile din ere de mult apuse, ajunse, în urma unor cataclisme, la zeci și sute de metri adîncime în scoarța pămîntului s-au carbonizat și păstrat ca adevărate conserve de soare pe care le utilizăm astăzi pentru obținerea energiei. Tot prin intermediul soarelui ne devine accesibilă energia apelor. Soarele ridică deasupra uscatului uriașe cantități de apă provenite de pe suprafața mărilor și oceanelor, care cad apoi sub formă de ploi din care iau naștere rîurile și fluviile. Așezînd baraje în calea apelor și turbine hidroelectrice putem capta o bună parte din energia lor. Deci, un avantaj în plus. Scoaterea cărbunilor implică cheltuieli, pe cînd apa necesară hidrocentralelor o „pompează" uscatului, fără nici o plată, soarele, norii, vînturile și ploile.

CENTRALE MARI, UNITĂȚI MARI

Proiectul Directivelor prevede construirea unor centrale puternice și dotarea lor cu agregate la nivelul tehnicii mondiale. Mai sus arătam că kilowații de azi sînt mai „tari". Nu numai atît : „consumă" și mai puțin. Astfel, în ultimii zece ani consumurile specifice au scăzut cu mai mult de 36 la sută. Deci cantitatea de energie ce se realiza din arderea unei tone de cărbune se obține azi cu 740 kg, iar mîine, în unitățile mari amplasate în apropierea exploatărilor, se va ajunge la un consum și mai mic. Termocentrala de la Craiova va fi amplificată pînă în 1969 la o putere de 1 milion kW și se vor construi încă două centrale ce vor funcționa pe bază de cărbuni extrași din Oltenia și Valea Jiului. Va fi pusă la treabă și Dunărea, prin nodul hidroenergetic de la Porțile de Fier. Peste 1 milion kW va fi puterea instalată pe partea românească și tot atîta pe partea iugoslavă. Împreună cu R. P. Bulgaria se lucrează la elaborarea proiectelor pentru o hidrocentrală pe Dunăre, la Islaz.

Vor fi puse la treabă și un șir de rîuri ce coboară din Munții Carpați — Lotru, Sebeș, Someș, Siret, Olt, Criș. În anul viitor va intra parțial în funcțiune hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș. Diferența de nivel realizată aici pentru ca apa să producă energie cît mai multă se datorează amplasării centralei la mai bine de 120 m sub pămînt. La aceasta se adaugă și diferența de nivel de la sol și pînă la priza de apă de dincolo de baraj care face ca fiecare jumătate de litru de apă să dezvolte o putere de un kilowatt.

Amenajarea cursurilor de apă și construirea de hidrocentrale înseamnă totodată terenuri irigate în agricultură, alimentarea cu apă industrială și potabilă, amenajări piscicole, scoaterea unor terenuri de sub pericolul inundațiilor.

AL. PLĂIEȘU

LUMINILE SATULUI

În peisajul nocturn al țării au prins contururi nu numai obiectivele industriale luminate noaptea, ci și nenumăratele șiraguri de lumini ale satelor electrificate. Sînt azi 7.000. Iar numărul lor crește mereu. Numai pentru acest an s-a prevăzut electrificarea a o mie de localități rurale. Sînt regiuni — Banat, Dobrogea — unde electrificarea rurală este în linii mari încheiată. Sînt avansate, în ce privește electrificarea rurală, regiunile Brașov, București, Hunedoara, Galați, Ploiești. În satele electrificate locuiesc aproape două treimi din populația rurală. În ritm susținut, lumina electrică este adusă și în case, iar o dată cu ea — nu numai becul electric, dar și diferitele articole electrotehnice de uz casnic — radioul și fierul electric de călcat. Treptat electricitatea pătrunde și în producția agricolă.

Poți să compari acest ritm cu nivelul „realizărilor" din anul 1938 ? Mai puțin de 500 sate electrificate (și acestea în preajma orașelor), cu circa 2.000 de abonați. Firește că aceștia erau doar notabilitățile satului de atunci. Azi în fiecare sat electrificat, imediat după plecarea liniorilor care au montat rețeaua, zeci și sute de gospodari își introduc lumina în case. Circa 4.000 km rețea de joasă tensiune pentru distribuția curentului pe ulițele satelor vor fi montate în acest an.

A apărut și o profesie nouă, aceea de electrician al satului. Aproape nouă sute de mii de gospodării individuale aveau lumină electrică la 1 ianuarie al acestui an. Cu 14-15 mii sporește numărul abonaților în fiecare lună. Pînă la finele cincinalului aproximativ 80 la sută din satele țării vor avea lumină electrică. Iar în 1972-1973 — se arată în proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea energeticii — va fi încheiată în întregime electrificarea rurală.

ACT DE CULTURĂ

de acad. Victor EFTIMIU

În proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului, un important capitol a fost consacrat promovării culturii, începînd cu noi construcții de așezăminte destinate învățămîntului, cluburi pe lîngă întreprinderi, cinematografe, săli de spectacole, concerte și întruniri, care vor fi alăturate principalelor centre industriale.

În felul acesta, muncitorii vor avea la îndemînă și mai multe ateliere spirituale, în care se vor putea recrea, îmbogățindu-și sufletul, dăruindu-i feeriile de care avem nevoie fiecare ca să ne înfrumusețăm viața, după ce-am cunoscut mulțumirea datoriei împlinite, plătindu-se tributul muncii cotidiene.

Această sporire a activității culturale anunțată-n proiectul de Directive nu se oprește aici. N-a fost neglijată aici o manifestare menită să sporească domeniile culturii. S-a făcut locul cuvenit și emisiunilor radiofonice, care vor deveni mai numeroase, consacrîndu-li-se ore suplimentare. Tot așa, televiziunea va fi perfecționată, orele de program vor fi înmulțite. Această artă nouă, televiziunea, care a făcut progrese atît de uriașe în ultimii ani, se bucură de favoarea publicului, dîndu-i satisfacții atît vizuale cît și auditive ; ea nu-l obligă să-și părăsească domiciliul, adună pe membrii aceleiași familii, pe prieteni, pe vecini în jurul aceluiași focar de informații, care este ecranul luminos al cutiei magice și pe care se perindă fantasmagoric reprezentații teatrale, conferințe, muzică, sport, în alte condiții decît cele pe care le-au apucat bunicii noștri, adunați în jurul vetrei să asculte poveștile cu feți-frumoși, cu zîne și cu zmei, dăruite zecilor de generații de bogatul folclor al țării.

Ceea ce adăuga imaginația copiilor, a fetelor și a flăcăilor adunați în jurul vetrei sau la gura sobei la basmele bătrînilor, sporește familii, astăzi, prin puterea electricității și a sunetului cîntăreț, ecranul magic pe care se proiectează realitățile fantastice ale întregului glob, văzute de țări, insule, oameni, animale, păsări, plante și flori exotice, păduri seculare, peisaje de toate formele și de toate culorile.

Sportivul își regăsește lumea lui de încordare, luptă și armonie gimnastică, iar cetățeanul dornic de noutățile ultimelor ore le va culege din glasul crainicilor care le-au primit și ei pe căile vrăjite ale văzduhului, cu cîteva minute mai înainte.

Va crește puterea cinematografiei. Pe această bază studiourile noastre vor trebui să înregistreze noi succese, elaborînd filme tot mai valoroase din punct de vedere artistic. Atelierele de la Buftea sînt socotite printre cele mai spațioase și mai moderne din lume, iar capacitatea lor de producție, chibzuit gospodărită, ar putea să dea anual un număr mult mai mare de pelicule însuflețite.

Filmul, radiodifuziunea, televiziunea, puse la îndemîna tuturor, au gonit urîtul, pustietatea, monotonia satelor și a micilor tîrguri, unde viața oamenilor părea un exil și-i goneа în centrele mai importante, cu mai multe distracții. Astăzi ei văd aceleași filme, ascultă aceleași emisiuni radiofonice ca și cetățenii din metropolă sau din capitalele de regiuni.

Marea prietenă a omului, cartea, care se trage azi în milioane de exemplare, va cunoaște tiraje și mai ample. O mare nevoie de lectură se manifestă în toate unghiurile țării.

Toată lumea citește, fiecare după preocupările și specialitatea sa și, mai toți, literatură bună, distractivă și instructivă, producțiile scriitorilor autohtoni, traducerile din ce în ce mai valoroase ale capodoperelor străine, clasice sau contemporane. Scriitorii într-o inițiativă avută de curînd și-au exprimat entuziasmul față de proiectul de Directive și și-au luat angajamentul de-a înfăptui opere tot mai inspirate din realitățile socialiste, opere scrise cît mai meșteșugit și cu un conținut progresist plin de viață.

Cum au le-a cerut nimeni să-și limiteze orizonturile artistice, vor avea toată libertatea să-și aleagă subiectele din lumea înconjurătoare, din istorie, din legendă, din caleidoscopale științifice, din călătoriile în spațiu și în timp, din tot ce poate fi interesant și folositor maselor de cititori.

Sub aceste favorabile auspicii se pregătește în așteptarea și în încrederea generală al patrulea Congres al Partidului Muncitoresc Român.

LA DRUM!

PRIN POIENILE DIN RARĂU-GIUMALĂU

Doi frați siamezi — născuți din frămîntări telurice — așa sînt Rarăul și Giumalăul, strîns uniți între panglicile argintii ale apelor Moldovei către miazănoapte și Bistrița cea zglobie către apus și miazăzi. Locul de trecere de pe un masiv pe celălalt este o șa la 1.308 m altitudine, pe care turistul o va găsi însemnată pe hartă cu numele de trecătoarea Fundul Colbului, căci la sud de această șa la ființă pîrful Colbului ce-și dăruiește apele Bistriței acolo unde aceasta face strînsa buclă de la Cotul Căpriței.

Deși atît de apropiați, cei doi masivi au — datorită structurii lor — trăsături ce diferă mult. Rarăul, construit din conglomerate și calcare, are pereți abrupți, fețe stîncoase, turnuri care țîșnesc parcă spre înaltul cerului ca Pietrele Doamnei (1.648 m) sau Piatra Zimbrului (1.625 m). În structura Giumalăului se află roci cristaline și înfățișarea sa este caracterizată de forme de relief domoale, rotunjite. Piscurile sale, însă, se înalță destul de semețe, avînd mari diferențe de nivel față de poalele lor.

Prezența cîtorva nivele de eroziune a îmbogățit peisajul celor doi masivi, dar mai ales pe cel al Giumalăului, cu o serie de poieni, smălțuite cu tot felul de flori de munte, îndeosebi cu garofițe, clopoței și gențiane.

Chiar în urcușul de la Cîmpulung Moldovenesc la cabana Rarău turistul va face cunoștință cu Poiana Sihăstriei care, în ciuda numelui, nu-i de loc pustie. Aici se întîlnesc cele trei drumuri care duc din Cîmpulung la cabana Rarău : a) marcaj punct roșu, care pleacă din stația Cîmpulung (este un drum accesibil și automobilelor) ; b) marcaj triunghi galben și c) marcaj triunghi albastru, ambele cu plecare din oraș, prin str. Pictor Grigorescu.

Un adevărat „traseu al poienilor" este cel ce leagă cabana Rarău de orașul Vatra Dornei (marcaj bandă roșie). Este un traseu mult mai lung. Dacă din Cîmpulung la cabană se fac 4-5 ore, de la cabană la Vatra Dornei avem nevoie de 10-11 ore. În aceste condiții este nimerit să recurgem la un cort ușor. Drumul nu este, însă, dificil, iar poienile pe care le străbate îmbie la popasuri odihnitoare. Începem prin a coborî în șaua Fundul Colbului, apoi urcăm prin pădure pînă la obîrșia izvorului Giumalău, iar mai departe prin înpenișuri pînă la platforma Vîrfului Giumalău (1.857 m). De aici, un coborîș repezit ne îndreaptă spre Poiana Ciungi și în continuare, pe o potecă furișată prin pădure, trecem prin poienile Ticșenilor și Pentenilor, putem face un popas la stîna din Poiana Obcina Mică și, pe valea pîrîului Chilia, coborîm pînă la apa Bistriței în fața combinatului forestier de lîngă Vatra Dornei.

Un alt traseu al poienilor se poate realiza pornind din comuna Valea Putnei (pe marcaj triunghi roșu) pe un drum carosabil (9 km) ce ne duce pînă la Poiana Ițcani, înconjurată de o frumoasă pădure. Din Poiana Ițcani, pe marcaj bandă galbenă, urcăm o potecă de culme care străbate Poiana lui Alexa și ajunge în Poiana Ciungi, de unde ne putem îndrepta fie spre cabana Rarău, fie spre Vatra Dornei (pe marcaj bandă roșie).

Încotro este mai interesant ? Lăsăm la alegerea turistului. De la cabana Rarău el are posibilitatea să se îndrepte, pe marcaj triunghi roșu, spre unul din impunătoarele monumente ale naturii : codrul secular de la Slătioara ; dar pînă acolo va admira mai întîi perspectivele largi spre munții din jur și obcinele bucovinene.

Iar de va voi să coboare la Vatra Dornei, turistul se va putea îndrepta de-a lungul văii Bistriței pînă la lacul de acumulare de la Bicaz și spre împrejurimile sale atît de atrăgătoare — Ceahlăul, Cheile Bicazului ș.a.

S. BONIFACIU

..și cabana Rarău este situată într-o poiană largă, mărginită de răcoroase păduri.

SÎNTEȚI PENTRU MOBILA MODERNĂ? (II)

„Se vor produce tipuri variate de mobilă de calitate bună, care să satisfacă exigențele cumpărătorilor".

(Din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970).

Au cuvîntul cumpărătorii

Din nou discutăm despre mobilă.

Tema continuă să fie actuală și să rețină atenția cititorilor. Dovadă sînt scrisorile sosite la redacție pe marginea anchetei noastre: „Sînteți pentru mobila modernă?"

Într-una din aceste scrisori, tovarășa Iuliana Elenescu din București remarcă, pe bună dreptate, că ar fi cazul să dăm și cumpărătorilor cuvîntul. La urma urmei, lor le este destinată mobila.

— RECOMANDAȚI-MI CEVA NOU... — ALEGEȚI-VĂ SINGURĂ!

Pe gospodina Florica Agapie am întîlnit-o în magazinul de mobilă din Bacău.

— Ce doriți să vă cumpărați?

— O bibliotecă, dar nu prea am de unde alege. „Crizantema" nu-mi place, e prea masivă. Am auzit că există și biblioteci din elemente combinabile. Cînd oare o să ajungă și pe la noi?

— Despre garniturile existente ce părere aveți?

— Nu prea se potrivesc cu apartamentele noastre. La Fabrica de mobilă din Codlea am văzut cîteva piese foarte reușite, cu gabarit mai mic și funcțiuni multiple. Am desenat cîteva modele în speranța că oferindu-le industriei noastre locale va produce și ea tipuri mai moderne, adică mai potrivite locuințelor noi.

I-am mulțumit tovarășei Agapie pentru răspuns și m-am adresat unei tinere în uniforma școlii profesionale comerciale, care făcea practică în magazin.

— Vă rog să-mi recomandați o piesă de mobilă modernă.

— Alegeți-vă ce doriți. Doar de asta sînt expuse.

Totuși am insistat:

— Probabil dv. sînteți mai la curent cu noutățile.

Fata m-a privit mirată.

— Ce noutăți? Mobila-i mobilă.

— La școală nu vi s-a vorbit despre noua linie a mobilierului, despre noile materiale...?

— ?!

— Dar în magazine ce învățați?

— Să facem contracte!

PUNCTUL DE ATRACȚIE AL MAGAZINULUI

În București, la magazinul-expoziție din Calea Victoriei, nu lipsesc noutățile. Punctul de atracție îl constituie mai ales „Modul universal", mobilă din elemente care se pot combina în diverse variante. Spicuim din caietul de impresii:

„Am dori să apară cît mai curînd *dormitorul* «Modul universal». Ne place pentru că are o linie modernă".

Tohan E.
tehnician — Electronica

„Mi-a plăcut mult *garnitura* «Modul universal» și-i aștept cu nerăbdare apariția".

Nițescu Constantin
Ministerul Comerțului Exterior

„Îmi place foarte mult *sufrageria* «Modul universal»".

Dudescu Cornel
electrician — P.T.T.R.

De fapt nu-i vorba nici de dormitor, nici de sufragerie, ci de piese separate cărora le putem da destinațiile dorite.

Lista celor care își manifestă preferința pentru acest tip de mobilier este foarte lungă. Inginerul Alexandru Siraev de la IPROMET mi-a spus că vine aproape zilnic să întrebe cînd se va pune în vînzare.

— De doi ani, de cînd am primit casă nouă, și eu și soția așteptăm să apară o mobilă cu funcțiuni multiple, care să ocupe un spațiu cît mai redus. Nu-mi place să mă împiedic de lucrurile îngrămădite prin camere.

Eugenia Pavel, tehniciană igienistă, și-a cumpărat mai demult mobilă.

— Sînteți mulțumită de ea?

— Da, deoarece mobila mea are linii simple, e luminoasă și ușor de întreținut.

— Cîte încăperi are apartamentul dv.?

— Trei: camera de zi, dormitorul și camera copiilor. Căutăm tocmai pentru ei divanuri de colț sau paturi suprapuse...

...Am întîlnit în magazinul din Calea Victoriei oameni cu diverse profesiuni și diferite gusturi, dar toți, fără excepție, înclinau spre mobila cu linie modernă, apreciindu-i calitățile funcționale, simplitatea, coloritul optimist, gabaritele reduse.

Fără îndoială, ei au fost influențați de expozițiile văzute, de reviste, planșe și chiar de explicațiile verbale date cu amabilitate și fără zgîrcenie de personalul magazinului care, într-adevăr, este la curent cu caracteristicile mobilei moderne.

ÎN VIRTUTEA OBIȘNUINȚEI

Orele 14. Timp nepotrivit pentru o întîlnire cu cumpărătorii. Stau în schimb de vorbă cu tovarășul Virgiliu Manoliu, responsabilul unității nr. 4 din bd. Muncii.

— Ce preferințe au clienții dv?

— Greu de rezumat în cîteva vorbe. Mai cu seamă că fiecare are preferințele lui. Unora le place camera „Ilva", altora „Arieșul".

— De ce nu aveți bucătării „Modul"? Nu se vînd?

— Ba s-au vîndut! Se vinde orice, numai să fie de bună calitate. D-ta, tovarășă, nu știi ce necazuri avem. Depozitul ne trimite marfa bătută în șipci. Nici nu vezi ce primești, parcă ai fi legat la ochi. Și te trezești cu mobila zgîriată, lovită, cu vitrine fără geam. Ce să vă mai spun! Dacă am criticat depozitul de la Chitila, m-au luat șefii la zor. Dar eu susțin că marfa trebuie să fie dezambalată la depozit. Acolo au recepționeri, tîmplari... Nouă să ne fie trimisă în stare bună.

Minutele trec. Pe la orele 15 încep să sosească cumpărătorii. Frusina Simionescu, o femeie tînără, vine direct de la fabrică. Lucrează la întreprinderea de încălțăminte „Progresul".

Din convorbirea ei cu vînzătorul aflu că ar vrea să-și cumpere piese separate: un bufet, o vitrină, un recamier stil pe care va dormi fetița.

„De ce neapărat vitrină...?", îmi trece prin minte întrebarea. O clipă ezit să i-o pun, dar în cele din urmă prind curaj.

— Dar se poate fără vitrină în sufragerie? — mă întreabă, la rîndul ei, Frusina Simionescu.

În virtutea tradiției, a obișnuinței, desigur, nu se poate. Dar de ce să fie obligatoriu, cînd ai două camere, s-o transformi pe una din ele în sufragerie? Îi explic acest lucru și interlocutoarea mea, treptat-treptat, începe să-mi dea dreptate. Pare să încline spre bibliotecă în loc de vitrină.

Îmi rotesc privirea prin magazin. Seamănă cu un depozit în care sînt îngrămădite una într-alta diferite piese: dulapuri, biblioteci, recamiere, mese. Spațiul e mic și nu permite expunerea pe camere. Caut o revistă „Mobila". Nu se găsește în acest magazin.

— Aveți pliante sau alte forme de reclamă? — îl întreb pe tov. Manoliu.

— Nu avem decît cîteva fotografii expuse pe pereți.

Într-adevăr, sînt. Dar ce reprezintă ele? Dormitorul „Măgura" și alte tipuri învechite, care nici măcar nu se mai fabrică. Bună reclamă! Cu o astfel de reclamă nici nu ne mai mirăm de ce unii cumpărători preferă tipuri perimate de mobilă.

Pe bună dreptate remarcă tov. Iosif N. Suluțiu din Sibiu, într-o scrisoare trimisă redacției: „Introducerea liniei moderne în proiectarea și fabricarea mobilei și cucerirea de partea ei a cumpărătorilor se pot realiza prin îndrumarea lor spre această linie. De multe ori cumpărătorul nu știe exact ce vrea sau, mai bine-zis, cam ce anume s-ar potrivi pentru interiorul locuinței sale".

1

2

Una din variantele de interior care se pot realiza cu „Modul universal".

Fotoliile-scoică: linie modernă, simplitate, bun-gust.

EXISTĂ ÎNSĂ SURSE DE INFORMARE

Una dintre cele mai prețioase pare a fi revista „Mobila". Întrucît se află la primele sale numere, ne-am interesat ce impresie a produs în rîndurile cititorilor. Arhitecta Tatiana Corvin, de la Centrul de documentare pentru construcții, arhitectură și sistematizare, căreia i-am cerut părerea, ne-a spus următoarele:

— Primele numere sînt foarte promițătoare, atît din punct de vedere tematic cît și grafic. Conținutul articolelor, interesant și variat, pledează convingător pentru mobilierul care, funcțional și estetic, ajută omului să trăiască mai ușor și mai frumos. Coloritul de bun-gust al elementelor decorației de interior este de asemenea educativ. Se mai pot aduce însă unele îmbunătățiri. Aș sugera să se renunțe la prezentarea interioarelor goale, ce-ți lasă cîteodată impresia că răsfoiești un catalog de prezentare.

— Am auzit pe unii cumpărători reproșînd mobilierului modern o anumită răceală.

— La dînșii m-am gîndit și eu. Cred că revista „Mobila" i-ar putea ajuta să înțeleagă cu ce elemente decorative trebuie să intervină pentru a da apartamentelor o notă de intimitate.

★

Există, după cum se vede, două categorii mari de cumpărători: unii mai bine informați asupra noutăților din industria mobilei, pe scară națională și mondială, și alții mai puțin la curent cu acestea.

Primii preferă mobilierul din elemente modulate, tapiseria cu materiale buretoase, culori des-chise; ceilalți cumpără ce găsesc sau mai bine-zis ce s-au obișnuit să vadă de ani de zile. Atunci cînd li se arată însă ceva mai frumos, mai practic, și ei optează pentru nou.

Cumpărătorul neorientat are nevoie de îndrumare, de ajutor în formarea gustului său. El poate fi influențat punîndu-i-se la îndemînă pliante, reviste, explicîndu-i-se avantajele soluțiilor constructive actuale și calitățile superioare ale noilor materiale. Tovarășul Virgiliu Manoliu — responsabilul magazinului de pe bd. Muncii nr. 90 — îmi spunea, printre altele, că unii clienți au avut rezerve față de canapeaua „Extensa" numai fiindcă în locul ierbii de mare și al clasicelor arcuri are o saltea de cauciuc spongios așezată pe o rețea de chingi elastice. „Oare nu încălzește?", întrebau ei. „Nu încălzește?", se întreba în gînd și vînzătorul. De fapt, nu cunoșteau nici ei excelentele proprietăți ale acestui nou material.

O reclamă comercială activă, inteligentă, susținută ar influența enorm gustul și preferințele publicului. S-ar putea înființa și birouri de consultații (firește, contra cost), unde cei ce vor să-și echipeze locuința să se poată sfătui cu arhitecți de interioare asupra mobilei, covoarelor, perdelelor, lămpilor potrivite destinației fiecărei încăperi. Ar avea de cîștigat și industria, și comerțul, și cumpărătorii.

Anchetă realizată de Elisabeta MORARU
Fotografii de Traian PROSAN

Dincolo de Costa do Sol

Acolo unde printr-un vast estuar Tagul pătrunde în Atlantic, şerpuieşte Costa do Sol — riviera portugheză — ţărm al soarelui şi neîntreruptă explozie vegetală. Cascaia, Estoril, Caxias — staţiuni de vile îngropate într-un noian de verdeaţă, hoteluri somptuoase, cazinouri, peisaj scînteietor care vibrează în briza oceanului. Eden cu acces condiţionat. La cluburile din Estoril fiecare membru plăteşte o taxă de 100.000 scuzi lunar. Pe terenurile de golf şi tenis, pe iahturile din larg, pe nisipul plajei — monarhi exilaţi, nababi nordici, potentaţi ai finanţei din toate colţurile lumii şi, desigur, bogătaşi autohtoni.

Aceasta este poarta pe unde se intră în oraşul întemeiat, după legendă, de viteazul Ulise : Lisabona.

Dincolo de Costa do Sol, cu 15 kilometri înainte de confluenţa cu oceanul, Tagul scaldă capitala cea mai apuseană a continentului european, Lisboa. La intrarea în oraş călătorul zăreşte de departe santinela Tagului, turnul Belem, sanctuarul trecutelor glorii portugheze : de aici a ridicat ancora Vasco da Gama, navigatorul temerar, care a deschis Portugaliei drumurile mărilor, inaugurînd totodată epoca cotropirilor coloniale.

TURNUL BELEM ŞI STILUL MANUELIAN

Turnul, de vîrsta poemelor lui Camoëns — cinci secole — şi-a păstrat intactă silueta impunătoare, crenelurile, donjonurile, balcoanele filigranate în piatră, care uneori amintesc decoraţia depărtatelor temple indiene. Turnul Belem domină mănăstirea *dos Jeronimos*, operă de mare valoare artistică, ridicată pe locul unde Henrique, infantele corăbier, aşezase o simplă capelă. Cînd Vasco da Gama s-a întors din prima călătorie în Indii, regele Manuel I „cel Fericit" — pentru a glorifica marea cucerire şi a cinsti memoria infantelui Henrique — a ridicat pe locul capelei magnifica rezidenţă a călugărilor jeronimi. Acesta a fost actul de naştere al unui nou stil, stilul „manuelian", caracterizat prin monumentalitatea formelor arhitecturale şi abundenţa decoraţiei. În cartea „A arte e a natureza em Portugal", Romalho Ortigao scria : „Stilul manuelian nu reprezintă produsul nici unei şcoli, al nici unei concepţii individuale a vreunui maestru ; el constituie opera colectivă a poporului, a poporului muncitor portughez, în acel moment istoric cînd navigaţia, descoperirile geografice, comerţul de mărfuri şi de idei, cultul pentru poezie, strălucirea artelor transformaseră Portugalia într-una din cele mai puternice ţări de pe glob".

Cu imaginaţia înflăcărată de povestirile corăbierilor, artiştii au zămislit din piatră un univers fantastic şi real totodată, un amestec ciudat de vegetaţie tropicală şi acvatică, în care domină scoici gigantice, madrepori stranii, corali, fauna şi flora oceanului, aceleaşi care i-au inspirat lui Camoëns cele mai frumoase din versurile sale.

PORTUL, DOCURILE, VARINAS

Îndată ce silueta turnului Belem începe să se estompeze, pe fluviu în jos se iveşte portul. Docuri, cheiuri lungi de kilometri, antrepozite, silozuri. Sute de vapoare de mare tonaj, vase oceanice urcă apele Tagului. Docherii Lisabonei seamănă cu docherii din toate porturile mari ale lumii : aceleaşi chipuri arse de soare, colţuroase, aceleaşi braţe deprinse cu efortul. Sînt însă cel mai prost plătiţi : 20 de scuzi pentru

Cu toate că pescarii fac parte din categoria privilegiată a celor care au de lucru aproape în permanenţă, sărăcia lor este greu de imaginat.

truda istovitoare a unei zile întregi, într-o ţară în care o pîine costă de la opt scuzi în sus, un kilogram de peşte 25. Salariile muncitorilor portughezi sînt de altfel cele mai scăzute de pe întregul continent european.

În zori, pe Tag urcă bărcile pescăreşti plecate în larg de cu noapte. Unele au încă pitoreştile vele latine atît de răspîndite odinioară în Mediterană. Cînd se reîntorc, pescarii sînt întîmpinaţi la ţărm de *varinas*, vînzătoarele ambulante de peşte. Desculţe, indiferent de vreme, cu feţele brune uscate de vîntul sărat, varinele din Lisabona sînt nelipsite din forfota portului la ceasurile dimineţii. Ziua de muncă a varinelor începe înainte de răsăritul soarelui, cînd sosesc bărcile din larg. Ele îşi încarcă cu peşte coşurile rotunde, le pun pe cap şi pornesc spre oraş cu pas legănat.

Pînă seara tîrziu varinele își strigă marfa cu voce cîntată, străbătînd străzile, piețele. Cel mai adesea însă pot fi întîlnite în cartierele nevoiașe.

HAȘURATE PE HĂRȚILE TURISTICE

În aceste cartiere străzile sînt atît de înguste încît — la etajele superioare — pentru a strînge mîna vecinului de vizavi e de ajuns să te întinzi peste fereastră. La întretăierea străzilor, doi-trei copaci și, în umbra lor, o fîntînă cu o bancă de piatră. Din loc în loc, masive porți medievale deschid curți interioare tixite de oameni. Aici trăiesc muncitori, varine, pescari, negustori ambulanți, mici funcționari, vagabonzi. Și trăiesc greu. Hrana devine pe zi ce trece mai scumpă. Toate bunurile de consum au fost în ultima vreme grevate de noua taxă de război, care merge pînă la 20%. Cercuri economice portugheze au apreciat că jumătate din bugetul pe 1965 se cheltuiește pentru operațiile militare în coloniile din Africa și pentru întărirea forțelor de represiune în interior. Factura pentru menținerea „ordinii și a legii" în Africa se ridică la 430 milioane scuzi lunar. Un document recent publicat sublinia că trupele portugheze reprezintă cea mai mare armată străină din Africa. Urmările menținerii pe pozițiile anacronice ale dominației coloniale sînt dureros resimțite de poporul portughez, aflat într-o stare de înapoiere economică aproape feudală.

Palatul Queluz din capitala portugheză.

Cartiere hașurate pe hărțile turistice... Legile prevăd pedepse pînă la 8 ani închisoare pentru cei care apar desculți în centrul Lisabonei, pe străzile frecventate de turiști (în Lisabona sînt mai mulți desculți decît în orice capitală din lume). De aceea călătorul poate descoperi mizeria endemică a poporului portughez — oameni în zdrențe, cerșetori, tineri de douăzeci de ani care nu știu nici să se iscălească, șomeri, copii cu fețe famelice — numai în aceste ghetouri sociale.

Portugalia este țara cu cel mai scăzut nivel de trai din Europa și cu mortalitatea cea mai ridicată.

PRAÇA DO COMERCIO

Din port, drumul cel mai scurt duce într-o piață vastă — Praça do Comercio, amestec bizar de reședință guvernamentală și bazar al Levantului. Negustorii se tocmesc cît îi ține gura la doi pași de palatele monumentale în care sînt instalate ministerele. În Praça do Comercio dau trei dintre arterele cele mai animate ale Lisabonei, pe care sînt situate marile magazine, sediile consiliilor de administrație ale întreprinderilor și băncilor.

În Portugalia, 6 din cele 26 de bănci dețin 80% din activele întregului sistem bancar al țării. În această țară se mai aplică formula anacronică a priorității rezervelor financiare asupra dezvoltării economice. Din pricina penuriei de capital industrial, Portugalia a fost rapid invadată de capitaluri străine. Îndeosebi englezii, care s-au deprins să considere Portugalia un „domeniul al coroanei", au pus stăpînire printre altele pe serviciile publice din marile orașe și pe cea mai mare parte a industriei pește-lui — principala industrie a Portugaliei. Împreună cu societățile belgiene, vest-germane și cu cea mai avută familie portugheză, Mello, societățile engleze au luat în antrepriză economia țării, speculînd specificul ei: mînă de lucru ieftină și abundență a materiilor prime provenite din posesiunile acestei ultime puteri coloniale. Așa a luat naștere C.U.F., unul din cele mai mari trusturi ale economiei mondiale capitaliste. C.U.F. vizează exclusiv rentabilitatea și profitul. Sub imperiul unui asemnea regim economic, salariile scad și șomajul crește necontenit. În fiecare an, 37.000 de tineri portughezi emigrează în căutare de lucru. Iar în Lisabona, prin labirintul străduțelor din *bairro alto* — cartierul de sus — pot fi adesea întîlniți așa-numiții *mocos de fretes*, bărbați care poartă înfășurată în jurul umerilor o frînghie, semn că pot fi angajați pe loc, de oricine, pentru orice fel de muncă.

FORUMUL PORTUGHEZ ȘI TOURADA

Dacă Praça do Comercio reprezintă nucleul cartierului comercial, atunci piața lui don Pedro — Rossio — e centrul cartierului aristocratic. I se spune și „forumul portughez", pe de o parte fiindcă a devenit locul de întîlnire și promenadă al protipendadei, pe de altă parte pentru izbitoarea asemănare cu un for roman. De altfel, cercetătorii presupun că acolo s-ar fi aflat într-adevăr, în timpul Lusitaniei romane, o piață publică.

Piața este acoperită în întregime de un mozaic alb-negru care ondulează în valuri largi, ca un flux marin. Pe una din laturile pieței, în locul fostului palat al Inchiziției, se găsește teatrul donei Maria II, creat în 1856. Repertoriul teatrului cuprinde vodeviluri anodine; de dramaturgie națională contemporană nici nu poate fi vorba. Un cunoscut om de teatru, aflat astăzi în detențiune, a încercat să prezinte piese de valoare din patrimoniul universal, dar autorizația i-a fost retrasă imediat. Cenzura, lipsa drepturilor elementare au dus la o stagnare deplină a vieții intelectuale. Oamenii de cultură, supuși unui regim de oprimare morală, sînt privați de cea mai elementară libertate de exprimare și amenințați în permanență de represiunile poliției politice, P.I.D.E.

Mulți intelectuali portughezi au luat calea exilului, iar cei care nu s-au expatriat sînt siliți să se refugieze în anonimat. Doctorul Egas Moniz, omul care a adus Portugaliei singurul premiu Nobel, spunea cu puțin înaintea morții: „Mă simt exilat în propria mea patrie".

Anul trecut peste o sută din cei mai cunoscuți scriitori, artiști, oameni de știință au fost arestați sub acuzația de propagandă împotriva regimului sau chiar fără această justificare formală. Printre ei se aflau scriitorii Urbano Tavares Rodriguez, Miguel Torga, Alves Redol, Alexandre Cabral, filozoful și dramaturgul Alberto Ferreira, arhitectul Carlos de Almeida, profesorul universitar Orlando Carvalho, fizicianul Mario Silva, numeroși juriști, medici, ingineri. Recent, agențiile de presă au anunțat că guvernul de la Lisabona a hotărît desființarea Societății scriitorilor portughezi pentru vina de a fi atribuit un premiu literar unui scriitor angolez.

Intelectualii portughezi au intrat în conflict deschis cu regimul salazarist.

Subnutriția cronică și lipsa aproape completă a îngrijirii medicale fac din Portugalia țara cu cel mai ridicat indice de mortalitate infantilă din Europa.

Poliția — sprijin de seamă al dictaturii lui Salazar: un polițist la fiecare doi cetățeni, se spune în Portugalia.

În cartierele periferice, oamenii simpli organizează cercuri dramatice și reprezintă pe scene adesea improvizate mici piese pline de vervă populară și naivitate în care, printr-un limbaj esopic, colorat și aluziv, sînt atacate nedreptățile sociale și condițiile de viață din țară. Alteori spectacolele cuprind cîntece vechi, acele nostalgice și vibrante *fado*, melodii ale sudului, care amintesc de trubadurii provensali pribegi prin Portugalia. Cînd interdicția lovește și aceste reprezentații, cei săraci merg să asiste la cîte o *touroda*. Corida spaniolă, înfruntare plină de violență și bărbăție, a devenit în Portugalia un simulacru burlesc, o pantomimă mai degrabă înrudită cu farsele „atellanei" romane decît cu luptele din arenă ale gladiatorilor. Marchizul de Pombal, care a reconstruit Lisabona după marele cutremur din 1755 și e considerat, datorită politicii sale iluministe, renovatorul societății portugheze din veacul al XVIII-lea, a impus o „aclimatizare" a coridei iberice clasice. Uciderea taurului e interzisă, coarnele sînt tăiate și astfel lupta a devenit un fel de balet, uneori ecvestru, alteori pedestru, pentru a aluneca în cele din urmă în comic buf.

Cei nemulțumiți de această formă metamorfozată a coridei, îndeosebi tineretul, preferă lungile plimbări pe Avenida da Liberdad, artera principală a Lisabonei, șosea largă mărginită de copaci bătrîni, care se pierde la unul din capete într-o grădină botanică unică în Europa prin pitoresc și bogăție a speciilor.

TINERETUL UNIVERSITAR

Multe din străzile Lisabonei sînt pur și simplu niște scări. Pornind din Avenida da Liberdad în orice direcție, întîlnești ascensoare de stradă care ușurează urcușul. Cu un asemenea ascensor se ajunge și în

Viorica TĂNĂSESCU

(Continuare în pag. 18)

Se naște O SFERĂ

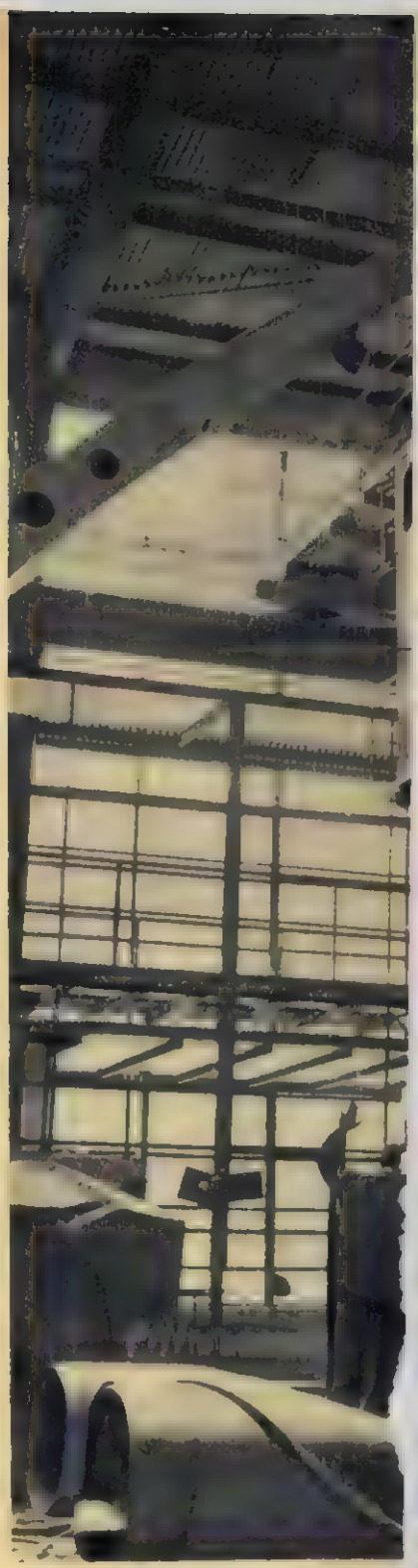

LA UZINELE „23 AUGUST" SE CONSTRUIEȘTE O „SFERĂ" CARE CÎNTĂREȘTE CÎT 200 AUTOTURISME. UN NOU ELEMENT ÎN PEISAJUL INDUSTRIAL, DAR ȘI PRILEJ DE REFLECȚII ASUPRA OAMENILOR CARE AU CONCEPUT-O.

Pe an ce trece se modifică peisajul țării noastre. Noul își face pretutindeni apariția, de la aspectul spicului de grîu (soiuri noi !) la siluetele elegante și impunătoare ale peisajului industrial, de la petele vii de culoare pe care le reprezintă autocamioanele „Carpați" pe șosele pînă la fața întinerită a orașelor.

Schimbarea peisajului, de fapt, nu constituie decît unul din aspectele schimbărilor adînci în condițiile de viață provocate de pătrunderea impetuoasă a științei înnoitoare în mai toate domeniile de activitate.

Din institutele de cercetări, prin universități și toată gama variată a sistemului nostru de învățămînt, știința, noul, ca pîrghie a progresului, pătrunde tot mai mult în producție. Există o continuă întrepătrundere nemaiîntîlnită între știință și producție, între producție și știință, între diferite științe.

Am încercat să simțim pulsul acestei circulații dătătoare de viață nouă. Am fi putut să ne îndreptăm pașii aproape spre oricare întreprindere din țară. Gîndurile noastre fiind însă iscate de... schimbările de peisaj, ne-am hotărît să poposim la uzina „23 August" din București ; aflasem că aici se construiesc niște vase sferice enorme, care se vor integra în noul peisaj al țării. Într-un anumit sens, aceste vase se construiesc la o răspîntie de drumuri cu circulație intensă — între producția agricolă, industria chimică și cea metalurgică.

SE POATE! SE POATE!

Chiar înainte de a trage prima linie la proiectul vasului sferic de 1.000 mc pentru Combinatul chimic Turnu-Măgurele, proiectanții de la uzina „23 August" știau un lucru foarte important și anume : că acest tip de rezervor, care pînă acum se importa, *poate* fi făcut în țară, chiar în uzina în care lucrează.

De cînd se află în uzină, proiectanții au avut adesea prilejul să vadă intrînd pe porți lăzi mari cu utilaje noi, moderne, strunguri carusel cu copiere hidraulică, freze cu palpatori electronici, mașini de frezat tangențial pentru fusuri de arbore cotit, mașini automate de sudat, diferite aparate și instalații de control cu raze X și izotopi radioactivi și încă multe altele. În fiecare an numărul colegilor lor ingineri a sporit. Pe aceleași porți au văzut ieșind, spre cele patru zări ale lumii, produse din ce în ce mai specializate, mai moderne, mai bune : mori uriașe de ciment, noi tipuri de motoare diesel pentru foraj la mare adîncime, vagoane-cisterne care pot circula cu peste 100 km pe oră, mașini pentru injectat mase plastice, prese hidraulice pentru industria lemnului, rezervoare și aparataje pentru industria chimică și siderurgică — pentru a aminti numai cîteva produse din ultimii ani.

Toate aceste întîmplări văzute și trăite în uzină i-au dat colectivului de proiectanți siguranța că „se poate". Comanda de rezervoare a venit într-o uzină în care se știu foarte multe.

DE LA CENTRUL DE CALCUL LA UZINĂ, DE LA UZINĂ LA INSTITUTUL POLITEHNIC... ȘI ÎNAPOI

Proiectul tehnic necesita cunoștințe superioare în multe domenii. Problemele științifice erau la un asemenea nivel, încît a fost necesară colaborarea cu profesori de la Institutul de petrol și gaze, Institutul de construcții și institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din București. Calculele matematice au necesitat o precizie atît de riguroasă (la determinarea modulului de rezistență, pînă la a șaptea zecimală) încît a fost necesar să se recurgă la mașina electronică a Centrului de calcul al Universității București.

Pe de altă parte, cu ocazia acestei construcții care ridica probleme atît de noi apare și drumul invers : de la producție spre universitate. În laboratorul uzinei s-a trecut la o serie de studii în ceea ce privește structura și proprietățile oțelului ales pentru mantaua sferică (dintre 12 mărci de oțeluri românești, ita-

Trei dintre montori. Pe toți trei îi caracterizează preocuparea continuă de a ține pasul cu progresul tehnic, cu știința.

1 ȘTEFAN LOGHIADE, maistru mecanic. I s-a încredințat, datorită bogatei experiențe acumulate în producție, supravegherea premontării tronsoanelor. Absolvent al fostului liceu industrial, el a urmat cursuri de specializare pentru maiștri în cadrul secției în care lucrează. Este un pasionat cititor al literaturii tehnice. Dacă găsește în articolele citite în revistele editate de I.D.T. vreo referire bibliografică cu privire la specialitatea sa, îndată își comandă cartea respectivă prin standul de cărți al sectorului. Astfel și-a încropit acasă propria lui bibliotecă tehnică de specialitate.

2 FĂNICĂ COSMA, șef de brigadă. În 1955 a venit în uzină ca absolvent al școlii profesionale. De atunci a urmat trei cursuri de specializare în uzină care i-au ajutat la mai buna înțelegere a documentației tehnice, a desenelor și a tehnologiei avansate. Acestea i-au dat posibilitatea să aducă multe îmbunătățiri. În fiecare an a făcut cîte 2-3 inovații ; anul acesta a predat-o pe a treia.

3 AURELIAN MIU, lăcătuș cazangerie. În urma cursurilor de specializare a obținut carnetul de specialist. Cărțile de căpătîi : „Tehnologia materialelor" și „Scule și calibre".

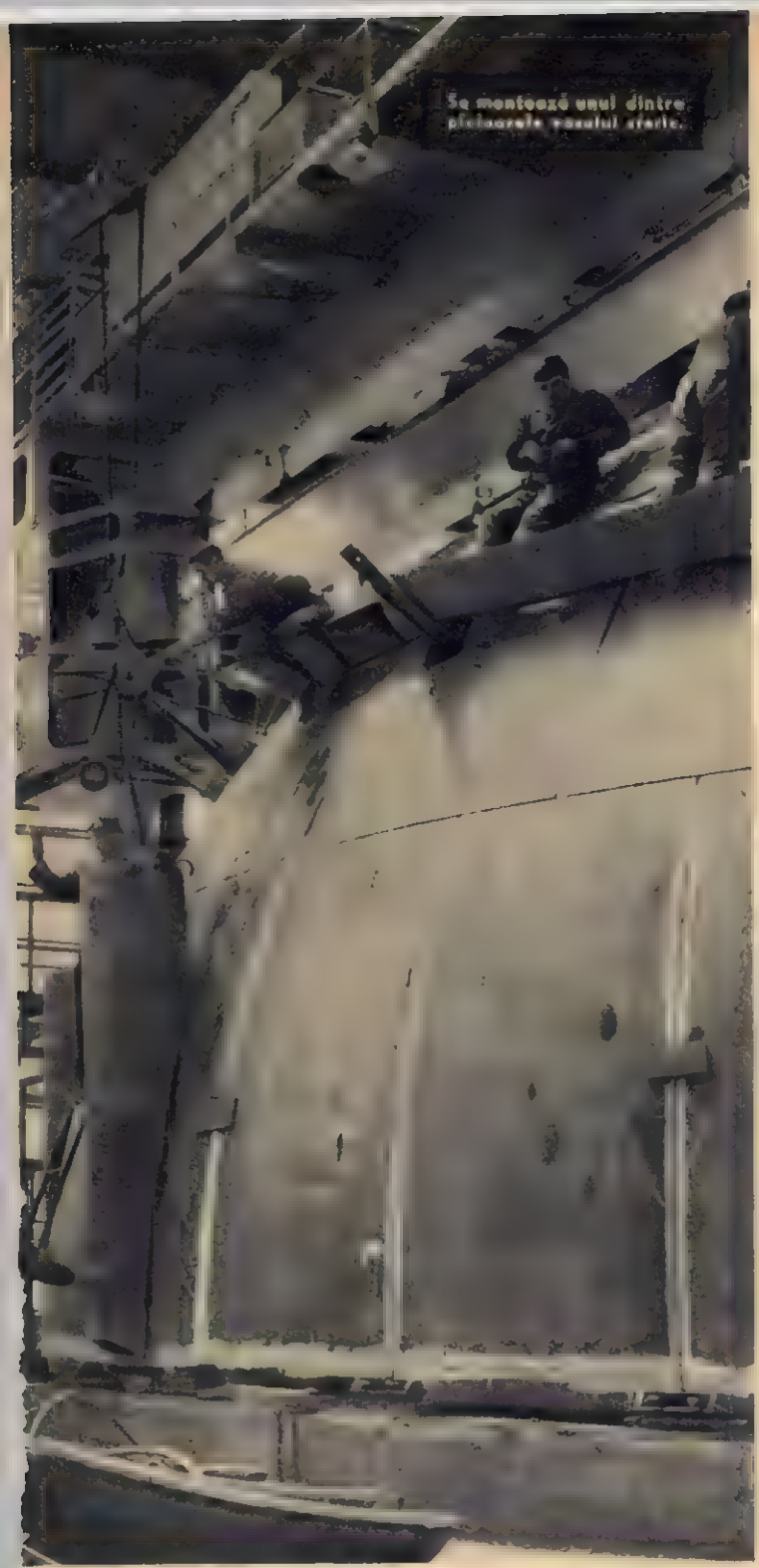

Se montează unul dintre picioarele vasului sferic.

lienești, sovietice, cehoslovace, americane etc.) și influența unor tratamente termice asupra lor. Aceste experiențe, care au dus la concluzii noi, vor forma subiectul unei comunicări ce se va ține la institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" în cadrul unei sesiuni științifice. Comunicarea este semnată de șeful serviciului laborator al uzinei, ing. T. Dulămiță, ing. D. Mîntulescu și sudorul șef ing. I. Lupescu.

AMONIACUL, UN GAZ PUȚIN „COMOD"

Pentru a înțelege marea complexitate a problemelor legate de construirea unui astfel de rezervor, este suficient a menționa doar cîteva aspecte. Sfera, compusă din 167 de segmenți din tablă groasă de 30 mm și cu dimensiunile de 2,75/1,40 m, ambutisați (bombați) cu toții la raza sferei, va avea un diametru interior de 12,400 m și o greutate totală de 145 tone (aproximativ greutatea a 200 autoturisme). Această sferă atît de mare și de grea este montată pe zece puncte de sprijin la o înălțime de 7 m de la pămînt la baza ei. Față de aceste dimensiuni, calculele trebuie să ia în considerație pînă și cele mai sensibile solicitări la care va fi supus vasul, determinate de gravitație, acțiunile atmosferice, seismice (pînă la cutremure de gradul 7 !), de presiune interioară. Mai ales solicitările provocate de presiunea interioară necesitau răspunsuri pe cît de precise pe atît de ingenioase.

În rezervoarele de la Turnu-Măgurele se va depozita amoniac lichid, un gaz foarte toxic, care necesită măsuri de siguranță deosebit de severe. Amoniacul face parte din categoria gazelor criogene (care se răcesc la trecerea de la starea lichidă la cea gazoasă). La temperaturi mai ridicate, presiunea înăuntrul vasului crește foarte repede. Cercetîndu-se, în regiunea unde se va monta rezervorul, temperaturile maxime pe ultimii 60 de ani, s-a aflat că ele pot atinge 36°C, ceea ce ar provoca o presiune interioară de 25 atmosfere. Pentru a rezista la o asemenea presiune, mantaua sferei ar trebui să aibă o grosime de 50-60 mm, o soluție neindicată din punct de vedere tehnic. S-a ivit deci și necesitatea unei îmbrăcăminți izolatoare de plută groasă de 150 mm și montarea a două supape de siguranță automate care, în cazul creșterii presiunii dincolo de limita prevăzută pentru grosimea mantalei de 30 mm, să conducă gazul într-o instalație de lichefiere.

Constructorii — ingineri, maiștri și muncitori — mi-au mai dat multe amănunte despre debitarea segmenților la cotă fixă, șanfrenarea marginilor pentru sudură cu procedeul oxigaz, fără modificări dăunătoare structurii metalului, tot felul de dispozitive și utilaje pentru reducerea manoperei, pentru asigurarea calității, pentru mărirea productivității muncii.

ÎN ACESTE SĂPTĂMÎNI

În aceste săptămîni dinaintea Congresului al IV-lea al partidului, în întreaga uzină se simt mai puternic bătăile pulsului producției. Toți membrii colectivului uzinei vor să ridice la un grad mai înalt priceperea lor în livrarea de mașini și utilaje la nivelul tehnicii contemporane, finisate în mod corespunzător, la un preț de cost cît mai scăzut. Angajamentele lor se materializează în depășirea indicatorilor planului de stat pe anul 1965. Ei și-au propus să termine înainte de termen munca de proiectare la sortimente importante, să introducă modernizări în procesul de producție, să facă economii de materii prime (de exemplu, 250 tone de metal).

La răspîntia drumurilor unde se află uzina „23 August", circulația devine din ce în ce mai intensă...

Eugen IAROVICI
Fotografiile autorului

COPERTA NOASTRĂ

Aspect din biblioteca tehnică a uzinei „23 August". Cîteva cifre : în medie 7.000 cititori anual, 135 titluri de reviste de specialitate din țară și de peste hotare în cinci limbi, 43.000 cărți de specialitate în șase limbi, 20 de „biblioteci-pai" în secții și servicii.

Fotografie de Eugen IAROVICI

W. S. MAUGHAM

Prînzul

Am zărit-o în timpul spectacolului și, fiindcă îmi făcuse semn, m-am dus în pauză și m-am așezat lîngă dînsa. N-o mai văzusem de foarte multă vreme, iar dacă nu s-ar fi întîmplat să-i rostească cineva numele nu prea cred că mi-aș fi putut reaminti cine este. Mi s-a adresat pe un ton jovial :

— Vai, cîți ani sînt de cînd ne-am cunoscut ! Cum mai zboară timpul ! Și nici unul dintre noi nu îmbătrînește. Ți-aduci aminte cum ne-am întîlnit prima oară ? Mă invitaseși la un prînz.

Dacă mi-aduceam aminte !

Trecuseră de atunci douăzeci de ani și pe vremea aceea trăiam la Paris. Locuiam în Cartierul Latin, într-un mic apartament cu vedere spre cimitir și abia cîștigam atît cît să-mi duc zilele de azi pe mîine. Doamna citise o carte de-a mea și îmi scrisese ceva despre cele citite. I-am răspuns, mulțumindu-i, și foarte curînd am primit din partea ei o nouă scrisoare în care îmi spunea că urmează să treacă prin Paris și i-ar face plăcere să stea de vorbă cu mine ; era însă foarte ocupată și n-ar fi putut dispune de cîteva momente libere decît în joia următoare. Cum dimineața trebuie să și-o petreacă la Luxembourg, n-aș fi fost oare dispus să-i ofer după aceea un mic prînz la „Foyot" ? „Foyot" este un restaurant unde iau masa senatorii francezi și pretențiile localului întreceau în asemenea măsură posibilitățile mele încît niciodată nu-mi trecuse măcar prin gînd să calc pe acolo. Dar mă simțeam măgulit și eram mult prea tînăr pentru a fi putut învăța să spun „nu" unei femei (și puțini bărbați, aș putea adăuga, învață lucrul acesta mai înainte de a fi prea bătrîni pentru ca spusele lor să mai aibă vreo importanță în fața unei femei). Aveam în momentul acela optzeci de franci (franci aur) care trebuiau să-mi ajungă pînă la sfîrșitul lunii, iar un prînz modest nu putea să coste mai mult de cincisprezece. Dacă renunțam la cafea pentru următoarele două săptămîni m-aș fi putut descurca destul de bine

Am răspuns deci că mă voi întîlni cu prietena mea — prietenă prin corespondență — la „Foyot" în ziua de joi, la orele douăsprezece și jumătate. Nu era atît de tînără pe cît mă așteptasem și avea o înfățișare mai degrabă impozantă decît ademenitoare. De fapt era o femeie de patruzeci de ani (vîrstă încîntătoare, dar nu dintre acelea care trezesc de la prima vedere pasiuni instantanee și devastatoare) și mi-a făcut impresia că poate arăta mai mulți dinți albi, mari și regulați, decît ar fi avut nevoie pentru vreun scop practic. Se dovedi vorbăreață, dar cum părea dispusă să vorbească mai mult despre mine, m-am pregătit să fiu un auditoriu foarte atent. Cînd mi s-a prezentat lista de bucate am avut o tresărire, fiindcă prețurile erau cu mult mai mari decît mă așteptasem. Dar doamna m-a liniștit, spunîndu-mi :

— Eu la prînz nu mănînc niciodată nimic.

— Ei, cum puteți spune una ca asta ? — am întrebat eu plin de generozitate.

— Nu mănînc niciodată mai mult de un singur fel. După părerea mea, în ziua de azi oamenii prea se îndoapă din cale-afară. Poate puțin pește. Nu știu dacă or fi avînd niște somon.

De fapt era prea devreme, nu venise încă sezonul somonului, așa că nu figura pe lista de bucate, dar l-am întrebat totuși pe chelner dacă au sau nu somon. Da, tocmai le sosise un somon de toată frumusețea, cel dintîi pe care îl primeau în anul acela. Prin urmare am comandat ce poftise invitata mea. Chelnerul a mai întrebat-o dacă nu dorește să ia ceva pînă cînd se prepară peștele.

— Nu — a răspuns doamna — niciodată nu mănînc decît un singur fel. Doar dacă ai puține icre negre. Pentru mine icrele negre nici nu contează.

Mie mi-a cam sărit inima. Știam foarte bine că nu-mi pot îngădui să consum icre negre, dar nu prea îmi venea la îndemînă să i-o spun. În orice caz, i-am cerut chelnerului să aducă icre negre. Pentru mine am ales cel mai ieftin fel de pe listă, adică un cotlet de berbec

— Nu cred că e înțelept din partea dumitale să mănînci carne — mi-a spus doamna. Nu pricep cum te mai poți gîndi să lucrezi după ce mănînci lucruri atît de grele, cum sînt cotletele. Eu mă feresc totdeauna să-mi încarc stomacul.

Pe urmă s-a pus problema băuturii.

— La prînz nu beau niciodată nimic — a spus doamna.

— Nici eu — m-am grăbit să declar numaidecît.

— În afară de vin alb — urmă doamna, ca și cînd eu n-aș fi rostit nici o vorbă. Vinurile astea albe, franțuzești, sînt atît de ușoare ! Sînt minunate pentru digestie !

— Ce-ați prefera ? — am întrebat eu, ca un amfitrion încă atent, dar nu chiar entuziast.

Mi-a oferit o strălucitoare și prietenească strălucire a dinților ei albi :

— Doctorul nu-mi permite să beau decît șampanie.

Îmi închipui că m-am cam îngălbenit. Am comandat o jumătate de sticlă. Și am spus așa, în treacăt, că doctorul mi-a interzis cu strășnicie să beau șampanie.

— Atunci ce-o să bei ?

— Apă.

A mîncat icrele negre și a mîncat și somonul. Vorbea veselă despre artă, literatură și muzică. Eu însă mă gîndeam numai și numai la cît are să se ridice nota de plată. Cînd mi s-a adus cotletul de berbec, m-a luat foarte din scurt :

— Văd că obișnuiești să mănînci grozav de mult la prînz. Sînt convinsă că faci o greșeală. De ce nu vrei să urmezi exemplul meu și să mănînci doar un singur fel ? Sînt sigură că te-ai simți mult mai bine.

— Chiar așa și fac, mănînc *un singur* fel — i-am răspuns eu în clipa cînd chelnerul se apropia, aducînd din nou lista de bucate.

Dar doamna l-a dat deoparte, cu un gest dezinvolt :

— Nu, nu, la prînz nu mănînc niciodată nimic. Doar gust cîte ceva, nu-mi trebuie nimic în plus, și chiar și asta mai mult ca pretext de conversație decît pentru altă pricină. Nu mai pot cu nici un chip să iau altceva..., afară doar dacă n-au niște sparanghel dintr-acela uriaș. Mi-ar părea rău să plec de la Paris fără să gust niște sparanghel.

Mi-a stat inima. Văzusem sparanghel prin magazine și știam că e îngrozitor de scump. Și de multe ori îmi lăsase gura apă uitîndu-mă la el.

— Doamna ar dori să știe dacă aveți niște sparanghel dintr-acela uriaș — i-am spus eu chelnerului.

Îmi și încordasem la culme voința pentru a-l face să spună nu. Dar un zîmbet topit în fericire s-a întins pe chipul lui lătăreț, ca de popă, și m-a asigurat că au un sparanghel atît de mare, atît de superb și atît de fraged, încît e o adevărată minunăție.

— Nu mi-e foame cîtuși de puțin — oftă invitata mea — dar dacă insiști am să iau puțin sparanghel.

Am comandat sparanghel.

Umor de peste hotare

— S-a obișnuit așa la televizor...

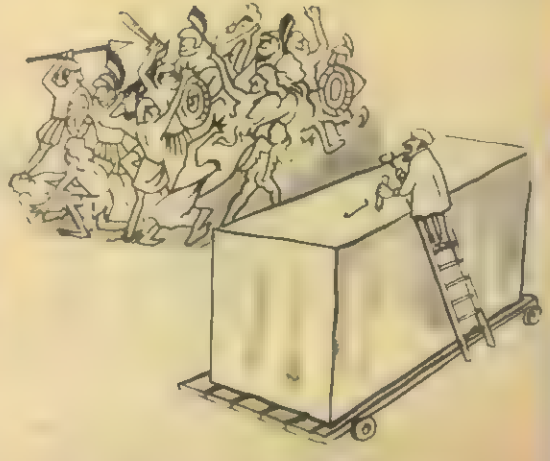

— Așaaa... Acum vă rog să nu vă mai mișcați...

— Dumneata nu vrei să guști de loc?

— Nu, nu mănînc niciodată sparanghel.

— Știu că sînt unii cărora nu le place sparanghelul. Adevărul e însă că îți distrugi cerul gurii și îți pierzi finețea gustului fiindcă mănînci atîta carne.

Pe urmă am așteptat pînă au pregătit sparanghelul. Mă luase groaza. Acum nu mai era vorba despre cîți bani aveau să-mi rămînă pentru tot restul lunii, ci dacă îmi vor ajunge să achit nota. Ar fi fost înfiorător să-mi lipsească zece franci și să mă văd obligat să împrumut de la musafir. Mi-ar fi fost cu neputință să fac una ca asta. Știam pînă la centimă cîți bani am în buzunar, iar dacă nota avea să depășească suma aceea eram hotărît să duc mîna la buzunar și, cu un strigăt teatral, să sar în picioare și să spun că fusesem prădat. Bineînțeles că ar fi fost groaznic să n-aibă nici ea bani destui pentru achitarea notei. În cazul acesta singura soluție era să-i las chelnerului ceasul în gaj și să-i spun că trec mai tîrziu să-i plătesc.

Apăru și sparanghelul. Era enorm, suculent și apetisant. Mireasma untului topit îmi gîdila nările așa cum odinioară nările lui Iehova fuseseră gîdilate de mireasma ofrandelor arse pe altarul dreptcredincioșilor semiți. Priveam lung cum femeia pierdută de plăcere îndesa sparanghelul pe gîtlej, înghițind cu voluptate cantități impresionante și, cu tonul meu cel mai politicos, îi vorbeam pe larg despre situația teatrului în Balcani. În cele din urmă a terminat.

— Cafea? — am întrebat eu.

— Da, doar o înghețată și o ceșcuță de cafea — mi-a răspuns doamna.

De-acum nu-mi mai păsa, așa că am cerut cafea pentru mine și înghețată și cafea pentru dînsa.

— Știi — îmi spuse doamna în vreme ce consuma înghețata — există un lucru în care cred cu toată convingerea. Omul trebuie să se scoale totdeauna de la masă cu senzația că ar vrea să mai mănînce ceva.

— Tot mai vă e foame? — am întrebat-o cu glas stins.

— O, nu, nu mai mi-e foame. Știi, nu obișnuiesc să mănînc la prînz. Iau o ceașcă de cafea dimineața și pe urmă nu mai mănînc decît seara, iar la prînz nu iau niciodată mai mult de-un singur fel. La dumneata mă refer...

— O, da, înțeleg!

Pe urmă s-a petrecut ceva cumplit. În vreme ce așteptam cafeaua, șeful de sală s-a apropiat de noi cu un zîmbet lingușitor întins pe chipul lui de ipocrit și ne-a adus un coșuleț mare cu piersici enorme. Aveau roșeața fecioarelor nevinovate și coloritul bogat al unui peisaj italian. Dar oare puteam fi sigur că atunci nu era sezonul piersicilor? Dumnezeu singur știa cît or mai fi costat. Am aflat și eu... puțin mai tîrziu, fiindcă invitata mea, fără să se întrerupă vreo clipă din conversație, a luat foarte distrată o piersică.

— Ei, acum vezi? Ți-ai umplut stomacul cu o mulțime de carne — unicul și prăpăditul meu cotlet de berbec! — și uite că nu mai poți gusta nimic. Eu însă n-am luat decît ceva ușor, așa că mă pot delecta cu o piersică.

Mi s-a prezentat nota și după ce am plătit mi-am dat seama că de-abia îmi mai rămîne pentru un bacșiș mai mult decît ridicol. Privirile doamnei au zăbovit o clipă asupra celor trei franci lăsați pe masă pentru chelner și am înțeles numaidecît că mă consideră teribil de meschin. Dar cînd am pășit afară din restaurant aveam înaintea mea o lună întreagă și în buzunar nici un singur gologan.

— Urmează exemplul meu — mi-a mai spus doamna în clipa cînd ne strîngeam mîna — și nu mînca niciodată la prînz mai mult de un singur fel.

— Ba am să fac chiar mai mult — i-am răspuns eu. Deseară n-am să mănînc nimic.

— Se vede că ești umorist! — mi-a strigat ea veselă, sărind într-o trăsură. Se vede cît de colo că ești umorist!

Acum, în sfîrșit, eram răzbunat. Nu mă socotesc un om ranchiunos, dar cînd vreunul dintre zeii nemuritori dă o mînă de ajutor într-o asemenea treabă, poți fi iertat dacă privești rezultatele cu oarecare mulțumire. Doamna cîntărește astăzi o sută treizeci de kilograme.

În românește de D. MAZILU
Ilustrație de Tia PELTZ

— Regret, dar nu mai pot să-ți vînd pe datorie...

— ...dacă nu te măriți cu mine, să știi că m-arunc pe fereastră...

— Ah, iubito! Ce minunat e... Singuri în mijlocul naturii...

Dincolo de Costa do Sol

(Urmare din pag. 13)

partea modernă a orașului. Prima clădire care se impune privirii e Carmo, biserică din secolul al XIV-lea, astăzi muzeu arheologic, cu ziduri ciclopice și alura romantică a catedralelor. Nu departe se află statuia celui mai mare poet portughez, Luis de Camoëns, ridicată prin subscripție publică. Aici începe cartierul universitar al Lisabonei, aici se găsesc Academia de științe și politehnica. Dar în această țară unde funcționează două din cele mai vechi universități ale Europei — la Coimbra, înființată în 1260, și Lisabona, în jurul lui 1300 — jumătate din populație e analfabetă. În regiunile de coastă proporția merge pînă la 90%. Învățămîntul, dominat de clericalism și total ineficient, are de suportat dubla povară a cenzurii religioase și a celei politice. „Programa analitică e mai potrivită evului mediu decît secolului XX" — observa un comentator al săptămînalului britanic „Guardian".

„Laicizarea învățămîntului, autonomie universitară, libertatea opiniilor" — iată revendicările studenților din Lisabona și Coimbra ; în ultimii ani studenții au început să opună o tenace rezistență regimului de teroare și samavolnicie al guvernării „corporative" salazariste. Sărbătoarea lor anuală, „Ziua studenților", a fost interzisă de autorități. În 1962 „cravatele negre" — studenții în grevă — au părăsit universitățile declarînd „Dio do estudiante" zi de doliu și de atunci își susțin cu dîrzenie opiniile. Rezultatul: arestări, excluderi din universități, epurarea profesorilor cu vederi democratice, greve studențești de protest.

La începutul acestui an, fluxul mișcărilor studențești a crescut din nou. Și din nou a intervenit P.I.D.E., operînd zeci și zeci de arestări, înscenînd procese politice, urmate de condamnări grele. Studenții arestați au fost interogați cîte 60 de ore în șir ; ca urmare, unii, prezentînd tulburări psihice, au fost internați în clinici de boli nervoase ; un student a încercat să se sinucidă înghițind sticla pisată a ochelarilor ; altul a murit după interogatoriu în urma torturilor, iar familia lui a fost amenințată de P.I.D.E. că, în cazul cînd nu va accepta versiunea unei „crize de apendicită", va trage consecințele de cuviință.

Părinții studenților, în mare parte oameni avuți, au adresat ministrului de interne al Portugaliei un apel cerînd eliberarea copiilor lor și acuzînd autoritățile de torturarea arestaților, dintre care unii minori. Demersurile lor repetate au rămas zadarnice.

PESTE DRUM DE AVENIDA DA LIBERDAD

Vizitatorul va descoperi uimit, în inima orașului, la doi pași de piețele Comercio și Rossio, la capătul dinspre centru al Avenidei da Liberdad, o clădire masivă cu ferestre înguste și gratii dese, păzită cu străşnicie. Uneori din stradă se zăresc lipite de gratii siluete nedistincte, se aud strigătele celor dinăuntru. Va afla apoi că Aljube nu e singura închisoare în care zac adversarii lui Salazar, că mai există și Peniche, temnița de unde acei deținuți care nu iau calea cimitirului nu ies decît pentru a fi internați în spitale sau ospicii — și asta în cazurile „fericite", cînd poliția nu interzice asistența medicală. Dacă vizitatorul va cîștiga încrederea interlocutorului portughez va mai afla că în țară există numeroase alte fortărețe ale morții,

Legea autorizează pe agenții P.I.D.E. să aresteze pe oricine, chiar fără mandat, să-l rețină fără judecată luni sau chiar ani, să răscolească orice locuință, la orice oră din zi și din noapte, să interzică reuniunile, să se opună la angajarea unui profesor universitar, a unui medic, a unui inginer, să oprească vizitele dintr-un sat în altul vecin sau cîntatul ziua pe stradă, să urmărească, să șantajeze, să schingiuiască, să ucidă.

Iată și mărturia scriitoarei braziliene Maria Archer : „Am văzut în Portugalia salazaristă oameni cu mîinile schilodite, mîini de care nu se mai puteau folosi ; am văzut un deținut politic cu o cruce pe piept de la gît la brîu și de la umăr la umăr, făcută cu țigara aprinsă ; am văzut un funcționar cu o muncă de mare răspundere în marina de război imbecilizat din cauza drogurilor care-i fuseseră administrate în vederea interogatoriului de la tribunal ; am văzut un bătrîn industriaș de prestigiu cu tot bustul brăzdat de cicatrice. Depun mărturie pentru tot ce am văzut. Știu, știu cu toată certitudinea că există mii de femei și de bărbați torturați, schilodiți, umiliți, imbecilizați, asasinați, îngropați în cimitirele necunoscute ale poliției salazariste".

Alte mărturii pomenesc de faptul că adeseori deținuții politici sînt bătuți și în sala de judecată ; magistrații dau sentințe dictate de P.I.D.E. ; oameni nevinovați rămîn în închisori ani îndelungați chiar după ispășirea pedepsei.

Asasinarea recentă a lui Delgado, unul din șefii opoziției, constituie încă o expresie a acestor stări de lucruri.

În aceste condiții este de înțeles de ce regimul dictatorial întîmpină opoziția celor mai diferite pături ale populației, de ce se face simțită o tot mai puternică tendință spre coeziune în rîndurile adversarilor acestuia. În pofida greutăților luptei ilegale, forțele democratice au obținut mari succese în organizarea și întărirea unității lor. Comuniștii, socialiștii, radicalii și toți republicanii s-au grupat într-o organizație unitară — Frontul patriotic de eliberare națională (F.P.L.N.) — al cărei obiectiv principal este răsturnarea dictaturii, aducerea la putere a unui guvern democratic. Forțele de opoziție și-au exprimat convingerea că pentru răsturnarea fascismului trebuie să răspundă forței prin forță.

Grevele și demonstrațiile muncitorești din Lisabona, Porto, Coimbra, asaltul cazărmii de la Beja, revoltele țărănești din Alentejo, Evora, acțiunile studenților, soldaților, intelectualilor dovedesc că în Portugalia paralizia politică este doar aparentă.

Viorica TĂNĂSESCU

MODA

ÎN EXCURSIE...

Oferim cititoarelor cîteva sugestii pentru ținuta de călătorie. O garderobă de vacanță bine concepută conține lucruri puține dar alese cu grijă. Nu pot lipsi aşadar : o fustă rezistentă — anul acesta sînt foarte actuale fustele-pantalon — sau un pantalon, una sau două bluze de bumbac, o jachetă sau o bluză de vînt și pantofi comozi. Toate în tonuri armonizate între ele și... cu dispoziția de vacanță.

Iată și cîteva modele alese dintre creațiile Fabricii de confecții și tricotaje-București :

1) **Călătorie în circuit** : costum de excursie compus dintr-un blazer de culoarea cînepei (remarcați garnitura de fermoare la buzunare — e „ultima modă" !), o bluză portocalie și o fustă verde oliv, cu pălăria, pantofii și poșeta din același material

2) **Pe drum de munte** : o ținută clasică formată din fustă-pantalon din casa cărămizie și pulover din tricot verde închis.

3) **Cu „Mocăniță"** : un ansamblu cu care se poate călători fără grijă ; la pantaloni scurți de culoare închisă, o bluză în carouri și o bluză de vînt închisă cu butoni metalici.

4) **Mecanicul amator** : nu se teme de nimic cine pornește, pe motocicletă, un pantalon bleu-gri și o bluză de poplin albastru închis. Drept garnitură un cordon bicolor.

5) **Drumeție** : s-ar fi putut intitula această ținută de vacanță, confecționată din țesătură din balon uni, purtată cu o bluză din zefir pepit.

Fotografii de Elena GHERA

Coltul automobilistului

TRACȚIUNE PE ROȚILE DIN FAȚĂ SAU PE CELE DIN SPATE?

Se știe că deplasarea automobilului se poate face numai în cazul cînd se aplică roților motoare o **forță de propulsie** suficient de mare ca să învingă rezistența la înaintare a vehiculului ; la pornirea din loc, această forță trebuie să mai învingă și inerția. Forța de propulsie la roțile motoare se obține de la motor, prin intermediul transmisiei (ambreiaj, cutia de viteze, arbore cardanic, diferențial). Valoarea ei este limitată de conducător, în funcție de condițiile de exploatare.

Oricît de mare ar fi ea, forța de propulsie poate produce deplasarea automobilului numai dacă între roțile motoare și drum există aderență suficientă. Acest lucru poate fi verificat cu ușurință dacă ridicăm roțile motoare de pe sol (cu ajutorul unui cric), pornim motorul și cuplăm transmisia. În acest caz roțile motoare se vor roti dar automobilul nu se deplasează, deoarece forța de aderență este egală cu zero. Forța de aderență scade (tinzînd spre zero) și atunci cînd roțile motoare se află pe un drum alunecos ; forța aderentă fiind foarte mică, roțile se vor roti dar automobilul nu se va deplasa, patinează. Se poate spune prin urmare că dacă forța de aderență este mai mică decît forța de propulsie, deplasarea automobilului este determinată de valoarea forței de aderență.

Condițiile de exploatare ale unui autovehicul sînt diferite. Astfel nu întotdeauna circulăm pe asfalt uscat sau pe drum drept. De foarte multe ori automobilul trebuie să se deplaseze pe drum alunecos (noroi, mîzgă, polei etc.) ; în acest caz coeficientul de aderență al anvelopei cu solul este foarte mic și o dată cu el scade forța de aderență. Acest lucru este mai neplăcut la pornirea din loc, cînd în afara rezistenței de înaintare trebuie învinsă și inerția. La autoturismele mari valoarea forței de aderență este asigurată datorită greutății relativ mari.

Bazat pe aceste considerente, la autoturismele ușoare s-au adoptat diferite soluții constructive care asigură o forță aderentă acoperitoare chiar în cele mai grele condiții de exploatare. Principalele soluții sînt : a) amplasarea motorului în spatele automobilului, deasupra roților și b) trecerea de la transmisia pe roțile din spate la transmisia pe roțile din față.

La autoturismele cu motorul amplasat în spate (Fiat 600 și 850, Volkswagen etc.) lipsa arborelui cardanic a făcut posibilă coborîrea centrului de greutate al automobilului, fapt care a mărit stabilitatea acestuia. Totodată constructorul a putut folosi mai rațional spațiul util, motorul fiind plasat în spate — cea mai mare parte din căldura produsă de acesta rămîne în urmă, îmbunătățindu-se astfel confortul și asigurîndu-se o temperatură mai scăzută pe timp călduros.

La autoturismele cu tracțiunea pe axa din față (de exemplu Wartburg) motorul și subansamblele transmisiei formează un tot — așa-numitul sistem de propulsie în față ; în acest caz diferențialul este montat la mijlocul axei din față, care este flotantă. Aceste autoturisme păstrează — cel puțin în parte — avantajele celor cu tracțiunea pe axa din spate. În plus — prin îngreunarea părții din față (dinspre centrul de viraj) — se reduce pericolul ca autovehiculul să fie aruncat în curbă la viraje cu viteze relativ mari. Și trecerea eventualelor obstacole se efectuează mai avantajos atunci cînd automobilul este tras de roțile din față și nu împins ca la tracțiunea de spate.

Din cele de mai sus reiese că — în funcție de studiile făcute și de experiența practică — constructorii de autoturisme de mic litraj au ales una din soluțiile arătate : tracțiunea pe axa din față sau motorul amplasat pe axa din spate. Așadar, problema asigurării aderenței fiind rezolvată și de o soluție și de cealaltă, ea nu va mai constitui un criteriu major în alegerea autoturismului, în afară de cazurile cînd în exploatarea autoturismelor se prevăd, de pildă, condiții speciale (drumuri anevoioase, viraje multe, obstacole etc.) și cînd se va alege ca mai potrivită soluția tracțiunii pe axa din față.

Ing. Iuliu RODEANU

Dezlegarea jocului „FLĂCĂRI", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) HONEGGER — ASAFIEV. 2) UTAN — CLAVIER — UȘA. 3) NERON — A — ARC — ZBOR. 4) ELA — IV — PR — ECHIPA. 5) DA — E — ELANURI — R — T. 6) ORCHESTRA — ARSITE. 7) A — LENT — A — E — MA — UC. 8) RIA — KATSELLI — ED. 9) ARENA — OUT — E — AMOR. 10) ISI — ARTEMIS — IRE. 11) BT — CINTARET — INAS. 12) JAPONIA — AD — OȘENI. 13) TARIM — STINCOS — T. 14) Z — ROMANI — CIR — CEA. 15) GRIVIȚA — MINERUL. 16) ROSI — APRINS — E — IA. 17) IB — CR — IARA — AVINT. 18) BONIER — ZA — ERINIE. 19) UTE — DEMETER — SC — N. 20) L — ROAGA — ACOSTATI. 21) ICUI — LIA — RICA — RE. 22) TODUȚA — BLANI — DAN. 23) ARAMA — IOANA — RAGI.

EROI CELEBRI DIN LITERATURĂ ȘI ARTĂ

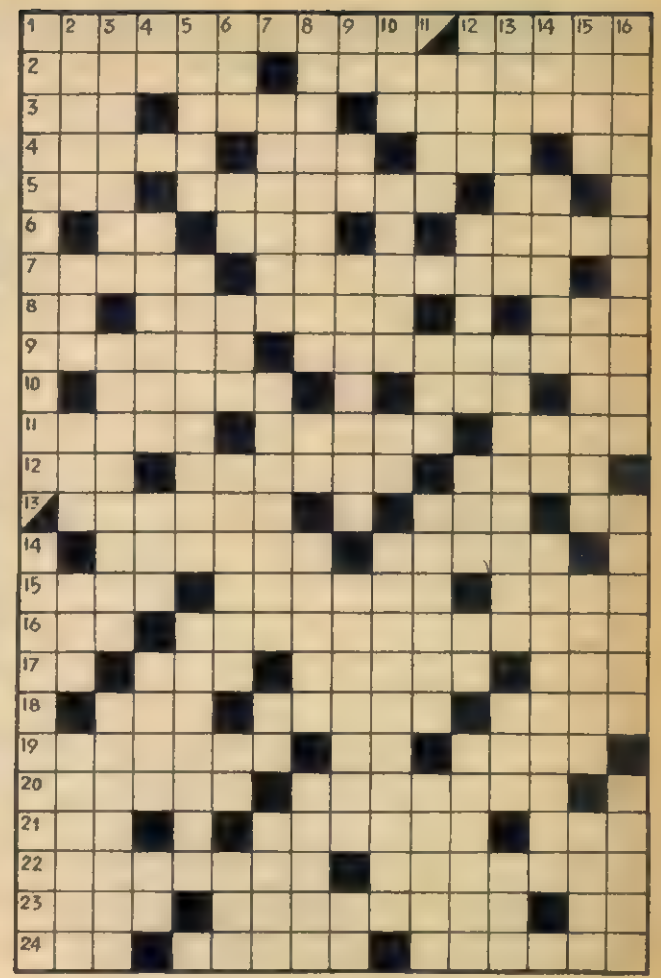

16. 24

ORIZONTAL : 1) Regina Babilonului, posesoarea celebrelor „Grădini suspendate" — A oferit Afroditei mărul și a răpit pe frumoasa Elena, provocînd astfel declanșarea războiului troian. 2) Împăratul roman care i-a învins pe Decebal — Autorul operetelor „Frumoasa Elena", „Povestirile lui Hoffmann", „Orfeu în infern" ș.a. 3) Prețios — „Studiindu-le în drept" din teatrul lui Caragiale — Trilogia dramatică de Eschil. 4) Opere artistice înzestrate cu perfecțiunea armonioasă a statuilor lui Fidias, a templelor de pe Acropole și a altor opere ale culturii clasice elene — ...Nucului, eroina unei nuvele de Remus Luca — Alimente — În Irak ! 5) Fluviul înșirat din romanul lui Șolohov — „Regele valsului" — În Alpi ! 6) Una cu alta ! — Punct cardinal — Supranumele celebrei sculpturi din Rodos considerată drept una din minunile lumii antice (neart.). 7) Autorul celebrelor romane „O călătorie spre centrul pămîntului", „Raza verde", „Ocolul pămîntului în 80 de zile" ș.a. — Insula devenită celebră prin victoria lui Temistocle asupra lui Xerxe. 8) Ave ! — Intimidat — Stropite cu apă. 9) Dramaturg francez, autorul capodoperelor „Britannicus", „Andromaca", „Athalia" — Frumoasa regină a Egiptului, iubită de Cezar, apoi de Antoniu. 10) Ghips — Predecesorul mitologic al lui Fănică Luca — Măsură pe ogoare. 11) Arid — „Curcanul" binecunoscut dintr-o poezie de V. Alecsandri — Localitate în Japonia. 12) A scris „Misterele Parisului" — Celebru poem al lui Virgiliu — ...de la Mirandole, filozof italian vestit prin precocea și vasta sa erudiție. 13) Un cal de lemn celebru — Confuz — Interjecție care sperie cîinii. 14) Ceasornice — Unul din cei șapte înțelepți ai Greciei antice. 15) Fiica lui Ștefan cel Mare din piesa „Apus de soare" de B. Delavrancea — Filozof roman în timpul lui Nerou — A înnădi (pop.). 16) Fluviu în Franța — Vestit calif arab (8 cuv.). 17) Consoane — Specie — Varietate de struguri — Cîntecul celebrului greier al lui Topîrceanu. 18) Vehicul rustic — Sport — Statură (înv.). 19) Viteaz general cartaginez, tatăl lui Hanibal — Gras, pe margini — Cîntărețul singuratic (pl.). 20) Rege al Persiei învins de Alexandru cel Mare — Filozof grec vestit pentru ciudățeniile sale. 21) Posedă — Poznașul din povestirile noastre populare — Zeu casnic la romani. 22) Compozitor francez, autorul operelor „Manon", „Werther", „Cidul" ș.a. — Compozitor italian, autorul celebrelor opere „Bărbierul din Sevilla", „Wilhelm Tell", „Semiramida" și altele. 23) Portrucsac — Turtă de mălai cu lapte și brînză — Întocmai așa. 24) Bun pentru injecții — Real — Instrument muzical care face zarvă mare.

VERTICAL : 1) Neîntrecutul lutier din Cremona — Faimos astrolog și medic de la curtea Caterinei de Medicis. 2) Muza elegiei — Prima femeie — Lovitură... sportivă — Poet și cîntăreț în Grecia antică — Borangicul împodobit cu flori, pe care îl poartă femeile la țară, pe cap (pl.). 3) Jean Bart, de exemplu, faimos în timpul lui Ludovic al XIV-lea — Vestit orator roman — Iunie. 4) Cămăți rustice — Biolog român, întemeietorul Muzeului de istorie naturală din București — Ceas — Locuitori din vechea Galie — Sere ! 5) Domn al Moldovei, supranumit „Pescarul" — Fizician de renume mondial, părintele teoriei relativității — Erou din mitologia greacă cu puteri extraordinare, căruia i se atribuie 12 isprăvi fabuloase. 6) Vîrstă — Țese ! — Pronume latin — Fănică Luca — Birlic — Instrument muzical popular. 7) Celebru tenor italian — Filozof reacționar englez — Mere ! — Jucător brazilian de fotbal ce se bucură de renume mondial. 8) Fecioara din Orleans (2 cuv.) — Dîndi — Lenuța și-a pierdut capul ! — Un caz ... în gramatică. 9) Dumitru Florescu — Posedă — Astronom francez care s-a ocupat cu studiul planetelor — Autoritar — Jumătate vers ! 10) Localitate în R. P. Chineză (Tibet) — Țări — Pronume — Peșteră în Munții Apuseni cu un celebru ghețar, monument al naturii. 11) Amor — Zeitate la romani — Nectar — Comparativ pentru o viteză mare. 12) La automobile — Zdreanță — Palid — Recuz ! — Din veselă. 13) Fiul regelui David — Fiică a lui Oedip care i-a inspirat lui Sofocle o minunată tragedie — Bunic (reg.) — Yankeu celebru, cunoscut și sub numele de „Unchiul din America". 14) În brațe ! — Autorul comediilor „Soldatul fanfaron" și „Amphitryon" — Unealtă unui proverbial Păun ! — Inventii. 15) Aici (pop.) — Voievodul despre care Grigore Ureche și alți cronicari spun că ar fi întemeietorul principatului Moldovei — A zgîria (Oaș) — Eroina dramei „Năpasta" de I. L. Caragiale. 16) Celebru dramaturg britanic, titan al Renașterii, de la a cărui naștere s-au sărbătorit anul trecut patru secole — Autorul „Tristelor" și „Metamorfozelor" — Ultimul rege al Troiei, tatăl lui Hector și Paris.

Aneta BARTOLOMEU

Cuvinte zeu : TAGE, SKE, AFO, OPS, SAM.

dialog cu cititorii

PRIMELE CABANE TURISTICE

„Azi avem multe cabane în munți, pe malul lacurilor și chiar în Deltă. Aș vrea să aflu cînd și unde a fost instalată prima cabană turistică în țara noastră ?"

Cornel RIPĂ
Petroșani

Răspunde VICTOR BANCIULESCU, alpinist sportiv.

La 9 septembrie 1881 s-a inaugurat prima cabană construită pentru turiști în Carpații românești : cabana Negoiul din masivul Făgăraș. Dintre adăposturile turistice din celelalți masive muntoși, vom aminti : „Pavilionul" (un fel de refugiu) construit pe vîrful Omul în 1906 ; cabana „Dochia" de pe Ceahlău inaugurată la 6 august 1914 ; „Casa Peștera", prima cabană construită pe valea Ialomiței (Bucegi) în 1923 ; „Casa Pietrele" din Retezat, transformată din adăpost de vînătoare în cabană turistică în 1932.

Construcția primelor cabane de pe teritoriul țării noastre este indisolubil legată de activitatea primelor asociații turistice. La 28 noiembrie 1880 se înființează „Societatea carpatică ardeleană", asociație turistică din Transilvania, care clădește primele cabane și marchează primele drumuri în Făgăraș, Sibiu, Sebeș, Piatra Craiului etc. În 1895 ia ființă „Societatea carpatină din Sinaia", căreia i se datorește deschiderea mai multor drumuri în Bucegi, amenajarea peșterii Ialomița și construcția adăposturilor turistice Caraiman și Omul. „Societatea turiștilor români", cu sediul în București, înființată la 24 ianuarie 1903, are meritul de a fi deschis drumul spre vîrful Omul pe valea Cerbului și de a fi construit cabane în Piatra Craiului și la poalele Negoiului. În 1919 și-a început activitatea la București societatea turistică muncitorească „Prietenii naturii", cu filiale în 15 centre din țară, printre care orașele Ploiești, Craiova, Iași. Au urmat : în 1920 — asociația „Hanul drumeților" (care a clădit „Casa Peștera", mistuită de incendiu în 1940) și în 1921 — „Frăția muntenă", societate de turism din Cluj condusă de marele savant speolog Emil Racoviță, căreia îi datorăm cîteva cabane în Munții Apuseni.

„CELE DOUĂ FEȚE ALE POȘTEI"

Într-un microfoileton intitulat „Cele două fețe ale Poștei", apărut în „Flacăra" nr. 20 din 15 mai, a fost semnalată atitudinea puțin atentă a unor funcționari de la oficiul de mesagerii al Poștei centrale din București față de public.

Răspunsul din partea Poștei centrale ne-a sosit prompt. Redăm din el : *„... noi am stabilit că cele sesizate corespund realității. Pentru felul defectuos cum a fost tratat publicul la Oficiul de mesagerii I s-au aplicat unor funcționari sancțiuni disciplinare. S-au luat măsuri pentru schimbarea aspectului oficiului respectiv. De asemenea s-a prelucrat cu salariații oficiului microfoiletonul apărut în «Flacăra»".*

CEVA DESPRE AISBERGURI

„Unde plutesc cele mai multe aisberguri, cît sînt de mari și dacă mai prezintă azi o primejdie pentru navigație ?"

Vasile GRĂDINARU
Medieș

Aisbergurile sînt blocuri uriașe de gheață care plutesc pe mările polare. În fiecare an se formează cam 7.000 de asemenea blocuri de gheață care călătoresc luni de zile, din golful Baffin — la vest de Groenlanda — unde le este sursa principală, spre apele nesfîrșite ale Atlanticului. Ele constituie încă primejdia numărul unu a navigației.

Un aisberg mijlociu are înălțimea de 70 metri deasupra apei, dar o bună parte din el se află sub nivelul apei. Cel mai mare aisberg a fost identificat în anul 1860 — măsura 85 km în lungime și 48 km în lățime !

În zilele noastre se studiază problema folosirii acestor munți de gheață pentru aprovizionarea cu apă a regiunilor în care bîntuie o secetă permanentă. S-a emis ideea ca să se „pescuiască" aisbergurile mai mici (100 × 100 × 100 m) și, folosindu-se curenții de apă cunoscuți, precum și cîte 8-10 remorchere de mare putere pentru fiecare aisberg în parte, să se „tragă" acești uriași vagabonzi marini, înainte de topire, pînă la locul indicat.

STILURILE ÎN ARHITECTURĂ

„Aș dori să cunosc cîte ceva despre stilurile arhitectonice apărute în decursul vremurilor".

Octavian FEDORCIUC
agronom, Lipova

Răspunde arhitect VASILE RADO, membru în Comitetul de stat pentru construcție, arhitectură și sistematizare.

O trecere în revistă a stilurilor arhitectonice este de fapt o relatare a dezvoltării culturii și tehnicii umane de-a lungul istoriei. Stilul unei arhitecturi este determinat de gradul de dezvoltare și de materialele aflate la îndemîna constructorilor — piatră la greci și romani, argilă la perși și popoarele islamice. Arhitectura de cultură europeană s-a dezvoltat din formele clasice ale arhitecturii Greciei și Romei antice. Avînd aci un cadru prea restrîns, nu ne vom ocupa de stilurile arhitecturale ale Orientului, tot atît de valoroase dar cu o influență mai redusă la noi.

Logica constructivă și canoanele de proporții ale arhitecturii antice cline de stil **doric, ionic sau corintic** au fost preluate de arhitectura Imperiului roman, care le-a răspîndit în toată Europa și, parțial, în Asia și Africa. În evul mediu arhitectura feudală a exprimat gradul tehnic de dezvoltare în bolțile stilului **romanic** sau în ogivele elansate ale stilului **gotic**. Cetăți, castele și imense catedrale (Biserica Neagră din Brașov, castelul Bran) stau mărturie unei epoci unde omul se simțea copleșit de divinitățile pămîntului sau ale cerului.

O dată cu dezvoltarea burgheziei, împreună cu extraordinarul avînt al culturii din secolul XV, apare stilul **„Renașterii"**, care reia limbajul de forme clasice ale Greciei și Romei antice. În secolele următoare formele simple se complică, se încarcă cu ornamente și efecte teatrale. Este epoca stilului **baroc**, care în diverse variante a dăinuit pînă la revoluția franceză.

Secolul XIX este epoca stilurilor romantic-eclectice, adică a utilizării, citeodată amestecate, a unor elemente aparținînd stilurilor trecutului. Construcțiile din această epocă (clădirile în care azi se găsesc : Ateneul R.P.R., C.E.C. sau Muzeul Enescu din București), deși vor să fie clasice, gotice sau baroce, poartă amprenta grandilocvenței a secolului în care au fost realizate.

Sfîrșitul secolului XIX aduce o căutare de înnoire curajoasă dar nereușită prin stilul numit „secession" în Franța și „Jugendstil" în Germania. În orașele din Ardeal se găsesc destule vestigii ale acestui stil decorativist, cu linii sinuoase și ornamente colorate, din ceramică.

Adevărata înnoire rațională vine numai după primul război mondial prin stilul numit greșit „cubist". Este stilul modern al materialului bine exprimat. Limbajul actual al arhitecturii contemporane se adaptează necesităților funcționale, rezolvate cu materialele cele mai potrivite : beton, sticlă, fier, aluminiu. Cu ele și cu aportul creației artistice a arhitecților se nasc operele măreațe ale epocii noastre, în stilul contemporan.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Mariana Ionescu, elevă, Mizil, str. Spitalului 37 : ilustrate ; Silvia Popovici, elevă, București, str. Gorgan Spătaru 11 : teme diverse ; Gabriela Ionescu, elevă, Buzău, str. Dobrogeanu Gherea 39 : cinema, sport, ilustrate ; Maria Belenta, profesoară, Ghijasa de Sus, rn. Agnita : ilustrate ; Jenny Ciolan, elevă, București, rn. 1 Mai, str. Ferari 18 : cinema, ilustrate ; Antonie Faur, lăcătuș de revizie, Arad, str. Republicii 53 : teme diverse, ilustrate ; Nina Bucovitan și Paraschiva Pernescu, muncitoare, Lugoj, str. V. I. Lenin 17 : muzică, ilustrate ; Doinu Sasu, Bocșa II, str. M. Emmescu 103 : ilustrate ; Iuhan Donesa, laminator, Roman, str. C. A. Rosetti 18 : muzică, sport, ilustrate ; Olga Lupu, Rădăuți, str. Salamandrei 59 : ilustrate ; Ch. I. Stoian, mecanic, com. Scrioaștea, rn. Roșiori de Vede : ilustrate ; Elena Ionescu, elevă, com. Vladimirescu, rn. Arad, str. Gării 20 : ilustrate ; Coca Ionescu, profesoară, Preventoriul de copii Mănești, rn. Ploiești : muzică, literatură, ilustrate ; Ion Ungureanu, elev, București, Școala tehnică de contabili, rn. 1 Mai, șos. Afumați 94-96 : teme diverse ; Anghel Rusu, meteorolog, Roșiori de Vede, str. Oltului 43 : teme diverse ; Gh. Bogoroditță, elev, Tr. Severin, bd. Tudor Vladimirescu 67 : sport, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

I. ONIGA, BUCUREȘTI. Treceți pe la redacție în orice zi pînă la ora 15 (marțea și între 17 și 21).

ECATERINA OLAH, ARAD-SEGA. Adresați-vă Facultății de științe naturale din cadrul Universității București, Splaiul Independenței 91, raion V. I. Lenin.

ELENA MILCU, GIURGIU. Propunerile dv. de a publica prezentările unor artiști de teatru și de cinema vor fi luate în considerare la întocmirea viitoarelor noastre numere. Despre istoricul descoperirii și cercetărilor în domeniul radioactivității am publicat o suită de articole documentare în „Flacăra" nr. 12, 13, 14 și 15 din 1963.

VALLY MEREUȚĂ, MEDGIDIA. 1) Adresa o vom publica. 2) Librăria „Cartea prin poștă" își are sediul în str. Sergent Nuțu Ion nr. 8, raionul V. I. Lenin.

MARIANA MINDREANU, FĂGĂRAȘ. Nu avem posibilitatea să vă dăm asemenea adrese.

GRIGORE MAȘCA, OCNA MUREȘ. 1) Noi întocmim rubrica „Am văzut prin magazine" făcînd raiduri prin unitățile comerciale bucureștene. Dar produsele de care vorbim nu sînt destinate exclusiv pieței comerciale a Capitalei. Ele sînt mărfuri ale industriei noastre, pe care organele comerciale le contractează pentru toată țara. Nu este însă exclus ca reprezentanții comerțului dintr-o regiune sau alta să nu contracteze unele din mărfurile de care vorbim. Este o neglijență a acestor organe, care dovedește o necunoaștere a gusturilor sau a necesităților consumatorilor din regiunea respectivă. Deci, dacă aflați de un produs care la dv. nu există, adresați-vă organelor locale. 2) Ne pare bine că apreciați rubrica noastră „Cititorii fotografiază" și, desigur, am fi bucuroși să primim și din partea dv. fotografii.

PAVEL FLORIAN, ARAD. Am primit cliseul și l-am reținut pentru eventualitatea publicării la rubrica „Cititorii fotografiază". În ce privește fotografia în culori nu e necesar nimic altceva decît să realizați o fotografie cît se poate de corectă din punct de vedere al timpului de expunere și al deschiderii diafragmei. Pentru fixarea diafragmei și a timpului de expunere optim e bine să utilizați un exponometru. Developarea și copierea filmului se pot face printr-un laborator specializat.

V. SILVIAN

OPINII ALE CITITORILOR

IOAN MAYER — Reșița, un asiduu cititor al „Flacării", ne mulțumește pentru conținutul și forma revistei noastre, în plin progres — după părerea sa. În continuare, referindu-se la un articol apărut în revistă cu prilejul anului Dante, corespondentul nostru e de părere că în acel articol s-ar fi strecurat o eroare. Nu, nu e nici o eroare ! Ziua exactă a nașterii lui Dante Alighieri nu este cunoscută ; se știe doar că marele florentin s-a născut în luna mai.

Vom examina propunerile făcute în legătură cu locurile ce apar în revistă.

MARIANA LUNCĂ — Axuga (Ploiești), mulțumește redacției pentru atenția acordată cititorilor revistei. Răspunsul prompt dat unei întrebări puse de corespondenta noastră i-a fost de un mare folos — mărturisește ea.

La rîndul nostru, mulțumim Marianei Lunca pentru aprecieri. Considerăm că respectul și stima față de cititori sînt de altfel îndatoriri esențiale în activitatea noastră.

MITI IONESCU — Slatina, mulțumește pentru materialele înscrise în ancheta noastră „Prolog la o mare întîlnire" și care l-au fost de folos în orientarea ei după absolvirea școlii medii. De asemenea corespondenta noastră apreciază ca valoroase reportajele de pe marile șantiere ale construcției socialiste (în mod special i-a plăcut reportajul de pe șantierul uzinei de aluminiu din orașul ei natal).

Propunerea corespondentei noastre ca în revistă să apară o serie de ample reportaje de tipul „Marile fluvii ale lumii" — reprezentînd de astă dată viața nouă de-a lungul unor rîuri din patria noastră ca : Mureșul, Jiul, Bega, Oltul etc. — ni se pare foarte interesantă.

PELICANUL ALB DIN NOU LA MAMAIA

▲
La cocteilul oferit de Consiliul cinematografiei.

Ana Szeles și Victor Rebengiuc, după prezentarea filmului „Pădurea spînzuraților".
▼

Festivalul a adus cu el o metaforă, o metaforă simplă : „S-a întors Pelicanul alb", se spune pe aici. De fapt, dacă ne gîndim la numărul respectabil de premii, atunci nu greșim cu nimic dacă afirmăm că de fapt s-a întors... un stol de pelicani.

Pînă la ora la care transmitem, festivalul ne-a adus în față valori certe, confirmîndu-ne de pildă autenticitatea „Pădurii spînzuraților" ; continuăm să așteptăm cu interes „Cartierul veseliei" (regizor Manole Marcus), un tablou grav, de o simplitate firească și emoționantă, din viața uteciștilor ; „De-aș fi eu Harap-Alb", în care Gopo, ca de obicei, ne face cu ochiul, mai în glumă mai în serios, dar cu inventivitate (artistic făcută) ; o interesantă „Rundă a șasea" (regia Vladimir Popescu-Doreanu), film polițist dar nu numai atît ; adaptarea lui Francisc Munteanu după „Domnișoara Nastasia" — „Dincolo de barieră" — care va pune multe „de ce"-uri, va stîrni discuții ; toate acestea însoțite de o suită de scurt-metraje, care vorbesc din nou despre talentul, despre căutările febrile ale realizatorilor noștri din sectorul filmului documentar și animat.

Și, după cum o știe toată lumea — o știm și noi, cei de aici — un festival la mare fără soare poate să existe, dar nu și fără întrebările gazetarilor, fără răspunsurile creatorilor, ale oaspeților. Mamaia nu duce lipsă de acel „dacă sînteți așa amabili, aș dori un interviu". Așadar :

Au cuvîntul doi regizori români...

MIHAI IACOB

— Ați lipsit aproape opt luni din țară. Cu ce v-ați împletit activitatea de studiu de la Institutul de cinematografie din Paris ?

— Cu alergătură neobosită de pe un platou pe altul. I-am văzut lucrînd pe Claude Autant-Lara la „Jurnalul unei femei în alb". Pe Franju, la „Thomas impostorul". Am discutat cu Tati despre noul său film „Play time", despre ceea ce i-a îndemnat să-l facă : dezaprobarea în fața unui anume modernism care nimicește individualitatea omului.

În urma unei invitații, am vizitat Anglia, cîteva din marile studiouri, unde i-am întîlnit pe Laurence Olivier și pe doi actori despre care se vorbește mult : Keir Dullea și Sean Connery, interpretul lui James Bond — cunoscutul erou al unei serii întregi de filme polițiste. Connery este de fapt un actor mult mai profund decît îl arată faimosul personaj căruia i-a dat viață.

— Ați cunoscut, probabil, realizările noii generații de cineaști francezi. Ce îi deosebește de reprezentanții acelui prim „nou val" francez atît de discutat ?

— În primul rînd, în jurul lor nu se face atît de mult scandal, sînt mai puțin teribiliști, dar mai preocupați să găsească căi de comunicare cu publicul. Unii dintre ei și-au făcut ucenicia pe lîngă mari maeștri ca René Clair, René Clement și alții.

— Cîteva cuvinte despre viitorul dv. film.

— N-am de spus absolut nimic. Abia acum încep să mă gîndesc la el.

— Cum v-ați simțit ca membru în juriu ?

— Cum nu se poate mai bine. Pentru mine totul era nou, proaspăt. Eram singurul care nu văzusem înainte de festival nici un alt film, în afară de „Pădurea spînzuraților".

MIREL ILIEȘU

— Ați început filmul „Concerto grosso" cu un moto din Vauvenargues : „Pasiunile au învățat pe oameni rațiunea". Cum s-ar spune, v-ați explicat oarecum filmul dar gazetarii tot nu vă dau pace. Cum s-a născut ideea lui ?

— Contrapunctul cinematografic, antiteza dintre coloana sonoră și imagine pe de o parte, și dintre diferitele imagini pe de altă parte, m-a preocupat din totdeauna. Filmul acesta are drept coloană sonoră unul din vestitele concerti grossi ale lui Haendel ; l-am gîndit ca pe o metaforă cinematografică ale cărei elemente simbolizează rațiunea și pasiunea. De fapt, ceea ce am făcut acum este un fel de exercițiu pentru un viitor film, un cine-balet după „Ciocanul fără stăpîn" al lui Boulez.

— Credeți în viitorul „ciné-vérité"-ului ?

— Se poate vorbi de „ciné-vérité" doar ca despre o modalitate de lucru obligatorie, cred eu, pentru regizorul documentarist (am în vedere filmările pe viu, cu totul și cu totul necesare) ; dar ca o concepție estetică el mi se pare o aberație, o negare a transfigurării artistice. Nu poți merge pe stradă să filmezi în neștire și apoi să prezinți ceea ce ai făcut drept film. Este nevoie de o selecție.

...și oaspeți străini

ALBERTO CONTE
distribuitor de filme (Italia)

— Călătoriți mult, domnule Conte ?

— Italienii sînt mari consumatori de filme ; și apoi, sînt curioși să știe ce se întîmplă în lume. Așa că...

— Vara trecută, la primul nostru festival, erați curios să știți cum va fi noul film al lui Gopo, „De-aș fi eu Harap-Alb", pe care tocmai atunci se pregătea să-l înceapă. Îl veți prezenta cinefililor italieni ?

— Desigur, împreună cu alte filme românești, printre care și „Neamul Șoimăreștilor".

— Dacă vi s-ar cere să definiți „Pădurea spînzuraților", cum ați face-o ?

— E un adevărat film de festival. Serios, încărcat de idei, de nuanțe psihologice.

— Cum ați caracteriza dv. cinematografia italiană în momentul de față ?

— Mă feresc de adjective, după cum spune un poet, ca de ciumă. Un lucru e sigur : se află într-o situație dificilă. Avem foarte mulți realizatori de valoare, dar foarte, foarte mulți lipsiți de forță, buni doar să facă filme pentru stagiunea estivală, cînd omul vrea parcă lucruri mai ușoare. Dar pentru octombrie, noiembrie... Cantitatea de filme este apreciabilă, calitatea doar parțială. Criza economică își spune și ea cuvîntul ; nu s-a aprobat nouă lege a cinematografiei, producătorii bîjbîie, se agită, și nu știu care va fi sprijinul statului. Televiziunea are influența ei asupra producțiilor cinematografice. Este totuși, din păcate, o concurență. Mai mulți realizatori încearcă să scape de ea făcînd filme care nu sînt gustate pe micul ecran : suprapro-ducțiile.

MIRO BERNAT
regizor (R.S. Cehoslovacă)

— Care este după părerea dv. rolul documentaristului ?

— Să reprezinte adevărul, să fie contemporan, să reflecte condiția omului contemporan, gîndurile, contradicțiile, năzuințele lui. Cer oare prea mult dacă spun că pretind filmului nu numai să oglindească problemele, ci să le și rezolve ? Din păcate, regizorul este uneori depășit, pentru că îl ajunge timpul din urmă.

— Ce impresie v-a făcut filmul nostru documentar ?

— Mi se pare că nici unul nu este de nivel mediu. Toate au un standard de factură mondială. M-au impresionat posibilitățile distincte ale fiecărui regizor, neobo-seala cu care investighează realitățile descoperindu-i surse de frumuseți și emoție. Aș cita printre altele filmele : „Școala de la Meri" (regie Jean Petrovici), „Meș-teșug milenar" (regie Silvia Arma-șu), „Drumul" (regie Mirel Iliești) etc.

...La ora cînd transmitem, festivalul continuă. Cinești și spectatori, așteptăm emoționați cu toții rezultatele.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

cadran INTERNAȚIONAL

WATERLOO 1965...

corespondență din Londra

A fost desprinsă din panoplia marilor relicve, pentru a evoca fapte istorice. Este o trompetă, dar nu obișnuită. Se știe în mod precis că a fost lucrată de un anume William Sanbach, în Percy Street, Londra, pe la începutul secolului XIX și se spune că ar fi sunat pe cîmpul de luptă de la Waterloo, în 18 iunie 1815.

După 150 de ani, Raymond Reynolds, din regimentul de lăncieri, a făcut-o să vibreze din nou prelung, deschizînd cu cîteva zile în urmă una din cele mai fastuoase și pitorești parăzi văzute în capitala Marii Britanii. Londonezii, mari amatori de asemenea spectacol, au înțesat străzile. Seara, pe cerul plumburiu al Londrei s-au aprins constelații artificiale, în timp ce în restaurantul-palat Whitehall, în sala cu tavanul pictat de Rubens, avea loc dineul festiv în prezența casei regale, a premierului Wilson, a actualului duce de Wellington, descendent al învingătorului de la Waterloo. Au fost și invitați străini, din țări europene. Nu au fost, bineînțeles, francezi, deși, se spune, invitațiile de rigoare au fost trimise. În presă s-a remarcat, în treacăt, că nu stă în obiceiul francezilor să aniverseze înfrîngeri. Punct sensibil. Mai ales că anul acesta celebrării victoriei de la Waterloo i s-au dat mari proporții. Iar ziarele franceze au mai notat că în timpul recentei vizite a reginei Elisabeta în R.F.G., într-unul din discursuri se amintea, cu accent, că alianța anglo-germană a produs la Waterloo o cotitură hotărîtoare pentru Europa. Comentariile au dat reminiscențelor amabile interpretări actuale, cu referire la implicațiile Pieței comune și la încercările Marii Britanii de a învălui, din flancul vest-german, vetoul francez. Unii insistă asupra comparațiilor istorice, afirmînd că Marea Britanie ar reintîlni de fapt azi unele vechi idei ale lui Napoleon, învinsul de la Waterloo, despre o Europă asamblată sub preponderență franceză, idei care ar fi inspirat pe anumiți autori contemporani ai proiectelor de integrare.

...Mari festivități au avut loc și la Waterloo. La Hougoumont, unde în cîteva ore au căzut mii de oameni, au luat parte la ceremonie reprezentanții celor 35 regimente engleze care au rezistat asalturilor furioase ale trupelor franceze. Pe cîmpia unde, la căderea serii, faimosul careu al generalului Cambronne a pierit pînă la ultimul om, în timp ce restul armatei lui Napoleon se retrăgea în debandadă, azi, în mijlocul cîmpiei, în vîrful unei movile de pămînt, domină de sus un monument înfățișînd un imens leu britanic. Simbol. Și atracție turistică. La poalele movilei, ca de altfel și în localitatea Waterloo, se înșiră baruri și cafenele care poartă numele lui Napoleon și al lui Wellington.

Pe meleagurile de la Waterloo, Hougoumont, Mont St. Jean, Quatre Bras, circulă așa-numita „legendă a fragilor", atractivă poate pentru turiștii amatori de povestiri eroice. Potrivit acesteia generalul Blücher a putut veni în ajutorul ducelui de Wellington pentru că generalul francez Grouchy — care trebuia să-i taie calea lui Blücher — ar fi zăbovit în niște cîmpuri de fragi, unul din fructele sale preferate; deci, din cauza unor fragi ar fi căzut un imperiu...

La festivitățile de la Hougoumont nu au participat nici francezi, nici belgieni (aceștia, la Waterloo, se aflau împărțiți în ambele tabere). Au fost prezente totuși mici detașamente militare olandeze și vest-germane alături de cele britanice. Iar la recepția de gală — relatează corespondenții — s-au servit și fragi...

Liviu RODESCU

ANCHETA CONTINUĂ...

„Cazul Delgado" nu s-a epuizat, cum s-ar fi putut crede, o dată cu moartea tragică a ex-generalului portughez.

După cum se știe, la 23 februarie un prieten al său din Rabat anunța că Humberto Delgado a dispărut fără urmă pe cînd se afla în Spania, cu un pașaport fals. Iar la 25 aprilie, la cîțiva pași de frontiera portugheză, la Villanueva del Fresno, provincia Badajoz, doi copii au descoperit, într-o pădure de eucalipt, două cadavre. Un judecător de instrucție spaniol a identificat ulterior cele două corpuri ca fiind ale lui Delgado și secretarei sale. Așa a luat sfîrșit misterul dispariției, dar nu și al morții generalului. Ce s-a întîmplat între cele două date?

Ultimul care a primit un mesaj de la Delgado este profesorul parizian Emilio Guerreiro, prieten al acestuia. Alarmat de conținutul mesajului, el a sesizat Federația internațională a drepturilor omului. Aceasta a însărcinat un comitet de trei avocați din barourile Parisului, Londrei și Romei să efectueze o anchetă. Și astfel, rînd pe rînd, valurile de mister au început să cadă.

Delgado împărtășise prietenului său din Paris, ca și celui din Rabat, temerea că nu se va înapoia din Spania. Se știa deci că voiajul prezenta riscuri. Atunci de ce l-a efectuat? S-a afirmat că Delgado intenționa să întîlnească unele persoane din opoziția portugheză, printre care un ofițer. Dar, oare, întîlnirea n-a constituit o cursă a poliției politice portugheze (P.I.D.E.)? Continuîndu-și cercetările, anchetatorii au ajuns la cel care dăduse generalului „semnalul de plecare" spre Badajoz — un oarecare Mario de Carvalho, emigrant portughez aflat la Roma, dar cu totul necunoscut cercurilor emigrației portugheze. Acesta a-a voit să depună mărturie în fața comisiei de anchetă și... după macabra descoperire din pădurea de eucalipt a dispărut.

Cu totul stranie a părut comisiei și atitudinea poliției spaniole. La 26 aprilie, deci a doua zi după descoperirea cadavrelor la Villanueva del Fresno, avocații-anchetatori au fost primiți de comisarul șef din Badajoz, care le-a declarat că „ignoră" trecerea prin oraș a generalului sau a numitului Lorenzo Ibanez (numele care figura pe pașaportul lui Delgado).

De asemeni autoritățile spaniole au refuzat să permită soției lui Delgado sau avocatului ei să privească cadavrul îndată după descoperirea lui. Și de ce n-au fost publicate rezultatele autopsiei?

Pe marginea tuturor acestor fapte ziarul *Le Monde* scria: „Este încă imposibil să se poată spune din ce cauză au murit generalul și d-na Campos, cu toate că unii ziariști aflați la Badajoz aduc mărturii despre strangulare și torturi".

Cît privește „descoperirea" cadavrelor de la Villanueva del Fresno, o serie de ziare occidentale își exprimă părerea că ea a fost forțată de dezvăluirile făcute de prietenii lui Delgado și de ancheta Federației internaționale a drepturilor omului. Potrivit presei franceze, Emilio Guerreiro ar cunoaște și contravaloarea sumei cu care a fost plătit ucigașul: 600.000 franci francezi. Dar pentru moment el nu poate spune mai mult, continuîndu-și ancheta.

E. MLADIN

Generalul Delgado fotografiat la locuința sa din Alger cu puțin înainte de a pleca la Badajoz.

„RISCURI IRAȚIONALE"

Cu prilejul împlinirii a patru ani de la preluarea postului de secretar al Departamentului de Stat, Dean Rusk a fost solicitat de ziariști să-și exprime părerea asupra „celei mai importante realizări" pe care a obținut-o. Răspunsul a fost surprinzător.

„Am promovat — a spus ministrul — recunoașterea generală a ideii că trimiterea de divizii dincolo de hotarele țărilor străine creează riscuri care fac ca o asemenea acțiune să devină lipsită de rațiune".

Faptul că dl. Rusk a ignorat prezența pe teritoriul Vietnamului de sud și al Republicii Dominicane a zeci și zeci de mii de militari americani, ca să nu mai vorbim de întreținerea bazelor militare permanente pe teritorii străine, a provocat reacții vii în rîndurile opiniei publice americane.

Dintre numeroasele scrisori primite de la cititori de organele de presă americane o reproducem, în rîndurile ce urmează, pe aceea adresată săptămînalului „Newsweek" de către Dwight Macdonald din New York și care ilustrează starea de spirit a opiniei publice din S.U.A.: „Chiar pentru un secretar de stat — scrie D. Macdonald — declarația d-lui Rusk este extraordinară. Cum poate fi ea interpretată? După părerea mea, există patru explicații posibile: 1) D. Rusk consideră că Republica Dominicană nu are frontiere. 2) El consideră că 32.000 de militari alcătuiesc un regiment sau poate numai o gardă de onoare, în orice caz nu divizii la plural, cu toate că dacă ar fi chemat la telefon Serviciul de informații al armatei ar fi aflat că o divizie de infanterie americană are un efectiv de 14.496 de oameni. 3) Afirmația sa în legătură cu recunoașterea riscurilor lipsite de rațiune create prin trimiterea de divizii a fost destinată exportului, consumului opiniei publice din afara Statelor Unite. Sau, mai curînd (4) că dl. Bundy nu a avut încă timpul să raporteze secretarului de stat despre ocuparea teritoriului dominican".

Z. F.

PICASSO DENIGRAT

În fața tribunalului de Sena s-a judecat recent plîngerea celebrului pictor spaniol Picasso împotriva revistei „Paris Match", care a publicat fragmente din cartea „Trăind cu Picasso". Scrisă de Françoise Gilot în colaborare cu Carlton Lake, criticul de artă al ziarului american „Christian Science Monitor", cartea incriminată a fost tipărită în S.U.A. și în Anglia în 1964, iar „Calmann-Lévy" a editat-o de curînd în limba franceză.

Pot oare într-atît să-l supere pe pictor niște amintiri încît să sesizeze tribunalul? Despre Picasso s-au scris nenumărate cărți — dintre care ultima: „Conversații cu Picasso", a celebrului fotograf

O expoziție de lucrări aparținînd pictorului Alexandru Ciucurencu, artist al poporului din R. P. Română, a fost deschisă recent la Zürich, sub auspiciile Asociației pentru propagarea artei moderne.

Un numeros grup de locuitori ai New Yorkului au organizat o originală manifestație împotriva politicii agresive a cercurilor militariste americane, blocînd trecerea unor unități armate care trebuiau să participe la o paradă în centrul orașului.

Principalul punct de atracție al celui de-al 26-lea Salon internațional al aeronauticii și spațiului cosmic (Paris) îl constituie uriașul pachebot aerian sovietic „Antonov 22" (denumit „Antei").

Françoise Gilot și Picasso în 1951.

Brassaï — dar nici una din acestea n-a fost primită, atît de oamenii de artă și cultură, cît și de opinia publică, cu atîtea suspiciuni și rezerve.

În cartea Françoisei Gilot se perindă personalități celebre : Prévert, Giacometti, Éluard, Braque, Matisse, Gertrude Stein, Hemingway, Modigliani, Apollinaire, Max Jacob etc., sînt relatate confidențele lui Picasso despre cubism, libertatea artistului, funcția socială a artei etc. și mai ales părerile lui despre pictori și pictură. Prin repetatele lui pîlngeri la tribunalul de Sena pictorul încearcă oare să conteste aceste declarații făcute în decursul anilor în cercuri restrînse sau acel catalog complet de scene și declarații intime pe care-l oferă Françoise Gilot ? Criticii francezi care au comentat cartea sînt aproape în unanimitate de acord că autoarea, în multe din relatările care privesc viața personală, este subiectivă și uneori rău intenționată. Dar să ne oprim la confidențele lui Picasso despre artă pe care ni le trădează Françoise Gilot : „Eu pictez la fel cum alții își scriu autobiografia. Pînzele mele, terminate sau nu, sînt pagini ale jurnalului meu... Viitorul va alege paginile pe care le va prefera... Sînt ca un fluviu care curge și duce cu el arbori dezrădăcinați de curent, cîini striviți, rămășițe și miasmele pe care le proliferează". Despre cubism : „Cînd pictorul cubist gîndește : vreau să pictez o compotieră, el știe că o compotieră pictată n-are nimic comun cu o compotieră din realitate. Noi sîntem realiști, dar în sensul dictonului chinez : «Eu nu imit natura, eu lucrez ca ea»". Despre Chagall : „Nu mă dau în vînt după acești cocoși, acești măgari, acești violoniști zburători și după tot acest folclor, dar la nimeni după Renoir nu s-a manifestat atît de mult sentimentul luminii". Despre Matisse : „La el vibrațiile emise de către un mov sau verde creează o a treia culoare : aceasta este pictura. Cînd el trage o linie desenează cu atîta pătrundere încît această rețea face prizonieră realitatea..."

Dacă s-ar fi limitat la domeniul artistic, poate cartea n-ar fi stîrnit atît de numeroase reticențe. Dar ea abundă în pasaje echivoce, indiscreții și imputări regretabile. A vrut autoarea acestui „proces verbal de zece ani", cum o califică malițios un critic, să dezlege acel mister Picasso, cotrobăind în cele mai ascunse unghere ale vieții pictorului ? Puțin probabil. Cartea, cu indiscrețiile de tot felul, îi asigură doar un succes de librărie sigur. Dar în sufletul cititorului rămîne incertitudinea multor fapte, idei și afirmații relatate. De altfel, imediat după apariția cărții, 40 de pictori francezi au semnat un manifest protestînd împotriva publicării acesteia, considerînd-o denigratoare, grotească și absurdă. Și după cum a mărturisit chiar pictorul, cartea este tendențioasă, îl prezintă într-o lumină defavorabilă și țintește să-i știrbească personalitatea și considerația care i se cuvin. Marele pictor spaniol este victima unei metode editoriale... reprobabile. Cînd senzaționalul primează, adevărul este estompat sau escamotat.

I. CORIBAN

FURT DE SĂNĂTATE

Pe „cinci coloane în pagina întîi" — după cum se spune în termeni gazetărești — presa italiană se ocupă în ultima vreme de o vastă escrocherie în detrimentul copiilor tuberculoși.

Cercetările au început de fapt cu zece luni în urmă, dar primele informații oficiale au fost furnizate presei abia în ultimele zile. Ancheta a fost ordonată de ministrul sănătății, care a intervenit personal pentru a se face lumină în această afacere. Persoanele incriminate — trei medici și un avocat — trebuie să dea lămuriri asupra felului în care au dispărut „pe drum" 1.000 milioane lire care trebuiau folosite pentru ingrijirea sănătății copiilor atinși de flagelul tuberculozei.

Institutul național de prevederi sociale — prin intermediul celor patru persoane puse sub stare de acuzare — a încheiat o serie de convenții cu o societate în vederea îngrijirii copiilor tuberculoși în preventorii conduse de călugări. Institutul amintit (INPS) trebuia să verse cîte 2.000 de lire lunar pentru îngrijirea fiecărui copil. Această cotă era acoperită însă numai în proporție de 40%.

Cei implicați încearcă să se disculpe. El afirmă că cele 800 de lire de fiecare copil, plătite mănăstirilor, erau destinate exclusiv acoperirii cheltuielilor pentru masă și că restul sumelor au fost folosite pentru asistența sanitară. Călugării, la rîndul lor, afirmă că nu au știut nimic de existența unei cote mai mari.

Opinia publică așteaptă rezultatele definitive ale anchetei și ale procesului care va avea loc. De pe acum se pun însă o mulțime de întrebări în legătură cu modul în care se administrează fondurile puse la dispoziția INPS. În același timp se ridică o serie de semne de întrebare în legătură cu însăși structura organizației amintite și cu politica de asistență socială în ansamblul ei.

Tuturor acestor probleme nu li se va putea da un răspuns de către judecătorii tribunalului penal din Roma. Este însă evident că procesul penal va permite și deschiderea „procesului" cerut de opinia publică italiană cu privire la organizarea existentă în domeniul sănătății și al ocrotirii sociale, întrucît furtul celor 1.000 milioane lire nu constituie decît un episod. Nu au fost oare și cazuri în care o serie de copii au murit de pe urma proastei organizări a serviciului medical ?

Răspunzînd preocupărilor de acest ordin ale opiniei publice, autoritățile și-au manifestat de altfel intenția de a rezolva unele dintre problemele sănătății populației. Astfel, referindu-se la securitatea socială și la asistența care ar trebui să fie acordate persoanelor în vîrstă, Mariotti, ministrul sănătății, a declarat : „Este o bătălie care a început din plin și pe care noi trebuie s-o ducem la capăt".

Eugen PHOEBUS

LA GIBRALTAR...

„O mecă a contrabandiștilor" — astfel califică ziarul madrilen „ABC" Gibraltarul.

Iată cîteva cifre care scot în evidență importanța traficului ilicit care se desfășoară în acest oraș. Astfel, de pildă, în timp ce Spania, cu o populație de 31 milioane locuitori, importă anual din S.U.A. țigări în valoare de 4.700.000 dolari, prin Gibraltar (numai 25.000 locuitori) se face trafic de țigări americane în valoare de 5.000.000 dolari ! Evident, nu pentru... consumul intern.

Contrabanda este favorizată pe de o parte de deplasarea zilnică a populației spaniole care vine la lucru în oraș și pe de altă parte de intensul trafic turistic. Există o întreagă flotă de bărci cu motor care transportă mărfurile contrabandiștilor. În 1961, un număr de 140 de asemenea nave au transportat mărfuri de contrabandă în valoare de 840 milioane pesetas. Bineînțeles, traficul ilicit nu se limitează numai la țigări. De asemenea, traficul de devize a devenit extrem de prosper, mai ales după ce orașul marocan Tanger și-a pierdut statutul său internațional.

Contrabandiștii nici măcar nu se expun unor riscuri grave. Ultimul condamnat la pedeapsa capitală dintre aceștia a fost Benito de Soto, care a trăit în urmă cu mai bine de un secol. Dar el a fost executat nu pentru contrabandă, ci pentru că a desfășurat acțiuni piratерești împotriva navelor engleze...

I. RETEGAN

O SCRISOARE DIN FRANȚA

Vă scrie un cititor al dv. de peste hotare, respectiv din Franța. Joi, 17 iunie, seara, am avut surpriza și în același timp bucuria să ascult la Radio Monte Carlo o emisiune de varietăți intitulată „Nuntă în Carpați", realizată de posturile românești de radio.

M-a încîntat reîntîlnirea cu minunatul dv. folclor, pe care l-am mai ascultat la izvoarele lui cu ocazia unei recente călătorii în frumoasa dv. țară.

Totodată m-a bucurat să-l aud din nou pe talentatul comic Mircea Crișan, de astă dată debitînd glume în limba lui Molière, cu același umor plin de savoare pe care de asemenea l-am aplaudat „pe viu" cu ocazia călătoriei amintite.

Amestecul de umor și muzică specific românească, prezentate sub pretextul unei nunți tradiționale, mi-a adîncit dorința de a revedea pitorescile meleaguri ale României, iar ca prieten sincer al țării dv., m-a bucurat prezența unei manifestări artistice românești la un post de radio cu o largă audiție ca cel din Monte Carlo.

Întîmplarea a făcut ca tot în aceste zile să-mi cadă în mînă un recent număr al revistei *„Connaissance du monde"* în care se află un articol închinat tot Carpaților. Sub titlul „Carpații României" sînt publicate lungile însemnări de călătorie ale lui Jean Hugonnot în țara dv. Confruntînd impresiile lui cu ale mele nu pot decît să subscriu la aprecieri ca acestea : *„Bucureștiul e mîndru de ansamblurile sale arhitecturale, care îmbină bunul-gust și confortul, de parcurile sale umbroase, de grădinile sale înflorite — România e împărăția florilor"*.

Am constatat și eu, ca și dl. Hugonnot, că *„democratizarea învățămîntului deschide larg porțile științei tuturor păturilor sociale"* și că *„potențialul industrial se află într-o constantă creștere, cu o evoluție regulată, echilibrată și curajoasă în același timp"*.

În sfîrșit mi-am dat seama și eu că, *„așa cum poate verifica la fiecare pas călătorul, între români și francezi există aceste afinități selective pe care le evoca adesea Goethe"*. Tocmai de aceea mă bucur, alături de dv., de fiecare succes pe care-l înregistrați.

Jean FRÉVEL, *Nantes*

RĂSPUNSUL

Întrevederea trebuia să aibă loc marți dimineața. La cererea misiunii O.S.A. ea a fost amînată pentru ora 16. A trecut și ora 16 dar membrii misiunii nu s-au prezentat la întîlnire. Între timp au izbucnit ciocnirile care au încetat exact miercuri dimineața, cînd reprezentanții misiunii O.S.A. anunță cartierul general al forțelor constituționaliste că se îndreaptă spre locul întîlnirii.

Evenimentele s-au petrecut săptămîna trecută și au marcat, conform unui scenariu straniu, începerea tratativelor pentru o „reglementare politică", pe baza unui proiect supus de O.S.A. forțelor constituționaliste. „Nu putem — spunea coloneiul Caamano — să nu ne punem întrebări în legătură cu cele petrecute..."

Dacă ciocnirile au apărut evident ca o încercare de presiune înaintea tratativelor, ele nu au rămas fără răspuns. Nu este vorba de riposta armată care a fost dată de forțele constituționaliste, ci de apariția unui element nou în încleștarea dominicană : acțiunea politică de masă preconizată pe ansamblul teritoriului și nu numai la Santo Domingo. Este vorba de greva patriotică îndreptată împotriva intervenției străine organizate în comun de două sindicate, Frontul muncitoresc al sindicatelor autonome și Confederația autonomă a sindicatelor creștine, care la un loc însumează 250.000 membri. Conducătorii grevei au subliniat că ea nu comportă nici o revendicare economică. Greva și-a propus drept obiectiv politic : să demonstreze că muncitorii nu vor accepta nici o altă soluție în afara reîntoarcerii la constituția din 1963. Referindu-se tocmai la proiectul unui guvern provizoriu prezentat de O.S.A., unul din conducătorii sindicali a declarat presei că este vorba de „o farsă destinată să instaleze un minister al coloniilor subordonat Departamentului de stat". Trimisul special al agenției *France Presse* arată că această declarație pare să urmărească „a indica coloneiului Caamano limitele care nu pot fi depășite în cadrul negocierilor cu O.S.A."

Astfel presiunea forțelor de intervenție nu a putut aduce rezultatele scontate — întîmpinarea negocierilor — ci a dat naștere la o contracțiune cu perspective profunde pentru viața politică dominicană. Apariția acțiunii politice de masă a forțelor muncitorești pe scară națională, în ciuda represiunilor înfăptuite în provincie de forțele îmbertiste, marchează tocmai trecerea de la ciocniri armate prilejuite de lovituri de stat la lupta populară, în favoarea unor transformări democratice profunde. Acest proces a fost accelerat și este accelerat tocmai de brutalitatea intervenției străine.

N. LUPU

Prin ocuparea minelor de către armată, autoritățile boliviene urmăresc să înlesnească înfăptuirea aziziului plan de „organizare a industriei miniere", ce prevede efectuarea de concedieri masive și reducerea salariilor muncitorilor. Minerii opun însă rezistență cu arma-n mînă (în fotografie).

La Frankfurt pe Main (în fotografie) ca și în alte orașe ale R. F. Germane au avut loc în ultima vreme numeroase manifestări în cadrul cărora participanții s-au ridicat împotriva proiectelor de lege cu privire la starea excepțională.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU La pagina 24 publicitate (produse „Extra") : fotografie de Hedy LÖFFLER. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

■ „EXTRA", un nou sortiment de paste făinoase.
■ „EXTRA", se fabrică sub diferite forme: melcișori, fidea, cornuri, spirale etc.
■ „EXTRA", paste făinoase lucrate după cele mai noi procedee tehnologice.
■ „EXTRA", datorită calităților superioare, își păstrează forma după fierbere.
■ „EXTRA", paste făinoase cu gust plăcut.

REȚINEȚI:
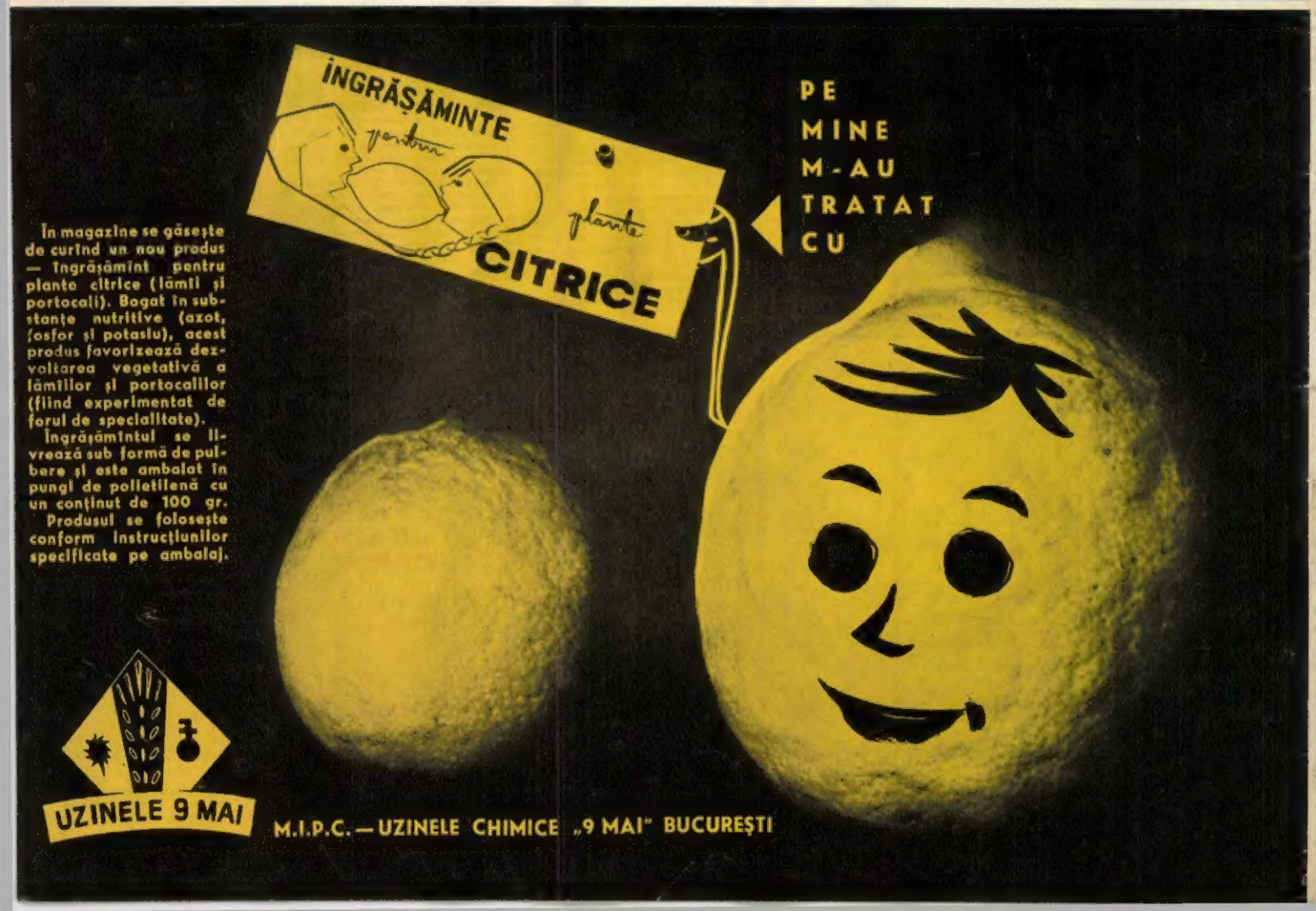
■ Pastele făinoase "EXTRA" preambalate în pungi de celofan, se găsesc de vînzare la toate magazinele „Alimentara".